

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΝΝΟΙΑ ΤΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΤΡΩΝ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

- I. Μορφές εκδήλωσης της έννομης προστασίας της Πολιτείας στην αστική δίκη.
- II. Αδυναμία άμεσης επίλυσης της διαφοράς στη διαγνωστική δίκη.
- III. Προσωρινή δικαστική προστασία υπό τον ΚΠολΔ.
- IV. Σύνδεσμος ασφαλιστικών μέτρων με τη διαγνωστική δίκη και στην ασφαλιστέα αξίωση.
Προσωρινή ρύθμιση στις υποθέσεις της εκούσιας δικαιοδοσίας.
Ασφαλιστικά μέτρα μόνον επί αξιώσεων ουσιαστικού δικαίου.
Υποθέσεις εκδικαζόμενες με τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων κατά νομοθετική παραπομπή.
- V. Αναστολή αναγκαστικής εκτέλεσης: είναι ασφαλιστικό μέτρο;
- VI. Συντηρητική απόδειξη: είναι ασφαλιστικό μέτρο;
- VII. Κατηγορίες ασφαλιστικών μέτρων:
 - (Α) Προσωρινή δέσμευση περιουσιακών στοιχείων οφειλέτη,
 - (Β) Προσωρινή επιδίκαση απαιτήσεως,
 - (Γ) Προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης.
- VIII. Διαδικασία ασφαλιστικών μέτρων: κατηγορία διαγνωστικής δίκης: δεν είναι ειδική διαδικασία.
- IX. Δημοσίου δικαίου η αξίωση παροχής προσωρινής δικαστικής προστασίας.
- X. Ασφαλιστικά μέτρα μόνον επί καθυστερήσεως οριστικής δικαστικής προστασίας.
- XI. Ασφαλιστικά μέτρα στον Ενιαίο Ευρωπαϊκό Χώρο.
 - § 1. Όταν διεξάγεται δίκη στο Κοινοτικό Δικαστήριο.
 - § 2. Όταν διεξάγεται δίκη στο Εθνικό Δικαστήριο.
- XII. Διαδικασία ασφαλιστικών μέτρων: ρυθμίζεται απο την *legem fori*.

I. Μορφές εκδήλωσης της έννομης προστασίας της Πολιτείας στην αστική δίκη.

Η έννομη προστασία που παρέχει η Πολιτεία (Σ.119) στα πλαίσια της αστικής δίκης, εκδηλώνεται υπό τρεις μορφές: (α) Με την έκδοση απόφασης επί της αγωγής (διαγνωστική διαδικασία), (β) Με την αναγκαστική εκτέλεση της ουσιαστικής αξίωσης, εφόσον επί αυτής έχει εκδοθεί εκτελεστός τίτλος (διαδικασία της αναγκαστικής εκτέλεσης) και (γ) Με τη λήψη μέτρων για την προσωρινή προστασία της επίδικης αξίωσης (διαδικασία ασφαλιστικών μέτρων)¹.

¹ **Βερβεσός**, Ουσιώδη δικονομικά ζητήματα της διαδικασίας των ασφαλιστικών μέτρων, Δ.2, § I 1, σελ. 530. **Μπέης**, Έννοια και χαρακτήρ των ασφαλιστικών μέτρων, Δ.1, σελ. 388/9. **Ο ίδιος**, Εισαγωγή στη δικονομική σκέψη, 3η έκδοση, § 1, (2.), σελ.27 επ. **Παναγόπουλος**, Η δικονομική αξίωση παροχής δικαστικής προστασίας στις διαφορές και υποθέσεις ιδιωτικού δικαίου, το άρθρο 20 § 1 του Συντάγματος και το δικαίωμα λήψης ασφαλιστικών μέτρων, Δ. 13,145 επ., και ιδίως § 3.1, σελ. 156 και 3.2.2, σελ. 161/2. **Σκούρτης**, Η προσωρινή προστασία στις ακυρωτικές διαφορές, (1979), σελ. 152 και σημ. 38. **Ο ίδιος**, Η δικαστική αναστολή εκτελέσεως των διοικητικών πράξεων, 1986, αριθ. 183. **Μητσόπουλος**, ΠολΔ, σελ. 78/9. **Οικονομόπουλος**, Παρατηρήσεις της ΕφΑθ 3212/1977, Δ.9, 87 επ. και ιδίως σελ. 94. **Κοντιάδης**, Το δικαίωμα προς παροχήν εννόμου προστασίας, ΕΕΝ 36, 392 επ. και ιδίως, σελ. 404. **Κλαμαρής**, Το δικαίωμα δικαστικής προστασίας, κατά το άρθρο 20 § 1 του Συντάγματος, 1975, σελ. 159-167. **Καζάκος**, Το δικαίωμα απασχόλησης και η απαγόρευση της προσωρινής δικαστικής προστασίας του, 1992, 31-34.

II. Αδυναμία άμεσης επίλυσης της διαφοράς στη διαγνωστική δίκη.

Η διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων οφείλει την ύπαρξή της στην αδυναμία της διαγνωστικής δίκης να προβεί σε άμεση επίλυση της διαφοράς². Η προσωρινή εξάλλου προστασία δικαιωμάτων, προ ή κατά τη διάρκεια της δίκης, εκδηλώνεται είτε με λήψη ασφαλιστικού μέτρου, εν σχέσει προς την ασφαλιστέα αξίωση, είτε με την κήρυξη προσωρινώς εκτελεστής της οριστικής δικαστικής απόφασης (ΚΠολΔ 907-911), είτε με την δικαστική αναστολή εκτέλεσης δικαστικής απόφασης (ΚΠολΔ 912-913), είτε με συντηρητική απόδειξη (ΚΠολΔ 348), είτε με ασφαλιστική διαταγή (ΚΠολΔ 781) κλπ³.

III. Προσωρινή δικαστική προστασία υπό τον ΚΠολΔ.

Ο Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας, στο Πέμπτο βιβλίο του, αναφέρεται αποκλειστικά στην αξίωση παροχής προσωρινής δικαστικής προστασίας, η οποία έχει ως αντικείμενο την εξασφάλιση, διατήρηση ή ρύθμιση της επικαλουμένης αξίωσης του ουσιαστικού δικαίου, μέχρι να εκδοθεί τελεσίδικη απόφαση επί εκκρεμούς ή επικείμενης διαγνωστικής δίκης.

IV. Σύνδεσμος ασφαλιστικών μέτρων με τη διαγνωστική δίκη και στην ασφαλιστέα αξίωση.

Προσωρινή ρύθμιση στις υποθέσεις της εκούσιας δικαιοδοσίας.

Ασφαλιστικά μέτρα μόνον επί αξιώσεων ουσιαστικού δικαίου.

Υποθέσεις εκδικαζόμενες με τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων κατά νομοθετική παραπομπή.

Βασικό εννοιολογικό γνώρισμα των ασφαλιστικών μέτρων είναι ότι συνδέονται τελολογικά με τη διαγνωστική δίκη για την κύρια υπόθεση αλλά και με την εριζόμενη αξίωση, την οποία προστατεύουν προσωρινά⁴.

Εφόσον, επομένως, η κύρια δίκη δεν αποτελεί διαγνωστική δίκη (διότι, λ.χ. ανήκει κατά το νόμο στη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας, παρέπεται ότι δεν μπορεί να γίνει λόγος, εξ ορισμού, περί ασφαλιστικού μέτρου⁵. Εξάλλου, λήψη ασφαλιστικού μέτρου νοείται, μόνον εκεί όπου υφίσταται αξίωση του ιδιωτικού δικαίου⁶. Συνεπώς, σε υποθέσεις όπου η επέμβαση της Πολιτείας, διά των Πολιτικών Δικαστηρίων, επί υποθέσεων του δημοσίου δικαίου, οφείλεται σε ειδική διάταξη νόμου (λ.χ. επί υποθέσεων της εκουσίας δικαιοδοσίας), γίνεται λόγος μόνον για λήψη ρυθμιστικών, και όχι ασφαλιστικών, (υπό την έννοια του Πέμπτου Βιβλίου του ΚΠολΔ, μέτρων (βλ. ΚΠολΔ 781)⁷. Επίσης, δεν πρόκειται περί ασφαλιστικών μέτρων, όταν αξιώσεις του ουσιαστικού ή του δικονομικού δικαίου εκδικάζονται κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, κατά νομοθετική παραπομπή (βλ. τις ΚΠολΔ 349, 370

² Βερβεσός, ό.π. (σημ. Νο 1), § Ι 2, σελ. 531. Κεραμεύς-Πολυζωγόπουλος, Τα ασφαλιστικά μέτρα στο Ελληνικό Αστικό δικονομικό δίκαιο, στο έργο "Η δραστηριότητα της δικαιοσύνης", § 1, σελ. 243. Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, Πέμπτο βιβλίο, § 1.1, σελ. 3/4.

³ Βερβεσός, ό.π., (σημ. Νο 1), § Ι 2, σελ. 531/2.

⁴ Βερβεσός, ό.π., (σημ. Νο 1), § Ι 3, σελ. 533 και 558. Μπέης, Έννοια και χαρακτήρ των ασφαλιστικών μέτρων, Δ.1, σελ. 390. Ο ίδιος, ΕρμΚΠολΔ, Πέμπτο Βιβλίο, Εισαγωγή, § 3.4, σελ. 6. Ο ίδιος, Τα όρια της προσωρινής δικαστικής προστασίας, 1980, σελ. 9. επ. Μητσόπουλος, Η πιθανολόγησης εν τω αστικό δικονομικό δικαίω, 1952, σελ. 70 επ. Κεραμεύς-Πολυζωγόπουλος, ό.π. (σημ. Νο 2), § 2, σελ. 246. ΜΠρΑθ 1487/1971 Νοβ 19, 496. ΜΠρΑθ 6051/1974 Νοβ 22, 838. ΜΠρΑγρ 91/1986 Δ. 17, 245. ΜΠρΑθ 5112/1988 Δ. 20, 589.

⁵ Μπέης, Έννοια και χαρακτήρ των ασφαλιστικών μέτρων, Δ.1, σε/ 392 επ. Ο ίδιος, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 682, § 6.8, σελ. 36 επ. ΜΠρΧαλκίδας 254/1993, όπου και διεξοδική ανάλυση του ζητήματος, αδημ. στο νομικό τύπο.

⁶ Μπέης, Έννοια και χαρακτήρ των ασφαλιστικών μέτρων, Δ.1, σελ. 394. Ο ίδιος, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 683, § 1.2, σελ. 46. Νικόπουλος, Αι γενικαί περί ασφαλιστικών μέτρων διατάξεις του ΚΠολΔ, υπό το φώς των πορισμάτων της νομολογίας των δύο πρώτων ετών από της εφαρμογής αυτού, Δ.1, § ΙΙ Β, σελ. 199. ΑΠ 606/1969 Νοβ 18, 416=Δ.1, 245 με σημ. Παπαχρήστου, (στη σελ. 248).

⁷ Βλ. τις παραπομπές στη σημείωση Νο 5. Νικόπουλος, ό.π., (σημ. Νο 6), § ΙΙ (Ε), σελ. 201/2. ΕφΑθ 270/1993 Δ. 24,991 με σημ.

§ 3, 378 § 1, 632 § 2, 899 § 3 εδάφ. 2, 912 § 2, 938 §§1 και 3, 954 § 4, 956 § 4 και 6, 961 § 1, 973 § 4, 996 § 1, 1003 § 4, 1019 § 1, αλλά και τ' άρθρα 43 ΕισΝΚΠολΔ (σε συνδ. με 61 ΕισΝΑΚ), 63 § 2 ΕισΝΚΠολΔ, 115 του από 11/12-1129 Δ/τος "Περί διοικήσεως δημοσίων κτημάτων" σε συνδ. με την ΕισΝΚΠολΔ 3 § 1 και 2)⁸.

V. Αναστολή αναγκαστικής εκτέλεσης: είναι ασφαλιστικό μέτρο;

Διχογνωμία κρατεί, περί του αν η αναστολή της αναγκαστικής εκτέλεσης δικαστικής απόφασης συνιστά ασφαλιστικό μέτρο.

Μία άποψη, υποστηρίζει πως το Δικαστήριο δικαιούται να διατάξει, ως πρόσφορο ασφαλιστικό μέτρο, οτιδήποτε ενδείκνυται από τις περιστάσεις (ΚΠολΔ 732), επομένως και την αναστολή της εκτελεστικής διαδικασίας, όταν εκκρεμεί η σχετική ανακοπή⁹.

Η αντίθετη γνώμη, προβάλλει ότι η εν λόγω αναστολή δεν υπάγεται εννοιολογικά στ' ασφαλιστικά μέτρα, διότι απουσιάζει ο άμεσος δεσμός μεταξύ της ουσιαστικής αξίωσης και του δικαιώματος προς αναστολή της εκτελεστικής διαδικασίας¹⁰.

VI. Συντηρητική απόδειξη: είναι ασφαλιστικό μέτρο;

Αντίστοιχη διχογνωμία υφίσταται για το αν η συντηρητική απόδειξη συνιστά ή όχι ασφαλιστικό μέτρο.

Υποστηρίζεται ότι η συντηρητική απόδειξη είναι ασφαλιστικό μέτρο¹¹.

Αντιπροβάλλεται, όμως, ότι η συντηρητική απόδειξη αποτελεί προσωρινό, όχι όμως και ασφαλιστικό μέτρο. Διότι αυτή δεν αποσκοπεί στην εξασφάλιση της πραγμάτωσης ορισμένης ουσιαστικής αξίωσης, ώστε ν' αποτελεί ασφαλιστικό μέτρο, παρά στη συντήρηση πραγμάτων¹².

VII. Κατηγορίες ασφαλιστικών μέτρων:

(Α) Προσωρινή δέσμευση περιουσιακών στοιχείων οφειλέτη,

(Β) Προσωρινή επιδίκαση απαιτήσεως,

(Γ) Προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης.

Τ' ασφαλιστικά μέτρα κατατάσσονται στις ακόλουθες κατηγορίες:

Α) Προσωρινή δέσμευση των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη (Εγγυοδοσία, προσημείωση υποθήκης, συντηρητική κατάσχεση, δικαστική μεσεγγύηση, σφράγιση -ΚΠολΔ 704, 705, 706, 707 επ., 725 επ., 737),

Β) Προσωρινή επιδίκαση της αμφισβητούμενης χρηματικής αξίωσης (ΚΠολΔ 728 επ.) και

Γ) Προσωρινή ρύθμιση της επίδικης έννομης σχέσης (ΚΠολΔ 731-736).

VIII. Διαδικασία ασφαλιστικών μέτρων: κατηγορία διαγνωστικής δίκης: δεν είναι ειδική διαδικασία.

Η διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων αποτελεί κατηγορία της διαγνωστικής δίκης¹³. Ο Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας περιλαμβάνει σε ιδιαίτερο βιβλίο (το Πέμπτο) τις σχετικές διατάξεις, ρυθμίζοντας αφενός τις προϋποθέσεις λήψης των ασφαλιστικών μέτρων κι

⁸ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, Πέμπτο Βιβλίο, Εισαγωγή, § 3.3., σελ. 6. Βερβεσός, όπ.π. (No 1), § I 3, σελ. 533/4. Βλ. και την ΜΠρΑθ 8046/2006 ΕφΑΔ 2008/353.

⁹ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 565, § 3.1, σελ. 2352/3. Καργάδος, Το πρόβλημα των διαπλαστικών αγωγών και ενστάσεων, § 232, σελ. 208. Μπρίνιας, Αναγκαστική Εκτέλεσις, 1η έκδοση, § 191, σελ. 379. ΠΠρΘεσ 1490/1980 Δ.14, 42.

¹⁰ Βερβεσός, όπ.π. (σημ. No 1), § I 4, σελ. 534 και σημ. 18. Μπρίνιας, Αναγκαστική Εκτέλεσις, 2η έκδοση, § 62, σελ. 169. Γεωργίου, Αναγκαστική εκτέλεση και ασφαλιστικά μέτρα, ΕλΔ 38, 1465 επ. Βλ. ειδικότερα κατωτέρω, στην ερμηνεία του άρθρου 692 § 3.6. ΜΠρΑθ 199/2008 ΕφΑΔ 2009/347. ΕπΚομ 247/2008 ΕφΑΔ 2010/230 με παρατ. Η. Ηλιακόπουλου.

¹¹ Μπέης, Δ.1,490. Σταυρόπουλος, ΕρμΚΠολΔ, σελ. 931.

¹² Βερβεσός, όπ.π. (σημ. No 1), § I 4, σελ. 535, σημ. 19.

¹³ Καργάδος, Ασφαλιστικά μέτρα και ουσιαστικών δίκαιον, 1986, § Α I 3 (α) σελ. 19.

αφετέρου τον τρόπο εκτέλεσης των σχετικώς εκδιδόμενων δικαστικών αποφάσεων. Η εν λόγω διαδικασία, δεν είναι ειδική, δηλ. δεν εντάσσεται σε μια από τις ειδικές διαδικασίες που ρυθμίζει το Τέταρτο Βιβλίο του ΚΠολΔ, παρά μία ιδιαίτερη διαδικασία, στην οποία εφαρμόζονται ευθέως οι διατάξεις της διαγνωστικής δίκης, χωρίς ανάγκη προσφυγής στην ΚΠολΔ 591 § 1, η οποία έχει νομοτεχνικά ενταχθεί και ισχύει, μόνον στις ειδικές διαδικασίες¹⁴.

ΙΧ. Δημοσίου δικαίου η αξίωση παροχής προσωρινής δικαστικής προστασίας.

Το άρθρο 20 § 1 του Συντάγματος, που ορίζει ότι κάθε πολίτης δικαιούται να του παράσχει η Πολιτεία, δια των Οργάνων της (= των Δικαστηρίων -βλ. Σ 87 § 1), έννομη προστασία, καθιερώνει αξίωση δημοσίου δικαίου¹⁵. Στην αξίωση αυτή συμπεριλαμβάνεται και η αντίστοιχη προς παροχή προσωρινής έννομης προστασίας (= λήψη ασφαλιστικών μέτρων)¹⁶. Συνεπώς, η εν λόγω αξίωση ανήκει στο χώρο του δημοσίου δικαίου, ως εκδήλωση του αντιστοίχου, συνταγματικά κατοχυρωμένου, ατομικού δικαιώματος¹⁷.

Χ. Ασφαλιστικά μέτρα μόνον επί καθυστέρησης οριστικής δικαστικής προστασίας.

Η παροχή προσωρινής δικαστικής προστασίας, ως τελολογικό παρεπόμενο της κύριας δίκης, είναι συνταγματικά (Σ. 20 § 1), κατοχυρωμένη, μόνο στο μέτρο που είναι απαραίτητη, για την εξουδετέρωση των κινδύνων από την καθυστέρηση της οριστικής δικαστικής προστασίας. Επομένως, τ' ασφαλιστικά μέτρα χάνουν ολότελα τη λειτουργική αποστολή τους και είναι περιττά, όταν η οριστική προστασία παρέχεται χωρίς καθυστέρηση, όπως συμβαίνει με τις ειδικές διαδικασίες, όπου εκδίδεται αμέσως οριστική απόφαση. Στις περιπτώσεις αυτές, η επιτρεπτή (= παραδεκτή) άσκηση της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων εξαρτάται από το αν πιθανολογείται ανάγκη να εκδοθεί προσωρινή διαταγή ή να διαταχθούν ασφαλιστικά μέτρα χωρίς προηγούμενη ακρόαση του αντιδίκου του αιτούντος¹⁸.

ΧΙ. Ασφαλιστικά μέτρα στον Ενιαίο Ευρωπαϊκό Χώρο.

1. Όταν διεξάγεται δίκη στο Κοινοτικό Δικαστήριο.

Όταν διεξάγεται Κοινοτική δίκη, προβλέπεται και εκεί η δυνατότητα λήψης ασφαλιστικών μέτρων, (Συνθ. ΕΟΚ 186, Συνθ. ΕΚΑΕ 158, Συνθ. ΕΚΑΧ 39), εφόσον υποβληθεί σχετικό αίτημα στο Κοινοτικό Δικαστήριο (Καταστατικό ΕΟΚ 36, Καταστατικό ΕΚΑΕ 37, Καταστατικό ΕΚΑΧ 33 και Κανονισμός Διαδικασίας 83 § 1). Το Κοινοτικό Δίκαιο δεν ορίζει ποιά είναι τ' ασφαλιστικά μέτρα. Η εξειδίκευσή τους επαφίεται στη διακριτική εξουσία του Προέδρου και πραγματοποιείται στην συγκεκριμένη επίδικη διαφορά. Συνήθως διατάσσεται η προκαταβολή στον αιτούντα, από τον καθ' ου, μέρους του επίδικου ποσού, εφ' όσον πιθανολογείται πως ο τελευταίος το οφείλει. Πέραν των ανωτέρω, προβλέπεται η αναστολή της αναγκαστικής εκτέλεσης των αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου και των Πράξεων των άλλων Οργάνων της Κοινότητας. Περαιτέρω, κατά το άρθρο 83 του Κανονισμού Διαδικασίας, για την χορήγηση ασφαλιστικού μέτρου, απαιτείται αφενός η εκκρεμοδικία της κύριας υπόθεσης ενώπιον του Κοινοτικού Δικαστηρίου κι αφετέρου η ύπαρξη περιστάσεων που δικαιολογούν το επείγον του αιτουμένου ασφαλιστικού μέτρου.

¹⁴ Βερβεσός, όπ.π. (σημ. Νο 1) § II, σελ. 535. Οικονομόπουλος, ΣχεδΠολΔ V, σελ. 236. Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 682, §§ 3.1 και 3.2, σελ. 28-9.

¹⁵ Μπέης, Εισαγωγή στη δικονομική σκέψη, 3η έκδοση, § 2, (1.1), σελ. 41. Μητσόπουλος, Η αναγνωριστική αγωγή, 1947, § 1 VIII (1 και 2), σελ. 46 και 47. Μανιτάκης, Η διπλή νομική φύση του δικαιώματος παροχής δικαστικής προστασίας, Δ. 13, 631 επ. και ιδίως § 6, σελ. 637 επ. Παπαδημητρίου, Η συνταγματική καθιέρωση της δικαστικής προστασίας, Δ. 13, σελ. 594 επ. και ιδίως § III 4, σελ. 605. Παπαντωνίου, ΓενΑ, 2η έκδοση, § 42, σελ. 172.

¹⁶ Σκουρή, Η προσωρινή προστασία στις ακυρωτικές διαφορές, 1979, σελ. 157. βλ. τις παραπομπές στη σημ. Νο 1. Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, Πέμπτο Βιβλίο, Εισαγωγή, § 8.1, σελ. 16 επ. ΜΠρΑθ 9690/1978 Δ.10, 411 με σύμφωνο σχόλιο Κ. Μπέη.

¹⁷ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 688, § 1,1., σελ. 83/4. Βλ. και τις παραπομπές στη σημ. Νο 14.

¹⁸ ΜΠρΧαλκίδας 132/1993, αδημ. ΜΠρΑγρ 91/1986 Δ. 17,245. Βλ. και Μπέη, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 731, § 3.19, σελ. 746 και § 5 (Ζ), σελ. 793. Αντιθέτως: ΜΠρΠαρν 96/1978 ΕλΔ 19, 378.

Κατά τη συζήτηση της αίτησης, η ερμηδικία ενός από τους διαδίκους, δεν τίκτει εις βάρος του δυσμενείς συνέπεις: η αίτηση ερευνάται κατ' ουσίαν. Ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου δικαιούται να διατάξει το προσήκον, κατά την κρίση του, ασφαλιστικό μέτρο, αρκεί να μην επέρχεται ολοσχερής ικανοποίηση της ασφαλιστέας αξίωσης. Η απόφασή του είναι αμετάκλητη, πρέπει να είναι αιτιολογημένη και έχει διαπλαστικό χαρακτήρα. Υφίσταται δυνατότητα ανάκλησής της ή μεταρρυθμίσεώς της. Η εν λόγω απόφαση είναι τίτλος εκτελεστός, κατά την ορθή γνώμη και εκτελείται κατά το status της αναγκαστικής εκτέλεσης του Κράτους-Μέλους, στην Επικράτεια του οποίου επιχειρείται η εκτέλεση. Το Εθνικό Δικαστήριο δικαιοδοτεί προκειμένου να κριθεί η νομιμότητα των εκτελεστικών μέσων¹⁹.

2. Όταν διεξάγεται δίκη στο Εθνικό Δικαστήριο.

Το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων²⁰ δέχθηκε πως τα ιδιωτικά δικαιώματα που αναγνωρίζει το Κοινοτικό Δίκαιο, (τόσο απέναντι στα Κράτη-Μέλη, όσο και στους ιδιώτες), μπορούν ν' ασφαλισθούν με προσωρινή δικαστική προστασία. Κατά την εν λόγω απόφαση, το Εθνικό Δικαστήριο υποχρεούται να διατάξει τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων, ακόμα κι αν το εθνικό δίκαιο του το απαγορεύει. Και τούτο, επειδή οι κανόνες του Κοινοτικού Δικαίου έχουν άμεση ισχύ στο δικαιοσύστημα των Κρατών-Μελών²¹.

Η ανωτέρω νομολογία του ΔΕΚ καθιέρωσε σύστημα προσωρινής προστασίας των δικαιωμάτων των ιδιωτών, που απορρέουν αμέσως από το Κοινοτικό Δίκαιο, κατά το οποίο (σύστημα) ο εθνικός νόμος που απαγορεύει τη λήψη ασφαλιστικού μέτρου τίθεται σε προσωρινή αναστολή. Περαιτέρω, εφ' όσον το δικονομικό καθεστώς του Εθνικού Δικαστηρίου, δεν προβλέπει την αναστολή της ισχύος του εθνικού νόμου, ως ασφαλιστικό μέτρο, θα πρέπει ν' αναζητηθεί (και να χορηγηθεί) το προβλεπόμενο από την εθνική δικονομική νομοθεσία και προσήκον μέτρο²².

XII. Διαδικασία ασφαλιστικών μέτρων: ρυθμίζεται απο την *legem fori*.

Η διαδικασία λήψης ασφαλιστικών μέτρων είναι δικονομικός θεσμός και, συνεπώς, ρυθμίζεται από το δίκαιο της έδρας του δικάζοντος δικαστή (*Lex fori*)²³.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΚΑΤ' ΑΡΘΡΟ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΜΕΡΟΥΣ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΤΡΩΝ.

Άρθρο 682

ΚΕΙΜΕΝΟ ΝΟΜΟΥ

1. Κατά την ειδική διαδικασία των άρθρων 683 έως 703 τα δικαστήρια, σε επείγουσες περιπτώσεις ή για να αποτραπεί επικείμενος κίνδυνος, μπορούν να διατάζουν ασφαλιστικά μέτρα για την εξασφάλιση ή διατήρηση ενός δικαιώματος ή τη ρύθμιση μιας κατάστασης και να τα μετarrρυθμίζουν ή να τα ανακαλούν. Το δικαίωμα είναι δυνατό να εξαρτάται από αίρεση ή προθεσμία.

¹⁹ **Βλάσσης**, Τα ασφαλιστικά (ή προσωρινά) μέτρα εις την κοινοτικήν δίκην, Δ.16, 343 επ.

²⁰ Απόφαση Factortame I /19-6-1990 (Δ. 24, 497).

²¹ Βλ. ενδεικτικά: **Δαγτόγλου**, ΕυΚοινΔικ Ι 2η έκδοση, Νο 524 επ., με περαιτέρω παραπομπές. **Κεραμεύς**, Σύνταγμα, Εθνικός Δικαστής και Κοινοτικό Δίκαιο, Σύμμεκτα προς τιμήν Φ. Βεγλερή, 378. **Ιωάννου**, Ο Έλληνας Δικαστής, ως εφαρμοστής του Κοινοτικού Δικαίου, ΕΕΕυρΔ 1985, 77 (80 επ.). **Βιτάλη**, Κοινοτική έννομη τάξη, ΕλΔ 30, 697 και ιδίως σελ. 708-710.

²² **Φαλτσή**, Ασφαλιστικά μέτρα στον ενιαίο Ευρωπαϊκό χώρο. Η προσωρινή έννομη προστασία ιδιωτικών δικαιωμάτων κατά το Κοινοτικό Δίκαιο, ΕλΔ 34, 241 επ.

²³ ΜΠρΑθ 3587/1981 ΕλΔ 22, 259.

2. Τα ασφαλιστικά μέτρα μπορούν να διαταχθούν και κατά τη διάρκεια της δίκης που αφορά την κύρια υπόθεση.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

I. ΕΠΙ ΤΗΣ § 1 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ

- §1. Είδος διαφιλονικούμενης ασφαλιστέας αξίωσης (ιδιωτικού/δημοσίου δικαίου).
- §2. Επικείμενος κίνδυνος / επείγουσα περίπτωση.
- §3. Σχέση ασφαλιστέας αξίωσης με το προσήκον ασφαλιστικό μέτρο.
- §4. Δικαιοδοσία προς ανάκληση / μεταρρύθμιση ασφαλιστικού μέτρου.
- §5. Νόμο βάσιμο ασφαλιστέας αξίωσης.
- §6. Δικαίωμα υπό συμβατική αναβλητική αίρεση. Αίρεση δικαίου (conditio iuris).
- §7. Δικαίωμα προσδοκίας.
- §8. Δικαίωμα υπό διαλυτική αίρεση.
- §9. Δικαίωμα υπό προθεσμία.

II. ΕΠΙ ΤΗΣ § 2 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ.

- §1. Πότε ζητούνται ασφαλιστικά μέτρα.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

I. ΕΠΙ ΤΗΣ § 1 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ.

§1. Είδος διαφιλονικούμενης ασφαλιστέας αξίωσης (ιδιωτικού/δημοσίου δικαίου).

Όταν προσβάλλεται δικαίωμα, ο νόμος παρέχει στον πληττόμενο δικαιούχο (και, αντιστοίχως, δικαιοδοσία στα Πολιτικά Δικαστήρια), τη δυνατότητα να ζητήσει, στα πλαίσια της δίκης για την κύρια αξίωσή του, την προσωρινή προστασία της τελευταίας. Η προστασία αυτή παρέχεται υπό τις προϋποθέσεις και τις ρυθμίσεις που θεσμοθετούνται στο Πέμπτο Βιβλίο του ΚΠολΔ και ειδικότερα με τις διατάξεις των άρθρων 683-703. Το διαφιλονικούμενο δικαίωμα μπορεί να είναι ιδιωτικού ή δημοσίου δικαίου, έστω κι αν εν σχέσει προς το τελευταίο, η δικαιοδοσία, ως προς τη διάγνωσή του, δεν ανήκει στα Πολιτικά Δικαστήρια, ενόψει του ότι ο ν. 1406/1983, που υπήγαγε όλες τις διοικητικές διαφορές (ακρωτηρικές και ουσίας), στα Διοικητικά Δικαστήρια, δεν παρέσχε σ' αυτά και τη δικαιοδοσία να λαμβάνουν τ' αντίστοιχα ασφαλιστικά μέτρα²⁴. Προσωρινή δικαστική προστασία νομίμως ζητείται σε κάθε εριζόμενη έννομη σχέση, αρκεί να συμβιβάζεται με τους κανόνες που ισχύουν στη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων. Υπό την έννοια αυτή δεν επιτρέπεται να ζητηθεί, ως προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης, η προσωρινή παραδοχή του επιδίκου διαπλαστικού δικαιώματος, διότι αυτό θ' αποτελεί απαγορευμένη ικανοποίηση του ασφαλιστέου δικαιώματος (ΚΠολΔ 692 § 4)²⁵. Επιτρέπεται όμως να ληφθεί το προσήκον

²⁴ ΣτΕ-Ολομ-2860/1985, σε συνδ. με την πρώτη μειοψηφία, Δ.16,604 με σημ. Παναγόπουλου=ΕλΔνη 26,1028 ΣτΕ 2647/1984 Δ.16,336 με σημ. Παναγόπουλου. ΜΠρΑθ 2752/1997 ΑρχΝ 48/569. **Χατζηζανής**, Φορολογική δικονομία, 3η έκδ., άρθρο 78, Νο 5, σελ. 334. **Κρέτσης**, Δικονομία των φορολογικών διαφορών, 1973, σελ. 303/4. **Αντιθέτως: Παναγόπουλος**, Διαγνωστική δίκη και ασφαλιστικά μέτρα στις διοικητικές διαφορές ουσίας, Δ.16,22 επ. ΜΠρΑθ 3991/94 Δ.28,8 με σημ. Σταματόπουλου. Από τη νομολογία, πριν από τη θέσπιση του ν.1406/1983, βλ. ΑΠ 606/1969 Νοβ 18,416=Δ.1,245 με σημ. Β. Παπαχρήστου. βλ. επίσης, **Μπέη**, Έννοια και χαρακτήρ των ασφαλιστικών μέτρων, Δ.1, σελ. 394. **Βερβεσό**, Ουσιώδη δικονομικά ζητήματα της διαδικασίας των ασφαλιστικών μέτρων, Δ.2, § I 3, σημ. 11, σελ. 532/33. **Νικόπουλο**, Αι γενικαί περί ασφαλιστικών μέτρων διατάξεις του ΚΠολΔ, υπό το φως των πορισμάτων της νομολογίας των δύο πρώτων ετών της εφαρμογής αυτού, Δ.2, § II Β, σελ. 199.

²⁵ **Μπέης**, Γνμδ., Δ.14,66. **Ο ίδιος**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 692, § 5.8., σελ. 155/7 και άρθρο 682, § 6.5.2., σελ. 33/4. ΜΠρΑθ 5611/1981 Δ.12,335 με σημ. ΜΠρΑθ 16413/1982 ΕλΔ 23,772. ΜΠρΑθ 15647/1982 Δ.14,45 με σημ. ΜΠρΑθ 15647/1983 Δ.14,145 με σημ.

ασφαλιστικό μέτρο, αρκεί αυτό να μην καταλήγει στην απαγορευμένη διάπλαση²⁶. Εξάλλου, δε νοείται λήψη ασφαλιστικού μέτρου, που διαγράφονται στο οικείο Βιβλίο του ΚΠολΔ, στις υποθέσεις της εκούσιας δικαιοδοσίας, διότι εκεί δεν διαγιγνώσκονται ιδιωτικά δικαιώματα, υπό την έννοια της ΚΠολΔ 1 περίπτωση (α), παρά λαμβάνονται διοικητικά μέτρα, εξαιρετικώς, από τα Δικαστήρια και όχι τη Διοίκηση²⁷. Στο χώρο του δικονομικού δικαίου, η κυρίαρχη στη νομολογία γνώμη δέχεται ότι είναι νόμιμη η αίτηση της προσωρινής επίδειξης εγγράφου, στα πλαίσια της αντιστοιχίας διαγνωστικής δίκης (ΚΠολΔ 450-452, ΑΚ 902-903)²⁸, παραγνωρίζοντας, αφενός ότι παραβιάζεται ευθέως η ΚΠολΔ 692 § 4 κι αφετέρου ότι η επιδιωκόμενη ταχεία έκδοση οριστικής απόφασης είναι δυνατή, κατά τις ειδικές διατάξεις των μικροδιαφορών²⁹. Στον ίδιο χώρο (το δικονομικό), η προσωρινή καταδίκη σε δήλωση της βούλησης, είναι ανεπίτρεπτη, διότι αυτή, κατά την ΚΠολΔ 949, απαιτεί τελεσιδικία και, συνεπώς, δε μπορεί να υποκατασταθεί από απόφαση ασφαλιστικών μέτρων, η οποία έχει εξ ορισμού προσωρινή ισχύ³⁰.

§2. Επικείμενος κίνδυνος / επείγουσα περίπτωση.

- I-II. Θέση του προβλήματος. Επισκόπηση της βιβλιογραφίας.
- III. Η άποψη του γράφοντος
- IV-V. Κριτική της νομολογίας.
- VI. Αυτόθροη στοιχειοθέτηση του επείγοντος και του κινδύνου.
- VII. Διαρκής επείγουσα περίπτωση' συνέπειες ως προς το δεδικασμένο.
- VIII. Νομικός χαρακτηρισμός.

I. Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 682 § 1 και 690 § 1, προκύπτει πως το Δικαστήριο, προκειμένου να διατάξει τη λήψη ασφαλιστικού μέτρου, πρέπει προηγουμένως να πιθανολογήσει πως 1) η προβαλλομένη, ως ασφαλιστέα, αξίωση έχει γεννηθεί, δηλ. υφίστανται όλα τα - κατά το πραγματικό της οικείας διάταξης νόμου, που είναι στην *in concreto* περίπτωση εφαρμοστέα - δικαιопαραγωγικά γεγονότα της³¹ και 2) υπάρχει επείγουσα περίπτωση ή επικείμενος κίνδυνος. Πρόκειται για έννοιες που, προφανώς, δεν είναι ταυτόσημες, διότι - διαφορετικά - δεν θα είχαν θέση και οι δύο στο κείμενο του νόμου³².

²⁶ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 692, § 5.8., σελ. 156 και άρθρο 682, § 6.5.5, σελ. 33/4.

²⁷ Βλ. στο Κεφάλαιο «Εισαγωγή στην έννοια των ασφαλιστικών μέτρων», § IV σημ. 5 και 7.

²⁸ Κρουσταλλάκης, Η αξίωσις προς επίδειξιν εγγράφων μετά τον ΚΠολΔ, Δ.1, 647 επ. Τζίφρας, Ασφαλιστικά μέτρα, 1985, Κεφ. Ζ', § 6, σελ. 344/5. ΠΠρΑθ 6250/1983 ΕΕμπΔ ΛΔ, 434. ΜΠρΑθ 921/1980 Δ.11,195. ΜΠρΛεβ 8/1981 Δ.12,39. ΜΠρΑθ 17453/1983 ΕλΔ 25,1227 κ.α.

²⁹ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 692, § 5.2., σελ. 140 επ. Παναγόπουλος, Σχόλιο, Δ.13,203. ΜΠρΑθ 14720/1989 Δ.21,155 και 231.

³⁰ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 692, § 5.5., σελ.150. Σταματόπουλος, Σχόλιο, Δ.15,502 (§ 2.2.1). Νίκας, Υπάρχει δυνατότητα εμμέσου εκβιασμού του οφειλέτη να προβεί σε δήλωση της βούλησης με ασφαλιστικά μέτρα; Αρμ.ΛΕ, 1064 επ. Ηλιακόπουλος, Σχόλιο, Δ.14,56. Γεωργίου, Η αξίωση των ΑΚ 1400,1402 και η προσωρινή δικαστική προστασία της, Ασφαλιστικά μέτρα, 1995, § 2.4.1., σελ. 461. ΜπρΑθ 15045/1989 Δ.21,147 και 229. ΜΠρΑθ 2768/1982 ΕλΔνη 23,158. ΠΠρΚαρδ 395/1987, αδημ. ΜΠρΝαυπλ 264/1982 ΔΕΝ 38/850=ΕΕργΔ 41,606.

³¹ Βλ. ενδεικτικά: ΜΠρΧαλκίδας 336/1992 ΕλΔ 33, 1513. ΜΠρΧαλκίδας 247/1991 ΕλΔ 33, 1511. ΜΠρΧαλκίδας 266/1991 ΕλΔ 34, 1169. ΜΠρΑθ 16989/1988 Δ. 21, 679. ΜΠρΑθ 15045/1989 Δ. 21, 147 = Δ. 21,229. ΜΠρΑθ 10495/1982 Δ. 14, 48. Τζίφρας, Ασφαλιστικά μέτρα, 1985, Κεφ. Α', § 2, σελ. 11/12. Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, Πέμπτο Βιβλίο, (Ασφαλιστικά μέτρα), άρθρο 682, § 2, σελ. 24 επ. Τον ίδιο, Έννοια και χαρακτήρ των ασφαλιστικών μέτρων, Δ. 1, 387 επ. Τον ίδιο, Η προσαρμογή του ασφαλιστικού μέτρου στη φύση του ασφαλιστέου δικαιώματος κατά τον ΚΠολΔ, στο συλλογικό έργο "Η δραστηριότητα της προσωρινής δικαστικής προστασίας", § 4.2.1., σελ. 152. Βερβεσό, Ουσιώδη δικονομικά ζητήματα της διαδικασίας των ασφαλιστικών μέτρων, Δ. 2, § II 2 σελ. 537 επ. Βερνάρδο, Πολιτική Δικονομία, 1972, Βιβλίο ΣΤ', Τμ. Ιον, Κεφ. Δ', υπό β', σελ. 408. Βλ. όμως Καργάδο, Ασφαλιστικά μέτρα και ουσιαστικών δίκαιον, 1986, σελ. 21 επ.

³² Μπέης, Έννοια και χαρακτήρ των ασφαλιστικών μέτρων, Δ. 1, σελ. 390. Ράμμος,

II. Η έρευνα της βιβλιογραφίας και της νομολογίας στο σημείο αυτό, έδειξε τ' ακόλουθα:

(α) Ο *Τζίφρας*³³, αναφέρει ότι επείγουσα περίπτωση ή επικείμενος κίνδυνος υπάρχουν, όταν πιθανολογείται πως το επίδικο δικαίωμα ή η ικανοποίησή του θα βλαβεί, μέχρι να επιτευχθεί δικαστική διάγνωση, κατά την εκκρεμή ή μέλλουσα κυρία δίκη. Είναι φανερό, πως κατά τον συγγραφέα, οι εν λόγω προϋποθέσεις είναι κατά περιεχόμενο, όμοιες.

(β) Ο *Βερνάρδος*³⁴, διακρίνει και αναφέρει ότι η μεν ύπαρξη επείγουσας περίπτωσης προσήκει στα προσωρινά μέτρα, (δηλ. στην προσωρινή επιδίκαση απαίτησης και την προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης), η δε ύπαρξη επικειμένου κινδύνου προσήκει στα προφυλακτικά μέτρα, (δηλ. την εγγυοδοσία, την προσημείωση υποθήκης, τη συντηρητική κατάσχεση και τη δικαστική μεσεγγύηση)³⁵.

(γ) Ο *Βερβεσός*³⁶, περιορίζει στο ν' αναφέρει απλώς τις προϋποθέσεις αυτές, χωρίς όμως και ν' αναλύει το περιεχόμενό τους.

(δ) Ο *Νικόπουλος*³⁷, υποστηρίζει πως ο εννοιολογικός διαχωρισμός τους είναι δυσχερής, αν όχι αδύνατος.

(ε) Ο *Καργάδος*³⁸, συμπύσσει τις προϋποθέσεις σε μία, την επείγουσα ανάγκη εξασφάλισης του δικαιώματος, προσθέτοντας ότι στην ουσία πρόκειται για μία ειδική έκφραση της ανάγκης ύπαρξης εννόμου συμφέροντος ή της ανάγκης δικαστηριακής προστασίας, δηλ. της ανάγκης αποτροπής επικειμένου κινδύνου, ήτοι βλάβης.

(στ) Ο *Ράμμος*, υπό την ισχύ της Πολιτικής Δικονομίας³⁹, δίδασκε ότι επί προσωρινών μέτρων⁴⁰, βασική προϋπόθεση για τη λήψη τους, είναι το επείγον του πράγματος και η ύπαρξη κινδύνου, που δικαιολογούν την προσωρινή ρύθμιση των πραγμάτων, πριν να εκδοθεί η απόφαση επί της κύριας δίκης.

(ζ) Ο *ίδιος*, υπό την ισχύ του ΚΠολΔ⁴¹, δίδασκε ότι 1) επείγουσα περίπτωση συντρέχει όταν υπάρχει κατάσταση ή έχουν μεσολαβήσει πρόσφατα γεγονότα, τα οποία δημιουργούν συνθήκες, η αντιμετώπιση των οποίων επιβάλλει άμεση ενέργεια και ότι 2) επικείμενος κίνδυνος είναι εκείνος, που δημιουργεί επείγουσα περίπτωση, δηλ. επιβάλλει άμεση ενέργεια.

(θ) Ο *Οικονομόπουλος*⁴², υποστήριξε ότι 1) επικείμενος είναι ο κίνδυνος ματαίωσης της ικανοποίησης του δανειστή ή ανεπανόρθωτης βλάβης του και 2) επείγουσα περίπτωση, υφίσταται όταν, από τη φύση του ασφαλιστέου δικαιώματος, καθίσταται άμεση και επιτακτική η ανάγκη να ρυθμισθεί τούτο, έστω και προσωρινά.

Εγχειρίδιον Αστικού Δικονομικού Δικαίου, τ. 3ος, 1982, § 545 (I), σελ. 1778/9. **Οικονομόπουλος**, Εγχειρίδιον Πολιτικής Δικονομίας, τόμος Βος, τ. 1ο, Βιβλίο Ε', Κεφ. Α', σελ. 283.

³³ οπ. π. (σημ. 1), Κεφ. Α' § 2 υπό (ά), σελ. 11.

³⁴ οπ.π., σελ. 402 (υπό II και III).

³⁵ Η κατά το νόμο διάκριση των ασφαλιστικών μέτρων σε προφυλακτικά και προσωρινά ή συντηρητικά ασφαλιστικά μέτρα της Πολιτικής Δικονομίας (ΠολΔ 618 § 1, 626, 634 § 1, 1025 επ.), έχει μεν καταργηθεί με την ΕισΝΚΠολΔ 39, όμως η ουσιαστική διάκριση των ασφαλιστικών μέτρων στις ανωτέρω κατηγορίες, για λόγους συστηματικής κατάταξής τους, διατηρήθηκε και μετά την ισχύ του ΚΠολΔ.

³⁶ όπ.π., § II (B), σελ. 536 επ.

³⁷ όπ.π., § II, σελ. 199.

³⁸ όπ.π., σελ. 18 στο κείμενο και στη σημ. 16.

³⁹ Στοιχεία Ελληνικής Πολιτικής Δικονομίας, τ. II, τεύχος 2ο, 1963, § 84 (IV), σελ. 379.

⁴⁰ όπως τ' αντιλαμβάνονταν η ΠολΔ (άρθρο 634).

⁴¹ Εγχειρίδιον Αστικού Δικον. Δικ., τ. 3ος, 1982, § 545 (I), σελ. 1778/9.

⁴² Εγχειρίδιον Πολιτικής Δικονομίας, τ. Βος, τ. 1ο, σελ. 281.

(ι) Ο Μπέης⁴³, υποστηρίζει πως 1) επείγουσα περίπτωση είναι η ύπαρξη επείγουσας ανάγκης να ενεργοποιηθεί προσωρινά η έννομη σχέση (= η έννομη συνέπεια⁴⁴) που αποτελεί την κύρια διαφορά. Υπό την έννοια αυτή, επείγουσα περίπτωση νοείται, όταν ζητείται η προσωρινή επιδίκαση της απαίτησης (ΚΠολΔ 728 επ.), καθώς και η προσωρινή ρύθμιση (ΚΠολΔ 731 επ.) 2) Επικείμενος κίνδυνος είναι η πιθανολόγηση ότι ο οφειλέτης επιχειρεί ν' απαλλοτριώσει την κατασχετή περιουσία του, ώστε ο δανειστής να μην έχει τη δυνατότητα - όταν, μετά το τελεσίδικο πέρας της διαγνωστικής δίκης, αποκτήσει εκτελεστό τίτλο - να ικανοποιήσει την αξίωσή του. Υπό την έννοια αυτήν, επικείμενος κίνδυνος νοείται όταν η ασφαλιστέα απαίτηση είναι είτε χρηματική, οπότε το προσήκον, κατά τον Κώδικα, ασφαλιστικό μέτρο είναι η εγγυοδοσία (ΚΠολΔ 704, 705), η προσημείωση υποθήκης (ΚΠολΔ 706) και η συντηρητική κατάσχεση (ΚΠολΔ 707 επ.), είτε μη χρηματική, οπότε το προσήκον ασφαλιστικό μέτρο είναι η δικαστική μεσεγγύηση (ΚΠολΔ 725 επ.) και η σφράγιση (ΚΠολΔ 737). Στις περιπτώσεις αυτές δεσμεύεται προσωρινά περιουσιακό στοιχείο του οφειλέτη, προκειμένου να εξασφαλισθεί η μελλοντική ικανοποίηση της αξίωσης του δανειστή.

(ια) Οι Κεραμέας - Πολυζωγόπουλος⁴⁵, δέχονται τις ανωτέρω απόψεις του Μπέη.

(ιβ) Ο Κουμάντος⁴⁶, δέχεται ότι, ως επείγουσα περίπτωση νοείται μία εκτίμηση αντικειμενικής κατάστασης, όπου η αναβολή της ρυθμιστικής δικαστικής παρέμβασης, θα έθετε σε κίνδυνο το ασφαλιστέο δικαίωμα ή θα δημιουργούσε άλλους κινδύνους.

III. (1) Ανατρέχοντας στις ρυθμίσεις της προϊσχύσασας Πολιτικής Δικονομίας, θα διαπιστώσουμε πως, υπό την ισχύ της, η μεν λήψη προσωρινών μέτρων συνδέονταν με την προϋπόθεση της συνδρομής επείγουσας περίπτωσης (ΠολΔ 634 αριθ. 1), η δε θέση περιουσιακού στοιχείου του οφειλέτη, υπό συντηρητική κατάσχεση, συνδέονταν με την προϋπόθεση ότι επίκειται κίνδυνος από την αναβολή (ΠολΔ 1034 αριθ. 6). Παρατηρούμε, λοιπόν, ότι υπό την Πολιτική Δικονομία, τα προσωρινά μέτρα, δηλ. εκείνα που λαμβάνονταν πριν από την έκδοση της απόφασης επί της κυρίας δίκης, προκειμένου να γίνει επείγουσα ρύθμιση των πραγμάτων, κατά τρόπο που ν' ανταποκρίνεται στο περιεχόμενο του προσβαλλομένου δικαιώματος, (όπως στις περιπτώσεις της προσωρινής ρύθμισης της νομής ή

⁴³ ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 682, § 4.3, σελ. 30. **Ο ίδιος**, Εισαγωγή στη δικονομική σκέψη, 1981, § 3.2.1, σελ. 345. **Ο ίδιος**, Μαθήματα Πολιτικής Δικονομίας, Θεμελιακές έννοιες, 1984, § 7.3, σελ. 261 επ. **Ο ίδιος**, Έννοια και χαρακτήρ των ασφαλιστικών μέτρων, Δ. 1, σελ. 390. **Ο ίδιος**, Σχόλιο, Δ. 10, 441 (υπό § 1.2). **Ο ίδιος**, Η προσαρμογή του ασφαλιστικού μέτρου στη φύση του ασφαλιστέου δικαιώματος, όπ.π., (στη σημ. Νο 1), § 4.1, σελ. 152. **Ο ίδιος**, Παραδεκτό νέας αίτησης ασφαλιστικών μέτρων, μετά την απόρριψη της αρχικής, για έλλειψη επείγουσας περίπτωσης, Γνμδ., Δ. 22, § 3, σελ. 732.

⁴⁴ Για την έννοια της έννομης σχέσης, ως έννομης συνέπειας που απορρέει από βιοτικό συμβάν, δηλ. γεγονός της εμπειρικής πραγματικότητας, βλ. **Μπέη**, ΕρμΚΠολΔ, Εισαγωγή, § 4 ΙΙΙ 2, σελ. 26 και άρθρο 322 ΙΙ 1 (γ), σελ. 132. **Τον ίδιο**, Εισαγωγή στη δικονομική σκέψη, 3η έκδ., § 1 (3), σελ. 31 επ. και § 5, σελ. 105 επ. **Μητσόπουλο**, Η αναγνωριστική αγωγή, § 7 σημ. 2, σελ. 124. **Νίκα**, Το έννομο συμφέρον, σελ. 111 σημ. 53. **Ράμμο**, Στοιχεία Ελ.Πολ.Δικ., Ι, § 147 (Β), σελ. 432. **Κεραμέας**, Ουσιαστικών δεδικασμένων επί προδικαστικών ζητημάτων, σελ. 199-200. **Τον ίδιο**, Αστικό Δικονομικό Δίκαιο, (1986), § 59, σελ. 133/4. **Σινανιώτη / Δεληκωστόπουλο**, ΕρμΚ-ΠολΔ, άρθρο 324 ΙV, σελ. 126. **Γιακουμή**, Περί των "παρεμπιπτόντων ζητημάτων" και της επ' αυτών επεκτάσεως του δεδικασμένου, Δ. 4, § 2 ΙΙΙ 9, σελ. 24. **Ποδηματά**, Το δεδικασμένο, (Αντικειμενικά όρια ιδίως επί ενστάσεων), Ι, 1995, § 3 Ι 1 Β, σελ. 43. **Μάγνη**, Η έννοια της έννομης σχέσης στο αστικό και στο δικονομικό δίκαιο, Δ. 13, Κεφ. Α (4), σελ. 8. **Γεωργίου**, Δεδικασμένο - Έννομη σχέση - Προδικαστικό ζήτημα, ΕλΔ 26, 1103 επ. **Τον ίδιο**, Ενημερωτικό Σημείωμα, ΕλΔ 25, 1194. Από τη νομολογία, βλ. ΕφΑθ 920/1984 ΕλΔ 25, 1192. ΕφΑθ 1515/1980 ΝοΒ 28, 1539. ΠΠρΑθ (πλειοψ.) 7555/1985, αδημ. ΜΠρΑθ 7374/1984 ΕλΔ 25, 1228. ΠΠρΑθ 10473/1972 Δ. 3, 694 με σχόλιο **Μπέη**.

⁴⁵ Τα ασφαλιστικά μέτρα στο Ελληνικό Αστικό Δικονομικό Δίκαιο, στο συλλογικό έργο «Η δραστηριότητα της δικαιοσύνης», έκδ. ΙΔΜΕ, § 3,4, σελ. 260.

⁴⁶ Σχόλιο, Αρμ. 1994 σελ. 184.

της επιδίκασης προσωρινής διατροφής)⁴⁷, λαμβάνονταν υπό την προϋπόθεση της συνδρομής επείγουσας περίπτωσης, εφόσον δηλ. εκρίνετο απαραίτητο να ενεργοποιηθεί προσωρινά η επίδικη έννομη σχέση. Από το άλλο μέρος, κατά τα προδιαληφθέντα, η συνδρομή επικείμενου κινδύνου απαιτούνταν ως όρος, για την προσωρινή δέσμευση περιουσιακού στοιχείου του οφειλέτη, με συντηρητική κατάσχεση. Υπό τα δεδομένα αυτά, ως επικείμενος κίνδυνος, κατά την έννοια της ΠολΔ 1034 αριθ. 6, δεν μπορεί να νοηθεί, παρά εκείνος που οδηγεί αναποτρέπτως στη ματαίωση της ικανοποίησης του ασφαλιστέου δικαιώματος.

(2) Η καθιέρωση της διαδικασίας των ασφαλιστικών μέτρων, με το Πέμπτο Βιβλίο του ΚΠολΔ, δεν μετέβαλε τις προϋποθέσεις παροχής προσωρινής δικαστικής προστασίας, αφού και πάλι καθιέρωσε τη συνδρομή επείγουσας περίπτωσης ή επικείμενου κινδύνου (όμως κατά νομοτεχνικά αδόκιμο τρόπο), διότι δεν καθόρισε σε ποιο ειδικότερα ασφαλιστικό μέτρο αναφέρεται η επείγουσα περίπτωση, αφενός και ο επικείμενος κίνδυνος, αφετέρου. Η διαζευκτική καθιέρωση των προϋποθέσεων αυτών θέλει ακριβώς να καταδείξει το ότι κάθε μια τους έχει διαφορετικό εννοιολογικό περιεχόμενο και, συνεπώς, εφαρμόζεται σε διαφορετικά ασφαλιστικά μέτρα (ακριβώς όπως συνέβαινε και υπό το κράτος της ΠολΔ, κατά τα προρρηθέντα). Δεν βρίσκομε, επομένως, τον λόγο γιατί να μην ισχύει και υπό το κράτος του ΚΠολΔ το νοηματικό περιεχόμενο των εν λόγω προϋποθέσεων, όπως ίσχυε και υπό την Πολιτική Δικονομία. Γνώμη μας είναι, συνακόλουθα, ότι ορθή είναι η προεκτεθείσα θέση του καθηγητή Μπέη, του Αν. Βερνάρδου και του Γ.Οικονομόπουλου.

IV. (1) Η προδιαληφθείσα ερμηνευτική πολυμορφία, αλλά και η λανθασμένη αντίληψη ότι επείγουσα περίπτωση αφενός και επικείμενος κίνδυνος, αφετέρου, είναι έννοιες ταυτόσημες, που εφαρμόζονται - αδιακρίτως - σε όλα τα ασφαλιστικά μέτρα, οδήγησε και τη νομολογία σε λανθασμένες παραδοχές.

Ειδικότερα:

(a) Έχουν εκδοθεί αποφάσεις, επί ασφαλιστικών μέτρων νομής, (δηλ. προσωρινής ρύθμισης της κατάστασης), οι οποίες δέχθηκαν ύπαρξη επικείμενου κινδύνου, μολονότι η προϋπόθεση αυτή προσήκει - όπως έχει λεχθεί - μόνο στα δεσμευτικά, περιουσιακού στοιχείου του οφειλέτη, ασφαλιστικά μέτρα (= προσημείωση υποθήκης κ.λ.π.)⁴⁸.

(b) Ο όρος «επικείμενος κίνδυνος», ερμηνεύεται ως εκείνος που βρίσκεται κοντά στο αντικείμενο της νομής ή στα διάδικα μέρη⁴⁹ ή ως κίνδυνος συγκρούσεων και διαπληκτισμών των διαδίκων⁵⁰ ή ως εκείνος που απειλεί το επίδικο δικαίωμα, χωρίς όμως ειδικότερη εξειδίκευση⁵¹ ή ως εκείνος, που απειλεί επέλευση βλάβης, η οποία επικρέμεται από στιγμή σε στιγμή επί του πράγματος ή των διαδίκων⁵².

(c) Σε άλλη περίπτωση, η έννοια του επικείμενου κινδύνου συγχέεται και ταυτίζεται με αυτήν της επείγουσας περίπτωσης⁵³.

(2) Εξάλλου, η νομολογία αποφαινεται ότι υφίσταται «επείγουσα περίπτωση», όταν η πάροδος του χρόνου μέχρι την άσκηση της τακτικής αγωγής, πρόκειται να επιφέρει ουσιώδη βλάβη στην υλική φύση του αντικειμένου⁵⁴ ή όταν απαιτείται να ρυθμισθεί επειγόντως η

⁴⁷ Ράμμος, Στοιχεία, Τόμος Βος, τ. 2ο, 1963, § 83 I (Α), σελ. 376.

⁴⁸ Βλ. ενδεικτικά: ΕιρΠαμ 19/1973 ΑρχΝ ΚΕ, 91. ΕιρΧρυσ 35/1972 ΝοΒ 20, 1502. ΕιρΠιερ 91/1973 ΕΛΔ 1974, 546. ΠΠρΛαρ 826/1981 ΝοΒ 30, 966. ΕιρΑμαρ 39/1978 ΝοΒ 26, 1101. ΕιρΠιερ 207/1973 Δ.5, 258. ΕιρΗρ 66/1979 Δ. 10, 439. ΕιρΦλωρ 30/1972 ΑρχΝ ΚΓ, 419 = ΑρχΝ ΚΔ, 81 = Αρμ. ΚΣΤ, 553. ΕιρΛαρ 2058/1972 ΑρχΝ ΚΓ, 909. ΕιρΗρ 2200/1975 ΕΛΔ 1976, 120. ΕιρΑθ 168/1973 Αρμ. ΚΗ, 526. ΕιρΑθ 977/1973 ΑρχΝ ΚΔ, 665. ΕιρΧαν 66/1974 ΑρχΝ ΚΕ, 58. ΕιρΠρασ 2/1974 ΑρχΝ ΚΕ, 669. ΕιρΛαρ 2058/1972 ΑρχΝ ΚΓ, 909.

⁴⁹ Βλ. ΕιρΠιερ 91/1973 όπ.π. ΕιρΧρυσ 35/1972 όπ.π. (σημ. Νο 17), ΠΠρΛαρ 826/1981 όπ.π.

⁵⁰ Βλ. ΠΠρΛαρ 826/1981 όπ.π. ΕιρΠιερ 207/1973 όπ.π. ΕιρΗρ 66/1979 όπ.π. ΕιρΦλωρ 30/1972 όπ.π. ΕιρΛαρ 2058/1972 όπ.π. ΕιρΗρ 2200/1975 όπ.π.

⁵¹ ΜΠρΑθ 18488/1987 ΝοΒ 36, 1254.

⁵² ΠΠρΒόλου 279/1980 ΑρχΝ ΜΓ, 268.

⁵³ ΜΠρΑθ 4634/1978 ΕΕμπΔ 1978, 307.

⁵⁴ ΕιρΦλωρ 30/1972 όπ.π. (σημ. Νο 17). ΕιρΗρ 66/1979 όπ.π. (σημ. Νο 17). ΕιρΜυτ 12/1987 ΑρχΝ Μ, 532. ΕιρΠαμ 19/1973. ΠΠρΒόλου 278/1990 όπ.π. (σημ. Νο 20α). ΜΠρΑθ 4634/1978

νομή με δικαστική παρέμβαση⁵⁵ ή όταν οι καθ' ων προβαίνουν σε ενέργειες στο διαφιλονικούμενο ακίνητο⁵⁶ ή όταν η βραδύτητα οριστικής επίλυσης της διαφοράς πρόκειται να επιφέρει αναπότρεπτη ουσιώδη βλάβη, έστω κι αν ο κίνδυνος της βλάβης υπήρχε προ πολλού⁵⁷. Είναι φανερό, ότι δεν πρόκειται για εννοιολογικούς ορισμούς με αυστηρά οριοθετημένο περιεχόμενο, παρά περιγράφεται απλώς, σε τι είναι δυνατό ν' αφορά είτε ο επικείμενος κίνδυνος, είτε η επείγουσα περίπτωση.

(3) Τελευταία, ορισμένες αποφάσεις, έχουν ορθώς υιοθετήσει τις απόψεις του Μπέη⁵⁸, αφού δίδεται επαρκής εννοιολογική οριοθέτηση των εν λόγω προϋποθέσεων.

V. Πολλές φορές στη νομολογία γίνεται λόγος για λήψη ασφαλιστικών μέτρων, επειδή το Δικαστήριο πιθανολογεί πως υφίσταται επικείμενος κίνδυνος, επειδή ο καθ' ου είναι «ελαττωμένης περιουσιακής καταστάσεως». Σημειώνεται, ab initio, πως το προσήκον ασφαλιστικό μέτρο, στις ανωτέρω περιπτώσεις, ήταν μέτρο δεσμευτικό περιουσιακού στοιχείου του καθ' ου η αίτηση (προσημείωση υποθήκης, συντηρητική κατάσχεση, κ.λπ.). Κατά τα προρρηθέντα, στις περιπτώσεις αυτές, ερευνάται, ως επικείμενος κίνδυνος, το αν ο καθ' ου επιχειρεί ν' απαλλάγει από την κατασχετή περιουσία του. Ερευνα για ύπαρξη επείγουσας περίπτωσης δε νοείται, διότι η προϋπόθεση αυτή έχει υπόψιν της, όπως λέχθηκε ανωτέρω, (§ II i), άλλον κύκλο ασφαλιστικών μέτρων⁵⁹. Όταν, όμως, ο οφειλέτης είναι ήδη - κατά το χρόνο της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων - μειωμένης περιουσιακής κατάστασης, χωρίς να πιθανολογείται και εκούσια περαιτέρω ελάττωση της κατασχετής περιουσίας του, παρέπεται πως δεν υφίσταται επικείμενος κίνδυνος εξ ορισμού και, συνεπώς, η αίτηση του αντιδίκου του πρέπει ν' απορρίπτεται⁶⁰. Διαφορετική, βεβαίως, είναι η περίπτωση όπου ο καθ' ου έχει στην κυριότητά του ένα μόνον σοβαρό (και κατασχετό) ακίνητο περιουσιακό στοιχείο (το οποίο δεν προτίθεται να εκποιήσει), όμως υφίστανται πολλοί δανειστές του, εγγειόγραφοι ή εμπραγμάτως ασφαλισμένοι. Τότε, υφίσταται επικείμενος κίνδυνος να μη δυνηθεί ο δανειστής να συμμετάσχει, με ισχυρό προνόμιο, σε πιθανό πλειστηριασμό του εν λόγω ακινήτου του οφειλέτη. Οπότε, θα πρέπει να διαταχθεί, ως προσήκον ασφαλιστικό μέτρο, η προσημείωση υποθήκης στο ακίνητο του καθ' ου, προκειμένου ν' αποκτήσει ο αιτών την έννομη δυνατότητα να τρέψει (εγκαίρως) την προσημείωσή του σε υποθήκη (ΑΚ 1277 και ΚΠολΔ 997 § 3 εδάφ. 2) και να καταταγεί προνομιακώς, ως ειδικός προνομιούχος δανειστής, στον πιο πάνω πλειστηριασμό (ΚΠολΔ 1007 § 1, σε συνδ. με 975, 976 αριθ. 3 και 977 §§ 1 και 2)⁶¹.

Είναι, λοιπόν, απαραίτητο, για την ευδοκίμηση της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων, να πιθανολογηθεί, είτε επείγουσα περίπτωση είτε επικείμενος κίνδυνος⁶². Στη δικαστηριακή πρακτική, εμφανίζονται πλείστες περιπτώσεις, όπου παραγνωρίζεται εντελώς η θεμελιώδη σχετική ρύθμιση της ΚΠολΔ 682 § 1. Είναι κοινή η διαπίστωση, ότι πολλές φορές τα Δικαστήρια, εφόσον πιθανολογηθεί η ύπαρξη του ασφαλιστέου δικαιώματος, προχωρούν στη

όπ.π. (σημ. Νο 21).

⁵⁵ ΕιρΛαρ 2058/1972 όπ.π. (σημ. Νο 17). ΕιρΠιερ 91/1973 όπ.π. (σημ. Νο 17). ΕιρΠαμίσου 19/1973 όπ.π. (σημ. Νο 17). ΕιρΠαμ 20/1973 ΑρχΝ ΚΕ, 92. ΕιρΑμαρ 39/1978 όπ.π. (σημ. Νο 17).

⁵⁶ ΠΠρΑθ 79/1993, αδημ.

⁵⁷ ΜΠρΑθ 4634/1978 όπ.π. (σημ. Νο 21). ΕιρΠατρ 147/1975 ΕλΔ 1976, 55.

⁵⁸ Βλ. ενδεικτικά: ΜΠρΧαλκίδας 686/1991 Δ. 23, 262. ΜΠρΑθ 8650/1991 ΝοΒ 40, 304. ΜΠρΧαλκίδας 631/1991, αδημ. ΜΠρΑθ 2240/1990, αδημ. ΜΠρΑθ 22493/1994, αδημ. ΜΠρΑθ 14720/1989 Δ. 21, 155 = Δ. 21, 231. ΜΠρΧαλκίδας 99/1991, αδημ. ΜΠρΚω 349/1988 ΕλΔ 31, 616. ΜΠρΧαλκίδας 105/1993 Αρμ. 1994, 325. ΜΠρΘεσ 12162/1993 Αρμ. 1994, 182. ΜΠρΠειρ 2189/1994 Δ. 24, 1124.

⁵⁹ ΜΠρΧαλκίδας 654/1991, 384/1991 αδημ.

⁶⁰ Βλ. ΜΠρΧαλκίδας 686/1991 Δ. 23, 262 με σύμφωνο σημείωμα Σ. Σταματόπουλου. ΜΠρΧαλκίδας 523/1992, 630/1991, 724/1991 αδημ. ΜΠρΑθ 2240/1990, αδημ. Πρβλ. και ΜΠρΑθ 18488/1987 ΝοΒ 36, 1254.

⁶¹ ΜΠρΧαλκίδας 99/1991, αδημ.

⁶² ΜΠρΧαλκίδας 724/1991, αδημ.

λήψη ασφαλιστικού μέτρου, χωρίς να δίδουν και πειστική αιτιολογία, πως υφίσταται πράγματι και επείγον ή κίνδυνος⁶³, πολλές φορές με μόνο το έωλο επιχείρημα ότι ο καθ' ου είναι μειωμένης περιουσιακής κατάστασης. Αντιθέτως, ορθά τα Δικαστήρια έχουν απορρίψει αιτήσεις ασφαλιστικών μέτρων, διότι η καθ' ης, ως Τραπεζικό Ιδρυμα αξιόχρεο, είναι φερέγγυος οφειλέτης⁶⁴ ή διότι η τωρινή οικονομική κατάσταση του καθ' ου δεν εγκυμονεί κίνδυνο ματαίωσης - στο μέλλον - της ικανοποίησης του ασφαλιστέου δικαιώματος⁶⁵. Συναφώς, αναφέρουμε την απαίτηση της νομολογίας ν' αναφέρονται στο δικόγραφο της σχετικής αίτησης, για το ορισμένο της, τα πραγματικά εκείνα περιστατικά, τα οποία δικαιολογούν την ύπαρξη κατεπείγοντος ή επικειμένου κινδύνου⁶⁶.

VI. Επί προσβολών της νομής, της κυριότητας και γενικά των απολύτων δικαιωμάτων, η επείγουσα περίπτωση, δηλ. η ανάγκη να ενεργοποιηθεί προσωρινά η εριζόμενη έννομη σχέση, παρίσταται αυτόθροη, όταν πιθανολογηθεί η ύπαρξη του ασφαλιστέου δικαιώματος, καθώς και η προσβολή του.

(a) Ειδικότερα, όταν προσβάλλεται η νομή, (με αποβολή ή διατάραξη), το Δικαστήριο των ασφαλιστικών μέτρων έχει τη δυνατότητα ν' αποκαταστήσει προσωρινά την τρωθείσα φυσική εξουσία του αιτούντος στο διαφιλονικούμενο πράγμα, κατά τη ρητή διάταξη της ΚΠολΔ 734 § 2, ακριβώς επειδή η προσβολή και μόνο της εν λόγω εξουσίας του, δημιούργησε εο ἰρσο την ανάγκη να συνεχίσει αυτός προσωρινά ν' ασκεί το διαφιλονικούμενο δικαίωμά του, με άλλα λόγια να ενεργοποιηθεί προσωρινά το δικαίωμά του αυτό. Δεν απαιτείται, δηλ. αποδεικτική κρίση και περί της συνδρομής της επείγουσας περίπτωσης. Συνεπώς, δεν απαιτείται, για να θεμελιωθεί νόμω εν λόγω περίπτωση, κίνδυνος συγκρούσεων ή διαπληκτισμών των διαδίκων, όπως, λανθασμένα, δέχεται πολλές φορές η νομολογία⁶⁷. Υπό τα δεδομένα αυτά, είναι λανθασμένη και η παραδοχή ότι ο ενδεχόμενος κίνδυνος ανέγερσης από τον καθ' ου κτίσματος στο επίδικο, δεν αποτελεί επείγουσα περίπτωση⁶⁸.

(b) Επί προσβολής της κυριότητας και πάλι υφίσταται αυτόθροη η επείγουσα περίπτωση να προστατευθεί αυτή προσωρινά, ακριβώς επειδή ο δικαιούχος πρέπει αμέσως να συνεχίσει την άσκηση του προσβληθέντος δικαιώματός του. Στις περιπτώσεις αυτές, δεν υπάρχει στο νόμο αντίστοιχη διάταξη με αυτήν της ΚΠολΔ 734 § 2, δυνάμει της οποίας, επί προσβολής της νομής, ο αιτών εγκαθίσταται - με την απόφαση του Δικαστηρίου - ως προσωρινός νομέας του πράγματος. Στις προσβολές της κυριότητας, ενεργοποιείται η αξίωση του κυρίου να μην επεμβαίνουν τρίτοι στο πράγμα. Οπότε διατάσσεται, ως ασφαλιστικό μέτρο, η προσωρινή παύση της προσβολής⁶⁹.

⁶³ Πολλώ μάλλον σήμερα, όπου πειστική γνώμη (βλ.Καργάδο, Ασφαλιστικά μέτρα και ουσιαστικόν δίκαιον, 1986), εισηγείται τον απεγκλωβισμό, τον αποπροσανατολισμό, την αποσύνδεση της προσωρινής δικαστικής προστασίας από το ασφαλιστέο δικαίωμα, προκειμένου να χορηγηθεί ασφαλιστικό μέτρο όταν η ουσιαστική κατάσταση συνηγορεί σ' αυτό. Βλ. στο χώρο του Γερμανικού Δικαίου, Baumbach-Lauterbach, ZPO, 35η εκδ., 940 1, σελ. 1801. Βλ. επίσης, Γεωργακόπουλο, Μελέται ΕμπΔ, VIII, σελ. 180/1.

⁶⁴ ΜΠρΠειρ 848/1988 ΝοΒ 36, 1472.

⁶⁵ ΜΠρΑθ 18488/1987 όπ.π. (σημ. Νο 28). ΜΠρΠειρ 3016/1978 ΕλΔ 20,89.

⁶⁶ ΑΠ 127/1973 ΝοΒ 21, 889 = ΕΕΝ 40, 594. ΜΠρΚω 349/1988 ΕλΔ 31, 616. ΜΠρΑθ 12407/1985 Δ. 16, 725. ΜΠρΑθ 20368/1987 ΕλΔ 29, 580. ΕιρΑθ 348/1981 ΕλΔ 23,54.

⁶⁷ Βλ. ΕιρΓρεβ 103/1983 ΝοΒ 33, 863. ΕιρΚερκ 234/1984 Δ. 16, 244. ΕιρΣπάρτης 114/1979 ΝοΒ 27, 1676. ΠΠρΛαρ 826/1981 ΝοΒ 30, 966.

⁶⁸ Βλ. ΕιρΦλωρ 30/1972 ΑρχΝ ΚΔ, 81. ΕιρΠαμίσου 19/1973 ΑρχΝ ΚΕ, 91. ΕιρΟρεστ 256/1970 ΕλΔ 1972, 120. ΕιρΚαρδ 70/1991, αδημ.

⁶⁹ Βλ. εκτενέστερα, Γεωργίου, Συνέπειες της προσβολής της φυσικής εξουσίας επί του πράγματος, (Προσωρινή δικαστική προστασία της νομής και της κυριότητας), Ασφαλιστικά μέτρα, (1995), § 2.1.2.1, σημ. 9, σελ. 477 και ΕλΔ 34 (1993), σελ. 1429/1430, σημ. Νο 9 και Γεωργίου, Η αξίωση προς παράλειψη και η προσωρινή δικαστική προστασία της, Ασφαλιστικά μέτρα, (1995), § 1.4.5.1., σελ. 488/9 και Δ. 24, § 1.4.5.1 Βλ. επίσης ΜΠρΧαλκίδας 585/1991 Δ. 23, 264 και ΜΠρΧαλκίδας 621/1991, αδημ.

VII. Η προσβολή του δικαιώματος, ενδέχεται να είναι διαρκής. Αντιστοίχως, διαρκής θα είναι και η αξίωση του πληττομένου, για λήψη ασφαλιστικού μέτρου. Στις περιπτώσεις αυτές, θα είναι, φυσικά, διαρκής και η επείγουσα περίπτωση για παύση της προσβολής⁷⁰, αφού οι προσβλητικές πράξεις, τις οποίες συνεχώς διενεργεί ο καθ' ου, συνεχίζουν και επιτείνουν την περιουσιακή βλάβη του αιτούντος. Σημειώνεται εδώ, πως σε περιπτώσεις διαρκούς προσβολής, κι αν ακόμα απορριφθεί η αίτηση ασφαλιστικών μέτρων, για έλλειψη επείγουσας περίπτωσης, μπορεί να υποβληθεί και νέα, χωρίς να υπάρχει κώλυμα απαραδέκτου, λόγω δεδικασμένου. Τούτο, διότι το δεδικασμένο αυτό δεν θα υφίσταται, επειδή στη νέα αίτηση, ακριβώς λόγω της συνεχιζόμενης προσβολής του ασφαλιστέου δικαιώματος, θα παρατίθενται νεότερα πραγματικά περιστατικά, που στηρίζουν τη συνδρομή επείγουσας περίπτωσης⁷¹.

VIII. Οι προϋποθέσεις παροχής προσωρινής δικαστικής προστασίας (επείγον και κίνδυνος), αποτελούν στην ουσία το έννομο συμφέρον του αιτούντος, για τη λήψη ασφαλιστικού μέτρου⁷². Συνεπώς, χαρακτηρίζονται ως διαδικαστικές προϋποθέσεις της δίκης⁷³ και, συνεπώς, αν δεν πιθανολογηθεί η συνδρομή τους, η αίτηση ασφαλιστικών μέτρων θ' απορριφθεί (όχι ως κατ' ουσίαν αβάσιμη, παρά) ως απαράδεκτη⁷⁴.

§3. Σχέση ασφαλιστέας αξίωσης με το προσήκον ασφαλιστικό μέτρο

Με τη λήψη του ασφαλιστικού μέτρου πραγματοποιείται η εξασφάλιση ή η διατήρηση του ασφαλιστέου δικαιώματος. Στη δίκη των ασφαλιστικών μέτρων υφίσταται, αφενός το ασφαλιστέο δικαίωμα κι αφετέρου, το αντίστοιχο ασφαλιστικό μέτρο. Το τελευταίο είναι νομοθετικά προορισμένο ν' ασφαλίσει συγκεκριμένου είδους αξίωση. Ειδικότερα, οι μη χρηματικές αξιώσεις προστατεύονται προσωρινά με το μέτρο της προσωρινής ρύθμισης της κατάστασης: το Δικαστήριο ανευρίσκει το προσήκον από τις περιστάσεις μέτρο, ώστε αυτό να είναι και εξασφαλιστικό της εριζόμενης αξίωσης, αλλά και να μην οδηγεί σε (απαγορευμένη) ικανοποίηση της εν λόγω αξίωσης, ούτε να δημιουργεί αμετάκλητες καταστάσεις⁷⁵. Από το άλλο μέρος, οι χρηματικές αξιώσεις προστατεύονται με τα υπόλοιπα

⁷⁰ ΜΠρΒόλου 1097/229/1989 ΝοΒ 38, 308. ΜΠρΑθ 3545/1978 ΕΕμπΔ 1978, 138. ΜΠρΑθ 3092/1978 ΕΕμπΔ 1987, 650. ΜΠρΑθ 8056/1978 ΕΕμπΔ 1979, 475. Μπέης, Παραδεκτό νέας αίτησης ασφαλιστικών μέτρων, μετά την απόρριψη της αρχικής, για έλλειψη επείγουσας περίπτωσης, Δ. 22, 727 επ.

⁷¹ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 695, § 3.2.3., σελ. 180. Ο ίδιος, όπου αμέσως πιο πάνω (σημ. Νο 37) § 2, σελ. 730 επ. Κονδύλης, Το δεδικασμένο, 1983, § 34, 2 σελ. 393. Οικονομόπουλος, Εγχειρίδιον Πολ.Δικ., II α', σελ. 298. Ράμμος, Εγχειρίδιον Αστικού Δικον.Δ., III (1982), § 575 II, σελ. 1814. Παναγόπουλος, Δέσμευση και επανάληψη στα ασφαλιστικά μέτρα, 1985, § 852, σελ. 106 και § 852.2., σελ. 109. Τζίφρας, Ασφαλιστικά μέτρα, 1985, σελ. 76. Μπρακατσούλας, Ασφαλιστικά μέτρα, 1986, σελ. 50. Βλ. επίσης ΕφΑθ 4862/1985 ΕλΔ 26, 1181. ΜΠρΑθ 9723/1987 ΕλΔ 29, 961. ΠΠρΑθ 13435/1978 Δ. 11, 64. ΠΠρΑθ 9308/1978 ΕΕμπΔ Λ, 639. ΜΠρΠειρ 1346/1983 ΝοΒ 31, 1627. ΕιρΘεσ 2434/1989 Αρμ. ΜΓ, 895. ΜΠρΚαλαμ 630/1981 ΕλΔ 23, 183. ΜΠρΑθ 10165/1978 ΕλΔ 20, 477. ΜΠρΠειρ 2353/1978 ΝοΒ 27, 829. ΜΠρΠειρ 3044/1978 ΕπΝαυτΔ 7, 417. ΜΠρΠειρ 2823/1978 ΕλΔ 20, 811. ΜΠρΑθ 829/1994 ΕλΔ 36, 441.

⁷² Καργάδος, Ασφαλιστικά μέτρα και ουσιαστικόν δίκαιον, 1986, σελ. 18 σημ. 16.

⁷³ Πρβλ. Για την αντίστοιχη ΚΠολΔ 68: Μπέη, Η ανίσχυρος διαδικαστική πράξις, § 6 II (2, ιδ), σελ. 249. Τον ίδιο, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 68 IV, σελ. 367 επ. Μητσόπουλο, Η αναγνωριστική αγωγή, 1947, § 6 σελ. 114. Δεληκωστόπουλο/Σινανιώτη, άρθρο 69 IV σελ. 196. Κεραμέα, Αστικό Δικονομικό Δίκαιο, (Γενικό μέρος), 1986, § 55, σελ. 113. Οικονομόπουλο, ΕΕΝ 23, 967. Ευκλείδη/Παπαδόπουλο, ΠολΔικ., § 78, σημ. 3. Οικονομίδη-Λιβαδά, § 59 σημ. 8. ΕφΑθ 11697/1989 ΕλΔ 33, 157. ΕφΘεσ 5314/1973 ΕΕργΔ 33, 89. ΕφΘεσ 213/1977 Αρμ. ΛΑ, 469. ΕφΑθ 2583/1969 Αρμ. ΚΔ, 253.

⁷⁴ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 68 IV 1, σελ. 367. Σταμούλης, Εννομο συμφέρον και αστική δικονομική προστασία, ΝοΒ 21, § 3 (I Β γ'), σελ. 1029.

⁷⁵ Βλ. Μπέη, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 692, § 4, σελ. 114 επ., κι άρθρο 731, § 4.1., σελ. 772 επ. και ιδίως σελ. 776. Ηλιακόπουλο, Σχόλιο, Δ.14,55. Νίκα, Προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης, Αρμ. ΛΣΤ, 1024 επ (και ιδίως, σελ. 1026). Γεωργίου, Η αξίωση προς παράλειψη και η προσωρινή

ασφαλιστικά μέτρα: της προσωρινής επιδίκασης, της εγγυοδοσίας, της προσημείωσης υποθήκης, της συντηρητικής κατάσχεσης, της δικαστικής μεσεγγύησης και της σφράγισης. Τα τελευταία ασφαλιστικά μέτρα, εξ ορισμού, δεν οδηγούν σε ικανοποίηση της ασφαλιστέας αξίωσης, παρά μόνο σε εξασφάλισή της. Τέλος, ως διατήρηση της προς ασφάλιση αξίωσης, νοείται η προσωρινή διαμόρφωση της κατάστασης, ώστε να κωλύεται η εξαφάνιση, αλλοίωση ή καταστροφή του υλικού αντικειμένου, επί του οποίου υφίσταται η ασφαλιστέα αξίωση. Αντίστοιχα ασφαλιστικά μέτρα είναι η δικαστική μεσεγγύηση, η σφράγιση και η απογραφή⁷⁶.

§4. Δικαιοδοσία προς ανάκληση / μεταρρύθμιση ασφαλιστικού μέτρου

Τα Πολιτικά Δικαστήρια, δικαιοδοτώντας για τη λήψη ασφαλιστικού μέτρου, δικαιοδοτούν και για την ανάκληση ή μεταρρύθμισή του, υπό τις προϋποθέσεις που θεσμοθετούν οι ΚΠολΔ 696-698 (Ειδικότερη ανάπτυξη βλ. στην ερμηνεία των τελευταίων άρθρων).

§5. Νόμω βάσιμο ασφαλιστέας αξίωσης.

Η ασφαλιστέα αξίωση πρέπει να είναι νόμω βάσιμη⁷⁷, δηλ. να έχουν υπάρξει τα παραγωγικά γεγονότα, τα οποία θέτει το πραγματικό του εκάστοτε -ιδρυτικού της αξίωσης- κανόνα δικαίου⁷⁸, (θεωρία της λειτουργίας του κανόνα δικαίου)⁷⁹.

§6. Δικαίωμα υπό συμβατική αναβλητική αίρεση. Αίρεση δικαίου (conditio iuris).

Δικαιώματα, τα οποία τελούν υπό συμβατική αναβλητική αίρεση, προστατεύονται. Τούτο, διότι η αίρεση ανήκει στο ενεργό (κι όχι στο πραγματικό) της δικαιοπραξίας: το δικαίωμα είναι υπαρκτό, μόνο που παρεμποδίζεται η ενεργοποίησή του⁸⁰. Γι' αυτό και είναι θεμιτή η προσωρινή εξασφάλισή του, αφού είναι θεμιτή και η οριστική προστασία του (ΚΠολΔ 69)⁸¹.

6.1. Στις αιρέσεις δικαίου (condiciones iuris), δηλ. τις συνιστάμενες σε γεγονός το οποίο, κατά το νόμο, αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την ενέργεια ή τελείωση της δικαιοπραξίας⁸², αξίωση δεν υφίσταται πριν από την πλήρωση όλων των δικαιοπραγωγικών γεγονότων. Επομένως, επί των αιρέσεων αυτών, δεν παρέχονται ασφαλιστικά μέτρα, ούτε και

δικαστική προστασία της, Ασφαλιστικά μέτρα, 1995, § 1.12.2.3, σελ. 495-6.

⁷⁶ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 682, § 7, σελ. 39.

⁷⁷ Μπέης, Τα όρια της προσωρινής δικαστικής προστασίας, (1980), § 14-21. Καργάδος, Ασφαλιστικά μέτρα και ουσιαστικόν δίκαιον, 1986, § Α Ι 3 (α), σελ. 19 επ. Κεραμέας-Πολυζωγόπουλος, όπ.π., (σημ. Νο 2), § 3 (3.3.1), σελ. 258/9. Παναγόπουλος, Πιθανολόγηση του ασφαλιστέου δικαιώματος και στάθμιση συμφερόντων, ως προϋποθέσεις για την παροχή προσωρινής δικαστικής προστασίας, Δ.15,449 επ. και ιδίως σελ. 455. ΜΠρΧαλκίδας 336/1992 ΕλΔ 33,1513. ΜΠρΧαλκίδας 247/1991 ΕλΔ 33,1511. ΜΠρΑθ 16255/1989 ΕλΔ 31,1546. ΜΠρΑθ 15611/1989 Δ.21,874. ΜΠρΠειρ 1860/1988 ΕλΔ 30,384=ΕΕμπΔ 40,425 κ.α.

⁷⁸ Μπαλής, ΓενΑ, § 29. Σημαντήρας, ΓενΑ, Νο 258. Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 682, § 10.1.1., σελ. 44. ΜΠρΑθ 16989/1988 Δ.21,679.

⁷⁹ Για τη θεωρία αυτή, βλ. Μπέη, ΕρμΚΠολΔ, Εισαγωγή, § 1 (1), σελ. 10, § 4 ΙΙΙ σελ. 23 και άρθρο 216 ΙΙΙ Νο 1-4, σελ. 958-63. Τον ίδιο, Εισαγωγή στη δικονομική σκέψη, 3η έκδ., § 5 (30), σελ. 112 επ. Απ. Γεωργιάδη, Η «συρροή αξιώσεων» επί συνδρομής συμβατικής και αδικοπρακτικής ευθύνης, Δ.6, § ΙV, σελ. 56. ΕφΑθ 6485/1987 Νοβ 36,364. ΕφΑθ 10371/1986 ΕλΔ 29,139. ΕφΑθ 5454/1986 ΕλΔ 28,1448=Δ.18,203. ΕφΑθ 2822/1986 ΕλΔ 27,101. ΕφΠατρ 578/1984 ΕλΔ 26,77.

⁸⁰ Γαζής, ΓενΑ, ΙΙ § 9 (4), σελ. 73 επ. Αστ. Γεωργιάδης, Νομολογιακαί θέσεις εις την κατανομήν του βάρους αποδείξεως, Δ.11, σελ. 754. Μπέης, Ερμ ΚΠολΔ, άρθρο 69 ΙΙΙ 5, σελ. 378. Ο ίδιος, Η ανίσχυρος διαδικαστική πράξις, § 3 ΙΙ 2, σελ. 78. Γεσίου-Φαλτσή, Σχόλιο, Αρμ ΚΖ, 214 (υπό § ΙΙ). Σπυριδάκης, ΓενΑ, 1985, § 143 (δ), in finem, σελ. 383. Σημαντήρας, ΓενΑ, Νο 900. ΠΠρΑθ 18772/1981 ΕλΔ 23,79 με σημ. Κατρά.

⁸¹ Βλ. Μπέη, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 69 ΙΙΙ 5 σελ. 378/379. ΜΠρΑθ 16989/1988 Δ. 21, 679.

⁸² α) Μπαλής, ΓενΑ § 94 αριθ. 3. Σπυριδάκης, ανωτ. (σημ. Νο 14) § 288 (γ) σελ. 762. Σημαντήρας, ΓενΑ Νο 880. Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 69 § ΙΙΙ 5 σελ. 378/9. Ο ίδιος, Σχόλιο, Δ. 21, 681. Ράμμος, ΕρμΑΚ, Εισαγ.άρθρ. 201-210 Νο 12. ΕφΑθ 6915/1984 ΕλΔ 26, 481.

με βοήθεια της ΚΠολΔ 69. Διότι, απαραίτητη προϋπόθεση για να παρασχεθεί, με τη διάταξη αυτή, (τόσο οριστική, όσο και προσωρινή δικαστική προστασία), είναι ότι το επίδικο δικαίωμα είναι μεν γεννημένο (= υπαρκτό κατά το νόμο), όμως δεν είναι απαιτητό, (με την επιφύλαξη της § 1 δ' εδάφ.2)⁸³.

6.2. Εφόσον όμως ο υπό *condicio iuris* δικαιούχος έχει δικαίωμα προσδοκίας (όπως στις αξιώσεις του ενός συζύγου από γαμικά αποκτήματα του άλλου, κατά το άρθρο 1400 ΑΚ⁸⁴), τότε το δικαίωμα αυτό είναι προστατεύσιμο προσωρινώς⁸⁵.

6.3. Όμοιες είναι και οι παραδοχές και επί δικαιώματος το οποίο πηγάζει από το νόμο και αυτός θέτει προϋποθέσεις για την τελειώσή του, πριν από την τελείωση των προϋποθέσεων αυτών⁸⁶.

§7. Δικαίωμα προσδοκίας.

Προσωρινή δικαστική προστασία παρέχεται και επί δικαιώματος προσδοκίας (και όχι επί απλής προσδοκίας κτήσης δικαιώματος)⁸⁷. Δικαίωμα προσδοκίας υφίσταται όταν δεν έχουν ακόμα συμπληρωθεί όλα τ' απαραίτητα για τη γέννηση του δικαιώματος στοιχεία, ώς υπάρχει η ασφαλής πρόβλεψη, ότι αυτά θα συμπληρωθούν⁸⁸.

§8. Δικαίωμα υπό διαλυτική αίρεση.

Αξίωση υπό διαλυτική αίρεση είναι προφανώς προστατεύσιμη με ασφαλιστικά μέτρα, πριν από την πλήρωση της αίρεσης. Τούτο, διότι στο στάδιο αυτό, τα ηθελημένα έννομα αποτελέσματα της δικαιοπραξίας έχουν ήδη επέλθει (ΑΚ 202)⁸⁹.

§9. Δικαίωμα υπό προθεσμία.

Αξίωση υπό προθεσμία υφίσταται όταν τα μέρη παρεμβάλλουν στη δικαιοπραξία προσθήκη, δυνάμει της οποίας τ' αποτελέσματα της δικαιοπραξίας παύουν ή αρχίζουν από

⁸³ Δεληκωστόπουλος/Σινανιώτης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 70 (Ι) σελ. 197. Μιχελάκης, Πρακτικά Αναθεωρητικής Επιτροπής, σελ. 84. Μπέης, ΕρμΚΠολΔ άρθρο 69 ΙΙ 5 σελ.375. ΑΠ 892/80 ΝοΒ 29, 83. ΕφΑθ 6229/79 Αρμ. ΛΔ, 125. ΕφΑθ 648/77 ΝοΒ 26, 58. ΕφΘεσ 769/75 Αρμ. Λ, 68. ΠΠρΑθ 17173/80 ΝοΒ 29,1575.

⁸⁴ Βλ. Γεωργίου, Οι αξιώσεις εκ των ΑΚ 1400, 1402 και η προσωρινή δικαστική προστασία τους, Ασφαλιστικά μέτρα, 2η έκδ., § 3.6., σελ. 464.

⁸⁵ Ράμμος, Εγχειρίδιον, Αστικού Δικονομικού Δικαίου, ΙΙ, (1982) § 554 σελ. 1789 (υπό § ΙΙ). Σημαντήρας, ΓενΑ Νο 222. Παπαντωνίου, στο συλλογικό έργο «Εισαγωγή στο Αστικό δίκαιο» 1992 § 5 ΙΙ Ε 1 σελ. 231 in f. Ο ίδιος, ΓενΑ § 41 ΙΙ σελ. 152. Ασπρογέρακας-Γρίβας, ΓενΑ (1981) § 33 ΙΙΙ σελ. 141. Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 725 § 3.2. υπό (γ') σελ. 600. Νίκας, Προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης, Αρμ. ΛΣΤ, 1024 (1027 επ.). Σταθέας, Αξίωση συμμετοχής στα αποκτήματα (1989) § 142 σελ. 204 επ. Τσίπη, Σχόλιο, Αρμ 1994, 325 επ. (329). Κουνουγέρη-Μανωλεδάκη, Η αξίωση συμμετοχής στα αποκτήματα, ΕλΔ 29 (1988) σελ. 1323. Σταθόπουλος, στον ΑΚ Γεωργιάδη/Σταθόπουλου, άρθρα 1400-1402 Νο 46 υποσημ. 59. σελ. 310. ΜΠρΧαλκίδας 105/1993 Αρμ 1994, 325. ΜΠρΠειρ 35/1991 Δ. 23, 351.

⁸⁶ Βλ. για τα ατελή δικαιώματα: Μπαλή, ΓενΑ (1961) § 29 σελ. 89 επ. Σημαντήρα, ΓενΑ (1980) Νο 221. Σπυριδάκης, ΓενΑ (1985) § 57β σελ. 112. Παπαντωνίου, στο συλλογικό έργο «Εισαγωγή στο Αστικό Δίκαιο» 1992 § 5 ΙΙΙ Ε 1 σελ. 231. Δωρής, Εισαγωγή στο Αστικό Δίκαιο, Εγχειρίδιο, τεύχος Β1 1991 § 7 Ι (3β') σελ. 91. Γεωργίου, Προβλήματα στην προσωρινή δικαστική προστασία των αξιώσεων συμμετοχής στα συζυγικά αποκτήματα, ΕλΔ 37 (1996) § ΙV σελ. 277.

⁸⁷ Σημαντήρας, ΓενΑ Νο 222. Παπαντωνίου, ΓενΑ § 41 ΙΙ σελ. 152. Ασπρογέρακας-Γρίβας, ΓενΑ (1981) § 33 ΙΙΙ σελ. 141. Σπυριδάκης, ανωτ. (σημ. Νο 14) § 46(β) σελ. 98. Νίκας, Προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης, Αρμ. ΛΣΤ, σελ. 1024 (ιδίως σελ. 1027 επ.). Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 725 § 3.2. (υπό γ') σελ. 600. ΜΠρΧαλκίδας 105/93 Αρμ. 1994, 35 με σημ. ΜΠρΠειρ 35/1991 Δ. 23, 351.

⁸⁸ Σπυριδάκης, ανωτ. (σημ. Νο 14) § 46 β' σελ. 99. Σημαντήρας, ΓενΑ Νο 221. Μπαλής, ΓενΑ §§ 29 και 97.

⁸⁹ Σημαντήρας, ΓενΑ Νο 905, 906. Σπυριδάκης, ανωτ. (σημ. Νο 14) § 293 ββ' σελ. 766. Μπαλής, ΓενΑ § 98. Ράμμος, ανωτ. (σημ. Νο 15 α) άρθρο 202 Νο 3.

ορισμένο χρονικό σημείο. (ΑΚ 210 εδάφ. 1). Συνεπώς, οι (συμβατικές) προθεσμίες διακρίνονται σε αναβλητικές και διαλυτικές. Τούτο, αναποδράστως, σημαίνει ότι ως προς την προσωρινή έννομη προστασία των αξιώσεων, οι οποίες τελούν υπό (αναβλητική ή διαλυτική) προθεσμία, ισχύουν όσα ανωτέρω έχουν λεχθεί, αναφορικά με την προσωρινή ασφάλιση αξιώσεων υπό αναβλητική ή διαλυτική αίρεση (§§ 7 και 8).

II. ΕΠΙ ΤΗΣ § 2 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ.

Πότε ζητούνται ασφαλιστικά μέτρα.

Ασφαλιστικά μέτρα νομίμως ζητούνται και πριν από την έναρξη της αντίστοιχης διαγνωστικής δίκης⁹⁰. Νομίμως επίσης ζητούνται και κατά τη διάρκεια της κύριας δίκης, είτε ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου, στο οποίο εκκρεμεί η κύρια υπόθεση (ΚΠολΔ 684), είτε ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου (ΚΠολΔ 683 § 1), είτε ενώπιον του Ειρηνοδικείου, ως δικαστηρίου της κύριας δίκης (ΚΠολΔ 683 § 2). Μετά τον τερματισμό της διαγνωστικής δίκης, δεν νοείται λήψη ασφαλιστικού μέτρου⁹¹.

Άρθρο 683

ΚΕΙΜΕΝΟ ΝΟΜΟΥ

1. Τα ασφαλιστικά μέτρα διατάσσονται από τα Μονομελή Πρωτοδικεία.
2. Αν η κύρια υπόθεση υπάγεται στην καθ' ύλην αρμοδιότητα των Ειρηνοδικείων, τα ασφαλιστικά μέτρα διατάσσονται από αυτά.
3. Τα ασφαλιστικά μέτρα διατάσσονται και από το καθ' ύλην αρμόδιο δικαστήριο που βρίσκεται πλησιέστερα προς τον τόπο όπου πρόκειται να εκτελεστούν.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

I. Δικαιοδοσία ελληνικών Δικαστηρίων προς λήψη ασφαλιστικών μέτρων

- (α). Διεθνής δικαιοδοσία.
- §1. Σύνδεσμος διαφοράς με ελληνική έννομη τάξη.
 - §2. Πότε δεν υφίσταται δικαιοδοσία.
 - §3. Δικαιοδοσία και όταν δεν υφίσταται συνδεδετικό στοιχείο της ελληνικής έννομης τάξης με την επίδικη διαφορά;
 - §4. Διεθνής σύμβαση Βρυξελλών (άρθρο 24):
 - (a). Αυτόνομος κανόνας διεθνούς δικαιοδοσίας.
 - (b). Κανόνας παραπομπής στα εθνικά δίκαια των συμβαλλομένων Κρατών.
 - §5. Προϋποθέσεις διεθνούς δικαιοδοσίας.
- (β). Εσωτερική δικαιοδοσία.
- §1. Δημιουργείται δικαιοδοσία μόνον όταν η ασφαλιστέα αξίωση είναι ιδιωτικού δικαίου;
 - §2. Η θέση του Συμβουλίου της Επικρατείας.
 - §3. Το ειδικό νομοθετικό καθεστώς επί έργων ή εγκαταστάσεων της ΔΕΗ.
 - §4. Δικαιοδοσία και επί ασφαλιστέων αξιώσεων υπαγομένων στη διαιτησία.
 - μ §5. Επί προδικαστικής παραπομπής στο ΔΕΚ.
 - §6. Ασφαλιστικά μέτρα κατ' αλλοδαπού Δημοσίου ή παραρτήματός του στην Ελλάδα.

⁹⁰ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, Πέμπτο Βιβλίο, Εισαγωγή, § 1.3 σελ. 5. Τζίφρας, ανωτ. (σημ. Νο 5), Κεφ. Α' § 1 (Γενικά) σελ. 10. ΜΠρΑγρ 604/1985 ΝοΒ 34, 256.

⁹¹ Τζίφρας, ανωτ. (σημ. Νο 5) Κεφ. Α' § 1 σελ. 10.

II. Αρμοδιότητα.

(α). Καθ' ύλην.

(β). Κατά τόπο.

§1. Ο κανόνας.

§2. Δωσιδικία εκ της ΚΠολΔ 683 § 3.

§3. Παρέκταση.

III. Έρευνα δικαιοδοσίας / αρμοδιότητας.

B. ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

I. Δικαιοδοσία ελληνικών Δικαστηρίων, προς λήψη ασφαλιστικών μέτρων.

(α) Διεθνής δικαιοδοσία.

§1. Σύνδεσμος διαφοράς με την ελληνική έννομη τάξη.

Κατά τη ρητή διάταξη της ΚΠολΔ 3, τα Ελληνικά Δικαστήρια δικαιοδοτούν να διατάξουν ασφαλιστικά μέτρα σε υποθέσεις με στοιχεία αλλοδαπότητας, εφόσον υφίσταται κατά τόπο αρμοδιότητα Ελληνικού Πολιτικού Δικαστηρίου, δηλ. εφόσον ο καθ' ου κατοικεί ή διαμένει στην Ελληνική Επικράτεια (βλ. την ΚΠολΔ 22) ή εφόσον ο τόπος, όπου πρόκειται αυτά να εκτελεσθούν, βρίσκεται στην Ελλάδα (ΚΠολΔ 683 § 3)⁹², ή εφ' όσον συντρέχει ειδική δωσιδικία⁹³. Σημειώνεται εδώ, πως στο πεδίο εφαρμογής της διεθνούς Σύμβασης των Βρυξελλών (ν. 1814/1988), η ΚΠολΔ 3 και όλες οι γενικές και ειδικές δωσιδικίες του ΚΠολΔ αντικαταστάθηκαν από 1-4-1989 (χρόνος ισχύος της Σύμβασης στην Ελλάδα), αυτομάτως, από τις αντίστοιχες διατάξεις της Σύμβασης αυτής⁹⁴.

§2. Πότε δεν στοιχειοθετείται δικαιοδοσία ελληνικών δικαστηρίων.

Δεν στοιχειοθετείται δικαιοδοσία των Ελληνικών Δικαστηρίων να διατάξουν τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων, όταν το υλικό αντικείμενο, το οποίο θα δεσμευθεί με αυτά (λ.χ. με δικαστική μεσεγγύηση, συντηρητική κατάσχεση, προσημείωση), για την εξασφάλιση της ικανοποίησης της ασφαλιστέας αξίωσης, βρίσκεται στην αλλοδαπή⁹⁵.

§3. Δικαιοδοσία και όταν δεν υφίσταται συνδεδειγμένο στοιχείο της ελληνικής έννομης τάξης με την επίδικη διαφορά;

Δεν είναι ορθή η άποψη⁹⁶ ότι τα Ελληνικά Δικαστήρια δικαιοδοτούν να λάβουν ασφαλιστικά μέτρα, μολονότι δεν υφίσταται συνδεδειγμένο στοιχείο της Ελληνικής έννομης τάξης με την επίδικη διαφορά, διότι η γνώμη αυτή δεν στηρίζεται σε καμμία διάταξη νόμου⁹⁷.

§4. Διεθνής σύμβαση Βρυξελλών (ΔΣυμβρ) (άρθρο 24).

Κατά το άρθρο 24 της από 27-9-1968 Σύμβασης των Βρυξελλών «Για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση των αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις» (ν.

⁹² Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 683, § 2.1, σελ. 47. Ράμμος, Σχόλιο, Δ.6,356. ΜΠρΘεσ 883/1983 Αρμ. ΚΖ, 407 με σημ.

⁹³ Ράμμος, Σχόλιο, Δ.6,356.

⁹⁴ Κεραμεύς, Η σύμβαση των Βρυξελλών για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων και η εφαρμογή της στην Ελλάδα, ΝοΒ 38, § III, σελ. 1285.

⁹⁵ ΜΠρΒόλου 261/1983 ΕΕμπΔ ΑΔ, 645= ΕΝαυτΔ 11,185. ΜΠρΑθ 3601/1982 ΕλΔ 23,329. ΜΠρΑθ 2757/1981 ΕΕΝ 48, 503. ΜΠρΑθ 9931/1978 Νοβ 27, 1354. ΜΠρΑθ 4541/1972 ΑρχΝ ΚΓ, 884. Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 683, § 2.3, σελ. 47. Contra: Τζίφρας, όπ.π. (Νο 5), Κεφ. Α', § 3(α), σελ. 23, όπου κι άλλες παραπομπές. Πλειώνης, Διεθνής Δικαιοδοσία Ελληνικών Δικαστηρίων, κατά τον ΚΠολΔ (1971) σελ. 203. Παναγόπουλος, Σχόλιο, Δ.22,262/3.

⁹⁶ Πλειώνης, Διεθνής δικαιοδοσία Ελληνικών Δικαστηρίων, κατά τον ΚΠολΔ, (1971), § 87, σελ. 202/3. Μπέης, Αι διαδικασίαι ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου, 1969, σελ. 257 και Νοβ 1969,64. Τζίφρας, όπ.π. (Νο 5), Κεφ. Α', § 3α, σελ. 24. ΜΠρΝαυπλ 113/1975 Δ.6,353. ΜΠρΑθ 20375/98 ΕλΔ 35,1397.

⁹⁷ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 683, § 2.2, (με διαφορετική θεωρητική θεμελίωση).

1814/1988), που άρχισε να ισχύει στην Ελλάδα από 1-4-1989, τα ασφαλιστικά μέτρα που προβλέπονται από το δίκαιο συμβαλλομένου Κράτους, μπορούν να ληφθούν από τ' αρμόδια Δικαστήριά του, έστω κι αν διεθνή δικαιοδοσία για την ουσία της υπόθεσης έχει, κατά τη Σύμβαση, Δικαστήριο άλλου συμβαλλομένου Κράτους.

(a). *Αυτόνομος κανόνας διεθνούς δικαιοδοσίας.*

Νομολογήθηκε⁹⁸, ότι -κατά την έννοια του ανωτέρω άρθρου- καθιερώνεται αυτόνομος κανόνας περί διεθνούς δικαιοδοσίας επί ασφαλιστικών μέτρων, ο οποίος ιδρύει απεριόριστη διεθνή δικαιοδοσία και επομένως καταργεί το αντίστοιχο εσωτερικό δικονομικό καθεστώς των συμβαλλομένων Πολιτειών.

(b). *Κανόνας παραπομπής στα εθνικά δίκαια των συμβαλλομένων Κρατών.*

Κρατούσα όμως, είναι η γνώμη ότι το άρθρο 24 της Σύμβασης αποτελεί απλώς κανόνα παραπομπής στα εθνικά δίκαια των συμβαλλομένων Κρατών και, συνακόλουθα, δεν θίγει τις οικείες διατάξεις τους. Κατά την άποψη αυτή, το εθνικό Δικαστήριο θα διατάξει ασφαλιστικά μέτρα, μόνον εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις, τις οποίες το εσωτερικό δικονομικό σύστημα απαιτεί⁹⁹.

§5. Προϋποθέσεις διεθνούς δικαιοδοσίας.

(a). Η γενικευμένη πάντως διεθνής δικαιοδοσία προς λήψη ασφαλιστικών μέτρων, έχει ως φραγμό την προϋπόθεση ότι τα λαμβανόμενα ασφαλιστικά μέτρα μπορούν να εκτελεσθούν στην χώρα όπου διατάσσονται¹⁰⁰.

(b). Τελικώς, διαφαίνεται η τάση, να στοιχειοθετείται - βάσει της εν λόγω διεθνούς συμβάσεως - διεθνής δικαιοδοσία προς λήψη ασφαλιστικών μέτρων, (1) εφόσον υφίσταται σχετική διάταξη του εσωτερικού δικονομικού δικαίου του Κράτους / Μέλους ή (2) εφόσον η προσωρινή δικαστική προστασία εμφανίζεται ως εξαιρετικώς επείγουσα¹⁰¹ ή (3) εφόσον η απόφαση των ασφαλιστικών μέτρων πρόκειται να εκτελεσθεί σε Κράτος της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, έστω κι αν η εκτέλεση επισπεύδεται από πολίτη Κράτους μη συμβεβλημένου στην ΔΣυμβρ¹⁰².

(c). Πάντως - όπως ήδη λέχθηκε ανωτέρω - το άρθρο 683 § 3 του ΕλλΚΠολΔ, (το οποίο καθιερώνει δωσιδικία, προς λήψη ασφαλιστικών μέτρων, του δικαστηρίου το οποίο βρίσκεται πλησιέστερα στον τόπο όπου πρόκειται να εκτελεσθούν), παρέχει επαρκές νομοθετικό έρεισμα, για τη θεμελίωση αντίστοιχης διεθνούς δικαιοδοσίας των ελληνικών δικαστηρίων¹⁰³.

⁹⁸ ΜΠρΘεσ 3115/1991 Αρμ. 1992,377 με εκτενή σχόλια Χ. Ταγαρά και Δ. Νούσιου. Cour d' appel de Bruxelles 11/2/1977, Rep. I-24-B3. Cour d' apelle de Luxembourg 26/9/1980, Rep. I-24-B9. Βλ. και Oberlandesgericht Dusseldorf 18/5/1977, Rep. I-24-B4.

⁹⁹ **Κρουσταλλάκης**, Η Σύμβαση των Βρυξελλών και το Ελληνικό αστικό δικονομικό δίκαιο : σημεία επαφής και σημεία αποκλίσεως, ΕλΔ 34, § 2.7, σελ. 474. **Ταγαράς**, Σχόλιο, Αρμ. 1992,379. **Νούσιος**, Σχόλιο, Αρμ. 1992,381. House of Lords 26/10/1977, Rep. II 26/10/1977=Rep. I-24-B6. Oberlandesgericht Komblenz 2/5/1975, Rep. I-24-B1. Cour d' appel de Colmar 5/3/1982, Rep. I-24-B11. Arrondissementsrechtbank Leeuwarden 22/9/1977, Rep. I-24-B5. Πρόταση του γενικού εισαγγελέα C. Gulmann στην υπόθεση Reichert II, Συλλογή 1992, σελ. I 2164/5.

¹⁰⁰ Gothot - Hoellaux αριθ. 203.

¹⁰¹ **Κεραμεύς/Κρεμλής/Ταγαράς**, Η σύμβαση των Βρυξελλών, (Ερμηνεία κατ' άρθρο), (1989) υπό το άρθρο 24 § 6 in f. σελ. 202.

¹⁰² ΜΠρΑθ 18185/1982 Αρμ. 1995,60.

¹⁰³ **Τζίφρας**, ανωτ. (σημ. Νο 5) Κεφ. Α' § 6 σελ. 31. ΜΠρΘεσ 3115/1991 Αρμ. 1992,377.

(β) Εσωτερική δικαιοδοσία.

§1. Δημιουργείται δικαιοδοσία μόνον όταν η ασφαλιστέα αξίωση είναι ιδιωτικού δικαίου;

Υποστηρίζεται¹⁰⁴, ότι τα Πολιτικά Δικαστήρια δικαιοδοτούν για τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων, μόνον εφ'όσον αντικείμενο της αντίστοιχης διαγνωστικής δίκης είναι ιδιωτικό δικαίωμα.

Άλλη άποψη¹⁰⁵ υποστηρίζει ότι κριτήριο για την κατάφαση ή μη της δικαιοδοσίας των Πολιτικών Δικαστηρίων να διατάσσουν ασφαλιστικά μέτρα, είναι ότι αν η ασφαλιστέα αξίωση (δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου) υπάγεται ή όχι στη δικαιοδοσία τους κατά τους ορισμούς της ΚΠολΔ 1. Κατά τη γνώμη αυτή, όταν πρόκειται για φορολογικές διαφορές, που υπάγονται στα Διοικητικά Δικαστήρια ή για υποθέσεις αρμοδιότητας της Διοίκησης ή του ΣτΕ, τα Πολιτικά Δικαστήρια δεν έχουν δικαιοδοσία να διατάξουν προσωρινή προστασία¹⁰⁶.

§2. Η θέση του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Το ΣτΕ¹⁰⁷ έχει δεχθεί πως τα Διοικητικά Δικαστήρια δεν έχουν δικαιοδοσία να λαμβάνουν ασφαλιστικά μέτρα προς εξασφάλιση φορολογικής αξίωσης του Δημοσίου, επειδή δεν έχει ανατεθεί στ' ανωτέρω Δικαστήρια, με ρητή νομοθετική πρόβλεψη, η εκδίκαση ασφαλιστικών μέτρων, στα πλαίσια διοικητικών διαφορών ουσίας. Συμπληρώνει, εξάλλου η πρώτη μειοψηφία, πως -για τον παραπάνω λόγο- η δικαιοδοσία λήψης ασφαλιστικών μέτρων και επί των εν λόγω διαφορών, εξακολουθεί ν' ανήκει στα Πολιτικά Δικαστήρια.

§3. Το ειδικό νομοθετικό καθεστώς επί έργων / εγκαταστάσεων της ΔΕΗ.

Ειδικό νομικό καθεστώς (άρθρο 37 του βδ της 28-1-1951 «Περί οργάνωσης της διοικήσεως της ΔΕΗ», που έχει εκδοθεί κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 1 § 2 ν. 1468/1950) απαγορεύει να ληφθούν ασφαλιστικά μέτρα κατά των έργων ή εγκαταστάσεων που εκτελεί η ΔΕΗ¹⁰⁸.

§4. Δικαιοδοσία και επί ασφαλιστέων αξιώσεων υπαγομένων στη διαιτησία.

Τα Πολιτικά Δικαστήρια δικαιοδοτούν για τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων, ακόμα κι όταν η κύρια υπόθεση έχει υπαχθεί στη διαιτησία (ΚΠολΔ 685).

§5. Επί προδικαστικής παραπομπής στο ΔΕΚ.

Το εθνικό Δικαστήριο έχει την εξουσία να διατάξει ασφαλιστικά μέτρα, σε περιπτώσεις προδικαστικής παραπομπής¹⁰⁹.

§6. Ασφαλιστικά μέτρα κατ' αλλοδαπού Δημοσίου ή παραρτήματός του στην Ελλάδα.

Για να διαταχθούν ασφαλιστικά μέτρα κατά αλλοδαπού Δημοσίου ή κατά παραρτήματός του στην Ελλάδα, απαιτείται να υπάρχει προηγουμένη σχετική άδεια του Υπουργού της Δικαιοσύνης (ΚΠολΔ 689).

II. Αρμοδιότητα.

(α) Καθ' ύλην.

(1) Τα Μονομελή Πρωτοδικεία είναι, κατά κανόνα, καθ' ύλην αρμόδια να εκδικάζουν αιτήσεις ασφαλιστικών μέτρων. Η γενική αυτή αρμοδιότητα τους εισάγεται με την § 1 της

¹⁰⁴ Νικόπουλος, όπ.π. (σημ No 1), § II, Β, σελ. 19. Βερβεσός, όπ.π. (No 1), § I 3, σημ. 11, σελ. 352/33.

¹⁰⁵ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 682, § 6.7, σελ. 35/6 και άρθρο 683, §§ 1.2 και 1.3, σελ. 46. ΜΠρΑθ 18670/1986 Δ.18,140. ΜΠρΘεσ 1762/1980 Αρμ. ΛΣΤ,1000. ΜΠρΑθ 13123/1974 Νοβ 23,681. ΜΠρΣύρου 358/1974 ΕΕΝ 42,231.

¹⁰⁶ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 683, § 1.2 και 1.3, σελ. 46. Παπαχρήστος, Δ.1, 248. ΑΠ 606/1969 Δ.1,245. ΜΠρΧαλκίδας 336/1992 ΕΛΔ 33, 1513.

¹⁰⁷ Ολομ. 2860/1985 Δ.16,604.

¹⁰⁸ ΜΠρΑγρ 604/1985 Νοβ 34,256. ΜΠρΚω 258/1971 ΑρχΝ 22,747.

¹⁰⁹ Δικ ΕΟΚ C - 213/1989, ΕΛΔ 31,1587 με σημ.

ΚΠολΔ 683. Εξαίρεση εισάγει η § 2 της διάταξης αυτής, ορίζοντας πως σε περιπτώσεις, κατά τις οποίες, η αρμοδιότητα για την εκδίκαση της κύριας υπόθεσης υπάγεται, κατά το νόμο στα Ειρηνοδικεία, καθ' ύλην αρμόδια να εκδικάσουν και την αντίστοιχη αίτηση ασφαλιστικών μέτρων είναι τα Δικαστήρια αυτά. Κατά την έννοια αυτή, τα Ειρηνοδικεία καθίστανται αποκλειστικά αρμόδια και για τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων, όταν υφίσταται αρμοδιότητά τους για την κύρια υπόθεση, είτε συνήθης, δηλ. λόγω ποσού (βλ. την ΚΠολΔ 14 § 1), είτε εξαιτετική, δηλ. ανεξαρτήτως ποσού (ΚΠολΔ 15).

Εξαίρεση, εξάλλου, ιδρύει η ΚΠολΔ 733, η οποία αναθέτει αποκλειστικά στο Ειρηνοδικείο την εκδίκαση υποθέσεων, επί αιτήσεων ασφαλιστικών μέτρων νομής ή κατοχής. Τέλος, εξαίρεση θεσμοθετεί και η ΚΠολΔ 684, δυνάμει της οποίας στοιχειοθετείται συντρέχουσα αρμοδιότητα επί ασφαλιστικών μέτρων και του Δικαστηρίου της κύριας δίκης, (Πολυμελούς Πρωτοδικείου, Εφετείου, Αρείου Πάγου), εφόσον η υπόθεση είναι εκκρεμής σ' αυτό.

(2) Δικαίωμα των διαδίκων να υπαγάγουν τη σχετική διαφορά σε άλλο Δικαστήριο, κατά παρέκταση της καθ' ύλην αρμοδιότητας, δεν υφίσταται.

(β) Κατά τόπο.

§1. Ο κανόνας.

Ο κανόνας είναι πως κατά τόπο αρμόδιο για τη λήψη ασφαλιστικού μέτρου είναι το Δικαστήριο του τόπου, όπου κατοικεί ή διαμένει ο καθ' ου (ΚΠολΔ 22)¹¹⁰. Παραλλήλως, είναι αρμόδιο κατά τόπο και το Δικαστήριο το οποίο εδρεύει σε πλησιέστερα στον τόπο, όπου πρόκειται να εκτελεσθεί η σχετική απόφαση (ΚΠολΔ 683 § 3). Η τελευταία διάταξη καθιερώνει συντρέχουσα αρμοδιότητα των ανωτέρω δύο Δικαστηρίων¹¹¹, αντιστοίχως, ο αιτών, ασκώντας το δικαίωμα επιλογής (ΚΠολΔ 41), δικαιούται να εισαγάγει την υπόθεση σ' ένα από τα Δικαστήρια αυτά. Όταν επιλέξει το Δικαστήριο της ΚΠολΔ 683 § 3, θα πρέπει -αν αμφισβητηθούν από τον καθ' ου οι προϋποθέσεις της διάταξης αυτής- να προσδιορίσει τις προϋποθέσεις αυτές (και να τις αποδείξει). Για παράδειγμα, αν ζητείται η συντηρητική κατάσχεση περιουσιακών στοιχείων του καθ' ου, είναι απαραίτητο να εκτίθεται στην οικεία αίτηση, ο τόπος όπου ευρίσκονται τα υπό κατάσχεση, προκειμένου το Δικαστήριο να κρίνει, αν πράγματι εδρεύει πλησίον του τόπου, όπου πρόκειται να εκτελεσθεί η απόφασή του, (=να διενεργηθεί η κατάσχεση)¹¹², σε περίπτωση που θα ευδοκιμήσει η ανωτέρω αίτηση.

§2. Δωσιδικία εκ της ΚΠολΔ 683 § 3.

Κρατούσα φαίνεται να είναι η άποψη, ότι ως τόπος της εκτέλεσης των ασφαλιστικών μέτρων, κατά την έννοια της § 3 της ΚΠολΔ 683, νοείται όχι μόνον ο τόπος της αναγκαστικής εκτέλεσης, αλλά και ο τόπος της εκούσιας συμμόρφωσης στο διατακτικό της οικείας απόφασης¹¹². Υποστηρίζεται όμως και η αντίθετη γνώμη¹¹³.

§3. Παρέκταση.

Στην κατά τόπο αρμοδιότητα ισχύει ο θεσμός της παρέκτασης (ΚΠολΔ 42 επ.)¹¹⁴.

¹¹⁰ ΜΠρΠειρ 913/1973 ΑρχΝ ΚΔ, 596. ΜΠρΧαλκ 970/1972 ΑρχΝ ΚΔ, 482 = ΝοΒ 20, 1354.

¹¹¹ ΜΠρΧαλκίδας 630/1991 ΕλΔ 35,1414. ΜΠρΧαλκ 970/1972 ΝοΒ 20,1354 = ΑρχΝ ΚΔ, 482.

¹¹² Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 683 § 4.2.4. σελ. 50/1. ΜΠρΑθ 1229/1977 ΝοΒ 26,1002. ΜΠρΗρ 239/1971 Αρμ. ΚΕ, 365. ΜΠρΣύρου 301/1973 Δ.5,329 με σημ.

¹¹³ ΜΠρΧαλκίδας 630/1991 ΕλΔ 35, 1414. ΜΠρΑθ 2994/1995 Αρμ.Ν, 229. Σταματόπουλος, Η δωσιδικία της δικαιοπραξίας και το δικαίωμα διατροφής, Δ.1997,269 επ.

¹¹⁴ ΠΠρΧαλκ 53/1991 ΕλΔ 32,1385 με σημ. Γ. Διαμαντόπουλου = Αρμ. 1991, 701. ΜΠρΘεσ 2925/1970 ΝοΒ 19, 21. Νίκας, Γενικές διατάξεις ασφαλιστικών μέτρων (1991) σελ. 12. Σταυρόπουλος, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 42 § 2 γ' . Τζίφρας, ανωτ. (σημ Νο 5) Κεφ. Α' § 3 ΙΙΙ δ σελ. 21. Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 683 § 4.1 σελ. 49. Ράμμος, Εγχειρίδιον ΙΙΙ § 549 ΙV σελ. 1784.

III. Έρευνα δικαιοδοσίας / αρμοδιότητας.

Το Δικαστήριο ερευνά αυτεπαγγέλτως, τόσο την ύπαρξη (εσωτερικής και διεθνούς) δικαιοδοσίας του, όσο και την ύπαρξη (καθ' ύλην και κατά τόπο) αρμοδιότητάς του. Ειδικότερα, η έρευνα της δικαιοδοσίας και της καθ' ύλην αρμοδιότητας πραγματοποιείται αυτεπαγγέλτως, είτε η συζήτηση διεξάγεται κατ' αντιμωλίαν των διαδίκων, είτε ερήμην του καθ' ου. Η έρευνα της κατά τόπο αρμοδιότητας λαμβάνει χώρα στην περίπτωση κατά την οποία 1) η συζήτηση διεξάγεται κατ' αντιμωλίαν των διαδίκων, ενώπιον αναρμοδίου Δικαστηρίου και ο καθ' ου προβάλλει ότι ελλείπει η ανωτέρω αρμοδιότητα. Αν ο καθ' ου σιωπήσει, στοιχειοθετείται αρμοδιότητα του (άλλως, αναρμοδίου Δικαστηρίου), με σιωπηρή παρέκταση (ΚΠολΔ 42 § 2) και 2) η συζήτηση προβαίνει ερήμην του καθ' ου. Η παραδοχή ότι δεν υφίσταται δικαιοδοσία του Δικαστηρίου, οδηγεί σε απόρριψη της αίτησης (ΚΠολΔ 4)¹¹⁵. Η παραδοχή ότι δεν στοιχειοθετείται καθ' ύλην ή κατά τόπο αρμοδιότητα του Δικαστηρίου, οδηγεί, κατά την κρατούσα ήδη άποψη, σε παραπομπή της υπόθεσης στο αρμόδιο Δικαστήριο (ΚΠολΔ 46 εδάφ. τελευταίο)¹¹⁶.

Άρθρο 684

ΚΕΙΜΕΝΟ ΝΟΜΟΥ

Αν η κύρια υπόθεση είναι εκκρεμής σε πολυμελές δικαστήριο, τα ασφαλιστικά μέτρα διατάσσονται και υπό το δικαστήριο αυτό.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

- §1. Συντρέχουσα αρμοδιότητα του Δικαστηρίου της κύριας δίκης.
- §2. Συντρέχουσα αρμοδιότητα του Μονομελούς Πρωτοδικείου/Ειρηνοδικείου.
- §3. Έννοια του όρου «εκκρεμότητα».
- §4. Έννοια του όρου «κύρια υπόθεση».
- §5. Αρμοδιότητα Πολυμελών Δικαστηρίων (Πολυμελούς Πρωτοδικείου, Εφετείου, Αρείου Πάγου).

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

§1. Συντρέχουσα αρμοδιότητα του Δικαστηρίου της κύριας δίκης.

Ο νόμος παρέχει συντρέχουσα αρμοδιότητα στο Δικαστήριο της κύριας δίκης να λάβει ασφαλιστικά μέτρα, εφόσον η κύρια υπόθεση είναι εκκρεμής σ' αυτό. Το Δικαστήριο της κύριας δίκης μπορεί να είναι το Ειρηνοδικείο (λόγω ποσού ή λόγω εξαιρετικής αρμοδιότητας), το Μονομελές Πρωτοδικείο (λόγω ποσού η εξαιρετικής αρμοδιότητας), το Πολυμελές Πρωτοδικείο, το Εφετείο (στο οποίο έχει παραπεμφθεί η υπόθεση, με την άσκηση της έφεσης και ο Άρειος Πάγος, μετά την άσκηση της αναίρεσης. Η αναφορά της ΚΠολΔ 684 σε πολυμελή Δικαστήρια γίνεται, προκειμένου να παρασχεθεί και σ' αυτά η δικαιοδοσία λήψης ασφαλιστικών μέτρων, αφού τα Μονομελή Δικαστήρια (Πρωτοδικείο, Ειρηνοδικείο), έχουν εξουσία να διατάσσουν ασφαλιστικά μέτρα, είτε είναι Δικαστήρια της κύριας υπόθεσης, είτε δεν είναι (ΚΠολΔ 683 §§ 1 και 2).

¹¹⁵ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 683 § 6.2. σελ. 52.

¹¹⁶ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 683 § 6.4. σελ. 52/3. ΕφΑθ 7059/1978 ΝοΒ 28,1160. ΠΠρΑθ 23/1981 ΕλΔ 23,178. ΠΠρΑθ 13407/1984 ΕλΔ 26,305. ΜΠρΑθ 2910/1987 Δ.18,623 με σημ.

§2. Συντρέχουσα αρμοδιότητα του Μονομελούς Πρωτοδικείου / Ειρηνοδικείου.

Η αρμοδιότητα του δικαστηρίου της κύριας δίκης υπάρχει παράλληλα με την γενική αρμοδιότητα του Μονομελούς Πρωτοδικείου (ΚΠολΔ 683 § 1) ή την κατ' εξαίρεση αρμοδιότητα του Ειρηνοδικείου. (ΚΠολΔ 683 § 2). Ο αιτών δικαιούται να εισαγάγει την αίτηση ασφαλιστικών μέτρων, σ' οποιοδήποτε από τ' ανωτέρω Δικαστήρια, ασκώντας το δικαίωμα επιλογής (ΚΠολΔ 41). Δεν δικαιούνται, όμως, οι διάδικοι να συμφωνήσουν κατάργηση της συντρέχουσας αρμοδιότητας του Δικαστηρίου της κύριας δίκης. Η συμφωνία τους αυτή, ακριβώς επειδή αντίκειται σε διάταξη δημόσιας τάξης, εκφεύγει από τα πλαίσια της σύννομης επέμβασης της ιδιωτικής πρωτοβουλίας στη διαδικασία της δίκης και, συνεπώς, είναι άκυρη (ΑΚ 3,174)¹¹⁷.

§3. Έννοια του όρου «εκκρεμότητα».

Ο όρος «εκκρεμότητα» της ΚΠολΔ 684 είναι εννοιολογικά διαφορετικός του όρου «εκκρεμοδικία» των ΚΠολΔ 221 και 222. Ως εκκρεμότητα, εννοείται το διαδικαστικό στάδιο, από την κατάθεση του δικογράφου, μέχρι την έκδοση απόφασης επ' αυτού¹¹⁸.

§4. Έννοια του όρου «κύρια υπόθεση».

Ως κύρια υπόθεση, νοείται η υπό δίκη ασφαλιστέα αξίωση. Θα πρέπει επομένως, να υπάρχει μεταξύ της κύριας (= της διαγνωστικής) δίκης και της δίκης των ασφαλιστικών μέτρων, ταυτότητα της αξίωσης (ιστορικής και νομικής αιτίας της), καθώς και ταυτότητα διαδίκων (ως δικαιούχου και προσβάλλοντος το δικαίωμα). Επίσης, ως κύρια υπόθεση, θα πρέπει να νοηθεί και (α) το απαραίτητο -κατά το ουσιαστικό δίκαιο για τη διάγνωση της ασφαλιστέας αξίωσης- προδικαστικό ζήτημα, ως προς το οποίο θα δημιουργηθεί δεδικασμένο (ΚΠολΔ 331) και (β) η κρίση του Δικαστηρίου της κύριας δίκης επί γνήσιας ένστασης του εναγομένου, ως προς την οποία η καταληκτική κρίση του δικαστηρίου, θα δημιουργήσει δεδικασμένο (ΚΠολΔ 322 § 2)¹¹⁹.

§5. Αρμοδιότητα Πολυμελών Δικαστηρίων (Πολυμελούς Πρωτοδικείου, Εφετείου, Αρείου Πάγου).

Τα Πολυμελή Δικαστήρια (Πολυμελές Πρωτοδικείο, Εφετείο, Άρειος Πάγος)¹²⁰ διατάζουν ασφαλιστικά μέτρα μόνο κατά την εκδίκαση της κύριας υπόθεσης (ΚΠολΔ 686 § 5 εδάφ. 2). Γι' αυτό και η σχετική αίτηση, όταν έχει προσδιορισθεί και δικάζεται σε αυτοτελή δικάσιμο, ενώπιον των ανωτέρω Δικαστηρίων, απορρίπτεται ως απαράδεκτη διαδικαστική πράξη¹²¹.

Άρθρο 685

ΚΕΙΜΕΝΟ ΝΟΜΟΥ

Δεν ισχύει συμφωνία διαιτησίας σε υποθέσεις που αφορούν ασφαλιστικά μέτρα.

¹¹⁷ ΜΠρΑγρ 41/1991 ΑρχΝ 42,555.

¹¹⁸ Πρβλ. ΑΠ 177/1987 ΕΛΔ 29,491. ΑΠ 459/1983 ΕΕΝ 51,41. ΠΠρΑθ 6348/41983 Νοβ 32,1238.

¹¹⁹ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 684, §§ 1.4. και 1.5., σελ. 56. **Contra:** ΕφΑθ 6589/1993 ΕΛΔ 25,181.

¹²⁰ ΕφΚρ 805/1991 Δ. 24,719.

¹²¹ ΕφΛαρ 601/1983 ΝοΒ 32, 693. ΕφΑθ 733/1983 ΕΛΔ 24,1008.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

§§ 1-3. Ασφαλιστικά μέτρα υπό υποθέσεων που έχουν υπαχθεί στην διαιτησία.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

1. Με τη διάταξη αυτή, αφαιρείται από τα μέρη η εξουσία να υπαγάγουν στη διαιτησία την εξουσία λήψης ανάκλησης ή μεταρρύθμισης (της απόφασης περί) ασφαλιστικών μέτρων, επί διαφορών που θ' ανακύψουν στο μέλλον από δεδομένη έννομη σχέση. Τούτο σημαίνει πως η αυτονομία της ιδιωτικής βούλησης στο χώρο των ασφαλιστικών μέτρων δεν εκτείνεται και στην δικαιοδοσία να καθορίζουν τα μέρη το όργανο που θα διατάξει είτε να ληφθεί ασφαλιστικό μέτρο είτε ν' ανακληθεί/μεταρρυθμιστεί η απόφαση που το διέταξε. Πρόκειται για κανόνα (της ΚΠολΔ 685), δημόσια τάξης (ΑΚ 3) και επομένως, σύμβαση αντιθέτου περιεχομένου είναι -ως αντικειμένη σ' αυτόν- άκυρη (ΑΚ 174).

2. Κι αν ακόμα η κύρια υπόθεση έχει υπαχθεί στη διαιτησία, η εξουσία προς λήψη ασφαλιστικών μέτρων ανήκει αποκλειστικά στα Πολιτειακά Δικαστήρια¹²².

3. Συνεπώς προς την ερμηνευόμενη διάταξη είναι και αυτή της ΚΠολΔ 889 § 1, κατά την οποία οι διαιτητές δεν έχουν εξουσία (δικαιοδοσία) να διατάζουν, να μεταρρυθμίζουν ή ν' ανακαλούν ασφαλιστικά μέτρα. Πράγματι, τ' ασφαλιστικά μέτρα μόνον Πολιτειακό όργανο (Τακτικό Δικαστήριο) δικαιοδοτεί να τα διατάξει, να τα μεταρρυθμίσει ή να τ' ανακαλέσει. Η προσφυγή των διαδίκων σε ιδιωτικό Δικαστήριο, το Διαιτητικό, δεν παρέχει στο τελευταίο και την έννομη δυνατότητα (: τη δικαιοδοσία-*urisdictio*) να παράσχουν και προσωρινή δικαστική προστασία, έστω κι αν οι διάδικοι συμφωνούν σ' αυτό.

Άρθρο 686

ΚΕΙΜΕΝΟ ΝΟΜΟΥ.

§1. Η αίτηση πρέπει να κατατεθεί στη γραμματεία του δικαστηρίου^Α στα ειρηνοδικεία υποβάλλεται και προφορικά, οπότε συντάσσεται έκθεση.

§2. Η γραμματεία του δικαστηρίου υποβάλλει αμέσως την αίτηση στο δικαστή του μονομελούς πρωτοδικείου ή τον ειρηνοδίκη, ο οποίος ορίζει τόπο, ημέρα και ώρα για τη συζήτησή της, διατάζει την κλήση εκείνων κατά των οποίων απευθύνεται η αίτηση, ορίζει τον τρόπο κατά τον οποίο θα γνωστοποιηθεί σ' αυτούς η κλήση, καθώς και το χρονικό διάστημα που πρέπει να μεσολαβήσει κατά την κρίση του μεταξύ της επίδοσης της κλήσης και της συζήτησης.

§3. Ως τόπος συζήτησης μπορεί να οριστεί και η κατοικία του δικαστή που δικάζει την υπόθεση ή άλλος κατά την κρίση του κατάλληλος για την ταχύτερη εκδίκαση της υπόθεσης. Η συζήτηση μπορεί να οριστεί και Κυριακή ή εορτή.

§4. Η γνωστοποίηση γίνεται με επίδοση εγγράφου που εκδίδεται από τη γραμματεία του δικαστηρίου, στο οποίο αναγράφεται ο τόπος, η ημέρα και η ώρα της συζήτησης, ή με τηλεγραφική ή με τηλεφωνική πρόσκληση της γραμματείας του δικαστηρίου, με δαπάνες του αιτούντος. Ο δικαστής του μονομελούς πρωτοδικείου ή ο ειρηνοδίκης μπορεί συγχρόνως με τη την επίδοση της κλήσης να διατάξει και την επίδοση αντιγράφου της αίτησης.

§5. Κατά τη συζήτηση της κύριας υπόθεσης η αίτηση μπορεί να υποβληθεί και με προτάσεις^Α στα ειρηνοδικεία και προφορικά. Το πολυμελές πρωτοδικείο δικάζει αίτηση ασφαλιστικών μέτρων μόνο κατά τη συζήτηση της κύριας υπόθεσης.

§6. Στη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων στο μονομελές πρωτοδικείο ή το ειρηνοδικείο η παρέμβαση μπορεί να ασκηθεί και προφορικά.

¹²² ΠΠρΑθ 4918/1970 ΝοΒ 19,491. ΜΠρΑθ 15505/1989 ΝοΒ 29, 915. ΜΠρΑθ 5731/1982 ΕπΔικΠολ 1982,198. ΜΠρΑθ 58/1980 ΕπΔικΠολ 1982,234.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

- §1. Τρόπος άσκησης της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων.
§2. Μη εγγραφή στο πινάκιο.
§3. Μη εγγραφή στο βιβλία διεκδικήσεων.
§4. Μη καταβολή δικαστικού ενσήμου.
§5. Αντικείμενο της δίκης των ασφαλιστικών μέτρων¹²³ εκκρεμοδικία.
§6. Μεταβολή της ασφαλιστέας αξίωσης / προταθέντος ασφαλιστικού μέτρου.
§7. Μεταβολή της ιστορικής βάσης της αιτήσεως.
§8. Αμετάβλητο αρμοδιότητας.
§9. Μη διακοπή παραγραφής της ασφαλιστέας αξίωσης.
§10. Προσεπίκληση:
I-II. Εισαγωγικές παρατηρήσεις.
1. Επιτρεπτό της προσεπίκλησης.
2. Η δική μας γνώμη:
(a). Προσεπίκληση των αναγκαστικώς ομοδίκων.
(b). Προσεπίκληση του αληθούς κυρίου ή νομέα.
(c). Προσεπίκληση του δικονομικού εγγυητή.
III. Τρόπος ασκήσεως.
IV. Έρευνα ή μη του νόμου βασίμου της προσεπίκλησης;
§11. Ανακοίνωση δίκης.
§12. Παρέμβαση (κύρια / πρόσθετη):
I. Εισαγωγικά.
II. Τρόπος άσκησης, προϋποθέσεις, αποτελέσματα.
III. Κύρια παρέμβαση: προϋποθέσεις.
§13. Ανταίτηση.
§14. Ερημοδικία διαδίκων:
I. Ερημοδικία αιτούντος.
II. Ερημοδικία καθ' ου.
III. Μη εμφάνιση κανενός διαδίκου.
IV. Ανεπίτρεπτο ανακοπής ερημοδικίας.
§§15-16. Ενέργειες Δικαστή μετά την κατάθεση της αιτήσεως/ κλήτευση καθ' ου.
§17. Προθεσμία κλήτευσης του Δημοσίου.
§18. Καθ' ου γνωστής διαμονής στην αλλοδαπή “Διεθνής Σύμβαση της Χάγης (ν. 1334/83)”.
§19. Ερημοδικία καθ' ου¹²³ αυτεπάγγελτη έρευνα συννόμου της κλήτευσής του.
§20. Τόπος συζήτησης της αίτησης και η κατοικία του Δικαστή. Χρόνος συζήτησης.
§21-22. Τρόπος κλήτευσης καθ' ου.
§23. Επίδοση και αντιγράφου της αιτήσεως.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

§1. Τρόπος άσκησης της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων.

Η αίτηση ασφαλιστικών μέτρων ασκείται με κατάθεση του οικείου δικογράφου στη Γραμματεία του Δικαστηρίου. Όταν απευθύνεται στο Δικαστήριο που εκδικάζει την κύρια υπόθεση, νομίμως υποβάλλεται και με τις προτάσεις (ΚΠολΔ 686 § 5 εδάφ. 1). Ενώπιον του Ειρηνοδικείου, η αίτηση υποβάλλεται και προφορικά, οπότε ο αρμόδιος Γραμματέας θα συντάξει σχετική έκθεση (ΚΠολΔ 686 § 5 εδάφ. 1).

§2. Μη εγγραφή στο πινάκιο.

Εγγραφή της αίτησης στο πινάκιο, για την ολοκλήρωση της διαδικαστικής πράξης της άσκησής της, δεν απαιτείται, αφού ο νόμος (ΚΠολΔ 686 § 1) δεν την προβλέπει και, επομένως, η ΚΠολΔ 226 § 4, η οποία ρυθμίζει τον τρόπο της νέας συζήτησης της υπόθεσης, όταν αυτή αναβληθεί με επισημείωση του Δικαστή στο πινάκιο, είναι ανεφάρμοστη στ' ασφαλιστικά μέτρα¹²³. Απαιτείται, όμως, να εγγραφεί στο πινάκιο η έφεση κατά της

¹²³ ΜΠρΠειρ 419/1989 Δ. 20,243. ΜΠρΧαλκίδας 477/1993, αδημ.

απόφασης επί ασφαλιστικών μέτρων νομής (ΚΠολΔ 734 § 3, η οποία παραπέμπει στην ΚΠολΔ 226).

§3. Μη εγγραφή στα βιβλία διεκδικήσεων.

Δεν απαιτείται, επίσης, εγγραφή της άσκησης στα βιβλία διεκδικήσεων, έστω κι αν αυτή αφορά ακίνητο, κατά τη ρητή διάταξη της ΚΠολΔ 220 § 1.

§4. Μη καταβολή δικαστικού ενσήμου.

Καταβολή δικαστικού ενσήμου δεν προβλέπεται (άρθρο 2 ν. ΓΠΟΗ/1912, όπως ερμηνεύθηκε αυθεντικά με το νδ 1544/1942 και τροποποιήθηκε με το νδ 4189/1961). Εξάλλου, για το παραδεκτό της συζήτησης δεν απαιτείται προσκομιδή πιστοποιητικού της αρμόδιας ΔΟΤ, ότι έχει δηλωθεί η κληρονομιαία περιουσία, (νδ 118/1973), έστω κι αν ο αιτών εμφανίζεται ως ο νόμιμος κληρονόμος του δικαιούχου της ασφαλιστέας αξίωσης¹²⁴.

§5. Αντικείμενο της δίκης των ασφαλιστικών μέτρων / εκκρεμοδικία.

Αντικείμενο της δίκης των ασφαλιστικών μέτρων είναι η διάγνωση του δικονομικού διαπλαστικού δικαιώματος προς εξασφάλιση της αξίωσης του ουσιαστικού δικαίου ή προς προσωρινή λειτουργία της διαφύλονικουμενης έννομης σχέσης¹²⁵. Ως προς το ανωτέρω διαπλαστικό δικαίωμα, η κατάθεση της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων, δημιουργεί εκκρεμοδικία (ΚΠολΔ 221 § 1α', 222), υπό την έννοια της αρνητικής δικονομικής προϋπόθεσης: νέα αίτηση, για λήψη του ίδιου ασφαλιστικού μέτρου, μεταξύ των ίδιων διαδίκων, προκειμένου να προστατευθεί η ίδια αξίωση, είναι απαράδεκτη¹²⁶.

§6. Μεταβολή της ασφαλιστέας αξίωσης / μεταβολή του προταθέντος ασφαλιστικού μέτρου.

Μετά την υποβολή (κατάθεση) της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων, δεν επιτρέπεται μεταβολή της ασφαλιστέας αξίωσης^ επιτρέπεται όμως να ζητηθεί διαφορετικό, από το ασφαλιστικό μέτρο που είχε αρχικά ζητηθεί, αρκεί το μεταγενεστέρως ζητούμενο μέτρο να υπάγεται στον ίδιο κύκλο ασφαλιστικών μέτρων (και, συγκεκριμένα, είτε στον κύκλο των μέτρων ασφάλισης χρηματικών ή μη αξιώσεων -συντηρητική κατάσχεση, προσημείωση υποθήκης, εγγυοδοσία, δικαστική μεσεγγύηση, σφράγιση- είτε στον κύκλο των μέτρων προσωρινής ρύθμισης της κατάστασης -προσωρινή επιδίκαση, προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης)¹²⁷.

§7. Μεταβολή της ιστορικής βάσης.

Η ΚΠολΔ 224, που απαγορεύει -μετά την εκκρεμοδικία- την μεταβολή της ιστορικής βάσης της αγωγής, είναι ανεφάρμοστη στη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων. Γι αυτό είναι επιτρεπτή η μεταβολή των παραγωγικών αιτίων της ασφαλιστέας αξίωσης¹²⁸.

¹²⁴ **Τζίφρας**, Ασφαλιστικά μέτρα, 1985, Κεφ. Α' § 5 σελ. 30.

¹²⁵ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 683 § 6.4.2. σελ. 52/53 και άρθρο 686 § 1.4.1.1. σελ. 66 έως 69. Νίκας, Η ένσταση εκκρεμοδικίας στην πολιτική δίκη (1991) § 3 Β 1 α' σελ. 103 επ. **Κονδύλης**, Το δεδικασμένον κατά τον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, § 34 (2) σελ. 393. Βλ. και **Καλαβρός**, Γνμδ., Δ.16 (1985) σελ. 865 επ. και ιδίως § I (3) σελ. 867. Από τη συναφή νομολογία βλ. ΜΠρΧαλκίδας 139/1992 ΕλΔ 34, 1398. ΜΠρΚαρδ 297/1986 ΕλΔ 28,515. ΠΠρΑθ 13407/1984 ΕλΔ 26 (1985), 305.

¹²⁶ **Μπέης**, ανωτ. (σημ. Νο 28). **Νίκας**, ανωτ. (σημ. Νο 28). ΠΠρΧαλκ 90/1988 Δ.19 (1988), σελ. 748. ΠΠρΑθ 13407/1984 ΕλΔ 26 (1985), 305. ΜΠρΑθ 3107/1985 Δ.16,523 με σημ. ΜΠρΕβρου 164/1988 Δ.20,755 με σημ. Βλ. και ΜΠρΑθ 33612/1996 Δ.28,521. ΜΠρΑθ 4129/1996 ΕλΔ 37,714 = Δ. 27,648.

¹²⁷ **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 686 § 1.4.1.5.3. σελ. 71. **Ο ίδιος**, Εισαγωγή στην δικονομική σκέψη (3η έκδοση), § 23 (3.2.2.), σελ. 345/6. **Καλαβρός**, Γνμδ., Δ.16 (1985), σελ. 868 (§ 5). ΜΠρΧαλκίδας 654/1991, αδημ. ΜΠρΧαλκ 323/1974 Νοβ 22,1444.

¹²⁸ **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 686, § 1.4.1.6, σελ. 72. ΜΠρΘεσ 171/1972 ΑρχΝ 23, 332. **Ο Καλαβρός**, (Γνμδ., Δ.16, § II in f., σελ. 870) καταλήγει σε ελαστική εφαρμογή της ΚΠολΔ 224. ΜΠρΘεσ 171/1972 ΑρχΝ 23,332.

§8. Αμετάβλητο αρμοδιότητας.

Η κατάθεση της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων επιφέρει και το αμετάβλητο της αρμοδιότητας του Δικαστηρίου, στο οποίο εκκρεμεί, σε περίπτωση μεταγενέστερης νομοθετικής μεταβολής (ΚΠολΔ 221 § 1 β'). Για την ταυτότητα του νομικού λόγου, θα δεχθούμε ότι και η δικαιοδοσία του Πολιτικού Δικαστηρίου στο οποίο εκκρεμεί αίτηση ασφαλιστικών μέτρων, θα παραμείνει αμετάβλητη, σε περίπτωση κατά την οποία η εξουσία λήψης ασφαλιστικών μέτρων ανατεθεί μεταγενεστέρως σε άλλο Πολιτειακό Όργανο¹²⁹.

§9. Μη διακοπή της παραγραφής της ασφαλιστέας αξίωσης.

Κυρίαρχη φαίνεται να είναι η γνώμη ότι η άσκηση της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων δεν διακόπτει την παραγραφή της ασφαλιστέας αξίωσης¹³⁰.

Υποστηρίζεται όμως σθεναρά και η αντίθετη άποψη¹³¹.

¹²⁹ **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 686 § 1.4.1.2, σελ. 69.

¹³⁰ **Μπαλής**, ΕμπρΔ., § 22. **Θηβαίος**, Το δίκαιον της νομής, τ. 3ος, σελ. 144. **Ο ίδιος**, Περί προσωρινών μέτρων εν διαφοραίς διακατοχής, σελ. 83 επ. **Τούσης**, Εμπρ.Δ., έκδ. Δ' § 45 σημ. 2. **Ο ίδιος**, Γεν Α § 167 σημ. 10. **Οικονομίδης**, Προσωρινά μέτρα εις παντός είδους περί διακατοχής διαφοράς, έκδ. Β', (1924) σελ. 111-112. **Ράμμος**, Εγχειρίδιον Αστικού Δικονομικού Δικαίου, ΙΙ § 569 (Ι), σελ. 1803. **Βερνάρδος**, Το προσωρινόν δεδικασμένον, Δ.5, σελ. 267. **Παπαδόπουλος**, Αγωγές εμπραγμάτου δικαίου, τ. 1ος, σελ. 214. Από τη νομολογία, βλ. ενδεικτικά: ΑΠ 575/1989 ΕΛΔ 32,97 = ΕΕΝ 57, 158. ΑΠ 332/1969 ΝοΒ 17, 1187. ΑΠ 470/1965 ΝοΒ 14,350. ΕφΑθ 2431/1997 ΕΛΔ 39,191. ΕφΑθ 982/1997 ΕΛΔ 39, 870. ΕφΘεσ 3380/1988 Αρμ. 43,632. ΕφΑθ 11716/1987 ΕΛΔ. 30,822. ΕφΑθ 525/1985 ΕΛΔ 29,25. ΕφΑθ 4347/1979 ΝοΒ 27,1335. ΕφΑθ 6907/1987 ΑρχΝ 36,223. ΕφΑθ 633/1979 ΝοΒ 28,94 = ΕΛΔ 20, 692. ΕφΑθ 3127/1987 ΕΛΔ 29, 156. ΕφΑθ 2047/1978 Αρμ ΛΒ, 798. ΕφΑθ 6953/1975 Αρμ.Λ, 387. ΕφΠατρ 80/1974 ΝοΒ 22, 1318. Βλ. **αντιθέτως**: **Απ. Γεωργιάδης**, στον ΑΚ Γεωργιάδη/Σταθόπουλου, άρθρο 992 Νο 11. **Ο ίδιος**, Εγχειρίδιον Εμπρ.Δ., § 29, σελ. 205. **Ο ίδιος**, Εμπρ.Δ. (έκδ. 1991) § 23 περιθ. αριθ. 50. **Ο ίδιος**, Γενικές Αρχές του Αστικού Δικαίου, (1996) περιθ.αριθ. 351. **Μπέης**, Αι διαδικασίαι ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου ΙΙ σελ. 267. **Ο ίδιος** ΕρμΚΠολΔ άρθρο 733 § 4.4. σελ. 873-875 και άρθρο 686 § 1.4.2. σελ. 73 επ. **Μπλάτσιος**, Παραγραφή των αξιώσεων από τη νομή και ασφαλιστικά μέτρα, Δ. 21,273 επ. και ιδίως, § ΙΙ σελ. 275 επ. **Σημαντήρας**, ΓενΑ έκδ. 3η περιθ. αριθ. 1069 και έκδ. 1980 περιθ. αριθ. 1067. **Παπαντωνίου**, ΓενΑ, έκδ. 3η σελ. 235. **Ασπρογέρακας-Γρίβας**, ΓενΑ (1981) § 49 σημ. 374 σελ. 208. **Πίψου**, Ζητήματα από τη διακοπή της παραγραφής με την άσκηση αγωγής ή την επιχείρηση άλλων, εισαγωγικών δίκης, διαδικαστικών πράξεων, Αρμ. 46 (1992) § 4.5. σελ. 323 επ. **Αστ. Γεωργιάδης**, ΓενΑ, τ. 1β' (1998) περιθ. αριθ. 719 με περαιτέρω παραπομπές. **Μαρίνος**, Δίκαιο σημάτων (επιμ. Ν. Ρόκα), άρθρο 27 αριθ. 7. **Δασκαρόλης**, ΕΕΝ 36 (1969) σελ. 617. **Γκέλης**, Ενημ. σημ. στη ΠΠρΑθ 14620/1979 Δ.11,575. **Καμπάς**, ΑρχΝ 1986,393 επ. με περαιτέρω παραπομπές. Από τη νομολογία, βλ. ΜΠρΑθ 49/1991 Δ.23,255 με σημ. Σταματόπουλου. ΜΠρΑθ 2823/1978 ΝοΒ 26, 240 = ΕΛΔ 1978, 234. Ειρην. Ορεστ. 130/1970 ΕΛΔ 1970, 536.

¹³¹ **Απ. Γεωργιάδης**, στον ΑΚ Γεωργιάδη/Σταθόπουλου, άρθρο 992 Νο 11. **Ο ίδιος**, Εγχειρίδιον Εμπρ.Δ., § 29, σελ. 205. **Ο ίδιος**, Εμπρ.Δ. (έκδ. 1991) § 23 περιθ. αριθ. 50. **Ο ίδιος**, Γενικές Αρχές του Αστικού Δικαίου, (1996) περιθ.αριθ. 351. **Μπέης**, Αι διαδικασίαι ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου ΙΙ σελ. 267. **Ο ίδιος** ΕρμΚΠολΔ άρθρο 733 § 4.4. σελ. 873-875 και άρθρο 686 § 1.4.2. σελ. 73 επ. **Μπλάτσιος**, Παραγραφή των αξιώσεων από τη νομή και ασφαλιστικά μέτρα, Δ. 21,273 επ. και ιδίως, § ΙΙ σελ. 275 επ. **Σημαντήρας**, ΓενΑ έκδ. 3η περιθ. αριθ. 1069 και έκδ. 1980 περιθ. αριθ. 1067. **Παπαντωνίου**, ΓενΑ, έκδ. 3η σελ. 235. **Ασπρογέρακας-Γρίβας**, ΓενΑ (1981) § 49 σημ. 374 σελ. 208. **Πίψου**, Ζητήματα από τη διακοπή της παραγραφής με την άσκηση αγωγής ή την επιχείρηση άλλων, εισαγωγικών δίκης, διαδικαστικών πράξεων, Αρμ. 46 (1992) § 4.5. σελ. 323 επ. **Αστ. Γεωργιάδης**, ΓενΑ, τ. 1β' (1998) περιθ. αριθ. 719 με περαιτέρω παραπομπές. **Μαρίνος**, Δίκαιο σημάτων (επιμ. Ν. Ρόκα), άρθρο 27 αριθ. 7. **Δασκαρόλης**, ΕΕΝ 36 (1969) σελ. 617. **Γκέλης**, Ενημ. σημ. στη ΠΠρΑθ 14620/1979 Δ.11,575. **Καμπάς**, ΑρχΝ 1986,393 επ. με περαιτέρω παραπομπές. Από τη νομολογία, βλ. ΜΠρΑθ 49/1991 Δ.23,255 με σημ. Σταματόπουλου. ΜΠρΑθ 2823/1978 ΝοΒ 26, 240 = ΕΛΔ 1978, 234. Ειρην. Ορεστ. 130/1970 ΕΛΔ 1970, 536.

§10. Προσεπίκληση.

I-II. Εισαγωγικές παρατηρήσεις.

1. Νομολογία¹³² και θεωρητικοί¹³³ δέχονται ότι και στη δίκη των ασφαλιστικών μέτρων, η προσεπίκληση (των αναγκαστικώς ομοδίκων, του αληθούς κυρίου ή νομέα, καθώς και των δικονομικών εγγυητών), είναι επιτρεπτή, κατ' ανάλογη εφαρμογή των ΚΠολΔ 86 επ., ασκείται δε, είτε με κατάθεση σχετικού δικογράφου, είτε με προφορική δήλωση (ΚΠολΔ 686 § 1, αναλόγως).

2. Η γνώμη μας είναι η ακόλουθη:

Το δικονομικώς επιτρεπτό της προσεπίκλησης θα κριθεί κατά περίπτωση, με βασικούς άξονες τις παραδοχές ότι **(α)** αντικείμενο της δίκης των ασφαλιστικών μέτρων δεν είναι η διάγνωση της ασφαλιστέας αξίωσης, παρά το διαπλαστικό δικαίωμα του αιτούντος, προς παροχή προσωρινής δικαστικής προστασίας και ότι **(β)** μεταξύ του συγκεκριμένου εριζομένου δικαιώματος, αφενός και του ασφαλιστικού μέτρου, αφετέρου, υφίσταται τελολογικός σύνδεσμος, δυνάμει του οποίου η προσωρινή (με ασφαλιστικό μέτρο) ρύθμιση προϋποθέτει νόμιμη ισχύ του πρώτου¹³⁴.

Συνεπώς:

(α). Προσεπίκληση των αναγκαστικώς ομοδίκων.

Στις περιπτώσεις προσεπίκλησης των αναγκαστικώς ομοδίκων (ΚΠολΔ 86, 76 § 1), οι πρϋποθέσεις στοιχειοθέτησης αναγκαστικής ομοδικίας θ' αναζητηθούν μεταξύ των διαδίκων (εναγόντων, εναγομένων, παρεμβαίνόντων), επί τη βάσει του νομικού καθεστώτος, το οποίο διέπει την ασφαλιστέα αξίωση. Εάν διαπιστωθεί ότι στοιχειοθετείται αναγκαστική ομοδικία τότε η προσεπίκληση θα γίνει δεκτή, προκειμένου -λόγω του διαμορφωτικού του χαρακτήρα της¹³⁵ - να ισχύσει το δεδικασμένο της απόφασης των ασφαλιστικών μέτρων και ως προς τον προσεπικαλούμενο. Κατ' αυτόν τον τρόπο, η προσωρινή ρύθμιση που θα διαταχθεί θα είναι ενιαία, ως προς όλους τους ομοδίκους, ακριβώς όπως συμβαίνει και στη διαγνωστική δίκη¹³⁶, ενόψει του ότι το ασφαλιστικό μέτρο που θα διαταχθεί για του κυρίους διαδίκους, θα ισχύει και ως προς τον προσεπικληθέντα αναγκαίο ομόδικο, ο οποίος θα υπόκειται στο διατακτικό της οικείας απόφασης. Τούτο, διότι η εκτελεστότητα της απόφασης αυτής θα επεκτείνεται και στον προσεπικληθέντα, αφού αυτός θα δεσμεύεται από το δεδικασμένο της (ΚΠολΔ 919).

¹³² ΜΠρΙωαν. 419/1984 ΕλΔ 26,328. ΜΠρΘεσ 1950/1978 Δ.9,801.

¹³³ **Τζιφρας**, Ασφαλιστικά μέτρα (1985) Κεφ. Α' § 6 σελ. 33. **Ράμμος**, Εγχειρίδιον ΙΙΙ (1982) § 562 σελ. 1794 επ. **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 686 § 2.2. σελ. 75.

¹³⁴ Βλ. εκτενώς: **Γεωργίου**, Προσεπίκληση^ η νομική φύση της και η λειτουργία της στη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, ΕλΔ 37, 975 επ. και «Ασφαλιστικά μέτρα» (β' έκδοση) σελ. 497 επ.

¹³⁵ **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 88 § ΙΙΙ 2 σελ. 461 και άρθρο 277 § ΙΙ σελ. 1200-1. **Πανταζόπουλος**, Η προσεπίκληση κατά τον ΚΠολΔ (1995) Κεφ. 3ο § 3 στ. σελ. 109. **Γεωργίου**, Προσεπίκληση δικονομικού εγγυητή^ το δικαστήριο δεν θ' ασχοληθεί με την έρευνα της νομικής βασιμότητάς της, ΕλΔ 25 σελ. 79 επ. ΕφΘεσ 412/1990 ΕλΔ 31, 1325. ΕφΑθ 8965/1986 ΕλΔ 28,1105. ΕφΑθ 5660/1982 ΕλΔ 23,495. ΕφΠειρ 438/1981 ΕλΔ 23,627. ΕφΑθ 2130/1978 ΕλΔ 19,281. ΕφΑθ 3807/1974 ΝοΒ 23,58. ΠΠρΑθ 15618/1983 ΕλΔ 26,1516. Μειοψηφία της ΠΠρΑθ 5455/1984 ΕλΔ 27,182. Βλ. αντιθέτως: **Σταματόπουλος**, Ενημ. σημ. Δ. 19,670 με περαιτέρω παραπομπές. **Μητσόπουλος**, Δ.5, σελ. 640/1. ΕφΑθ 6858/1986 Αρμ. ΛΑ, 477. ΕφΑθ 7322/1985 Δ.16,804. ΕφΑθ 24/1970 Αρμ. ΚΔ 355.

¹³⁶ βλ. ΕφΑθ 1774/1970 ΝοΒ 18,1481. ΠρΑθ 9770/1975 Δ.5,259 με σημ. Βλαστού. ΠρΑθ 17252/1973 Δ.5,137 με σημ. Μπέη (στην § V σελ. 142). ΠρΘεσ. 2556/1984 ΑρχΝ ΛΣΤ, 216 (με περαιτέρω παραπομπές).

(b). Προσεπίκληση του αληθούς κυρίου ή νομέα.

Σε περίπτωση προσεπίκλησης του αληθούς κυρίου ή νομέα από τον καθ' ου η αίτηση ασφαλιστικών μέτρων, όταν εκκρεμούν ή επίκεινται αγωγές εμπράγματα¹³⁷ ή περί νομής¹³⁸ -η ιδιότητα των προσεπικαλουμένων, ως αληθών δικαιούχων της εριζόμενης (και ασφαλιστέας) έννομης σχέσης, θα κριθεί από το νομικό καθεστώς που τη διέπει.

Για παράδειγμα: Ο μισθωτής, ως -προστατευόμενος- κάτοχος (= φυσικός εξουσιαστής) του μισθίου δυνάμει της οικείας έννομης σχέσης, ασκεί νομή επί αυτού, ως αντιπρόσωπος του εκμισθωτή -νομέα¹³⁹. Αν εμφανισθεί τρίτος, ο οποίος ισχυρίζεται πως αυτός είναι νομέας του μισθίου και καταθέσει κατά του μισθωτή αίτηση ασφαλιστικών μέτρων νομής, ο τελευταίος δικαιούται να προσεπικαλέσει στη δίκη τον εκμισθωτή, ως -κατά τον προς επικαλούντα- νομέα του μισθίου¹⁴⁰. Στην περίπτωση αυτήν, το αν ο προσεπικαλούμενος είναι και νομέας του μισθίου, κρίνεται με βάση τους ορισμούς του ουσιαστικού δικαίου και ειδικότερα από την ΑΚ 997¹⁴¹. Επί τη βάση της διάταξης αυτής και της πιθανολόγησης περί του ποιός από τους διαδίκους, (ο αιτών ή ο προσθέτως παρεμβάς προσεπικαλούμενος), ήταν νομέας του μισθίου στον κρίσιμο χρόνο, θα χωρήσει το Δικαστήριο σε απάντηση επί του αντικειμένου της αίτησης των ασφαλιστικών μέτρων.

(c). Προσεπίκληση του δικονομικού εγγυητή.

Δικονομική εγγύηση, κατά την έννοια της ΚΠολΔ 88, στοιχειοθετείται όταν μεταξύ προσεπικαλούντος, αφενός και προς επικαλουμένου, αφετέρου υφίσταται έννομη σχέση, βάσει της οποίας ο πρώτος έχει αξίωση αποζημίωσης από τον δεύτερο, σε περίπτωση ήττας στην εναντίον (του προσεπικαλούντος) με πρωτοβουλία τρίτου, ως ενάγοντος, δίκη¹⁴².

Προσεπίκληση τρίτου, (ως δικονομικού εγγυητή), στη δίκη των ασφαλιστικών μέτρων, δυνατόν να εμφανισθεί, στις ακόλουθες περιπτώσεις:

1). Επί αιτήσεως προσωρινής ρύθμισης της κυριότητας (ΚΠολΔ 731 επ.), ή δικαστικής μεσεγγύησης (ΚΠολΔ 725 επ.), όταν ο αιτών (τρίτος) ισχυρίζεται πως αυτός (κι όχι ο δικαιοπάροχος του καθ' ου) είναι κύριος του πράγματος¹⁴³ οπότε ο καθ' ου η αίτηση προσεπικαλεί τον δικαιοπάροχό του, ως δικονομικό εγγυητή του,

2). Επί αιτήσεως προσωρινής επιδικάσεως απαιτήσεως (ΚΠολΔ 728 επ.), όταν ο προσεπικαλούμενος τρίτος είναι -συμβατικά ή ex lege- υπόχρεος να καλύψει τις σχετικές δαπάνες του προσεπικαλούντος -καθ' ου και

3). Επί αιτήσεως καταβολής εγγυοδοσίας (ΚΠολΔ 704 επ.), προσημείωσης υποθήκης (ΚΠολΔ 706) ή συντηρητικής κατάσχεσης (ΚΠολΔ 707 επ.), προς εξασφάλιση χρηματικών αξιώσεων του αιτούντος κατά του καθ' ου, ο δε προσεπικαλούμενος τρίτος είναι υπόχρεος απέναντι στον τελευταίο, να καλύψει τις εναντίον του αξιώσεις.

Σε όλες τις παραπάνω περιπτώσεις, το δικαστήριο θα κρίνει, κατά πιθανολόγηση, ανα υφίσταται ή όχι η ασφαλιστέα αξίωση. Η κρίση του όμως αυτή δεν περιέχει και δεσμευτική -τελειωτική- διάγνωση της εν λόγω αξιώσης¹⁴³. Το Δικαστήριο των ασφαλιστικών μέτρων κι

¹³⁷ Για την προσωρινή δικαστική προστασία, επί προσβολής της νομής και της κυριότητας, βλ. **Γεωργίου**, Οι συνέπειες της προσβολής της φυσικής εξουσίας επί του πράγματος, ΕλΔ 34 (1993), σελ. 1429 επ., **Τον ίδιο**, «Η αξίωση προς παράλειψη και η προσωρινή δικαστική προστασία της», Δ. 24 (1993), σελ. 398 επ και **τον ίδιο** «Προσωρινή δικαστική προστασία επί ταυτόχρονης προσβολής της νομής και της κυριότητας», ΑρχΝ ΜΗ (1997), σελ. 289 επ.

¹³⁸ **Πανταζόπουλος**, ανωτ. (σημ. Νο 37), Κεφ. 2ο, § 1, σελ. 52

¹³⁹ **Μπαλής**, Εμπρ.Δ., §§ 9,12 και 158. Απ. Γεωργιάδης, ΕμπρΔ., Ι, (1991), § 16 περιθ. αριθ 14.

¹⁴⁰ ΜΠρΙωαν. 419/84 ΕλΔ 26, 328.

¹⁴¹ **Μπαλής**, ΕμπρΔ., § 26.

¹⁴² ΑΠ 690/1985 ΕλΔ 27,91=Δ.18,505 με σημ. Σταματόπουλου, 348/1978 Νοβ 27,167. ΕφΛαρ 23/1975 Δ.6,704 με περαιτέρω παραπομπές στη βιβλιογραφία. ΕφΛαρ 281/1974 Δ.6,702. ΕφΑθ 8320/1989 Δ.22,907. **Πανταζόπουλος**, όπ.π (σημ. Νο 37), Κεφ. 3ο, § 4 (α), σελ. 114.

¹⁴³ **Μητσόπουλος**, Η πιθανολόγησης εν τω αστικό δικονομικό δικαίω, § 4 Ι 1, σελ. 70 επ. ΑΠ-Ολομ-497/1978 Νοβ 26,668.

αν ακόμα αποδεχθεί την αίτηση, θα διαπλάσει μία νέα κατάσταση, είτε επιδικάζοντας προσωρινά τη νομή (ΚΠολΔ 734 § 2), είτε θέτοντας το διαφιλονικούμενο πράγμα υπό μεσεγγύηση, είτε εξασφαλίζοντας τη χρηματική απαίτηση με προσωρινή επιδίκαση μέρους της αξίωσης, με υποχρέωση καταβολής εγγυοδοσίας, με προσημείωση ή συντηρητική κατάσχεση περιουσιακών στοιχείων του καθ' ου. Όμως, με την απόφασή του, δεν θα προκαλέσει και ήττα του προσεπικαλούντος, διότι αυτή -κατά την έννοια της ΚΠολΔ 88- αναφέρεται στην αντίστοιχη διαγνωστική δίκη, όπου θα κριθεί δεσμευτικά το νόμο και ουσία βάσιμο της εναντίον του αξίωσης. Συνεπώς, δεν ενεργοποιείται η δικονομική εγγύηση. Γι αυτό και η προσεπίκληση τρίτου ως δικονομικού εγγυητή, στη δίκη για την χορήγηση ασφαλιστικού μέτρου, είναι νόμω αβάσιμη¹⁴⁴.

III. Τρόπος ασκήσεως.

Η προσεπίκληση, στη δίκη των ασφαλιστικών μέτρων ασκείται όπως και η αίτηση ασφαλιστικών μέτρων (ΚΠολΔ 686 § 1, αναλόγως)

IV. Έρευνα ή μη του νόμου βασίμου της προσεπίκλησης;

Διχογνωμία κρατεί στην επιστήμη και τη νομολογία, περί του εάν το Δικαστήριο των ασφαλιστικών μέτρων θ' ασχοληθεί με την έρευνα του νόμου βασίμου της προσεπίκλησης του δικονομικού εγγυητή.

Μία γνώμη¹⁴⁵ - η οποία είναι, κατά την γνώμη μας, η ορθή- δέχεται πως η προσεπίκληση αυτή, ως διαμορφωτική διαδικαστική πράξη, δεν έχει αίτημα και, επομένως, το Δικαστήριο δεν ασχολείται με αυτήν και συνεπώς δεν αποφαινεται επί του νόμου βασίμου της, άρα δεν συμπεριλαμβάνει επ' αυτής διάταξη στο διατακτικό της απόφασής του. Άλλη άποψη, υποστηρίζει πως, η προσεπίκληση, ως περιέχουσα συγκαλυμμένη αίτηση αναγνώρισης της εγγυητικής ευθύνης του προσεπικαλουμένου, θα προκαλέσει επ' αυτής απόφαση του Δικαστηρίου¹⁴⁶.

§11. Ανακοίνωση της δίκης.

Οι διάδικοι της δίκης των ασφαλιστικών μέτρων, εφόσον έχουν έννομο συμφέρον, δικαιούνται ν' ανακοινώσουν σε τρίτους ότι διεξάγεται δίκη ασφαλιστικών μέτρων (ΚΠολΔ 91). Η ανακοίνωση γίνεται με τις προϋποθέσεις και τον τρόπο που διαγράφει η § 2 της ΚΠολΔ 91, δηλαδή με δικόγραφο που πρέπει ν' αναφέρει και την αιτία, για την οποία γίνεται η ανακοίνωση, καθώς και τη στάση στην οποία βρίσκεται η δίκη^ η ανακοίνωση ασκείται σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν για την αγωγή (: με κατάθεση του οικείου δικογράφου στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στο οποίο απευθύνεται και με επίδοση αντιγράφου της στον προς τον η ανακοίνωση - ΚΠολΔ 215 § 1 εδάφ. 1) και κοινοποιείται στον τρίτο. Ο τρίτος, στον οποίο έγινε η ανακοίνωση, έχει το δικαίωμα να συμμετάσχει στην εκκρεμή μεταξύ άλλων δίκη, σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν για την παρέμβαση. Αν το τρίτος δεν συμμετάσχει στη δίκη και η ανακοίνωση πραγματοποιήθηκε πριν από την πρώτη συζήτηση, τότε χάνει το δικαίωμα να τριτανάκοψει την απόφαση που θα εκδοθεί (ΚΠολΔ 92), υπό την έννοια ότι δημιουργείται ένα ιδιότυπο δεδικασμένο, δυνάμει του οποίου (ο τρίτος) είναι υποχρεωμένος ν' αναγνωρίσει ως αληθινή την μεταξύ των διαδίκων έννομη σχέση, που αναγνωρίστηκε ως ισχύουσα, με την ανωτέρω απόφαση¹⁴⁷.

¹⁴⁴ Βλ. όμως ΜΠρΑθ 14447/1997 ΕλΔ 39,212, ΜΠρΙωαν. 419/1984 ΕλΔ 26, 328, οι οποίες δέχονται ότι νοείται προσεπίκληση του δικονομικού εγγυητή και στη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων. Για το νόμο αβάσιμο, ως μορφή του ανισχύρου διαμορφωτικής διαδικαστικής πράξης, Βλ. Μπέν, ΕρμΚπολΔ, Εισαγωγή, § 12 ΙΙΙ 4, σελ. 94. Πρβλ. για το ανυπόστατο και την ακυρότητα διαδικαστικής πράξης, ως άλλες μορφές ανισχύρου τους: ΕφΑθ, 7282/1997, ΕφΚρ 90/1995, ΕφΚρ 568/1995 και ΕφΚρ 474/1994, αδημ. στο νομικό τύπο.

¹⁴⁵ ΕφΘεσ 412/1990 ΕλΔ 31 (1990), 1324. ΕφΑθ 8965/1986 ΕλΔ 28, (1987), 1105. ΕφΑθ 5660/1982 ΕλΔ 23 (1982), 495.

¹⁴⁶ ΕφΑθ 7322/1985 Δ.16,(1985),804. ΕφΑθ 6858/1976 Αρμ. ΛΑ, (1977),477. ΚΠολΔ, Δ.5 (1974), 633 επ.

¹⁴⁷ ΕφΑθ 10870/1980 Νοβ 28 (1980),834. Νικολόπουλος, Αι κατ' άρθρον 92 του ΚΠολΔ

§12. Παρέμβαση.

I. Εισαγωγικά.

Στη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων επιτρέπεται η άσκηση, τόσο κύριας, όσο και πρόσθετης παρέμβασης, από τρίτο, που δε συμμετέχει ως διάδικος, στη δίκη (ΚΠολΔ 79,80).

II. Τρόπος άσκησης - προϋποθέσεις - αποτελέσματα.

Για τον τρόπο άσκησης, τις προϋποθέσεις και τ' αποτελέσματα της παρέμβασης, εφαρμόζονται οι ΚΠολΔ 79 επ. Ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου και του Ειρηνοδικείου, παρέμβαση (κύρια ή πρόσθετη), μπορεί ν' ασκηθεί και προφορικά (ΚΠολΔ 686 § 6), κατά τη συζήτηση της κύριας αίτησης, με σχετική δήλωσης του παρεμβαίνοντος και μνεία της στα πρακτικά (ΚΠολΔ 117).

III. Κύρια παρέμβαση - προϋποθέσεις.

Η κύρια παρέμβαση, για να είναι παραδεκτή, θα πρέπει ο παρεμβαίνων ν' αντιποιείται το ασφαλιστέο δικαίωμα, να ζητεί δηλ. αυτός προσωρινή προστασία ως προς αυτό¹⁴⁸.

§13. Ανταίτηση.

Ανταίτηση στη δίκη των ασφαλιστικών μέτρων, από μέρους του καθ' ου, είναι παραδεκτή, χωρίς τήρηση προδικασίας, με προφορική επ' ακροατηρίου αίτηση από μέρους του, μόνον εφόσον και ο τελευταίος ζητεί προσωρινή προστασία αναφορικά με αξίωση απολύτως όμοια με αυτήν του αιτούντος ή παρεπομένη της (Για παράδειγμα, καθ' ένας διάδικος -με κύρια αίτηση και ανταίτηση, αντιστοίχως- ζητεί ν' ανατεθεί σ' αυτόν προσωρινά επιμέλεια, ζητείται με ανταίτηση ο καθορισμός της επικοινωνίας του ανταιτούντος με το τέκνο- ΚΠολΔ 735, εδάφ. τελευταίο)¹⁴⁹. Διαφορετικά, η ανταίτηση είναι απορριπτέα, ως απαράδεκτη διαδικαστική πράξη, για έλλειψη προδικασίας (ΚΠολΔ 111 § 2), επειδή δεν γνωστοποιήθηκε στον αιτούντα / καθ' ου η ανταίτηση, το αντικείμενο της δίκης που ανοίγεται με αυτήν.

§14. Ερημοδικία των διαδίκων.

I. Ερημοδικία αιτούντος.

Διχογνωμία κρατεί ως προς τις συνέπειες της ερημοδικίας του αιτούντος:

(α). Μία γνώμη¹⁵⁰ δέχεται πως, στην ανωτέρω περίπτωση, πρέπει να εφαρμοσθεί η ΚΠολΔ 272, δηλαδή να συζητηθεί η αίτηση, με μόνον παριστάμενο τον καθ' ου και στη συνέχεια ν' απορριφθεί αυτή, διότι ισχύει η διαθετική αρχή ως προς την αξίωσή του, συνεπεία δε της αρχής αυτής θεωρείται πως -λόγω της ερημοδικίας του- παραιτείται σιωπηρώς από την αίτησή του.

(β). Άλλη γνώμη¹⁵¹, που είναι η κρατούσα, υποστηρίζει ότι η ερημοδικία του αιτούντος δεν έχει γι' αυτόν δυσμενείς έννομες συνέπειες και, επομένως, η συζήτηση της αίτησής του διεξάγεται σαν να ήταν παρών.

δικονομικά συνέπειαι της ανακοινώσεως, Δ.5 (1974), σελ. 679 επ.

¹⁴⁸ **Απ. Γεωργιάδης**, Σχόλιο, Δ.14,53. Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 686 § 3.1., σελ. 76. ΜΠρΧαλκίδας, 259/1992, αδημ. ΜΠρΑθ 2752/1982 Δ.14,52.

¹⁴⁹ **Βερβεσός**, ανωτ. (σημ. Νο1) § II Δ 2, σελ. 542. **Σταυρόπουλος**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 686, § ζ' . ΜΠρΧαλκίδας 165/1993, αδημ. βλ. και **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 686, § 4.2, σελ. 77. **Τζίφρας**, ανωτ. (σημ. Νο 5), Κεφ. Α', § 6 (7 β'), σελ. 33.

¹⁵⁰ **Βερβεσός**, ανωτ. (σημ. Νο 1), § II ΣΤ, σελ. 546-9. **Ο ίδιος**, Η ερημοδικία εν ταις ειδικαίς διαδικασίαις, Δ.5, § II ΣΤ, σελ. 556/7. **Ράμμος**, Εγχειρίδιον, III (1982), § 571, σελ. 1806. **Καμπουράκη**, Μέσα προσβολής ερήμην αποφάσεων εις τας ειδικάς διαδικασίας, Δ.8, § II Ε, σελ. 756/7. ΕφΑθ 1902/1969 Δ.1,57.

¹⁵¹ **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 690 § 3 σελ. 96/97. **Οικονομόπουλος**, ΠολΔ., τ. II α', σελ. 296. **Τζίφρας**, ανωτ. (σημ. Νο 1), Κεφ. Α', § 11 α', σελ. 50. **Νικόπουλος**, ανωτ. (σημ. Νο 1), § V σελ. 208/9. ΠΠρΑθ 66/1991 ΕλΔ 32, 840=Αρμ. 1991, 550. ΠΠρΑθ 6961/1990 Αρμ. 45,63. ΜΠρΑθ 7271/1981 Δ.13,513.

II. Ερημοδικία καθ' ου.

Ομοφωνία υφίσταται ως προς τις συνέπειες της ερημοδικίας του καθ' ου: όλοι δέχονται ότι η υπόθεση θα συζητηθεί, σαν να ήταν παρών¹⁵².

III. Μη εμφάνιση κανενός διαδίκου.

Σε περίπτωση κατά την οποία ερημοδικούν οι διάδικοι, η συζήτηση ματαιώνεται¹⁵³.

IV. Ανεπίτρεπτο ανακοπής ερημοδικίας.

Ανακοπή ερημοδικίας δεν επιτρέπεται (ΚΠολΔ 699) κι αν ασκηθεί είναι απορριπτέα ως απαράδεκτη¹⁵⁴. Ο ερημοδικασθείς διάδικος δικαιούται, υπό τις προϋποθέσεις της ΚΠολΔ 696 § 1, ν' ασκήσει αίτηση ανακλήσεως της ερήμην του εκδοθείσας αποφάσεως¹⁵⁵.

§15-16. Ενέργειες του Δικαστή μετά την κατάθεση της αιτήσεως / κλήτευση καθ' ου.

(α). Η Γραμματεία του Δικαστηρίου, στο οποίο υποβλήθηκε η αίτηση ασφαλιστικών μέτρων, παραδίδει αμέσως το οικείο δικόγραφο στον αρμόδιο Δικαστή, (Πρόεδρο Πρωτοδικών -ή τον αναπληρωτή του- ή Ειρηνοδίκη), ο οποίος με σχετική πράξη του, ορίζει ημέρα και ώρα για τη συζήτησή της, διατάζει την κλήτευση του καθ' ου, ορίζει τον τρόπο κατά τον οποίο θα του επιδοθεί η κλήση (δηλαδή με παρέμβαση Δικαστικού Επιμελητή ή τηλεφωνικά, τηλεγραφικά, με τηλετύπημα, με telefax κ.ο.κ.) και ορίζει το χρονικό διάστημα, που πρέπει -κατά την κρίση του- να μεσολαβήσει, μεταξύ της επίδοσης της κλήσης και της συζήτησης της αίτησης.

(β). Αν ο Δικαστής παραλείψει να προσδιορίσει τον τρόπο επίδοσης της κλήσης του καθ' ου, αυτή (η επίδοση) γίνεται κατά τις σχετικές διατάξεις του ΚΠολΔ (άρθρα 122-143)¹⁵⁶.

§17. Προθεσμία κλήτευσης του Δημοσίου.

Η προθεσμία κοινοποίησης προς το Ελληνικό Δημόσιο αιτήσεων ασφαλιστικών μέτρων δεν είναι 10ήμερη, όπως ορίζει το άρθρο 9 § 3 του Ν. Δ/τος της 26.6/10.7.1944

«Περί Κώδικος των νόμων περί δικών του Δημοσίου», αλλ' εκείνη που ορίζει ο δικαστής, κατά την ΚΠολΔ 686 § 1¹⁵⁷.

§18. Καθ' ου γνωστής διαμονής στην αλλοδαπή “Διεθνής Σύμβαση της Χάγης (ν. 1334/83)”.

Όταν ο καθ' ου είναι γνωστής διαμονής στην αλλοδαπή, το άρθρο 15 εδάφ. τελευταίο της Διεθνούς Σύμβασης της Χάγης (της 15-11-1965), που κυρώθηκε με το ν. 1334/1983, επιτρέπει να ληφθούν ασφαλιστικά μέτρα και χωρίς πραγματική επίδοση της κλήσης σ' αυτόν¹⁵⁸. Οπότε ισχύει η ΚΠολΔ 134 § 1 (που ρυθμίζει τον τρόπο επίδοσης εγγράφων σε όσους διαμένουν στο εξωτερικό) σε συνδυασμό με το άρθρο 136 § 1 του ίδιου Κώδικα (περί πλασματικής επιδόσεως), αλλά και η ΚΠολΔ 137, κατά την οποία η επίδοση σε εκείνους που έχουν τη διαμονή ή την έδρα τους (επί εταιριών) στο εξωτερικό μπορεί να γίνει και με τις διατυπώσεις του αλλοδαπού νόμου, από τα όργανα που αυτός ορίζει.

¹⁵² Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 690 § 3 σελ. 96/97. Βερβεσός, ανωτ. (σημ. Νο 49β). Τζίφρας, ανωτ. (σημ. Νο 1), Κεφ. Α', § 11 α', σελ. 50. Νικόπουλος, ανωτ. (σημ. Νο 49 β). ΠΠρΑθ 6961/1990 Αρμ. 45,63. ΜΠρΕβρου 193/1987 Δ. 19,99 με σημ. Ηλιακόπουλου. ΜΠρΧίου 34/1985 ΝοΒ 33,861.

¹⁵³ ΜΠρΑθ 7271/1981 Δ.13,513.

¹⁵⁴ Τζίφρας, ανωτ. (σημ. Νο 1), Κεφ. Α' § 11 σελ. 50. ΜΠρΑθ 6836/1976 ΑρχΝ ΚΗ, 597.

¹⁵⁵ ΜΠρΒολ 954/1983 ΕλΔ 25,227.

¹⁵⁶ ΜΠρΑθ 2507/1988 ΕλΔ 30, 639. ΜΠρΑθ 4511/1986 ΕλΔ 28,181.

¹⁵⁷ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 686 § 1.3.7. σελ. 66. Τζίφρας, ανωτ. (σημ. Νο 1) Κεφ. Α' § 4 Π β' 3 σελ. 26. ΜΠρΑθ 13658/1982 ΕλΔ 23,326. ΜΠρΑθ 277/1982 ΕΕΝ 50,194. Αντιθέτως: ΜΠρΑθ 12011/1973 ΝοΒ 22, 397. ΜΠρΘεσ 2513/1971 Αρμ. ΚΕ, 1123.

¹⁵⁸ ΜΠρΘεσ 4070/1991 Δ.23,452.

§19. Ερημοδικία καθ' ου¹⁵⁹ αυτεπάγγελη έρευνα του συννόμου της κλήτευσής του.

Σε περίπτωση κατά την οποία ο καθ' ου ερημοδικεί, ερευνάται αυτεπαγγέλτως το σύννομο κι εμπρόθεσμο της κλήτευσής του¹⁵⁹.

§20. Τόπος συζήτησης της αίτησης και η κατοικία του Δικαστή. Χρόνος συζήτησης.

Ως τόπος συζήτησης της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων, μπορεί να ορισθεί και η κατοικία του δικαστή που δικάζει την υπόθεση ή άλλος τόπος, κατά την κρίση του κατάλληλος, για την ταχύτερη εκδίκαση της υπόθεσης. Η συζήτηση μπορεί να ορισθεί και ημέρα Κυριακή ή εορτή.

§21-22. Τρόπος κλήτευσης καθ' ου.

(α) Η κλήτευση καθ' ου γίνεται ή με επίδοση προς αυτόν εγγράφου, που εκδίδεται από τη Γραμματεία του Δικαστηρίου, (στο οποίο αναγράφονται, ο τόπος, η ημέρα και η ώρα της συζήτησης) ή με τηλεγραφική ή τηλεφωνική πρόσκληση της Γραμματείας του Δικαστηρίου, με δαπάνες του αιτούντος. Η πρόσκληση αυτή μπορεί να γίνει και με κάθε σύγχρονο μέσο ηλεκτρονικής επικοινωνίας (τηλετύπημα, telefax κ.ο.κ.), κατά διασταλτική ερμηνεία της ΚΠολΔ 686 § 4), αλλά και ταχυδρομικώς.

(β) Για την σύννομη κλήτευση του καθ' ου, μέσω του ταχυδρομείου, δεν απαιτείται να τηρηθεί η διαδικασία που θεσμοθετεί το Β. Δ/γμα 338/1970 «Περί επιδόσεως πολιτικών δικογράφων δια του ταχυδρομείου», διότι αυτή εφαρμόζεται μόνον στα πλαίσια της διαγνωστικής δίκης¹⁶⁰.

§23. Επίδοση και αντιγράφου της αιτήσεως.

Ο δικαστής του Μονομελούς Πρωτοδικείου ή ο Ειρηνοδίκης, μπορεί, συγχρόνως με την επίδοση της κλήσης, να διατάξει και την επίδοση αντιγράφου της αίτησης. Ειδικά στις υποθέσεις ασφαλιστικών μέτρων νομής ή κατοχής, αντίγραφο της αίτησης επιδίδεται οπωσδήποτε στον καθ' ου (ΚΠολΔ 734 § 1). Σε περίπτωση που ερημοδικεί ο καθ' ου, και δεν υφίσταται σύννομη και εμπρόθεσμη επίδοση σ' αυτόν αντιγράφου της αίτησης, αυτή κηρύσσεται απαράδεκτη, για έλλειψη προδικασίας (ΚΠολΔ 111 § 2)¹⁶¹, επειδή δεν γνωστοποιήθηκε στον καθ' ου το αντικείμενο της δίκης¹⁶². Σε περίπτωση κατά την οποία δεν υφίσταται σύννομη κλήτευση του καθ' ου, οπότε παραβιάζεται το δικαίωμα ακροάσεως (ΚΠολΔ 110 § 2), κηρύσσεται απαράδεκτη η συζήτηση της αίτησης¹⁶³.

Άρθρο 687

ΚΕΙΜΕΝΟ ΝΟΜΟΥ

§1. Σε εξαιρετικά κατεπείγουσες περιπτώσεις ή όταν επίκειται άμεσος κίνδυνος, το δικαστήριο μπορεί να συζητήσει την αίτηση χωρίς να κλητεύσει εκείνον κατά του οποίου απευθύνεται.

§2. Αν ο αιτών και εκείνοι κατά των οποίων απευθύνεται η αίτηση εμφανιστούν ενώπιον του δικαστή του μονομελούς πρωτοδικείου ή του ειρηνοδίκη, η αίτηση συζητείται αμέσως.

¹⁵⁹ ΜΠρΑθ 2507/1988 ΕλΔ 30,639. Βλ. Γεωργίου, Έρευνα κλήσεως ερημοδικούντος εναγομένου, Δ.12 (1981), σελ. 21 επ.

¹⁶⁰ Αντιθέτως: ΜΠρΑθ 4511/1986 ΕλΔ 28, 181.

¹⁶¹ Πρβλ. ΜΠρΑθ 4986/1981 Αρμ. ΛΕ, 964 με σημ. Βλ. και ΕφΑθ 3093/1979 ΝοΒ 27,1632 η οποία -μολονότι δέχεται έλλειψη προδικασίας, ωστόσο- καταλήγει σε απαράδεκτο της συζήτησης και όχι της αίτησης.

¹⁶² Βλ. Μπέη, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 111 § ΙΙΙ 1 σελ. 579.

¹⁶³ Πρβλ. ΜΠρΑθ 4986/1981 Αρμ. ΛΕ, 964.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

I. ΕΠΙ ΤΗΣ § 1 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ.

- § 1. Εκδίκαση χωρίς κλήτευση του καθ' ου.
- § 2. Έννοια όρων «επείγουσα περίπτωση» και «επικείμενος κίνδυνος».
- § 3. Δικαίωμα προς ανάκληση.
- § 4. Κλήτευση του καθ' ου στις δίκες ασφαλιστικών μέτρων νομής - κατοχής.
- § 5. Έκδοση προσωρινής διαταγής.

II. ΕΠΙ ΤΗΣ § 2 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ.

- § 1. Άμεση συζήτηση της αιτήσεως.
- § 2. Δυνητική για τον δικαστή.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

I. ΕΠΙ ΤΗΣ § 1 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ.

§1. Εκδίκαση χωρίς κλήτευση του καθ' ου.

Σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις ή όταν επίκειται άμεσος κίνδυνος, το δικαστήριο έχει την εξουσία να εκδικάσει την αίτηση ασφαλιστικών μέτρων και χωρίς κλήτευση του καθ' ου.

§2. Έννοια όρων «επείγουσα περίπτωση» και «επικείμενος κίνδυνος».

Οι όροι «επείγουσα περίπτωση» και «επικείμενος κίνδυνος» είναι ταυτόσημοι με τους αντίστοιχους όρους της ΚΠολΔ 682 §¹⁶⁴.

§3. Δικαίωμα προς ανάκληση.

Ο καθ' ου η αίτηση δικαιούται να ζητήσει ν' ανακληθεί ή μεταρρυθμισθεί η απόφαση, η οποία διέταξε -ερήμην του και χωρίς κλήτευσή του- ασφαλιστικό μέτρο εις βάρος του (ΚΠολΔ 696 § 1).

§4. Κλήτευση του καθ' ου στις δίκες ασφαλιστικών μέτρων νομής - κατοχής.

Στη δίκη ασφαλιστικών μέτρων νομής ή κατοχής, ο καθ' ου κλητεύεται υποχρεωτικά (ΚΠολΔ 734 § 1). Δεν υπάρχει δηλαδή, στη δίκη αυτή, η ευχέρεια του δικαστηρίου να συζητήσει τη σχετική αίτηση, χωρίς κλήτευση του καθ' ου.

§5. Έκδοση προσωρινής διαταγής.

Υποστηρίζεται ότι, παράλειψη κλήσης του καθ' ου δικαιολογείται μόνον, όταν ο αιτών δεν εξασφαλίζεται με την έκδοση προσωρινής διαταγής (ΚΠολΔ 691 § 2)¹⁶⁵. Η γνώμη αυτή δεν μας βρίσκει σύμφωνους: Με την προσωρινή διαταγή ασφαλίζεται η αξίωση μόνον μέχρι την ημέρα της συζήτησεως της αιτήσεως ή μέχρι να εκδοθεί ή επ' αυτής απόφαση. Αντίθετα, με τη συζήτηση της αιτήσεως χωρίς κλήτευση του καθ' ου, θα παρασχεθεί -εφ' όσον αυτή ευδοκιμήσει- προσωρινή προστασία, μέχρι να λήξει η προσωρινή αυτή ρύθμιση νομίμως. Συνεπώς, η δυνατότητα έκδοσης προσωρινής διαταγής, δεν αναιρεί την ευχέρεια του Δικαστηρίου να διατάξει τη λήψη ασφαλιστικού μέτρου, χωρίς ν' ακούσει τις απόψεις του καθ' ου.

¹⁶⁴ Ανάλυση των εννοιών αυτών, βλ. ανωτέρω, υπό το άρθρο 682 III § 1 (2). Βλ. όμως Νικόπουλο, ανωτ. (σημ. Νο 1) § II Α, σελ. 199 και Νίκα, Η απόδειξις εις την διαδικασίαν των ασφαλιστικών μέτρων, Δ.8 § Γ 2, σελ. 636/7.

¹⁶⁵ Μπένης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 687 § 1.3. σελ. 79.

II. ΕΠΙ ΤΗΣ § 2 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ.

§1. Άμεση συζήτηση της αιτήσεως.

Η ΚΠολΔ 687 § 2 είναι η εξαίρεση του κανόνα της ΚΠολΔ 686 § 2. Σύμφωνα με την τελευταία διάταξη, ο αρμόδιος Δικαστής, παραλαμβάνοντας την αίτηση των ασφαλιστικών μέτρων, προσδιορίζει την ημεροχρονολογία προς συζήτησή της σε αώτερο χρόνο, ανάλογα με το επείγον της περίπτωσης και το φόρτο του Δικαστηρίου ανά δικάσιμο. Η ΚΠολΔ 687 § 2 ορίζει πως, όταν ο αιτών και ο αντίδικός του εμφανίζονται εκουσίως ενώπιον του αρμοδίου Δικαστή, τότε αυτός συζητεί αμέσως την αίτηση. Τούτο, σημαίνει α) ότι δεν απαιτείται να υποβληθεί εγγράφως η οικεία αίτηση¹⁶⁶ και β) ότι δεν απαιτείται να κλητευθεί ο καθ' ου. Τ' ανωτέρω ισχύουν και επί αιτήσεων ασφαλιστικών μέτρων νομής ή κατοχής¹⁶⁷.

§2. Δινητική για τον δικαστή η άμεση συζήτηση.

Η εν λόγω διάταξη δεν θεσμοθετεί και υποχρέωση του Δικαστή να συζητήσει αμέσως την αίτηση. Η άμεση συζήτησή της εξαρτάται από το αν αυτός θα θεωρήσει ότι πράγματι στοιχειοθετείται επείγουσα περίπτωση ή επικείμενος κίνδυνος. Διαφορετικά, θα ορίσει μεταγενέστερη δικάσιμο, κατά την οποία ο καθ' ου οφείλει να προσέλθει χωρίς κλήτευσή του.

Άρθρο 688

ΚΕΙΜΕΝΟ ΝΟΜΟΥ.

§1. Στην αίτηση με την οποία ζητείται να διαταχθούν ασφαλιστικά μέτρα πρέπει να ορίζεται το μέτρο το οποίο ζητείται και να αναφέρονται συνοπτικά τα πραγματικά περιστατικά που πιθανολογούν το δικαίωμα για την εξασφάλιση ή διατήρηση του οποίου ζητείται η λήψη του μέτρου ή για την κατάσταση της οποίας ζητείται η ρύθμιση με το μέτρο αυτό, καθώς και τον επικείμενο κίνδυνο ή την επείγουσα περίπτωση. Σε χρηματικές απαιτήσεις πρέπει να αναφέρεται το οφειλόμενο χρηματικό ποσό ή η χρηματική αξία του αντικειμένου που οφείλεται.

§2. Στην αίτηση για μεταρρύθμιση ή ανάκληση ασφαλιστικού μέτρου πρέπει να αναφέρονται οι λόγοι για τους οποίους ζητείται η μεταρρύθμιση ή η ανάκλησή του.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

I. ΕΠΙ ΤΗΣ § 1 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ.

- §1.** Ορισμένο της αιτήσεως^ κυρώσεις εκ της αοριστίας.
- §2.** Αναφορά περιστατικών επικειμένου κινδύνου/επείγουσας περίπτωσης.
- §3.** Επί χρηματικών απαιτήσεων.

II. ΕΠΙ ΤΗΣ § 2 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ.

- §1.** Ορισμένο αιτήσεως προς ανάκληση/μεταρρύθμιση ασφαλιστικού μέτρου.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

I. ΕΠΙ ΤΗΣ § 1 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ.

§1. Ορισμένο της αιτήσεως^ κυρώσεις εκ της αοριστίας.

Απαραίτητο στοιχείο του ορισμένου της αίτησης των ασφαλιστικών μέτρων είναι η αναφορά στο οικείο δικόγραφο, των παραγωγικών γεγονότων της ασφαλιστέας αξίωσης, προκειμένου το δικαστήριο να έχει στη διάθεσή του στοιχεία, προκειμένου να πιθανολογήσει

¹⁶⁶ Βλ. όμως Μπέη, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 687 § 5 σελ. 81/2.

¹⁶⁷ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 687 § 4.5. σελ. 81.

ότι έχουν συντελεσθεί οι παραγωγικοί όροι για την γέννησή της, με άλλα λόγια ότι ισχύει το πραγματικό της εφαρμοστέας διατάξεως του ουσιαστικού δικαίου. Η απαίτηση αυτή του νόμου οφείλεται στο ότι –όπως ανωτέρω, υπό το άρθρο 682 I § 5, έχει λεχθεί– δεν παρέχεται προσωρινή δικαστική προστασία, όταν η ασφαλιστέα αξίωση κριθεί νόμω ή ουσιαστικώς αβάσιμη. Η ΚΠολΔ 688 § 1 είναι όμοια με αυτήν της ΚΠολΔ 216 § 1α, η οποία –στα πλαίσια της διαγνωστικής δίκης– προσδιορίζει το περιεχόμενο της ιστορικής βάσης της αγωγής. Εισάγεται, επομένως, στη δίκη των ασφαλιστικών μέτρων, η θεωρία της λειτουργίας του κανόνα δικαίου: ο αιτών έχει το δικονομικό βάρος ν' αναφέρει στην αίτησή του συγκεκριμένα πραγματικά περιστατικά, τα οποία συγκροτούν το πραγματικό δεδομένου κανόνα δικαίου και οδηγούν στην έννομη συνέπεια, την οποία θεσμοθετεί ο κανόνας αυτός¹⁶⁸. Η έννομη αυτή συνέπεια είναι ακριβώς η εκάστοτε προβαλλόμενη, ως ασφαλιστέα, αξίωση¹⁶⁹. Ο αιτών έχει την ευχέρεια, μέχρι τη συζήτηση της αιτήσεώς του, να συμπληρώσει το ιστορικό της. Αν δεν παρατίθενται τα παραγωγικά γεγονότα της ασφαλιστέας αξίωσης στο δικόγραφο της σχετικής αιτήσεως ασφαλιστικών μέτρων, έστω και κατά τρόπο συνοπτικό, πλήρη **όμως**¹⁷⁰, τότε αυτή –ως επιτευκτική διαδικαστική πράξη, αφού η άσκησή της έχει μόνο πραγματικά επακόλουθα και ειδικότερα τη συζήτησή της από το δικαστήριο και την έκδοση ευνοϊκής αποφάσεως για τον αιτούντα, όχι όμως και έννομες συνέπειες–¹⁷¹ απορρίπτεται, ως απαράδεκτη¹⁷².

§2. Αναφορά περιστατικών επικείμενου κινδύνου/επείγουσας περίπτωσης.

Εξάλλου, στην αίτηση, είναι απαραίτητο για το ορισμένο της να εκτίθενται και τα πραγματικά περιστατικά τα οποία συνιστούν είτε επικείμενο κίνδυνο είτε επείγουσα περίπτωση. Διαφορετικά, η αίτηση αυτή απορρίπτεται ως αόριστη¹⁷³.

§3. Επί χρηματικών απαιτήσεων.

Όταν η ασφαλιστέα απαίτηση είναι χρηματική, πρέπει ν' αναφέρεται στο οικείο δικόγραφο της αιτήσεως ασφαλιστικών μέτρων και το οφειλόμενο –κατά τον αιτούντα– χρηματικό ποσό. Αν παραλειφθεί η μνεία του ποσού αυτού, τότε η αίτηση είναι αόριστη και απορριπτέα.

II. ΕΠΙ ΤΗΣ § 2 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ.

§1. Ορισμένο αιτήσεως προς ανάκληση/μεταρρύθμιση ασφαλιστικού μέτρου.

Εάν αντικείμενο της αιτήσεως είναι η ανάκληση ή η μεταρρύθμιση ασφαλιστικού μέτρου, είναι απαραίτητο –για το ορισμένο της αιτήσεως– ν' αναφέρονται στο δικόγραφο οι λόγοι για τους οποίους ζητείται η ανάκληση/μεταρρύθμιση του εν λόγω μέτρου. Επομένως:

(α) αν η ανάκληση ζητείται κατά την ΚΠολΔ 696 § 1, τότε ο αιτών θα πρέπει ν' αναφέρει ότι δεν έλαβε μέρος στη δίκη ή ότι δεν κλήθηκε (ή κλήθηκε μεν, αλλ' ακύρως¹⁷⁴) να παραστεί σ' αυτήν,

¹⁶⁸ Για τη θεωρία του κανόνα δικαίου, βλ. τις παραπομπές στην υποσημείωση αριθ.

¹⁶⁹ Βλ. **Μητσόπουλο**, Η αναγνωριστική αγωγή, (1947) σελ. 96/7. **Τον ίδιο**, Ανακοπή του εκ προσυμφώνου αγοραστού και κατόχου ακινήτου του πτωχού επί καταχρηστική ασκήσει υπό του συνδίκου της δια πλειστηριασμού επισπευδομένης εκποιήσεως, ΕλΔ 25, 873 και ιδίως § V σελ. 883. ΕφΑθ 2534/1998, αδημ. στο νομικό τύπο.

¹⁷⁰ **Βερβεσός**, ανωτ. (σημ. Νο 1), § II 2 σελ. 537/8.

¹⁷¹ ΜΠρΑθ 20368/1987 ΕλΔ 29, 580.

¹⁷² Για το ότι το απαράδεκτο είναι η δικονομική κύρωση της υποστάτης μεν, ελαττωματικής δε επιτευκτικής διαδικαστικής πράξης, βλ. **Μπένι**, Η ανίσχυρος διαδικαστική πράξις, § 3, 2δ', σελ.85. **Τον ίδιο**, ΕρμΚΠολΔ, Εισαγωγή § 12 III 3 σελ. 94 και Κεφ. ΙΘ' (ακυρότητες) § IV σελ. 816 επ. **Τον ίδιο**, Εισαγωγή στη δικονομική σκέψη, 3η έκδοση, § 11 (6.6.), σελ. 206 επ. **Τον ίδιο**, Μαθήματα πολιτικής δικονομίας, Θεμελιακές έννοιες, (1984) § 3.4.6.6. σελ. 171 επ. **Δεληκωστόπουλο-Σινανιώτη**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 161. ΜΠρΑθ 4986/1981 Αρμ. ΛΕ, 964. ΕφΑθ 8046/1976 ΝοΒ 1979, 1487. ΕφΑθ 1203/1975 ΑρχΝ 1976, 342.

¹⁷³ ΑΠ 127/1973 ΝοΒ 21, 889.

¹⁷⁴ ΜΠρΑθ 12063/1984 Δ.16, 41. ΕιρΑθ 580/1972 ΕΕΝ 39, 407.

(β) αν η ανάκληση ζητείται κατά την ΚΠολΔ 696 § 3, τότε ο αιτών θα πρέπει να εκθέτει μεταβολή των πραγμάτων, η οποία δικαιολογεί την ανάκληση,

(γ) αν η ανάκληση ζητείται από το δικαστήριο της κύριας δίκης, κατά την ΚΠολΔ 697, τότε θα πρέπει ν' αναφέρονται οι λόγοι (σφάλματα του δικαστηρίου των ασφαλιστικών μέτρων, είτε ως προς την εφαρμογή του νόμου, είτε ως προς την εκτίμηση των αποδεικτικών μέσων ή μεταβολή των πραγμάτων) βάσει των οποίων δεν δικαιολογείται πλέον η συνέχιση της ισχύος του ασφαλιστικού μέτρου και

(δ) αν ζητείται μετά την περάτωση της διαγνωστικής δίκης, κατά την ΚΠολΔ 698, θα πρέπει ν' αναφέρεται ένας από τους λόγους της παραγράφου 1 της διάταξης αυτής.

Ανακλητική ή μεταρρυθμιστική αίτηση, χωρίς εξειδίκευση του λόγου της ανάκλησης ή της μεταρρύθμισης του ασφαλιστικού μέτρου, είναι αόριστη και απορρίπτεται ως απαράδεκτη¹⁷⁵.

Άρθρο 689

ΚΕΙΜΕΝΟ ΝΟΜΟΥ.

Αίτηση για τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων κατά αλλοδαπού δημοσίου είναι απαράδεκτη, χωρίς προηγούμενη άδεια του υπουργού της δικαιοσύνης.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

- §1. Ασφαλιστικά μέτρα κατ' αλλοδαπού Δημοσίου.
- §2. Αντίστοιχες διατάξεις άλλων νόμων.
- §3. Συνταγματικότητα της διάταξης;
- §4. Μη εφαρμογή της διάταξης για ορισμένους αλλοδαπούς Κρατικούς Οργανισμούς.
- §5. Εφαρμογή της διάταξης επί παραρτημάτων αλλοδαπού Δημοσίου.
- §6. Εφαρμογή της διάταξης επί αλλοδαπού ν.πρ.δ.δ.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

§1. Ασφαλιστικά μέτρα κατ' αλλοδαπού Δημοσίου.

Προκειμένου ν' ασκηθεί αίτηση ασφαλιστικών μέτρων κατ' αλλοδαπού Δημοσίου, πρέπει προηγουμένως να ζητηθεί και να χορηγηθεί σχετική άδεια από τον Υπουργό της Δικαιοσύνης. Ο αιτών θα επικαλείται, στη σχετική αίτηση ασφαλιστικών μέτρων, την ανωτέρω άδεια και θα προσκομίζει το οικείο έγγραφο. Δίχως την άδεια αυτή, η αίτησή του απορρίπτεται, ως απαράδεκτη.

§2. Αντίστοιχες διατάξεις άλλων νόμων.

Αντίστοιχη διάταξη περιείχε ο ν. 1519/1938, (άρθρο 1). Εξάλλου, παρόμοια ρύθμιση εισάγει και το άρθρο 30 § 2 της Ποινικής Δικονομίας, κατά το οποίο, στα εγκλήματα από τα οποία μπορούν να διαταραχθούν οι διεθνείς σχέσεις του Κράτους, ο Υπουργός της Δικαιοσύνης έχει το δικαίωμα, με προηγούμενη σύμφωνη γνώμη του Υπουργικού Συμβουλίου, ν' αναβάλει την έναρξη της ποινικής δίωξης ή ν' αναστείλει την (ασκηθείσα) ποινική δίωξη. Πρόκειται για κάμψη της αρχής της νομιμότητας, που διέπει την άσκηση της

¹⁷⁵ **Μπένης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 688, § 6.2., σελ. 87. Για το ζήτημα ότι το ορισμένο της αγωγής ή της αιτήσεως ασφαλιστικών μέτρων συνιστά δικονομική προϋπόθεση και επομένως η αοριστία τους οδηγεί σε απαράδεκτο, βλ. **Κονδύλη**, Το δεδικασμένο κατά τον ΚΠολΔ, § 18 I 2, 3 σελ. 213 σημ. 13, 214/5. **Κεραμέα**, Αστικό δικονομικό δίκαιο, II (1986), § 56 σελ. 116 στο κείμενο και στην υποσημείωση αριθ. 14. ΕφΑθ 9548/1997, αδημ. στο νομικό τύπο.

ποινικής διώξης¹⁷⁶, προκειμένου να μη διαταραχθούν οι διεθνείς σχέσεις του Κράτους, αφού –ως προς το ζήτημα αυτό, ως πολιτικό– μόνη αρμόδια να κρίνει είναι η Κυβέρνηση¹⁷⁷.

§3. Συνταγματικότητα της διάταξης;

Με τις ανωτέρω διατάξεις θεσμοθετείται επέμβαση της Διοίκησης στο έργο της Δικαιοσύνης, αφού δικαστική ενέργεια εξαρτάται από άδεια Διοικητικής Αρχής, κατά παράβαση της συνταγματικής αρχής της διάκρισης των εξουσιών (Σ. 26)¹⁷⁸. Εξάλλου, θεσμοθετείται με την ΚΠολΔ 689 και προϋπόθεση προσφυγής στη Δικαιοσύνη, κατ' αντίθεση προς το άρθρο 20 § 1 του Συντάγματος και το άρθρο 6 § 1 της Διεθνούς Σύμβασης της Ρώμης «Για τα δικαιώματα του ανθρώπου» (νδ 53 της 19/20-9-1974, ΦΕΚ α', 256), κατά τα οποία η δυνατότητα προσπέλασης του πολίτη στη Δικαιοσύνη δεν πρέπει να εμποδίζεται με οποιονδήποτε τρόπο¹⁷⁹, ενόψει και του ότι οι εν λόγω διατάξεις ισχύουν και στ' ασφαλιστικά μέτρα¹⁸⁰.

§4. Μη εφαρμογή της διάταξης για ορισμένους αλλοδαπούς Κρατικούς Οργανισμούς.

Εφόσον δεν πρόκειται γι' (αλλοδαπό) Δημόσιο, παρά γι' αλλοδαπούς Κρατικούς Οργανισμούς, που απλώς εποπτεύονται από την ξένη Πολιτεία, έχουν όμως αυθύπαρκτη οντότητα, επιτρέπεται να ληφθούν ασφαλιστικά μέτρα εις βάρος τους, χωρίς προηγούμενη άδεια του Υπουργού Δικαιοσύνης¹⁸¹.

§5. Εφαρμογή της διάταξης επί παραρτημάτων αλλοδαπού Δημοσίου.

Αντιθέτως, στον κανόνα της ΚΠολΔ 689, υπόκεινται αιτήσεις ασφαλιστικών μέτρων, όταν το καθ' ου είναι παράρτημα του αλλοδαπού Δημοσίου¹⁸².

§6. Εφαρμογή της διάταξης επί αλλοδαπού ν.πρ.δ.δ.

Δεν ισχύει η ΚΠολΔ 689 όταν ζητούνται ασφαλιστικά μέτρα εναντίον αλλοδαπού νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου¹⁸³.

Άρθρο 690

@HEADER LEYKO = KEIMENO KAT' ΑΡΘΡΟ: Άρθρο 690

¹⁷⁶ Γάφος, Ποινική Δικονομία, (1966), § 4 ΙΙΙ (Β), σελ. 9. Ζησιάδης, Ποινική δικονομία, (1976), § 28 (2) σελ. 64 και (4) σελ. 67/8.

¹⁷⁷ Ζησιάδης, ανωτ. (σημ. Νο 68), σελ. 67-8. Γάφος, ανωτ. (σημ. Νο 68), σελ. 9. Μπουρόπουλος, ΠοινΔικ, α', σελ. 48. ΠλημΡόδου 104/1971 ΠΧρ ΚΓ, 305.

¹⁷⁸ Βλ. Πρακτικά Αναθεωρητικής Επιτροπής, σελ. 343. Μπέη, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 689, § 1, σελ. 88/9.

¹⁷⁹ Βλ. ενδεικτικά Παπαδημητρίου, Η συνταγματική καθιέρωση της δικαστικής προστασίας, Δ.13, 594 επ. όπου και παραπομπές, στη σημ. Νο 40. Μπέη, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 689, § 1 σελ. 88/9.

¹⁸⁰ Μητσόπουλος, στο συλλογικό έργο «Η επίδρασις του Συντάγματος 1975 επί του ιδιωτικού του δημοσίου δικαίου» (1976), σελ. 61. Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, Πέμπτο βιβλίο, Εισαγωγή στην προσωρινή δικαστική προστασία, § 8.1., σελ. 16 επ. Βλ. και ανωτέρω, Εισαγωγή, § ΙΧ.

¹⁸¹ ΜΠρΘεσ 883/1983 Αρμ. ΛΖ, 407. ΜΠρΠειρ 1384/1983 ΕπΝαυτΔ 11, 273.

¹⁸² ΜΠρΑθ 3490/1977 ΝοΒ 25, 773.

¹⁸³ Μπέης, Γνμδ., Δ.5, 193 επ. Τζιφρας, Ασφαλιστικά μέτρα, 1985, Κεφ. Α' § 6 (4), σελ. 31. ΜΠρΠειρ 594/1974 ΕΕμπΔ 25, 225.

ΚΕΙΜΕΝΟ ΝΟΜΟΥ.

§1. Σε υποθέσεις που αφορούν ασφαλιστικά μέτρα είναι υποχρεωτική η προαπόδειξη και αρκεί η πιθανολόγηση των ισχυρισμών.

§2. Ο δικαστής του μονομελούς πρωτοδικείου ή ο ειρηνοδίκης δικάζει την αίτηση χωρίς τη σύμπραξη γραμματέα, εκτός αν κρίνει αναγκαία την τήρηση πρακτικών. Αν δεν συμπράττει γραμματέας, ο δικάζων μπορεί να επιτρέψει τη μαγνητοφώνηση της διαδικασίας, μετά το πέρας της οποίας η μαγνητοταινία παραλαμβάνεται από αυτόν και, αφού εκδοθεί η απόφαση, φυλάσσεται στο αρχείο του δικαστηρίου.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

Ι. ΕΠΙ ΤΗΣ § 1 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ.

- §1. Προαπόδειξη.
- §2. Πιθανολόγηση.
- §3. Μη τήρηση προϋποθέσεων τακτικής απόδειξης.
- §4. Τί κρίνεται ως αποδειχθέν, κατά πιθανολόγηση.

ΙΙ. ΕΠΙ ΤΗΣ § 2 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ.

- §1. Μη σύμπραξη γραμματέα.
- §2. Δίκη ασφαλιστικών μέτρων στο Πολυμελές Πρωτοδικείο.
- §3. Μαγνητοφώνηση διαδικασίας.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Ι. ΕΠΙ ΤΗΣ § 1 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ.

§1. Προαπόδειξη.

Στη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, κάθε διάδικος είναι υποχρεωμένος να προαποδείξει τους ισχυρισμούς του. Προαπόδειξη, είναι η έκτακτη απόδειξη, η οποία διεξάγεται ενώπιον του δικαστηρίου, στην πρώτη επ' ακροατηρίου συζήτηση, πριν από την έκδοση της προδικαστικής απόφασης¹⁸⁴. Στη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, δεν προβλέπεται από τον νόμο έκδοση παρεμπίπτουσας περί αποδείξεων απόφασης. Κάθε διάδικος πρέπει να προσκομίσει προαποδεικτικώς τα έγγραφα που –κατ' αυτόν– αποδεικνύουν τους ισχυρισμούς του και να προσαγάγει ενώπιον του δικαστηρίου, κατά τη συζήτηση της υπόθεσης στο ακροατήριο, τους μάρτυρές του προς εξέταση. Μετά το πέρας της επ' ακροατηρίου συζήτησης, δεν επιτρέπεται προσκομιδή κανενός αποδεικτικού μέσου¹⁸⁵.

§2. Πιθανολόγηση.

Στη δίκη των ασφαλιστικών μέτρων, επιτρέπεται στο δικαστήριο να σχηματίσει δικανική πεποίθηση, κρίνοντας το αποδεικτικό υλικό που έχει στη διάθεσή του, κατά πιθανολόγηση. Η πιθανολόγηση, κατά την έννοια της ΚΠολΔ 347, είναι η δυνατότητα που δίδει ο νόμος στο δικαστήριο, να φθάσει στο καταληκτικό πόρισμά του, μόνο με τη πεποίθηση ότι είναι πιθανό να συνέβη το αποδεικτέο περιστατικό. Υπολείπεται, λοιπόν, η πιθανολόγηση από την πλήρη απόδειξη, διότι στην τελευταία απαιτείται πλήρης πεποίθηση του δικαστή ότι πράγματι έλαβε χώρα το αποδεικτέο¹⁸⁶.

§3. Μη τήρηση προϋποθέσεων τακτικής απόδειξης

Σύμφωνα με τη ρητή διάταξη της ΚΠολΔ 347, το δικαστήριο –κατά τον σχηματισμό της πεποίθησής του με πιθανολόγηση συνδρομής του αποδεικτέου– δεν έχει υπηρεσιακό καθήκον να τηρήσει τις διατάξεις της τακτικής αποδεικτικής διαδικασίας. Δηλαδή, ο τρόπος

¹⁸⁴ **Φραγκίστας/Φαλτσή**, Δίκαιο απόδειξης (1985) § 31 σελ. 54. **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, Κεφ. ΙΒ (Απόδειξις) ΙΙΙ 5 β' σελ. 1382. **Ράμμος**, Στοιχεία Ελλην. ΠολΔ, Ι (1961) § 165 Δ (αα), σελ. 477.

¹⁸⁵ **Νίκας**, ανωτ. (σημ. Νο 57), § Β (3), σελ. 635. Πρβλ. και ΑΠ 999/1973 ΑρχΝ 1974, 396. ΕφΑθ 6556/1974 ΕΕΝ 1975, 220.

¹⁸⁶ Βλ. **Φραγκίστα/Φαλτσή**, ανωτ. (σημ. Νο 76), §§ 45 και 47, σελ. 72-74. **Μπέη**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 347 § ΙΙ 3 σελ. 1573. **Ράμμο**, ανωτ. (σημ. Νο 76), § 165 Α, σελ. 474.

διεξαγωγής των αποδείξεων, δεν θα είναι ο καθοριζόμενος από τις οικείες διατάξεις του ΚΠολΔ. Επομένως, λόγου χάρη, λαμβάνεται νομίμως υπ' όψιν η ένορκη κατάθεση μάρτυρα που δεν δόθηκε κατά τη συζήτηση της υπόθεσης στο ακροατήριο, η υπεύθυνη δήλωση τρίτου κ.ο.κ. Εξάλλου το δικαστήριο δεν έχει υπηρεσιακό καθήκον να τηρήσει τις διατάξεις του ΚΠολΔ περί αποδεικτικών μέσων και, ακολούθως, νομίμως θα λάβει υπ' όψιν του και αποδεικτικά μέσα, πέραν εκείνων που ορίζει η ΚΠολΔ 339, λόγου χάρη την άτυπη θεώρηση του επιδίκου. Τέλος, το δικαστήριο δεν έχει υπηρεσιακό καθήκον να τηρήσει και τις διατάξεις του ΚΠολΔ περί αυξημένης αποδεικτικής δύναμης ορισμένων αποδεικτικών μέσων. Λόγου χάρη, το δικαστήριο δεν θα δεσμεύεται από την αποδεικτική δύναμη του όρκου¹⁸⁷. Θα δεσμεύεται όμως από την δικαστική ομολογία διαδίκου¹⁸⁸, καθώς και από την αποδεικτική δύναμη των δημοσίων εγγράφων, κατά τις ΚΠολΔ 438, 439, 440 και 441 § 1.

§4. Τί κρίνεται ως αποδειχθέν, κατά πιθανολόγηση

Το δικαστήριο θα κρίνει, κατά πιθανολόγηση, τόσο αν ισχύει κατά το νόμο η ασφαλιστέα αξίωση, όσο κι αν συντρέχει επείγουσα περίπτωση ή επικείμενος κίνδυνος¹⁸⁹.

II. ΕΠΙ ΤΗΣ § 2 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ.

§1. Μη σύμπραξη γραμματέα.

Ο δικαστής του Μονομελούς Πρωτοδικείου ή ο Ειρηνοδίκης δικάζει την αίτηση και χωρίς τη σύμπραξη γραμματέα, εκτός αν κρίνει αναγκαία τη σύνταξη πρακτικών. Συνεπώς, η τήρηση ή μη πρακτικών της δίκης επαφίεται στη διακριτική ευχέρεια του δικαστή. Έχει όμως αυτός νόμιμο υπηρεσιακό καθήκον να διατάξει τη σύμπραξη γραμματέα, όταν ένας από τους διαδίκους ασκεί προφορικός ανταίτηση ή παρέμβαση ή προβαίνει σε ομολογία ή σε αποδοχή της αιτήσεως, διότι στην περίπτωση αυτή, πρέπει ν' αποτυπωθούν οι οικείες δηλώσεις των διαδίκων στα πρακτικά δημόσιας συνεδρίασης του δικαστηρίου¹⁹⁰.

§2. Δίκη ασφαλιστικών μέτρων στο Πολυμελές Πρωτοδικείο

Όταν πολυμελές δικαστήριο εκδικάζει αίτηση ασφαλιστικών μέτρων, ως δικαστήριο της κύριας δίκης, τότε τηρούνται πάντοτε πρακτικά (επιχείρημα εξ αντιδιαστολής, από την ΚΠολΔ 690 § 2 εδάφ. α').

§3. Μαγνητοφώνηση διαδικασίας

Σε περίπτωση κατά την οποία δεν συμπράττει γραμματέας, ο δικαστής έχει την έννομη δυνατότητα να επιτρέψει τη μαγνητοφώνηση της διαδικασίας¹⁹¹. Μετά το πέρας της

¹⁸⁷ **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 347 § III 8 επ., σελ. 1574 επ. και άρθρο 691, § 4.3., 4.4., σελ. 99-100. **Νίκας**, ανωτ. (σημ. Νο 57), § Β 2 σελ. 628 επ. **Τζίφρας**, ανωτ. (σημ. Νο 1), Κεφ. Α § 13 σελ. 51 επ.

¹⁸⁸ **Βερβεσός**, ανωτ. (σημ. Νο 1), § 2 Ε 1 σελ. 545. **Νίκας**, ανωτ. (σημ. Νο 57), § Β 2 σελ. 634. **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 347 § III 7 σελ. 1574.

¹⁸⁹ **Βερβεσός**, ανωτ. (σημ. Νο 1), § II Ε 2 σελ. 545. **Νίκας**, ανωτ. (σημ. Νο 57), § Γ 1, 2 σελ. 636/7.

¹⁹⁰ **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 681 § 5.1., σελ. 100. Βλ. και ΜΠρΛαρ 817/1983 ΕΛΔ 25, 414. ΕιρΣπάρτης 114/1979 ΝοΒ 27, 1677. ΕιρΔράμας 144/1983 ΝοΒ 31, 1404.

¹⁹¹ Για το πρόβλημα γενικώς της χρησιμοποίησης στην αποδεικτική διαδικασία της φωνοληψίας, δηλαδή της αποτύπωσης με μηχανικά μέσα του προφορικού λόγου σε υλικό υπόστρωμα, κατά τρόπο ώστε να μπορεί ν' αναπαραχθεί οποτεδήποτε, βλ. **Καλαβρό**, Η μαγνητοταινία στην πολιτική δίκη, ΕΛΔ 25, 285 επ. **Μπέη**, Ενημερωτικό σημείωμα, Δ.14, 139 επ. **Μιχαηλίδη-Νουάρο**, Ο τεχνικός πολιτισμός και το Αστικόν Δίκαιον (1962). **Σταμούλη**, Φωνοληψία και έννομος τάξις, ΝοΒ 23, 262 επ. **Κεραμέα**, Το ελληνικόν δίκαιον της αποδείξεως υπό την επίδρασιν της συγχρόνου τεχνολογίας, Δ.3, 37 επ. **Πατερράκη**, Η δυνατότητα αξιολόγησης στην πολιτική και ποινική δίκη αποδεικτικών μέσων που αποκτήθηκαν παράνομα ή κατά παράβαση συνταγματικών διατάξεων, ΝοΒ 31, 1923 επ. **Γκόλια/Κολλιόπουλο**, Η μαγνητοταινία στην πολιτική δίκη, Δ.21, 685 επ.

συνεδριάσεως, η μαγνητοταινία παραλαμβάνεται από αυτόν και, μετά την έκδοση της απόφασης, φυλάσσεται στο αρχείο του δικαστηρίου.

Άρθρο 691

@HEADER LEYKO = KEIMENO KAT' APΘPO: Άρθρο 691

ΚΕΙΜΕΝΟ ΝΟΜΟΥ.

§1. Το δικαστήριο μπορεί και αυτεπαγγέλτως να συγκεντρώσει όλα τα στοιχεία που απαιτούνται για το σχηματισμό της κρίσης του και με την απόφασή του δέχεται ή απορρίπτει εν όλω ή εν μέρει την αίτηση.

§2. Αν το δικαστήριο κρίνει ότι υπάρχει ανάγκη, έχει το δικαίωμα, μόλις κατατεθεί η αίτηση και ώσπου να εκδοθεί η απόφασή του, να εκδώσει και αυτεπαγγέλτως προσωρινή διαταγή, που καταχωρίζεται κάτω από την αίτηση ή τα πρακτικά, σχετικά με τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν αμέσως έως την έκδοση της απόφασής του για την εξασφάλιση ή τη διατήρηση του δικαιώματος ή τη ρύθμιση της κατάστασης.

§3. Η απόφαση που διατάζει ασφαλιστικά μέτρα πρέπει να ορίζει το ασφαλιστικό μέτρο, καθώς και το δικαίωμα στην εξασφάλιση ή διατήρηση του οποίου αποβλέπει ή την κατάσταση που ρυθμίζει.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

I. ΕΠΙ ΤΗΣ § 1 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ.

§1. Απόκλιση από το συζητητικό σύστημα.

§2. Συνέπειες:

- (α) μη αυτεπάγγελτη λήψη υπ' όψιν ενστάσεων,
- (β) απαγόρευση ιδιωτικών γνώσεων δικαστή,
- (γ) διδάγματα κοινής πείρας, πασίδηλα, τεκμήρια, γνωστά στο Δικαστήριο,
- (δ) συναλλακτικά ήθη.

II. ΕΠΙ ΤΗΣ § 2 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ.

§1. Προσωρινή διαταγή-έννοια.

- 1.1. Περιεχόμενό της, επί αιτήσεως προς προσωρινή:
 - (α) δέσμευση περιουσιακού στοιχείου του οφειλέτη.
 - (β) προστασία την νομής/κατοχής.
 - (γ) επιδίκαση απαίτησης.
 - (δ) ρύθμιση της κατάστασης.

§2. Προσωρινή διαταγή και σημείωμα του άρθρου 938 § 2 ΚΠολΔ.

§3. Προσωρινή διαταγή και επί ανακοπής διαταγής πληρωμής;

§4. Αρμοδιότητα.

§5. Τρόπος άσκησης της οικείας αίτησης.

§6. Αυτεπάγγελτη χορήγηση.

§7. Χρόνος ισχύος της.

§8. Αποτελέσματα της προσωρινής διαταγής.

§9. Κλήτευση καθ' ου.

§10. Τρόπος ανάκλησης.

§11. Αποτελέσματα της ανακλήσεως.

§12. Προσωρινή διαταγή επί αιτήσεως ανακλήσεως ασφαλιστικού μέτρου.

§13. Ένδικο μέσα.

§14. Νομική φύση. Συνέπειες.

§15. Τρόπος αναγκαστικής εκτέλεσης.

§16. Διαφορές εκ της αναγκαστικής εκτελέσεως' αρμόδιο Δικαστήριο.

§17. Μετενέργεια της προσωρινής διαταγής.

§18. Αποζημίωση του καθ' ου.

III. ΕΠΙ ΤΗΣ § 3 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ.

§§1-2. Απόφαση ασφαλιστικών μέτρων' περιεχόμενο.

§3. Νομική φύση της.

§4. Αιτιολογία της.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

I. ΕΠΙ ΤΗΣ § 1 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ.

§1. Απόκλιση από το συζητητικό σύστημα.

Η ΚΠολΔ 691 § 1 παρέχει στον δικαστή των ασφαλιστικών μέτρων την ευχέρεια ν' αναζητήσει αυτεπαγγέλτως αποδεικτικό υλικό, πέραν εκείνου που προσκομίζουν οι διάδικοι¹⁹². Με τη διάταξη αυτή δεν ανατρέπεται, στη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, το συζητητικό σύστημα που διέπει την αστική δίκη, κατά τη θεμελιώδη αρχή που εισάγει η ΚΠολΔ 106 παρά καθιερώνεται απόκλιση από την αρχή αυτή, υπό την έννοια ότι ο δικαστής έχει την εξουσία να συλλέξει αποδεικτικό υλικό προς συμπλήρωση εκείνου που προσκόμισαν οι διάδικοι¹⁹³. Η εξουσία αυτή του δικαστή των ασφαλιστικών μέτρων δεν έχει ως πηγή την ισχύ του ανακριτικού συστήματος, παρά το γεγονός ότι στη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων ισχύει η απόδειξη κατά πιθανολόγηση (ΚΠολΔ 690 § 1), δηλαδή χωρίς την τήρηση των κανόνων της τακτικής αποδεικτικής διαδικασίας (ΚΠολΔ 347), οπότε ορθό είναι ο δικαστής να έχει την έννομη δυνατότητα να συλλέγει αυτεπαγγέλτως το αποδεικτικό υλικό¹⁹⁴.

§2. Συνέπειες:

Με θεμέλιο την προεκτεθείσα παραδοχή, ότι και στη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων ισχύει το συζητητικό σύστημα, προκύπτει ότι:

(α) *Μη αυτεπάγγελτη λήψη υπ' όσιν ενστάσεων,*

Το Δικαστήριο δεν θα λάβει υπ' όσιν του, επί ερημοδικίας διαδίκου, ισχυρισμούς του τελευταίου, μολονότι προκύπτουν (λ.χ. μία ένσταση εξόφλησης της ασφαλιστέας απαίτησης) από τα έγγραφα που προσκομίζει ο παριστάμενος διάδικος ή από αποδεικτικό υλικό που συνέλλεξε το Δικαστήριο, αυτεπαγγέλτως¹⁹⁵,

(β) *Απαγόρευση ιδιωτικών γνώσεων δικαστή,*

Απαγορεύεται στον Δικαστή να εισφέρει στην υπόθεση τις ιδιωτικές γνώσεις του¹⁹⁶,

¹⁹² Βλ. την ΜΠρΧαλκίδας 393/1991 (αδημ. στο νομικό τύπο), όπου το δικαστήριο – ενεργώντας βάσει της δυνατότητας που του δίδει η ΚΠολΔ 691 § 1 – κάλεσε αυτεπαγγέλτως τους παρισταμένους διαδίκους να δώσουν εξηγήσεις επί των ισχυρισμών τους και της αληθείας τους, υπέδειξε δε στους τελευταίους να καλέσουν ως μάρτυρες πρόσωπα, γνώστες των περιστατικών της υπόθεσης, τα οποία προέκυψαν από τη διαδικασία.

¹⁹³ **Βερβεσός**, ανωτ. (σημ. Νο 1) § II Ε σελ. 542-544. **Ο Νίκας**, (Η απόδειξις εις την διαδικασίαν των ασφαλιστικών μέτρων, Δ.8 § Α 3 σελ. 626-627), δέχεται μεν ότι η ΚΠολΔ 691 § 1 παρέχει στον δικαστή τη δυνατότητα να συμπληρώνει τα προσαγόμενα από τους διαδίκους αποδεικτικά μέσα, όμως θεωρεί ότι η δυνατότητα αυτή σημαίνει πως εισάγεται στη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, μη αμιγές ανακριτικό σύστημα. Βλ. και τις ΠΠρΑθ 6961/1990 Αρμ. 45, 63 και ΜΠρΑγρ 66/1991 ΕλΔ 32, 840=Αρμ 45, 550 οι οποίες στοιχούνται στη γνώμη του Νίκα.

¹⁹⁴ Πρακτικά Αναθεωρητικής Επιτροπής, σελ. 604.

¹⁹⁵ **Βαθρακοκοίλης**, Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας (Ερμηνευτική-Νομολογιακή Ανάλυση κατ' άρθρο), υπό το άρθρο 691, § 1 σελ. 90. Βλ. επίσης: **Κεραμέα**, Αστικό Δικονομικό Δίκαιο II (1986) § 63 σελ. 160. **Ράμμο**, Στοιχεία ελληνικής πολιτικής δικονομίας I (1961) § 169 Α σελ. 487. **Φραγκίστα/Φαλτσή**, Δίκαιο αποδείξεως (1985) § 79 σελ. 104/5. **Βλ. όμως: Μπέη**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 691 § 1.2. σελ. 102/3.

¹⁹⁶ Πρβλ. (επί διαιτητή) ΑΠ 1509/1982 ΕλΔ 24, 450. Βλ. **Κεραμέα**, ανωτ. (σημ. Νο 86) § 63 σελ. 159.

(γ) *Διδάγματα κοινής πείρας, πασίδηλα, τεκμήρια, γνωστά στο Δικαστήριο*

Ο Δικαστής δικαιούται να χρησιμοποιήσει αυτεπαγγέλτως τα διδάγματα της κοινής πείρας¹⁹⁷ και τις γνώσεις ειδικής πείρας¹⁹⁸, διότι πρόκειται γι' αφηρημένες γνώσεις, που δεν συνδέονται με τα συγκεκριμένα περιστατικά της υπό κρίση διαφοράς¹⁹⁹, καθώς και τα πασίδηλα²⁰⁰, τα τεκμήρια²⁰¹ και τα γνωστά στο Δικαστήριο²⁰² και

¹⁹⁷ (ΚΠολΔ 336 § 4). Πρόκειται για ορισμένες αρχές και ιδιαιτέρως συλλογισμούς και κρίσεις περί της εξελίξεως των βιοτικών σχέσεων, των πραγματικών καταστάσεων κ.λ.π, οι οποίες συνάγονται με τη λογική μέθοδο της επαγωγής, από την καθημερινή παρατήρηση των κοινών επιστημονικών γνώσεων, την άσκηση τέχνης ή επαγγέλματος και τη συμμετοχή στις συναλλαγές και εν γένει στις βιοτικές σχέσεις [**Ράμμος**, ανωτ. (σημ. Νο 86) § 169 σελ. 488. **Φραγκίστας/Φαλτσή**, ανωτ. (σημ. Νο 86) § 18 σελ. 39. **Κεραμεύς**, ανωτ. (σημ. Νο 86) § 63 σελ. 156. ΑΠ 1135/1989 ΕΛΔ 32, 318].

¹⁹⁸ Πρόκειται για γνώσεις, οι οποίες συνιστούν αντικείμενο ορισμένης επιστήμης ή τέχνης ή οποιασδήποτε ειδικής εμπειρίας. Χρησιμοποιούνται στη δίκη κατά την εκτίμηση των αποδείξεων, αλλά και κατά την υπαγωγή των πραγματικών περιστατικών στον προσήκοντα κανόνα δικαίου (: qualification) [**Κεραμεύς**, ανωτ. (σημ. Νο 86) § 63 Α σελ. 158. **Φραγκίστας/Φαλτσή**, ανωτ. (σημ. Νο 86) § 20 σελ. 41], και αρύονται από τις εκθέσεις των τεχνικών συμβούλων (ΚΠολΔ 391, 392 § 3) και τις γνωμοδοτήσεις προσώπων με ειδικές γνώσεις επιστήμης ή τέχνης, που προσκομίζουν οι διάδικοι (ΚΠολΔ 390).

¹⁹⁹ **Κεραμεύς**, ανωτ. (σημ. Νο 86) σελ. 160.

²⁰⁰ ΚΠολΔ 336 § 1). Πρόκειται για συγκεκριμένα πραγματικά περιστατικά, τα οποία είναι τόσο κοινώς γνωστά, ώστε δεν υπάρχει αμφιβολία για την αλήθειά τους [**Φραγκίστας/Φαλτσή**, ανωτ. (σημ. Νο 86) § 28 σελ. 48. **Ράμμος**, ανωτ. (σημ. Νο 86) § 171 ΙΙ σελ. 493].

²⁰¹ (ΚΠολΔ 336 § 3). Τα δικαστικά τεκμήρια της ΚΠολΔ 336 § 3 διαφέρουν εννοιολογικά από εκείνα της ΚΠολΔ 339: στην πρώτη περίπτωση δεν είναι αποδεικτικά μέσα (όπως στην δεύτερη), παρά αποδεικτικοί λόγοι, δηλαδή συμπεράσματα (τρόποι συλλογισμού) του δικαστή, ως προς την αλήθεια του αποδεικτέου πραγματικού περιστατικού, τα οποία αυτός συνάγει από την απόδειξη άλλων πραγματικών γεγονότων, ξένων προς τις προϋποθέσεις του εφαρμοστέου κανόνα δικαίου [**Οικονομίδης/Λιβαδάς**, Πολιτική δικονομία ΙΙ § 177 σελ. 373. **Ράμμος**, ανωτ. (σημ. Νο 86) § 176 Ι σελ. 526. **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 336 § IV 2 σελ. 1408. **Ο ίδιος**, Αι διαδικασίαι ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Ι § 1 ΧΙΙΙ σελ. 149. **Μητσόπουλος**, Η πιθανολόγησις, § 3 IV 7 β' σελ. 46 και Πρακτικά Αναθεωρητικής Επιτροπής, σελ. 121. **Φραγκίστας/Φαλτσή**, ανωτ. (σημ. Νο 86) §§ 42 και 43 σελ. 68-71]. Με τα δικαστικά τεκμήρια αποδεικνύονται εμμέσως, δηλαδή συμπερασματικώς (βλ. **Μητσόπουλο**, ανωτ. § 3 IV 7 α' σελ. 46) εσωτερικές (ψυχικές ή πραγματικές) καταστάσεις των προσώπων (δόλος, πλάνη, εικονικότητα κ.λ.π) (**Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ άρθρο 336 § IV 3 σελ. 1408), αλλά και συμμετοχή του διαδίκου σε εριζόμενη εκατέρωθεν πράξη (λόγου χάρι από τα ίχνη του ή τη μη απόδειξη του άλλοθι του). Από το άλλο μέρος, ως τεκμήρια (: αποδεικτικά μέσα) της ΚΠολΔ 339, εννοούνται τ' αποδεικτικά μέσα, τα οποία δεν εμπίπτουν στις ρυθμισμένες από το νόμο κατηγορίες των μέσων αυτών, είτε επειδή δεν προβλέπονται καθόλου από το νόμο είτε επειδή δεν πληρούν τις προϋποθέσεις του νόμου, ώστε ν' αποτελούν επώνυμα μέσα αποδείξεως [**Φραγκίστας/Φαλτσή**, ανωτ. (σημ. Νο 86) § 209 σελ. 227/8. Βλ. πάντως και **Μπέη**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 389 § ΙΙΙ 10 σελ. 1538 επ. **Ο Ράμμος**, ανωτ. (σημ. Νο 86) § 176 ΙΙΙ Β σελ. 530, δέχεται ότι τα τεκμήρια της ΚΠολΔ 339 μπορούν να συνάγονται και από ατελή ή άλλα άκυρα αποδεικτικά μέσα, αρκεί το ελάττωμα ή η ακυρότητα να μην οφείλονται σε πρόθεση ή σε προσπάθεια προς καταστρατήγηση των διατάξεων περί του επιτρεπτού των αποδεικτικών μέσων και της διαδικασίας των αποδείξεων].

²⁰² ΚΠολΔ 336 § 2). Γεγονός γνωστό στο δικαστήριο, (το οποίο – πάντως– διαφέρει από το πασίδηλο, διότι ο δικαστής γνωρίζει το τελευταίο εξαιτίας της κοινής γνώσης του και όχι από την άσκηση του λειτουργήματός του), θεωρείται ο, τιδήποτε είναι φανερό από τα έγγραφα της προκειμένης δίκης και παρέχει αλήθεια, η οποία ισχύει έναντι όλων (όπως, λόγου χάρι, στις περιπτώσεις των ΚΠολΔ 613, 618 εδάφ. α', 785, επί κηρύξεως πτωχεύσεως κ.ο.κ.) [**Φραγκίστας/Φαλτσή**, ανωτ. (σημ. Νο 86) § 28 σελ. 48 επ. **Ράμμος**, ανωτ. (σημ. Νο 86) § 171 ΙΙΙ σελ. 495 επ.].

(δ) *Συναλλακτικά ήθη*.

Τα συναλλακτικά ήθη, ως τρόποι ενέργειας που επιβλήθηκαν στις συναλλαγές²⁰³, εφαρμόζονται κατ' αρχήν αυτεπαγγέλτως²⁰⁴, αλλά –όπως συμβαίνει με το αλλοδαπό δίκαιο και το έθιμο– το Δικαστήριο έχει την ευχέρεια να διατάξει αποδείξεις (ΚΠολΔ 337)²⁰⁵.

II. ΕΠΙ ΤΗΣ § 2 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ.

§1. Προσωρινή διαταγή-έννοια.

Ο νόμος παρέχει στον δανειστή/αιτούντα τη δυνατότητα να ζητήσει από τον δικαστή, κατά την κατάθεση της αιτήσεώς του προς λήψη ασφαλιστικού μέτρου, προσωρινή δικαστική προστασία, μέχρι να συζητηθεί η αίτησή του ή να εκδοθεί επ' αυτής οριστική απόφαση, επειδή πιθανολογείται πως μέχρι να του παρασχεθεί η αιτούμενη προστασία, μέχρι δηλαδή να εκδοθεί η σχετική –ευνοϊκή γι' αυτόν– απόφαση, το (ασφαλιστέο) δικαίωμά του κινδυνεύει να μην ασφαρίζεται πλέον, με αποτέλεσμα η απόφαση αυτή να είναι ανενεργός ή επειδή η εριζόμενη έννομη σχέση είναι ανάγκη να τεθεί σε λειτουργία αμέσως.

1.1. Περιεχόμενο της προσωρινής διαταγής, επί αιτήσεως προς προσωρινή:

(α) Δέσμευση περιουσιακού στοιχείου του οφειλέτη.

Όταν ζητείται, ως ασφαλιστικό μέτρο, η προσωρινή δέσμευση περιουσιακού στοιχείου του καθ' ου (με προσημείωση υποθήκης ή συντηρητική κατάσχεση –ΚΠολΔ 706 και 707 επ.) και πιθανολογείται ότι, μέχρι να εκδοθεί η –επί της αιτήσεως– απόφαση, ο καθ' ου θα εκποιήσει την κατασχετή περιουσία του, ώστε ο δανειστής να μην μπορεί να ικανοποιήσει την απαίτησή του, όταν, στο μέλλον, θα αποκτήσει εκτελεστό τίτλο (της ΚΠολΔ 904 § 2), τότε με την προσωρινή διαταγή διατάσσεται η απαγόρευση μεταβολής της υφισταμένης νομικής καταστάσεως περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη²⁰⁶,

(β) Προστασία την νομής/κατοχής.

Όταν ζητείται, ως ασφαλιστικό μέτρο, η προσωρινή προστασία της κυριότητας, νομής ή κατοχής του αιτούντος επί (κινητού ή ακινήτου) περιουσιακού στοιχείου του (ΚΠολΔ 731, 732), επειδή ο καθ' ου επιχειρεί σ' αυτό, παρανόμως και αυθαιρέτως, υλικές πράξεις, τότε με την προσωρινή διαταγή διατάσσεται η απαγόρευση μεταβολής της ήδη υφισταμένης πραγματικής καταστάσεως²⁰⁷ δηλαδή διατάσσεται ο καθ' ου να παραλείπει στο μέλλον να διενεργεί πράξεις που προσβάλλουν τ' ανωτέρω ασφαλιστέα δικαιώματα του αιτούντος (κυριότητα, νομή, κατοχή). Ο δικαστής που εκδίδει την προσωρινή αυτή διαταγή θα πρέπει ν' απειλήσει κατά του καθ' ου επιβολή χρηματικής ποινής και απαγγελία προσωπικής κρατήσεως, για την περίπτωση κατά την οποία ο τελευταίος θα επιχειρήσει τις παραλειπτέες πράξεις (ΚΠολΔ 947 § 1).

Παρόμοιο θα είναι το περιεχόμενο της προσωρινής διαταγής και στην περίπτωση κατά την οποία ο καθ' ου διατάσσεται να ενεργήσει ή ν' ανεχθεί πράξη.

(γ) Επιδίκαση απαίτησης.

Όταν ζητείται, ως ασφαλιστικό μέτρο, η προσωρινή επιδίκαση απαιτήσεως (ΚΠολΔ 728 επ.) και πιθανολογείται επείγουσα περίπτωση, δηλαδή ανάγκη να ενεργοποιηθεί προσωρινά η εριζόμενη έννομη σχέση, τότε εκδίδεται προσωρινή διαταγή με την οποία διατάσσεται ο καθ' ου ν' αρχίσει την τμηματική καταβολή μέρους της επίδικης απαίτησης στον αιτούντα και

²⁰³ Παπαντωνίου, ΓενΑ (3η έκδοση), § 21. Μπαλής, ΓενΑ, § 4. Σημαντήρας, ΓενΑ, περιθ. αριθ. 42. Κονιδάρης, Τα συναλλακτικά ήθη κατά την ελληνικήν νομολογίαν, Νδκ 28 (1972), 217.

²⁰⁴ ΠΠρΘεσ 769/1971 ΕΕμπΔ ΚΒ (1971), σελ. 346.

²⁰⁵ Φραγκίστας/Φαλτσή, ανωτ. (σημ. Νο 86) § 17 σελ. 38.

²⁰⁶ ΕφΑθ 11681/1990 Δ. 22, 517. ΕφΑθ 2932/1990 ΕλΔ 34, 645. ΠΠρΒερ 230/1992 ΝοΒ 41, 338. ΜΠρΑθ 8861/1983 ΕλΔ 24, 1294. ΜΠρΑθ 10405/1987 ΕλΔ 29, 961.

²⁰⁷ ΕιρΝαυπλ, Προσωρινή διαταγή της 26-1-1987 (Δ.18, 226 με σημ. Βλαστού).

(δ) Ρύθμιση της κατάστασης.

Όταν ζητείται, ως ασφαλιστικό μέτρο, η προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης (ΚΠολΔ 731, 732), τότε ο δικαστής –εφόσον πιθανολογεί και επείγουσα περίπτωση– έχει την εξουσία να εκδόσει προσωρινή διαταγή, με την οποία θ' ασφαλίζει προσωρινά το δικαίωμα²⁰⁸.

2. Προσωρινή διαταγή και σημείωμα του άρθρου 938 § 2 ΚΠολΔ.

Η προσωρινή διαταγή ομοιάζει με το σημείωμα αναστολής της αναγκαστικής εκτελέσεως, κατόπιν ασκήσεως της οικείας ανακοπής (ΚΠολΔ 938 § 2). Το σημείωμα όμως αυτό, εννοιολογικά, δεν αποτελεί προσωρινή διαταγή της ΚΠολΔ 691 § 2, διότι η αναστολή της αναγκαστικής εκτελέσεως δεν συνιστά ασφαλιστικό μέτρο²⁰⁹, η δε προσωρινή διαταγή κατά τη νομοθετημένη αποστολή της νοείται μόνον επί αιτήσεως ασφαλιστικών μέτρων. Αντιθέτως, η αναστολή της αναγκαστικής εκτελέσεως συνιστά οριστική προληπτική δικαστική προστασία²¹⁰.

3. Προσωρινή διαταγή και επί ανακοπής διαταγής πληρωμής;

Επί ανακοπών κατά διαταγής πληρωμής (ΚΠολΔ 632 § 1 και 633 § 2), προβλέπεται μεν δυνατότητα αιτήσεως αναστολής εκτελέσεως της ανακοπτομένης διαταγής πληρωμής, όμως δεν προβλέπεται και το αντίστοιχο σημείωμα παρεμποδίσεως της εκτελέσεως, μέχρι να εκδοθεί απόφαση επί της αιτήσεως αναστολής, όπως επί ανακοπής κατά της εκτελέσεως. Η αναστολή εκτελέσεως της διαταγής πληρωμής δεν συνιστά ασφαλιστικό μέτρο και ειδικότερα προσωρινή ρύθμιση της καταστάσεως (ΚΠολΔ 731, 732) παρά μορφή οριστικής προληπτικής δικαστικής προστασίας. Συνεπώς, ακριβώς επειδή ελλείπει το κοινό θεμέλιο μεταξύ του ασφαλιστικού μέτρου αφενός και της αναστολής εκτελέσεως διαταγής πληρωμής αφετέρου, παρέπεται ότι δεν θα πληρωθεί με την ερμηνευτική μέθοδο της αναλογίας (νόμου ή δικαίου) το υπάρχον κενό του νόμου (*vacuum legis*), ως προς τη δυνατότητα να εκδοθεί προσωρινή διαταγή και επί αιτήσεως αναστολής εκτελέσεως διαταγής πληρωμής' αντιθέτως, θα εφαρμοσθεί εν προκειμένω η ερμηνευτική μέθοδος της αντιδιαστολής (*argumentum a contrario*), βάσει της οποίας θα κριθεί ότι στην ανωτέρω αρρύθμιστη περίπτωση δεν επιτρέπεται να εκδοθεί προσωρινή διαταγή²¹¹, ως προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης.

4. Αρμοδιότητα.

Αρμόδιο να εκδώσει την προσωρινή διαταγή είναι το δικαστήριο, στο οποίο εκκρεμεί η αίτηση ασφαλιστικών μέτρων, έστω κι αν αυτό είναι (καθ' ύλην και κατά τόπο) αναρμόδιο να εκδικάσει την ανωτέρω αίτηση²¹². Σε περίπτωση κατά την οποία, η αίτηση ασφαλιστικών μέτρων εκκρεμεί σε πολυμελές δικαστήριο (Πολυμελές Πρωτοδικείο, Εφετείο, Άρειος Πάγος), τότε αρμόδιο να εκδόσει την προσωρινή διαταγή είναι το δικαστήριο και όχι ο

²⁰⁸ **Τσάκος**, Το περιεχόμενο και ο τύπος της προσωρινής διαταγής, Αρμ. ΛΕ, § 2 σελ. 176. **Μπέης**, Η προσαρμογή του ασφαλιστικού μέτρου στη φύση του ασφαλιστέου δικαιώματος κατά τον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, στο συλλογικό έργο «Η δραστηκότητα, της προσωρινής δικαστικής προστασίας» (1995), § 6 σελ. 168-170.

²⁰⁹ Βλ. διεξοδικά: **Γεωργίου**, Αναγκαστική εκτέλεση και ασφαλιστικά μέτρα, ΕΛΔ 38, § 3.1. επ. σελ. 1469-1471. **Δημητρίου**, Η δικαστική αναστολή της αναγκαστικής εκτελέσεως (1993) § 4 Π σελ. 77/8. **Καλαβρός**, Η παράλειψη παροχής προσωρινής δικαστικής προστασίας στο πλαίσιο της πολιτικής δίκης, στο συλλογικό έργο «Η δραστηκότητα της προσωρινής δικαστικής προστασίας» § III 1 υποσημ. αριθ. 37 σελ. 102.

²¹⁰ **Δημητρίου**, ανωτ. (σημ. Νο 98β) § 4 σελ. 77/8.

²¹¹ Βλ. όμως **Μπρίνια**, Αναγκαστική εκτέλεσις, 2η έκδοση, άρθρο 933 § VI 5 σελ. 412, ο οποίος δέχεται ότι χορηγείται και επί αναστολής εκτελέσεως διαταγής πληρωμής, σημείωμα παρεμποδίσεως της εκτελέσεως κατ' ανάλογη εφαρμογή της ΚΠολΔ 938 § 2.

²¹² **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 691 § 2.4. σελ. 105.

Πρόεδρός του²¹³. Το πολυμελές δικαστήριο εκδίδει την προσωρινή διαταγή, όχι μόνον όταν εκδικάζει την κύρια αίτηση, αλλά οποτεδήποτε ζητηθεί τούτο από τον διάδικο²¹⁴

5. Τρόπος άσκησης της οικείας αίτησης.

Η αίτηση προς έκδοση προσωρινής διαταγής ασκείται προφορικώς (οπότε και αποτυπώνεται στο πρακτικό που συντάσσεται σχετικώς) ή εγγράφως. Συνήθως περιέχεται στο δικόγραφο της αιτήσεως ασφαλιστικών μέτρων²¹⁵.

6. Αυτεπάγγελτη χορήγηση.

Η προσωρινή διαταγή χορηγείται και αυτεπαγγέλτως από το δικαστήριο, όταν τούτο κρίνει ότι συντρέχει επικείμενος κίνδυνος ή επείγουσα περίπτωση, δυνάμει των οποίων καθίσταται αναγκαίο να προστατευθεί προσωρινώς η ασφαλιστέα αξίωση μέχρι να συζητηθεί η αίτηση των ασφαλιστικών μέτρων.

7. Χρόνος ισχύος της προσωρινής διαταγής.

Η προσωρινή διαταγή ισχύει μέχρι να εκδοθεί η απόφαση επί της αιτήσεως των ασφαλιστικών μέτρων. Μετά το χρονικό αυτό σημείο η προσωρινή διαταγή είναι αυτοδικαίως ανενεργός²¹⁶. Το δικαστήριο ή ο δικαστής που εκδίδει την προσωρινή διαταγή έχει την εξουσία να προσδιορίσει τον χρόνο ισχύος της μέχρι και την ημέρα συζήτησεως της κύριας αιτήσεως (και υπό προϋποθέσεις: λόγου χάρη, εφόσον συζητηθεί η αίτηση αυτή, οπότε σε περίπτωση αναβολής της συζήτησεως, η προσωρινή διαταγή παύει αυτοδικαίως να ισχύει), οπότε μπορεί να χορηγηθεί εκ νέου, εάν το δικαστήριο των ασφαλιστικών μέτρων κρίνει –ενόψει των προσαγομένων κατά τη συζήτηση αποδεικτικών στοιχείων– ότι υφίστανται οι λόγοι διατήρησής της²¹⁷. Πάντως, αν δεν διευκρινίζεται από το περιεχόμενο της προσωρινής διαταγής, ο χρόνος ισχύος της, θα πρέπει να γίνει δεκτό ότι ισχύει μέχρι να εκδοθεί απόφαση επί της αιτήσεως των ασφαλιστικών μέτρων.

8. Αποτελέσματα της προσωρινής διαταγής.

8.1. Σε περίπτωση κατά την οποία η προσωρινή διαταγή απαγορεύει τη μεταβολή της νομικής καταστάσεως περιουσιακών στοιχείων του καθ' ου, τότε πρόκειται περί απαγορεύσεως διαθέσεως δυνάμει δικαστικής αποφάσεως και επομένως εάν επιχειρηθεί η μεταβολή αυτή, θα είναι άκυρη, κατά τη ρητή διάταξη του άρθρου 176 ΑΚ σε συνδυασμό με το άρθρο 175 του ίδιου Κώδικα, υπό την προϋπόθεση ότι περί αυτής θα λάβει νομίμως γνώση ο καθ' ου (βλ. την ΚΠολΔ 700 §§ 3 και 4)²¹⁸.

²¹³ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 691 § 2.4. σελ. 105. Τσάκος, Η προσωρινή διαταγή κατά τον ΚΠολΔ, Αρμ. ΛΕ § 6 σελ. 85. Τζίφρας, Ασφαλιστικά μέτρα, σελ. 40/1. ΕφΘεσ-Ολομ 14/1994, Αρμ. 1995, 516. Η ΜΠρΙωαν 300/1983 (ΕλΔ 1984, 505) έχει δεχθεί ότι το Πολυμελές Πρωτοδικείο, το οποίο δικάζει ως δευτεροβάθμιο δικαστήριο έφεση κατ' αποφάσεως Ειρηνοδικείου, περί ασφαλιστικών μέτρων νομής ή κατοχής, δεν έχει την εξουσία να εκδώσει προσωρινή διαταγή.

²¹⁴ Τσάκος, Η προσωρινή διαταγή κατά τον ΚΠολΔ, Αρμ. ΛΕ, § 6 σελ. 85. Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, § 2.4. σελ. 105.

²¹⁵ Βαθρακοκούλης, ανωτ. (σημ. Νο 86) άρθρο 681 § 9 σελ. 92.

²¹⁶ Μπέης, Χρονικά όρια ισχύος της προσωρινής διαταγής, Δ.22 § 2.1. σελ. 591. Ο ίδιος, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 691 § 2.7. σελ. 106. Τσάκος, Η προσωρινή διαταγή κατά τον ΚΠολΔ, Αρμ. ΛΕ, § 7 σελ. 85. ΑΠ 1024/1983 ΝοΒ 32, 653. ΕφΑθ 11681/1990 Δ.22, 517.

²¹⁷ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, § 2.7. σελ. 106. Τσάκος, ανωτ. (σημ. Νο 102) § 7 σελ. 105. Τζίφρας, ανωτ. (σημ. Νο 100) σελ. 36. ΕφΑθ 11681/1990 Δ.22, 517.

²¹⁸ Σπυριδάκης, ΓενΑ (1985) § 226 βα, σελ. 648. Κράνης, Λειτουργικά προβλήματα της προσωρινής διαταγής, στο συλλογικό έργο «Η σύγχρονη δυναμική των ασφαλιστικών μέτρων» (1999) § 16 σελ. 139. ΑΠ-Ολομ-1154/1990 ΕλΔ 32, 239. ΕφΑθ 11681/1990 Δ.22, 517. ΜΠρΙωαν 309/1983 ΕλΔ 25, 505. ΜΠρΑθ 10405/1987 ΕλΔ 29, 961.

8.2. Για να υφίσταται «διάθεση», κατά την έννοια των ανωτέρω διατάξεων του ΑΚ, απαιτείται **(α)** υφιστάμενο ήδη δικαίωμα του δικαιούχου (εμπράγματο, ενοχικό, οικογενειακό –επομένως η ανάληψη υποχρεώσεως από μέρους του δικαιούχου δεν συνιστά διάθεση, έστω κι αν αυτή καθ' εαυτήν οδηγεί σε απόσβεση ή μεταβίβαση δικαιώματος), **(β)** επί του δικαιώματος να επέρχεται, ως συνέπεια της διαθέσεως, μεταβολή, η οποία είναι δυνατό να συνίσταται στην απόσβεσή του, στην μεταβίβασή του, στην αλλοίωσή ή την επιβάρυνσή του (λ.χ. με τη σύσταση δουλείας) και **(γ)** αυτή η μεταβολή να είναι άμεση, δηλαδή να επέρχεται μόνο με αυτήν, η απαγορευόμενη διάθεση.

8.3. Διάθεση αποτελεί η εγκατάλειψη κινητού πράγματος, η μεταβίβαση του πράγματος σε άλλο, η σύσταση δουλείας, η παραχώρηση υποθήκης, η εκχώρηση απαιτήσεως, η είσπραξη οφειλουμένου χρέους και η παραίτηση, δηλαδή η απόσβεση του δικαιώματος με την βούληση του δικαιούχου, χωρίς αυτό να περιέρχεται σε άλλον ή ανεξαρτήτως εάν αυτό θα περιέλθει σε άλλον²¹⁹.

8.4. Η (απαγορευμένη) διάθεση θα πρέπει να έχει πραγματοποιηθεί με την θέληση του καθ' ου η διαταγή πληρωμής. Συνεπώς δεν πλήττονται οι διαθέσεις που οφείλονται σε λόγους ανεξαρτήτους της θελήσεώς του²²⁰.

8.5. Η ακυρότητα από την απαγορευμένη διάθεση είναι σχετική (ΑΚ 175 εδάφ. β' σε συνδ. με 174), υπέρ μόνον του αντιδίκου του καθ' ου η προσωρινή διαταγή, των καθολικών και ειδικών διαδόχων του²²¹.

8.6. Η ακυρότητα της απαγορευμένης διάθεσης πλήττει και την υποσχετική και την εκποιητική δικαιοπραξία.

9. Κλήτευση καθ' ου.

Ο νόμος δεν απαιτεί να κλητεύεται ο καθ' ου κατά τη συζήτηση της αιτήσεως, προς έκδοση διαταγής πληρωμής²²². Πάντως, παρατηρείται τελευταία –και ορθώς– η τάση ν' απαιτείται η παρουσία του καθ' ου η σχετική αίτηση, κατά τη συζήτησή της, ιδίως σε περιπτώσεις μεγάλων οικονομικών μεγεθών, προκειμένου ν' ακουσθούν και οι απόψεις του κατ' εφαρμογή των άρθρων 20 § 2 του Συντάγματος και 110 § 2 ΚΠολΔ.

10. Τρόπος ανάκλησης.

Η προσωρινή διαταγή ανακαλείται υπό τους όρους της ΚΠολΔ 696 § 3 (δηλαδή εφόσον πιθανολογηθεί ότι, μεταγενεστέρως, εξέλιπε ο επικείμενος κίνδυνος ή η επείγουσα περίπτωση, που δικαιολόγησαν τη χορήγησή της²²³. Δεν απαιτείται κλήτευση του καθ' ου. Αρμόδιο είναι το δικαστήριο, στο οποίο εκκρεμεί η υπόθεση, κατά το χρόνο που ζητείται η ανάκληση. Η σχετική αίτηση συζητείται μέχρι το χρόνο ισχύος της προσωρινής διαταγής, διαφορετικά –δηλαδή, αν έχει λήξει η ισχύς της στο χρόνο κατά τον οποίο συζητείται η αίτηση ανακλήσεως– τότε αυτή απορρίπτεται, ως άνευ αντικειμένου²²⁴.

²¹⁹ **Σημαντήρας**, ΓενΑ (1980) περιθ. αριθ. 271-274. **Μπαλής**, ΓενΑ (1961) § 61 σελ. 173 επ. σε συνδ. με § 31 αριθ. 1 επ. σελ. 97 επ. **Σπυριδάκης**, ΓενΑ (1985) § 224β σελ. 645 επ. σε συνδ. με § 165 ββ σελ. 463/4.

²²⁰ **Μπρίνιανς**, Αναγκαστική εκτέλεσις, 2η έκδοση, § 528 II σελ. 1622 και 1623.

²²¹ **Καράσης**, στον ΑΚ Γεωργιάδη/Σταθόπουλου, άρθρα 175-177, περιθ. αριθ. 4. **Απ. Γεωργιάδης**, ΓενΑ (1996), περιθ. αριθ. 506. **Σπυριδάκης**, ΓενΑ, (1985), § 225 σελ. 647. **Παπαντωνίου**, ΓενΑ (1983), § 73 II α' σελ. 421-422.

²²² **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 691 § 2.3. σελ. 104. ΜΠρΤριπ, Προσωρινή διαταγή της 10-1-1991, Δ.23, 263 με σημ.

²²³ **Παναγόπουλος**, Φύση και ανάκληση της προσωρινής διαταγής, Δ.17 σελ. 225 επ. **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 691 § 2.8. σελ. 106. **Τσάκος**, ανωτ. (σημ. Νο 102) § 7 σελ. 86. ΜΠρΗρ 394/1984 ΑρχΝ ΛΣΤ, 434. ΜΠρΙωαν 309/1983 ΕλΔ 25, 505. ΜΠρΑθ 1193/1978 Δ. 9, 516. ΜΠρΧαλκίδας 336/1993, αδημ.

²²⁴ ΜΠρΧαλκίδας 336/1993, αδημ. ΜΠρΝαυπλ 462/1978 ΝοΒ 27, 868. ΜΠρΚεφ 228/1985 Δ.17, 222 με σημ. ΜΠρΑθ 2974/1987 ΕλΔ 30, 839. ΜΠρΜεσολ 188/1989 ΕΕΝ 57, 312.

11. Αποτελέσματα της ανακλήσεως.

Μετά την κατάργηση της προσωρινής διαταγής αίρονται αυτοδικαίως τα μέτρα που επιβλήθηκαν με αυτήν. Δηλαδή στο εξής ο καθ' ου δικαιούται, αναλόγως με το περιεχόμενο της προσωρινής διαταγής, να μεταβάλει την νομική κατάσταση των περιουσιακών στοιχείων του, να επιχειρήσει υλικές πράξεις που είχαν απαγορευθεί με την προσωρινή διαταγή, να παύσει να καταβάλει προς τον υπέρ ου η προσωρινή διαταγή χρηματικά ποσά κ. ο. κ. Δεν ανατρέπονται όμως, ούτε οι –μέχρι την ανάκληση διενεργηθείσες, προς εκτέλεση της προσωρινής διαταγής, πράξεις ούτε οι εξ αυτών απορρέουσες έννομες συνέπειες, διότι με την ανάκλησή της ανατρέπεται μόνον η νομιμότητα συνέχισης της ισχύος της²²⁵.

12. Προσωρινή διαταγή επί αιτήσεως ανακλήσεως ασφαλιστικού μέτρου.

Αίτημα έκδοσης προσωρινής διαταγής νομίμως υποβάλλεται και επί αιτήσεως ανακλήσεως/μεταρρυθμίσεως της απόφασης ασφαλιστικών μέτρων. Στην περίπτωση αυτή, εφόσον κριθεί ότι συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις (δηλαδή και κρίση ότι η απόφαση είναι ανακλητέα και πεποίθηση του δικαστή ότι υφίσταται επείγουσα περίπτωση ή επικείμενος κίνδυνος), εκδίδεται προσωρινή διαταγή δυνάμει της οποίας ανακαλείται ή μεταρρυθμίζεται το ασφαλιστικό μέτρο, που έχει διαταχθεί²²⁶.

13. Ένδικα μέσα.

Η απόφαση, με την οποία χορηγείται η προσωρινή διαταγή, δεν προσβάλλεται με (τακτικό ή έκτακτο) ένδικο μέσο (ΚΠολΔ 699) έστω κι αν αναφέρεται σε υποθέσεις νομής ή κατοχής, όπου επιτρέπεται η άσκηση έφεσης (ΚΠολΔ 734 § 3), διότι η τελευταία αυτή διάταξη αναφέρεται –όπως ρητώς διαγορεύει– σε (πρωτόδικες) αποφάσεις επί αιτήσεων ασφαλιστικών μέτρων νομής ή κατοχής και όχι σε αποφάσεις που χορηγούν προσωρινή διαταγή²²⁷. Πάντως, ως *quasi* (: οιονεί) ένδικο μέσο, κατά των αποφάσεων αυτών, λειτουργεί η δυνατότητα ανάκλησής τους, υπό τις προϋποθέσεις των άρθρων 696 έως και 698 ΚΠολΔ²²⁸.

14. Νομική φύση. Συνέπειες.

Δεν κρατεί ομοφωνία, ως προς τη νομική φύση της προσωρινής διαταγής:

(α) Μία γνώμη, θεωρεί ότι αυτή είναι περιληπτική δικαστική απόφαση²²⁹. Την γνώμη αυτή υιοθετούν, ο Μητσόπουλος²³⁰, ο Τζίφρας²³¹ και τμήμα της νομολογίας²³².

(β) Άλλη άποψη²³³, θεωρεί ότι η προσωρινή διαταγή δεν έχει δικαιοδοτικό χαρακτήρα, επειδή δεν περιέχει δεσμευτική διάγνωση ούτε για την ουσιαστική έννομη σχέση που

²²⁵ **Κράνης**, ανωτ. (σημ. Νο 103α), § 21 σελ. 141-3. Πρβλ. ΑΠ-Ολομ-497/1978 ΝοΒ 26, 668=ΕΕΝ 45, 692=ΕΕμπΔ ΚΘ, 563.

²²⁶ **Βαθρακοκούλης**, ανωτ. (σημ. Νο 86) άρθρο 691 § 14 σελ. 94.

²²⁷ **Τσάκος**, ανωτ. (σημ. Νο 102) § 8 σελ. 86. ΜΠρΑθ 11256/1987 ΕλΔ 30, 846.

²²⁸ Βλ. **Παναγόπουλο**, Η ανάκληση από το δικαστήριο της κύριας δίκης, ως ένδικο βοήθημα και ως υποκατάστατο των ενδίκων μέσων (Δ.16, 444).

²²⁹ ΑΠ-Ολομ-1154/1990 ΕλΔ 32, 239.

²³⁰ «Προσωρινή διαταγή του δικαστηρίου επί αιτήσεως εγγραφής προσημειώσεως υποθήκης» (ΕλΔ 24, 1135 επ. και στο Αφιέρωμα στον Κων. Ρόκα, 1985, σελ. 63 επ.) και «Η φύσις του σημειώματος περί αναστολής της αναγκαστικής εκτελέσεως κατ' άρθρον 938 § 1 ΚΠολΔ (Αρμ. 1989 § Ι 1 σελ. 429 επ.)

²³¹ Ασφαλιστικά μέτρα, (1976), σελ. 39 αριθ. 6 και Ασφαλιστικά μέτρα (1985) σελ. 78-80. **Ο ίδιος**, χορήγησις σημειώματος υπό του δικαστηρίου προ πάσης εκτελέσεως αποφάσεως διατασσούσης ασφαλιστικά μέτρα, ΑρχΝ ΚΑ (1970), σελ. 173.

²³² ΕφΑθ 11681/1990 Δ.22, 517. ΜΠρΙωαν 309/1983 ΕλΔ 25, 505. ΠΠρΒερ 230/1992 ΑρχΝ 44, 118. ΜΠρΝαυπλ 462/1978 ΝοΒ 27, 868. ΜΠρΡοδόπης 22/1991 ΕΕργΔ 50, 409. ΜΠρΓρεβ 62/1990 ΑρχΝ ΜΑ, 697. ΜΠρΙωαν 304/1983 ΕλΔ 25, 505.

²³³ **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 691 § 2.6. σελ. 105/6. **Ο ίδιος**, Έννοια, λειτουργία και φύσις της δικαστικής αποφάσεως, (1972), § 4 Π 4 σελ. 144.

ρυθμίζει ούτε για τη νομιμότητα εκδόσεώς της. Αποτελεί μόνο τίτλο εκτελεστό, με αποτέλεσμα να μη δημιουργεί ούτε και προσωρινό δεδικασμένο.

(γ) Τρίτη γνώμη²³⁴, υποστηρίζει ότι η προσωρινή διαταγή δεν αποτελεί δικαστική απόφαση, παρά διοικητική πράξη μονομελούς ή πολυμελούς οργάνου απονομής της δικαιοσύνης, διότι: 1) δεν απαιτείται να δημοσιεύεται σε ακροατήριο δικαστηρίου και συνεπώς δεν υφίσταται ο συνταγματικώς επιβεβλημένος τύπος για το υποστατό δικαστικής αποφάσεως και 2) δεν αφορά παροχή έννομης προστασίας, παρά λήψη μέτρων διοικητικής φύσεως, χάριν διασφαλίσεως ιδιωτικών δικαιωμάτων. Συνεπώς, η υπό την παραδοχή αυτή, 1) η προσωρινή διαταγή νομίμως επιβάλλει υποχρεώσεις σε δημόσιες αρχές (λόγου χάρι στον τελώνη, τον λιμενάρχη, την αστυνομία, τον υποθηκοφύλακα²³⁵), μολονότι το Δημόσιο δεν είναι διάδικος, 2) δεν δύναται να έχει ως περιεχόμενο την απαγόρευση «νομικής διαθέσεως» ορισμένου δικαιώματος, διότι τούτο (η απαγόρευση) δεν μπορεί να διαταχθεί με διοικητική πράξη και, συνακολούθως, αν παραβιασθεί προσωρινή διαταγή με την προδιαληφθείσα απαγόρευση, δεν επιφέρει ακυρότητα της διαθέσεως, αφού δεν είναι δικαστική απόφαση (βλ. την ΑΚ 176) και 3) δύναται ν' ανακληθεί αυτεπαγγέλτως και χωρίς τη συνδρομή των ΚΠολΔ 696 και 697. Τη γνώμη αυτήν υιοθέτησε και η ΑΠ 1599/1992²³⁶.

14.1. Ανάλογα με την άποψη που θα υιοθετηθεί, ως προς τη νομική φύση της προσωρινής διαταγής, θα δοθεί και συνεπής απάντηση, στα ζητήματα:

(α) Εάν με την κατάθεση της σχετικής αιτήσεως δημιουργείται ή όχι εκκρεμοδικία²³⁷,

(β) Εάν με την έκδοσή της δημιουργείται ή όχι προσωρινό δεδικασμένο²³⁸,

(γ) Εάν με την παραβίασή της, (όταν απαγορεύει τη νομική μεταβολή της περιουσιακής καταστάσεως του καθ' ου), τίκτεται ή όχι ακυρότητα της απαγορευθείσας νομικής μεταβολής, κατά την ΑΚ 176²³⁹ και

(δ) Εάν με την παραβίασή της στοιχειοθετείται ή όχι ποινικό αδίκημα, κατά την ΕισΝΚΠολΔ 42²⁴⁰.

15. Τρόπος αναγκαστικής εκτέλεσης.

Η προσωρινή διαταγή εκτελείται αναγκαστικώς, κατά την ΚΠολΔ 700 § 3, μόλις καταχωρισθεί κάτω από την οικεία αίτηση ή στα πρακτικά δημόσιας συνεδρίασης του δικαστηρίου, επί τη βάσει της σχετικής επισημειώσεως του δικαστή που τις εξέδωσε ή της

²³⁴ **Κονδύλης**, Το δεδικασμένον κατά τον ΚΠολΔ, § 5 σελ. 59. **Κράνης**, ανωτ. (σημ. Νο 103α) §§ 12 και 13 σελ. 136/7. ΑΠ 1599/1992 Δ.1993, 1116.

²³⁵ Από την προσωρινή διαταγή, με περιεχόμενο την απαγόρευση μεταβολής της νομικής καταστάσεως των περιουσιακών στοιχείων του καθ' ου η αίτηση, προκύπτει η υποχρέωση του υποθηκοφύλακα να σημειώσει την εν λόγω διαταγή στα βιβλία υποθηκών, κατ' ανάλογη εφαρμογή των ΑΚ 1276, 1333 και 1334 [**Μητσόπουλος**, ανωτ. (σημ. Νο 111) σελ. 1141/2. ΕφΑθ 2932/1990 ΕλΔ 34, 645].

²³⁶ Δ. 24, 116 (με σχόλια Μπέη και Βλαστού) και ΑρχΝ ΜΔ, 118 (με σχόλιο Π. Θεοδώροπουλου).

²³⁷ Βλ. **Νίκα**, Η ένσταση εκκρεμοδικίας στην πολιτική δίκη, (1991) § 3 (I Β 1 α') σελ. 105.

²³⁸ Βλ. την ΜΠρΚεφ 226/1985 Αρμ 40, 29 με σημ. Να λεχθεί στο σημείο τούτο, ότι δεδικασμένο παράγουν μόνον οι πολιτειακές πράξεις που έχουν δικαιοδοτικό χαρακτήρα. Το δεδικασμένο μπορεί να δημιουργηθεί μόνο από δικαστικές αποφάσεις, ενώ οι διοικητικές πράξεις, ακόμα κι αν είναι απρόσβλητες από ένδικα μέσα, δεν παράγουν δεδικασμένο [**Μπέης**, Η φύσις της δικαστικής αποφάσεως, σελ. 28. **Ο ίδιος**, Εισαγωγή στη δικονομική σκέψη, (3η έκδοση), § 18 (3.2.1.2.), σελ. 273. **Ο ίδιος**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 321 § III 1 σελ. 1304/5. **Παναγόπουλος**, Δέσμευση και επανάληψη στα ασφαλιστικά μέτρα, (έκδοση ΙΔΜΕ, 1985), § 320.1 σελ. 33/4. **Κονδύλης**, ανωτ. (σημ. Νο 115) § 5 II 6 σελ. 57 επ. και § 7 II σελ. 70. **Δαγτόγλου**, ΓενΔιοικΔικ, τ. γ'/II σελ. 11. **Δεληκωστόπουλος**, Η δέσμευσις εκ διοικητικών πράξεων και αποφάσεων, σελ. 17 επ.].

²³⁹ Βλ. την ΕφΑθ 2932/1990 ΕλΔ 34, 645. **Κράνης**, ανωτ. (σημ. Νο 103α) §§ 16-20, σελ. 139 επ.

²⁴⁰ **Τσάκος**, ανωτ. (σημ. Νο 102) § 11 σελ. 87/8.

σχετικής αποφάσεως του αρμοδίου πολυμελούς δικαστηρίου, (αφού –όπως λέχθηκε ανωτέρω– σε περίπτωση κατά την οποία η αίτηση ασφαλιστικών μέτρων εκκρεμεί ενώπιον πολυμελούς δικαστηρίου, τότε αρμόδιο να εκδώσει την προσωρινή διαταγή είναι το δικαστήριο αυτό και όχι ο Πρόεδρός του). Δεν απαιτείται, για τη σύννομη αναγκαστική εκτέλεση της προσωρινής διαταγής και επίδοση στον καθ' ου αντιγράφου εξ απογράφου, παρά μόνον κοινοποίηση σ' αυτόν αντιγράφου ή αποσπάσματος της απόφασης, δυνάμει της οποίας χορηγείται η προσωρινή διαταγή. Δεν απαιτείται επίσης η παρέλευση οποιασδήποτε προθεσμίας, από την κοινοποίηση στον καθ' ου η εκτέλεση των ανωτέρω εγγράφων και ειδικότερα δεν απαιτείται η παρέλευση του τριημέρου της ΚΠολΔ 926, η οποία ισχύει αποκλειστικά επί αναγκαστικής εκτελέσεως αποφάσεων, οι οποίες δεν διατάσσουν ασφαλιστικά μέτρα.

Τα ίδια ισχύουν και για την αναγκαστική εκτέλεση προσωρινών διαταγών με τις οποίες διατάσσεται προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης (επιχείρημα εξ αντιδιαστολής από την ΚΠολΔ 700 § 2)²⁴¹.

16. Διαφορές εκ της αναγκαστικής εκτελέσεως' αρμόδιο Δικαστήριο.

Οι ανακύπτουσες διαφορές κατά την εκτέλεση προσωρινής διαταγής, εκδικάζονται από το δικαστήριο που εξέδωσε την διαταγή αυτήν, κατόπιν σχετικής ανακοπής εκτελέσεως (ΚΠολΔ 933 § 1) του καθ' ου, η οποία (ανακοπή) εκδικάζεται κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων (ΚΠολΔ 702)²⁴².

17. Μετενέργεια της προσωρινής διαταγής.

Μετά την κατάργηση της προσωρινής διαταγής αίρονται αυτοδικαίως τα μέτρα που επιβλήθηκαν με αυτήν. Δηλαδή στο εξής ο καθ' ου δικαιούται, αναλόγως με το περιεχόμενο της προσωρινής διαταγής, να μεταβάλει την νομική κατάσταση των περιουσιακών στοιχείων του, να επιχειρήσει υλικές πράξεις που είχαν απαγορευθεί με την προσωρινή διαταγή, να παύσει να καταβάλει προς τον υπέρ ου η προσωρινή διαταγή χρηματικά ποσά κ. ο. κ. Δεν ανατρέπονται όμως, ούτε οι –μέχρι την ανάκληση διενεργηθείσες, προς εκτέλεση της προσωρινής διαταγής, πράξεις ούτε οι εξ αυτών απορρέουσες έννομες συνέπειες, διότι με την ανάκλησή της ανατρέπεται μόνον η νομιμότητα συνέχισης της ισχύος της²⁴³.

18. Αποζημίωση του καθ' ου.

Κατά την ΚΠολΔ 703, ο καθ' ου η εκτέλεση προσωρινής διαταγής, δικαιούται να ζητήσει αποζημίωση από τον αιτήσαντα τη διαταγή αυτή, σε περίπτωση κατά την οποία απορριφθεί τελεσιδικώς η αγωγή για την κύρια υπόθεση, υπό την προϋπόθεση ότι ο τελευταίος γνώριζε ή από βαριά αμέλεια αγνοούσε ότι δεν υπήρχε το δικαίωμα. Η αποζημίωση αυτή καλύπτει τη ζημία που προξενήθηκε στον καθ' ου από την αναγκαστική εκτέλεση της προσωρινής διαταγής ή από την εγγύηση που δόθηκε.

Η διάταξη αυτή πρέπει να εφαρμοσθεί αναλόγως –για την ταυτότητα του νομικού λόγου– και επί αναγκαστικής εκτελέσεως προσωρινής διαταγής.

Η αποζημίωση δυνατόν να ζητηθεί και *in natura* (βλ. την ΑΚ 297 εδάφ. γ'), οπότε το δικαστήριο, εκτιμώντας τις ειδικές περιστάσεις, δικαιοδοτεί να διατάξει την αποκατάσταση της προηγούμενης κατάστασης.

²⁴¹ **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 691 § 2.9. σελ. 106. **Αντιθέτως: Τσάκος**, ανωτ. (σημ. Νο 102) § 9 σελ. 86.

²⁴² **Τσάκος**, ανωτ. (σημ. Νο 102) § 9 σελ. 86. **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 691 § 2.10. σελ. 106. **Ο ίδιος**, Αι διαδικασίαι ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου, τ. II, § 4 I 5 σελ. 268. **Τζιφρας**, ανωτ. (σημ. Νο 100) σελ. 41.

²⁴³ **Κράνης**, ανωτ. (σημ. Νο 103α) § 21, σελ. 141 επ.

III. ΕΠΙ ΤΗΣ § 3 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ.

1-2. Απόφαση ασφαλιστικών μέτρων' περιεχόμενο.

1. Η απόφαση των ασφαλιστικών μέτρων πρέπει να ορίζει το οικείο μέτρο που διατάζει να ληφθεί, το δικαίωμα στην εξασφάλιση ή διατήρηση του οποίου αποβλέπει ή την κατάσταση που ρυθμίζει.

2. Παρόμοιες είναι και οι διατάξεις των ΚΠολΔ 706 § 2, 708 και 726 § 1, με τις οποίες καθορίζεται το περιεχόμενο του διατακτικού των δικαστικών αποφάσεων, με τις οποίες λαμβάνονται, αντιστοίχως, τ' ασφαλιστικά μέτρα της προσημειώσεως υποθήκης, της συντηρητικής κατασχέσεως και της δικαστικής μεσεγγυήσεως.

3. Νομική φύση της απόφασης των ασφαλιστικών μέτρων.

Δεν κρατεί ομοφωνία για το εάν η απόφαση των ασφαλιστικών μέτρων συνιστά ή όχι εκδήλωση της δικαιοδοτικής λειτουργίας του Κράτους.

3.1. Μία γνώμη²⁴⁴, υποστηρίζει ότι η εν λόγω απόφαση είναι μορφή δικαστικής προστασίας του ασφαλιστέου δικαιώματος. Δεν έχει όμως διαγνωστικό χαρακτήρα, ως προς την ισχύ του δικαιώματος αυτού, παρά μόνον ως προς την προσωρινή διάπλαση που δημιουργεί. Ως προς το ασφαλιστέο δικαίωμα αποτελεί μία δικαστική διαταγή, η οποία κατ' επιταγή του νόμου εκτελείται αναγκαστικώς.

3.2. Άλλη γνώμη²⁴⁵, θεωρεί ότι τ' ασφαλιστικά μέτρα είναι διοικητικής φύσεως και επομένως η απόφαση επί των σχετικών αιτήσεων, ως απλή διοικητική πράξη, δεν έχει δικαιοδοτικό χαρακτήρα.

4. Αιτιολογία της απόφασης των ασφαλιστικών μέτρων.

Η απόφαση των ασφαλιστικών μέτρων πρέπει να είναι πλήρως αιτιολογημένη, κατά το άρθρο 92 § 3 του Συντάγματος²⁴⁶.

Άρθρο 692

@HEADER LEYKO = ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΚΑΤ' ΑΡΘΡΟ: Άρθρο 692

ΚΕΙΜΕΝΟ ΝΟΜΟΥ.

§1. Το δικαστήριο διατάζει τα ασφαλιστικά μέτρα που κατά την κρίση του αρμόζουν σε κάθε περίπτωση και δεν έχει υποχρέωση να διατάξει το μέτρο που ζητείται.

§2. Για την εξασφάλιση ή τη διατήρηση του ίδιου δικαιώματος μπορούν να διαταχθούν περισσότερα ασφαλιστικά μέτρα, αν είναι αναγκαία.

§3. Περισσότερα ασφαλιστικά μέτρα από όσα είναι αναγκαία για να αποφευχθεί επικείμενος κίνδυνος ή για να ρυθμιστεί επείγουσα περίπτωση δεν πρέπει να διατάσσονται και ανάμεσα σε περισσότερα πρέπει να προτιμάται εκείνο που είναι λιγότερο πιεστικό.

§4. Τα ασφαλιστικά μέτρα δεν πρέπει να συνίστανται στην ικανοποίηση του δικαιώματος του οποίου ζητείται η εξασφάλιση ή η διατήρηση.

§5. Τα ασφαλιστικά μέτρα, δεν πρέπει να προσβάλλουν δικαιώματα τρίτων, ιδίως αν το ασφαλιζόμενο δικαίωμα εξαρτάται από αίρεση ή προθεσμία.

²⁴⁴ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 691 § 3.1. σελ. 106/7. Παρόμοια θέση υποστηρίζει και ο Παναγόπουλος, ανωτ. (σημ. Νο 118) ιδίως στην § 644 σελ. 86.

²⁴⁵ Υποστηρίζεται στη γερμανική νομική φιλολογία [βλ. στον Παναγόπουλο, ανωτ. (σημ. Νο 118) σελ. 34 υποσημ. αριθ. 339] και στην Ελλάδα παλαιότερα από τον Μπέη (ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 309 § III 6 σελ. 1279).

²⁴⁶ Κεραμεύς/Πολυζωγόπουλος, ανωτ. (σημ. Νο 2) § 6.1. σελ. 268.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

I. ΕΠΙ ΤΗΣ § 1 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ.

- §1. Επιλογή του αρμόζοντος ασφαλιστικού μέτρου.
- §2. Το είδος του ασφαλιστικού μέτρου κρίνεται από το είδος της ασφαλιστέας απαίτησης.
- §2.1. Είδος ασφαλιστικού μέτρου επί αξιώσεως επί παραλείψει:
- (α) εκπληρωτέας εφ' άπαξ (: στιγμιαίας),
- (β) διαρκούς.
- §3. Ποιά ασφαλιστικά μέτρα διατάσσονται.
- §4. Επιλογή του προσήκοντος ασφαλιστικού μέτρου επί προσωρινής ρυθμίσεως της καταστάσεως.
- §5. Επίκληση νόμου αβασίμου ασφαλιστικού μέτρου.
- §6. Ανάθεση από τον διάδικο στο δικαστήριο να επιλέξει το προσήκον ασφαλιστικό μέτρο.

II. ΕΠΙ ΤΩΝ §§ 2 ΚΑΙ 3 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ.

- §1. Συρροή ασφαλιστικών μέτρων: μόνον όσα είναι αναγκαία.
- §2. Μη κύρωση εν παραβάσει δικαστικού υπηρεσιακού καθήκοντος.
- §3-4. Οι αντίστοιχες διατάξεις των ΚΠολΔ 705 και 951 §2.

III. ΕΠΙ ΤΗΣ § 4 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ.

- §1. Απαγόρευση ικανοποίησης της ασφαλιστέας αξίωσης: δεσμευτικός κανόνας.
- §2. Η ρήτρα της ΚΠολΔ 692 § 4 ισχύει πρωτίστως στην προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης.
- §3. Εφαρμογή ή μη της ρήτρας αυτής:
- §3.1. Στα ενοχικά δικαιώματα (: αξιώσεις):
- (I). εκπληρωτέα εφ' άπαξ,
- (II). διαρκή.
- II.1. Προσωρινή επαναπρόσληψη μισθωτού.
- (III). προμηθευτικές συμβάσεις,
- (IV). ενοχές επί παραλείψει (διαρκείς).
- IV.1. Διαρκείς ενοχές επί παραλείψει ex lege.
- §3.2. Στα εμπράγματα δικαιώματα.
- §3.3. Στα κληρονομικά και οικογενειακά δικαιώματα.
- (Α). Κληρονομικά δικαιώματα:
- (a-c) του κληρονόμου,
- (d) του καταπιστευματοδόχου,
- (e) του κληροδόχου.
- (Β). Οικογενειακά δικαιώματα:
- (a)(1) προσωπικά, περιουσιακά.
- (2) προσωπικά, οικογενειακά δικαιώματα:
- (a) εκ της μνηστείας,
- (β) εκ της γονικής μέριμνας και της επιτροπικής εξουσίας,
- (γ) εκ των ΑΚ 1507 και 1508,
- (δ) προς συμβίωση των συζύγων,
- (ε) προς επικοινωνία του ανιόντος με το τέκνο,
- (στ) προς αποχώρηση του συζύγου από την οικογενειακή στέγη,
- (ζ) προς προσωρινή επιδίκαση στον ένα σύζυγο των κινητών του συζυγικού οίκου,
- (η) προς δικαστική κατανομή των κινητών του συζυγικού οίκου,
- (θ) προσδιορισμού του τρόπου χρήσης της συζυγικής στέγης και των επίπλων/σκευών της από τους συζύγους,
- (i) προσωρινή ανάθεση της γονικής μέριμνας του ανηλίκου τέκνου στον ένα σύζυγο.
- (b) Περιουσιακά οικογενειακά δικαιώματα (σχετικά, ενοχικά).
- (c) Προσωπικά οικογενειακά δικαιώματα απόλυτα.
- (d) Διαπλαστικά οικογενειακά δικαιώματα.
- (e) Συζυγικά αποκτήματα.

§3.4. Στα διαπλαστικά δικαιώματα:

- (1) πρόσκρουση στη ρήτρα της ΚΠολΔ 692 § 4,
- (2) προσωρινή ακύρωση της καταγγελίας της εργασιακής σύμβασης,
- (3) προσωρινός προσδιορισμός των οφειλομένων σε Οργανισμούς Κοινής Ωφέλειας.

§3.5. Αξίωση προς καταδίκη σε δήλωση βουλήσεως.

§3.6. Δικονομικά δικαιώματα:

- A. Μη συμβατό αναγκαστικής εκτέλεσης και ασφαλιστικών μέτρων.
- B. Συναφείς προς την προσωρινή ρύθμιση θεσμοί στη διαδικασία της αναγκαστικής εκτέλεσης.
- Γ. Νομική φύση:
 - (1) της προσωρινής εκτελεστότητας,
 - (2) της αναστολής της εκτέλεσης προσωρινώς εκτελεστών αποφάσεων,
 - (3) της αναστολής του πλειστηριασμού,
 - (4) της αναστολής εκτέλεσης της απόφασης προσημείωσης και συντηρητικής κατάσχεσης, καθώς και της απόφασης επαναφοράς των πραγμάτων στην προηγούμενη κατάσταση,
 - (5) της αναστολής εκτέλεσης λόγω ασκήσεως ανακοπών,
 - (6) της αναστολής εκτέλεσης λόγω ασκήσεως ενδίκων μέσων και
 - (7) της αναστολής εκτέλεσης διαιτητικής απόφασης και (προσβαλλόμενης, ως ανύπαρκτης) απόφασης.
- Δ. Μη εφαρμογή της ΚΠολΔ 692 § 4.

§3.7. Προσωρινή επίδειξη εγγράφων.

§3.8. «Δικαιώματα» στις υποθέσεις της διαδικασίας της εκούσιας δικαιοδοσίας.

IV. ΕΠΙ ΤΗΣ § 5 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ.

- §1. Απαγόρευση να θιγούν δικαιώματα τρίτων.
- §2. Έννοια του «τρίτου».
- §3. Άμεσες ή ανακλαστικές ενέργειες της απόφασης.
- §4. Ασφαλιστέα αξίωση υπό (αναβλητική) αίρεση ή προθεσμία.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΚΑΤΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Στην Επιτροπή συντάξεως του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, είχε ορισθεί ως Εισηγητής των περί ασφαλιστικών μέτρων διατάξεων, ο Γ. Οικονομόπουλος ο οποίος, στο προσχέδιο του Κώδικα, διατύπωσε το άρθρο 272. Το άρθρο αυτό –με ελάχιστες τροποποιήσεις κατά τη συζήτηση επί του Σχεδίου και από την Αναθεωρητική Επιτροπή– συμπεριελήφθη στον σημερινό ΚΠολΔ, ως άρθρο 692²⁴⁷.

Η προϊσχύσασα Πολιτική Δικονομία δεν περιείχε διατάξεις, αντίστοιχες προς αυτές των §§ 1, 4 και 5 της σημερινής ΚΠολΔ 692. Ο Εισηγητής πρότεινε να εισαχθεί, ως διάταξη νόμου, η εξουσία του δικαστηρίου των ασφαλιστικών μέτρων να διατάζει το μέτρο που κρίνει ως προσήκον, χωρίς να έχει υπηρεσιακό καθήκον να διατάζει το ζητούμενο, υιοθετώντας σχετικές παραδοχές της κρατήσασας νομολογίας και της θεωρίας²⁴⁸. Εξάλλου, η Πολιτική Δικονομία δεν περιείχε διάταξη αντίστοιχη προς αυτήν της παραγράφου 4 του ΚΠολΔ. Υπό την ισχύ της Πολιτικής Δικονομίας, με τη λήψη προσωρινών μέτρων, (δηλαδή εκείνων που απέτρεπαν συγκρούσεις ή βιαιοπραγίες ή ουσιώδη κίνδυνο του δικαιούχου, με την προσωρινή επιδίκαση του όλου ή μέρους του επιδίκου αντικειμένου, προς προσωρινή χρήση και απόλαυσή του²⁴⁹), ο δικαιούχος ελάμβανε –μόλις άρχιζε ο δικαστικός αγώνας, μετά σύντομη και ολιγοδάπανη διαδικασία– ό, τι θα του επιδικάζονταν οριστικώς. Οι ερμηνευτές παρατηρούσαν, ότι τα διατασσόμενα προσωρινά μέτρα, υπό την ανωτέρω μορφή τους, μπορούσαν να επιφέρουν επιζήμιες συνέπειες στον διάδικο εις βάρος του οποίου λαμβάνονταν, διότι ήταν δυνατόν να κριθεί στην κύρια δίκη ανυπόστατο το προβληθέν ως

²⁴⁷ Βλ. Σχεδ.ΚΠολΔ, τ. Ε' (1957) σελ. 244.

²⁴⁸ Βλ. Αποστολόπουλο, Ο Πρόεδρος Πρωτοδικών (1960) § 300 σελ. 332.

²⁴⁹ Αποστολόπουλος, ανωτ. (σημ. Νο 125β) § 289 σελ. 311/312. Κιτσικόπουλος, Πολιτική Δικονομία, τ. Ε' (1946) υπό το άρθρο 626 σελ. 5169-70.

ασφαλιστέο δικαίωμα στη δίκη των ασφαλιστικών μέτρων. Όμως –κατά τους ίδιους ερμηνευτές– δεν έπρεπε να αποκλείεται από τον προεκτεθέντα λόγο η λήψη προσωρινών μέτρων, εάν τούτω επέβαλλε η ανάγκη των πραγμάτων. Συμφωνούσαν όμως όλοι, ότι το δικαστήριο έπρεπε να καταβάλει ιδιαίτερη προσοχή, ώστε να διατάξει προσωρινά μέτρα με μέγιστη σύνεση, προκειμένου αυτά ν' αποβαίνουν αγαθοεργά κι όχι επιζήμια. Η δε πιθανότητα να προκληθούν και επιζήμιες συνέπειες από τη λήψη προσωρινών μέτρων υποχωρούσε ενώπιον των αγαθών συνεπειών που απέρρεαν από αυτά (αφού εξυπηρετούσαν επείγουσες ανάγκες του αιτούντος διαδίκου). Κατά τους ίδιους ερμηνευτές, η προσοχή και η σύνεση του δικαστηρίου κατά την επιλογή του επιβλητέου προσωρινού μέτρου ήταν το μέσο, για ν' αποτραπούν οι πιθανές επιζήμιες συνέπειές του²⁵⁰. Ενόψει τούτων, ο Εισηγητής του Προσχεδίου εισηγήθηκε ν' απαγορευτεί νομοθετικώς πλέον η ικανοποίηση του προβαλλομένου ως ασφαλιστέου δικαιώματος και διατύπωσε την παράγραφο 4 του άρθρου 272 του Προσχεδίου, ως εξής: «Τα ασφαλιστικά (προφυλακτικά) μέτρα δεν επιτρέπεται να (ουδέποτε τα ασφαλιστικά μέτρα) συνίστανται εις την άσκησιν αγωγής ή εις την ικανοποίησιν δικαιώματος (του οποίου ζητείται η εξασφάλισις ή διατήρησις)»²⁵¹. Κατά τη συζήτηση επί του Σχεδίου, διεγράφη η φράση «εις την άσκησιν αγωγής». Κατά τη συζήτηση περαιτέρω των μελών της Αναθεωρητικής Επιτροπής, ο Φραγκίστας πρότεινε να τεθεί, στο τέλος της παραγράφου 4, η φράση «επιφυλασσομένων των περιπτώσεων των άρθρων 830 επ.», (ήδη ΚΠολΔ 728 § 1), για να μην παρουσιάζεται αντίφαση μεταξύ της παραγράφου 4 και του άρθρου 830, το οποίο καταλήγει να παρέχει εξουσία να ικανοποιηθεί το δικαίωμα και όχι απλώς να εξασφαλισθεί. Η πρόταση αυτή δεν έγινε δεκτή από την Επιτροπή, με την αιτιολογία ότι και στις περιπτώσεις του εν λόγω άρθρου, το δικαίωμα εξασφαλίζεται μόνον και δεν ικανοποιείται²⁵².

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Ι. ΕΠΙ ΤΗΣ § 1 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ.

§1. Επιλογή του αρμόζοντος ασφαλιστικού μέτρου.

1. Η ΚΠολΔ 688 § 1 ορίζει ότι στην αίτηση των ασφαλιστικών μέτρων πρέπει να προσδιορίζεται το μέτρο το οποίο ζητείται και ν' αναφέρονται συνοπτικά τα πραγματικά περιστατικά, βάσει των οποίων πιθανολογείται ως υφιστάμενο το ασφαλιστέο δικαίωμα. Με τη διάταξη αυτή σκοπείται ν' αφεθεί στον διάδικο, κατά την ΚΠολΔ 106, ο προσδιορισμός του αντικειμένου της δίκης των ασφαλιστικών μέτρων, υπό την έννοια να προσανατολιστεί το δικαστήριο ως προς το νόμο βάσιμο του ασφαλιστέου δικαιώματος²⁵³. Αντιστοίχως, το δικαστήριο κατά την έμφρονα κρίση του, όταν πιθανολογήσει ότι ισχύει το προβαλλόμενο ως ασφαλιστέο δικαίωμα κι ότι υφίσταται επικείμενος κίνδυνος ή ασφαλιστέα περίπτωση, επιλέγει το κατάλληλο – για την εξασφάλιση του δικαιώματος αυτού – ασφαλιστικό μέτρο.

§2. Το είδος του ασφαλιστικού μέτρου κρίνεται από το είδος της ασφαλιστέας απαίτησης.

Το προσήκον ασφαλιστικό μέτρο κρίνεται κατά πρώτο λόγο, από το είδος της ασφαλιστέας απαίτησης: εφόσον η απαίτηση αυτή είναι χρηματική, τότε προσήκοντα ασφαλιστικά μέτρα είναι η εγγυοδοσία (ΚΠολΔ 704), η προσημείωση υποθήκης (ΚΠολΔ 706 § 2), η συντηρητική κατάσχεση (ΚΠολΔ 708) και η προσωρινή επιδίκαση απαιτήσεως (ΚΠολΔ 728 § 1). Εφόσον δε η ασφαλιστέα απαίτηση είναι μη χρηματική, τότε προσήκοντα ασφαλιστικά μέτρα είναι – ανάλογα με το είδος της απαιτήσεως αυτής – η δικαστική μεσεγγύηση (ΚΠολΔ 725 § 1), η προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης (ΚΠολΔ 731, 732) και η σφράγιση, αποσφράγιση, απογραφή και δημόσια κατάθεση (ΚΠολΔ 737)²⁵⁴.

²⁵⁰ Αποστολόπουλος, ανωτ. (σημ. Νο 125β) § 293 σελ. 506.

²⁵¹ ΣχεδΚΠολΔ, τ. Ε', σελ. 494.

²⁵² Πρακτικά ΑνΕπ ΚΠολΔ, σελ. 345.

²⁵³ Βερβεσός, ανωτ., (σημ. Νο 1), § II Β σημ. 27, σελ. 537. Μπέης, ανωτ., (σημ. Νο 99), άρθρο 692, § 1, σελ. 108 επ.

²⁵⁴ Γεωργίου, Οι αξιώσεις των ΑΚ 1400, 1402 και η προσωρινή δικαστική προστασία τους

§2.1. Είδος ασφαλιστικού μέτρου επί αξιώσεως επί παραλείψει:

(α) εκπληρωτέας εφ' άπαξ (: στιγμιαίας),

(β) διαρκούς.

Ειδικότερα, όταν η ασφαλιστέα είναι αξίωση επί παραλείψει²⁵⁵, τότε:

(α) εφόσον πρόκειται για αξίωση προς παράλειψη εκπληρωτέα εφ' άπαξ, οπότε – μετά την επιχείρηση του παραλείπτεου – η ασφαλιστέα αξίωση είναι είτε χρηματική [δευτερογενώς, ως αποζημίωση, λόγω αδυναμίας παροχής (ΑΚ 335)²⁵⁶] είτε προς πράξη, παράλειψη ή ανοχή (ανάλογα με το είδος της in naturam αποζημίωσης που ζητείται – ΑΚ 297 εδάφ. β'), τότε: στην πρώτη περίπτωση, προσήκοντα ασφαλιστικά μέτρα είναι η εγγυοδοσία, η προσημείωση υποθήκης και η συντηρητική κατάσχεση²⁵⁷, στη δεύτερη περίπτωση, προσήκον ασφαλιστικό μέτρο είναι η προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης²⁵⁸,

(β) εφόσον πρόκειται είτε για υποχρέωση προς διαρκή παράλειψη²⁵⁸ είτε για λήψη προπαρασκευαστικών μέτρων προς επιχείρηση του παραλείπτεου²⁵⁹, τότε προσήκον ασφαλιστικό μέτρο είναι η προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης.

§3. Ποιά ασφαλιστικά μέτρα διατάσσονται.

Το δικαστήριο κατά την άσκηση της δικαιοδοσίας του να επιλέξει το αρμόζον ασφαλιστικό μέτρο, έχει εκ του νόμου υπηρεσιακό καθήκον να διατάξει μόνον κάποιο από τ' ασφαλιστικά μέτρα που ορίζει ο Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας²⁶⁰. Δεν προκύπτει δε κάτι το διαφορετικό από την ΚΠολΔ 732. Να λεχθεί εκ προοιμίου, ότι η διάταξη αυτή δεν είναι νομοτεχνικά ενταγμένη στο γενικό μέρος των ασφαλιστικών μέτρων (Βιβλίο Πέμπτο του ΚΠολΔ, Κεφάλαιο 1ο, άρθρα 682 έως 703), ώστε να θεωρηθεί ότι αποτελεί κατευθυντήρια οδηγία στον δικαστή των ασφαλιστικών μέτρων και εντεύθεν να θεωρηθεί ότι αυτός δικαιοδοτεί να διατάξει ασφαλιστικό μέτρο, πρόσφορο μιν κατά την κρίση του για την εξασφάλιση του προσβαλλομένου δικαιώματος, όμως πέραν των ασφαλιστικών μέτρων που προσδιορίζει ο Κώδικας. Η διάταξη αυτή είναι ενταγμένη στο Έβδομο Κεφάλαιο του ανωτέρω Βιβλίου του ΚΠολΔ (άρθρα 731 έως 736), το οποίο αναφέρεται στο ασφαλιστικό μέτρο της προσωρινής ρύθμισης της κατάστασης κι επομένως η ΚΠολΔ 732 εφαρμόζεται μόνο στις περιπτώσεις μη χρηματικών αξιώσεων και γενικά αξιώσεων οι οποίες ασφαλίζονται από τη φύση τους μόνο με το ασφαλιστικό μέτρο της προσωρινής ρύθμισης της κατάστασης²⁶¹. Αλλά και στην περίπτωση της ΚΠολΔ 732 το δικαστήριο διατάσσει ασφαλιστικό μέτρο προβλεπόμενο από τον Κώδικα, μόνο που το εξειδικεύει, κατά την – ελεύθερη – κρίση του²⁶².

(ΕλΔ 33, σελ. 1397 επ. και ιδίως § II 1.1 και «Ασφαλιστικά μέτρα», β' έκδ., § 1.1, σελ. 457/8).

²⁵⁵ Γεωργίου, Η αξίωση προς παράλειψη και η προσωρινή δικαστική προστασία της, Δ. 24, 398 επ. και «Ασφαλιστικά μέτρα», β' έκδ., § IV σελ. 489/490, § V σελ. 492 και § VIII σελ. 494.

²⁵⁶ Βλ. Αστ. Γεωργιάδη, ΕνοχΔ., ΓενΜέρος, § 3 I 2, σελ. 62. Τσιριντάνη, ΕρμΑΚ, άρθρο 287, περιθ. αριθ. 49. Σταθόπουλο, στον ΑΚ Γεωργιάδη/Σταθόπουλου, άρθρο 287 Νο 44. Τον ίδιο, ΓενΕνοχΔ τ. I § VIII 2(β) σελ. 53. Μπαλή, ΕνοχΔ § 6. Φουρκιώτη, ΕλληνΕνοχΔ, § 17 (α) II σελ. 170. Τον ίδιο, Η αγωγή επί παραλείψει, § 2 II σελ. 15. Πίψου, Αναγκαστική εκτέλεση για παράλειψη ή ανοχή πράξεως, (1992), § 3 II 2 (β'), σελ. 100.

²⁵⁷ βλ. την ΜΠρΑθ 15924/76 ΕλΔ 1977, 176.

²⁵⁸ βλ. τις ΜΠρΘεσ 38/1980 ΕπΔικΠολ 1982, 84 και ΜΠρΑθ 5879/78 ΕΕμΔ 1979, 57.

²⁵⁹ βλ. και Σταθόπουλο, στον ΑΚ Γεωργιάδη/Σταθόπουλου, άρθρο 287 Νο 47. Τον ίδιο, ΓενΕνοχΔ., § 3 VIII (γ'), σελ. 55. Αστ. Γεωργιάδη, ανωτ., (σημ. Νο 128), § 3 (2) σελ. 63.

²⁶⁰ Μπέης, ανωτ. (Νο 126), άρθρο 692, § 1.5, σελ. 113 και άρθρο 732 § 1 σελ. 797. Ο ίδιος, Αι διαδικασίες, τ. II, § 4 I 9, σελ. 276.

²⁶¹ Βλ. Μπέη, Αι διαδικασίες, τ. II, § 4 VII 1, σελ. 342.

²⁶² Μπέης, ανωτ., άρθρο 732 § 1, σελ. 797. Ο ίδιος, Η προσαρμογή του ασφαλιστικού μέτρου στη φύση του ασφαλιστέου δικαιώματος, στο συλλογικό έργο «Η δραστηκότητα της προσωρινής δικαστικής προστασίας», (1995), § 3.1., σελ. 149.

§4. Επιλογή του προσήκοντος ασφαλιστικού μέτρου επί προσωρινής ρυθμίσεως της καταστάσεως.

Η δυσκολία στην επιλογή του προσήκοντος ασφαλιστικού μέτρου εντοπίζεται στην προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης. Ο δικαστής ευρίσκεται προ δικαιώματος ή αξιώσεως που εκπορεύεται από αυτό, τα οποία προσβάλλονται και είναι προσωρινώς προστατεύσιμα, προέρχονται δε από ολόκληρο το φάσμα του δικαίου και δεν είναι χρηματικά. Το δικαστήριο έχει την εξουσία να διατάξει, ως ασφαλιστικό μέτρο, είτε την προσωρινή καταδίκη του οφειλέτη σε ενέργεια ή ανοχή υλικής πράξης ή σε παράλειψη διενέργειας δικαιοπραξίας²⁶³ ή υλικής πράξης (ΚΠολΔ 731) είτε την προσωρινή διάπλωση (ΚΠολΔ 732)²⁶⁴. Οι δύο αυτές κατηγορίες προσωρινής ρύθμισης της κατάστασης αναφέρονται – αμέσως ή εμμέσως – σε διαρκείς έννομες σχέσεις και κυρίως σε απόλυτα δικαιώματα, τα οποία αξιώνουν στο διηνεκές σεβασμό από τους τρίτους, τα δε διαπλαστικά δικαιώματα – ως αντικείμενα της προσωρινής ρύθμισης κατά την ΚΠολΔ 732 – είναι ειδικότερες εκδηλώσεις διαρκών εννόμων σχέσεων²⁶⁵. Ο δικαστής θα εντοπίσει το προβαλλόμενο ως προστατευτέο προσωρινώς δικαίωμα και πρέπει ν' ανεύρει και να διατάξει εκείνο το ασφαλιστικό μέτρο, το οποίο (1) προσήκει στο ασφαλιστέο δικαίωμα²⁶⁶, (2) δεν το ικανοποιεί, (3) δεν οδηγεί σε αμετάκλητες

²⁶³ Σχετικά με την εξουσία του δικαστηρίου να διατάξει, ως ασφαλιστικό μέτρο την παράλειψη του καθ' ού να καταρτίσει δικαιοπραξία, υφίσταται δισταγμός, διότι η ολομέλεια του Ακυρωτικού μας έχει δεχθεί, πως η δυνατότητα του ατόμου να συνάπτει ή ν' αποκρούει συμβάσεις δεν αποτελεί άσκηση δικαιώματός του, παρά εκδήλωση της φυσικής ελευθερίας του, ως έλλογης προσωπικότητας (ΑΠ-Ολομ-33/87 ΕλΔ 29, 98 = Νοβ 36, 324. ΑΠ 1861/1988 ΕλΔ 31, 761. ΑΠ 788/86 Νοβ 36, 329. ΑΠ 404/87 Νοβ 36, 907. ΑΠ 895/86 Νοβ 36, 334. **Contra:** ΑΠ 1969/90 ΕλΔ 32, 1499. ΑΠ 717/85 ΕλΔ 27, 629. **Απ. Γεωργιάδης**, Καταχρηστική δικονομική συμπεριφορά' τότε μπορεί να θεωρηθεί και παράνομη, Γνμδ., ΕλΔ 28, 965) προστατευόμενη συνταγματικώς (άρθρα 2 § 1 και 5 § 1). Αλλά το ασφαλιστικό μέτρο δε μπορεί να προσβάλλει τη συνταγματική αρχή του σεβασμού προς την αξία της προσωπικότητας (**Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 732, § 1, σελ. 797/8).

²⁶⁴ **Μπέης**, ανωτ. (σημ. Νο 135), άρθρο 731 § 5 σελ. 792/3, άρθρο 732 § 4.2. σελ. 834 και § 5 σελ. 837.

²⁶⁵ **Μπέης**, ανωτ., (σημ. Νο 135), άρθρο 732, § 4.2., σελ. 834 και άρθρο 692 § 4.2., σελ. 123 in finem. **Νίκας**, Αρμ. 1982, σελ. 1026. **Ζερδελής**, Η προστασία της θέσης εργασίας κατά τη διάρκεια της δίκης για το κύρος της καταγγελίας, 1992, § III Β, σελ. 75. ΜΠρΑθ 14720/89 Δ. 21, 155 με σημ. Παναγόπουλου.

²⁶⁶ **Ζερδελής**, ανωτ. (σημ. Νο 137), § III Β β (αα), σελ. 77.

καταστάσεις²⁶⁷⁻²⁶⁸ και (4) δεν προσβάλλει δικαιώματα τρίτων (ΚΠολΔ 692 § 5) καθώς και συνταγματικώς κατοχυρωμένα δικαιώματα διαδίκου²⁶⁹.

Ένα παράδειγμα: ο αιτών ζητεί να του παρασχεθεί προσωρινώς δίοδος, διότι το ακίνητο του είναι περικόλειστο. Κατά την ΑΚ 1013, για τη στοιχειοθέτηση του δικαιώματος του κυρίου περικόλειστου ακινήτου να διέρχεται από γειτονικό ακίνητο, απαιτείται να εκδοθεί δικαστική απόφαση, με την οποία θα συνιστάται υπό μορφή επιδίκασης, δουλεία δίοδου. Οπότε απαιτείται, για τη σύννομη σύσταση της δουλείας αυτής, τελεσιδικία και μεταγραφή της ανωτέρω απόφασης, κατά την ΑΚ 1192 αριθ. 2²⁷⁰. Προσωρινή σύσταση του εμπραγμάτου αυτού δικαιώματος δεν επιτρέπεται, διότι θα συνιστούσε απαγορευμένη ικανοποίηση δικαιώματος (ΚΠολΔ 692 § 4). Όμως, το δικαστήριο έχει την έννομη δυνατότητα, κατά την ΚΠολΔ 732, να διατάξει – εφόσον πιθανολογεί και επείγουσα περίπτωση – ως πρόσφορο μέτρο για την προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης, την προσωρινή παροχή αδείας δίοδου²⁷¹. Το ασφαλιστικό αυτό μέτρο συγκεντρώνει όλες τις παραπάνω συνθήκες της νομιμότητάς του, διότι (1) προσήκει στο ασφαλιστέο δικαίωμα, επειδή αποτελεί εκδήλωσή του, (2) δεν το

²⁶⁷ **Νίκας**, Προσωρινή ρύθμιση της καταστάσεως, Αρμ ΛΣΤ, 1024 (1026). **Μπέης**, ανωτ. (σημ. Νο 135), άρθρο 692 § 4 σελ. 114 επ. και άρθρο 731, § 4.1., σελ. 772 επ. (776). **Ο ίδιος**, Τα όρια της προσωρινής δικαστικής προστασίας, (1980), σελ. 40, 42, 43. **Ο ίδιος**, Προσωρινή διάπλωση' δεν μπορεί να είναι αντικείμενο προσωρινής δικαστικής προστασίας' όμως δεν αποκλείεται και κάθε άλλη μορφή προσωρινής δικαστικής προστασίας, όταν με αυτή δεν συντελείται η διάπλωση (Γνμδ, Δ. 14, 66 επ.). **Ο ίδιος**, Η προσαρμογή του ασφαλιστικού μέτρου στη φύση του ασφαλιστέου δικαιώματος, στο συλλογικό έργο «Η δραστηριότητα της προσωρινής δικαστικής προστασίας», 1995, § 4.5.1., σελ. 155 επ. **Ηλιακόπουλος**, Σχόλιο, Δ. 14, 55. **Πασσιάς**, Οπου το «προσωρινόν» γίνεται οριστικόν, Νοβ 26, 649 επ. **Ματθίας**, Επίδραση της τελεσιδικίας διαγνώσεως στη προσωρινή ρύθμιση καταστάσεως. Δ. 10, 559 (561). **Σιάμκουρης**, Τα ασφαλιστικά μέτρα και η προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης, Αρμ. ΛΖ, 824 επ. (826). ΜΠρΑθ 16803/82 Δ. 14, 54. ΠΠρΘηβ 22/1980 Αρμ. 1991, 37.

²⁶⁸ Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι τ' αποτελέσματα εκ της αριθ. 1779/1970 απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών. Το Δικαστήριο διέταξε ως ασφαλιστικό μέτρο την προσωρινή συμμετοχή του αιτούντος στη γενική συνέλευση μετόχων ανώνυμης εταιρίας, ως κυρίου μετοχών δυνάμει διαθήκης, η οποία είχε προσβληθεί δικαστικώς ως άκυρη. Ο αιτών μετέσχε στην γενική συνέλευση, βάσει της αποφάσεως αυτής, σχηματίσθηκε – και με τη συμμετοχή του – απαρτία και πλειοψηφία και ψηφίσθηκε αύξηση του κεφαλαίου της εταιρίας με έκδοση νέων μετοχών οι οποίες διανεμήθηκαν στους μετόχους, επομένως και στον αιτούντα. Στη συνέχεια, κρίθηκε αμετακλήτως ότι η ανωτέρω διαθήκη ήταν άκυρη. Ζητήθηκε τότε, από τον αδελφό του πρώην αιτούντος (και νόμιμο κύριο των μετοχών που κατείχε παρανόμως ο τελευταίος, βάσει της άκυρης διαθήκης), με αγωγή, ν' αναγνωρισθεί ως άκυρη η απόφαση της γενικής συνέλευσης της εταιρίας, κατά την οποία – με την άκυρη συμμετοχή του τελευταίου – αποφασίσθηκε η έκδοση νέων μετοχών, τμήμα των οποίων κατέχει ήδη, παρανόμως, ο εναγόμενος (αιτών στη δίκη των ασφαλιστικών μέτρων). Η αγωγή αυτή απορρίφθηκε στο Εφετείο, η δε Ολομέλεια του Ακυρωτικού, που κλήθηκε ν' αποφανθεί, κατέληξε στην παραδοχή ότι «.... το γενόμενον επί τη βάσει της αποφάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου, κατά την διαδικασίαν των ασφαλιστικών μέτρων, δεν ανατρέπεται ...» (ΑΠ-Ολομ.-497/78 Νοβ 26, 668). Καταδεικνύεται στην εν λόγω περίπτωση ότι το προσωρινό μέτρο που διέταξε – ανεπιτυχώς – το Δικαστήριο, οδήγησε σε αμετάκλητη κατάσταση: την οριστική κτήση των νέων μετοχών από τον εγκατάστατο της άκυρης διαθήκης [βλ. σχετικά: **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 692 § 4 σελ. 114 επ. και (ιδίως § 5.13., σελ. 159-160). **Πασσιάς**, ανωτ. (σημ. Νο 138). **Ματθίας**, ανωτ., (σημ. Νο 138)].

²⁶⁹ Βλ. ανωτέρω, στη σημ. Νο 135. **Μπέης**, Η προσαρμογή του ασφαλιστικού μέτρου στη φύση του ασφαλιστέου δικαιώματος, στο συλλογικό έργο «Η δραστηριότητα της προσωρινής δικαστικής προστασίας», 1995, § 4.3., σελ. 154.

²⁷⁰ **Απ. Γεωργιάδης**, Εγχειρ. Εμπρ. Δ., § 37 V 3 σελ. 266. **Ο ίδιος**, στον ΑΚ Γεωργιάδη/Σταθόπουλου, άρθρο 1013, Νο 17 και 18.

²⁷¹ **Μπέης**, ανωτ., (σημ. Νο 135), άρθρο 731, § 3.20 σελ. 1816. **Απ. Γεωργιάδης**, στον ΑΚ Γεωργιάδη/Σταθόπουλου, άρθρο 1012 Νο 55. **Ο ίδιος**, Εμπρ. Δ., τ. 1ος, § 35 Νο 54. ΠΠρΚαλαβρ 5/82 Νοβ 30, 1513. ΜΠρΖακ 27/84 Δ. 15, 499. **Αντιθέτως:** ΜΠρΧαλκίδας 272/1991 αδημ. ΕιρΙστοιαίας 101/92 ΑρχΝ 44, 137.

ικανοποιεί (: δεν συνιστά δουλεία δίοδου) παρά επιτρέπει προσωρινά στον κύριο του περικλειστού ακινήτου να διέρχεται από το ακίνητο του καθ' ου, (3) δεν οδηγεί σε αμετάκλητες καταστάσεις (4) δεν προσβάλλει δικαιώματα τρίτων ούτε συνταγματικώς κατοχυρωμένα δικαιώματα του καθ' ου.

§5. Επίκληση νόμου αβασίμου ασφαλιστικού μέτρου.

Σε περίπτωση κατά την οποία ο διάδικος επικαλείται, λανθασμένα, μη νόμιμο ασφαλιστικό μέτρο, η αίτησή του δεν απορρίπτεται ως νόμο αβάσιμη²⁷². Ο διάδικος δεν έχει βάρος εκ του νόμου να επικαλεστεί, ως πρόσφορο ασφαλιστικό μέτρο, νόμο βάσιμο μέτρο, (δηλαδή προβλεπόμενο από τον ΚΠολΔ) ή να εξειδικεύσει νομίμως το είδος της προσωρινής ρύθμισης της κατάστασης που ζητεί. Λόγου χάρη, είναι δυνατόν ο αιτών να προτείνει προς ασφάλεια διαπλαστικού δικαιώματός του, την προσωρινή διάπλαση, πράγμα νόμω ανεπίτρεπτο²⁷³. Κρίσιμο μέγεθος για το νόμω βάσιμο της αιτήσεως ασφαλιστικών μέτρων δεν είναι, προδήλως, το επικαλούμενο από τον αιτούντα, ως ληπτέο, ασφαλιστικό μέτρο, παρά το νόμω βάσιμο του επικαλούμενου, ως ασφαλιστέου, δικαιώματος: εφόσον κριθεί ότι τούτο είναι νόμω και ουσιαστικώς βάσιμο, τότε το δικαστήριο – ανεξαρτήτως του νομίμου ή μη του επικαλουμένου από τον αιτούντα ασφαλιστικού μέτρου – έχει υπηρεσιακό καθήκον να διατάξει την προσωρινή προστασία του προσβαλλομένου δικαιώματος και να προσδιορίσει το προσήκον ασφαλιστικό μέτρο, αντλώντας προς τούτο εξουσία από την ΚΠολΔ 692 § 1²⁷⁴.

§6. Ανάθεση από τον διάδικο στο δικαστήριο να επιλέξει το προσήκον ασφαλιστικό μέτρο.

Έχει νομολογηθεί ότι η ανάθεση από τον διάδικο στο δικαστήριο ν' ανεύρει αυτό το προσήκον ασφαλιστικό μέτρο, κατά την ΚΠολΔ 692 § 1, χωρίς όμως να προσδιορίζεται το μέτρο αυτό στην οικεία αίτηση ασφαλιστικών μέτρων, ενέχει παράβαση της ΚΠολΔ 688 § 1, με συνέπεια την απόρριψη της αίτησης αυτής, ως αόριστης²⁷⁵.

II. ΕΠΙ ΤΩΝ §§ 2 ΚΑΙ 3 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ.

§1. Συρροή ασφαλιστικών μέτρων: μόνον όσα είναι αναγκαία.

Το δικαστήριο των ασφαλιστικών μέτρων δικαιοδοτεί – μολονότι ενδεχομένως δεν έχει υποβληθεί σχετικό αίτημα – να διατάξει πλείονα του ενός ασφαλιστικά μέτρα, όταν κρίνει ότι τούτο είναι απαραίτητο, προκειμένου το δικαίωμα να εξασφαλισθεί προσωρινά. Περαιτέρω, το δικαστήριο αυτό έχει υπηρεσιακό καθήκον να μη διατάξει ασφαλιστικά μέτρα περισσότερα των όσων είναι αναγκαία, προκειμένου ν' αποφευχθεί επικείμενος κίνδυνος ή να ρυθμισθεί επείγουσα περίπτωση. Όταν, τέλος, πλείονα ασφαλιστικά μέτρα προσήκουν στο ασφαλιστέο δικαίωμα, τότε πρέπει να διατάσσεται το λιγότερο πιεστικό.

§2. Μη κύρωση εν παραβάσει δικαστικού υπηρεσιακού καθήκοντος.

Δεν προβλέπεται στο νόμο κύρωση, σε περίπτωση κατά την οποία ο δικαστής παραβεί το ανωτέρω υπηρεσιακό καθήκον του, υπό την έννοια ότι η απόφασή του δεν θα είναι ελαττωματική. Ο καθ' ου το ασφαλιστικό μέτρο δικαιούται να προσφύγει στο δικαστήριο της κύριας δίκης (ΚΠολΔ 697), το οποίο δικαιοδοτεί ελευθέρως – δηλ. χωρίς τους περιορισμούς της ΚΠολΔ 696 § 3 – ν' ανακαλέσει την απόφαση των ασφαλιστικών μέτρων και είτε να περιορίσει τα πλείονα διαταχθέντα ασφαλιστικά μέτρα σε ένα, ως μη αναγκαία για την εξασφάλιση του δικαιώματος είτε ν' αντικαταστήσει το διαταχθέν ασφαλιστικό μέτρο, με άλλο, λιγότερο επαχθές.

²⁷² ΜΠρΘεσ 3840/89 Αρμ. 1990, 228. Βλ. όμως: Βερβεσό, ανωτ. (σημ. Νο 1) § II Β σελ. 538.

²⁷³ Μπέης, Γνμδ., Δ. 14, 66. ΜΠρΑθ 5611/81 Δ. 12, 335 με σημ. Μπέη = Νοβ 29, 734. ΜΠρΑθ 15647/82 Δ. 14, 145 με σημ. ΜΠρΝαυπλ. 264/82 ΔΕΝ 38, 850 = ΕΕργΔ 41, 606. ΜΠρΑθ 16413/82 ΕΛΔ 23, 722.

²⁷⁴ Βλ. Μπέη, Γνμδ., Δ. 14, 66. ΜΠρΧαλκίδας 139/92 ΕΛΔ 34, 1397. ΜΠρΑθ 16870/96 ΕΛΔ 39, 952.

²⁷⁵ ΜΠρΧαλκίδας 654/1991 ΕΛΔ 33, 1629.

§3-4. Οι αντίστοιχες διατάξεις των ΚΠολΔ 705 και 951 §2.

3. Εφαρμογή της γενικής αρχής που καθιερώνει η § 3 της ΚΠολΔ 692, είναι η ειδικότερη ρύθμιση της ΚΠολΔ 705. Κατά την διάταξη αυτή, αν διατάχθηκαν ασφαλιστικά μέτρα για να εξασφαλιστεί απαίτηση (χρηματική ή αποτιμητή σε χρήμα) ή άλλο δικαίωμα, τότε το δικαστήριο που τα διέταξε ή το δικαστήριο της κύριας υπόθεσης έχει τη διακριτική ευχέρεια²⁷⁶ να τ' αντικαταστήσει με εγγυοδοσία, διότι αυτή θεωρείται ex lege ηπιότερο – σε σχέση με τα υπόλοιπα – ασφαλιστικό μέτρο²⁷⁷.

4. Παρόμοια, με τη ρύθμιση της ΚΠολΔ 692 § 3 συναντάται και στην αναγκαστική εκτέλεση. Συγκεκριμένα, η ΚΠολΔ 951 § 2 ορίζει ότι η κατάσχεση περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη, προς ικανοποίηση – δια της διαδικασίας του αναγκαστικού πλειστηριασμού – χρηματικής απαίτησης του δανειστή, δεν μπορεί να επεκταθεί σε περισσότερα των όσων περιουσιακών στοιχείων χρειάζονται, για να ικανοποιηθεί η απαίτηση και να καλυφθούν τα έξοδα της αναγκαστικής εκτέλεσης. Η διάταξη αυτή έχει σκοπό – όπως και η αντίστοιχη της ΚΠολΔ 692 § 3 – ν' αποτρέψει την υπερβολική καταπίεση του οφειλέτη από τον δανειστή, με την δέσμευση δυσανάλογης προς την απαίτηση, περιουσίας. Συνέπεια της παράβασης της διάταξης αυτής είναι ο περιορισμός της κατάσχεσης στ' ανάλογα περιουσιακά στοιχεία κι όχι η ακυρότητα²⁷⁸.

III. ΕΠΙ ΤΗΣ § 4 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ.

§1. Απαγόρευση ικανοποίησης της ασφαλιστέας αξίωσης: δεσμευτικός κανόνας.

Με τη διάταξη της ΚΠολΔ 692 § 4 δεν τίθεται στο δικαστήριο των ασφαλιστικών μέτρων κατευθυντήρια οδηγία, (υπό την έννοια ότι αυτό έχει την εξουσία να εφαρμόζει ή να μην εφαρμόζει τον κανόνα της διάταξης αυτής κατά το δοκούν), παρά δεσμευτικός κανόνας: με την απόφαση των ασφαλιστικών μέτρων απαγορεύεται να ικανοποιείται το ασφαλιστέο δικαίωμα²⁷⁹. Παρ' όλα αυτά, η παραβίαση του κανόνα αυτού από τον δικαστή των ασφαλιστικών μέτρων, δεν έχει ως συνέπεια το ελαττωματικό της απόφασής του, αφού ο νόμος δεν προβλέπει κύρωση. Εξάλλου, υφίσταται και αδυναμία να προσβληθεί η απόφαση αυτή με ένδικο μέσο, τακτικό ή έκτακτο (ΚΠολΔ 699), παρά μόνο με αναίρεση υπέρ του

²⁷⁶ Οι διατυπώσεις της ΚΠολΔ 705: «το Δικαστήριο ... έχει υποχρέωση...», στην § 1 και «... έχουν δικαίωμα ...» στην § 2, έχουν προφανώς την έννοια διακριτικής ευχέρειας του Δικαστηρίου (Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 705, §§ 1.4., και 1.5., σελ. 297/8) κι όχι του δικαιώματος και της αντίστοιχης υποχρέωσης. Διότι φορέας του δικαιώματος ή της υποχρέωσης είναι μόνον πρόσωπο, ενώσεις προσώπων ή σύνολο περιουσίας, δηλ. φυσικά ή νομικά πρόσωπα (Σημαντήρας, ΓενΑ, Νο 199, 200). Σπυριδάκης, ΓενΑ, 1985, §§ 37(α) και 38, σελ. 84/85), ενώ το Δικαστήριο έχει εξουσίες, οι οποίες προσδιορίζονται από τη δικαιοδοσία του [βλ. Μπέη, Εισαγωγή στη δικονομική σκέψη³, § 9 (1) σελ. 151 επ. Τον ίδιο, Μαθήματα πολιτικής δικονομίας, Θεμελιακές έννοιες, 1984, § 2.1.3., σελ. 56 επ. Τον ίδιο, ΕρμΚΠολΔ, Εισαγωγή § 6 I 2, σελ. 37/8. Κεραμεύς, Αστικό δικον. δ., τ. Ι2, § 6 I, σελ. 28), ακριβώς όπως η Διοίκηση έχει αρμοδιότητα, εξουσία (κι όχι βεβαίως δικαίωμα) να θεσπίζει κανόνες δικαίου, να συμβάλλει στη θέσπιση των κανόνων αυτών ή να προβαίνει σε υλικές ενέργειες (Βλ. Σπηλιωτόπουλο, Εγχειρ. Διοικ. Δ., 1981, Νο 132, σελ. 137 επ. Λαγτόγλου, ΓενΔιοικΔ., τ. Α', 1977, σελ. 204 επ.). Και ακριβώς, στην περίπτωση της ΚΠολΔ 705, δίδεται στο Δικαστήριο η δικαιοδοσία (η έννομη δυνατότητα, η εξουσία), ν' αντικαθιστά το διαταχθέν ασφαλιστικό μέτρο με την εγγυοδοσία.

²⁷⁷ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 705 § 2 σελ. 298.

²⁷⁸ Μπρίνιας, Αναγκαστική εκτέλεσις, 2 § 257 σελ. 695. Εφαρμογή της ΚΠολΔ 951 § 2, βλ. στις: ΕφΑΘ 5235/1985 ΕλΔ 26, 1349. ΕφΑΘ 5061/1983 Νοβ 33, 1983 = ΕλΔ 24, 1424. ΕφΠειρ 1252/1987 ΕλΔ 29, 743. ΜΠρΧαλκίδας 521/92 ΕλΔ 34, 1400.

²⁷⁹ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 692, § 4.3., επ., σελ. 124 επ. Ηλιακόπουλος, Ο σκοπός και η λειτουργία των ασφαλιστικών μέτρων, στο χώρο της ΠολΔικ, Αρμ. ΛΗ, 269. Ντάσιος, Εργατικό Δικον. Δικ., Α/Π, (1981), § 258 σελ. 939. ΜΠρΘεσ 2945/96 ΕλΔ 38, 177. ΜΠρΑθ 14720/89 Δ. 21, 155 με σημ. Παναγόπουλου.

νόμου, από τον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου²⁸⁰. Διέξοδος είναι επίσης και η αίτηση ανακλήσεως ενώπιον του δικαστηρίου της κύριας υποθέσεως (ΚΠολΔ 697).

§2. Η ρήτρα της ΚΠολΔ 692 § 4 ισχύει πρωτίστως στην προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης.

Από την αντιπαράβολή, αφενός της ΚΠολΔ 682 § 1 και αφετέρου της ΚΠολΔ 692 § 4, προκύπτει ότι η προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης, μολονότι αναγορεύεται ως ασφαλιστικό μέτρο (ΚΠολΔ 731, 732), ωστόσο δεν συμπεριλαμβάνεται ρητά στα ασφαλιστικά μέτρα, τα οποία δεν πρέπει να ικανοποιούν το ασφαλιστέο δικαίωμα. Όμως, από την εγγύτερη θεώρηση του προβλήματος, ενόψει και του συνόλου των διατάξεων, που ρυθμίζουν τα κατ' ιδίαν ασφαλιστικά μέτρα, προκύπτει ότι ο απαγορευτικός κανόνας της ΚΠολΔ 692 § 4 αφορά μόνον το ασφαλιστικό μέτρο της προσωρινής ρύθμισης της κατάστασης²⁸¹. Πράγματι:

(α) στα ασφαλιστικά μέτρα της εγγυοδοσίας, της συντηρητικής κατάσχεσης, της προσημείωσης υποθήκης, της δικαστικής μεσεγγύησης και της σφράγισης, αποσφράγισης, απογραφής και δημόσιας κατάθεσης, δεν ικανοποιείται εξ ορισμού το ασφαλιστέο δικαίωμα²⁸² και

(β) στα ασφαλιστικά μέτρα της προσωρινής επιδίκασης απαιτήσεως και της προσωρινής επιδίκασης την νομής ή της κατοχής, το ασφαλιστέο δικαίωμα ικανοποιείται εν όλω ή εν μέρει, κατ' επιταγή του νόμου²⁸³. Συνεπώς, η εν λόγω διάταξη αποκτά νόημα μόνον εν σχέσει προς το ασφαλιστικό μέτρο της προσωρινής ρύθμισης της κατάστασης, διότι εκεί πράγματι υφίσταται, εγγενώς, ο κίνδυνος να ικανοποιείται το ασφαλιστέο δικαίωμα από το διατασσόμενο ασφαλιστικό μέτρο^{284, 285}, ενόψει και του ότι και επί προσωρινής ρυθμίσεως της καταστάσεως, το δικαστήριο ασφαρίζει (συγκεκριμένο, νόμω και ουσιαστικώς βάσιμο)

²⁸⁰ ΑΠ-Ολομ-13/1999 Δ.30, 651 με εκτενείς παρατηρήσεις Κ. Μπέη= ΕλΔ 40, 753=ΔΕΝ 55, 1184=ΤοΣ 2/1999, 253. **Από τη σχετική βιβλιογραφία βλ.:** Γεσίου-Φαλτσή, Το παραδεκτό της αναιρέσεως υπέρ του νόμου κατά αποφάσεως ασφαλιστικών μέτρων, ΝοΒ 39, 1017=Αρμ 1990, 1036. Μπέη, Αναίρεση υπέρ του νόμου σε περίπτωση απόφασης ασφαλιστικών μέτρων, Δ. 22, 1055. Ταμπάκη, Ένδικα μέσα κατ' αποφάσεων ασφαλιστικών μέτρων. Εκδίκασις κατά διαδικασίαν διάφορον της τηρητέας. Αναίρεσις υπέρ του νόμου. Μεταστροφαί της νομολογίας, ΔΕΝ 55 (1999), σελ. 1169 επ. **Βλ. όμως αντιθέτως:** ΑΠ-Ολομ 47/1990 ΝοΒ 39, 245=ΕΕΝ 57, 609=ΕλΔ 33, 1005 (σε περίληψη).

²⁸¹ Βλ. όμως τις ΜΠρΧαλκ 8640/2006, ΜΠρΘεσ 17800/2002 (ΝΟΜΟΣ), ΜΠρΑθ 622/2010 (ΕφΑΔ 2011/339), καθώς και ΜΠρΘεσ 5731/2011 (ΕφΑΔ 2011/328 με παρατ. Α. Παπασπυρόπουλου), κατά τις οποίες ο κανόνας της ΚΠολΔικ 692 § 4 έχει εφαρμογή και στο ασφαλιστικό μέτρο της ρυθμίσεως της καταστάσεως.

²⁸² Ζερδελής, ανωτ. (σημ. Νο 137), σελ. 77.

²⁸³ Κεραμέας/Πολυζωγόπουλος, ανωτ. (σημ. Νο 2), § 6.1.2., σελ. 270. Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, Βιβλίο Ε' (Ασφαλιστικά μέτρα), Κεφάλαιο ΣΤ', § 1.2., σελ. 625/6. ΜΠρΑθ 205/74 Νοβ 22, 959. ΜΠρΑθ 12409/75 ΕλΔ 1976, 310. ΜΠρΧαλκίδας 154/92, αδημ. ΜΠρΘεσ 2945/96 ΕλΔ 38, 177.

²⁸⁴ Βλ. ανωτ. υπό το άρθρο 692 § Ι αριθ. 4.

²⁸⁵ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 692, § 4.2., επ., σελ. 115. επ. Ζερδελής, ανωτ. (σημ. Νο 137), σελ. 77. ΜΠρΧαλκ. 367/83 ΕΕργΔ 1984, 57.

δικαίωμα²⁸⁶ και δεν χορηγεί προσωρινή δικαστική προστασία, ανεξάρτητα από δικαίωμα, για τη διατήρηση της κοινωνικής ειρήνης²⁸⁷.

§3. Εφαρμογή ή μη της ρήτρας αυτής:

Η εφαρμογή ή μη της απαγορευτικής ρήτρας της ΑΚ 692 § 4, ποικίλλει ανά είδος ασφαλιστέου δικαιώματος. Ειδικότερα:

§3.1. Στα ενοχικά δικαιώματα (: αξιώσεις): (έννομες συνέπειες από ενοχικές σχέσεις, δηλ. αξιώσεις²⁸⁸).

Στις αξιώσεις αυτές (είτε από το νόμο πηγάζουν, είτε από δικαιοπραξία²⁸⁹) η ικανοποίησή τους επιφέρει απόσβεση της ενοχής (ΑΚ 416²⁹⁰). Περαιτέρω, αντικείμενο της ενοχής είναι η παροχή. Παροχή είναι αυτό τούτο το περιεχόμενο της υποχρέωσης του οφειλέτη (ΑΚ 287 εδάφ. 1). Με τον όρο «παροχή» δεν δηλώνεται, κατά κυριολεξία, το υλικό ή άυλο αγαθό, το οποίο ο οφειλέτης – κατά το σκοπό της ενοχής – προσπορίζει στο δανειστή. Η παροχή νοείται ως συμπεριφορά (πράξη, παράλειψη ή ανοχή) του υποχρέου σε εκπλήρωσή της οφειλέτη (ΑΚ 287 εδάφ. 2)²⁹¹. Οι παροχές διακρίνονται σε διαρκείς και πρόσκαιρες. Διαρκείς είναι οι παροχές για την εκπλήρωση των οποίων απαιτείται συνεχής ενέργεια ή παράλειψη του οφειλέτη (λ.χ. σύμβαση εργασίας, μίσθωση πράγματος). Πρόσκαιρες (: στιγμιαίες) είναι οι παροχές, των οποίων η εκπλήρωση συντελείται με μία (πρόσκαιρη, στιγμιαία) πράξη (λ.χ.

²⁸⁶ Βερβεσός, ανωτ. (σημ. Νο 1), Δ. 2 § I (Α), σελ. 558. Μπέης, άρθρο 682, § 6.1.2., σελ. 32 και άρθρο 731 § 5 (β) σελ. 793. Τζίφρας, Ασφαλιστικά μέτρα, (1985), σελ. 11/12. Κεραμής/Πολυζωγόπουλος, ανωτ., (σημ. Νο 2), 3.2.1., σελ. 255. Παναγόπουλος, Πιθανολόγηση του ασφαλιστέου δικαιώματος και στάθμιση συμφερόντων, ως προϋποθέσεις για την παροχή προσωρινής δικαστικής προστασίας, Δ. 15, 449 (§ 1.1.). Γεωργίου, Συνέπειες της προσβολής της φυσικής εξουσίας επί του πράγματος, ΕλΔ 34 (1993), σελ. 1429 επ. (§ 3.1.3.). Από την πλούσια επί του θέματος νομολογία, βλ. ενδεικτικά: ΜΠρΧαλκίδας 336/92 ΕλΔ 33, 1513. ΜΠρΑθ 15611/89 Δ. 21, 874. ΜΠρΑθ 16255/89 ΕλΔ 31, 1546. ΜΠρΑθ 15045/89 Δ. 21, 147 και 229. ΜΠρΑθ 16989/1988 Δ. 21, 679. ΜΠρΧίου 34/85 Νοβ 33, 861. ΜΠρΑθ 10495/82 Δ. 14, 48. ΜΠρΘεσ 1762/80 Αρμ. 36, 1000. ΜΠρΑθ 8396/1986 Δ. 18, . 341. ΜΠρΑθ 16475/81 Νοβ 30, 291. ΜΠρΛαμ 77/83 Νοβ 31, 1036.

²⁸⁷ Βλ. Καργάδο, Ασφαλιστικά μέτρα και ουσιαστικόν δίκαιον, 1986. Ζερδελή, ανωτ. (Νο 137), § III Β β σελ. 94 επ. και τον ίδιο, Το δίκαιο της καταγγελίας της σύμβασης εξαρτημένης εργασίας, 1995, περιθ. αριθ. 840 επ. ΜΠρΘεσ 2997/1997 ΑρχΝ 47, 605. Βλ. επίσης Γεωργίου, Προβλήματα στην προσωρινή δικαστική προστασία των αξιώσεων συμμετοχής στα συζυγικά αποκτήματα, ΕλΔ 37, § III σελ. 276. Γεωργίου, Προσωρινή δικαστική προστασία επί ταυτόχρονης προσβολής της νομής και της κυριότητας, ΑρχΝ ΜΗ (1997), § Ε (3), σελ. 296. Μπέη, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 682 § 8 σελ. 39-43 και άρθρο 692 § 4.2.1., σελ. 115. Τον ίδιο, Τα όρια της προσωρινής δικαστικής προστασίας, (1980), σελ. 14-21. Παναγόπουλο, ανωτ. (σημ. Νο 153), σελ. 455.

²⁸⁸ Βλ. Σημαντήρα, ΓενΑ, Νο 237 in finem. Σταθόπουλο, Το δικαίωμα, στο συλλογικό έργο «Εισαγωγή στο αστικό δίκαιο» (Επιμέλεια Σταθόπουλου, Αυγουστιανάκη), 1992, § 5 (Γ, 1), σελ. 210-212. Τον ίδιο, ΓενΕνοχΔ I (1978), §§ 2 και 4. Τον ίδιο, στον ΑΚ Γεωργιάδη/Σταθόπουλου, Εισαγ. παρατ. στο ενοχικό δίκαιο, Νο 22. Παπαντωνίου, ΓενΑ3, § 42, σελ. 199 επ. Απ. Γεωργιάδη, ΓενΑ, 1996, Νο 285, 286. Σπυριδάκη, ΓενΑ, 1985, § 52 (γ), σελ. 103. Φουρκιώτη, ΕλληνΕνοχΔ., 1964, § 3 I. Αστ. Γεωργιάδη, ΕνοχΔ, Γεν. Μέρος, τ. 1ο, § 2 I 1, σελ. 33 και II σελ. 40.

²⁸⁹ Βλ. Αστ. Γεωργιάδη, ανωτ. (σημ. Νο 155), § 2 VI 2 σελ. 55. Σταθόπουλο, στον ΑΚ Γεωργιάδη/Σταθόπουλου, Εισαγ. άρθρ. 361-373, Νο 18. Φίλιο, ΕνοχΔ, Γεν. Μέρος, § 11 I 1, σελ. 52. Ζέπο, ΕνοχΔ I, Κεφ. α' § 2 IV 2 σελ. 53 επ. Λιτζερόπουλο, Στοιχεία ΕνοχΔ., § 12 σελ. 12. Τσιριντάνη, ΕρμΑΚ, άρθρο 287, Νο 5.

²⁹⁰ Σημαντήρας, ΓενΑ, Νο 238. Ζέπος, ΕνοχΔ I, Κεφ. α' § 2 V 1, σελ. 56/7.

²⁹¹ Αστ. Γεωργιάδης, ανωτ. (σημ. Νο 155), § 3 I 1, σελ. 60. Φουρκιώτης, ανωτ., (σημ. Νο 155), Κεφ. 3ο, § 14, σελ. 143. Σταθόπουλος, στον ΑΚ Γεωργιάδη/Σταθόπουλου, άρθρο 287, Νο 24 επ. Λιτζερόπουλος, ανωτ., (σημ. Νο 156), § 4 σελ. 3 επ. Μπαλής, ΕνοχΔ, § 6. Φίλιος, ΕνοχΔ., Γεν. Μέρος, 1987, § 1 Θ II 1, σελ. 49. Ζέπος, ΕνοχΔ I, Κεφ. β', σελ. 124).

μεταβίβαση κυριότητας πωληθέντος πράγματος, καταβολή τμήματος) ή με σύνθετη πράξη, η οποία συντελείται από πλείονες πρόσκαιρες, όμως το δανειστή ενδιαφέρει το αποτέλεσμα, δηλ. η ίδια η παροχή κι όχι η διάρκειά της (λ.χ. κατασκευή έργου). Αντιστοίχως, οι συμβάσεις με αντικείμενο διαρκή παροχή²⁹²⁻²⁹³, χαρακτηρίζονται διαρκείς, οι δε συμβάσεις με αντικείμενο πρόσκαιρη παροχή, χαρακτηρίζονται στιγμιαίες²⁹⁴.

Μετά τις παραδοχές αυτές, σημειώνονται τ' ακόλουθα:

(Ι). Παροχή εκπληρωτέα εφ' άπαξ,

Όταν η ασφαλιστέα (ενοχική) αξίωση είναι εκπληρωτέα εφ' άπαξ (δηλαδή η παροχή της είναι στιγμιαία), τότε ευρίσκει έδαφος εφαρμογής η απαγορευτική ρήτρα της ΚΠολΔ 692 § 4, που απαγορεύει να ικανοποιείται η αξίωση με το λαμβανόμενο ασφαλιστικό μέτρο, ακριβώς διότι με την ικανοποίησή της αποσβήνεται και η αξίωση, οπότε η κύρια αγωγή δεν θα έχει νόημα²⁹⁵. Γι αυτό και, για παράδειγμα εμφαντικό, δεν μπορεί να διαταχθεί ως προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης, προς εξασφάλιση της αξιώσεως του πωλητή απέναντι στον αγοραστή (προς καταβολή του τιμήματος), η προσωρινή καταβολή του, διότι η αξίωση αυτή είναι εκπληρωτέα εφ' άπαξ, με την καταβολή του τιμήματος (ΑΚ 513). Οπότε η καταβολή αυτή, αν διαταχθεί προσωρινώς, ως ασφαλιστικό μέτρο, προσωρινώς ρυθμιστικό της κατάστασης (ΚΠολΔ 731, 732), επιφέρει απόσβεση της οικείας αξιώσεως του πωλητή (ΑΚ 416), επομένως και απαγορευμένη ικανοποίηση του δικαιώματος²⁹⁶. Ούτε μπορεί να διαταχθεί, ως προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης, η προσωρινή επίδειξη εγγράφου. Διότι είναι αναμφίβολο πως η «προσωρινή» επίδειξη, όταν διατάσσεται ως ασφαλιστικό μέτρο, είναι οριστική, ως εφ' άπαξ (: στιγμιαία) παροχή. Οπότε προκαλείται αυτομάτως απαγορευμένη ικανοποίηση του αντιστοίχου και ασφαλιστέου κυρίου δικαιώματος²⁹⁷. Τέλος, στις ενοχές επί παραλείπει, εκπληρωτέες εφ' άπαξ, όταν ο οφειλέτης επιχειρήσει το

²⁹² **Αστ. Γεωργιάδης**, ανωτ. (σημ. Νο 155), § 3 I (2, β), σελ. 63/4. **Σταθόπουλος**, στον ΑΚ Γεωργιάδη/Σταθόπουλου, Εισαγ. άρθρ. 361-373, Νο 20. **Λιτζερόπουλος**, ανωτ. (σημ. Νο 156), § 31 σελ. 30/31. **Μπαλής**, ΕνοχΔ. § 6, σελ. 29. **Ζέπος**, ανωτ., (σημ. Νο 158), Κεφ. δ', § 17 III 8, σελ. 334. **Φίλιος**, ανωτ., § 3 (Α, Β), σελ. 67 επ. **Φουρκιώτης**, ανωτ. (σημ. Νο 155), § 22, σελ. 186-9. **Μαντζούφας**, ΕνοχΔ., έκδ. 3η, σελ. 27. **Σούρλας**, ΕρμΑΚ, Εισαγ. άρθρ. 361-373, Νο 54.

²⁹³ Κατ' άλλη έκφραση: στις διαρκείς συμβάσεις η διάρκεια αποτελεί, κατά τη βούληση των μερών, περιεχόμενο της παροχής (**Κουκιάδης**, Τινά περί των διαρκών ενοχικών συμβάσεων, Αρμ. ΚΗ, σελ. 749 επ.).

²⁹⁴ **Σταθόπουλος**, ανωτ. (σημ. Νο 159). **Φουρκιώτης**, ανωτ. (σημ. Νο 159), § 22 I, σελ. 188. **Ζέπος**, ανωτ. (σημ. Νο 159). **Κουκιάδης**, Τινά περί των διαρκών ενοχικών συμβάσεων, Αρμ. ΚΗ, § Α σελ. 749.

²⁹⁵ **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 692, § 4.2.4., σελ. 122-4 και § 5.6. σελ. 154, § 5.1., σελ. 137 και 139 και άρθρο 731 § 4.1. σελ. 775. **Γεωργίου**, Συνέπειες της προσβολής της φυσικής εξουσίας επί του πράγματος, ΕλΔ 34 (1993), § 2.1.2.1., σημ. 9 σελ. 1429 και στο βιβλίο μου «Ασφαλιστικά μέτρα», έκδ. β', σελ. 477. **Ο ίδιος**, Προσωρινή δικαστική προστασία επί ταυτοχρόνης προσβολής της νομής και της κυριότητας, ΑρχΝ ΜΗ (1997), § Γ., 4.3., σελ. 292. **Μπλάτσιος**, Η προστασία του κατόχου, ΑρχΝ ΜΕ, (1994), § V, σελ. 487. ΜΠρΧαλκίδας 585/1991 Δ. 23, 223. ΜΠρΑθ 15611/1989 Δ. 21, 875 με σημ. Παναγόπουλου. ΜΠρΑθ 16255/1989 ΕλΔ 31, 1546. ΜΠρΑθ 18001/1982 ΕΕργΔ 42, 185. ΜΠρΠειρ 2941/1982 Νοβ 31, 557. ΕιρΑθ 486/1994 Δ. 25, 869.

²⁹⁶ Βλ. **Τζίφρα**, Ασφαλιστικά μέτρα3, σελ. 343. ΜΠρΑθ 14726/93 ΕλΔ 35, 1395.

²⁹⁷ **Μπέης**, Τα όρια της προσωρινής δικαστικής προστασίας, (1980), σελ. 54. **Ο ίδιος**, Σχόλιο, Δ. 11, 196. **Ο ίδιος**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 692, § 5.2., σελ. 140-2. **Παναγόπουλος**, Σχόλιο, Δ. 13, 203. ΜΠρΘεσ 2945/96 ΕλΔ 38, 177. ΜΠρΑθ 25613/95 ΑρχΝ 48, 44 με σημ. ΜΠρΑθ 14720/89 Δ. 21, 131 με σημ. Παναγόπουλου και σελ. 155. ΜΠρΑθ 4908/79 Δελτ.Δικ. ΕΤΕ 1980, σελ. 86. **Contra: Κρουσταλλάκης**, Η αξίωσις προς επίδειξη εγγράφων κατά τον ΚΠολΔ, Δ. 1. σελ. 647. **Τζίφρας**, Ασφαλιστικό μέτρα, 3 σελ. 321 επ. ΜΠρΑθ 15854/81 Νοβ 30, 952 = Δ. 13, 200. ΜΠρΑθ 921/80 Δ. 11, 195. ΜΠρΛεβ 8/81 Δ. 12, 39. ΜΠρΑθ 17453/83 ΕλΔ 25, 1227. ΜΠρΑθ 1818/81 ΕλΔ 23, 63 (: χορήγηση αντιγράφων). ΜΠρΑθ 6291/82 ΕΕμπΔ ΛΔ, 264. ΠΠρΑθ 6250/83 ΕΕμπΔ ΛΔ, 434. ΜΠρΠειρ 1346/83 ΕπΝαντΔ 12, 170 = Νοβ 31, 1627.

παραληπτό, η προς παράλειψη αξίωση δεν έχει πλέον νόημα. Θεωρείται τότε ότι επήλθε αδυναμία παροχής, αφού η υποχρέωση αυτή του οφειλέτη δεν είναι πλέον δυνατόν να εκπληρωθεί. Πρόκειται γι' ανώμαλη εξέλιξη της ενοχής, οπότε η ενοχή επι παραλείψει διαφοροποιείται ως προς το αντικείμενό της: η αξίωση του δανειστή θα είναι πλέον προς αποζημίωση (ΑΚ 335, 382), άρα χρηματική (ΑΚ 297 εδάφ. α') και συνεπώς ασφαρίζεται με τα προσήκοντα σε χρηματικές αξιώσεις ασφαλιστικά μέτρα²⁹⁸, (δηλαδή εγγυοδοσία, προσημείωση υποθήκης, συντηρητική κατάσχεση). Συνακόλουθα, στην τελευταία αυτή περίπτωση, ζήτημα εφαρμογής της ρήτρας της ΚΠολΔ 692 § 4 δεν τίθεται, εξ ορισμού.

(II). Παροχή διαρκής.

Όταν, αντιθέτως, η υποχρέωση προς παροχή είναι διαρκής, τότε και πάλι αποκλείεται η εφαρμογή της ΚΠολΔ 693 § 4. Διότι η διαρκής παροχή εκτείνεται στο διηνεκές, μέχρι να λήξει η σχετική υποχρέωση του οφειλέτη, κατά τους ορισμούς του σχετικού νόμου ή της οικείας συμβάσεως, που τίκουν την ανωτέρω διαρκή συμβατική παροχή, αφού η μερική κατά χρόνο ικανοποίηση της ασφαλιστέας αξίωσης, δεν συνιστά παραβίαση της εν λόγω απαγορευτικής ρήτρας, διότι αυτή έχει υπόψιν της ολοσχερή εκπλήρωση της ενοχής²⁹⁹.

(II. 1.) Προσωρινή επαναπρόσληψη μισθωτού.

Στο σημείο τούτο τοποθετείται και η έριδα στη νομολογία των δικαστηρίων, περί του αν ικανοποιείται η επίδικη αξίωση ή όχι, στην περίπτωση κατά την οποία ο μισθωτός που απολύθηκε από τη θέση του, προσφεύγει στο δικαστήριο και – προσβάλλοντας ως άκυρη την καταγγελία της σύμβασης από μέρους του εργοδότη, ως άκυρη – ζητεί να διαταχθεί, ως ασφαλιστικό μέτρο προσωρινώς ρυθμιστικό της κατάστασης, η προσωρινή επαναπρόσληψή του, (δηλ. η προσωρινή ενεργοποίηση της εριζόμενης έννομης σχέσης της εργασιακής συμβάσεως).

(II.1.1.) Σημαντικό μέρος της νομολογίας απορρίπτει τις αιτήσεις αυτές, με την αιτιολογία ότι το ζητούμενο ασφαλιστικό μέτρο επιφέρει απαγορευμένη ικανοποίηση του δικαιώματος³⁰⁰.

(II.1.1.1.) Μία πρώτη παρατήρηση στη νομολογία αυτή: Όπως σημειώθηκε ανωτέρω³⁰¹, το γεγονός και μόνον ότι – κατά τις παραδοχές των δικαστηρίων – το αιτούμενο ασφαλιστικό μέτρο είναι νόμω ανεπίτρεπτο, διότι προσκρούει στην απαγορευτική ρήτρα της ΚΠολΔ 692 § 4, δεν σημαίνει και ότι πρέπει, για μόνη την αιτία αυτή, ν' απορρίπτεται η αίτηση ασφαλιστικών μέτρων. Το δικαστήριο, εφόσον διαπιστώσει ότι η – επικαλούμενη από τον εργοδότη, κατ' ένσταση, καταγγελία της εργασιακής σύμβασης – είναι άκυρη και κρίνει ότι υφίσταται επείγουσα περίπτωση, τότε θα πρέπει ν' ανεύρει εξ υπηρεσιακού καθήκοντος το (προσήκον και μη απαγορευμένο από τη ρήτρα της ΚΠολΔ 692 § 4) μέτρο, προκειμένου να εξασφαλίσει το ασφαλιστέο δικαίωμα του ενάγοντος, προς απασχόληση στην εκμετάλλευσή του εργοδότη³⁰².

²⁹⁸ Γεωργίου, Η αξίωση προς παράλειψη και η προσωρινή δικαστική προστασία της, Δ. 24 (1993), σελ. 398 επ. και ιδίως στην § 1.5.2., και στο βιβλίο μου, «Ασφαλιστικά μέτρα», 2η έκδοση, σελ. 489-490 (§ 1.5.2). ΜΠρΧαλκίδας 589/1991 ΕλΔ 34, 1396.

²⁹⁹ Βλ. τις παραπομπές της σημείωσης αριθ. 162.

³⁰⁰ Βλ. ενδεικτικά: ΜΠρΑθ 29067/96 ΑρχΝ 48, 225 με σημ. ΜΠρΒόλου 1294/94 Νοβ 43, 740. ΜΠρΑθ 124/89 ΕλΔ 34, 1160. ΜΠρΧαν 29/85 Αρχ. ΛΘ, 392. ΜΠρΑθ 15647/83 Νοβ 33, 315 = Δ. 15, 145. ΜΠρΗλ 372/83 Νοβ 32, 318. ΜΠρΒόλου 97/83 ΕΕργΔ 42, 589. ΜΠρΔράμας 6/83 ΕΕργΔ 42, 189. ΜΠρΑθ 11921/82 ΔΕΝ 39, 61.

³⁰¹ Βλ. ανωτ. υπό το άρθρο 692 § 1 5.

³⁰² ΜΠρΧαλκίδας 139/92 ΕλΔ 34, 1397. Πρβλ. Μπέη, Προσωρινή διάπλαση' δε μπορεί να είναι αντικείμενο προσωρινής δικαστικής προστασίας, όμως δεν αποκλείεται κάθε άλλη μορφή προσωρινής δικαστικής προστασίας, όταν με αυτή δε συντελείται η διάπλαση (Γνμδ. Δ. 14, 66 επ.). Τον ίδιο, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 682, § 6.5.2., σελ. 33. Τον ίδιο, Τα όρια της προσωρινής δικαστικής προστασίας, § 16, 2 σελ. 123. Το ίδιο, Δ. 9, 510. Τον ίδιο, Η προσαρμογή του

(Π.1.1.2.) Και πέραν τούτων: Διδάσκεται³⁰³, ότι ο απαγορευτικός κανόνας της ΚΠολΔ 692 § 4 υποχωρεί στις ακραίες εκείνες περιπτώσεις, όπου πιθανολογείται κίνδυνος – όχι απλών περιουσιακών ζημιών, παρά – σημαντικής προσβολής της αξίας του ανθρώπου, της οποίας ο σεβασμός και η προστασία είναι πρωταρχική υποχρέωση της Πολιτείας, εκπορευόμενη από το άρθρο 2 § 1 του Συντάγματος. Με δεδομένο, στην προκειμένη περίπτωση, ότι η αδικαιολόγητη (λόγω της πιθανολογούμενης ακυρότητας της καταγγελίας) απομάκρυνση του μισθωτού από τη θέση εργασίας του, του αποστερεί αιφνιδίως και αναιτίως (γι' αυτόν) τα προς το ζην, θα μπορούσε να υποστηριχθεί πως – εφόσον πιθανολογηθεί και ότι ο συγκεκριμένος αιτών δεν θα μπορέσει ν' απασχοληθεί σε άλλον εργοδότη κατά την διάρκεια διεξαγωγής της κύριας αγωγής περί της ακυρότητας της καταγγελίας – η περιέλευση του μισθωτού και της οικογένειάς του σε κατάσταση πενίας, προσβάλλει την αξία του ως ανθρώπου. Επομένως, θα μπορούσε να θεωρηθεί εν προκειμένω ως ανεφάρμοστη, κατά τα προλεχθέντα, η απαγορευτική ρύθμιση της ΚΠολΔ 692 § 4 και εντεύθεν, να διαταχθεί ως ασφαλιστικό μέτρο, η υποχρέωση του εργοδότη ν' ανέχεται προσωρινά το μισθωτό στην εκμετάλλευσή του.

(Π.1.1.3.) Διδάσκεται επίσης³⁰⁴, ότι όταν ο δικαστής, κατά την έρευνά του, προς ανεύρεση του προσήκοντος ασφαλιστικού μέτρου προσωρινής ρύθμισης της κατάστασης, δεν είναι σε θέση ν' ανεύρει πρόσφορο ασφαλιστικό μέτρο, το οποίο περαιτέρω να μη δημιουργεί και αμετάκλητες καταστάσεις, τότε έχει υπηρεσιακό καθήκον ν' αρνηθεί να χορηγήσει ασφαλιστικό μέτρο, όταν το ουσιαστικό δίκαιο παρέχει στο δικαιούχο και άλλη αξίωση, από αυτήν που προβάλλει ως προστατευτέα προσωρινώς, η οποία ασφαρίζεται επίσης με ασφαλιστικό μέτρο. Σε περίπτωση άκυρης απολύσεως μισθωτού, ο τελευταίος έχει δικαίωμα να ζητήσει από τον εργοδότη του να του καταβάλει μισθούς υπερημερίας, προβάλλοντας κατ' αντένσταση, την ακυρότητα της καταγγελίας από μέρους του εργοδότη, την οποία αυτός επικαλείται, προκειμένου ν' αποκρούσει την υποχρέωσή του προς καταβολή των αιτουμένων μισθών υπερημερίας (ΑΚ 656 εδάφ. α')³⁰⁵. Αυτή η απαίτηση του μισθωτού ασφαρίζεται – εφόσον υφίσταται και επείγουσα περίπτωση, κατά την προεκτεθείσα έννοια³⁰⁶ – με τα προσήκοντα στις χρηματικές αξιώσεις ασφαλιστικά μέτρα³⁰⁷ και ειδικότερα με την προσωρινή επιδίκαση των καθυστερούμενων μισθών (ΚΠολΔ 728 § 1γ').

(Π.1.2.) Άλλο μέρος της νομολογίας, επίσης σημαντικό, δέχεται πως με την προσωρινή επαναπρόσληψη του μισθωτού, δεν ικανοποιείται το οικείο δικαίωμά του³⁰⁸.

ασφαλιστικού μέτρου στη φύση του ασφαλιστέου δικαιώματος, στο συλλογικό έργο «Η δραστηριότητα της προσωρινής δικαστικής προστασίας», 1995, § 5.2.4., σελ. 164/5. **Βερβεσό**, Δ. 1, 164. ΜΠρΘεσ 12551/96 ΕλΔ 38, 175. ΜΠρΑθ 6956/1971 ΕΕΝ 38, 668. ΜΠρΑθ 1227/1971 Δ. 2, 290. ΜΠρΒερ 78/74 ΑρχΝ 25, 449 με σημ. Π.Ι. Θεοδωρόπουλου.

³⁰³ **Μπέης**, Η προσαρμογή του ασφαλιστικού μέτρου στη φύση του ασφαλιστέου δικαιώματος, ανωτ., (σημ. Νο 167), § 4.5.4., σελ. 158. **Ο ίδιος**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 692, § 4.6., σελ. 133 επ.

³⁰⁴ **Μπέης**, Η προσαρμογή του ασφαλιστικού μέτρου στη φύση του ασφαλιστέου δικαιώματος, ανωτ., (σημ. Νο 167), § 4.5.2., επ., σελ. 157 επ. **Ο ίδιος**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 692, § 4.6., σελ. 132/3.

³⁰⁵ Βλ. τις ΑΠ 365/95 ΕΕργΔ 55, 366. ΑΠ 364/1995 ΕΕργΔ 55, 676. ΑΠ 1577/1987 ΕΕργΔ 47, 1172. ΑΠ 88/75 ΕΕργΔ 34, 650. ΑΠ 768/74 ΕΕργΔ 33, 1443. ΑΠ 1272/74 ΕΕργΔ 34, 402. ΑΠ 281/74 Νοβ 22, 1274. **Ζερδελής**, Το δίκαιο της καταγγελίας, περιθ. αριθ. 782 επ.

³⁰⁶ Βλ. ανωτ. υπό το άρθρο 682 § 2.

³⁰⁷ Βλ. ανωτ. υπό το άρθρο 692 § 1 2.

³⁰⁸ Βλ. ενδεικτικά : ΜΠρΑθ 4629/2004 Ελλ-Δνη 46/612. ΜΠρΘεσ 12551/96 ΕλΔ 38, 175. ΜΠρΑθ 3378/95 ΕΕργΔ 54, 872. ΜΠρΑθ 24729/94 ΕΕργΔ 54, 865. ΜΠρΑθ 10108/1994 ΕΕργΔ 53, 933. ΜΠρΠειρ 2369/1990 ΕΕργΔ 50, 62. ΜΠρΠατρ 64/95 ΕΕργΔ 54, 663. ΜΠρΚατ 353/1984 ΕΕργΔ 1985, 56.

(Π.1.3.) Η δική μας άποψη: Όταν καταρτίζεται μίσθωση εργασίας, η αξίωση του εργαζομένου ν' απασχολείται στον εργοδότη του³⁰⁹, είναι ισόχρονη προς την υποχρέωσή του να παράσχει τις υπηρεσίες του στον τελευταίο. Η υποχρέωση αυτή του μισθωτού είναι διαρκής, διότι η εκπλήρωση της σχετικής υποχρέωσής του, δεν επέρχεται με την πραγμάτωση άπαξ μόνον της παροχής, παρά διαρκεί – κατά την φύση της σύμβασης – για χρονικό διάστημα, ορισμένο ή αόριστο³¹⁰. Επί διαρκών ενοχών, (όπου δηλαδή δεν υφίσταται εξ ορισμού εφ' άπαξ εκπλήρωση της συμβατικής υποχρέωσης), ακριβώς λόγω της διαρκείας τους, η προσωρινή θέση τους σε λειτουργία δεν συνεπάγεται και ολοσχερή εξόφληση της υποχρέωσης του οφειλέτη, αφού αυτή θα έχει τόση διάρκεια, όση και η έννομη σχέση από την οποία απορρέει³¹¹. Συνεπώς, νομίμως διατάσσεται, ως ασφαλιστικό μέτρο, η υποχρέωση του εργοδότη ν' ανέχεται προσωρινά τις υπηρεσίες του μισθωτού³¹².

(III). Προμηθευτικές συμβάσεις,

Στις διαρκείς, κατατάσσονται εννοιολογικά και οι λεγόμενες «προμηθευτικές» συμβάσεις, (λ.χ. υδροδότησης, ρευματοδότησης, τηλεφωνοδότησης), στις οποίες υφίσταται υποχρέωση

³⁰⁹ Για το ότι αναγνωρίζεται δικαίωμα του μισθωτού προς απασχόληση και αντίστοιχη υποχρέωση του εργοδότη, κατά τις διατάξεις των άρθρων 5 § 1 (για την ανάπτυξη της προσωπικότητας), 2 § 1 (για την προστασία της προσωπικότητας) και 22 § 1 (για το δικαίωμα εργασίας) του Συντάγματος, βλ. ΑΠ 115/92 ΕΕργΔ 52, 495. ΑΠ 1209/1988 ΕΕργΔ 48, 1014. ΑΠ 1512/1987 ΕΕργΔ 47, 1088. ΑΠ 1203/1987 ΕΕργΔ 47, 591. ΑΠ 875/86 ΕΕργΔ 46, 470. ΑΠ 820/83 ΔΕΝ 40, 166. **Βλαστός**, Σύμβαση εξαρτημένης εργασίας, Ι (1990), § 642 επ. **Μπέης**, Δ. 12, 140 επ. Τη σχετική βιβλιογραφία, βλ. στους **Καρακατσάνη/Γαρδίκια**, Ατομικό ΕργΔ, 1995, Μέρος δεύτερο, § V σελ. 368-369.

³¹⁰ **Καρακατσάνης/Γαρδίκας**, ανωτ., (σημ. Νο 174), Νο 152. **Ζέπος**, ΕνοχΔ. ΙΙ, Κεφ. γ' § 11 Ι 1 σελ. 296. **Καποδίστριας**, ΕρμΑΚ, άρθρο 648, περιθ. αριθ. 9. **Γεωργακόπουλος**, Το δίκαιον των διαρκών ενοχών, 1979, § 4 Ι 1, σελ. 12. **Πούλλος**, στον ΑΚ Γεωργιάδη/Σταθόπουλου, άρθρο 648, περιθ. αριθ. 3.

³¹¹ Βλ. τις παραπομπές στη σημ. **No 307**.

³¹² Βλ. υπό διαφορετική δογματική θεμελίωση (α) **Μπέη**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 731, § 3.27., σελ. 752-753. **Βλαστός**, Υποχρέωση πραγματικής απασχόλησης του μισθωτού, ΕΕργΔ 42, 158. **Γαβαλά**, Η δυνατότητα προσωρινής, με ασφαλιστικά μέτρα, αποκατάστασης του μισθωτού στη θέση εργασίας, ύστερα από παράνομη απόλυση, Νοβ 32, 251. Η προσωρινή απασχόληση του μισθωτού δικαιολογείται από τον προσωρινό χαρακτήρα που έχει η διατασσόμενη αποκατάσταση του εργαζομένου στη θέση εργασίας του. (β) **Μπέη**, Σχόλιο, Δ. 12., 140 επ.: η προσωρινή παράλειψη της μη χρησιμοποίησης του εργαζομένου δεν προσκρούει στην απαγόρευση της ΚΠολΔ 692 § 4, διότι δεν δημιουργεί αμετάκλητες καταστάσεις. (γ) **Ζερδελή**, Η προστασία της θέσης εργασίας κατά τη διάρκεια της δίκης για το κύρος της καταγγελίας, 1992, § ΙΙΙ Β β (αα), σελ. 94 επ. **Τον ίδιο**, Το δίκαιο της καταγγελίας της σύμβασης εξαρτημένης εργασίας (1995), περιθ. αριθ. 830 επ. και ιδίως 840. **Τον ίδιο**, Η απόλυση ως ultima ratio, 1991, Επίμετρο, σελ. 310/311: η προσωρινή επαναπασχόληση του μισθωτού θα διαταχθεί μόνο μετά από στάθμιση των αντιτιθεμένων συμφερόντων του εργοδότη, αφενός και του μισθωτού, αφετέρου. (δ) ΜΠρΑθ 4896/1995 ΕΕργΔ 55, 662: η υποχρέωση του εργοδότη ν' αποδέχεται προσωρινά την εργασία του απολυθέντος μισθωτού δεν προσκρούει στην ΚΠολΔ 692 § 4, διότι με το εν λόγω ασφαλιστικό μέτρο αναστέλλεται προσωρινώς η εκτέλεση της (περί καταγγελίας) απόφασης του εργοδότη, μέχρι να εκδοθεί απόφαση επί της αγωγής του μισθωτού για την κύρια υπόθεση (: Το κύρος της καταγγελίας). (ε) **Βασιλικό**, Η υποχρέωση του εργοδότη για πραγματική απασχόληση του μισθωτού, ΕΕργΔ 49, § Ζ σελ. 358-361: η προσωρινή επαναπρόσληψη του μισθωτού είναι νόμω θεμιτή, διότι 1) δεν δημιουργεί αμετάκλητες καταστάσεις, 2) είναι προσωρινή ενεργοποίηση της εργασιακής συμβάσεως, ως διαρκούς έννομης σχέσης και 3) η μεγάλη διάρκεια της κύριας δίκης (: για το κύρος της καταγγελίας), θ' απομακρύνει το μισθωτό από την εργασία του, με συνέπεια ν' απονεκρωθεί η εργασιακή σχέση, κατά παράβαση της επιταγής του άρθρου 22 § 1 του Συντάγματος, αλλά και να θιγεί η αξιοπρέπεια και η προσωπικότητά του, οι οποίες προστατεύονται από το Σύνταγμα (άρθρα 2 § 1 και 5 § 1). Με την τελευταία, υπό (3), γνώμη του Βασιλικού, ομοφωνεί και ο **Λεβέντης**, σε σχόλιο της ΜΠρΒόλου 353/1982, στο Νοβ 30, σελ. 1314-1316.

του προμηθευτή να παράγει και να προμηθεύει συνεχώς στον αντισυμβαλλόμενο του το συμφωνημένο πράγμα³¹³. Στις συμβάσεις αυτές, σε περίπτωση κατά την οποία ο προμηθευτής διακόψει αντισυμβατικά την διαρκή παροχή του (: καταγγέλλει αντισυμβατικά την σύμβαση), τότε νομίμως διατάσσεται, ως ασφαλιστικό μέτρο, η προσωρινή εξακολούθηση της παροχής (λ.χ. της υδροδότησης). Διότι, λόγω της διάρκειας της παροχής, η προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης (ΚΠολΔ 731), δεν θα συνεπάγεται ολοσχερή εξόφληση της υποχρέωσης του υδροδότη – ώστε να στοιχειοθετείται απαγορευμένη ικανοποίηση της αντίστοιχης αξίωσης του υδρολήπτη – αφού η υποχρέωση αυτή θα έχει τόση διάρκεια, όση και η έννομη σχέση από την οποία απορρέει³¹⁴.

(IV). Διαρκείς συμβατικές ενοχές επί παραλείπει.

Όμοια είναι η αντιμετώπιση και επί συμβατικών ενοχών επί παραλείπει³¹⁵, όταν η υποχρέωση προς παράλειψη είναι διαρκής. Στις περιπτώσεις αυτές, η αξίωση προς παράλειψη είναι νοητή και όταν παραβιάζεται συνεχώς η υποχρέωση αυτή του οφειλέτη³¹⁶. Δογματικά, η περίπτωση αυτή εντάσσεται στην πλημμελή εκπλήρωση της παροχής, ως τρίτο είδος της ανώμαλης εξέλιξης της ενοχής. Διότι, η έναρξη εκτελέσεως της διαρκώς παραλειπτέας πράξης, δεν αποτελεί ούτε αδυναμία παροχής ούτε υπερημερία οφειλέτη, παρά πλημμελή εκπλήρωση της ενοχής³¹⁷, οπότε ο δανειστής δικαιούται ν' αξιώσει ν' αρθεί ή να μην επαναληφθεί η συνεχιζόμενη διαρκής παράβαση³¹⁸. Στις περιπτώσεις αυτές, ο δανειστής έχει αξίωση προς παράλειψη πράξης. Οπότε, προσήκον ασφαλιστικό μέτρο είναι αυτό της προσωρινής ρύθμισης της κατάστασης³¹⁹ και συγκεκριμένα της προσωρινής απαγόρευσης να επιχειρείται το (διαρκώς) παραλειπτέο³²⁰. Το μέτρο αυτό δεν είναι αντίθετο στη ρήτρα της ΚΠολΔ 692 § 4, διότι η αξίωση προς παράλειψη είναι διαρκής και συνεπώς – κατά τα προεκτεθέντα – η μερική κατά χρόνο ικανοποίησή της δεν συνεπάγεται και ικανοποίηση του δικαιώματος³²¹.

IV.1. Διαρκείς ενοχές επί παραλείπει ex lege.

Στις διαρκείς ενοχές επί παραλείπει ex lege εντάσσονται οι υποχρεώσεις προς (διαρκή) παράλειψη της προσβολής της προσωπικότητας, προς παράλειψη της αδικοπρακτικής

³¹³ **Κουκιάδης**, ανωτ., (σημ. Νο 161), ιδίως σελ. 751. ΜΠρΧαλκίδας 203/1991 Δ. 23, 223.

³¹⁴ ΜΠρΧαλκίδας 203/1991 Δ. 23, 223. ΜΠρΑγρ 604/85 Νοβ 34, 256 (: ηλεκτροδότηση). ΜΠρΑθ 16258/88, αδημ. (:τηλεφωνοδότηση). **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 692, § 5.1.2 -5.1.4, σελ. 138-140.

³¹⁵ **Βλ. Γεωργίου**, Η αξίωση προς παράλειψη και η προσωρινή διαδικασία προστασία της, «Ασφαλιστικά μέτρα2», § 1.5.3., σελ. 490 και Δ. 24 (1993), σελ. 398 επ. (στην § 1.5.3.).

³¹⁶ **Αστ. Γεωργιάδης**, ανωτ. (σημ. Νο 155), § 3 2(β), σελ. 62. **Σταθόπουλος**, στον ΑΚ Γεωργιάδη/Σταθόπουλου, άρθρο 287, περιθ. αριθ. 44. **Ο ίδιος**, ΓενΕνοχΔ, § 3 VII (β) σελ. 53. **Μπαλής**, ΕνοχΔ., 1961, § 6. **Τσιριντάνης**, ανωτ., (σημ. Νο 156), άρθρο 287, περιθ. αριθ. 44. **Φουρκιώτης**, Ελλην.ΕνοχΔ., (1964), σελ. 170 επ. **Ο ίδιος**, Η αγωγή επί παραλείπει, § 2 II, σελ. 17. **Πίψου**, Αναγκαστική εκτέλεση για παράλειψη ή ανοχή πράξεως (1992), § 3 III 2, σελ. 101 επ.

³¹⁷ **Σταθόπουλος**, στον ΑΚ Γεωργιάδη/Σταθόπουλου, Εισαγ. άρθρ. 335-348 περιθ. αριθ. 22. **Γαζής**, ΕρμΑΚ, Εισαγ. άρθρ. 335-348, περιθ. αριθ. 34. **Αστ. Γεωργιάδης**, ανωτ. (σημ. Νο 155), § 21 I (δ') σελ. 90. **Τσιριντάνης**, ανωτ. (σημ. Νο 156) άρθρο 287 περιθ. αριθ. 44. **Φουρκιώτης**, Ελλην.ΕνοχΔ (1964) σελ. 170 επ. **Ο ίδιος**, Η αγωγή επί παραλείπει, § 2 II σελ. 17. **Πίψου**, Αναγκαστική εκτέλεση για παράλειψη ή ανοχή πράξεως (1992) 3 III 2 σελ. 101 επ.

³¹⁸ **Βλ.** τις παραπομπές στη σημ. Νο 182. ΜΠρΧαλκίδας 105/92, αδημ.

³¹⁹ **Γεωργίου**, ανωτ. (σημ. Νο 180), §§ 1.6.2., σελ. 492 και 1.11.3., σελ. 494. **Βλ.** και τις ΜΠρΑθ 5879/1978 ΕΕμπΔ 1979, 57. ΜΠρΘεσ 38/1980 ΕπΔικΠολ 198, 84.

³²⁰ ΜΠρΧαλκίδας 139/92 ΕλΔ 34, 1397. ΜΠρΧαλκίδας 318/93, αδημ. **Γεωργίου**, ανωτ., (σημ. Νο 180), § 1.11.3., σελ. 494. **Βλ.** και **Σταθόπουλο**, στον ΑΚ Γεωργιάδη/Σταθόπουλου, άρθρο 287, περιθ. αριθ. 47. **Τον ίδιο**, ΓενΕνοχΔ, § 3 VIII (γ'), σελ. 55. **Αστ. Γεωργιάδη**, ανωτ., (σημ. Νο 155), § 3 (2) σελ. 63.

³²¹ **Γεωργίου**, ανωτ. (σημ. Νο 180), § 1.12.2.1., σελ. 495.

συμπεριφοράς, προς παράλειψη της προσβολής απολύτων δικαιωμάτων (ευρεσιτεχνίας, σήματος, πνευματικής ιδιοκτησίας) και προς παράλειψη πράξεων αθεμίτου ανταγωνισμού³²².

§3.2. Στα εμπράγματα δικαιώματα.

Τα εμπράγματα δικαιώματα είναι απόλυτα, υπό την έννοια ότι περιέχουν εξουσίαση επί ορισμένου (κινητού ή ακινήτου) αντικειμένου, η οποία είναι αποκλειστική: ο καθένας οφείλει να την αναγνωρίζει και να την σέβεται. Τα απόλυτα δικαιώματα ισχύουν έναντι παντός (erga omnes)³²³. Ευθύς μόλις προσβληθούν από οποιονδήποτε τρίτον αυθαίρετως και παρανόμως, τίτουν αξίωση προς παύση της προσβολής τους και προς παράλειψή της στο μέλλον. Η αξίωση αυτή (: η εμπράγματη αξίωση), παρά την ιδιομορφία της, εμπίπτει στην έννοια της ΑΚ 247³²⁴. Το εμπράγματο δικαίωμα ισχύει στο διηνεκές, ενόσω δηλ. ο δικαιούχος του βρίσκεται στη ζωή. Κατά τη διάρκεια της ισχύος του, τίτεται σύμφωνα με τον κατά νόμο προορισμό του – όπως λέχθηκε ανωτέρω – αφενός αέναη αξίωση προς πάντα τρίτο, να μην το προσβάλλει αυθαίρετως και παρανόμως κι αφετέρου, αντιστοίχως, διαρκής υποχρέωση καθενός τρίτου ν' απέχει από την (αυθαίρετη και παράνομη) προσβολή του. Συνεπώς, γεννιέται διαρκής έννομη σχέση υπό το προεκτεθέν περιεχόμενο, μεταξύ αφενός του φορέα του δικαιώματος κι αφετέρου παντός τρίτου³²⁵. Δεν νοείται, συνεπώς, εξ ορισμού, ικανοποίηση του εμπραγμάτου δικαιώματος, (παρά μόνον των αξιώσεων που γεννώνται μόλις προσβληθεί), αφού αυτό ισχύει, έστω κι αν προσβληθεί από τρίτους³²⁶. Η ικανοποίηση όμως των αξιώσεων αυτών δεν επιφέρει και κατάργηση του εμπραγμάτου δικαιώματος, (όπως συμβαίνει στις ενοχικές αξιώσεις³²⁷), παρά ισχυροποίησή του, σύμφωνα με τον κατά νόμο προορισμό του, αφού επανέρχεται – όπως απαιτεί η έννομη τάξη – στην προ της προσβολής του κανονική κατάσταση³²⁸. Στη σχετική δίκη, που προκαλείται από την παράνομη προσβολή του εμπραγμάτου δικαιώματος, δεν κατάγεται προς εκδίκαση αυτό τούτο το εν λόγω δικαίωμα, παρά οι αξιώσεις που πηγάζουν από την προσβολή του³²⁹, ενόψει του ότι

³²² Γεωργίου, ανωτ., (σημ. Νο 180), § 1.12.2.1, σελ. 495 στην εκεί παραπομπή Νο 37). Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 692, § 5.4.3., σελ. 147. ΜΠρΑθ 16255/89 ΕλΔ 31, 1546 (: δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας). ΜΠρΧαλκίδας 318/93, αδημ. (:καταχρηστική συμπεριφορά).

³²³ Σημαντήρας, ΓενΑ, 1980, περιθ. αριθ. 200 και 206. επ. Σούρλας, Απόλυτα δικαιώματα, Νοβ 11, 305 επ. Παπαντωνίου, ΓενΑ, 1983, § 41 Ι σελ. 192. Απ. Γεωργιάδης, Το δικαίωμα, στο συλλογικό έργο «Εισαγωγή στο αστικό δίκαιο», (Επιμέλεια: Σταθόπουλου, Αυγουστιανάκη), 1992, § 5 ΙΙ Α, σελ. 198 επ. Ο ίδιος, ΓενΑ, 1996, περιθ. αριθ. 273. Ο ίδιος, ΕμπρΔ Ι, (1991), § 3, περιθ. αριθ. 1-11. Σπυριδάκης, ΓενΑ, 1985, § 45 (α) σελ. 94 επ. Μπαλής, ΓενΑ, 1961, § 27 (Α), σελ. 83 και § 30.

³²⁴ Σημαντήρας, ΓενΑ, περιθ. αριθ. 236. Απ. Γεωργιάδης, Εμπρ. Δ., § 7, περιθ. αριθ. 7 επ. Ο ίδιος, στον ΑΚ Γεωργιάδη/Σταθόπουλου, άρθρο 247 περιθ. αριθ. 6 και Εισαγ. άρθρ. 1094-1112, περιθ. αριθ. 7, 8. Γεωργιάδης/Σταθόπουλος, Προστασία δικαιωμάτων και εννόμων συμφερόντων – ευθύνη προσβολών, στο συλλογικό έργο «Εισαγωγή στο αστικό δίκαιο», § 8 Ι 2, σελ. 303 επ. Μπαλής, ΓενΑ, § 133 (αριθ. 3).

³²⁵ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 692, § 5.1.3., σελ. 139 και § 5.6., σελ. 154. Γεωργίου, Προσωρινή δικαστική προστασία επί ταυτόχρονης προσβολής της νομής και της κυριότητας, ΑρχΝ 48 (1997), § Γ., 4.3. σελ. 292. Ο ίδιος, Συνέπειες της προσβολής της φυσικής εξουσίας επί του πράγματος. (Προσωρινή δικαστική προστασία της νομής και της κυριότητας), «Ασφαλιστικά μέτρα2», § 2.1.2.1, σημ. 9 σελ. 477 και στην ΕλΔ 34 (1993), σελ. 1429 επ. (στην § 2.1.2.1.). Γεωργίου, Η αξίωση προς παράλειψη και η προσωρινή δικαστική προστασία της, Δ. 24 (1993), σελ. 398 επ. (στην § 1.12.1. και σημ. Νο 36, 37) και «Ασφαλιστικά μέτρα2», § 1.12.1 σελ. 494/5 και σημ. Νο 36, 37 σελ. 495. ΜΠρΧαλκίδας 595/1991 Δ. 23, 264. ΜΠρΧαλκίδας 621/1991, αδημ.

³²⁶ Σημαντήρας, ΓενΑ, περιθ. αριθ. 238. Απ. Γεωργιάδης, Εμπρ. Δ. Ι, (1991), § 7, περιθ. αριθ. 10, 11. Μπαλής, ΓενΑ, § 133 αριθ. 3.

³²⁷ Σημαντήρας, ΓενΑ, περιθ. αριθ. 238.

³²⁸ Σημαντήρας, ΓενΑ, περιθ. αριθ. 238.

³²⁹ Γεωργίου, Προσωρινή δικαστική προστασία, επί ταυτόχρονης προσβολής της νομής και της κυριότητας, ΑρχΝ ΜΗ (48/1994), § Γ. 4.3., σελ. 292. Ο ίδιος, Η αξίωση προς παράλειψη και η προσωρινή δικαστική προστασία της, Δ. 24 σελ. 398 επ. και ιδίως § 1.4.5.1. ΜΠρΧαλκίδας

αντικείμενο της δίκης δεν είναι αυτή καθαυτή η έννομη σχέση (: το βιοτικό γεγονός), παρά η έννομη συνέπεια (: η αξίωση) που απορρέει από την προσβολή της³³⁰. Συνεπώς, η ανωτέρω διαρκής έννομη σχέση – που τίτκει η ισχύς εμπραγμάτων δικαιωμάτων – επιτρέπει να ικανοποιηθεί προσωρινώς το αίτημα της εμπράγματης αξίωσης να παύσει η προσβολή του αντιστοίχου δικαιώματος, (λ.χ. να υποχρεωθεί ο καθ' ου προσωρινώς να σταματήσει τις οικοδομικές εργασίες που διενεργεί στο διαφιλονικούμενο ακίνητο, μέχρις ότου να κριθεί τελεσιδικώς το ζήτημα της επ' αυτού κυριότητας)³³¹. Τούτο διότι, η προσωρινή (: μερική κατά χρόνο) ενεργοποίηση της εριζόμενης διαρκούς έννομης σχέσης, (δηλ. η προσωρινή πρόσδοση στον αιτούντα των δικαιωμάτων εμπραγμάτων δικαιούχου, βάσει της οποίας διατάσσεται η προσωρινή παύση της προσβολής του πιθανολογηθέντος εμπραγμάτων δικαιώματός του), δεν επιφέρει και ικανοποίηση του πληγέντος από την προσβολή – και ασφαλιστέου – απολύτου δικαιώματός του. Συνεπώς, δεν παραβιάζεται η ρήτρα της ΚΠολΔ 692 § 4, παρά μόνον ικανοποιείται επιτρεπώς η ένδικη εμπράγματη αξίωση προς παύση της προσβολής του εν λόγω δικαιώματος του δανειστή³³². Δεν επιτρέπεται όμως, με το ασφαλιστικό μέτρο προς προστασία εμπραγμάτων δικαιώματος να προκαλούνται αμετάκλητες καταστάσεις, λ.χ. να διατάσσεται η κατεδάφιση κτίσματος³³³.

§3.3. Στα κληρονομικά και οικογενειακά δικαιώματα.

(Α). Κληρονομικά δικαιώματα:

(α). Ως κληρονομικό δικαίωμα νοείται κυρίως το δικαίωμα στην κληρονομία, ως σύνολο (βλ. ΑΚ 1871, 1956)³³⁴. Το δικαίωμα τούτο προσπορίζεται στον κληρονόμο με την κληρονομική διαδοχή (ΑΚ 1710)³³⁵. Η νομική δυνατότητα κάποιου να κληρονομήσει άλλον, δεν αποτελεί ούτε προσδοκία δικαιώματος, αφού δεν απολαμβάνει καμιάς προστασίας ούτε και παρέχει καμιά εξουσία, ώστε να εκλαμβάνεται ως δικαίωμα³³⁶. Στο σύστημα του Αστικού Κώδικα, ο κληρονόμος αποκτά αυτοδικαίως την κληρονομία, εφόσον αποβιώσει ο κληρονομούμενος, με την επιφύλαξη – ως προς τα κληρονομαία ακίνητα – της ΑΚ 1198 (ΑΚ 1846). Η επαγωγή της κληρονομίας στον κληρονόμο είναι προσωρινή, διότι τελεί υπό την διαλυτική αίρεση της αποποιήσεως (ΑΚ 1847). Αν ο τελευταίος δεν αποποιηθεί την κληρονομία νομίμως και εμπροθέσμως, καθίσταται οριστικός κληρονόμος (ΑΚ 1847-1852, 1856, 1857).

(b) Κατά ταύτα, ο κληρονόμος γίνεται ipso iure 1) νομέας και κάτοχος των κληρονομιών πραγμάτων, κινητών και ακινήτων, χωρίς ν' απαιτείται η απόκτηση φυσικής εξουσίας επ' αυτών (ΑΚ 983), 2) κύριος των κινητών κληρονομιών, χωρίς ν' απαιτείται παράδοση της νομής τους, δικαιούχος των κληρονομιών απαιτήσεων και χωρίς την – κατά την ΑΚ 460 – αναγγελία, η οποία απαιτείται για την κοινή εκχώρηση και 4) κύριος των ακινήτων της κληρονομίας και δικαιούχος εμπραγμάτων κληρονομαίου δικαιώματος, αφότου μεταγραφεί νομίμως και αρμοδίως η οικεία δήλωση αποδοχής της κληρονομίας (ΑΚ 1193, 1195, 1198), οπότε θεωρείται ότι η κυριότητα ή το εμπράγματο δικαίωμα αποκτήθηκαν από το χρόνο του

585/91 Δ. 23, 264. ΜΠρΧαλκίδας 621/91, αδημ.

³³⁰ Μπέης, Το αντικείμενο της πολιτικής δίκης, Δ. 21 σελ. 3 επ. και ιδίως §10.2., σελ. 31 επ. Παναγόπουλος, Δέσμευση και επανάληψη στα ασφαλιστικά μέτρα, 1985, § 422, σελ. 51 επ. ΕφΝαυπλ 641/95, αδημ.

³³¹ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 692 § 5.6. σελ. 154. ΜΠρΧαλκίδας 589/91 ΕλΔ 34, 1396. ΜΠρΧαλκίδας 139/92 ΕλΔ 34, 1397. ΜΠρΧαλκίδας 105/92, αδημ. Πλειοψ. ΠΠρΣάμου Δ. 5, 190 με σημ. Βλ. όμως ΜΠρΠειρ 394/1976 Δ. 7, 725 με σύμφωνο σημ. Βλαστού.

³³² Βλ. τις παραπομπές της σημ. Νο 190.

³³³ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 692, § 5, 6, σελ. 154. Βλ. τη νομολογία της σημ. Νο 196.

³³⁴ Μπαλής, ΓενΑ (1961) § 23 (4) σελ. 77. Παπαντωνίου, στον ΑΚ Γεωργιάδη/Σταθόπουλου, Εισαγωγή στο κληρονομικό δίκαιο, περιθ. αριθ. 4. Τούσης, Κληρονομικό δίκαιο, (1969) Κεφ. Α' § 1 σελ. 31/32.

³³⁵ Μπαλής, ΚληρΔ., 1965, § 1 σελ. 4. Τούσης, ανωτ. (σημ. Νο 199).

³³⁶ Παπαντωνίου, ανωτ. (σημ. Ν. 199), περιθ. αριθ. 5.

θανάτου του κληρονομούμενου (ΑΚ 1199)³³⁷. Επομένως, ο κληρονόμος από την επαγωγή και με την επαγωγή της κληρονομίας αποκτά την κυριότητα και κάθε άλλο εμπράγματο δικαίωμα επί των ακινήτων της κληρονομίας, αλλά η κτήση αυτή τελεί υπό τη νομική αίρεση (codicilio iuris³³⁸) της μεταγραφής της ανωτέρω δηλώσεως³³⁹.

(c) Υπό τα δεδομένα αυτά, παρέπεται ότι:

1. Προστασία του κληρονομικού δικαιώματος (προσωρινή ή οριστική), ως έννομης δυνατότητας κάποιου να κληρονομήσει άλλον, δεν νοείται και

2. Ο κληρονόμος, ως αυτοδικαίως νομέας ή/και κύριος των κληρονομιαιών περιουσιακών στοιχείων, κινητών και ακινήτων, από το χρόνο του θανάτου του κληρονομούμενου, δικαιούται, επί προσβολής των δικαιωμάτων του αυτών, να ζητήσει (οριστική και) προσωρινή δικαστική προστασία, όπως και κάθε κύριος ή νομέας. Επομένως και ως προς την προσωρινή δικαστική προστασία των κληρονόμων, ισχύουν – ως προς την εφαρμογή ή μη της απαγορευτικής ρήτρας της ΚΠολΔ 692 § 4 – όσα αναφέρθηκαν ανωτέρω ως προς τ' αντίστοιχα (ενοχικά/εμπράγματα) δικαιώματα.

(d) Δικαιώματα του καταπιστευματοδόχου,

Ο καταπιστευματοδόχος, ως έμμεσος κληρονόμος (ΑΚ 1923), έχει – από το θάνατο του διαθέτη και μέχρι την επαγωγή σ' αυτόν του καταπιστεύματος – δικαίωμα προσδοκίας της κληρονομίας³⁴⁰. Το δικαίωμα αυτό είναι προστατεύσιμο με ασφαλιστικά μέτρα³⁴¹. Μετά την επέλευση του γεγονότος ή του χρόνου που τάσσεται στη διαθήκη, η κληρονομία επάγεται αυτοδικαίως στον καταπιστευματοδόχο, ως κληρονόμο/καθολικό διάδοχο του κληρονομούμενου. Επομένως, με την επαγωγή της κληρονομίας στον καταπιστευματοδόχο, ισχύουν, ως προς την προσωρινή προστασία των καταπιστευματικών κληρονομιαιών, όσα λέχθηκαν ανωτέρω ως προς τον κληρονόμο³⁴²⁻³⁴³.

(e) Δικαιώματα του κληροδόχου.

Με την κληροδοτική διάταξη της διαθήκης, προσπορίζεται στον κληροδόχο περιουσιακή ωφέλεια, κατά τρόπο ώστε αυτός ν' αποκτά δικαίωμα, αναφορικά με την παροχή της ωφέλειας αυτής (ΑΚ 1967). Το δικαίωμα αυτό μπορεί να είναι είτε ενοχικό, δηλ. ο

³³⁷ **Παπαντωνίου**, ανωτ. (σημ. Νο 199), άρθρο 1846, περιθ. αριθ. 5-10. **Μπαλής**, ανωτ. (σημ. Νο 200), § 163 σελ. 251 επ. **Τούσης**, ανωτ. (σημ. Νο 199), § 124 σελ. 314.

³³⁸ Βλ. για τις αιρέσεις δικαίου (: συνιστάμενες σε γεγονός το οποίο, κατά νόμο, αποτελεί απαραίτητο στοιχείο ή προϋπόθεση για την ενέργεια ή την τελείωση δικαιοπραξίας): **Μπαλή**, ΓενΑ, 1961, § 94 (αριθ. 2), σελ. 255 επ. **Σημαντήρα**, ΓενΑ, 1980, περιθ. αριθ. 566. **Παπαντωνίου**, ΓενΑ, 1983, § 75 I, σελ. 451. **Απ. Γεωργιάδη**, ΓενΑ, 1996, περιθ. αριθ. 596. **Συριδιάκη**, ΓενΑ, 1985, § 288 (γ'), υπό α', σελ. 762.

³³⁹ ΑΠ-Ολομ.-108/1978 Νοβ 26, 1360. **Μπαλής**, ΚληρΔ., § 175. **Βουζίκας**, Κληρ. Δ., § 17 I 2. **Παπαντωνίου**, Κληρ. Δ., § 5 § 12 σελ. 60. **Ο ίδιος**, ανωτ. (σημ. Νο 199), άρθρο 1846, περιθ. αριθ. 17. **Ράμμος**, ΕρμΑΚ, άρθρο 1193, περιθ. αριθ. 3.

³⁴⁰ ΑΠ 617/86 ΝοΒ 1987, 540. **Ρούσσος**, στον ΑΚ Γεωργιάδη/Σταθόπουλου, άρθρο 1923, περιθ. αριθ. 12. **Τούσης**, ανωτ. (σημ. 199), § 245, σελ. 588.

³⁴¹ Βλ. **Ράμμο**, Εγχειρίδιον Αστικού Δικονομ., Δ., τ. III, (1982), § 554 σελ. 1789 (υπό II). **Σημαντήρα**, ΓενΑ, περιθ. αριθ. 222. **Μπέη**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 725, § 3.2., (υπό γ'), σελ. 600. **Παπαντωνίου**, ανωτ., (σημ. Νο 203), § 41 II σελ. 152. **Ασπρογέρακα-Γρίβα**, ΓενΑ, (1981), § 33 III σελ. 141. **Νίκα**, Προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης, Αρμ. ΛΣΤ, 1024 (1027 επ). **Σταθέα**, Αξίωση συμμετοχής στα αποκτήματα, (1989), § 142 σελ. 204 επ. **Κουνουγέρη-Μανωλεδάκη**, Η αξίωση συμμετοχής στα αποκτήματα, ΕλΔ 29, σελ. 1323. **Σταθόπουλο**, στον ΑΚ Γεωργιάδη/Σταθόπουλου, άρθρα 1400-1402, περιθ. αριθ. 46 σημ. 59 σελ. 310. **Απ. Γεωργιάδη**, ανωτ., (σημ. 188), § III Ε 1, σελ. 231 in f. **Γεωργίου**, Προβλήματα στην προσωρινή δικαστική προστασία των αξιώσεων συμμετοχής στα συζυγικά αποκτήματα, ΕλΔ 37 (1996), § IV, σελ. 277. ΜΠρΠειρ 35/91 Δ. 23, 351. ΠΠρΑθ 6860/89 Αρμ. 1991, 1204. ΜΠρΧαλκίδας 105/93 Αρμ. 1994, 325 με σημ. Ν. Τσίπη. Βλ. και ΜΠρΚορ 715/95 ΕλΔ 37, 751.

³⁴² Βλ. ανωτ. υπό το άρθρο 692 § III 3.3. (Α. b, c).

³⁴³ **Τούσης**, ανωτ., (σημ. Νο 199), § 250 σελ. 598 επ.

κληροδόχος απλώς αποκτά αξίωση ν' απαιτήσει το κληροδοτηθέν από τον βεβαρημένο (ΑΚ 1995), είτε εμπράγματο, υπό τους όρους της ΑΚ 1996 εδάφ. α', οπότε προσπορίζεται στον κληροδόχο απευθείας από τον διαθέτη, (χωρίς δηλ. τη διαμεσολάβηση του βεβαρημένου), χωρίς επίσης να χρειάζεται να προβεί ο κληροδόχος ή ο βεβαρημένος σε κάποια ενέργεια³⁴⁴. Συνακολούθως, τόσο το ενοχικό, όσο και το εμπράγματο κληροδοχικό δικαίωμα προστατεύονται προσωρινά, σύμφωνα με όσα αναφέρθηκαν ανωτέρω³⁴⁵ 210 εν σχέσει με τις προϋποθέσεις της λήψης ασφαλιστικών μέτρων για τα ενοχικά και τα εμπράγματα δικαιώματα.

(B) Οικογενειακά δικαιώματα:

Τα οικογενειακά δικαιώματα διακρίνονται σε προσωπικά και περιουσιακά.

(a) (1) Προσωπικά, περιουσιακά.

1.1. Τα προσωπικά οικογενειακά δικαιώματα είναι: η αμοιβαία υποχρέωση των συζύγων προς συμβίωση (ΑΚ 1386), η επιμέλεια του προσώπου του τέκνου από τους γονείς, τον επίτροπο κ.λπ. (ΑΚ 1518, 1629, 1680), η αμοιβαία υποχρέωση γονέων και τέκνων για βοήθεια, στοργή και σεβασμό (ΑΚ 1507) και παροχή υπηρεσιών (ΑΚ 1508) και το δευτερεύον δικαίωμα της επικοινωνίας γονέων και πάππων (ΑΚ 1520).

1.2. Τα περιουσιακά οικογενειακά δικαιώματα είναι: η αμοιβαία συμβολή των συζύγων στις οικογενειακές ανάγκες (ΑΚ 1389, 1390), η διατροφή (ΑΚ 1391, 1392, 1442 επ., 1485 επ.), η συμμετοχή στα συζυγικά αποκτήματα (ΑΚ 1400 επ.), τα δικαιώματα από την επιλογή της κοινοκτημοσύνης (ΑΚ 1403 επ.), τα δικαιώματα από τη λύση της μνηστείας (ΑΚ 1347, 1348), τα δικαιώματα από τη διοίκηση της περιουσίας του τέκνου από τους γονείς (ΑΚ 1523 επ.), ή τον επίτροπο (ΑΚ 1636 επ.).

(2) Προσωπικά οικογενειακά δικαιώματα:

Τα προσωπικά οικογενειακά δικαιώματα, όταν προσβάλλονται, τίκτουν τις οικείες αξιώσεις του δικαιούχου απέναντι στον υπόχρεο, προς συμμόρφωση του τελευταίου στο περιεχόμενό τους (ΑΚ 247, αναλόγως). Εμφανίζουν όμως ιδιορρυθμίες:

(α) Δικαιώματα εκ της μνηστείας,

Η αξίωση που απορρέει από τη μνηστεία, προς τέλεση του γάμου, δεν είναι αγωγήμη (ΑΚ 1346 § 1).

(β) Δικαιώματα εκ της γονικής μέριμνας και της επιτροπικής εξουσίας,

Οι αξιώσεις του γονέα και του επιτρόπου απέναντι στο ανήλικο τέκνο, να συμμορφωθεί με τις εντολές και τις απαγορεύσεις του, δεν είναι αγωγίμες, αλλά ασκούνται με τη λήψη σωφρονιστικών μέτρων κ.λπ.

(γ) Δικαιώματα εκ των ΑΚ 1507 και 1508,

Οι αξιώσεις εκ των άρθρων 1507 και 1508 ΑΚ δεν είναι αγωγίμες³⁴⁶.

Επομένως, ως προς τις αξιώσεις αυτές, [ανωτέρω υπό 2 (α) και (β)], δεν γίνεται λόγος ούτε και για δυνατότητα λήψης ασφαλιστικών μέτρων, αφού αυτή προϋποθέτει αγωγήμη αξίωση.

(δ) Δικαίωμα προς συμβίωση των συζύγων,

³⁴⁴ **Μπαλής**, ΚληρΔ., § 317. **Παπανικολάου**, στον ΑΚ Γεωργιάδη/Σταθόπουλου, άρθρα 1995-1996, περιθ. αριθ. 32.

³⁴⁵ Βλ. ανωτ. υπό το άρθρο 692 § ΙΙΙ 3.1. και 3.2.

³⁴⁶ **Γαζής**, στον ΑΚ Γεωργιάδη/Σταθόπουλου, Εισαγ. στο οικογενειακό δίκαιο, περιθ. αριθ. 109. **Απ. Γεωργιάδης**, στον ΑΚ Γεωργιάδη/Σταθόπουλου, άρθρο 1507, περιθ. αριθ. 11 και άρθρο 1508, περιθ. αριθ. 13. **Κουνουγέρη -Μανωλεδάκη**, Οικογενειακό δίκαιο ΙΙ, β', σελ. 12. **Κουμάντος**, ΟικογΔ, ΙΙ (1989), σελ. 161. **Contra: Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 735, § 3.3. (α) σελ. 888/9.

Η αξίωση προς συμβίωση των συζύγων είναι μεν αγωγή, όμως δεν εκτελείται αναγκαστικώς (ΚΠολΔ 946 § 2). Ο μη συμμορφούμενος με την σχετική υποχρέωσή του σύζυγος θα υποστεί μόνον τις συνέπειες του ουσιαστικού δικαίου (διακοπή διατροφής, αγωγή διαζυγίου κ.λπ.)³⁴⁷. Επομένως, ούτε και επί της αξιώσεως αυτής χωρούν ασφαλιστικά μέτρα.

(ε) Δικαίωμα προς επικοινωνία του ανιόντος με το τέκνο,

Το δικαίωμα επικοινωνίας των ανιόντων με το τέκνο ασφαρίζεται προσωρινά (ΚΠολΔ 731, 735 στο τέλος), με προσωρινή ενεργοποίησή του, κατ' επιταγή του νόμου. Συνακολούθως, εν προκειμένω η ρήτρα της ΚΠολΔ 692 § 4 αργεί, ex lege.

(στ) Δικαίωμα προς αποχώρηση του συζύγου από την οικογενειακή στέγη,

Η αξίωση του ενός συζύγου προς παραχώρηση της χρήσης της οικογενειακής στέγης αποκλειστικά σ' αυτόν, με ταυτόχρονη αποχώρηση του άλλου (ΑΚ 1393), ασφαρίζεται προσωρινά, με προσωρινή ενεργοποίησή της, κατά νομοθετική επιταγή (ΚΠολΔ 735 εδάφ. β' περίπτ. 1) και συνεπώς η ΚΠολΔ 692 § 4 είναι ανεφάρμοστη.

(ζ) Δικαίωμα προς προσωρινή επιδίκαση στον ένα σύζυγο των κινητών του συζυγικού οίκου,

Το δικαστήριο, σε περίπτωση διάσπασης της έγγαμης συμβίωσης, διατάζει την προσωρινή επιδίκαση των κινητών της κυριότητας του ενός συζύγου, στον άλλον, όταν είναι στον τελευταίο απαραίτητα για την χωριστή εγκατάστασή του³⁴⁸. Η σχετική ασφαλιστέα αξίωσή του στηρίζεται στην ΑΚ 1394 εδάφ. α'. Και στην περίπτωση λοιπόν αυτή η ΚΠολΔ 692 § 4 είναι, κατά νομοθετική βούληση, ανεφάρμοστη (ΚΠολΔ 735 εδάφ. β', περίπτ. 2).

(η) Δικαίωμα προς δικαστική κατανομή των κινητών του συζυγικού οίκου,

Το δικαστήριο, σε περίπτωση διάσπασης της έγγαμης συμβίωσης, διατάζει τη δικαστική κατανομή των κινητών που ανήκουν και στους δύο συζύγους, όταν αυτοί δεν συμφωνούν στην εκούσια κατανομή (ΑΚ 1395). Η ΚΠολΔ 692 § 4 ούτε και στην εν λόγω περίπτωση εφαρμόζεται, διότι το άρθρο 735 εδάφ. β' περίπτ. 2 του ίδιου Κώδικα επιτρέπει στο δικαστήριο να ενεργοποιήσει προσωρινά την ένδικη έννομη σχέση και να διατάξει την προσωρινή παραχώρηση στον ένα σύζυγο, κινητών του συζυγικού οίκου, τα οποία ανήκουν κατά κυριότητα και στους δύο³⁴⁹.

(θ) Δικαίωμα προσδιορισμού του τρόπου χρήσης της συζυγικής στέγης και των επίπλων/σκευών της από τους συζύγους,

Το δικαστήριο ορίζει προσωρινά, (: ως ασφαλιστικό μέτρο), τον τρόπο με τον οποίο ο κάθε σύζυγος θα χρησιμοποιεί το ακίνητο όπου το ζεύγος διαμένει ή τα έπιπλα και σκεύη που χρησιμοποιούν από κοινού (ΚΠολΔ 735 εδάφ. β' περίπτ. 3), και

(ι) Δικαίωμα για προσωρινή ανάθεση της γονικής μέριμνας του ανηλίκου τέκνου στον ένα σύζυγο.

Το δικαστήριο ορίζει τον γονέα, στον οποίο ανήκει προσωρινά η άσκηση της γονικής μέριμνας του ανηλίκου τέκνου ή αφαιρεί προσωρινά από τους γονείς την άσκηση της γονικής μέριμνας εν όλω ή εν μέρει (ΚΠολΔ 735 εδάφ. β' περίπτ. 4). Παρέπεται συνεπώς ότι και στις ανωτέρω περιπτώσεις, υπό τα στοιχεία (θ) και (ι), είναι ανεφάρμοστη η ΚΠολΔ 692 § 4, κατά νομοθετική επιταγή.

³⁴⁷ **Μπρίνιανς**, Αναγκαστική εκτέλεσις 2, § 223 σελ. 621. **Γαζής**, ανωτ. (αριθ. 211 περιθ. αριθ. 95).

³⁴⁸ **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 735, § 3.2. (β), σελ. 885/6.

³⁴⁹ **Μπέης**, ανωτ. (αριθ. 213).

(b) *Περιουσιακά οικογενειακά δικαιώματα (σχετικά, ενοχικά).*

Τα περιουσιακά οικογενειακά δικαιώματα είναι κατ' αρχήν σχετικά (όταν προσβάλλονται από τον υπόχρεο, σύζυγο, ανιόντα ή κατιόντα) και ενοχικά³⁵⁰. Επομένως θα ισχύσουν ως προς αυτά, αφενός οι ειδικοί κανόνες του ενοχικού δικαίου, που ρυθμίζουν 1) το είδος της παροχής από μέρους του υποχρέου (αν δηλ. η παροχή αυτή θα είναι χρηματική ή *in naturam*) και 2) τις συνέπειες από τη μη εκπλήρωσή τους³⁵¹ και αφετέρου θα ισχύσουν όσα λέχθηκαν ανωτέρω³⁵², εν σχέσει προς το εφαρμόσιμο ή μη της ρήτρας της ΚΠολΔ 692 § 4 στις οικείες ενοχικές αξιώσεις³⁵³.

(c) *Προσωπικά οικογενειακά δικαιώματα απόλυτα.*

Τα προσωπικά οικογενειακά δικαιώματα στρέφονται και κατά τρίτων, οι οποίοι είναι υποχρεωμένοι να τα σέβονται και να μην τα προσβάλλουν. Κατά τούτο, τα δικαιώματα αυτά είναι απόλυτα³⁵⁴. Σε περίπτωση προσβολής τους, θα ζητηθεί η άρση της προσβολής και η παράλειψή της στο μέλλον³⁵⁵. Επομένως, ως προς την προσωρινή δικαστική προστασία τους και ως προς το ζήτημα, περί του εάν ισχύει ή όχι η ρήτρα της ΚΠολΔ 692 § 4 και εν προκειμένω, ισχύει ότι λέχθηκε ανωτέρω³⁵⁶, εν σχέσει με τα εμπράγματα (ως απόλυτα) δικαιώματα.

(d) *Διαπλαστικά οικογενειακά δικαιώματα.*

Διαπλαστικά δικαιώματα απαντώνται και στο οικογενειακό δίκαιο. Άλλοτε με αυτά ιδρύεται έννομη σχέση κι άλλοτε αίρεται η σχέση αυτή (βλ. αντιστοίχως στις ΑΚ 1475 επ. και 1413, 1467 επ., 1477 επ., 1567)³⁵⁷. Ως προς την έννομη δυνατότητα να προστατευθούν τα δικαιώματα αυτά με ασφαλιστικά μέτρα και ειδικά, ως προς το πρόβλημα του εάν η ρήτρα της ΚΠολΔ 692 § 4 απαγορεύει ή όχι την προσωρινή διάπλαση, θα γίνει λόγος κατωτέρω, στην οικεία θέση³⁵⁸.

(e) *Συζυγικά αποκτήματα.*

Ειδικώς για τη δυνατότητα προσωρινής προστασίας των αξιώσεων του ενός συζύγου, οι οποίες απορρέουν από τα συζυγικά αποκτήματα του άλλου (ΑΚ 1400 επ.), και εν σχέσει πάντοτε προς το ζήτημα εάν η προσωρινή αυτή προστασία προσβάλλει ή όχι την απαγόρευση

³⁵⁰ **Γαζής**, ανωτ. (σημ. Νο 211), περιθ. αριθ. 101 και 110. **Μιχαηλίδης-Νουάρος**, ΟικογΔ, 1964, § 7 (β), σελ. 12. **Δεληγιάννης**, ανωτ., (σημ. Νο 210 α), § 28 σελ. 45.

³⁵¹ Βλ. **Γαζή**, ανωτ. (σημ. Νο 211), περιθ. αριθ. 101.

³⁵² Στην § 3.1.

³⁵³ Βλ. ειδικά για την αξίωση στα συζυγικά αποκτήματα, τις μελέτες μου: «Οι αξιώσεις των ΑΚ 1400, 1402 και η προσωρινή δικαστική προστασία τους» (ΕλΔ 33, σελ. 1397 επ.) και «Πρόβλήματα στην προσωρινή δικαστική προστασία των αξιώσεων συμμετοχής στα συζυγικά αποκτήματα» (ΕλΔ 37, σελ. 275 επ.), **Αστ. Γεωργιάδη**, Η αξίωση συμμετοχής στα αποκτήματα επί διαστάσεως των συζύγων (ΑΚ 1400 § 2) (Αρμ. ΜΘ, 573 και ιδίως § II 6 σελ. 580), **Νικολόπουλο**, Η αξίωση συμμετοχής στα αποκτήματα των συζύγων, 91993), **Σταθέα**, Αξίωση συμμετοχής στα αποκτήματα, (1989), **Κουνουγέρη-Μανωλεδάκη**, Η αξίωση συμμετοχής στα αποκτήματα, ΕλΔ 29, 1319. **Σταθόπουλο**, στον ΑΚ Γεωργιάδη/Σταθόπουλου, άρθρα 1400-1402, περιθ. αριθ. 46.

³⁵⁴ **Γαζής**, ανωτ., (αριθ. 211), περιθ. αριθ. 97 και 100. **Δεληγιάννης**, ανωτ. (σημ. 210α) § 27 σελ. 44. **Μπαλής**, ΟικογΔ., 1961, § 1 σελ. 5 και § 37 σελ. 63 επ. **Μιχαηλίδης-Νουάρος**, ΟικογΔ., § 7 (β) σελ. 11/12.

³⁵⁵ **Γαζής**, ανωτ., (σημ. αριθ. 211), περιθ. αριθ. 97. **Δεληγιάννης**, ανωτ. (σημ. Νο 210α). § 27 σελ. 44.

³⁵⁶ Βλ. ανωτ. υπό το άρθρο 692, § III 3.2.

³⁵⁷ **Γαζής**, ανωτ., (σημ. αριθ. 211), περιθ. αριθ. 108. **Δεληγιάννη**, ανωτ., (σημ. 210 α'), § 25 σελ. 42/3).

³⁵⁸ Βλ. κατωτέρω, στην § III 3.4.

ικανοποιήσεως του ασφαλιστέου δικαιώματος, που θεσμοθετεί η ΚΠολΔ 692 § 4, σημειώνονται τ' ακόλουθα:

ε.1. Κρίσιμοι παράμετροι για τις λύσεις που προσήκουν στο προκείμενο ζήτημα είναι (α) η φύση της αξίωσης εκ της ΑΚ 1400 (: δηλ. αν αυτή είναι ενοχική ή εμπράγματη) και (β) το είδος της (: αν είναι χρηματική, δηλ. ίση με την αγοραία αξία – στον κρίσιμο χρόνο – του ποσοστού συμμετοχής του δικαιούχου συζύγου στα συζυγικά αποκτήματα του άλλου ή, αντιθέτως, αν έχει ως αντικείμενο την αυτούσια απόδοση της περιουσιακής αύξησης του υποχρέου συζύγου, κατά το ποσοστό ως προς το οποίο αυξήθηκε η περιουσία του τελευταίου, από τη συμμετοχή του δικαιούχου συζύγου).

Πράγματι, από τις απαντήσεις στις παραμέτρους αυτές θα εξαρτηθεί το είδος του προσήκοντος ασφαλιστικού μέτρου και περαιτέρω, αν το μέτρο αυτό ικανοποιεί ή όχι την ασφαλιστέα αξίωση του δικαιούχου συζύγου.

ε.2. Ειδικότερα:

ε.2.1. Όλοι συμφωνούν, ότι η αξίωση από τη συμβολή του δικαιούχου συζύγου στα συζυγικά αποκτήματα του άλλου είναι ενοχική, δηλ. δεν έχει εμπράγματο χαρακτήρα³⁵⁹.

ε.2.2. Αμφισβητείται όμως το εάν η (ενοχική αυτή) αξίωση είναι χρηματική ή, αντιθέτως, είναι αξίωση προς απόδοση της περιουσιακής αύξησης.

ε.2.2.1. Υποστηρίζεται η άποψη ότι η εν λόγω αξίωση είναι μόνο χρηματική³⁶⁰.

ε.2.2.2. Άλλοι³⁶¹, θεωρούν ότι ο δικαιούχος σύζυγος δικαιούται ν' απαιτήσει, κατ' απόλυτη επιλογή, είτε αυτούσια την περιουσιακή αύξηση είτε τη χρηματική αποτίμησή της. Κατά την άποψη αυτή, πρόκειται περί ενοχής ex lege, η οποία έχει τον χαρακτήρα της αμφιμερούς διαζευκτικής ή υπαλλακτικής ευχέρειας³⁶².

³⁵⁹ Δεληγιάννης, ανωτ., (σημ. Νο 210 α'), § 187 σελ. 105. Σταθόπουλος, στον ΑΚ Γεωργιάδη/Σταθόπουλου, άρθρα 1400-1402, περιθ. αριθ. 5. Γαζής, Προβλήματα από το νέο Οικογενειακό Δίκαιο, Νοβ 31, § 9, 1094. Κουνουγέρη-Μανωλεδάκη, Η αξίωση συμμετοχής στα αποκτήματα, ΕλΔ 29, 1319. Η ίδια, Το οικογενειακό δίκαιο στην πράξη, σελ. 121. Λιβάνης, Αξίωση συμμετοχής σε αποκτήματα και κληρονομικό δικαίωμα του επιζώντος συζύγου, Νοβ 34, § (Γ) σελ. 1028. Σταθέας, Αξίωση συμμετοχής στα αποκτήματα (1989), Κεφ. 12ο σελ. 56 και Κεφ. 20ο σελ. 148 (§ 86α). Παπαδημητρίου, Αποκτήματα' ενοχική, όχι όμως πάντα χρηματική η αξίωση, κλπ, ΕλΔ 39 (1998), § Α' σελ. 505. Ο ίδιος, Οικογενειακό Δίκαιο, τόμ. Α', έκδ. 1984, σελ. 150. Αντωνοπούλου, Ο θεσμός της «συμμετοχής στ' αποκτήματα», στις σχέσεις των συζύγων από το γάμο, Νοβ 31, σελ. 1513 επ (1514). Νικολακοπούλου-Στεφάνου, Το δικαίωμα του επιζώντος συζύγου, μετά τη μεταρρύθμιση του οικογενειακού δικαίου, Νοβ 35, § 1.2., σελ. 160. Ψυχομάνης, Περιουσιακή αυτοτέλεια των συζύγων και σύστημα κοινοκτημοσύνης με το ν. 1329/1983, Νοβ 31, § Β.4., σελ. 955. ΑΠ-Ολομ.-28/1996 ΕλΔ 38, 28. ΕφΑθ 2571/1991 ΕλΔ 33, 166. ΕφΑθ 2253/1989 ΕλΔ 33, 158. ΕφΑθ 2790/1990 ΕλΔ 31, 1466. ΕφΘεσ 2263/89 ΕλΔ 32, 1345. ΠΠρΘεσ 2318/86 Αρμ. ΜΒ, 705 με σημ. Κουνουγέρη-Μανωλεδάκη.

³⁶⁰ Γαζής, ανωτ., (σημ. αριθ. 223), σελ. 1094. Ο ίδιος, Το νέο οικογενειακό δίκαιο, σελ. 42. Νικολακοπούλου-Στεφάνου. Οι συνέπειες του διαζυγίου, σελ. 96. Παρασκευόπουλος, Αι περιουσιακές σχέσεις των συζύγων κατά το εσωτερικόν δίκαιον και το ιδιωτικόν διεθνές δίκαιον με το ν. 1329/83, (1984), σελ. 36. Κουμάντος, Οικογ. Δ., σελ. 155. ΕφΑθ 2910/90 ΕλΔ 32, 1346. ΕφΑθ 2571/1991 ΕλΔ 33, 166. ΕφΑθ 2253/1989 ΕλΔ 33, 158. ΕφΑθ 2790/1990 ΕλΔ 31, 1466. ΕφΘεσ 2263/1989 ΕλΔ 32, 1345.

³⁶¹ Κουνουγέρη-Μανωλεδάκη, ΕλΔ 29, 1322. Η ίδια, Το οικογενειακό δίκαιο στην πράξη, σελ. 121. Σταθέας, ανωτ. (σημ. αριθ. 223), σελ. 58. Αντωνοπούλου, ανωτ. (σημ. αριθ. 223), σελ. 1514. Λιβάνης, ανωτ., (σημ. αριθ. 223), § Γ., σελ. 228. Κουμάντος, ΟικογΔ, σελ. 204. Σπυριδάκης, ΟικογΔ., σελ. 116, 126, 128. ΕφΑθ 2790/1990 ΕλΔ 33, 163. ΕφΘρ 504/91 ΕλΔ 33, 169.

³⁶² Δεληγιάννης (-Κουτσουράδης), ΟικογΔ., σελ. 106.

ε.2.2.3. Άλλοι³⁶³, έχουν τη γνώμη ότι κατ' αρχήν, η αξίωση εκ της ΑΚ 1400 έχει ως περιεχόμενο την αυτούσια απόδοση του αναλόγου μέρους των αποκτημάτων, διότι αποτελεί ειδική μορφή της αξιώσεως εκ του αδικαιολογήτου πλουτισμού.

ε.2.2.4. Ο Άρειος Πάγος, με την αριθ. 28/1996 απόφαση της Ολομέλειάς του³⁶⁴, αποφάνθηκε κατά πλειοψηφία ότι η αξίωση του δικαιούχου συζύγου είναι κατ' αρχήν χρηματική ενοχή, δεν αποκλείεται όμως το δικαστήριο, αποδεχόμενο σχετικό αίτημα του ενός ή του άλλου συζύγου, να διατάζει την απόδοση του ποσοστού της συμβολής του δικαιούχου συζύγου στην αύξηση της περιουσίας του άλλου, με αυτούσια απόδοση είτε αναλόγου ποσοστού συγκυριότητας επί των αποκτημάτων είτε ορισμένου ή ορισμένων πραγμάτων, ίσης αξίας προς το ποσοστό συμμετοχής του δικαιούχου συζύγου στην αύξηση της περιουσίας του άλλου. Η μειοψηφία (δέκα τριών μελών του Ακυρωτικού) δέχθηκε ότι η αξίωση του δικαιούχου συζύγου είναι αποκλειστικά χρηματική, χωρίς ευχέρεια – facultas – να ζητήσει, αντί της χρηματικής αποτίμησης, αυτούσια την περιουσιακή επαύξηση του υποχρέου συζύγου.

ε.2.3. Εφόσον, επομένως, γίνει δεκτή η παραδοχή ότι η αξίωση εκ της ΑΚ 1400 είναι χρηματική, θα πρέπει αναγκαίως να καταλήξει κανείς και στο συμπέρασμα, ότι, σε περίπτωση ουσιαστικής ευδοκιμήσεως της σχετικής αιτήσεως ασφαλιστικών μέτρων, προσήκοντα ασφαλιστικά μέτρα θα είναι η προσημείωση υποθήκης (ΚΠολΔ 706 § 2), η εγγυοδοσία (ΚΠολΔ 704) και η συντηρητική κατάσχεση (ΚΠολΔ 707 επ.)³⁶⁵. Στην περίπτωση αυτή, ζήτημα ικανοποιήσεως της ασφαλιστέας αξιώσεως δεν τίθεται εξ ορισμού, διότι με τα μέτρα αυτά προδήλως η αξίωση αυτή δεν ικανοποιείται, παρά εξασφαλίζεται η ικανοποίησή της, μέχρις ότου – στο μέλλον – ο δανειστής αποκτήσει εκτελεστό τίτλο (: της ΚΠολΔ 904 § 2 α')³⁶⁶.

ε.2.4. Εφόσον όμως, ως ασφαλιστέα προβάλλεται η απαίτηση προς αυτούσια απόδοση, τότε η επιλογή του προσήκοντος ασφαλιστικού μέτρου θα προκύψει από τα εξής:

ε.2.4.1. Η ασφαλιστέα αξίωση (: προς αυτούσια απόδοση του πλουτισμού του υποχρέου συζύγου), ως ενοχική δεν έχει ως έννομο επακόλουθο το ότι το περιουσιακό στοιχείο, (στο οποίο αυτή συγκεντρώνεται εξ ολοκλήρου ή κατά ποσοστό εξ αδιαίρετου σε ορισμένο ή ορισμένα από τα γαμικά αποκτήματα του υποχρέου συζύγου), μετατίθεται ipso iure στην περιουσία, δηλ. στην κυριότητα του δικαιούχου συζύγου³⁶⁷.

ε.2.4.2. Είτε το (ενοχικώς μεταβιβαστέο) πράγμα είναι κινητό είτε είναι ακίνητο, για τη σύννομη μετάθεση της κυριότητάς του στο δικαιούχο σύζυγο, απαιτείται (τελεσίδικη) καταδίκη του υποχρέου συζύγου, σε δήλωση της σχετικής βούλησής του, κατά την ΚΠολΔ 949³⁶⁸.

³⁶³ **Σταθόπουλος**, ανωτ., (σημ. αριθ. 223), περιθ. αριθ. 37. **Δεληγιάννης (-Κουτσουράδης)**, Οικογ.Δ., § 187 σελ. 106. **Παπαδημητρίου**, Νέο Οικογ.Δ., σελ. 150. **Ο ίδιος**, Αποκτήματα' Ενοχική, όχι όμως πάντα χρηματική η αξίωση, ΕλΔ 39, § Α', σελ. 505. ΑΠ 1285/1991.

³⁶⁴ ΕλΔ 38, 28.

³⁶⁵ **Γεωργίου**, Οι αξιώσεις εκ των ΑΚ 1400-1402 και η προσωρινή δικαστική προστασία τους, στο βιβλίο μου «Ασφαλιστικά μέτρα», 2η έκδοση, § 2.2., σελ. 460 και στην ΕλΔ 33 (1992), σελ. 1397 επ. § (2.2.).

³⁶⁶ **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 692, § 4.2.2.2., σελ. 116 επ. **Ζερδελής**, ανωτ. (σημ. αριθ. 137), σελ. 77.

³⁶⁷ **Γεωργίου**, ανωτ., (σημ. No 229), § 2.3.1., σελ. 460. Βλ. και την ΠΠρΑθ 99/1990 Αρμ. 1992, 900.

³⁶⁸ **Σταθάς**, ανωτ., (σημ. No 225), σελ. 61. Για το ότι η αξίωση προς δήλωση βουλήσεως μπορεί να πηγάζει από διάταξη νόμου, βλ. ΑΕΔ 9/1983. ΑΠ-Ολομ-1575/81 Νοβ 30, 1056. **Ποδηματά**, Η καταδίκη σε δήλωση της βούλησης, 1989, § 3 VI σελ. 163. Πρβλ. την περίπτωση της επανόδου του δωρηθέντος περιουσιακού στοιχείου στον δωρητή, μετά την ανάκληση της δωρεάς: η αξίωση του δωρητή προς επιστροφή του δωρηθέντος, είναι ενοχική και, συνεπώς, η κυριότητά του δεν επανακάμπτει αυτοδικαίως. Βλ. σχετικά **Γεσίου-Φαλτσή**, Αναγκαστική εκτέλεση, § 51 II 1 σημ. 7 σελ. 61. ΕφΑθ 3865/80 Νοβ 28, 1559. ΠΠρΗλείας 74/79 Νοβ 27, 1361. ΠΠρΑθ 1549/82, αδημ.

ε.2.4.3. Μετά την καταδίκη αυτήν του οφειλέτη, θα δικαιούται ο δικαιούχος σύζυγος να επιδιώξει την απόδοση σ' αυτόν την νομής του αποκτήματος, είτε κατά την ΚΠολΔ 941, (αν αυτό είναι κινητό)³⁶⁹, είτε κατά την ΚΠολΔ 943, (αν είναι ακίνητο)³⁷⁰. (Είναι αυτονόητο ότι το προσήκον ένδικο βοήθημα εν προκειμένω είναι η rei vindicatio-AK 1094).

ε.2.4.4. Για να παραγάγει τ' αποτελέσματά της η αγωγή εκ της ΚΠολΔ 949, θα πρέπει η αντίστοιχη καταψηφιστική³⁷¹ απόφαση να τελεσιδικήσει. Ακριβώς όμως η ανάγκη τελεσιδικίας της απόφασης αυτής, αποκλείει εξ ορισμού τη δυνατότητα να πραγματοποιηθεί η καταδίκη αυτή με προσωρινή ρύθμιση (: ασφαλιστικό μέτρο), διότι, η επιδιωκόμενη δήλωση, δεν υποκαθίσταται από μία, οποιαδήποτε, απόφαση, παρά αποκλειστικά από τελεσιδική απόφαση, η οποία έχει διαρκή δεσμευτικότητα. Επομένως, κατά τη λογική του δικαίου, η δήλωση της βούλησης του εναγομένου δεν μπορεί να υποκατασταθεί από απόφαση που διατάζει τη λήψη ασφαλιστικού μέτρου, διότι αυτή έχει εξ ορισμού προσωρινή ισχύ³⁷². Πρόκειται στην ουσία, γι' απαγορευμένη ικανοποίηση του ασφαλιστέου δικαιώματος³⁷³. Συνεπώς, η προσωρινή καταδίκη σε δήλωση βουλήσεως είναι ανεπίτρεπτη. Για την προσωρινή προστασία του δικαιούχου συζύγου, θα πρέπει το δικαστήριο να διατάξει τη λήψη κατάλληλου ασφαλιστικού μέτρου, ρυθμιστικού χαρακτήρα (ΚΠολΔ 732), όπως λόγου χάρι τη δικαστική απαγόρευση της διάθεσης του μεταβιβαστέου πράγματος ή τη θέση του υπό δικαστική μεσεγγύηση³⁷⁴⁻³⁷⁵.

³⁶⁹ **Ποδηματά**, ανωτ. (σημ. Νο 232), § 3 III 2 (β), σελ. 106/8. **Γεσίου-Φαλτσή**, ανωτ. (σημ. Νο 232), § 51 III 3 σελ. 68. ΜΠρΑθ 7859/1982 ΕλΔ 24, 1272.

³⁷⁰ Βλ. **Μπρίνια**, Αναγκαστική εκτέλεσις2, § 238 (α) IV σελ. 660 και ΜΠρΑθ 7859/82 ανωτ. (σημ. Νο 233).

³⁷¹ **Μπρίνιας**, ανωτ., (σημ. Νο 234), § 239 σελ. 663/4. **Μητσόπουλος**, Η φύσις της εις την δήλωσιν βουλήσεως καταδικαζούσης αποφάσεως, Νοβ 17, 624. **Σινανιώτης**, Καταδίκη εις δήλωσιν, ΕΕΝ 29, 633 επ. **Μπέης**, Μέσα εκτελέσεως της καταδικαζούσης εις δήλωσιν αποφάσεως, Νοβ 17, 624. **Ο ίδιος**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 731, § 4.2., σελ. 776. **Μαριδάκης**, Η εκτέλεσις αλλοδαπών αποφάσεων2, σελ. 100. **Κρητικός**, Το προσύμφωνον, 1η έκδ. § 21 III 2, σελ. 365. **Γεσίου-Φαλτσή**, ανωτ. (σημ. αριθ. 232), § 51 III 1 σελ. 63. ΕφΑθ 5856/1979 Νοβ 27, 1461. ΕφΘεσ 141/74 Αρμ. ΚΘ, 886. ΕφΘρ 76/74 ΑρχΝ 26, 295.

³⁷² **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 692 § 5.5, σελ. 150, άρθρο 731 § 4.2., σελ. 777/8 και άρθρο 732, § 3.9 σελ. 807. **Ο ίδιος**, Τα όρια της προσωρινής δικαστικής προστασίας, (1980), σελ. 69. **Σταματόπουλος**, Σχόλιο, Δ. 15, 502 (§ 2.2.1.). **Νίκας**, Υπάρχει δυνατότητα έμμεσου εκβιασμού του οφειλέτη να προβεί σε δήλωση της βούλησης με ασφαλιστικά μέτρα; (Αρμ ΛΕ, 1064 επ.). **Ηλιακόπουλος**, Σχόλιο, Δ. 14, 56. Από τη νομολογία, βλ. ΜΠρΛαρ 587/79 ΕλΔ 20, 807 = ΕΕμπΔ ΛΑ, 619. ΜΠρΝαυπλ 264/82 ΔΕΝ 38, 850 = ΕΕργΔ 41, 606. ΜΠρΑθ 2768/82 ΕλΔ 23, 158. ΠΠρΚαρδ 395/87 αδημ. ΜΠρΑθ 16258/88 αδημ. ΜΠρΑθ 15045/89 Δ. 21, 147 και 229. ΜΠρΧαλκίδας 272/91, αδημ.

³⁷³ Βλ. **Ηλιακόπουλο**, ανωτ. (σημ. Νο 236). **Μπέη**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 692, § 5.5., σελ. 151.

³⁷⁴ **Γεωργίου**, ανωτ., (σημ. αριθ. 229), § 2.4.2., σελ. 461. Πρβλ. και **Μπέη**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 732 § 3.9. σελ. 807 και άρθρο 725 § 3.2., (υπό γ'), σελ. 600.

³⁷⁵ Η δικαστική μεσεγγύηση πραγμάτων (ως ασφαλιστικό, δηλ. μέτρο), διατάσσεται συννόμως και σε περίπτωση κατά την οποία υφίσταται μεταξύ των διαδίκων (και) διαφορά ενοχικής φύσης, με αντικείμενο (ενοχική) αξίωση του αιτούντος προς παράδοση πράγματος (**Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 725 § 3.2., υπό γ', σελ. 600. **Τζίφρας**, Ασφαλιστικά μέτρα, 1985, Κεφ. Ε', σελ. 224. **Παμπούκη/Κεραμέα**, Δικαστική μεσεγγύηση προς διασφάλισιν των δικαιωμάτων του αρχικού αγοραστή καπνού, έναντι αγοραστή, Γνμδ., Δ. 4, 547 επ. **Σταυρόπουλος**, ΕρμΚΠολΔ, Δ' (1969), άρθρο 770 αριθ. 3α, δ, ε, σελ. 969. **Ο ίδιος**, Συμπλήρωμα και προσαρμογή, 1972, άρθρο 725 αριθ. 2 (β) σελ. 379. ΜΠρΑθ 16171/78 Νοβ 27, 246. ΜΠρΚορ 734/83 Νοβ 32, 700. ΜΠρΠειρ 35/91 Δ. 23, 351 = Νοβ 39, 1242 = ΕπΝαυτΔ 20, 131. ΜΠρΑθ 1472/93 ΕλΔ 35, 1395. ΜΠρΘεσ 32611/96 Αρμ. ΝΑ, 490. ΜΠρΒερ 695/96 Αρμ. Ν, 1371.

§3.4. Στα διαπλαστικά δικαιώματα:

(1) Πρόσκρουση στη ρήτρα της ΚΠολΔ 692 § 4,

Η προσωρινή διάπλωση δεν μπορεί κατ' αρχήν να διαταχθεί ως ασφαλιστικό μέτρο, επειδή συνιστά απαγορευμένη ικανοποίηση του ασφαλιστέου διαπλαστικού δικαιώματος³⁷⁶. Όμως, τούτο δεν σημαίνει και ότι ο δικαιούχος του δικαιώματος αυτού στερείται προσωρινής δικαστικής προστασίας. Αρκεί, με την προστασία αυτή να μην συντελείται η διάπλωση³⁷⁷. Λόγου χάρη, όταν ζητείται ο προσωρινός αποκλεισμός εταίρου από την εταιρία του³⁷⁸, ναι μεν το δικαστήριο των ασφαλιστικών μέτρων δεν θα διατάξει τον αποκλεισμό αυτόν, ως συνιστώντα απαγορευμένη προσωρινή διάπλωση³⁷⁹ όμως, η προσωρινή δικαστική προστασία, (όταν απαιτείται να διαταχθεί, όταν δηλ. συντρέχει επείγουσα περίπτωση), μπορεί να συνίσταται σε απαγόρευση εισόδου του καθ' ου στους χώρους της εταιρίας ή σε προσωρινή αφαίρεση της διαχειριστικής εξουσίας του ή σε προσωρινή στέρηση του δικαιώματός του να ενημερώνεται ως προς την πορεία των εταιρικών υποθέσεων³⁷⁹.

(2) Προσωρινή ακύρωση της καταγγελίας της εργασιακής σύμβασης,

Κλασική περίπτωση απαγορευμένης προσωρινής διάπλωσης είναι η «προσωρινή ακύρωση της καταγγελίας της εργασιακής συμβάσεως», επί αιτήσεων ασφαλιστικών μέτρων απολυομένων μισθωτών, οι οποίοι προσβάλλουν ως άκυρη την εργοδοτική καταγγελία και ζητούν να διαταχθεί, ως ασφαλιστικό μέτρο, η προσωρινή επαναπρόσληψή τους³⁸⁰ και ορθότερα να υποχρεωθεί προσωρινώς ο εργοδότης ν' ανέχεται την παρουσία τους στην εκμετάλλευσή.

Η καταγγελία της εργασιακής συμβάσεως (από τον εργοδότη ή τον εργαζόμενο) είναι δικαίωμα που ασκείται με απευθυντέα μονομερή δήλωση βουλήσεως, η οποία επιφέρει μονομερώς έννομη μεταβολή στην εν λόγω σύμβαση, δηλ. τη λύση της για το μέλλον. Επομένως, η καταγγελία αυτή είναι διαπλαστικό δικαίωμα³⁸¹⁻³⁸². Η δε λύση της συμβάσεως που επιφέρει, είναι ακριβώς η διάπλωση (: η έννομη συνέπεια), η οποία επιδιώκεται με την καταγγελία. Κι αυτή η διάπλωση απαγορεύεται να διαταχθεί προσωρινώς, ως επελθούσα η μή

³⁷⁶ **Μπέης**, Η προσαρμογή του ασφαλιστικού μέτρου στη φύση του ασφαλιστέου δικαιώματος κατά τον Κώδικα Πολ. Δικ., ανωτ. (σημ. Νο 167), § 5.2.1., σελ. 163 επ. **Ο ίδιος**, Γνμδ., Δ. 14, 66. επ. **Ο ίδιος**, Τα όρια της προσωρινής δικαστικής προστασίας, (1980), § 14.2., σελ. 121. ΜΠρΑθ 5611/81 Δ. 12, 335 με σημ. Μπέη = Νοβ 29, 734. ΜΠρΑθ 16413/82 ΕλΔ 23, 722. ΜΠρΠειρ 479/1982 ΝΔικ. 28, 303. ΜΠρΑθ 15647/82 Δ. 15, 145 με σημ. ΜΠρΑθ 2787/74 Δ. 6, 296. ΜΠρΒερ 78/74 ΑρχΝ ΚΕ, 449. ΜΠρΝαυπλ 264/82 ΔΕΝ 38, 850 = ΕΕργΔ 41, 606. ΜΠρΑθ 2772/71 Δ. 2, 782 με σημ.

³⁷⁷ **Μπέης**, Η προσαρμογή του ασφαλιστικού μέτρου στη φύση του ασφαλιστέου δικαιώματος, κατά τον ΚΠολΔ, ανωτ. (σημ. Νο 167), § 5.2.2., σελ. 164. **Ο ίδιος**, Γνμδ., Δ. 14, 66 επ.

³⁷⁸ Βλ. την ΜΠρΑθ 15197/69 Δ. 1, 162 με παρατηρήσεις Βερβεσού = ΕΕμπΔ ΚΒ, 55.

³⁷⁹ **Μπέης**, Η προσαρμογή του ασφαλιστικού μέτρου στη φύση του ασφαλιστέου δικαιώματος κατά τον ΚΠολΔ, ανωτ., (σημ. αριθ. 167), § 5.2.2., σελ. 164. **Ο ίδιος**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 692 § 5.10, σελ. 157. **Ο ίδιος**, Δ. 9, 510. **Βερβεσός**, Δ. 1, 164.

³⁸⁰ Βλ. για παράδειγμα τις: ΜΠρΛαρ 701/84 ΕΕργΔ 44, 339. ΜΠρΤριπ 32/81 Νοβ 29, 1312.

³⁸¹ **Ζέπος**, ΕνοχΔ, II σελ. 474. **Αστ. Γεωργιάδης**, ΕνοχΔ. Γεν. Μέρος, II σελ. 311. **Ι. Καρακατσάνης**, στον ΑΚ Γεωργιάδη/Σταθόπουλου, Εισαγ. άρθρ. 416-454, περιθ. αριθ. 14. **Ζερδελής**, Το δίκαιο της καταγγελίας της σύμβασης εξαρτημένης εργασίας, 1995, § 1 I, σελ. 1. **Αλέξ. Καρακατσάνης/Γαρδίκας**, Ατομικό Εργ. Δ., 1995, περιθ. αριθ. 866. **Κουκιάδης**, ΕργΔ., Ατομικές εργασιακές σχέσεις, β' έκδοση, Κεφ. Ε', § 2 Α I, σελ. 688. **Αγραφιώτης**, στον ΑΚ Γεωργιάδη/Σταθόπουλου, άρθρο 669, περιθ. αριθ. 10.

³⁸² Βλ. για την εννοιολογική οριοθέτηση του διαπλαστικού δικαιώματος: **Μπαλή**, ΓενΑ, § 28. **Απ. Γεωργιάδης**, ΓενΑ, (1996), περιθ. αριθ. 275. **Παπαντωνίου**, ΓενΑ., (1983), § 41 (I, 2), σελ. 193. **Σπυριδάκης**, ΓενΑ, (1985), § 45 (β), σελ. 96. **Σημαντήρα**, ΓενΑ, 1980, περιθ. αριθ. 212. ΕφΑθ 2938/98 αδημ.

επελθούσα, διότι ικανοποιείται οριστικά πρόκριμα³⁸³ του ασφαλιστέου δικαιώματος (: προς πραγματική απασχόληση του μισθωτού³⁸⁴) και συγκεκριμένα η αντένσταση του αιτούντος τα ασφαλιστικά μέτρα μισθωτού, περί ακυρότητας της καταγγελίας, την οποία προβάλλει, κατ' ένσταση, ο εργοδότης³⁸⁵. Το δικαστήριο, επομένως, δεν έχει ex lege την δικαιοδοσία (iurisdictio) να κηρύξει προσωρινώς μη λειτουργούσα την καταγγελία του εργοδότη. Δικαιοδοτεί μόνο να πιθανολογήσει ότι αυτή είναι άκυρη ή έγκυρη και, στη συνέχεια, αντιστοίχως, είτε:

(α) να θεωρήσει ότι η εργασιακή σύμβαση είναι ενεργός και επομένως είναι έγκυρη η αξίωση του μισθωτού προς πραγματική απασχόληση από τον εργοδότη του. Οπότε, εφόσον κρίνει – κατά πιθανολόγηση – ότι συντρέχει και επείγουσα περίπτωση, θα διατάξει ως ασφαλιστικό μέτρο, την προσωρινή ενεργοποίηση της εριζόμενης έννομης σχέσης και θα υποχρεώσει προσωρινά τον εργοδότη ν' απασχολεί πραγματικά τον μισθωτό, χωρίς τούτο να συνιστά απαγορευμένη ικανοποίηση του ασφαλιστέου ανωτέρω δικαιώματος του τελευταίου³⁸⁶. Προκειμένου δε το δικαστήριο των ασφαλιστικών μέτρων να προσδώσει νόημα στο διατακτικό της σχετικής απόφασής του, θα πρέπει περαιτέρω να απειλήσει, για την περίπτωση κατά την οποία ο εργοδότης θα παραβεί την υποχρέωσή του ν' ανέχεται τον μισθωτό στην εκμετάλλευσή του, επιβολή χρηματικής ποινής και απαγγελία προσωπικής κράτησης του καθ' ου (ΚΠολΔ 947). Αν πρόκειται για νομικό πρόσωπο, η προσωπική κράτηση θα διαταχθεί κατά του νομίμου εκπροσώπου του καθ' ου νομικού προσώπου, εφόσον η σχετική αίτηση απευθύνεται και κατ' αυτού προσωπικώς. Γίνεται μνεία στο σημείο τούτο ότι η απαγόρευση προσωπικής κρατήσεως του νομίμου εκπροσώπου ανωνύμων εταιριών και εταιριών περιορισμένης ευθύνης εκ της ΚΠολΔ 1047 § 3, είναι ανεφάρμοστη όταν η προσωπική κράτηση απειλείται για την περίπτωση παραβιάσεως του διατακτικού δικαστικής αποφάσεως.

(β) να θεωρήσει ότι η εργασιακή σύμβαση δεν είναι ενεργός, οπότε θ' απορρίψει την αίτηση.

(3) *προσωρινός προσδιορισμός των οφειλομένων σε Οργανισμούς Κοινής Ωφέλειας.*

Κρίθηκε³⁸⁷, ότι δεν είναι νόμιμη η αίτηση καταναλωτή της ΔΕΗ, με την οποία αυτός ζήτησε να ληφθούν ασφαλιστικά μέτρα, προκειμένου να προσδιορισθεί προσωρινώς από το δικαστήριο, κατά την δίκαιη κρίση του, το ποσό που οφείλει στη ΔΕΗ από κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας, επειδή η εταιρία αυτή, (στην οποία ανετέθει συμβατικώς να καθορίζει κατά την ελεύθερη κρίση της το ποσό της ηλεκτρικής ενέργειας που καταναλήσκει ο καταναλωτής, καθώς και το τίμημα που της οφείλεται από την αιτία αυτή), διόγκωσε αδικαιολογήτως – δηλ. χωρίς δίκαιη κρίση – την τιμή πωλήσεως του ηλεκτρικού ρεύματος. Το δικαστήριο έκρινε ότι η δικαστική απόφαση, με την οποία προσδιορίζεται η παροχή, κατά το άρθρο 371 ΑΚ, είναι διαπλαστική και, ακολούθως, δεν μπορεί να επιδιωχθεί με αίτηση

³⁸³ Για την έννοια του προκρίμματος (: προδικαστικού ζητήματος). Βλ. **Μπέη**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 218 § ΙΙΙ 2(δ) σελ. 972 και άρθρο 282 § 1 σελ. 1211. **Τον ίδιο**, Σχόλια, Δ. 2 σελ. 164 και Δ. 13, 838.

³⁸⁴ Βλ. **Καλομοίρη**, Βασικά έννοιαι του ελληνικού εργατικού δικαίου, (1973), σελ. 184. **Σταμούλη**, Το διευθυντικόν δικαίωμα του εργοδότη, σελ. 140. **Κουκιάδη**, ΕργΔ. σελ. 639 επ. **Γαβαλά**, Η αξίωσις πραγματικής απασχολήσεως του μισθωτού, ΕΕργΔ 43, 78 επ. **Ληξουριώτη**, Σχόλιο, ΕΕργΔ 47, 587 επ. **Βλαστό**, Η σύμβαση εξαρτημένης εργασίας, Α', 618 επ. **Ζερδελή**, Η προστασία της θέσης εργασίας, σελ. 34 επ. **Καζάκο**, Το δικαίωμα απασχόλησης, σελ. 53 επ. **Ντάσιο**, Εργ. Δικον. Δ., τ. Α/Ι, σελ. 371 επ. **Αλ. Καρακατσάνη/Γαρδίκας**, ανωτ. (σημ. Νο 245), περιθ. αριθ. 583. Από τη νομολογία, βλ. ΑΠ 115/92 ΕΕργΔ 52, 495. ΑΠ 1209/88 ΕΕργΔ 48, 1014. ΑΠ 1512/1987 ΕΕργΔ 47, 1088. ΑΠ 1203/87 ΕΕργΔ 47, 591. ΑΠ 875/86 ΕΕργΔ 46, 470. ΑΠ 820/83 ΔΕΝ 40, 166.

³⁸⁵ Βλ. ΑΠ 356/95 ΕΕργΔ 55, 366. ΑΠ 364/95 ΕΕργΔ 55, 676. ΑΠ 1577/87 ΕΕργΔ 47, 1172. ΑΠ 88/85 ΕΕργΔ 34, 650. ΑΠ 768/74 ΕΕργΔ 33, 1443. ΑΠ 1272/74 ΕΕργΔ 34, 402. ΑΠ 281/74 Νοβ 22, 1274. **Ζερδελής**, ανωτ., (σημ. Νο 245), περιθ. αριθ. 782 επ.

³⁸⁶ Βλ. ανωτέρω, υπό το άρθρο 692 § ΙΙΙ 3.1. (ΙΙ.1.)

³⁸⁷ ΜΠρΑθ 5611/81 Δ. 12, 335 με σημ. Γιαταγάνας και Μπέη.

ασφαλιστικών μέτρων η προσωρινή διάπλωση, επειδή οδηγεί στην οριστική ικανοποίηση του ασφαλιστέου δικαιώματος και επομένως προσκρούει ευθέως στην απαγορευτική ρήτρα της ΚΠολΔ 692 § 4.

Η δική μας άποψη επί του ζητήματος: Ανεξάρτητα από τη θέση που θα υιοθετήσει κανείς, στο ζήτημα περί του εάν η απόφαση, δυνάμει της οποίας προσδιορίζεται η αόριστη παροχή, κατά την ΑΚ 371, είναι ή όχι διαπλαστική³⁸⁸, είναι ωστόσο βέβαιο πως πράγματι, στην ανωτέρω περίπτωση, προσωρινός δικαστικός προσδιορισμός του οφειλομένου τιμήματος (ως προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης) δεν μπορούσε να γίνει, είτε η – σχετική – απόφαση της ΔΕΗ χαρακτηριστεί αναγνωριστική είτε χαρακτηριστεί διαπλαστική: στην πρώτη περίπτωση, διότι θα πρόκειται για προσωρινή επιδίκαση απαιτήσεως, η οποία δεν περιλαμβάνεται στις *numero clauso*³⁸⁹ αναφερόμενες στην ΚΠολΔ 728 § 1^Α στην δεύτερη περίπτωση, διότι θα πρόκειται γι' απαγορευμένη προσωρινή διάπλωση³⁹⁰. Το δικαστήριο όμως, κατά τη γνώμη μας, υπέπεσε στο σφάλμα³⁹¹ ν' απορρίψει την αίτηση ασφαλιστικών μέτρων, ως νόμω αβάσιμη, επειδή το αιτηθέν ασφαλιστικό μέτρο ήταν *ex lege* ανεπίτρεπτο. Αλλά, όπως ήδη σημειώθηκε ανωτέρω³⁹², είχε υπηρεσιακό καθήκον – εφόσον διαπίστωνε, κατά πιθανολόγηση, πως υφίστατο ασφαλιστέο δικαίωμα και συνέτρεχε επείγουσα περίπτωση – να διατάζει το προσήκον ασφαλιστικό μέτρο (ΚΠολΔ 692 § 1), ως προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης, που εδώ θα μπορούσε να ήταν, λόγου χάρη, η προσωρινή απαγόρευση της ΔΕΗ να επιχειρήσει την απειλούμενη διακοπή της ηλεκτροδότησης³⁹³.

Έχουμε όμως την γνώμη ότι στην ανωτέρω περίπτωση δεν υφίστατο ασφαλιστέα αξίωση του αιτούντος απέναντι στη ΔΕΗ, 1) διότι δεν υφίσταται έννομη δυνατότητα να εξαναγκασθεί η ΔΕΗ να μην προβεί σε καταγγελία της συμβάσεως ηλεκτροδοτήσεως, διότι θα πρόκειται για ανεπίτρεπτη προσωρινή καταδίκη σε μη δήλωση της οικείας βουλήσεως από μέρους της ΔΕΗ^Α αλλά η δήλωση ή η μη δήλωση της βουλήσεως είναι φυσική ευχέρεια, η οποία δεν ελέγχεται από τα δικαστήρια, έστω κι αν ασκείται καταχρηστικά³⁹⁴ διότι 2) η συμβατική αξίωση του καταναλωτή απέναντι στη ΔΕΗ για την παροχή ρεύματος είναι αξίωση για θετική παροχή. Κατά τη θεωρία του ενοχικού δικαίου, σε κάθε θετική ενοχή αντιστοιχεί και μία αποθετική ενοχή (: προς παράλειψη), η οποία στην περίπτωση συμβάσεως ρευματοδοτήσεως συνίσταται στην σιωπηρώς εξυπακουόμενη υποχρέωση της ΔΕΗ να μη διακόπτει την παροχή ρεύματος. Η αποθετική ενοχή, η οποία απορρέει από την αντίστοιχη θετική, είναι μη

³⁸⁸ βλ. **Θετικά: Δωρή**, στον ΑΚ Γεωργιάδη/Σταθόπουλου, άρθρα 371-373, Νο 32. **Ζέπο**, ΕνοχΔ Ι, Κεφ. Β' § 6 IV 3 (α), σελ. 147. **Φύλιο**, ΕνοχΔ., Γενικό μέρος, 1987, 55 Β II 1, σελ. 346. **Μπαλή**, ΕνοχΔ, § 8 (4) σελ. 35. **Αστ. Γεωργιάδη**, ΕνοχΔ., Γεν. Μέρος, τεύχος α', § 15 VIII 3 σελ. 302. **Σταθόπουλο**, ΓενΕνοχΔ, II § 10 II σελ. 4. **Σούρλα**, ΕρμΑΚ, άρθρο 371 περιθ. αριθ. 18 (α). ΑΠ 1557/81 Νοβ 30, 924. **Αρνητικά: Φουρκιώτης**, Ελλην.Ενοχ.Δ., Γεν.Μέρος, τεύχος 1ο, 1964, 23 II, σελ. 201 σημ. αριθ. 46. **Μπέης**, Σχόλιο, Δ. 12, § 1 σελ. 339/340.

³⁸⁹ ΜΠρΘεσ 3811/81 Νοβ 30, 87. ΜΠρΑθ 7472/86 ΕλΔ 28, 1359. ΜΠρΘεσ 1950/78 Δ. 9, 801. ΜΠρΑθ 13351/79 Δ. 11, 573. **Μπέης**, Τα όρια της προσωρινής δικαστικής προστασίας, 1980, § 4.2., σελ. 50 επ. **Διαμαντάκος**, Η προσωρινή επιδίκασις των απαιτήσεων, ως ασφαλιστικών μέτρων, ΕΕΝ 38, 585. **Αποστολόπουλος**, Ο Πρόεδρος Πρωτοδικών, § 402 επ. **Τζίφρας**, Προσωρινή επιδίκασις απαιτήσεων, ΕΕΝ 37, 398. **Παπαχριστοπούλου**, Δ. 9, 804. **Contra: Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 728, § 4.2., σελ. 669-671. ΜΠρΚορ 246/76 Νοβ 25, 1121. ΜΠρΑθ 14616/71 ΑρχΝ 23, 62. Βλ. και την ΜΠρΑθ 17757/76 ΕλΔ 39, 210.

³⁹⁰ **Μπέης**, Σχόλιο, Δ. 12, 339 επ. (341, υπό § 2.1.).

³⁹¹ Βλ. παρόμοιο σφάλμα της ΜΠρΧαλκ 272/91 αδημ. (παρατίθεται σε περίληψη στο βιβλίο μου «Ασφαλιστικά μέτρα», Νο 1893).

³⁹² Βλ. ανωτέρω άρθρο 692 § I 5 και III 3.1. (II. 1)

³⁹³ **Μπέης**, Σχόλιο, Δ. 12, 341. **Ο ίδιος**, Τα όρια της προσωρινής δικαστικής προστασίας, § 4.2.2., σελ. 51. Πρβλ. **Τον ίδιο**, Γνμδ., Δ. 14, 66 και ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 682, § 6.5.2., σελ. 33.

³⁹⁴ Βλ. εκτενώς ΜΠρΧαλκίδας 695/ 1993 ΕλΔ 35, 194, καθώς και ΜΠρΖακ 622/2010 ΕφΑΔ 2011/339.

αυτοτελής και άρα μη αγωγήμη, με αποτέλεσμα να μην παρέχονται τα οικεία ασφαλιστικά μέτρα, για την προσωρινή προστασία της³⁹⁵.

§3.5. Αξίωση προς καταδίκη σε δήλωση βουλήσεως.

Λέχθηκε, ήδη, ανωτέρω³⁹⁶ ότι εκ του νόμου δεν παρέχεται στο Δικαστήριο εξουσία να διατάξει, ως προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης, την προσωρινή καταδίκη σε δήλωση της βούλησης. Το δικαστήριο όμως, δικαιούται να διατάξει τη λήψη του κατάλληλου από τις περιστάσεις ασφαλιστικού μέτρου, ρυθμιστικού χαρακτήρα³⁹⁷.

§ 3.6. Δικονομικά δικαιώματα³⁹⁸.

Στη διαδικασία της αναγκαστικής εκτέλεσης απαντώνται θεσμοί, οι οποίοι εμφανίζονται να συνιστούν ασφαλιστικά μέτρα και ειδικότερα προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης.

Α. Μη συμβατό αναγκαστικής εκτέλεσης και ασφαλιστικών μέτρων

Λέχθηκε ανωτέρω ότι βασικό εννοιολογικό γνώρισμα των ασφαλιστικών μέτρων, όπως τα γνωρίζει ο Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας, είναι η τελολογική σύνδεσή τους, τόσο με τη διαγνωστική δίκη, όσο και με το εριζόμενο δικαίωμα του ουσιαστικού δικαίου. Κατά τη διαδικασία όμως της αναγκαστικής εκτέλεσης δεν υφίσταται, εξ ορισμού, πεδίο ενασχόλησης και (δικαστικής) κρίσης περί της ισχύος ή μη του ασφαλιστέου δικαιώματος. Το δικαίωμα αυτό έχει ήδη κριθεί στη διαγνωστική δίκη³⁹⁹. Επομένως, στη διαδικασία της αναγκαστικής εκτέλεσης δεν υφίσταται εννοιολογικώς έδαφος χορήγησης ασφαλιστικού μέτρου⁴⁰⁰.

Β. Συναφείς προς την προσωρινή ρύθμιση θεσμοί στη διαδικασία της αναγκαστικής εκτέλεσης.

Στη διαδικασία της αναγκαστικής εκτέλεσης απαντώνται οι θεσμοί, 1) της προσωρινής εκτελεστότητας των οριστικών αποφάσεων (ΚΠολΔ 908 επ.), 2) της δικαστικής αναστολής της αναγκαστικής εκτέλεσης των προσωρινώς εκτελεστών αποφάσεων, λόγω ασκήσεως των τακτικών ενδίκων μέσων της ανακοπής ερημοδικίας και της εφέσεως (ΚΠολΔ 912, 913), 3) της δικαστικής αναστολής της προόδου της αναγκαστικής εκτελέσεως, λόγω ασκήσεως ανακοπής εκ του άρθρου 933 (ΚΠολΔ 938), 4) της δικαστικής αναστολής της διαδικασίας του πλειστηριασμού (ΚΠολΔ 1000), 5) της αναστολής της εκτέλεσης των ασφαλιστικών μέτρων της προσημείωσης και της συντηρητικής κατάσχεσης, τα οποία έχουν επιβληθεί βάσει διαταγής πληρωμής (ΚΠολΔ 724 § 2), 6) της αναστολής της εκτέλεσης Πρωτόδικης απόφασης επί ασφαλιστικών μέτρων νομής ή κατοχής, λόγω ασκήσεως εφέσεως (ΚΠολΔ 734 § 4 σε συνδ. με 912), 7) της αναστολής εκτέλεσης της απόφασης, επί αιτήσεως επαναφοράς των πραγμάτων στην προηγούμενη κατάσταση (ΚΠολΔ 157), 8) της αναστολής εκτέλεσης ανύπαρκτης απόφασης (ΚΠολΔ 314), 9) της αναστολής εκτέλεσης απόφασης, λόγω προσβολής της με τα έκτακτα ένδικα μέσα της αναίρεσεως (ΚΠολΔ 565 § 2) και της αναψηλαφήσεως (ΚΠολΔ 546 § 2) καθώς και της τριτανακοπής (ΚΠολΔ 589), 10) της αναστολής εκτελέσεως διαταγής πληρωμής, λόγω ασκήσεως ανακοπής (ΚΠολΔ 632 § 3 και 633 § 2) και 11) της αναστολής εκτελέσεως διαιτητικής αποφάσεως, λόγω ασκήσεως ακυρωτικής αγωγής (ΚΠολΔ 899 § 4).

³⁹⁵ Βλ. εκτενώς ΜΠρΧαλκίδας 474/1993 ΕλΔ 35, 193, καθώς και ΜΠρΖακ 622/2010 ΕφΑΔ 2011/339.

³⁹⁶ Βλ. ανωτέρω υπό το άρθρο 692 ΙΙΙ 3.3. (Β, ε.2.4.4.) και ΜΠρΖακ 622/2010 ΕφΑΔ 2011/339.

³⁹⁷ Βλ. στην υποσημ. αριθ. 238.

³⁹⁸ Βλ. τη μελέτη μου «Αναγκαστική εκτέλεση και ασφαλιστικά μέτρα», (ΕλΔ 38, 1465 επ.).

³⁹⁹ **Γεσίου-Φαλτσι**, Η αρχή της αναλογικότητας στην αναγκαστική εκτέλεση, ΕλΔ 32, § ΙΙ 2, σελ. 285 και ΙΙΙ 3, σελ. 285 επ. **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 565, § 3.1., σελ. 2352 και άρθρο 682, § 2.4., σελ. 25. **Ο ίδιος**, Αι διαδικασίαι ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου, τ. ΙΙ § 4 (Ι, 1), σελ. 260 επ.

⁴⁰⁰ **Μπέης**, Σχόλιο, Δ. 1, σελ. 286/7. **Καλαβρός**, Η παράλειψη παροχής προσωρινής δικαστικής προστασίας, στο πλαίσιο πολιτικής δίκης, στο συλλογικό έργο «Η δραστηριότητα της προσωρινής δικαστικής προστασίας», Εκδ. ΚΔΜελ., 1995, § ΙΙΙ 2, σελ. 105.

Γ. Νομική φύση:

Οι θεσμοί αυτοί, κατά την άποψή μας, δεν συνιστούν ασφαλιστικά μέτρα, παρά μέσα οριστικής προληπτικής δικαστικής προστασίας.

Ειδικότερα:

(1) Η προσωρινή εκτελεστότητα.

Η προσωρινή εκτελεστότητα δεν είναι τελολογικώς συνδεδεμένη με δικαίωμα και διαγνωστική δίκη – που αποτελούν, όπως σημειώθηκε ανωτέρω, βασικό εννοιολογικό γνώρισμα των ασφαλιστικών μέτρων – παρά με τη διαδικασία της αναγκαστικής εκτελέσεως⁴⁰¹.

(2) Η αναστολή της εκτέλεσης προσωρινώς εκτελεστών αποφάσεων,

Η αναστολή αυτή δεν διατάσσεται προκειμένου να εξασφαλισθεί το διαγνωσθέν οριστικώς ουσιαστικό δικαίωμα⁴⁰² και συνεπώς δεν εντάσσεται στο πεδίο των ασφαλιστικών μέτρων.

(3) Η αναστολή του πλειστηριασμού,

Η δικαστική αναστολή της διαδικασίας του πλειστηριασμού δεν εξαρτάται τελολογικώς από διαγνωστική δίκη, ούτε από οποιοδήποτε είδους δικαίωμα τουοφειλέτη⁴⁰³ και συνεπώς δεν συνιστά εξ ορισμού ασφαλιστικό μέτρο, παρά μέτρο ρυθμιστικό της διαδικασίας της αναγκαστικής εκτελέσεως⁴⁰⁴.

(4) Η αναστολή εκτέλεσης της απόφασης προσημείωσης και συντηρητικής κατάσχεσης, καθώς και της απόφασης επαναφοράς των πραγμάτων στην προηγούμενη κατάσταση,

Χαρακτηριστικά γνωρίσματα των ασφαλιστικών μέτρων, που εξετέθησαν ανωτέρω, δεν έχουν ούτε 1) η αναστολή της εκτέλεσης των ασφαλιστικών μέτρων της προσημείωσης και της συντηρητικής κατασχεσεως, τα οποία έχουν επιβληθεί βάσει διαταγής πληρωμής ούτε 2) η αναστολή της εκτελέσεως της απόφασεως, κατόπιν ασκήσεως της αιτήσεως επαναφοράς των πραγμάτων στην προηγούμενη κατάσταση.

(5) Η αναστολή εκτέλεσης λόγω ασκήσεως ανακοπών,

Οι αναστολές εκτέλεσης λόγω ασκήσεως ανακοπών ή ενδίκων μέσων, δεν είναι ασφαλιστικά μέτρα, διότι 1) το δικονομικό «δικαίωμα» της ασκήσεως ανακοπής δεν αποτελεί δικαίωμα με τη στενή έννοια του όρου⁴⁰⁵, παρά έννομη δυνατότητα του διαδίκου είτε προς ανατροπή δυσμενών γι' αυτόν καταστάσεων, στα πλαίσια αναγκαστικής εκτέλεσης εις βάρος του⁴⁰⁶ είτε λόγω δυσμενούς γι' αυτόν δικαστικής αποφάσεως.

⁴⁰¹ **Μπέης**, Σχόλια, Δ. 1 σελ. 286/7 και σελ. 490. **Ο ίδιος**, ΕρμΚΠολΔ, Πέμπτο Βιβλίο, Εισαγωγή, § 6.3., σελ. 12. **Βερβεσός**, ανωτ. (σημ. Νο 1), § I (4), σελ. 534 στο κείμενο και στη σημ. Νο 17. **Ο ίδιος**, Δ. 1, 258.

⁴⁰² **Μπρίνιας**, ανωτ., (σημ. Νο 234), § 62 (I), σελ. 169 επ.

⁴⁰³ **Φραγκίστας/Φαλτσή**, Αναγκαστική Εκτέλεση, § 60 (I) σελ. 225/6 και στην υποσημ. Νο 4.

⁴⁰⁴ **Μπρίνιας**, ανωτ. (σημ. Νο 234), § 556 (V), σελ. 1732 και § 559 II (ε'), σελ. 1744. **Φραγκίστας/Φαλτσή**, ανωτ., (σημ. Νο 265), § 60 IV σελ. 231. **Βερβεσός**, Δ. 1, 89. **Μπέης**, Αι διαδικασίαι II σελ. 384, 387/8. **Τζίφρας**, Δ. 2, 646. **Ο ίδιος**, Ασφαλιστικά μέτρα, (1985), Κεφ. Θ', (Α VIII 5) σελ. 509.

⁴⁰⁵ **Δημητρίου**, Η δικαστική αναστολή της αναγκαστικής εκτελέσεως, 1993, § 4 σελ. 62-65. Βλ. και **Μητσόπουλο**, Η φύσις του «σημειώματος» περί αναστολής της αναγκαστικής εκτελέσεως κατ' άρθρ. 938 § 1 ΚΠολΔ, Αρμ. 1989 § II 8 υποσημ. 29 σελ. 433. **Βλ. όμως: Μπέη**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 682, § 6.6.1., σελ. 34/5. **Τον ίδιο**, Τα όρια της προσωρινής δικαστικής προστασίας, σελ. 121. **Τον ίδιο**, Η προσαρμογή του ασφαλιστικού μέτρου στη φύση του ασφαλιστέου δικαιώματος κατά τον ΚΠολΔ, ανωτ. (σημ. αριθ. 98α), § 5.3. σελ. 165 επ. **Παναγόπουλο**, Η οριστικότητα της δικαστικής απόφασης κατά το άρθρο 309 ΚΠολΔ, (1989), § 3.2.3., σελ. 65 Νο 192. **Κουσουύλη**, Η παρέμβαση του δανειστή στην εκτελεστική δίκη, 1990, § 4 σελ. 59. **Κονδύλη**, Το δεδικασμένον κατά τον ΚΠολΔ, 1983, § 22 (1, 2) σελ. 265/6.

⁴⁰⁶ **Γεωργίου**, ανωτ. (σημ. Νο 260), § III Ε 2 (ε) σελ. 1469. πρβλ. και ΜΠρΧαλκίδας 253/1992

Ειδικά στην περίπτωση ανακοπής κατά πράξεων της εκτελεστικής διαδικασίας, πρόκειται, κατά την γνώμη μας, για παροχή (έννομης) δυνατότητας στον οφειλέτη/καθ' ου η εκτέλεση ν' ασκήσει διαμορφωτική διαδικαστική πράξη (: ανακοπή), προκειμένου – με τη διαπλαστική ενέργεια της πράξης αυτής (: την ακυρωσία της πληττόμενης, ως ελαττωματικής, διαδικαστικής πράξης) – να επέλθει νέα κατάσταση των δικονομικών σχέσεων των υποκειμένων της αναγκαστικής εκτελέσεως⁴⁰⁷. Πέραν τούτων, με την αναστολή της εκτελέσεως, δεν διασφαλίζεται το – δια της αντίστοιχης ανακοπής εκκρεμές – αίτημα προς ακύρωση της ανίσχυρης διαδικαστικής πράξης, ώστε να συναρτάται η αναστολή εκτελέσεως προς το αντικείμενο της αντίστοιχης ανακοπής παρά ολότελα διάφορο δικαίωμα του αιτούντος και συγκεκριμένα το ουσιαστικό δικαίωμά του επί του αντικειμένου της εκτελέσεως⁴⁰⁸.

(6) Η αναστολή εκτέλεσης λόγω ασκήσεως ενδίκων μέσων και

Όμοια πρέπει να είναι, μετά τις ανωτέρω αναπτύξεις, και η κρίση περί της νομικής φύσης της αναστολής της εκτελεστότητας, λόγω ασκήσεως (τακτικού ή εκτάκτου) ενδίκου μέσου. Διότι, αντικείμενο της κύριας δίκης επί του ενδίκου μέσου είναι το διαπλαστικό αίτημα προς εξαφάνιση της προσβαλλόμενης με αυτό απόφασης⁴⁰⁹. Από το άλλο μέρος, στη δίκη της αναστολής της εκτελεστότητας, προστατευτέο είναι άλλο δικαίωμα και συγκεκριμένα αυτό της ιδιοκτησίας του ηττηθέντος (οριστικώς ή τελεσιδικώς) διαδίκου, ο οποίος κινδυνεύει να υποστεί αναγκαστική εκτέλεση, (εφόσον ο αντιδίκος του αποκτήσει εκτελεστό τίτλο, εφόσον απορριφθεί το ένδικο μέσο), σε περιουσιακά στοιχεία του, επί τη βάσει εσφαλμένου – ενδεχομένως – εκτελεστού τίτλου. Επομένως και στην προκειμένη περίπτωση δεν υφίσταται ταυτότητα μεταξύ των προστατευτέων δικαιωμάτων στις δύο δίκες (επί του ενδίκου μέσου αφενός και της αναγκαστικής εκτέλεσης της προσβαλλόμενης απόφασης, αφετέρου), με αποτέλεσμα να μην υφίσταται το σχετικό θεμελιώδες γνώρισμα του ασφαλιστικού μέτρου⁴¹⁰.

(7) Η αναστολή εκτέλεσης διαιτητικής απόφασης και (προσβαλλόμενης, ως ανύπαρκτης) απόφασης.

Τα ίδια ισχύουν και ως προς την νομική φύση 1) της αναστολής εκτελέσεως διαιτητικής αποφάσεως και 2) της αναστολής εκτελέσεως προσβαλλομένης ως ανύπαρκτης, απόφασης⁴¹¹.

Δ. Μη εφαρμογή της ΚΠολΔ 692 § 4.

Συνεπώς, εφόσον τα έννομα αυτά βοηθήματα (: οι έννομες δυνατότητες) δεν συνιστούν ασφαλιστικά μέτρα, παρέπεται αναγκαίως και ότι δεν τίθεται καν ζήτημα περί του εάν τα

ΕλΔ 34, 671. Στο πεδίο του διοικητικού δικαίου, βλ. **Δαγτόγλου**, Γεν.Διοικ.Δ., τ.γ/Π, (1982), Κεφ. 1ο, § 1 επ., σελ. 31 επ.

⁴⁰⁷ **Γεωργίου**, ανωτ. (σημ. Νο 260), § III Ε 3.3., σελ. 1470.

⁴⁰⁸ **Μπρίνιας**, ανωτ. (σημ. Νο 234), § 190 (Ι), σελ. 540. **Δημητρίου**, ανωτ., (σημ. Νο 267), § 4 (Ι), σελ. 64. **Γεωργίου**, ανωτ., (σημ. Νο 260), § III 3.6.3., σελ. 1472. Βλ. και την ΑΠ 1734/84 (ΕλΔ 26, 47), η οποία δέχεται πως η αίτηση αναστολής της ΚΠολΔ 938 εκδικάζεται οριστικώς και ανεκκλήτως, δηλ. ότι η σχετική απόφαση ενέχει οριστικότητα, γεγονός το οποίο σημαίνει ότι δι' αυτής δεν παρέχεται ασφαλιστικό μέτρο (προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης), αφού αυτό είναι – εφ' όσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις των άρθρων 696 έως 698 ΚΠολΔ – εξ ορισμού ανακλητό (βλ. **Μπέη**, ΕρμΚΠολΔ, Ε' Βιβλίο, § 9.1., σελ. 19. ΜΠρΧαλκίδας 736/93, αδημ. ΜΠρΧαλκίδας 329/93, αδημ. ΜΠρΘεσ 4070/91 Δ. 23, 452. ΜΠρΠειρ 2756/89 Δ. 21, 421. ΜΠρΑθ 2605/86 ΕλΔ 27, 380. ΜΠρΑθ 1892/82 Δ. 13, 521. ΜΠρΤρικ 125/79 Αρμ. ΛΔ, 649. ΜΠρΠειρ 133/89 Δ. 20, 592.

⁴⁰⁹ Βλ. **Μπέη**, ΕρμΚΠολΔ, Εισαγωγή, § 9 (Ι), σελ. 71 επ. και Τρίτο Βιβλίο (Ενδικο μέσα και ανακοπές), § 1 σελ. 1832 επ. **Τον ίδιο**, Εισαγωγή στη δικονομική σκέψη³, § 19 (1.1.), σελ. 286 επ. **Τον ίδιο**, Μαθήματα ΠολΔικ., Ενδικο μέσα και ανακοπές, 1983, § 1.2.1., σελ. 9. **Τον ίδιο**, Μαθήματα ΠολΔ, Θεμελιακές έννοιες, 1984, § 9.1.1., σελ. 285 επ. **Κεραμέα**, Αστικό Δικον.Δ., II (1986), § 177. **Ράμμο**, Στοιχεία Ελλην.Πολ.Δ., II (1961), § 1 (Ι), σελ. 5.

⁴¹⁰ **Γεωργίου**, ανωτ., (σημ. Νο 260), § III (Ζ), σελ. 1472.

⁴¹¹ **Γεωργίου**, ανωτ., (σημ. Νο 260), § III (ΣΤ), σελ. 1472.

έννομα αποτελέσματα των δυνατοτήτων αυτών προσβάλλουν ή όχι τη ρήτρα της ΚΠολΔ 692 § 4.

§3.7. Προσωρινή επίδειξη εγγράφων.

Το δικαίωμα προς επίδειξη εγγράφων παρέχεται τόσο από τις ΑΚ 902- 903, όσο και από τις ΚΠολΔ 450-452. Η ρύθμιση του ΚΠολΔ ισχύει παράλληλα με αυτήν του ΑΚ, η οποία δεν εθίγη, μετά την εισαγωγή του ΚΠολΔ, αλλ' εξακολουθεί να ισχύει, εάν πρόκειται να ζητηθεί με αγωγή η επίδειξη εγγράφου, ανεξάρτητα από εκκρεμή δίκη⁴¹², ενώ, οι διατάξεις του ΚΠολΔ εφαρμόζονται μόνο σε περίπτωση κατά την οποία, η ανάγκη επιδείξεως του εγγράφου ανακύπτει κατά τη διάρκεια δίκης⁴¹³.

1) Το αίτημα προς προσωρινή επίδειξη εγγράφου, είτε στηρίζεται στην ΑΚ 902 είτε στηρίζεται στην ΚΠολΔ 450, ως συνιστών προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης, προϋποθέτει ως ασφαλιστέα αξίωση, μία εφ' άπαξ παροχή, η οποία επιφέρει αυτομάτως και αμετάκλητη ικανοποίηση της αξίωσης αυτής και επομένως προσβάλει ευθέως την δεσμευτική για το δικαστήριο⁴¹³ ρήτρα της ΚΠολΔ 692 § 4. Εξάλλου, όπως ήδη πλειστάκις αναφέρθηκε ανωτέρω, η προσωρινή ρύθμιση της καταστάσεως επιτρέπεται να διαταχθεί μόνον για την προσωρινή θέση σε λειτουργία μιας εριζόμενης διαρκούς έννομης σχέσης. Η προσωρινή ρύθμιση μίας απαίτησης, η οποία έχει ως αντικείμενο εφ' άπαξ παροχή, δεν μπορεί παρά να συντελεσθεί μόνο με την προσωρινή επιδίκασή της, αλλ' αυτό επιτρέπεται μόνον όπου προβλέπεται από το νόμο (ΚΠολΔ 728 § 1, η οποία αναφέρει περιοριστικώς περιπτώσεις προσωρινής επιδίκασεως απαιτήσεων και επομένως είναι ανεπίτρεπτη κάθε διεύρυνσή της με τις ερμηνευτικές μεθόδους της διασταλτικής ερμηνείας και της αναλογίας). Η αξίωση προς επίδειξη εγγράφου δεν έχει, προφανώς, τον χαρακτήρα διαρκούς έννομης σχέσης. Εξάλλου, καμιά διάταξη νόμου δεν προβλέπει την προσωρινή επιδίκαση της αξίωσης αυτής. Συνεπώς το εν λόγω αίτημα πρέπει, κατά την ορθή (αλλά μη κρατούσα) γνώμη, ν' απορρίπτεται ως νόμω ανεπίτρεπτο⁴¹⁴.

2) Από τον καθηγητή Μπέη⁴¹⁵, προτείνεται – προς άρση του αδιεξόδου που δημιουργεί στο προκείμενο ζήτημα η ρήτρα της ΚΠολΔ 692 § 4, ενόψει και του ότι πράγματι η πολυτελής και χρονοβόρα τακτική διαδικασία καθιστά τις περισσότερες φορές άνευ αντικειμένου τη γνώση κρίσιμων εγγράφων από τον ενδιαφερόμενο, έτσι ώστε ν' απαιτείται να ευρεθεί τρόπος ταχείας ικανοποίησης του σχετικού δικαιώματος του τελευταίου, χωρίς όμως παραβίαση του νομοθετικού πλαισίου, εν ονόματι ιδιωτικών συμφερόντων – η προσφυγή των ενδιαφερομένων στο αρμόδιο Ειρηνοδικείο, κατά τις διατάξεις των μικροδιαφορών, οι οποίες συνθέτουν διαδικασία εξίσου ταχεία με αυτήν των ασφαλιστικών μέτρων.

3) Κρατούσα όμως στη νομολογία των δικαστηρίων, αν και χωρίς πειστική δογματική θεμελίωση, φαίνεται να είναι η γνώμη πως επιτρέπεται σε επείγουσες περιπτώσεις ή προς αποτροπή επικειμένου κινδύνου, να διαταχθεί ως ασφαλιστικό μέτρο (: προσωρινή ρύθμιση

⁴¹² ΣχεδΚΠολΔ VI, 226-228. Πρακτικά Αναθεωρητικής Επιτροπής ΚΠολΔ, 132-133. **Φραγκίστας/Φαλτσή**, Δίκαιο αποδείξεως3, § 279 σελ. 301. **Σινανιώτης**, Μαθήματα ΠολΔ, σελ. 121. **Ο ίδιος**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 450, σελ. 355. **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 450 § II 2 σελ. 1754. **Κρουσταλλάκης**, Η αξίωσις προς επίδειξιν εγγράφων μετά τον ΚΠολΔ, Δ. 1 (1970), σελ. 647/8. **Νικολόπουλος**, στον ΑΚ Γεωργιάδη/Σταθόπουλου, άρθρο 902, περιθ. αριθ. 2. ΑΠ 1264/83 Δ. 15, 399. ΑΠ 780/78 Νοβ 27, 563. ΑΠ 783/78 Νοβ 27, 566. ΑΠ 1059/77 Νοβ 26, 931.

⁴¹³ **Ηλιακόπουλος**, Ο σκοπός και η λειτουργία των ασφαλιστικών μέτρων στο χώρο της πολιτικής δικονομίας, Αρμ. ΛΗ, 269. **Ντάσιος**, Εργατικό δικονομικό δίκαιο, τ. Α/Π (1981), § 258 σελ. 939.

⁴¹⁴ **Μπέης**, Τα όρια της προσωρινής δικαστικής προστασίας, σελ. 54. **Ο ίδιος**, Σχόλιο, Δ. 11, 196. **Ο ίδιος**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρ 692, § 5.2., σελ. 140-2. **Παναγόπουλος**, Σχόλια, Δ. 13, 203 και Δ. 21, 156. ΜΠρΑθ 4908/79 ΔελτΔικ ΕΤΕ 1980, σελ. 86. ΜΠρΑθ 14720/89 Δ. 21, 155 με σημ. Παναγόπουλου = Δ. 21, 231. ΜΠρΑθ 25613/95 ΑρχΝ 48, 44 με σημ. ΜΠρΘεσ 2945/96 ΕλΔ 38, 177.

⁴¹⁵ ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 692, § 5.2., σελ. 141/2.

της κατάστασης), η προσωρινή επίδειξη εγγράφου και τούτο προς αποτροπή της επιβράδυνσης που επέρχεται εάν ακολουθηθεί η αρμόζουσα τακτική διαδικασία⁴¹⁶.

Κατανοούμε αρκούτως τη θέση του δικαστή των ασφαλιστικών μέτρων, ο οποίος ευρίσκεται προ του διλήμματος: ν' απορρίψει την αίτηση προσωρινής επιδείξεως εγγράφου, πειθαρχώντας στο δικονομικό δόγμα, επειδή δι' αυτής επέρχεται ευθέως προσβολή της απαγορευτικής ρήτηρας της ΚΠολΔ 692 § 4 ή – ενόψει μιας αδήριτης πραγματικότητας – να δεχθεί την αίτηση αυτή, επειδή πράγματι διαγιγνώσκει ότι είναι ανάγκη ο διάδικος/αιτών να λάβει γνώσιν αμέσως κρισίμων εγγράφων, έστω κι αν με την σχετική απόφασή του παραβιάζεται η παραπάνω απαγορευτική ρήτρα; Έχουμε την γνώμη ότι, υπό το ισχύον δικονομικό καθεστώς, οι σχετικές αιτήσεις δεν είναι νόμιμες για τους ανωτέρω λόγους και πρέπει ν' απορρίπτονται. Λύση στο πράγματι υφιστάμενο πρόβλημα πρέπει να δοθεί αποκλειστικά μέσω της νομοθετικής οδού, ούτως ώστε με ρητή διάταξη νόμου να εξαιρεθεί η προσωρινή επίδειξη εγγράφου από την απαγόρευση ικανοποίησης της ασφαλιστέας αξιώσεως.

§3.8. «Δικαιώματα» στις υποθέσεις της διαδικασίας της εκούσιας δικαιοδοσίας.

1) Το χαρακτηριστικό γνώρισμα των υποθέσεων της εκούσιας δικαιοδοσίας είναι η έλλειψη ιδιωτικού δικαιώματος. Αντιθέτως, στις υποθέσεις της αμφισβητούμενης δικαιοδοσίας, η ισχύς ιδιωτικού δικαιώματος είναι θεμελιώδες γνώρισμα της διαδικασίας αυτής⁴¹⁷. Τ' ασφαλιστικά μέτρα του Ε' Κεφαλαίου του ΚΠολΔ είναι μορφή προσωρινής δικαστικής προστασίας συγκεκριμένης αξιώσεως, για τη διάγνωση της οποίας είτε υφίσταται εκκρεμής δίκη είτε επίκειται το άνοιγμά της, τα δε μέτρα αυτά διατάσσονται επειδή η αντίστοιχη διαγνωστική δίκη θα διαρκέσει πολύ χρόνο. Στην εκούσια δικαιοδοσία, αντιθέτως, δεν υπάρχει εξ ορισμού διαγνωστέα αξίωση. Το δικαστήριο, στις υποθέσεις της διαδικασίας αυτής διατάζει τη λήψη συγκεκριμένου μέτρου και συνεπώς δεν διαγιγνώσκει ισχύ ή μη ισχύ αξιώσεως. Επομένως, στις υποθέσεις της εκούσιας δικαιοδοσίας δεν υφίσταται έννομη δυνατότητα να παρασχεθούν ασφαλιστικά μέτρα, όπως τα γνωρίζει και τα θεσμοθετεί ο Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας⁴¹⁸. Όταν στις εν λόγω υποθέσεις υφίσταται ανάγκη οριστικής προληπτικής δικαστικής προστασίας, τότε εφαρμόζεται η ΚΠολΔ 781⁴¹⁹.

⁴¹⁶ **Κρουσταλλάκης**, ανωτ. (σημ. αριθ. 274), σελ. 647. **Τζίφρας**, Ασφαλιστικά μέτρα3, σελ. 321 επ. **Κρητικός**, Ορια νόμιμης λειτουργίας συλλογικών οργάνων σωματείων, συνδικαλιστικών ενώσεων και συνεταιρισμών, 1994, περιθ. αριθ. 627 και 849. ΜΠρΑθ 26996/95 ΑρχΝ 48, 45 με σημ. ΜΠρΑθ 4129/96 ΕλΔ 37, 714. ΜΠρΑθ 2974/87 ΕλΔ 30, 839. ΜΠρΑθ 15854/81 Νοβ 30, 952=Δ.13, 200. ΜΠρΑθ 921/80 Δ. 11, 195. ΜΠρΛεβ 8/81 Δ. 12, 39. ΜΠρΑθ 17453/83 ΕλΔ 25, 1227. ΜΠρΑθ 18182/81 ΕλΔ 23, 63. ΜΠρΑθ 6291/82 ΕΕμπΔ ΛΔ, 264. ΠΠρΑθ 6250/83 ΕΕμπΔ ΛΔ, 434. ΜΠρΑθ 5965/78 Νοβ 27, 442. ΜΠρΠειρ 433/75 ΝΔικ 31, 240.

⁴¹⁷ **Μητσόπουλος**, Η έννοια της εκουσίας δικαιοδοσίας, σελ. 13 και 28. **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, Εκτο Βιβλίο, (Διαδικασία εκούσιας δικαιοδοσίας), § 1.5., σελ. 36, άρθρο 682, § 6.8., σελ. 36 επ., άρθρο 731 § 4.3., σελ. 778 και άρθρο 732 § 3.2., σελ. 800 επ. **Ο ίδιος**, Έννοια και χαρακτήρ των ασφαλιστικών μέτρων, Δ. 1, 387 επ. (392 επ.). **Ο ίδιος**, Θεμελιακές έννοιες, (Μαθήματα Πολιτικής Δικονομίας), 1984, § 2.1.4.2.5., σελ. 59. **Ο ίδιος**, Διαδικασία διορισμού προσωρινής διοίκησης νομικού προσώπου, Σχόλιο, Δ. 13, 207 επ. **Βερβεσός**, Σχόλιο, Δ. 1, 253 = Δ. 10, 682).

⁴¹⁸ Βλ. τις παραπομπές της σημ. αριθ. 279 και: **Μπέη**, Τα όρια της προσωρινής δικαστικής προστασίας, § (1.1.), σελ. 19. **Τον ίδιο**, Αι διαδικασίες ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου, τ. II, § 4 VII 8 και 9, σελ. 350 επ. **Τον ίδιο**, Δ. 1, 395. **Ασπρογέρακα-Γρίβα**, Ελλειψις διοικήσεως νομικού προσώπου, 1975, § 48 σελ. 200. **Κρητικό**, Δίκαιο σωματείων και συνδικαλιστικών ενώσεων, τ. Ιος, § 23 III σελ. 393. **Τον ίδιο**, Διαδικασία διορισμού προσωρινής διοίκησης σωματείου, Δ. 24, 994 επ. **Μαντζουράνη**, Προσωρινός διορισμός διοίκησης νομικού προσώπου, ως ασφαλιστικό μέτρο, (Σχόλιο Δ. 14, 159 επ.). ΜΠρΧαλκίδας 254/1993 αδημ. ΜΠρΑθ 18430/94 ΕλΔ 38, 943.

⁴¹⁹ ΕφΑθ (πλειοψ) 270/93 Δ. 24, 991 με σύμφωνο σχόλιο Κρητικού.

2) Υποστηρίζεται και η γνώμη⁴²⁰, ότι 1) η ΚΠολΔ 781 θεσμοθετεί τη δυνατότητα παροχής δικαστικής προστασίας και στις υποθέσεις της εκούσιας δικαιοδοσίας, με την μορφή των ασφαλιστικών μέτρων, 2) ότι τα ασφαλιστικά αυτά μέτρα μπορούν να προσλάβουν οποιοδήποτε πρόσφορο περιεχόμενο και, κατά κανόνα, θα έχουν ως αντικείμενο την προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης, οπότε δεν θα έχουν καμμία εννοιολογική διαφορά από τα αντίστοιχα ασφαλιστικά μέτρα που διατάσσονται κατ' εφαρμογή των ΚΠολΔ 731 και 732, 3) ότι η νομοθετημένη, λόγω της ΚΠολΔ 781, μη δυνατότητα προσωρινής δικαστικής προστασίας στη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας, πριν από την υποβολή της σχετικής κύριας αιτήσεως, καλύπτεται από τη ρύθμιση του άρθρου 20 § 1 του Συντάγματος, δυνάμει της οποίας παρέχεται η ειρημένη προστασία και κατά το ανωτέρω χρονικό διάστημα, με ανάλογη εφαρμογή της ΚΠολΔ 682, 4) ότι ασφαλιστέο δικαίωμα υπάρχει και στις υποθέσεις της εκούσιας δικαιοδοσίας, 5) ότι συνεπώς προσωρινή δικαστική προστασία νομίμως ζητείται λόγου χάρη και στις υποθέσεις διορισμού προσωρινής διοίκησης σωματείου, διορισμού προσωρινού διαχειριστή κοινωνίας κ.λπ., προκειμένου να ληφθούν μέτρα, τα οποία – χωρίς να συνιστούν απαγορευμένη προσωρινή διάπλωση – θα διατηρήσουν το αμετάβλητο της κατάστασης, μέχρι να εκδοθεί τελεσίδικη απόφαση επί της αντίστοιχης κύριας αιτήσεως και 6) σε αρκετές περιπτώσεις υποθέσεων της εκούσιας δικαιοδοσίας, το δικαστήριο βεβαιώνει πραγματικά γεγονότα ή παρέχει την άδεια προς ενέργεια ορισμένων πράξεων, οπότε, στις περιπτώσεις αυτές, τα πρόσφορα ασφαλιστικά μέτρα θα εντάσσονται στην έννοια της εξασφάλισης ή διατήρησης δικαιώματος (της ΚΠολΔ 732).

IV. ΕΠΙ ΤΗΣ § 5 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ.

§1. Απαγόρευση να θιγούν δικαιώματα τρίτων.

Με τη διάταξη της ΚΠολΔ 692 § 5 τίθεται για το δικαστήριο των ασφαλιστικών μέτρων, νομοθετικώς, δέσμευση προκειμένου να λάβει πρόνοια, ώστε η απόφασή του – με την οποία θα λαμβάνει ασφαλιστικά μέτρα – να μην θίγει δικαιώματα τρίτων. Η προσβολή των δικαιωμάτων αυτών με την απόφαση των ασφαλιστικών μέτρων, μπορεί να επέρχεται είτε αμέσως, δηλαδή με την αναγκαστική εκτέλεση/πραγμάτωση της απόφασης αυτής είτε εμμέσως, δηλαδή με τις λεγόμενες ανακλαστικές της συνέπειες⁴²¹⁻⁴²².

§2. Έννοια του «τρίτου».

Ως τρίτος, χαρακτηρίζεται εκείνος, ο οποίος δεν συνδέεται με τους διαδίκους, στο πλαίσιο της ασφαλιζόμενης έννομης σχέσης⁴²³.

§3. Άμεσες ή ανακλαστικές ενέργειες της απόφασης.

Σε περίπτωση κατά την οποία, ο τρίτος πλήττεται από τις άμεσες ή τις ανακλαστικές συνέπειες της απόφασης των ασφαλιστικών μέτρων, τότε αυτή δεν είναι μεν αυτοδικαίως άκυρη, ούτε δίδεται προς τούτο στον τρίτο ένδικο μέσο, υπό στενή έννοια (ΚΠολΔ 699), μολοντί η ΚΠολΔ 692 § 5 καθιερώνει γνήσιο σχετικό απαγορευτικό κανόνα⁴²⁴. Εν τούτοις ο

⁴²⁰ **Καλαβρός**, Η παράλειψη παροχής προσωρινής δικαστικής προστασίας στο πλαίσιο της πολιτικής δίκης, ανωτ. (σημ. αριθ. 261), § III 1, σελ. 96 επ.

⁴²¹ **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 692, § 7.1.3., σελ. 165.

⁴²² Ως ανακλαστικές συνέπειες ορίζονται εκείνες που αποτελούν ενδεχομένη εκδήλωση της διαπλαστικής ενέργειάς τους, η οποία καθορίζεται ευθέως από το νόμο, έστω κι αν δεν απέβλεψαν σ' αυτές οι διάδικοι [**Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, Εισαγωγή, § 8 III 5, σελ. 70. **Ο ίδιος**, Εισαγωγή στη δικονομική σκέψη³, § 18 (3.5.1.), σελ. 285. **Ο ίδιος**, Μαθήματα Πολιτικής Δικονομίας, (Θεμελιακές έννοιες), 1984, § 8 (8.3.5.1), σελ. 283/4]. Βλ. όμως και **Κονδύλη**, (Το δεδικασμένον κατά τον ΚΠολΔ, 1983, § 14 VII 1 σελ. 173), κατά τον οποίο, ανακλαστικές χαρακτηρίζονται οι παρεπόμενες ενέργειες της δικαστικής απόφασης (: όταν ex lege η απόφαση είναι στοιχείο του πραγματικού ορισμένης νομικής διάταξης – π.χ. ΑΚ 268, 339, 861 αριθ. 4, 1263), όταν αφορούν τρίτο κι όχι τον διάδικο (ομοίως: **Ράμμος**, Στοιχεία I § 144 III Β σελ. 413 και **Κεραμεύς**, Αστικό Δικον. Δ. Γεν. Μέρος, II 1986, § 115 IV, σελ. 298).

⁴²³ **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 692, § 7.3., σελ. 165.

⁴²⁴ **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 692, § 7.5., σελ. 166.

τρίτος δικαιούται, υπό τις προϋποθέσεις της ΚΠολΔ 696 § 1, ν' ασκήσει ανακλητική αίτηση (: τριτανακοπή)⁴²⁵.

§4. Ασφαλιστέα αξίωση υπό (αναβλητική) αίρεση ή προθεσμία.

Αν το ασφαλιζόμενο δικαίωμα εξαρτάται από (αναβλητική) αίτηση ή προθεσμία, τότε το δικαστήριο των ασφαλιστικών μέτρων θα πρέπει να λάβει πρόνοια, ώστε να χορηγήσει ασφαλιστικό μέτρο περιορισμένου χρονικού βάθους. Τούτο, διότι ενδέχεται, μετά την πλήρωση ή τη ματαίωση της αιρέσεως, καθώς και την πάροδο της προθεσμίας, να θιγούν δικαιώματα τρίτων, τα οποία μπορεί να γεννηθούν από τα εν λόγω νομικά γεγονότα (: αίρεση, προθεσμία), σύμφωνα με τους κανόνες του ουσιαστικού δικαίου⁴²⁶, οπότε και θα πρέπει τα δικαιώματα αυτά να πλήττονται στο συντομότερο δυνατό χρόνο.

Άρθρο 693

ΚΕΙΜΕΝΟ ΝΟΜΟΥ.

§1. Αν το ασφαλιστικό μέτρο έχει διαταχθεί πριν από την άσκηση της αγωγής για την κύρια υπόθεση, εκείνος που το διατάζει μπορεί να ορίσει, κατά την κρίση του, προθεσμία για την άσκησή της όχι όμως μικρότερη από τριάντα ημέρες.

§2. Αν περάσει άπρακτη η προθεσμία που έχει οριστεί κατά την παράγραφο 1 αίρεται αυτοδικαίως το ασφαλιστικό μέτρο, εκτός αν ο αιτών, μέσα στην προθεσμία αυτή, πέτυχε την έκδοση διαταγής πληρωμής.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

Ι. ΕΠΙ ΤΗΣ § 1 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ.

- I. Δικαστική προθεσμία για την άσκηση της κύριας αγωγής.
- §1.** Δυνατότητα του δικαστηρίου.
 - §2.** Διακριτική ευχέρεια ή δέσμια αρμοδιότητα του δικαστηρίου;
 - §3.** Διάρκεια της προθεσμίας.
 - §4.** Έναρξη της προθεσμίας.
 - §5.** Αναστέλλεται η προθεσμία κατά το μήνα Αύγουστο;
 - §6.** Προθεσμία ενεργείας.
Επαναφορά των πραγμάτων στην προηγούμενη κατάσταση (ΚΠολΔ 152 επ.).

⁴²⁵ **Μπέης**, ανωτ., (σημ. αριθ. 286), § 7.6., σελ. 166 και άρθρο 696 § 2, σελ. 693-4. Βλ. επίσης: **Γεσίου -Φαλτή**, Νομιμοποίηση γι' άσκηση αιτήσεως ανακλήσεως ασφαλιστικού μέτρου κατά το άρθρο 696 § 1 ΚΠολΔ (Γνμδ), Αρμ ΜΒ (1988), 123 επ. και ΕλΔ 30, 949 επ. **Θεοδωράκη**, Η δέσμευση τρίτων από την απόφαση ασφαλιστικών μέτρων, Δ. 18, 834. **Μπέη**, Ανάκληση αποφάσεως ασφαλιστικών μέτρων κατ' αίτηση τρίτου, (Ενημ.Σημ.), Δ. 1, 486 και Δ. 2, 788. **Τον ίδιο**, Εναντίωση στην προσωρινή ισχύ με ανακλητική αίτηση (Γνμδ., Δ. 17, 642/3). **Παναγόπουλο**, Σχέση μεταξύ της ανακλητικής αίτησης τρίτου και προσωρινού δεδικασμένου, (Σχόλιο), Δ. 18, 356. **Πανταζόπουλο**, Το ένδικο βοήθημα της τριτανακοπής στη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, Δ. 15, 630 επ. **Ράμμο**, Εγχειρίδιον Αστικού Δικον. Δ., τ. ΙΙΙ 1982, § 584 σελ. 1834 επ. Από τη σχετική νομολογία, βλ. ΜΠρΑθ 18574/86 Δ. 18, 346 με σημ. Παναγόπουλου = Αρμ. 1988, 154. ΜΠρΑθ 12081/78 Δ. 10, 227 με σημ. ΠΠρΝαυπλ 212/1985 Δ. 17, 617 με σημ.

⁴²⁶ Πρακτικά ΑναθΕπιτρ., σελ. 345. **Μπέης**, Αι διαδικασίαι ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου, ΙΙ § 49 Ι 9, σελ. 277.

- II. Έννοια του όρου «κύρια αγωγή».
Παραίτηση από το δικόγραφο/δικαίωμα της ασκηθείσας αγωγής.

II. ΕΠΙ ΤΗΣ § 2 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ.

- I. Συνέπειες μη εμπρόθεσμης άσκησης της αγωγής, επί:
- (α) προσημείωσης υποθήκης,
 - (β) συντηρητικής κατάσχεσης ακινήτου/εμπραγμάτου δικαιώματος επ' αυτού,
 - (γ) συντηρητικής κατάσχεσης κινητού/εμπραγμάτου δικαιώματος επ' αυτού,
 - (δ) εγγυοδοσίας,
 - (ε) δικαστικής μεσεγγύησης (κινητών/ακινήτων),
 - (στ) προσωρινής επιδίκασης απαίτησης,
 - (ζ) προσωρινής ρύθμισης της κατάστασης,
 - (η) προσωρινής επιδίκασης της νομής/κατοχής.
- II. Αναδρομική ή μη ενέργεια της αυτοδίκαιης άρσης του ασφαλιστικού μέτρου;
- III. Μη αυτοδίκαιη άρση του ασφαλιστικού μέτρου, επί εκδόσεως εμπροθέσμως διαταγής πληρωμής.
- IV. Μη αυτοδίκαιη άρση του ασφαλιστικού μέτρου, επί εγγυοδοσίας.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

I. ΕΠΙ ΤΗΣ § 1 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ.

I. Δικαστική προθεσμία για την άσκηση της κύριας αγωγής.

1. Δυνατότητα του δικαστηρίου.

Με τη διάταξη της ΚΠολΔ 693 § 1 ανατίθεται στο δικαστήριο των ασφαλιστικών μέτρων η έννομη δυνατότητα (: εξουσία) να ορίσει κατά την κρίση του προθεσμία (όχι μικρότερη των τριάντα ημερών), προκειμένου ν' ασκηθεί η οικεία κύρια αγωγή, σε περίπτωση κατά την οποία λαμβάνει ασφαλιστικά μέτρα, πριν ν' ασκηθεί η αγωγή αυτή.

2. Διακριτική ευχέρεια ή δέσμια αρμοδιότητα του δικαστηρίου;

Ως διακριτική ευχέρεια στο χώρο του διοικητικού δικαίου, ορίζεται η νομική δυνατότητα της Διοικήσεως: **(α)** να επιλέξει μεταξύ πλειόνων ρυθμίσεων, τις οποίες προβλέπει η εκάστοτε εφαρμοστέα διάταξη νόμου και **(β)** να προβεί σε αξιολόγηση ή εκτίμηση ορισμένων ιδιοτήτων ή περιστατικών⁴²⁷. Η διακριτική ευχέρεια είναι το αντίκρυς αντίθετο της δέσμιας αρμοδιότητας. Αυτή ορίζεται, ως η υποχρέωση της Διοικήσεως να ενεργήσει κατά ορισμένο τρόπο, προκαθοριζόμενο από συγκεκριμένο κανόνα δικαίου, όταν διαπιστώσει ότι συντρέχουν οι προϋποθέσεις που περιέχονται στο πραγματικό του κανόνα αυτού⁴²⁸. Διακριτική ευχέρεια, αφενός και δέσμια αρμοδιότητα, αφετέρου, αποτελούν διακρίσεις της καθ' ύλην αρμοδιότητας του διοικητικού οργάνου, προς έκδοση διοικητικών πράξεων⁴²⁹.

Το δικονομικό δίκαιο κατατάσσεται στο δημόσιο δίκαιο, διότι οι κανόνες του ρυθμίζουν τις σχέσεις του κράτους προς τα κατ' ιδίαν άτομα ή τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου. Στις σχέσεις αυτές, το Κράτος εμφανίζεται ως επιτάσσουσα Αρχή, ως Αρχή δηλαδή η οποία ασκεί πολιτική εξουσία αφού απονέμει την πολιτική δικαιοσύνη μονοπωλιακώς, με τα προς τούτο συνταγματικώς εντεταλμένα Όργανά του, τους Δικαστές (Σ. 87 § 1) και μεταχειρίζεται εξαναγκαστικά μέτρα προς πραγματοποίηση της απονομής της⁴³⁰⁻⁴³¹. Επομένως, όπου –στους

⁴²⁷ Βλ. **Δαγτόγλου**, ΓενΔιοικΔ., τ. α' (1977), σελ. 93 επ. **Σπηλιωτόπουλο**, Εγχειρίδιον Διοικ. Δ., β' έκδ. (1981), §§ 148 επ.

⁴²⁸ **Δαγτόγλου**, ανωτ. (σημ. Νο 289), σελ. 94. **Σπηλιωτόπουλος**, ανωτ. (σημ. Νο 289), § 148.

⁴²⁹ **Σπηλιωτόπουλος**, ανωτ. (σημ. Νο 289), § 148.

⁴³⁰ **Ράμμος**, Στοιχεία ΕλληνΠολΔικ, τ. 1ος (1961), § 6 σελ. 14 επ. **Κεραμεύς**, Αστικό Δικον. Δ., I (1983), § 9 σελ. 36 επ.

⁴³¹ Υποστηρίζεται συναφώς και η θεωρία της εξουσίας. Κατά τη θεωρία αυτή, ένας κανόνας δικαίου ανήκει στο δημόσιο δίκαιο εάν ρυθμίζει αποκλειστικά την άσκηση δημόσιας εξουσίας από το Κράτος ή άλλον φορέα δημόσιας εξουσίας. Υπό άλλη διατύπωση: αν το ένα από τα πρόσωπα που μετέχουν στην έννομη σχέση έχει την εξουσία ex lege να επιβάλει τη βούλησή του

ορισμούς του δικονομικού δικαίου– ανιχνεύεται η μη υποχρεωτική δράση του δικαστικού οργάνου, παρά η δυνατότητά του να ενεργήσει κατά το δοκούν, σταθμίζοντας καταστάσεις, τότε θα πρόκειται προδήλως περί διακριτικής ευχερείας, υπό το περιεχόμενο που εκτέθηκε ανωτέρω, εν αναφορά προς το διοικητικό δίκαιο. Υπό τα δεδομένα αυτά, παρέπεται ότι η έννομη δυνατότητα του δικαστηρίου των ασφαλιστικών μέτρων να ορίσει ή να μην ορίσει προθεσμία για την άσκηση της κύριας αγωγής, συνιστά εννοιολογικώς διακριτική ευχέρειά του και όχι υπηρεσιακό καθήκον του (: δέσμια αρμοδιότητα).

3. Διάρκεια της προθεσμίας.

Η διάρκεια της προθεσμίας αυτής δεν ορίζεται στο νόμο. Ο νόμος επαφίεται στην έμφρονα κρίση του δικαστή να ορίσει τη διάρκειά της, σταθμίζοντας τις εκάστοτε υφιστάμενες συνθήκες. Ορίζεται όμως ότι η προθεσμία της ΚΠολΔ 693 § 1 δεν πρέπει να είναι μικρότερη των τριάντα (30) ημερών. Σε περίπτωση κατά την οποία, ο δικαστής –ακουσίως ή και εκουσίως– παραβεί την επιταγή του νόμου περί του κατωτάτου ορίου της εν λόγω προθεσμίας και ορίσει διάστημα μικρότερο των τριάντα (30) ημερών, τότε θα ισχύσει το διάστημα που όρισε ο δικαστής, ενόψει του ότι η ΚΠολΔ 693 δεν προβλέπει κύρωση από την παράβαση του υπηρεσιακού αυτού καθήκοντος, από μέρους του τελευταίου.

4. Έναρξη της προθεσμίας.

Η προθεσμία που ορίζει το δικαστήριο τίθεται σε κίνηση από την επομένη του εναρκτηρίου γεγονότος της⁴³², που επίσης ορίζει η απόφαση, αφού ο νόμος –μη καθορίζοντας και το εν λόγω εναρκτήριο γεγονός– το αφήνει στην κρίση του δικαστηρίου⁴³³. Αν αυτό, από παραδρομή, δεν ορίσει το παραπάνω εναρκτήριο γεγονός, τότε θα δεχθούμε ότι η προθεσμία της ΚΠολΔ 693 τίθεται σε κίνηση από την επομένη της επιδόσεως των ασφαλιστικών μέτρων.

Ο Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας, στις περιπτώσεις κατά τις οποίες θέλησε να προσδιορίζεται ex lege το εν λόγω εναρκτήριο γεγονός, το όρισε ρητώς και συγκεκριμένα στ' ασφαλιστικά μέτρα της συντηρητικής κατάσχεσης (ΚΠολΔ 715 § 5), της δικαστικής μεσεγγύησης (ΚΠολΔ 727) και της προσωρινής επιδίκασης (ΚΠολΔ 729 § 5). Ειδικότερα, η προθεσμία προς άσκηση της αγωγής για την κύρια υπόθεση αρχίζει, επί μεν της συντηρητικής κατάσχεσης και της δικαστικής μεσεγγύησης από την επομένη της επίδοσης στον αντίδικο του εγγράφου, με το οποίο δεσμεύεται το περιουσιακό στοιχείο του που είναι αντικείμενο της κατάσχεσης ή της μεσεγγύησης (ΚΠολΔ 711-714 και 727), επί δε της προσωρινής επιδίκασης, από την επομένη της δημοσίευσης της οικείας απόφασης (ΚΠολΔ 729 § 5).

5. Αναστέλλεται η προθεσμία κατά το μήνα Αύγουστο;

Η προθεσμία της ΚΠολΔ 693 § 1 δεν συμπεριλαμβάνεται μεταξύ εκείνων των προθεσμιών που αναστέλλονται, κατά το άρθρο 147 § 7 ΚΠολΔ, στο διάστημα από 1ης μέχρι και 31ης Αυγούστου, μολονότι συμπεριλαμβάνονται στην εν λόγω διάταξη οι αντίστοιχες (νόμιμες) προθεσμίες των ΚΠολΔ 715 § 5 και 729 § 5.

Κατά τη γνώμη μας, πρέπει – είτε κατά διασταλτική ερμηνεία της ΚΠολΔ 147 § 7, (αν θεωρηθεί ότι ο νομοθέτης εκφράσθηκε στενότερα του δέοντος), είτε κατ' αναλογία εκ των ομοίων περιπτώσεων των ΚΠολΔ 715 § 5 και 729 § 5⁴³⁴ (αν θεωρηθεί ότι υφίσταται κενό στο

στο άλλο πρόσωπο, τότε ο εφαρμοστέος κανόνας ανήκει στο δημόσιο δίκαιο (βλ. **Αστ. Γεωργιάδη**, Αι διοικητικά διαφορά ενόπιον των πολιτικών δικαστηρίων, Δ. 6 σελ. 129. **Μπέη**, Δ. 23 σελ. 233, 642/3 και 746/7). Αντίκρουση της θεωρίας αυτής βλ. στον **Κεραμέα**, ανωτ. (σημ. Νο 292) σελ. 37.

⁴³² Βλ. την ΚΠολΔ 144 § 1.

⁴³³ Βλ. όμως **Μπέη**, (ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 693 § 4) και **Ράμμο** (Εγχειρίδιον ΙΙ § 573 σελ. 1811), οι οποίοι υποστηρίζουν πως η ανωτέρω προθεσμία τίθεται ex lege σε κίνηση από την επομένη της επίδοσης της απόφασης των ασφαλιστικών μέτρων.

⁴³⁴ Η αναλογία (legis ή iuris: νόμου ή δικαίου) αντιδιαστέλλεται εννοιολογικά από την διασταλτική ερμηνεία: η αναλογία εφαρμόζεται όταν ο ερμηνευτής του δικαίου διαπιστώνει κενό

νόμο) – να υπαχθεί και η (δικαστική) προθεσμία της ΚΠολΔ 693 § 1 στον κανόνα της ΚΠολΔ 147 § 7, ώστε ν' αναστέλλεται κατά το διάστημα από 1ης μέχρι και 31ης Αυγούστου.

6. Προθεσμία ενεργείας. Επαναφορά των πραγμάτων στην προηγούμενη κατάσταση (ΚΠολΔ 152 επ.).

Η προθεσμία της ΚΠολΔ 693 § 1 είναι προδήλως δικονομική προθεσμία ενεργείας, διότι αποβλέπει ν' αποδυναμώσει το δικαίωμα του επιτυχόντος τη λήψη ασφαλιστικού μέτρου διαδίκου, αν δεν προβεί εντός αυτής στην άσκηση της οικείας κύριας αγωγής⁴³⁵.

Η πάροδος απράκτου της προθεσμίας ενεργείας προκαλεί έκπτωση του διαδίκου από το δικαίωμά του ν' ασκήσει της σχετική διαδικαστική πράξη (ΚΠολΔ 151) και εν προκειμένω από το δικαίωμα να καρπούται τα οφέλη από την ισχύ του ασφαλιστικού μέτρου.

Σε περίπτωση κατά την οποία, παρέλθει άπρακτη η εν λόγω προθεσμία, τότε ο επιτυχών το ασφαλιστικό μέτρο δικαιούται, εφόσον συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις να ζητήσει επαναφορά των πραγμάτων στην προηγούμενη κατάσταση (ΚΠολΔ 152 επ.)⁴³⁶, υπό την έννοια ότι θ' ασκήσει την κύρια αγωγή και θα ζητήσει στην συνέχεια από το αρμόδιο δικαστήριο να θεωρηθεί εμπρόθεσμη η –εκπροθέσμως ασκηθείσα, λόγω δόλου του αντιδίκου ή ανώτερης βίας– εν λόγω αγωγή⁴³⁷. Η αίτηση επαναφοράς υποβάλλεται στο δικαστήριο της κύριας δίκης, ενώπιον του οποίου εκκρεμεί η αγωγή (ΚΠολΔ 154 εδάφ. α'). Ως εκκρεμής δίκη εν προκειμένω νοείται, όχι η εκκρεμοδικία υπό την έννοια της ΚΠολΔ 221, παρά γενικώς το διαδικαστικό στάδιο από την κατάθεση του δικογράφου, μέχρις ότου το δικαστήριο στο οποίο τούτο απευθύνεται, απεκδυθεί της εξουσίας του επ' αυτού, με την έκδοση της οριστικής απόφασης ή με κατάργηση της δίκης⁴³⁸. Επομένως αρμόδιο είναι το

στο νόμο, δηλαδή ανακαλύπτει ότι η έννομη τάξη δεν ρυθμίζει τη συγκεκριμένη βιοτική σχέση. Στην περίπτωση αυτήν εφαρμόζει την εν λόγω ερμηνευτική μέθοδο, όταν σχηματίζει την γνώμη πως μεταξύ της ρυθμισμένης νομοθετικά περίπτωσης, αφενός και της αρρύθμιστης περίπτωσης, αφετέρου, υφίσταται τόσο έντονη ομοιότητα, ώστε ο συνεπής νομοθέτης αν είχε ρυθμίσει και την αρρύθμιστη περίπτωση, θα το είχε πράξει κατά τρόπο απολύτως όμοιο μ' εκείνον της διάταξης η οποία είναι εφαρμοστέα αναλόγως. Αντιθέτως, η διασταλτική ερμηνεία (υποδιαίρεση της λογικής ερμηνείας), προϋποθέτει ότι υπάρχει νομοθετική ρύθμιση (δηλαδή ότι δεν διαπιστώνεται κενό στο νόμο), αλλ' ότι ο νομοθέτης εκφράσθηκε στενότερα του δέοντος. Τότε, η ερμηνεία διαστέλλει το γράμμα του νόμου, ώστε να υπαχθεί σ' αυτό και η – κατά φαινόμενο– αρρύθμιστη περίπτωση [βλ. **Μπαλή**, ΓενΑ § 7 σελ. 19 και § 9 σελ. 25. **Σημαντήρα**, ΓενΑ (1980) περιθ. αριθ. 71. **Αραβαντινό**, Η αναλογία ως δικανικός συλλογισμός, στο Εράνιο Μαριδάκι (Συμπλ.), 1968, σελ. 217. **Τσάτσο**, Το πρόβλημα της ερμηνείας του δικαίου, Κεφ. ΣΤ § 4 σελ. 202/3. **Μπέη**, Εισαγωγή στη δικονομική σκέψη, (3η έκδοση) § 26 (: Μεθοδολογία για την ερμηνεία του δικαίου) σελ. 360 επ. **Τον ίδιο**, Γύρω από την ερμηνεία του δικονομικού δικαίου, Δ. 11 σελ. 513 επ. και ιδίως σελ. 522/3. **Τον ίδιο**, στο συλλογικό έργο «Δικονομία ιδιωτικών διαφορών» (Μπέη/Καλαβρού/Σταματόπουλου), 1999, § 4.4. σελ. 46 επ.]

⁴³⁵ Βλ. για τις δικονομικές προθεσμίες ενεργείας: **Μπέη**, ΕρμΚΠολΔ, Κεφ. ΙΖ (Προθεσμίες), § ΙΙΙ 5 β' σελ. 750. **Ράμμο**, Στοιχεία ΕλληνΠολΔικ., Ι § 111 Π Β σελ. 270.

⁴³⁶ **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 693 § 13 σελ. 170.

⁴³⁷ **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 152 § ΙΙΙ 23 σελ. 795. **Ο ίδιος**, Σχόλιο της ΕφΑθ 2745/1973 Δ.4, σελ. 546. **Μανιώτης**, Προβλήματα ερμηνείας και εφαρμογής των διατάξεων της επαναφοράς του ΚΠολΔ, στην Επιστημονική Επετηρίδα Αρμενόπουλου, 1983, § ΙΙΙ σελ. 84. **Ηλιακόπουλος**, Σχόλιο, ΝοΒ 32, 1054. **Γεωργίου**, Προβλήματα στο θεσμό της επαναφοράς των πραγμάτων στην προηγούμενη κατάσταση (ΚΠολΔ 152 επ.), ΕλΔ 26, 1454 επ. **Κεραμεύς**, Αστικό Δικονομικό Δ. Γεν. Μέρος, ΙΙ (1986) § 337 σελ. 335-7. **Σαμουήλ**, Η έφεση, (1993), § 453 σελ. 153. **Παναγόπουλος**, Σχόλια, Δ. 13, 338 και Δ.17, 478. **Από την πλούσια επί του θέματος αρεοπαγίτικη νομολογία, βλ. ενδεικτικά:** ΑΠ 932/1984 ΕλΔ 26, 394. ΑΠ 2036/1983 ΝοΒ 33, 23. ΑΠ 1013/1982 ΝοΒ 30, 1321. ΑΠ 381/1980 ΝοΒ 28, 1752. ΑΠ 76/1980 ΝοΒ 28, 1432. ΑΠ 572/1979 ΝοΒ 27, 1606. ΑΠ 143/1979 ΝοΒ 25, 1151. ΑΠ 564/1974 ΝοΒ 22/1071. **Από την πρόσφατη εφετειακή νομολογία, βλ. την** ΕφΑθ 8073/1990 ΕλΔ 33, 894. Βλ. και την διάκριση που κάνει ο **Βερβεσός**, Δ.6 σελ. 293.

⁴³⁸ ΠΠρΑθ 6348/1983 ΝοΒ 32, 1238.

δικαστήριο στο οποίο εκκρεμεί η υπόθεση, είτε πρωτοδίκως, είτε κατόπιν ασκήσεως ενδίκου μέσου⁴³⁹ (Πρωτοδικείο, Εφετείο, Άρειος Πάγος).

II. Έννοια του όρου «κύρια αγωγή». Παραίτηση από το δικόγραφο/δικαίωμα της ασκηθείσας αγωγής.

Ως κύρια αγωγή, κατά την έννοια της ΚΠολΔ 693 § 1, νοείται εκείνη, που έχει ως αντικείμενο το δικαίωμα, προς εξασφάλιση του οποίου διατάχθηκε το ασφαλιστικό μέτρο. Αρκεί και η άσκηση αναγνωριστικής αγωγής⁴⁴⁰. Δικονομικό βάρος ν' ασκήσει την αγωγή αυτήν έχει ο διάδικος, υπέρ του οποίου έχει διαταχθεί το ασφαλιστικό μέτρο, εκτός εάν ο αντίδικός του άσκησε την ανωτέρω αγωγή, ως αρνητική αναγνωριστική, οπότε απαλλάσσεται από το βάρος αυτό⁴⁴¹. Αν η διαφορά της κύριας υπόθεσης έχει εισαχθεί, δυνάμει του σχετικού συνυποσχετικού (ΚΠολΔ 867 εδάφ. α'), τότε ο διάδικος υπέρ του οποίου έχει διαταχθεί το ασφαλιστικό μέτρο, οφείλει να προκαλέσει την έναρξη της διαιτητικής διαδικασίας⁴⁴².

Σε περίπτωση κατά την οποία, ο διάδικος αυτός ασκήσει μεν την αγωγή εμπροθέσμως, όμως μεταγενεστέρως προβεί σε (σύννομη) ανάκλησή της (ΚΠολΔ 294, 296) και συγκεκριμένα σε παραίτηση είτε από το δικόγραφο είτε από το δικαίωμα [οπότε και περατώνεται η εκκρεμής δίκη, αφού επί μεν παραιτήσεως από το δικόγραφο, η αγωγή θεωρείται ως μηδέποτε ασκηθείσα (ΚΠολΔ 295 § 1α'), επί δε παραιτήσεως από το δικαίωμα, εξαφανίζεται το ουσιαστικό υπόβαθρο του δικαστικού αγώνα⁴⁴³, με αποτέλεσμα –και στις δύο περιπτώσεις– την αναδρομική εκμηδένιση της έννομης σχέσης της δίκης⁴⁴⁴]

τότε προκαλείται και αναδρομικώς μη εμπρόθεσμη άσκηση της αγωγής, με τα εντεύθεν αυτόθροα αποτελέσματα, ως προς την τύχη του διαταχθέντος ασφαλιστικού μέτρου⁴⁴⁵.

II. ΕΠΙ ΤΗΣ § 2 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ.

I. Συνέπειες μη εμπρόθεσμης άσκησης της αγωγής.

Αν δεν ασκηθεί η κύρια αγωγή, εντός της προθεσμίας που όρισε η απόφαση των ασφαλιστικών μέτρων, τότε επέρχεται αυτοδίκαιη άρση του ασφαλιστικού μέτρου. Δεν απαιτείται, δηλαδή, να εκδοθεί σχετική δικαστική απόφαση, βεβαιωτική της άρσης αυτής (ΚΠολΔ 693 § 2 εδάφ. α'). Δεν αποβάλλει όμως την ισχύ της η εν λόγω απόφαση, ως προς την διάταξή της που αφορά τη δικαστική δαπάνη⁴⁴⁶.

(α) Μη εμπρόθεσμη άσκηση της αγωγής, επί προσημειώσεως υποθήκης.

Εφόσον η απόφαση των ασφαλιστικών μέτρων είχε διατάξει την προσημείωση υποθήκης και αποδυναμώθηκε, λόγω άπρακτης παρόδου της προθεσμίας ενεργείας εκ του άρθρου 693 § 1 ΚΠολΔ, τότε ο καθ' ου το ασφαλιστικό αυτό μέτρο δικαιούται να ζητήσει την εξάλειψη της προσημείωσης από τα οικεία βιβλία.

Αμφισβητείται το ζήτημα, εάν η πάροδος της προθεσμίας αυτής αποτελεί λόγο απόσβεσης της προσημείωσης⁴⁴⁷ ή λόγο αυτοδίκαιης ακυρότητας της εγγραφής της⁴⁴⁸. Η έριδα αυτή δεν

⁴³⁹ ΑΠ 1431/1997 ΕλΔ 40, 82. ΑΠ 177/1987 ΕλΔ 29, 491. ΑΠ 784/1974 ΝοΒ 23, 329.

⁴⁴⁰ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 693 § 6 σελ. 168.

⁴⁴¹ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 693 § 8 σελ. 168/9.

⁴⁴² Βαθρακοκοίλης, ανωτ. (σημ. Νο 86), άρθρο 693 § 9 σελ. 110. Μπέης, ΕρμΚΠολΔ άρθρο 693 § 16 σελ. 170. Τζιφρας, Ασφαλιστικά μέτρα (1984), Κεφ. Α' § 28 σελ. 109.

⁴⁴³ Κεραμεύς, ανωτ. (σημ. Νο 298), § 142 σελ. 362. Ράμμος, ανωτ. (σημ. Νο 297) § 138 VII Α σελ. 392. Αντιθέτως: Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 296 § III 2 δ' σελ. 1250.

⁴⁴⁴ Ράμμος, ανωτ. (σημ. Νο 297) § 138 I (Γ) σελ. 388.

⁴⁴⁵ Αντιθέτως: Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 693 § 14 σελ. 170. Βαθρακοκοίλης, ανωτ. (σημ. Νο 86) άρθρο 693 § 18 σελ. 112.

⁴⁴⁶ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 693 § 11 σελ. 169. Ο ίδιος, Η ανίσχυρος διαδικαστική πράξις, (1968) § 5 II 2 (α') σελ. 163. Οικονομόπουλος, ΠολΔ σελ. 304.

⁴⁴⁷ Βοσινάκης, στον ΑΚ Γεωργιάδη/Σταθόπουλου, άρθρο 1323 περιθ. αριθ. 5.

⁴⁴⁸ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, Πέμπτο Βιβλίο, Κεφ. Γ' § 4.8.1. σελ. 331.

έχει –κατά τη γνώμη μας– πρακτική σημασία, αφού και υπό τις δύο εκδοχές, για την εξάλειψη της προσημείωσης απαιτείται να εκδοθεί δικαστική απόφαση⁴⁴⁹.

(β) Μη εμπρόθεσμη άσκηση της αγωγής επί συντηρητικής κατάσχεσης ακινήτου ή εμπραγμάτου δικαιώματος επ' αυτού.

Σε περίπτωση κατά την οποία, έχει διαταχθεί το ασφαλιστικό μέτρο της συντηρητικής κατάσχεσης και, επί της βάσει αυτής, έχει κατασχεθεί ακίνητο ή εμπράγματο δικαίωμα επ' αυτού (ΚΠολΔ 714), τότε το ασφαλιστικό αυτό μέτρο αίρεται *ipso iure*⁴⁵⁰ οπότε, μετά την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας προς άσκηση της κύριας αγωγής, ο καθ' ου το ασφαλιστικό μέτρο νομίμως ζητεί από τον αρμόδιο Υποθηκοφύλακα να προβεί στην εξάλειψη της κατάσχεσης από τα βιβλία, στα οποία αυτή έχει εγγραφεί (βλ. την ΚΠολΔ 714 §§ 1 και 3), προσκομίζοντας πιστοποιητικό του αρμόδιου δικαστικού Γραμματέα, από το οποίο να προκύπτει ότι δεν ασκήθηκε εμπροθέσμως η αγωγή⁴⁵⁰. Αν ο Υποθηκοφύλακας αρνηθεί να προβεί στην αιτούμενη εξάλειψη, τότε είναι ανάγκη ν' ακολουθηθεί η διαδικασία της ΚΠολΔ 791⁴⁵¹.

(γ) Μη εμπρόθεσμη άσκηση της αγωγής επί συντηρητικής κατάσχεσης κινητού/εμπραγμάτου δικαιώματος επ' αυτού.

Αν έχει κατασχεθεί συντηρητικώς κινητό πράγμα ή εμπράγματο δικαίωμα επ' αυτού, στα χέρια του οφειλέτη (ΚΠολΔ 711) ή τρίτου (ΚΠολΔ 712), οπότε ο αρμόδιος κατά τόπο Ειρηνοδίκης καταχωρεί περίληψη της κατασχετήριας έκθεσης σε ειδικό βιβλίο (ΚΠολΔ 711 § 3 και 712 § 1 εδάφ. β'), τότε –μετά την αποδυνάμωση της απόφασης, βάσει της οποίας έχει εγγραφεί η συντηρητική κατάσχεση– δικαιούται ο καθ' ου το ασφαλιστικό αυτό μέτρο να ζητήσει από τον αρμόδιο Ειρηνοδίκη να προβεί στην εξάλειψη της κατάσχεσης από το ανωτέρω βιβλίο, προσκομίζοντας πιστοποιητικό του αρμόδιου δικαστικού Γραμματέα, από το οποίο να προκύπτει ότι δεν έχει ασκηθεί εμπροθέσμως η κύρια αγωγή. Σε περίπτωση αδικαιολόγητης άρνησης του εν λόγω Ειρηνοδίκη να προβεί στην αιτούμενη εξάλειψη, δικαιούται ο καθ' ου το ασφαλιστικό μέτρο να προσφύγει στην διαδικασία της ΚΠολΔ 791.

(δ) Μη εμπρόθεσμη άσκηση της αγωγής επί εγγυοδοσίας.

Αν, ως ασφαλιστικό μέτρο διατάχθηκε –και χορηγήθηκε στον υπέρ ου, προς εκτέλεση της οικείας απόφασης– εγγυοδοσία (ΚΠολΔ 704), η οποία συνίσταται στην κατάθεση μετρητών, αξιογράφων, εγγυητικής επιστολής Τράπεζας στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων (στο εξής: Τ.Π. και Δ.), (ΚΠολΔ 163-165)⁴⁵², μετά την αποδυνάμωση της απόφασης και την εντεύθεν αυτοδίκαια άρση της εγγυοδοσίας (επειδή έπαυσε η αιτία για την οποία δόθηκε), δικαιούται ο καθ' ου το ασφαλιστικό αυτό μέτρο να ζητήσει από το Μονομελές Πρωτοδικείο –κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων– ν' αναγνωρίσει την αυτοδικαίως επελθούσα άρση της εγγυοδοσίας (ΚΠολΔ 168) και στη συνέχεια να ζητήσει από τον Γραμματέα του δικαστηρίου στο οποίο έχει κατατεθεί το γραμμάτιο παρακαταθέσεως (του αντικειμένου της εγγυοδοσίας: χρημάτων, αξιογράφων ή της εγγυητικής επιστολής) (ΚΠολΔ 163 εδάφ. β'), προκειμένου να τ' αναλάβει από το Τ.Π. και Δ. Εάν ο Γραμματέας αρνηθεί την απόδοση, τότε ο καταθέτης δικαιούται να προσφύγει στη διαδικασία της ΚΠολΔ 791, η οποία εφαρμόζεται εν προκειμένω αναλόγως⁴⁵³.

(ε) Μη εμπρόθεσμη άσκηση της αγωγής επί δικαστικής μεσεγγύησης (κινητών/ακινήτων),

Αν, ως ασφαλιστικό μέτρο, διατάχθηκε η δικαστική μεσεγγύηση κινητών ή ακινήτων ή ομάδας πραγμάτων, επιχείρησης, εμπορικών ή επαγγελματικών βιβλίων, εγγράφων,

⁴⁴⁹ Γεωργίου, Απόσβεση και εξάλειψη προσημείωσης, ΕλΔ 36 σελ. 1009 επ. = Δ.23 σελ. 265 επ. και «Ασφαλιστικά μέτρα», 2η έκδοση, σελ. 467 επ. (στην § 3.4.6. σε συνδ. με §§ 3.1 και 3.2.)

⁴⁵⁰ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 715 § 4.3. σελ. 513 επ. ΜΠρΛεβ 52/1980 Δ.11, 303.

⁴⁵¹ Βαθρακοκοίλης, ανωτ. (σημ. Νο 86) άρθρα 715-716 § 15 σελ. 238/9. Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 715 § 4.3. στο τέλος, σελ. 517. ΜΠρΛεβ 52/1980 Δ.11, 303.

⁴⁵² Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, Πέμπτο Βιβλίο, Β Κεφ. (Εγγυοδοσία) § 4.5.2. σελ. 271.

⁴⁵³ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 168 § III 2 σελ. 855.

δειγμάτων και κάθε άλλου πράγματος (ΚΠολΔ 725) και αποδυναμωθεί η απόφαση που τη διέταξε, λόγω άπρακτης παρόδου της προθεσμίας για την άσκηση της κύριας αγωγής, τότε ο καθ' ου το ασφαλιστικό μέτρο [από τον οποίο αφαιρέθηκε το διεκδικούμενο εν ευρεία εννοία (latu sensu) πράγμα και παραδόθηκε σε μεσεγγυούχο] δικαιούται να ζητήσει να του αποδοθεί το ανωτέρω πράγμα. Διότι, ο μεσεγγυούχος ούτε κύριος, αλλ' ούτε και νομέας καθίσταται του υπό μεσεγγύηση πράγματος, παρά μόνον προστατευόμενος κάτοχός του (detentor)⁴⁵⁴. Οπότε μετά την αυτοδίκαιη λήξη της δικαστικής μεσεγγύησης, επειδή αποδυναμώθηκε η απόφαση που τη διέταξε, ο μεσεγγυούχος –μη αποδίδοντας το πράγμα στο νομέα ή κύριό του, από τον οποίο είχε αφαιρεθεί ως μεσεγγυούμενο– προσβάλλει αντιστοίχως είτε τη νομή είτε την κυριότητα τρίτου. Ειδικότερα: η προσβολή της νομής θεμελιώνεται στο ότι, ο προστατευόμενος κάτοχος του πράγματος, που δεν αποδίδει στο νομέα τούτω μετά την λήξη της νόμιμης αιτίας βάσει της οποίας το κατείχε, αντιποιείται νομή, δηλαδή ασκεί σ' αυτό αυθαίρετως και παρανόμως φυσική εξουσίαση⁴⁵⁵. Δικαιούται, επομένως, ο νομέας να ζητήσει τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων νομής (ΚΠολΔ 731, 733) και ακολούθως δικαιούται να ζητήσει να του επιδικασθεί προσωρινώς η νομή του πράγματος (ΚΠολΔ 734 § 2). Εξάλλου, επί προσβολής της κυριότητας λόγω προσβολής της νομής του πράγματος επί του οποίου ασκείται η κυριότητα, νομίμως χωρεί προσωρινή δικαστική προστασία⁴⁵⁶. Ο κύριος του πράγματος θα ζητήσει, λόγω αμφισβήτησης της κυριότητάς του, να τεθεί εκ νέου το πράγμα υπό δικαστική μεσεγγύηση και να διορισθεί αυτός μεσεγγυούχος του (ΚΠολΔ 726 § 1).

(στ) *Μη εμπρόθεσμη άσκηση της αγωγής επί προσωρινής επιδίκασης απαίτησης.*

Αν, ως ασφαλιστικό μέτρο, διατάχθηκε η προσωρινή επιδίκαση απαίτησης, μετά την αποδυνάμωση της απόφασης που διέταξε το μέτρο αυτό δικαιούται ο καθ' ου ν' αρνηθεί στο εξής την καταβολή του επιδικασθέντος ποσού. Σε περίπτωση κατά την οποία, παρά την αποδυνάμωση της απόφασης αυτής, ο υπέρ ου το ασφαλιστικό μέτρο προχωρήσει σε κατάσχεση περιουσιακού αντικειμένου του καθ' ου, τότε ο τελευταίος δικαιούται να προσβάλλει το εν λόγω μέσο της αναγκαστικής εκτέλεσης με την ανακοπή της ΚΠολΔ 702 (αντίστοιχη της ΚΠολΔ 933)⁴⁵⁷.

(ζ) *Μη εμπρόθεσμη άσκηση της αγωγής επί προσωρινής ρύθμισης της κατάστασης.*

Αν, ως ασφαλιστικό μέτρο, διατάχθηκε η προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης και, μεταγενεστέρως, αποδυναμωθεί η απόφαση που τη διέταξε, ο δε υπέρ ου το μέτρο αυτό αρείται ν' αναγνωρίσει την αυτοδίκαιη (: χωρίς έκδοση σχετικής διαπλαστικής απόφασης) άρση του, τότε η άμυνα του καθ' ου το ασφαλιστικό αυτό μέτρο κατά της παράνομης δράσης του αντιδίκου του θα εξαρτηθεί από το είδος του διαταχθέντος ασφαλιστικού μέτρου.

⁴⁵⁴ **Ράμμος**, ΕρμΑΚ, άρθρα 831-833 περιθ. αριθ. 15. **Κρητικός**, στον ΑΚ Γεωργιάδη/Σταθόπουλου, άρθρο 832 περιθ. αριθ. 3. ΕφΑθ 2306/1959 ΝοΒ 8, 580.

⁴⁵⁵ Βλ. **Μπαλή**, ΕμπρΔ § 28 (4). Απ. Γεωργιάδη, στον ΑΚ Γεωργιάδη/Σταθόπουλου, άρθρο 998 περιθ. αριθ. 2-7. ΑΠ-Ολομ-104/1952 ΕΕΝ ΙΘ, 303.

⁴⁵⁶ **Γεωργίου**, Προσωρινή δικαστική προστασία επί ταυτόχρονης προσβολής της νομής και της κυριότητας, (Εισήγηση στην Ένωση Ελλήνων Δικονομολόγων) (ΑρχΝ ΜΗ/48, 289 επ.) **Ο ίδιος**, Προσωρινή δικαστική προστασία επί ταυτόχρονης προσβολής πολλών δικαιωμάτων (ΕΛΔ 36, 1638 επ.). **Ο ίδιος**, Συνέπειες της προσβολής της φυσικής εξουσίασης επί του πράγματος (Προσωρινή δικαστική προστασία της νομής και της κυριότητας), (ΕΛΔ 34/1993, σελ. 1429 επ. και «Ασφαλιστικά μέτρα», 2η έκδοση, σελ. 475 επ.). **Μπέης**, Ασφαλιστικά μέτρα για την προσωρινή προστασία της εμπράγματος αξίωσης, (Παρέμβαση στο 23ο Πανελλήνιο Συνέδριο της Ένωσης Ελλήνων Δικονομολόγων, § 6, στα Πρακτικά του εν λόγω Συνεδρίου, υπό τον τίτλο «Οι εμπράγματος αγωγές», εκδ. Αντ. Σάκκουλα, 1999, σελ. 101-103). **Από τη συναφή νομολογία, βλ.:** ΜΠρΧαλκίδας 585/1991 Δ.23, 264. ΜΠρΑθ 1915/1994 ΑρχΝ 46, 572. ΕιρΚιλκίς 29/1993 Αρμ. 47, 1106.

⁴⁵⁷ Πρβλ. **Τζίφρα**, Ασφαλιστικά μέτρα, 4η έκδοση, (1985) σελ. 73. ΜΠρΑθ 7527/1987 Δ.18, 755.

Λόγου χάρι, σε περίπτωση κατά την οποία παρασχέθηκε προσωρινή δίοδος σε περικλειστο ακίνητο εις βάρος παρακειμένης ιδιοκτησίας⁴⁵⁸ και παρέλθει άπρακτη η –τυχόν– τεθείσα προθεσμία προς άσκηση της κύριας αγωγής, οπότε παύει αυτοδικαίως να ισχύει το ανωτέρω ασφαλιστικό μέτρο, τότε ο καθ' ου δικαιούται –αν ο αντίδικός του εξακολουθεί παρανόμως να χρησιμοποιεί τη δίοδο και να διέρχεται από την ιδιοκτησία του– να θεωρήσει το γεγονός αυτό ως προσβολή της νομής ή της κυριότητάς του στην εδαφική λωρίδα που χρησιμοποιείται παρανόμως και να ζητήσει προσωρινή δικαστική προστασία.

Άλλο παράδειγμα: αν διατάχθηκε, ως ασφαλιστικό μέτρο ο έλεγχος των εταιρικών υποθέσεων από ομόρρυθμο εταίρο και η εξέταση των εταιρικών βιβλίων από λογιστές⁴⁵⁹, παρέλθει δε άπρακτη η προθεσμία της ΚΠολΔ 693 § 1 που, τυχόν, όρισε το δικαστήριο και οι λογιστές δεν παραδίδουν τα εταιρικά βιβλία στην καθ' ης το ασφαλιστικό μέτρο εταιρία, τότε αυτή δικαιούται να θεωρήσει ότι προσβάλλεται η επ' αυτών κυριότητά της ή η νομή της και να ζητήσει δικαστική προστασία, οριστική ή προσωρινή, ασκώντας αντιστοίχως, αγωγή ή αίτηση ασφαλιστικών μέτρων.

(η) *Μη εμπρόθεσμη άσκηση της αγωγής επί προσωρινής επιδίκασης της νομής/κατοχής.*

Αν, ως ασφαλιστικό μέτρο, έχει διαταχθεί η προσωρινή επιδίκαση της νομής του επιδίκου πράγματος στον αιτούντα, κατά την ΚΠολΔ 734 § 2 και αποδυναμωθεί η οικεία απόφαση για τον προεκτεθέντα λόγο, ο δε υπέρ ου το ασφαλιστικό μέτρο εξακολουθεί να μην αποδίδει το πράγμα στον αντίδικό του, τότε ο τελευταίος δικαιούται να ζητήσει και προσωρινή δικαστική προστασία, θεωρώντας ότι προσβάλλεται η επ' αυτού νομή ή κυριότητά του⁴⁶⁰.

II. Αναδρομική ή μη ενέργεια της αυτοδίκαιης άρσης του ασφαλιστικού μέτρου;

Η (αυτοδίκαιη) άρση του ασφαλιστικού μέτρου ενεργεί αναδρομικώς και επομένως οι έννομες συνέπειες που παρήχθησαν υπό την ισχύ του, ανατρέπονται. Επί του θέματος αυτού υφίσταται διχοστασία⁴⁶¹. Κατά την γνώμη μας, εδραίο επιχείρημα υπέρ της ανωτέρω απόψεώς μας συνάγεται από την ΚΠολΔ 730 § 2, η οποία προσδίδει στην τελεσίδικη απόρριψη της αντίστοιχης κύριας αγωγής –επί προσωρινής επιδικάσεως απαιτήσεως– αναδρομικά αποτελέσματα. Η διάταξη αυτή πρέπει να ισχύσει αναλόγως, για την ταυτότητα του νομικού λόγου, και στην ΚΠολΔ 693 § 2, ούτως ώστε η αυτοδίκαιη άρση να χωρεί και στην περίπτωση αυτή αναδρομικώς. Η ΚΠολΔ 693 § 2, θέτει ένα διαλυτικό όρο για τη σύννομη υπόσταση της απόφασης των ασφαλιστικών μέτρων. Η παράλειψη εντεύθεν του υπέρ ου το μέτρο αυτό, να υποβάλει τα δικάιά του στη δοκιμασία της κύριας δίκης, επιφέρει ενεργοποίηση του διαλυτικού αυτού όρου, με περαιτέρω έννομο αποτέλεσμα να εξαφανίζεται η απόφαση των ασφαλιστικών μέτρων ως νομικό γεγονός, αφότου αυτή έλαβε νόμιμη ισχύ. Η αναδρομική όμως ενέργεια της αυτοδίκαιης αυτής άρσης δεν ανατρέπει εμπραγμάτως τις νομικές πράξεις και τις έννομες συνέπειές τους, που είχαν παραχθεί ενόσω η απόφαση ίσχυε. Αναζήτηση των δοθέντων χωρεί μόνον κατά τις διατάξεις του αδικαιολογήτου πλουτισμού (ΑΚ 904 επ.), λόγω λήξεως της αιτίας (causa finita)⁴⁶².

⁴⁵⁸ Βλ. τις ΜΠρΖακ 27/1984 Δ 15, 499. ΠΠρΚαλαβρ 5/1982 ΝοΒ 30, 1513. **Μπέη**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 732 § 3.9. σελ. 807.

⁴⁵⁹ Βλ. την ΠΠρΑθ 17/1984 ΕπεμπΔ 35, 434.

⁴⁶⁰ **Τζίφρας**, ανωτ. (σημ. Νο 318), Κεφ. Α' § 25 σελ. 85. **Ο ίδιος**, Ασφαλιστικά μέτρα επί νομής ως ήδη ισχύουν, ΝοΒ 19, § 26 σελ. 1205. **Μπέης**, Δ 1, σελ. 398. **Καμενόπουλος**, Δ 3, σελ. 403.

⁴⁶¹ **Βλ. υπέρ της αναδρομικής ενέργειας: Ράμμο**, Εγχειρίδιον ΚΠολΔ ΙΙΙ § 573 σελ. 1811. **Μπέη**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 693 § 10 σελ. 169. **Ματθία**, Επίδραση της τελεσίδικης διαγνώσεως στην προσωρινή ρύθμιση καταστάσεως, Δ 10 § IV β' σελ. 561/2. **Βλ. υπέρ της αντιθέτου απόψεως: Τζίφρα**, Ασφαλιστικά μέτρα, (1985) Κεφ. Α § 22.3 σελ. 68 υπό γ' και § 28 σελ. 109. Τον ίδιο, ΕΕΝ 37, 114. **Οικονομόπουλο**, ΠολΔικ, σελ. 304. **Σταυρόπουλο**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 737 § 3α. **Αποστολόπουλο**, Ο Πρόεδρος Πρωτοδικών, (1960) § 409 σελ. 531. **Βαθρακοκόλη**, ανωτ. (σημ. Νο 86) άρθρο 693 § 13 σελ. 111. **Κονδύλη**, Το δεδικασμένον κατά τον ΚΠολΔ, § 34 (1) σελ. 392. Εφαθ 4309/1992 ΑρχΝ 45, 71.

⁴⁶² **Ματθίας**, ανωτ. (σημ. Νο 322) σελ. 561 επ.

III. Μη αυτοδίκαιη άρση του ασφαλιστικού μέτρου, επί εκδόσεως εμπροθέσμως διαταγής πληρωμής.

Δεν επέρχεται αυτοδίκαιη αποδυνάμωση του ασφαλιστικού μέτρου, στην περίπτωση κατά την οποία, ο υπέρ ου το μέτρο αυτό –μολονότι δεν άσκησε εμπροθέσμως την κύρια αγωγή, ωστόσο– μέσα στην ταχθείσα προθεσμία για την άσκηση της αγωγής αυτής, επέτυχε να εκδοθεί διαταγή πληρωμής για την ασφαλιζόμενη χρηματική απαίτηση (ΚΠολΔ 693 § 2 εδάφ. β΄) ή –ειδικώς επί συντηρητικής κατασχέσεως– εάν εντός της προθεσμίας αυτής επιδόθηκε διαταγή πληρωμής (ΚΠολΔ 715 § 5 εδάφ. γ΄). Ενόψει δε του ότι, διαταγή πληρωμής εκδίδεται αποκλειστικά για χρηματικές απαιτήσεις (ΚΠολΔ 623), παρέπεται αναγκαίως και ότι η διάταξη της ΚΠολΔ 693 § 2 εδάφ. β΄ είναι ανεφάρμοστη, όταν η ασφαλισθείσα απαίτηση δεν είναι χρηματική δηλαδή, όταν λαμβάνονται τ' ασφαλιστικά μέτρα της μεσεγγύησης ή της προσωρινής ρύθμισης της κατάστασης, καθώς και της προσωρινής επιδίκασης απαίτησης. Στην τελευταία περίπτωση διότι ο νόμος δεν αναφέρει και την έκδοση διαταγής πληρωμής, ως γεγονός αποτρεπτικό της αυτοδίκαιης άρσης του ασφαλιστικού αυτού μέτρου (ΚΠολΔ 729 § 5 εδάφ. γ΄)⁴⁶³.

IV. Μη αυτοδίκαιη άρση του ασφαλιστικού μέτρου, επί εγγυοδοσίας.

Η αυτοδίκαιη άρση του ασφαλιστικού μέτρου δεν επέρχεται επί εγγυοδοσίας⁴⁶⁴. Τούτω διότι, η ΚΠολΔ 168 που θεσμοθετεί την άρση της εγγυοδοσίας, θέτει ως αναγκαία προς τούτο προϋπόθεση την έκδοση σχετικής διαπλαστικής δικαστικής απόφασης⁴⁶⁵.

Άρθρο 694

@HEADER LEYKO = ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΚΑΤ' ΑΡΘΡΟ: Άρθρο 694

ΚΕΙΜΕΝΟ ΝΟΜΟΥ.

§1. Το δικαστήριο διατάζοντας ασφαλιστικά μέτρα έχει το δικαίωμα και αυτεπαγγέλτως να υποχρεώσει τον αιτούντα σε εγγυοδοσία.

§2. Αν δεν χορηγηθεί η κατά την παράγραφο 1 εγγυοδοσία μέσα στην προθεσμία που όρισε το δικαστήριο, αίρεται αυτοδικαίως το ασφαλιστικό μέτρο.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

- I. Ασφαλιστικό μέτρο υπό την αίρεση κατάθεσης εγγυοδοσίας.
 - §1. Διακρίσεις εγγυοδοσίας (συμβατική/νόμιμη/δικαστική).
 - §2. Νομική φύση της εγγυοδοσίας της ΚΠολΔ 694 § 1.
- II. Διακριτική ευχέρεια του δικαστηρίου.
 - §1. Προσδιορισμός προθεσμίας καταθέσεως[^] προσδιορισμός είδους και ύψους εγγυοδοσίας.
 - §2. Συνέπειες επί μη εμπρόθεσμης καταθέσεως της εγγυοδοσίας.
- III. Αίτημα παροχής εγγυοδοσίας λόγω μεταγενέστερης αφερεγ- γυότητας του υπέρ ου το ασφαλιστικό μέτρο.
- IV. Άρση και κατάπτωση της εγγυοδοσίας.
- V. Προθεσμία ενεργείας.

⁴⁶³ **Τζίφρας**, ανωτ. (σημ. Νο 322) Κεφ. Α΄ § 28 σελ. 109.

⁴⁶⁴ **Μπένης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 693 § 17 σελ. 170/1.

⁴⁶⁵ **Μπένης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 168 III 2 σελ. 855, άρθρο 693 § 17 σελ. 170/1 και Πέμπτο Βιβλίο, Β΄ Κεφάλαιο (Εγγυοδοσία), § 4.9.1. σελ. 281.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

I. Ασφαλιστικό μέτρο υπό την αίρεση κατάθεσης εγγυοδοσίας.

§1. Προσδιορισμός προθεσμίας καταθέσεως⁴⁶⁶ προσδιορισμός είδους και ύψους εγγυοδοσίας.

Η εγγυοδοσία διακρίνεται σε συμβατική, νόμιμη και δικαστική⁴⁶⁶. Συμβατική είναι η εγγυοδοσία, η οποία παρέχεται στον δανειστή από τον οφειλέτη, προκειμένου να εξασφαλισθεί η μελλοντική ικανοποίηση αξίωσης του πρώτου⁴⁶⁷. Ως νόμιμη, χαρακτηρίζεται η εγγυοδοσία η οποία προβλέπεται από το νόμο (βλ. ενδεικτικά τις ΑΚ 49, 302, 328, 377, 607, 861, 903 κλπ.). Στις περιπτώσεις αυτές, ο φορέας του ουσιαστικού δικαιώματος δικαιούται να ζητήσει την παροχή εγγυοδοσίας με την έκδοση σχετικής καταψηφιστικής απόφασης⁴⁶⁸. Τέλος, ως δικαστική χαρακτηρίζεται η εγγυοδοσία, η παροχή της οποίας –κατ' αντίθεση προς τη νόμιμη– δεν προβλέπεται από το ουσιαστικό ή το δικονομικό δίκαιο, παρά διατάσσεται από το δικαστήριο, το οποίο ασκεί διακριτική ευχέρειά του (βλ. τις ΚΠολΔ 168, 694, 720 § 3, 727, 911 έως 913, 938, 1000, 947 § 2)⁴⁶⁹. Είδος δικαστικής εγγυοδοσίας είναι και το ομώνυμο ασφαλιστικό μέτρο (ΚΠολΔ 704)⁴⁷⁰.

§2. Νομική φύση της εγγυοδοσίας της ΚΠολΔ 694 § 1.

Η εγγυοδοσία της ΚΠολΔ 694 § 1 έχει χαρακτήρα παρεπόμενης μορφής προσωρινής δικαστικής προστασίας. Συνιστά δικαστική εγγυοδοσία, υπό την προδιαληφθείσα έννοια, όχι όμως και ασφαλιστικό μέτρο, αν και παρέχεται στα πλαίσια της διαδικασίας των ασφαλιστικών μέτρων και παρεπομένως προς άλλο, γνήσιο, ασφαλιστικό μέτρο⁴⁷¹.

II. Διακριτική ευχέρεια του δικαστηρίου.

§1. Προσδιορισμός προθεσμίας καταθέσεως⁴⁶⁶ προσδιορισμός είδους και ύψους εγγυοδοσίας.

Η ΚΠολΔ 694 § 1 παρέχει στο δικαστήριο που λαμβάνει ασφαλιστικά μέτρα (Μονομελές Πρωτοδικείο, Ειρηνοδικείο, Δικαστήριο της κύριας δίκης) τη διακριτική ευχέρεια –αυτεπαγγέλτως ή και κατ' αίτηση του καθ' ου– να λάβει ασφαλιστικό μέτρο, υπό την προϋπόθεση ότι ο νικήσας διάδικος θα καταθέσει στη Γραμματεία του αρμοδίου δικαστηρίου εγγυοδοσία, εντός της προθεσμίας που θα καθορίζεται στην οικεία δικαστική απόφαση. Ο προσδιορισμός του είδους και του ύψους της εγγυοδοσίας αποφασίζεται από το δικαστήριο, που λαμβάνει ασφαλιστικά μέτρα. Το δικαστήριο αυτό, προκειμένου να προσδιορίσει το είδος και το ύψος της εγγυοδοσίας, λαμβάνει υπόψιν του αφενός τον βαθμό πιθανολόγησης των περιστατικών της αιτήσεως κι αφετέρου την έκταση της φερεγγυότητας του νικητή διαδίκου. Η εγγυοδοσία αυτή εξασφαλίζει τον καθ' ου το ασφαλιστικό μέτρο, ώστε σε περίπτωση ανάκλησής του, ν' ανορθώνεται η ζημία που υπέστη από την εκτέλεση της απόφασης που το διέταξε⁴⁷².

⁴⁶⁶ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, Β' Κεφ. (Εγγυοδοσία) § 2.2., σελ. 263. Βερνάρδος, Πολιτική δικονομία (1972) Τμ. 3ο Κεφ. Α' § (γ.Ι) σελ. 68/9.

⁴⁶⁷ Βλ. Μπέη, ΕρμΚΠολΔ, Β' Κεφ. (Εγγυοδοσία) § 2.2.1. σελ. 263/4. Καυκά, ΕνοχΔ (1974), υπό το άρθρο 574 § 2 σελ. 240 σημ. 3α. Παπαδάκη, Αγωγές απόδοσης μισθίου, (1990) περιθ. αριθ. 477. Φίλιο, Μίσθωση πράγματος, σελ. 393/4. Κορνηλάκη, στο ΕιδΕνοχΔ των Δελιγιάννη/Κορνηλάκη, τ. 1ος (1992), § 99 σελ. 359. Από τη συναφή νομολογία βλ. ΑΠ 878/1979 ΝοΒ 28, 259. ΕφΘεσ 807/1983 ΕλΔ 24, 833. ΕφΑθ 104/1987 ΕλΔ 28, 899. ΕφΑθ 2249/1986 ΕλΔ 27, 693.

⁴⁶⁸ Μπέης, ανωτ. (σημ. Νο 326) § 2.2.2. σελ. 264/5. Ο ίδιος, Αι διαδικασίαι ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου, § 4 Π 1 σελ. 290.

⁴⁶⁹ Μπέης, ανωτ. (σημ. Νο 326) § 2.2.3. σελ. 266 επ. Βλ. και Κεραμέα, ανωτ. (σημ. Νο 298) § 136 σελ. 351 επ.

⁴⁷⁰ Μπέης, ανωτ. (σημ. Νο 326) § 2.2.3.3. σελ. 267.

⁴⁷¹ Μπέης, ανωτ. υπό (β'). Αποστολόπουλος, ανωτ. (σημ. Νο 322) § 299 σελ. 328.

⁴⁷² Κεραμεύς, ανωτ. (σημ. Νο 298) § 136 σελ. 351. Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 694 § 1 σελ.

§2. Συνέπειες επί μη εμπρόθεσμης καταθέσεως της εγγυοδοσίας.

Σε περίπτωση κατά την οποία, η διαταχθείσα εγγυοδοσία δεν κατατεθεί αρμοδίως, εντός της προθεσμίας που έταξε το δικαστήριο, τότε το ασφαλιστικό μέτρο που ελήφθη αίρεται αυτοδικαίως (: ipso iure), δηλαδή χωρίς ν' απαιτείται να πιστοποιηθεί το γεγονός της μη κατάθεσης ή της μη εμπρόθεσμης κατάθεσης της εγγυοδοσίας και εντεύθεν η αυτοδίκαιη άρση του ασφαλιστικού μέτρου, με σχετική δικαστική διαπιστωτική απόφαση⁴⁷³. Εξάλλου, πριν να κατατεθεί αρμοδίως η διαταχθείσα εγγυοδοσία, η αναγκαστική εκτέλεση της απόφασης των ασφαλιστικών μέτρων είναι άκυρη (ΚΠολΔ 701). Συνεπώς, αν στο χρονικό διάστημα πριν από την κατάθεση της εγγυοδοσίας επιχειρηθεί από το νικητή διάδικο αναγκαστική εκτέλεση χωρεί –κατά της σχετικής διαδικαστικής πράξης της εκτελεστικής διαδικασίας– ανακοπή (αντιρρήσεις κατά της εκτέλεσης), κατά την ΚΠολΔ 702, με αίτημα την ακύρωση της εν λόγω διαδικαστικής πράξης⁴⁷⁴.

III. Αίτημα παροχής εγγυοδοσίας λόγω μεταγενέστερης αφερεγγυότητας του υπέρ ου το ασφαλιστικό μέτρο.

Νομίμως ο καθ' ου το ασφαλιστικό μέτρο ζητεί να υποχρεωθεί ο νικήσας διάδικος σ' εγγυοδοσία και μετά τη λήψη του ασφαλιστικού μέτρου, με μεταρρύθμιση της οικείας δικαστικής απόφασης λόγω επελθούσης υστέρας μεταβολής των πραγματικών περιστατικών, τα οποία είχαν τεθεί υπ' όψιν του δικάσαντος δικαστηρίου (ΚΠολΔ 696 § 3) και ειδικότερα λόγω επελθούσης μεταγενεστέρως αφερεγγυότητας του υπέρ ου το ασφαλιστικό μέτρο. Η αίτηση αυτή του ηττηθέντος διαδίκου υποβάλλεται στο δικαστήριο που έλαβε το ασφαλιστικό μέτρο, μέχρι την πρώτη επ' ακροατηρίου συζήτηση της κύριας αγωγής. Κατά δε την ενώπιον του δικαστηρίου εκδίκαση της αγωγής αυτής και σε κάθε στάση της επ' αυτής δίκης, δικαιούται ο οφειλέτης με τις προτάσεις του να υποβάλλει αίτηση περί παροχής εγγυοδοσίας από τον υπέρ ου το ασφαλιστικό μέτρο. Αν το αίτημά του γίνει δεκτό και ταχθεί από το δικαστήριο προθεσμία για την καταβολή της εγγυοδοσίας, ο δε υπόχρεως προς παροχή της παραμελήσει την προθεσμία αυτή, τότε το διαταχθέν ασφαλιστικό μέτρο αίρεται αυτοδικαίως, η δε αναγκαστική εκτέλεση της οικείας δικαστικής απόφασης είναι άκυρη. Τέλος, υπό τις ίδιες προϋποθέσεις, νομίμως ζητείται είτε η αύξηση της διαταχθείσας εγγυοδοσίας είτε η άρση είτε η μείωσή της⁴⁷⁵.

IV. Άρση και κατάπτωση της εγγυοδοσίας.

Με την ανακλητική των ασφαλιστικών μέτρων απόφαση, διατάσσεται –κατόπιν αιτήσεως του ενδιαφερομένου διαδίκου (ΚΠολΔ 106) – και η άρση της εγγυοδοσίας, επειδή με την ανάκληση του ληφθέντος ασφαλιστικού μέτρου, εκλείπει και ο λόγος για τον οποίο διατάχθηκε η καταβολή της⁴⁷⁶. Εξάλλου, η εγγυοδοσία καταπίπτει εάν επέλθει η περίπτωση για την οποία δόθηκε⁴⁷⁷. Επομένως, αυτή καταπίπτει υπέρ του καθ' ου το ασφαλιστικό μέτρο, προκειμένου ν' αποκατασταθεί η τυχόν ζημία του από την εκτέλεση του της αποφάσεως των ασφαλιστικών μέτρων, μέχρι την ανάκληση της απόφασης αυτής. Περί της καταπτώσεως αποφαίνεται το Μονομελές Πρωτοδικείο ή το δικαστήριο της κύριας δίκης (εάν εκκρεμεί σ' αυτό η κύρια αγωγή) ή το Ειρηνοδικείο (όταν αυτό έχει διατάξει την εγγυοδοσία), με τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων (ΚΠολΔ 168 εδάφ. β')⁴⁷⁸. Η απόφαση που δέχεται την αίτηση άρσης η κατάπτωσης της εγγυοδοσίας έχει διαπλαστικό χαρακτήρα. Δεν απαγγέλλει

171. **Αποστολόπουλος**, ανωτ. (σημ. Νο 322) § 299 σελ. 328.

⁴⁷³ ΜΠρΑθ 9477/1985 ΕλΔ 27, 558.

⁴⁷⁴ Για τη σχέση της ΚΠολΔ 694 § 2 με την ΚΠολΔ 701, βλ. ανάλυση υπό το άρθρο 701.

⁴⁷⁵ **Αποστολόπουλος**, ανωτ. (σημ. Νο 322) § 299 σελ. 329/30. **Τζίφρας**, ανωτ. (σημ. Νο 318) § 28 σελ. 108. **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 694 § 2 σελ. 171. ΜΠρΠειρ 1990/1971 Δ.3, 231.

⁴⁷⁶ **Αποστολόπουλος**, ανωτ. (σημ. Νο 322) § 362 σελ. 461. **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 694, § 5 σελ. 172. **Κεραμεύς**, ανωτ. (σημ. Νο 298) § 196 σελ. 352.

⁴⁷⁷ **Αποστολόπουλος**, ανωτ. (σημ. Νο 322) § 363 σελ. 463. **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 168 § III 1 σελ. 853. **Κεραμεύς**, ανωτ. (σημ. Νο 335) σελ. 352.

⁴⁷⁸ **Αποστολόπουλος**, ανωτ. (σημ. Νο 322) § 363 σελ. 463.

καταδίκη ουδενώς προς απόδοση (λόγω της άρσεως ή της καταπτώσεως) της εγγυοδοσίας. Το δικαστήριο περιορίζεται, αντιστοίχως, στο να διατάξει την άρση της εγγυοδοσίας –οπότε αυτή επιστρέφεται στον καταθέτη ή στον (καθολικό ή ειδικό) διάδοχό του– ή την κατάπτωσή της. Στην τελευταία περίπτωση –εφόσον η απαίτηση του διαδίκου, υπέρ της οποίας τάχθηκε η εγγυοδοσία είναι χρηματική και εκκαθαρισμένη και η κατατεθείσα εγγυοδοσία είναι κατατεθειμένη σε μετρητά– δικαιούται ο δικαιωθείς διάδικος να ζητήσει από τον οικείο δικαστικό Γραμματέα να του παραδώσει το κατατεθειμένο σ' αυτόν γραμμάτιο παρακαταθήκης, βάσει του οποίου θα ζητήσει από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων χρηματικό ποσό, ίσο προς την εκκαθαρισμένη δικαστικώς (με την ανωτέρω απόφαση περί καταπτώσεως) απαίτησή του. Εάν υπάρχει υπόλοιπο, τούτο είναι αποδοτέο στον καταθέτη της εγγυοδοσίας. Εάν η ζημία, από την εκτέλεση του ασφαλιστικού μέτρου, είναι μεγαλύτερη από το ποσό της εγγυοδοσίας, τότε ο διάδικος θα επιδιώξει την πλήρη αποζημίωσή του, υπό τους όρους της ΚΠολΔ 703⁴⁷⁹. Σε περίπτωση, περαιτέρω, κατά την οποία η εγγυοδοσία συνίσταται στην κατάθεση αξιογράφων, ο Γραμματέας του δικαστηρίου θα παραδώσει το γραμμάτιο παρακατάθεσης στον δικαιούχο, ο οποίος –υπό την ιδιότητα του ενεχυρούχου δανειστή (ΚΠολΔ 166) – θ' αναλάβει τ' αξιόγραφα και θα τα φυλάξει μέχρι του εκπλειστηριασμού τους (ΑΚ 1237)⁴⁸⁰. Τέλος, αν η εγγυοδοσία συνίσταται σε κατάθεση εγγυητικής επιστολής Τραπεζικού Ιδρύματος, ο Γραμματέας του δικαστηρίου υποχρεούται να παραδώσει την επιστολή αυτή στο δικαιούχο προκειμένου αυτός να στραφεί κατά της εγγυήτριας Τράπεζας⁴⁸¹.

V. Προθεσμία ενεργείας.

Η προθεσμία της ΚΠολΔ 694: (α) ως προθεσμία ενεργείας, υπάγεται στη ρύθμιση των ΚΠολΔ 152 επ. και συνεπώς, επί απωλείας της από λόγους ανώτερης βίας ή δόλου του αντιδίκου, επιτρέπεται επαναφορά των πραγμάτων στην προηγούμενη κατάσταση και (β) υπάγεται –είτε με αναλογία νόμου είτε με διασταλτική ερμηνεία της ΚΠολΔ 147 § 7– στο πραγματικό της τελευταίας διάταξης και επομένως αναστέλλεται κατά το χρονικό διάστημα από 1ης έως και 31ης Αυγούστου.

Άρθρο 695

@HEADER LEYKO = ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΚΑΤ' ΑΡΘΡΟ: Άρθρο 695

ΚΕΙΜΕΝΟ ΝΟΜΟΥ.

Η απόφαση των ασφαλιστικών μέτρων ισχύει προσωρινά και δεν επηρεάζει την κύρια υπόθεση.

⁴⁷⁹ **Αποστολόπουλος**, ανωτ. (σημ. Νο 322) § 363 σελ. 463. **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 168 § III 1 και 2, σελ. 853 επ.

⁴⁸⁰ **Αποστολόπουλος**, ανωτ. (σημ. Νο 322) § 363 σελ. 463/4. **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 168 § III 1 σελ. 853/55.

⁴⁸¹ **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 168 § III 1 σελ. 855. **Αποστολόπουλος**, ανωτ. (σημ. Νο 322) § 363 σελ. 464.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

- I. Η προσωρινή ισχύς της απόφασης των ασφαλιστικών μέτρων.
 - §1. Έννοια του δεδικασμένου των ΚΠολΔ 321 επ.
 - §2. Αντικείμενο του δεδικασμένου.
 - §3. Διαπλαστική απόφαση⁴⁸² συνέπειες.
- II. (Α) Αντικείμενο της δίκης των ασφαλιστικών μέτρων.
(Β) Διαπλαστικός χαρακτήρας της απόφασης των ασφαλιστικών μέτρων.
(Γ) Δημιουργία quasi (: οιονεί) δεδικασμένου.
(Δ) Συνέπειες επί:
 - (α) Επί απορρίψεως της αιτήσεως ως αβάσιμης κατ' ουσίαν.
 - (β) Επί νέας αιτήσεως προς λήψη διαφορετικού ασφαλιστικού μέτρου.
 - (γ) Επί παραδοχής της αιτήσεως ασφαλιστικών μέτρων.
 - (δ) Επί απορρίψεως της αιτήσεως, ως απαράδεκτης.
- III. Προσωρινότητα της διαπλάσεως.
- IV. (Α) Αντικειμενικά και υποκειμενικά όρια της διαπλάσεως.
(Β) Αποκλεισμός ενστάσεων (ΚΠολΔ 330).
(Γ) Ανεφάρμοστο της ΚΠολΔ 331.
- V. Αυτεπάγγελτη λήψη υπ' όψιν της προσωρινής ισχύος.
- VI. Εφαρμογή της ΚΠολΔ 333 § 2 (προσβολή της διαπλάσεως από τρίτον, λόγω δόλου των διαδίκων).

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

I. Η προσωρινή ισχύς της απόφασης των ασφαλιστικών μέτρων.

§1. Έννοια του δεδικασμένου των ΚΠολΔ 321 επ.

Το δεδικασμένο, όπως οριοθετείται εννοιολογικά στο ενδέκατο κεφάλαιο του δεύτερου βιβλίου του ΚΠολΔ (άρθρα 321-334), είναι δέσμευση που απορρέει από την τελεσιδικία της απόφασης, της οποίας διασφαλίζει το περιεχόμενο, υπό την έννοια ότι το προστατεύει από έμμεσες προσβολές δηλαδή προσβολές κατ' αυτού⁴⁸². Η δέσμευση αυτή εκδηλώνεται σε δύο διαφορετικές κατευθύνσεις (: λειτουργίες)⁴⁸³ την αρνητική και τη θετική. Ως αρνητική, χαρακτηρίζεται η λειτουργία του δεδικασμένου, κατά την οποία, επί ταυτότητας διαφοράς (αντικειμένου, ιστορικής και νομικής αιτίας) και υποκειμένων, μεταξύ δύο δικών, που ανοίχθηκαν με δύο αγωγές, η δεύτερη από αυτές καθίσταται απαράδεκτη, βάσει της αρχής non bis in idem. Τότε το δεδικασμένο λειτουργεί ως αρνητική διαδικαστική προϋπόθεση⁴⁸³. Ως θετική, χαρακτηρίζεται η λειτουργία του δεδικασμένου, όταν το δικαστήριο θέτει ως βάση της απόφασής του, το καταληκτικό πόρισμα άλλης τελεσιδικής απόφασης, η οποία εκδόθηκε μεταξύ των ιδίων διαδίκων και επιλύει προκριματικό (προδικαστικό) ζήτημα της δεύτερης αγωγής⁴⁸⁴.

⁴⁸² **Κονδύλης**, Το δεδικασμένο κατά τον ΚΠολΔ, § 14 σελ. 145-7. **Ποδηματά**, Δεδικασμένο I (1995) § 1 I 2 σελ. 3 επ. **Κεραμεύς**, ανωτ. (σημ. Νο 298) § 115 (I) σελ. 295 επ. **Ράμμος**, Στοιχεία ΕλλΠολΔικ I (1961) § 145 (Α) σελ. 415. **Ο ίδιος**, Εισηγήσεις I § 70 II σελ. 131. **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, Κεφ. ΙΑ' (Δεδικασμένο) § III 1 σελ. 1296. **Αρβανιτάκης**, Τα χρονικά όρια του δεδικασμένου (1995) § 1 σελ. 21 επ. ΕφΑθ 54/1991 Δ23,133 με σημ. ΕφΑθ 1716/1988 ΝοΒ 36,576. ΕφΠειρ 1120/1986 ΕλΔ 29,718. ΕφΑθ 2805/1989 ΑρχΝ ΜΑ, 145. ΕφΑθ 2807/1979 ΑρχΝ ΜΑ, 338.

⁴⁸³ **Κεραμεύς**, ανωτ. (σημ. Νο 298) § 116 II σελ. 300/1. **Ράμμος**, Στοιχεία, § 145 Α σελ. 415. **Κονδύλης**, ανωτ. (σημ. Νο 341). **Μπέης**, ανωτ. (σημ. Νο 341).

⁴⁸⁴ **Ράμμος**, Στοιχεία, ανωτ. (σημ. Νο 341). **Μπέης**, ανωτ. (σημ. Νο 341) και Εισαγωγή § 6 I 11 σελ. 44 και § 8 III 2 σελ. 61. **Ο ίδιος**, Εισαγωγή στη δικονομική σκέψη, 3η έκδοση, § 18 (3.3.2.) σελ. 273 επ. **Ο ίδιος**, Σχόλιο, Δ9 σελ. 420 επ. = Συμβολές στην ερμηνεία του δικονομικού δικαίου II σελ. 712 επ. **Κεραμεύς**, ανωτ. (σημ. Νο 298) § 116 II σελ. 301.

§2. Αντικείμενο του δεδिकाσμένου.

Αντικείμενο, εξάλλου, του δεδिकाσμένου αποτελεί το δικαίωμα του ενάγοντος (: η επικαλούμενη από αυτόν έννομη συνέπεια⁴⁸⁵), όπως το έχει οριοθετήσει στην αγωγή του, εκθέτοντας τα πραγματικά περιστατικά στα οποία εδράζεται (ΚΠολΔ 216 § 1α^Λ), αλλά μόνον σε σχέση με τον κανόνα δικαίου, στον οποίο -κατά την απόφαση- θεμελιώνεται η αγωγή⁴⁸⁶.

§3. Διαπλαστική απόφαση^Λ συνέπειες.

Η διαπλαστική απόφαση ενεργεί διττώς: 1) επιφέρει αμέσως και χωρίς την παρεμβολή αναγκαστικής εκτέλεσης, τη διάπλαση μίας έννομης σχέσης (: ουσιαστική ενέργεια) και 2) ενεργεί και δικονομικά και ειδικότερα, 2.1) αφενός αναπτύσσει την διαπλαστική ενέργειά της, με την οποία δημιουργείται δέσμευση στο δικαστήριο της μεταγενέστερης δίκης, ως προς την προκληθείσα με αυτήν (: τη διαπλαστική απόφαση) διάπλαση της ουσιαστικής έννομης σχέσης κι αφετέρου 2.2) δημιουργεί δεδिकाσμένο ως προς την ισχύ του διαπλασθέντος δικαιώματος. Η διαπλαστική αυτή ενέργεια δεσμεύει, από πλευράς υποκειμενικών ορίων, ευρύτατο κύκλο προσώπων -στα πλαίσια μεταγενέστερης δίκης- δεσμεύει δηλαδή κατά πρώτο λόγο τους διαδίκους της προηγηθείσας δίκης και επίσης τρίτα πρόσωπα, των οποίων οι έννομες σχέσεις εξαρτώνται από την διαπλασθείσα έννομη σχέση⁴⁸⁷.

II. (Α) Αντικείμενο της δίκης των ασφαλιστικών μέτρων.

Αντικείμενο της δίκης των ασφαλιστικών μέτρων είναι η διάγνωση του διαπλαστικού δικαιώματος του αιτούντος, προς παροχή προσωρινής δικαστικής προστασίας⁴⁸⁸.

⁴⁸⁵ **Μητσόπουλος**, Η αναγνωριστική αγωγή (1947) σελ. 96-97. **Ο ίδιος**, Ανακοπή του εκ προσυμφώνου αγοραστού και κατόχου ακινήτου του πτωχού, επί καταχρηστική ασκήσει υπό του συνδίκου της δια πλειστηριασμού επισπευδομένης εκποιήσεως, ΕλΔ 25 § V σελ. 883. **Κεραμεύς**, ανωτ. (σημ. Νο 298) § 117 II σελ. 302. ΑΠ 1025/1993 ΕλΔ 35,1565. ΑΠ 683/1977 ΝοΒ 1978, 363.

⁴⁸⁶ **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 324 § III 1 σελ. 1324. **Ο ίδιος**, Εισαγωγή στη δικονομική σκέψη, § 18 (3.2.4.1.2.) σελ. 278. **Μητσόπουλος/Κεραμεύς**, Γνμδ., ΕλΔ 24, § Α (4) σελ. 6/7. **Κεραμεύς**, ανωτ.(σημ. Νο 298) § 117 IV σελ. 304-5. **Κονδύλης**, ανωτ. (σημ. Νο 341) § 16 III 1 σελ. 196/7. **Ράμμος**, Στοιχεία, I § 147 Γ σελ. 432. **Μιχελάκης**, Κανών δικαίου και δεδिकाσμένο, ΕλΔ 25 σελ. 529 επ. **Ποδηματά**, ανωτ. (σημ. Νο 341) § 3 I 1 Β σελ. 42 επ. και στην υποσημ. αριθ. 49 (στη σελίδα 46), όπου και άλλες παραπομπές στη συναφή βιβλιογραφία. **Απ. Γεωργιάδης**, Η «συρροή αξιώσεων» επί συνδρομής συμβατικής και αδικοπρακτικής ευθύνης, Δ.6 § IV 5 σελ. 59. **Από τη νομολογία**, βλ. ΑΠ 673/1973 ΝοΒ 22,62 και ΑΠ 474/1973 ΝοΒ 21,1340.

⁴⁸⁷ **Καλαβρός**, Ζητήματα δεδिकाσμένου, διαπλαστικής ενέργειας και τριτανακοπής, ΕλΔ 28 § 2 σελ. 1186/7. **Ο ίδιος**, Τα υποκειμενικά όρια των ενεργειών των διαπλαστικών αποφάσεων και των παρεπομένων ενεργειών των δικαστικών αποφάσεων, Δ.14, 352 επ. **Ο ίδιος**, Περί του δεδिकाσμένου των κατά την διαδικασία των γαμικών διαφορών εκδιδόμενων αποφάσεων, Δ.6 σελ. 615 επ. **Κονδύλης**, ανωτ. (σημ. Νο 341) § 14 II 3 σελ. 152. **Μπέης**, Εισαγωγή στη δικονομική σκέψη, § 18 (3.4.) σελ. 284/5. **Ο ίδιος**, Η έννοια, η λειτουργία και η φύσις της δικαστικής αποφάσεως (1972) § 1 III 5 σελ. 50 επ. ΑΠ 36/1987.

⁴⁸⁸ **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 688 § 1 σελ. 83/4 και άρθρο 695 § 3.2.3. σελ. 179/80. **Ο ίδιος**, στον αναμνηστικό τόμο Μιχελάκη, σελ. 263 επ. **Ο ίδιος**, στο Χαριστήριο Παπαχατζή, σελ. 433 επ. **Ο ίδιος**, Η προσαρμογή του ασφαλιστικού μέτρου στη φύση του ασφαλιστέου δικαιώματος, στο συλλογικό έργο «Η δραστηριότητα της προσωρινής δικαστικής προστασίας», § 2 σελ. 141 επ. **Κονδύλης**, ανωτ. (σημ. Νο 341) § 34 (2) σελ. 393. **Μακρής**, Η συνταγματικότητα των ασφαλιστικών μέτρων - Η φύση και τα αποτελέσματα της αποφάσεως για ασφαλιστικά μέτρα, Δ. 10,715. **Αρβανιτάκης**, ανωτ. (σημ. Νο 341) § 2 III 3 (α), σελ. 80. **Νίκας**, Η ένσταση εκκρεμοδικίας στην πολιτική δίκη, (1991) § 3 I Β 1 α, σελ. 104. **Παναγόπουλος**, Η προσωρινή ισχύς της αποφάσεως ασφαλιστικών μέτρων, Δ. 1982,857, και σημ. 36. **Ο ίδιος**, Δέσμευση και επανάληψη στα ασφαλιστικά μέτρα, (1985), § 642.5, σελ. 81. **Αλεπάκος**, Η δικαστική απόφαση στα ασφαλιστικά μέτρα, Δ.25 § Β (I,6) σελ. 1074 επ.(και ιδίως σελ 1076). **Από τη συναφή νομολογία**, βλ.: ΜΠρΚαρδ 297/1986 ΕλΔ 28,515. ΜΠρΧαλκίδας 139/1992 ΕλΔ 34, 1398. ΜΠρΑμφ 120/1992 ΑρχΝ 44,65. ΜΠρΑμφ 136/1992 Δ.24,1072. Βλ. και ΕφΑθ 4309/1992 ΑρχΝ 45,71 και ΜΠρΒερ 271/1995 Αρμ. 49,1452.

(Β) Διαπλαστικός χαρακτήρας της απόφασης των ασφαλιστικών μέτρων.

Συνεπώς, η απόφαση που θα εκδοθεί σχετικώς θα έχει διαπλαστικό χαρακτήρα⁴⁸⁹. Η απόφαση αυτή, σύμφωνα με όσα έχουν λεχθεί πιο πάνω, αναπτύσσει την διαπλαστική ενέργειά της⁴⁹⁰, η οποία συνίσταται στο να δοθεί στον αιτούντα η δικαστική άδεια να λάβει τα διατασσόμενα ασφαλιστικά μέτρα⁴⁹¹. Δηλαδή η εν λόγω απόφαση ισχύει και εφ' όσον χρόνο ευρίσκεται εν ζωή, καθορίζει τι πρέπει να κρατεί ως δίκαιο στην κριθείσα περίπτωση⁴⁹².

(Γ) Δημιουργία *quasi* (: οιονεί) δεδικασμένου.

Η διαπλαστική αυτή ενέργεια της απόφασης των ασφαλιστικών μέτρων επέρχεται αμέσως μόλις δημοσιευθεί η εν λόγω απόφαση, αφού κατ' αυτής δεν δίδονται ένδικα μέσα (ΚΠολΔ 699)⁴⁹³. Συνεπώς, έκτοτε αυτή καθίσταται οιονεί αμετάκλητη⁴⁹⁴ και ισχύει, δημιουργώντας δέσμευση, με άλλα λόγια ένα είδος δεδικασμένου, που αποκαλείται ευρέως «προσωρινό»⁴⁹⁵.

Η διάπλαση της απόφασης των ασφαλιστικών μέτρων κατά τη ρητή διάταξη της ΚΠολΔ 695, δεν είναι δεσμευτική για το δικαστήριο της κύριας δίκης. Τούτο δεν δεσμεύεται από τις παραδοχές του δικαστηρίου των ασφαλιστικών μέτρων, περί του ότι ισχύει ή δεν ισχύει η ασφαλιστέα αξίωση, αφού αντικείμενο της δίκης των ασφαλιστικών μέτρων δεν είναι η διάγνωση της εν λόγω αξιώσεως, παρά η συνδρομή των νομίμων προϋποθέσεων προς ασφάλισή της⁴⁹⁶.

(Δ) Συνέπειες.

Η παραδοχή περί της ισχύος της απόφασης των ασφαλιστικών μέτρων, υπό την προεκτεθείσα έννοια, ότι δηλαδή η προκληθείσα με αυτήν διάπλαση έλαβε χώρα νομίμως, έχει τις ακόλουθες συνέπειες:

(α) Επί απορρίψεως της αιτήσεως ως αβάσιμης κατ' ουσίαν.

Αν η αίτηση των ασφαλιστικών μέτρων απορριφθεί, ως αβάσιμη κατ' ουσίαν, τότε νέα αίτηση ομοίου περιεχομένου, μεταξύ των ιδίων διαδίκων, υπό την αυτήν ουσιαστική θέση εμφανιζομένων, είναι απαράδεκτη (: αρνητική λειτουργία του δεδικασμένου) και

⁴⁸⁹ **Κονδύλης**, ανωτ. (σημ. Νο 341) § 34 (Ι) σελ. 341/2. **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 695 § 4 σελ. 183. **Ο ίδιος**, Δ.9,421. **Ο ίδιος**, Η προσαρμογή του ασφαλιστικού μέτρου στη φύση του ασφαλιστέου δικαιώματος, ανωτ. (σημ. Νο 346) § 2 σελ. 141 επ. **Παναγόπουλος**, Δέσμευση και επανάληψη στα ασφαλιστικά μέτρα, § 7 σελ. 88 επ. **Μακρής**, ανωτ. (σημ. Νο 347) Δ.10,716. ΕφΑθ 4309/1992 ΑρχΝ 45,71 = ΕλΔ 34,388.

⁴⁹⁰ ΕφΑθ. 4309/1992 ΑρχΝ 45,71 = ΕλΔ 34,388. Αλεπάκος, ανωτ. (σημ. Νο 347) § Β ΙΙ Α (Ι.4) σελ. 1085.

⁴⁹¹ **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 695 § 4 σελ. 683. **Ο ίδιος**, Υποκειμενικά όρια της προσωρινής ισχύος της απόφασης των ασφαλιστικών μέτρων, Δ.17 § 1.1. σελ. 639. **Φαλτσή**, Νομιμοποίηση για αίτηση ανακλήσεως ασφαλιστικού μέτρου κατά το άρθρο 696 § 1 ΚΠολΔ -Χρόνος και τρόπος προβολής των λόγων ανακλήσεως του άρθρου 696 § 3 ΚΠολΔ, (Γνμδ), ΕλΔ 30 § ΙΙΙ 1 σελ. 952. **Νικολόπουλος**, Η ανάκληση των αποφάσεων των ασφαλιστικών μέτρων, (1997), § ΙΙΙ Α 5 (ε') σελ. 54. Βλ. και **Παναγόπουλο**, Δέσμευση και επανάληψη στα ασφαλιστικά μέτρα, σελ. 26 και § 7 σελ. 88 επ.

⁴⁹² Βλ. **Μητσόπουλο**, ΝΔικ 1971, 336.

⁴⁹³ Βλ. **Κονδύλη**, ανωτ. (σημ. Νο 341) § 14 ΙΙ 3 σελ. 155.

⁴⁹⁴ Βλ. **Αρβανιτάκη**, ανωτ. (σημ. Νο 341) § 2 ΙΙΙ 3 (α') σελ. 82.

⁴⁹⁵ ΑΠ-Ολομ 497/1978 ΝοΒ 26,668. ΑΠ 155/1978 ΝοΒ 27,33. ΑΠ 1062/1991 ΕλΔ 33,561. **Βερνάρδος**, ανωτ. (σημ. Νο 325α) σελ. 410. **Ο ίδιος**, Το προσωρινό δεδικασμένο, Δ.5,264 επ. και ιδίως σελ. 269. **Τζίφρας**, ανωτ. (σημ. Νο 318) Κεφ. Α' § 24, σελ. 76/7. **Κονδύλης**, ανωτ. (σημ. Νο 341), § 34 ΙΙ 2 σελ. 393. **Κιτσικόπουλος**, Πολιτική δικονομία, άρθρα 634-639 § 59 σελ. 5315 επ. **Ράμμος**, Εγχειρίδιον αστικού δικονομικού δικαίου ΙΙΙ § 545 ΙΙΙ σελ. 1814. **Ο ίδιος**, σε Glasson/Tissier/Morel, Σύστημα ΙΙ § 327 σελ. 212 σημ. 2α.

⁴⁹⁶ Βλ. **Μπέη**, Το λεγόμενο προσωρινό δεδικασμένο των αποφάσεων για ασφαλιστικά μέτρα, Δ. 9,420 επ. **Κονδύλη**, ανωτ. (σημ. Νο 341) σελ. 396. **Αρβανιτάκης**, ανωτ. (σημ. Νο 341) σελ. 80. **Ράμμος**, Εγχειρίδιον αστικού δικονομικού δικαίου ΙΙΙ § 575 ΙΙΙ σελ. 1815. ΑΠ-Ολομ-497/1978 ΝοΒ 26,668. ΕφΑθ 2050/1982 ΕλΔ 23,312.

απορρίπτεται⁴⁹⁷. Η εκδήλωση της έννομης αυτής συνέπειας, που απορρέει από το ανωτέρω quasi δεδικασμένο, θεμελιώνεται νομοθετικά στις ΚΠολΔ 322 επ. οι οποίες εφαρμόζονται εν προκειμένω αναλόγως⁴⁹⁸.

(β) Επί νέας αιτήσεως προς λήψη διαφορετικού ασφαλιστικού μέτρου.

Σε περίπτωση κατά την οποία, με την νέα αίτηση ζητείται η λήψη διαφορετικού ασφαλιστικού μέτρου, τότε κι αυτή είναι απορριπτέα ως απαράδεκτη, αφού ήδη το δικαστήριο έχει δεσμευτικώς αποφανθεί ότι δεν ισχύει και συνεπώς δεν είναι δικαστικώς προστατευτέο το ασφαλιστέο δικαίωμα (: θετική λειτουργία του δεδικασμένου)⁴⁹⁹ 354 (α).

Στις ανωτέρω δύο περιπτώσεις ο ηττηθείς διάδικος δικαιούται να επιχειρήσει ανατροπή της απορριπτικής απόφασης, ασκώντας νέα αίτηση ασφαλιστικών μέτρων και επικαλούμενος άλλη ασφαλιστέα αξίωση είτε προβάλλοντας μεταβολή των περιστατικών του επικειμένου κινδύνου ή της επείγουσας περίπτωσης⁵⁰⁰.

(γ) Επί παραδοχής της αιτήσεως ασφαλιστικών μέτρων.

1. Σε περίπτωση κατά την οποία γίνει δεκτή η αίτηση ασφαλιστικών μέτρων και, μεταγενεστέρως, υποβληθεί νέα όμοια αίτηση, τότε αυτή -στερείται κατ' αρχήν αντικειμένου και γι' αυτό- είναι απαράδεκτη, για έλλειψη εννόμου συμφέροντος (ΚΠολΔ 68)⁵⁰¹, το οποίο

⁴⁹⁷ **Μπέης**, Το λεγόμενο προσωρινό δεδικασμένο των αποφάσεων για ασφαλιστικά μέτρα, Δ. 9,420 επ. **Κονδύλης**, ανωτ. (σημ. Νο 341) σελ. 394. **Νικολόπουλος**, ανωτ. (σημ. Νο 349) § III Α 1,5 σελ. 55. **Αρβανιτάκης**, ανωτ. (σημ. Νο 341) σελ. 82 επ. **Από τη συναφή νομολογία, βλ.:** ΑΠ 1062/1991 ΕλΔ 33,561. ΕφΑθ 4862/1985 ΕλΔ 26,1181. ΜΠρΑθ 829/1994 ΕλΔ 36,441. ΜΠρΚαρδ 297/1986 ΕλΔ 28,515. ΜπρΒερ 271/1995 Αρμ. 49,1452. ΠΠρΑθ 182/1982, αδημ. ΠΠρΑθ 13435/1978 Δ.11,64. ΜΠρΚαλ 63/1981 ΕλΔ 23,183. ΠΠρΠειρ 1824/1991 Δ.23,253.

⁴⁹⁸ **Κεραμεύς/Πολυζωγόπουλος**, Τα ασφαλιστικά μέτρα στο ελληνικό αστικό δικονομικό δίκαιο, (Les mesures provisoires en procedure civile hellenique), στο συλλογικό έργο «Η δραστηριότητα της δικαιοσύνης», § 7.2., σελ. 275. **Αρβανιτάκης**, ανωτ. (σημ. Νο 341). **Νικολόπουλος**, ανωτ. (σημ. Νο 349) § III Α 1,5 σελ. 55. **Από τη συναφή νομολογία, βλ.:** ΜΠρΑθ 2864/1977 ΝοΒ 1977,227. ΜΠρΠατρ 707/1977 ΕπΣυγκΔ 1980,448.

⁴⁹⁹

⁵⁰⁰ **Κονδύλης**, ανωτ. (σημ. Νο 341) § 34 (2) σελ. 394. **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 695 § 3.2.3. σελ. 180. **Αρβανιτάκης**, ανωτ. (σημ. Νο 341) σελ. 83. **Παναγόπουλος**, ανωτ. (σημ. Νο 349), § 851 σελ. 106. **Βερβεσός**, ανωτ. (σημ. Νο 1) § II (Η, 3.Γ.), σελ. 553. **Από τη συναφή νομολογία, βλ.:** ΠΠρΠειρ 1824/1991 Δ.23,253. ΜΠρΑθ 33612/1996 Δ.28,521. ΜΠρΑθ 4129/1996 ΕλΔ 37,714=Δ.27,648. ΜΠρΑθ 829/1994 ΕλΔ 36,441. ΜΠρΑθ 18185/1992 Αρμ. 49,60. ΜΠρΘηβ 296/1990 Δ.23, 258. Ως προς το ζήτημα του παραδεκτού νέας αίτησης ασφαλιστικών μέτρων, όταν η πρώτη απορρίφθηκε ως αβάσιμη κατ' ουσίαν, βλ. **Παναγόπουλο**, ανωτ. (σημ. Νο 349) § 852 σελ. 106 επ. Επί μεταγενέστερης μεταβολής εν σχέσει προς τον επικείμενο κίνδυνο ή την επείγουσα περίπτωση βλ. **Μπέη**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 695 § 3.2.3. σελ. 180. **Τον ίδιο**, Παραδεκτό νέας αίτησης ασφαλιστικών μέτρων, μετά την απόρριψη της αρχικής, για έλλειψη επείγουσας περίπτωσης, Δ.22,727 επ. **Κονδύλη**, ανωτ. (σημ. Νο 341) § 34 (2) σελ. 393. **Οικονομόπουλο**, Εγχειρίδιον ΠολΔ, τ. II α, σελ. 298. **Ράμμο**, Εγχειρίδιον αστικού δικονομικού δικαίου III (1982) § 575 II σελ. 1814. **Παναγόπουλο**, ανωτ. (σημ. Νο 349) § 852 σελ. 106 και § 852.2 σελ. 109. **Τζίφρα**, ανωτ. (σημ. Νο 318) σελ. 76. **Μπρακατσούλα**, Ασφαλιστικά μέτρα (1986) σελ. 50. **Γεωργίου**, Οι έννοιες του «επικείμενου κινδύνου» και της «επείγουσας περίπτωσης» στη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, ΕλΔ 38 § VII σελ. 20. **Από τη συναφή νομολογία, βλ.:** ΕφΑθ 4862/1985 ΕλΔ 26,1181. ΜΠρΑθ 9723/1987 ΕλΔ 29,961. ΠΠρΑθ 13435/1978 Δ.11,64. ΠΠρΑθ 9308/1978 ΕΕμπΔ Λ, 639. ΜΠρΠειρ 1346/1983 ΝοΒ 31,1627. ΜΠρΚαλαμ 630/1981 ΕλΔ 23,163. ΜΠρΑθ 10165/1978 ΕλΔ 20,477. ΜΠρΠειρ 2353/1978 ΝοΒ 27,829. ΜΠρΠειρ 3044/1978 ΕπΝαντΔ 7,417. ΜΠρΠειρ 2823/1978 ΕλΔ 20,811. ΜΠρΑθ 829/1994 ΕλΔ 36,441. ΕιρΘεσ 2434/1989 Αρμ. ΜΓ,895.

⁵⁰¹ **Παναγόπουλος**, ανωτ. (σημ. Νο 349) § 853 σελ. 111 επ. **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 695 § 3.2.2. σελ. 179. **Υπό άλλη δογματική θεμελίωση** (: ότι το απαράδεκτο οφείλεται στην αρνητική λειτουργία του δεδικασμένου): **Κονδύλης**, ανωτ. (σημ. Νο 341) σελ. 395. **Νικολόπουλος**, ανωτ. (σημ. Νο 349) § III 1 Α5 σελ. 55. **Βερβεσός**, Ουσιώδη δικονομικά ζητήματα της διαδικασίας των ασφαλιστικών μέτρων, Δ.2 § II Η, 3.Γ σελ. 553. Βλ. και **Μπέη**, (ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 695 § 3.2.,

λαμβάνεται υπόψιν αυτεπαγγέλτως (ΚΠολΔ 73), αποτελεί δε διαδικαστική προϋπόθεση της δίκης (κι όχι προϋπόθεση παροχής εννόμου προστασίας)⁵⁰².

2. Αν, με τη νέα αίτηση, ζητείται η λήψη διαφορετικού ασφαλιστικού μέτρου (λ.χ. επειδή με το ήδη ληφθέν δεν εξασφαλίζεται ή δεν εξασφαλίζεται ικανοποιητικά η ουσιαστική αξίωση του αιτούντος), τότε υφίσταται έννομο προς τούτο συμφέρον του τελευταίου και συνεπώς η νέα αίτησή του δεν προσκρούει στη διάπλωση (το προσωρινό δεδικασμένο), εκ της πρώτης, παρά είναι ερευνητέα κατ' ουσίαν. Στην περίπτωση αυτή, δεν θα κριθεί εκ νέου, ούτε η ισχύς της ασφαλιστέας αξιώσεως, ούτε η ύπαρξη επικείμενου κινδύνου ή επείγουσας περίπτωσης, επειδή περί αυτών έκρινε δεσμευτικά η προηγηθείσα απόφαση. Η δικαστική έρευνα θα περιορισθεί, αναγκαιώς, στο εάν επαρκή ή όχι η ασφάλιση που είχε χορηγηθεί για την μελλοντική ικανοποίηση του δικαιώματος⁵⁰³.

(δ) Επί απορρίψεως της αιτήσεως, ως απαράδεκτης.

Αν απορριφθεί, ως απαράδεκτη η αίτηση ασφαλιστικών μέτρων επειδή έλειπε ορισμένη διαδικαστική προϋπόθεση (λ.χ. δεν αποδείχθηκε ο επικείμενος κίνδυνος ή η επείγουσα περίπτωση⁵⁰⁴ ή η αίτηση κρίθηκε αόριστη⁵⁰⁵), τότε νέα όμοια αίτηση, με το ίδιο ελάττωμα, είναι απορριπτέα ως απαράδεκτη, λόγω της δεσμευτικής διαπλάσεως της πρώτης αποφάσεως επί των ζητημάτων αυτών⁵⁰⁶.

III. Προσωρινότητα της διαπλάσεως.

Η ΚΠολΔ 695 ορίζει ότι η ισχύς της απόφασης των ασφαλιστικών μέτρων είναι προσωρινή. Η προσωρινότητα της διάπλωσης που επέρχεται από την απόφαση που λαμβάνει ασφαλιστικά μέτρα (η απορριπτική απόφαση δεν διαπλάθει νέα κατάσταση⁵⁰⁷), είναι δομικό στοιχείο της εκ του νόμου, αφού αυτή -ενόσω δεν έχει ανακληθεί κατά τις ΚΠολΔ 696 και 697- ισχύει (α) μέχρι να εκδοθεί τελεσίδικη απόφαση στην αντίστοιχη -επί της κύριας

σελ. 177 επ.), ο οποίος υποστηρίζει ότι η απόφαση που χορηγεί ασφαλιστικό μέτρο, προκαλεί μεν δεσμευτικότητα (αφού δεν μπορεί ν' ανακληθεί, παρά μόνον υπό τους όρους των ΚΠολΔ 696-698), όμως η δέσμευση αυτή δεν συνιστά δεδικασμένο. Το αντικείμενο της ιδιόρρυθμης αυτής δέσμευσης είναι - κατά τον ανωτέρω συγγραφέα- αποκλειστικά το διαπλαστικό δικαίωμα του αιτούντος, προς παροχή προσωρινής δικαστικής προστασίας. Αντίκρουση της θέσης αυτής του Μπέη, βλ. στον **Παναγόπουλο**, ανωτ. (σημ. Νο 349) § 23 σελ. 223.

⁵⁰² **Μητσόπουλος**, Η αναγνωριστική αγωγή (1947) § 6 σελ. 114. **Μπέης**, Η ανίσχυρος διαδικαστική πράξις, § 6 II 2 (ιε'), σελ. 249. **Ο ίδιος**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 68 IV I σελ. 367. **Ευκλείδης/Παπαδόπουλος**, ΠολΔικ, § 78 υποσημ. αριθ. 3. **Δεληκωστόπουλος/Σινανιώτης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 69 IV 6 σελ. 196. **Οικονομίδης/Λιβαδάς**, ΠολΔικ, § 59 υποσημ. αριθ. 8. **Κεραμεύς**, ανωτ. (σημ. Νο 298) § 55 σελ. 113. ΕφΑθ 5314/1973 ΕΕργΔ 33,89. ΕφΘεσ 213/1977 Αρμ. ΛΑ, 469. **Αντιθέτως**: [ότι το έννομο συμφέρον αποτελεί προϋπόθεση παροχής έννομης προστασίας, οπότε η αίτηση ή η αγωγή απορρίπτεται (όχι ως απαράδεκτη, παρά) ως αβάσιμη κατ' ουσίαν]: **Ράμμος**, Στοιχεία ΕλλΠολΔικ I § 86 σελ. 187 και Εισηγήσεις § 32 σελ. 55. **Μιχελάκης**, ΕΕΝ ΙΕ' σελ. 66 επ. **Σταμούλης**, Έννομον συμφέρον και αστική δικονομική προστασία, ΝοΒ 21 § 3 σελ. 1029 επ. ΕφΑθ 5694/1975 Νδικ. 32,79.

⁵⁰³ **Κονδύλης**, ανωτ. (σημ. Νο 341) σελ. 395. **Παναγόπουλος**, ανωτ. (σημ. Νο 349) § 853.1 σελ. 111 και § 853.3 σελ. 113/4. ΑΠ 572/1972 ΝοΒ 20,1429. Βλ. επίσης: ΠΠρΧαλκ 2/1989 ΝοΒ 38,1029. *Πρβλ. και*: ΑΠ 178/1984 ΝοΒ 33,255. ΕφΑθ 3770/1990 ΕλΔ 31,1519. ΕφΑθ 5653/1987 ΕλΔ30,775. ΜΠρΠειρ 2442/1985 ΕπΝαυτΔ 14,141. ΜΠρΠειρ 2712/1976 ΕΕΝ 44,96. ΜΠρΑθ 2531/1981 ΝοΒ 29,1424. ΜΠρΠειρ 542/1971 Δ.3,291 με σημ. ΜΠρΚυλκίς 104/1983 Αρμ. ΛΗ, 138=ΕλΔ 25, 507. ΜΠρΠειρ 72/1972 Δ.4,187 με σημ. ΜΠρΘεσ 2682/1982 Αρμ. ΛΖ, 52 με σημ.

⁵⁰⁴ Βλ. **Γεωργίου**, ανωτ. (σημ. Νο 355) § VIII σελ. 20. **Καργάδο**, Ασφαλιστικά μέτρα και ουσιαστικόν δίκαιον (1986) σελ. 18 υποσημ. αριθ. 16. **Μπέη**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 68 § IV I σελ. 367. **Σταμούλης**, ανωτ. (σημ. Νο 357) § 3 Ι Β γ' σελ. 1029.

⁵⁰⁵ ΜΠρΑθ 18185/1982 Αρμ ΜΘ, 60.

⁵⁰⁶ **Κονδύλης**, ανωτ. (σημ. Νο 341) σελ. 395.

⁵⁰⁷ Βλ. **Κεραμέα**, ανωτ. (σημ. Νο 298) § 60 σελ. 140. **Μπέη**, Εισαγωγή στη δικονομική σκέψη, 3η έκδοση, § 5 (2.2.1.3.) σελ. 110 και (2.2.2.1.) σελ. 111. **Ράμμος**, Στοιχεία ΕλλΠολΔ I § 143 V Γ σελ. 411. *Πρβλ. και*: ΑΠ 145/1983 Δ.13/482, ΑΠ 1662/1984 Δ.16/158.

αγωγής- διαγνωστική δίκη, είτε απορρίπτοντας την αγωγή αυτήν (ΚΠολΔ 698 § 1α^Λ), είτε δεχόμενη την αγωγή και εκτελεσθεί η απόφαση αυτή (ΚΠολΔ 698 § 1β^Λ), (β) μέχρι να συμφωνηθεί συμβιβασμός για την κύρια υπόθεση (ΚΠολΔ 698 § 1γ^Λ) και (γ) αν περάσουν τριάντα (30) ημέρες από την επόμενη (ΚΠολΔ 144 § 1) της κατάργησης της δίκης με άλλον τρόπο (ΚΠολΔ 698 § 1δ^Λ), δηλαδή με σύνομη παραίτηση από το δικόγραφο ή το δικαίωμα (ΚΠολΔ 294, 296)⁵⁰⁸ ή με άλλον νόμιμο τρόπο⁵⁰⁹.

IV. (Α) Αντικειμενικά και υποκειμενικά όρια της διαπλάσεως.

Τα υποκειμενικά και αντικειμενικά όρια της διάπλασης, που δημιουργεί η απόφαση η οποία λαμβάνει ασφαλιστικά μέτρα, είναι όμοια μ' εκείνα των ΚΠολΔ 325 και 329, που ρυθμίζουν τα υποκειμενικά και αντικειμενικά όρια του δεδικασμένου στη διαγνωστική δίκη⁵¹⁰. Επομένως, δεσμεύονται από την εν λόγω προσωρινή διάπλαση: οι διάδικοι, εκείνοι που έγιναν (καθολικοί ή ειδικοί) διάδοχοί τους όσο διαρκούσε η δίκη ή μετά το τέλος της, εκείνοι που νέμονται ή κατέχουν το επίδικο πράγμα στο όνομα κάποιου διαδίκου ή διαδόχου του και τα μέλη του διαδίκου νομικού προσώπου. (Οι ΚΠολΔ 326, 327 και 328 είναι εξ αντικειμένου ανεφάρμοστες, εν προκειμένω).

(Β) Αποκλεισμός ενστάσεων (ΚΠολΔ 330).

Λόγω της προσωρινής διαπλάσεως αποκλείεται η προβολή προϋπάρχουσας ένστασης (ΑΚ 330, αναλόγως)⁵¹¹.

(Γ) Ανεφάρμοστο της ΚΠολΔ 331.

Η ΚΠολΔ 331 είναι ανεφάρμοστη στη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, διότι η ενασχόληση του Δικαστηρίου με προκριματικό ζήτημα⁵¹² του ασφαλιστέου ουσιαστικού δικαιώματος, δεν προκαλεί δεσμευτική -για μεταγενέστερη δίκη ασφαλιστικών μέτρων- διάγνωση, αφού το δικαστήριο αυτό δεν δικαιοδοτεί να εκδικάσει την ασφαλιστέα αξίωση σ' όλο το φάσμα της (: κύριο και προκριματικό)⁵¹³.

Εξάλλου, η επί του τελευταίου ζητήματος κρίση της απόφασης των ασφαλιστικών μέτρων δεν επιδρά δεσμευτικώς στην αντίστοιχη διαγνωστική δίκη, ενόψει της ρητής σχετικής διαγορεύσεως της ΚΠολΔ 695⁵¹⁴.

⁵⁰⁸ **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 695 § 4 σελ. 183. **Μητσόπουλος**, Η πιθανολόγησης, σελ. 71. **Νικολόπουλος**, ανωτ. (σημ. Νο 349) § III Α,5 σελ. 51. **Κονδύλης**, ανωτ. (σημ. Νο 341) σελ. 393. **Παναγόπουλος**, ανωτ. (σημ. Νο 349) § 310 σελ. 27/8. **Αρβανιτάκης**, ανωτ. (σημ. Νο 341) σελ. 81 in f./82. ΜΠρΠειρ 738/1982 ΕΕργΔ 51,753.

⁵⁰⁹ 363 (α).

⁵¹⁰ **Κονδύλης**, ανωτ. (σημ. Νο 341) σελ. 395/6. **Βερνάρδος**, Το προσωρινόν δεδικασμένον, Δ.5,269. **Ράμμος**, Εγχειρίδιον αστικού δικονομικού δικαίου III, σελ. 181. **Απ. Γεωργιάδης**, Τα υποκειμενικά όρια της προσωρινής ισχύος απόφασης ασφαλιστικών μέτρων, Δ.17,633 επ. **Τζίφρας**, ανωτ. (σημ. Νο 318) σελ. 76. **Φαλτσή**, Νομιμοποίηση γι' άσκηση αιτήσεως ανακλήσεως ασφαλιστικού μέτρου κατά το άρθρο 696 § 1 ΚΠολΔ, Αρμ. 1988 σελ. 123 επ.=ΕλΔ 30 § III 1 β' σελ. 950. **Πανταζόπουλος**, Η τριτανακοπή, σελ. 493 υποσημ. αριθ. 2. **Νικολόπουλος**, Η ανάκληση των αποφάσεων των ασφαλιστικών μέτρων (1997) § III Β, 1 σελ. 82. Από τη συναφή νομολογία, βλ.: ΜΠρΑθ 18574/1986 Αρμ. 1988,154. ΠΠρΑθ 30/1977 ΕΕΝ 1977,451. ΜΠρΑθ 2864/1977 ΝοΒ 25,277. ΜΠρΑθ 12494/1975 ΝοΒ 24,334.

⁵¹¹ **Κονδύλης**, ανωτ. (σημ. Νο 341) σελ. 396. ΠΠρΑθ 27/1979 Δ.10,444.

⁵¹² Για την έννοια του προκριματικού ή προδικαστικού ζητήματος Α) της ΚΠολΔ 282, βλ. **Μπέη**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 282 § 1 σελ. 1211 και Σχόλια Δ. 2 (σελ. 164), Δ.13 (σελ. 838) και Δ.23 (σελ. 1071) και Β) της ΚΠολΔ 331, βλ. **Κονδύλη**, ανωτ. (σημ. Νο 341) § 18 III σελ. 219-220. **Ποδηματά**, ανωτ. (σημ. Νο 341) τ. Ι Κεφ. Α' § 3 Ι (2) σελ. 100 επ. **Μπέη**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 331 § II και § III 1. Από την πλούσια επί του θέματος νομολογία, βλ. ενδεικτικώς: ΑΠ 1245/1975 ΝοΒ 25,533. ΑΠ 682/1974 ΝοΒ 23,287. ΑΠ 832/1974 ΝοΒ 23,467.

⁵¹³ Βλ. όμως **Βαθρακοκοίλη**, ανωτ. (σημ. Νο 303) άρθρο 695 § 6 σελ. 117.

⁵¹⁴ **Κονδύλης**, ανωτ. (σημ. Νο 341) σελ. 396.

V. Αυτεπάγγελτη λήψη υπ' όψιν της προσωρινής ισχύος.

Η προσωρινή διάπλαση λαμβάνεται υπόψιν και αυτεπαγγέλτως (ΚΠολΔ 332, αναλόγως)⁵¹⁵.

VI. Εφαρμογή της ΚΠολΔ 333 § 2 (προσβολή της διαπλάσεως από τρίτον, λόγω δόλου των διαδίκων).

Η διάταξη αυτή ισχύει αναλόγως και στη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων.

Άρθρο 696

@HEADER LEYKO = ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΚΑΤ' ΑΡΘΡΟ: Άρθρο 696

ΚΕΙΜΕΝΟ ΝΟΜΟΥ.

§1. Αν κάποιος δεν έλαβε μέρος ή δεν κλήθηκε κατά τη συζήτηση αίτησης στην οποία εκδόθηκε απόφαση που διέταξε ασφαλιστικά μέτρα ή μεταρρύθμισε ή ανακάλεσε απόφαση ασφαλιστικών μέτρων και έχει έννομο συμφέρον, δικαιούται να ζητήσει την ανάκληση ή τη μεταρρύθμιση της απόφασης από το δικαστήριο που την εξέδωσε.

§2. Το δικαστήριο μπορεί να απορρίψει την αίτηση της ανάκλησης ή αφού τη δεχτεί να μεταρρυθμίσει ή να ανακαλέσει ολικά ή εν μέρει την απόφασή του.

§3. Το δικαστήριο που διέταξε ασφαλιστικά μέτρα, έως την πρώτη συζήτηση της αγωγής που αφορά την κύρια υπόθεση, έχει δικαίωμα, με αίτηση όποιου έχει έννομο συμφέρον, να μεταρρυθμίσει ή να ανακαλέσει ολικά ή εν μέρει την απόφασή του εφόσον επήλθε μεταβολή των πραγμάτων που δικαιολογεί την ανάκληση ή τη μεταρρύθμισή της.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

A. Η αίτηση ανακλήσεως κατ' άρθρο 696 § 1 ΚΠολΔ.

I. Εισαγωγικές παρατηρήσεις.

§1. Η αρχή της εκατέρωθεν ακροάσεως (Σ. 20 § 1. ΚΠολΔ 110 § 2).

§2. Δυνατότητα ανάκλησης από τον διάδικο και τον τρίτο.

§3. Υποκατάστατο της ανακοπής ερημοδικίας;

II. Προϋποθέσεις ανακλήσεως.

§1. Μη συμμετοχή τινός στη δίκη των ασφαλιστικών μέτρων^ ποιός θεωρείται «μη συμμετασχών».

§2. Μη κλήση στη δίκη των ασφαλιστικών μέτρων^ ποιός θεωρείται «μη κληθείς».

§3. Προϋπόθεση της ανάκλησης: να έχει διαταχθεί ασφαλιστικό μέτρο.

§4. Έννομο συμφέρον προς ανάκληση / μεταρρύθμιση.

III. Νομιμοποιούμενοι ως αιτούντες την ανάκληση:

§1. Διάδικοι.

§2. Τα ταυτιζόμενα με τους διαδίκους πρόσωπα.

§3. Οι τρίτοι. Προϋποθέσεις ανακλήσεως.

IV. Αρμόδιο δικαστήριο.

V. Νομική φύση της απόφασης ανακλήσεως/μεταρρυθμίσεως.

VI. Ανάκληση ερήμην αποφάσεων ασφαλιστικών μέτρων επί διαφορών νομής / κατοχής.

VII. Συνέπειες από την κατάθεση της αιτήσεως προς ανάκληση / μεταρρύθμιση. Δυνατότητα εκδόσεως προσωρινής διαταγής. Εκκρεμοδικία.

VIII. Προσωρινό δεδικασμένο.

⁵¹⁵ **Κονδύλης**, ανωτ. (σημ. Νο 341), σελ. 396. ΕφΑθ 10090/80 Αρμ.ΛΕ,479. ΕφΘεσ 938/1982 Αρμ. ΛΗ, 543.

- IX. Τηρητέα διαδικασία εκδίκασεως της αιτήσεως προς ανάκληση / μεταρρύθμιση.
- B. Η αίτηση ανακλήσεως / μεταρρυθμίσεως κατ' άρθρο 696 § 3 ΚΠολΔ.
- I. Αναδρομική η ενέργεια της ανακλήσεως ή όχι;
- II. Νομιμοποιούμενοι διάδικοι:
- §1. Ο νικήσας διάδικος⁵¹⁶ προϋποθέσεις.
- §2. Ο ηττηθείς διάδικος
- §3. Ο μη διάδικος (τρίτος).
- III. Αντικείμενο της ανακλητικής - μεταρρυθμιστικής δίκης.
- IV. Ανάκληση μόνο της απόφασης που διέταξε ασφαλιστικό μέτρο.
- V. Αρμόδιο δικαστήριο.
- VI. Μεταβολή πραγμάτων.
- §1. Έννοια.
- §2. Παραδοχές της νομολογίας.
- §3. Εξόφληση της ασφαλισθείσης απαιτήσεως⁵¹⁷ τότε συνιστά νόμιμο λόγο ανάκλησης.
- §4. Επέλευση οπινγενούς λόγου απόσβεσης της οφειλής⁵¹⁸ συνιστά λόγο ανάκλησης κατά την ΚΠολΔ 696 § 3 μέχρις ότου αυτή «εκτελεσθεί» η απόφαση των ασφαλιστικών μέτρων⁵¹⁹ άλλως συνιστά λόγο ανακοπής (ΚΠολΔ 702).
- §5. Πότε δεν υφίσταται μεταβολή πραγμάτων.
- VII. Αποτελέσματα της ανακλητικής / μεταρρυθμιστικής αποφάσεως.
- VIII. Ανάκληση της προσωρινής διαταγής.
- IX. Ανάκληση αποφάσεως επί προσωρινής ρυθμίσεως της νομής / κατοχής.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

A. Η αίτηση ανακλήσεως / μεταρρυθμίσεως κατ' άρθρο 696 § 1 ΚΠολΔ.

I. Εισαγωγικές παρατηρήσεις.

§1. Η αρχή της εκατέρωθεν ακροάσεως (Σ. 20 § 1. ΚΠολΔ 110 § 2).

Η ανακλητική αίτηση της ΚΠολΔ 696 § 1 δίδει στο διάδικο -υπό προϋποθέσεις που θ' αναφερθούν κατωτέρω- την έννομη δυνατότητα ν' αντιταχθεί σε απόφαση ασφαλιστικών μέτρων, η οποία εκδόθηκε ερήμην του. Σημειώνεται στο σημείο τούτο ότι η ΚΠολΔ 687 § 1, δυνάμει της οποίας είναι -κατ' εξαίρεση- δυνατή νόμω, σε επείγουσες περιπτώσεις ή ενώπιον επικείμενου κινδύνου, η συζήτηση αίτησης ασφαλιστικών μέτρων και χωρίς κλήτευση του καθ' ου, (ο οποίος κατά κανόνα πρέπει να κλητεύεται -ΚΠολΔ 686 § 2), δεν στερεί από τον διάδικο που δικάστηκε ερήμην την ανωτέρω δυνατότητα ανακλήσεως.

Η ΚΠολΔ 696 § 1 είναι εναρμονισμένη με την θεμελιώδη δικονομική αρχή της εκατέρωθεν ακροάσεως (ΚΠολΔ 110 § 2). Η αρχή αυτή δεν έχει την έννοια ότι ο διάδικος πρέπει ν' ακουσθεί οπωσδήποτε, παρά ότι πρέπει να του παρασχεθεί, συννόμως, η προς τούτο δυνατότητα⁵¹⁶. Κι αυτή τη δυνατότητα του τη στερούν είτε η μη σύννομη κλήτευσή του από τον αντίδικο του είτε η διεξαγωγή της δίκης των ασφαλιστικών μέτρων χωρίς παντάπασι κλήτευσή του.

Η ΚΠολΔ 696 § 1 είναι εναρμονισμένη και προς το άρθρο 20 § 1 του εν ισχύι Συντάγματος το οποίος απονέμει σε κάθε πρόσωπο το ατομικό δικαίωμα ν' αναπτύξει τις απόψεις του -περί των δικαιωμάτων ή των συμφερόντων του- ενώπιον δικαστηρίου⁵¹⁷. (Η παράγραφος 2 του τελευταίου άρθρου, που ορίζει ότι το δικαίωμα ακρόασης του ενδιαφερομένου ισχύει και για κάθε μέτρο που λαμβάνεται εις βάρος των δικαιωμάτων ή των συμφερόντων του, αναφέρεται αποκλειστικά σε δράση της Διοικήσεως και όχι των

⁵¹⁶ **Ράμμος**, ανωτ. (σημ. Νο 362) § 99 II σελ. 236. **Οικονομίδης/Λιβαδάς**, ΠολΔικ, § 60 σημ. 2 και § 77 σημ.1-4. **Σταυρόπουλος**, ΕρμΚΠολΔ, υπ' άρθρο 111 § 5β'. **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 110 § III 6 σελ. 572. **Κεραμεύς**, ανωτ. (σημ. Νο 298) § 69 σελ. 189/90.

⁵¹⁷ **Κεραμεύς**, ανωτ. (σημ. Νο 298) § 69 σελ. 190. **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 696 § 1 σελ. 190.

δικαστηρίων⁵¹⁸ και συνεπώς στο πλάτος της λέξης «μέτρο» δεν εντάσσεται και το ασφαλιστικό μέτρο, αφού αυτό λαμβάνεται από δικαστήριο).

Να σημειωθεί εν κατακλείδι ότι η διάταξη της ΚΠολΔ 687 § 1, (περί δυνατότητας συζητήσεως αιτήσεως ασφαλιστικών μέτρων και χωρίς κλήτευση του καθ' ου), δεν είναι αντισυνταγματική, αφού αυτή ήταν γνωστή στο συνταγματικό νομοθέτη από την παλιά Πολιτική Δικονομία και επομένως σκοπός του άρθρου 20 του Συντάγματος δεν ήταν η κατάργησή της⁵¹⁹.

§ 2. Δυνατότητα ανάκλησης από τον διάδικο και τον τρίτο.

Η ΚΠολΔ 696 § 1 ρυθμίζει την περίπτωση τόσο του τρίτου ο οποίος δεν έλαβε μέρος στη δίκη των ασφαλιστικών μέτρων, από το αποτέλεσμα της οποίας επέρχεται βλάβη στα έννομα συμφέροντά του, όσο και του διαδίκου, ο οποίος δεν κλήθηκε ή κλήθηκε μη νομίμως προκειμένου να παραστεί στη δίκη αυτή⁵²⁰. Η μη συμμετοχή στη σχετική δίκη οποιουδήποτε θίγονται τα έννομα συμφέροντά του με την απόφαση που θα εκδοθεί στη δίκη αυτή, θίγει προδήλως το συνταγματικό ατομικό δικαίωμά του να κληθεί στη δίκη αυτή για να εκθέσει τις απόψεις του⁵²¹. Η έννομη δυνατότητα του τρίτου (: μη διαδίκου, καθώς και των προσώπων που ταυτίζονται με αυτόν, λόγω του ότι δεσμεύονται από την προσωρινή ισχύ της απόφασης των ασφαλιστικών μέτρων) να ζητήσει ν' ανακληθεί η δυσμενής γι' αυτόν ανωτέρω απόφαση, αντλείται εμμέσως και από την ΚΠολΔ 692 § 5, η οποία ορίζει ότι το διατασσόμενο ασφαλιστικό μέτρο δεν πρέπει να προσβάλλει δικαιώματα τρίτων. Εξάλλου, η έννομη δυνατότητα του διαδίκου ν' ανακληθεί η ερήμην του εκδοθείσα απόφαση ασφαλιστικών μέτρων, δίδεται και σ' εκείνον, ο οποίος δεν κλήθηκε να παραστεί στη δίκη ασφαλιστικών μέτρων, κατ' εφαρμογή της ΚΠολΔ 687 § 1 (επειδή κρίθηκε ότι υπήρχε επείγουσα περίπτωση ή επικείμενος κίνδυνος)⁵²².

§ 3. Η ανακλητική αίτηση υποκατάστατο της ανακοπής ερημοδικίας;

Η ανακλητική αίτηση της ΚΠολΔ 696 § 1 υπαγορεύεται ως προς μεν τον τρίτο από συνταγματική διάταξη, όπως ήδη προελέχθη. Ως προς τους διαδίκους η ανακλητική αυτή αίτηση λειτουργεί κατά τη γνώμη μας ως υποκατάστατο της (αιτιολογημένης) ανακοπής ερημοδικίας⁵²³ -ένδικο μέσο που απαγορεύει η ΚΠολΔ 699- ενόψει του ότι: (1) η έκδοση απόφασης ασφαλιστικών μέτρων, δυσμενούς για τα έννομα συμφέροντα του μη κληθέντος ή μη νομίμως κληθέντος διαδίκου και μη παραστάντος στην οικεία δίκη, προσκρούει στο άρθρο 20 § 1 του Συντάγματος και στη θεμελιώδη δικονομική αρχή «της εκατέρωθεν ακροάσεως» (ΚΠολΔ 110 § 2)^ με αποτέλεσμα να είναι εξ αρχής ελεγκτή η λήψη του ασφαλιστικού μέτρου ερήμην του καθ' ου, πράγμα το οποίο και ερευνά το δικαστήριο κατόπιν της ανακλητικής αιτήσεως της ΚΠολΔ 696 § 1, οπότε αυτή έχει πλέον τον χαρακτήρα ενδίκου μέσου, αφού παρέχει στο δικαστήριο την εξουσία να κρίνει τις πλημμέλειες της ανακλητέας

⁵¹⁸ **Παραράς**, Σύνταγμα 1975-Corpus I σελ. 297.

⁵¹⁹ **Κεραμεύς**, ανωτ. (σημ. Νο 298) § 69 σελ. 191,2.

⁵²⁰ **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 696 § 1 σελ. 190. **Τζίφρας**, Ασφαλιστικά μέτρα (1985) σελ. 86 επ. **Βερβεσός**, Ουσιώδη δικονομικά ζητήματα της διαδικασίας των ασφαλιστικών μέτρων, Δ.2 σελ. 554/5. **Βερνάρδος**, Το προσωρινόν δεδικασμένον, Δ.5 σελ. 273. **Φαλτσή**, Νομιμοποίηση για αίτηση ανακλήσεως ασφαλιστικού μέτρου κατά το άρθρο 696 § 1 ΚΠολΔ, ΕλΔ 30 § III 1 (α') σελ. 950. **Νικολόπουλος**, Η ανάκληση των αποφάσεων ασφαλιστικών μέτρων (1997) σελ. 80. **Απ. Γεωργιάδης**, Τα υποκειμενικά όρια της προσωρινής ισχύος απόφασης ασφαλιστικών μέτρων, Δ.17 § Γ.1 σελ. 634. ΜΠρΑθ 378/1976 ΝοΒ 25,1392.

⁵²¹ **Απ. Γεωργιάδης**, ανωτ. (σημ. Νο 373) § Γ.2 σελ. 634 επ. **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 696 § 1 σελ. 190. **Φαλτσή**, ανωτ. (σημ. Νο 373) § III 1 (β') σελ. 950. **Νικολόπουλος**, ανωτ. (σημ. Νο 373) σελ. 80.

⁵²² **Φαλτσή**, ανωτ. (σημ. Νο 373) § III 1 (β') σελ. 950.

⁵²³ **Παναγόπουλος**, Η προσωρινή ισχύς της απόφασης ασφαλιστικού μέτρου. (ενεργεί αναδρομικά η αυτοδίκαιη άρση του ασφαλιστικού μέτρου;) Δ.13 § 4.2.3. σελ. 863. **Απαλαγάκη**, Το δικαίωμα ακροάσεως, σελ. 63.

απόφασης, από τη μη συμμετοχή του καθ' ου στη δίκη⁵²⁴ και (2) το πραγματικό της ΚΠολΔ 696 § 1 είναι απολύτως όμοιο με το αντίστοιχο των ΚΠολΔ 501, 653 § 1 και 673 § 1, οι οποίες ρυθμίζουν τις προϋποθέσεις ασκήσεως αιτιολογημένης ανακοπής ερημοδικίας στην τακτική διαδικασία, και στις ειδικές διαδικασίες των διαφορών από την παράδοση ή απόδοση του μισθίου και των διαφορών μεταξύ των ιδιοκτητών και διαχειριστών ιδιοκτησίας κατ' ορόφους (ΚΠολΔ 648 έως 661) και των εργατικών διαφορών (ΚΠολΔ 664 έως 676).

Η διαφορά της ανακλητικής αίτησης της ΚΠολΔ 696 § 1 από την αιτιολογημένη ανακοπή ερημοδικίας, έγκειται στα εξής: στην αιτιολογημένη ανακοπή ερημοδικίας, αρκεί ν' αποδειχθεί ότι η δίκη διεξήχθη ερήμην διαδίκου, χωρίς αυτός να κληθεί παντάπασιν ή προσηκόντως ή εμπροθέσμως, για να επιφέρει η ανακοπή το σκοπούμενο έννομο αποτέλεσμα της, δηλαδή την εξαφάνιση της προσβαλλομένης απόφασης (ΚΠολΔ 509 εδάφ. α'). Η ανακλητική αίτηση, αντιθέτως, δεν οδηγεί στο έννομο αποτέλεσμά της με μόνη την απόδειξη του ότι ο ερημοδικασθείς δεν κλήθηκε παντάπασιν ή προσηκόντως ή εμπροθέσμως⁵²⁵ απαιτείται να υποστηρίξει ο αιτών, περαιτέρω και ότι το διαταχθέν ασφαλιστικό μέτρο δεν διατάχθηκε νομίμως λόγω του ότι δεν συνέτρεχαν οι νόμιμες προϋποθέσεις για την παροχή προσωρινής δικαστικής προστασίας εις βάρος του και ειδικότερα είτε ότι το επικληθέν από τον αντιδίκου του/αιτούντα, ως ασφαλιστέο δικαίωμα δεν είναι νόμω βάσιμο ή είναι αβάσιμο κατ' ουσία ή ότι δεν συνέτρεχε επείγουσα περίπτωση ή επικείμενος κίνδυνος, που να δικαιολογεί τη λήψη ασφαλιστικού μέτρου⁵²⁵. Δικαιούται επίσης ο αιτών, προκειμένου να επιτύχει την σκοπούμενη ανάκληση, να προβάλει νέα ή προϋπάρχοντα της αιτήσεως του αντιδίκου του πραγματικά περιστατικά, τα οποία δεν είχε υπόψιν του το δικαστήριο, όταν εξέδιδε την ανακλητέα απόφαση⁵²⁶.

II. Προϋποθέσεις ανακλήσεως.

§1. Μη συμμετοχή τινός στη δίκη των ασφαλιστικών μέτρων⁵²⁷ ποιός θεωρείται «μη συμμετασχών».

Οι προϋποθέσεις ανακλήσεως κατ' άρθρο 696 § 1 ΚΠολΔ, είναι:

- (α) η μη συμμετοχή ή η μη κλήση τινός σε δίκη ασφαλιστικών μέτρων,
- (β) η έκδοση απόφασης που διέταξε ασφαλιστικά μέτρα ή μεταρρύθμισε ή ανακάλεσε (προγενέστερη) απόφαση ασφαλιστικών μέτρων και
- (γ) η ύπαρξη εννόμου συμφέροντος στον αιτούντα.

Ως «μη συμμετασχών» στη δίκη των ασφαλιστικών μέτρων, νοείται και εκείνος κατά του οποίου εστράφη οικεία αίτηση (: ο καθ' ου) και εκείνος - ο μη διάδικος - του οποίου όμως τα έννομα συμφέροντα πλήττονται από το διατακτικό της ανακλητέας απόφασης, παρανόμως, αφού η ΚΠολΔ 692 § 5 ρητώς ορίζει ότι με το διατασσόμενο ασφαλιστικό μέτρο δεν πρέπει να προσβάλλονται δικαιώματα τρίτων⁵²⁷. Για να δικαιούνται όμως αυτοί να ζητήσουν

⁵²⁴ **Απαλαγάκη**, ανωτ. (σημ. Νο 376) σελ. 63. **Παναγόπουλος**, ανωτ. (σημ. Νο 376) σελ. 863. **Ο ίδιος**, Δέσμευση και επανάληψη στα ασφαλιστικά μέτρα (1985) § 7 σελ. 91 υποσημ. Νο 718. Βλ. όμως: **Νικολόπουλο**, ανωτ. (σημ. Νο 373) σελ. 81. **Μπέη**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 691 § 1 σελ. 191. **Νίκα**, Η απόδειξις εις την διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, Δ.8 § Γ 3 σελ. 639.

⁵²⁵ **Νικολόπουλος**, ανωτ. (σημ. Νο 373) σελ. 81/2. **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 696 § 1 σελ. 191.

⁵²⁶ **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 696 § 1 σελ. 191. ΜΠρΑθ 33612/1996 Δ.28,521. ΜΠρΑθ 9863/1973 ΑρχΝ 24,771. Αντιθέτως: ΜΠρΑθ 7404/1991 ΕλΔ 22,455. ΜΠρΑθ 1042/1983 Δ.14,154. ΜΠρΑθ 12063/1984 Δ.16,41 με σημ. ΜΠρΑθ 5125/1971 ΝοΒ 19,1644.

⁵²⁷ Βλ. **Μπέη**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 696 § 2 σελ. 192/3. **Τον ίδιο**, Ανάκλησις αποφάσεων ασφαλιστικών μέτρων κατ' αίτησιν τρίτου, Δ.1,486 και Δ.2,788. **Κονδύλη**, Το δεδικασμένον κατά τον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (1983) § 34 σελ. 392. **Πανταζόπουλο**, Η τριτανακοπή κατά τον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (1989) Μέρος Δεύτερο, Κεφ. 2ο § V σελ. 493 επ. **Τον ίδιο**, Η τριτανακοπή, μέσο προστασίας των τρίτων, Έρευνα 2, σελ. 64 επ. **Τον ίδιο**, Το ένδικο βοήθημα της τριτανακοπής στη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, Δ.15,630 επ. **Τζίφρα**, Ασφαλιστικά μέτρα (1985) Κεφ. Α' § 27 (2) σελ. 87 επ. και ιδίως σελ. 90. **Φαλτσή**, ανωτ. (σημ. Νο 373) § III 1 α' σελ. 950. **Απ. Γεωργιάδη**, ανωτ. (σημ. Νο 373), σελ. 634 επ. **Θεοδωράκη**, Η δέσμευση τρίτων

ανάκληση της απόφασης, θα πρέπει να μην είχαν κληθεί να προσέλθουν στη δίκη και μάλιστα προσηκόντως, (δηλαδή κατά τον τύπο που διαγράφουν οι εφαρμοστέοι σχετικώς δικονομικοί κανόνες - βλ. τις ΚΠολΔ 122 έως και 143 της τακτικής διαδικασίας, οι οποίοι είναι και εν προκειμένω εφαρμοστέοι και 686 §§ 2 και 4 της διαδικασίας των ασφαλιστικών μέτρων) και εμπροθέσμως (ΚΠολΔ 686 § 2), είτε ως καθ' ων είτε ως τρίτη προς τους οποίους είχε τυχόν κοινοποιηθεί η αίτηση ασφαλιστικών μέτρων⁵²⁸.

§2. Μη κλήση στη δίκη των ασφαλιστικών μέτρων^Λ ποιός θεωρείται «μη κληθείς».

Ως «μη κληθείς», θεωρείται εκείνος κατά του οποίου εστράφει η αίτηση ασφαλιστικών μέτρων (: ο καθ' ου), μολονότι είχε διαταχθεί η κλήτευσή του από τον αρμόδιο δικαστή (ΚΠολΔ 686 § 2). Αλλά κι αν ακόμα ο δικαστής αυτός, παρατύπως, δεν διέταξε την κλήτευση του καθ' ου -όπως είχε υπηρεσιακό καθήκον, κατά την ανωτέρω διάταξη- θα πρέπει να δεχθούμε ότι και στην περίπτωση αυτήν ο μη κληθείς καθ' ου δικαιούται ν' ασκήσει την ανακλητική αίτηση εκ της ΚΠολΔ 696 § 1, προεχόντως διότι η διάταξη αυτή δεν κάνει καμμία διάκριση περί του λόγου της μη κλητέυσεως, εάν δηλαδή ο μη συμμετασχών στη δίκη δεν κλήθηκε επειδή δεν διατάχθηκε τούτο από τον δικαστή, κατά την κατάθεση της αιτήσεως ασφαλιστικών μέτρων ή εάν ο αιτών δεν τον κλήτευσε κατά παράβαση της οικείας διαταγής του δικαστή.

§3. Προϋπόθεση της ανάκλησης: να έχει διαταχθεί ασφαλιστικό μέτρο.

Για την ευδοκίμηση της ανακλητικής αιτήσεως, απαιτείται η ανακλητέα απόφαση να είχε διατάξει ασφαλιστικό μέτρο ή να έχει μεταρρυθμίσει/ανακαλέσει προγενέστερη απόφαση (που κι αυτή είχε διατάξει / μεταρρυθμίσει / ανακαλέσει ασφαλιστικό μέτρο). Επομένως, δεν υφίσταται νόμιμη περίπτωση ν' ανακληθεί / μεταρρυθμισθεί απόφαση, η οποία έχει απορρίψει αίτηση ασφαλιστικών μέτρων⁵²⁹, έστω κι αν ο αιτών δεν συμμετέσχε στην δίκη⁵³⁰. Αυτός δικαιούται να υποβάλλει νέα αίτηση, εφόσον υπάρχουν οψιγενή περιστατικά, ώστε να παρακάμπτεται ο σκόπελος της προσωρινής ισχύος της -διαπλαστικής- απορριπτικής

από την απόφαση ασφαλιστικών μέτρων, Δ.18,834. **Παναγόπουλο**, Σχέση μεταξύ της ανακλητικής αίτησης τρίτου και προσωρινού δεδικασμένου, Δ.18,356. **Ράμμο**, Εγχειρίδιον Αστικού Δικονομικού Δικαίου, ΙΙΙ (1982) § 584 σελ. 1834 επ. **Νικολόπουλο**, ανωτ. (σημ. Νο 373), σελ. 87 επ. Από τη συναφή νομολογία, βλ. τις: ΜΠρΑθ 18574/1986 Δ.18,346 =Αρμ 1988,154. ΜΠρΑθ 12081/1978 Δ.10,277. ΠΠρΝαυπλ 212/1985 Δ.17,617. ΜΠρΑθ 1042/1983 Δ.14,154=ΝοΒ 31,1221. ΜΠρΑθ 8861/1983 ΕΕΝ 50,855=ΕλΔ 24,1294. ΜΠρΠειρ 196/1978 ΕΕμπΔ 1978,105. ΜΠρΠειρ 999/1977 ΕΕμπΔ 1977,298. ΜΠρΑθ 74040/1981 ΕλΔ 22,455. ΜΠρΑθ 5152/1971 ΝοΒ 19,1463. **Βλ. όμως:** ΠΠρΑθ 30/1977 ΕΕΝ 44,451. ΠΠρΚαλαβρ 31/1971 ΑρχΝ ΚΓ, 895.

⁵²⁸ **Φαλτσή**, ανωτ. (σημ. Νο 373) § ΙΙΙ 1 α' σελ. 950.

⁵²⁹ **Βερβεσός**, Σχόλιο, Δ.5 σελ.228. **Ο ίδιος**, ανωτ. (σημ. Νο 373) Δ.2 § ΙΙ (Ι, 4) σελ. 556. **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 695 § 3.2.3. σελ. 180. **Ο ίδιος**, Σχόλια, Δ.1 σελ. 560 και Δ.9 σελ. 423. **Βερνάρδος**, Το προσωρινόν δεδικασμένον, Δ.5 § Δ (3) σελ. 275/6. **Τζίφρας**, ανωτ. (σημ. Νο 377γ) σελ. 101. **Νικόπουλος**, ανωτ. (σημ. Νο 6) Δ.2 § Χ Β σελ. 285/6. **Ράμμος**, ανωτ. (σημ. Νο 377γ) § 580 ΙΙ σελ. 1824/5. Από τη συναφή νομολογία βλ. τις: ΑΠ 455/1971 ΝοΒ 19,1244. ΕφΑθ 4862/1985 ΕλΔ 26,1181. ΠΠρΧαλκ 90/1988 Δ.19,748. ΜΠρΑθ 7395/1989 Δ.21,61 με σημ. Παναγόπουλου. ΜΠρΑθ 12942/1974 Δ.6,382. ΜΠρΠειρ 1346/1983 ΝοΒ 31,1627=ΕΝαυτΔ 25,227. ΜΠρΠειρ 2756/1989 Δ.21,421. ΜΠρΑθ 9723/1987 ΕλΔ 29,961. ΜΠρΚαρδ 297/1986 ΕλΔ 28,515.

⁵³⁰ Βλ. ΜΠρΑθ 5554/1969 Δ.1,650. Αντιθέτως: **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 696 § 1 σελ. 190/1.

απόφασης (:το καλούμενο «προσωρινό δεδικασμένο»)⁵³¹. Ο καθ' ου, όπως και ο τρίτος, δεν δικαιούνται επίσης να ζητούν ανάκληση της ερήμην τους απορριπτικής απόφασης ασφαλιστικών μέτρων, διότι ελλείπει το έννομο συμφέρον τους (ΚΠολΔ 68), γεγονός το οποίο το δικαστήριο ερευνά αυτεπαγγέλτως, ως διαδικαστική προϋπόθεση της δίκης (ΚΠολΔ 73). Δικαιούνται όμως αυτοί να ζητούν ανάκληση / μεταρρύθμιση της απόφασης που διέταξε ασφαλιστικό μέτρο, έχοντας προφανές έννομο προς τούτο συμφέρον. Ειδικώς ο τρίτος νομιμοποιείται να ζητεί την ανάκληση / μεταρρύθμιση της εν λόγω απόφασης, μολονότι το ασφαλιστικό μέτρο λαμβάνεται εις βάρος άλλου, εφόσον με το διατακτικό της προκαλείται περιουσιακή βλάβη του.

§4. Έννομο συμφέρον προς ανάκληση / μεταρρύθμιση.

Τόσο ο αιτών, όσο και ο καθ' ου, καθώς και ο τρίτος, που δεν συμμετέσχον στην δίκη, δικαιούνται να ζητήσουν ανάκληση της απόφασης, η οποία ανακάλεσε / μεταρρύθμισε προηγούμενη απόφαση ασφαλιστικών μέτρων, εφόσον δικαιολογούν έννομο συμφέρον τους.

Συγκεκριμένα:

- ο αιτήσας το ασφαλιστικό μέτρο και επιτυχών την έκδοση ευνοϊκής γι' αυτόν απόφασης, έχει συμφέρον να ζητεί την ανάκληση / μεταρρύθμιση απόφασης που εξεδόθη ερήμην του και ανακάλεσε ή μεταρρύθμισε επί το δυσμενέστερο την ευνοϊκή προγενέστερη.
- ο καθ' ου το ασφαλιστικό μέτρο έχει έννομο συμφέρον να ζητεί ν' ανακληθεί απόφαση, η οποία εξεδόθη ερήμην του και μεταρρύθμισε την προγενέστερη, αφού αυτή εξακολουθεί -παρά τη μεταρρύθμισή της- να είναι δυσμενής γι' αυτόν.
- αντιθέτως, ο καθ' ου το ασφαλιστικό μέτρο δεν δικαιούται να ζητεί την ανάκληση απόφασης η οποία ανακάλεσε προγενέστερη, που είχε διατάξει ασφαλιστικό μέτρο εις βάρος του, διότι προδήλως δεν έχει έννομο συμφέρον⁵³².
- ο τρίτος δεν έχει έννομο συμφέρον να ζητεί ανάκληση απόφασης, που ανακαλεί προγενέστερη, η οποία είχε διατάξει ασφαλιστικό μέτρο, προκαλώντας περιουσιακή βλάβη του.
- ο τρίτος έχει νόμιμη αιτία να ζητεί ανάκληση της απόφασης, η οποία εξεδόθη ερήμην του και μεταρρύθμισε προγενέστερη, που είχε διατάξει ασφαλιστικό μέτρο, δυσμενές και για τα δικά του συμφέροντα, εφόσον -παρά τη μεταρρύθμισή- εξακολουθούν να πλήττονται τα έννομα συμφέροντά του.

III. Νομιμοποιούμενοι ως αιτούντες την ανάκληση:

§1. Διάδικοι.

Οι διάδικοι νομιμοποιούνται πάντοτε ν' ασκούν ανακλητική / μεταρρυθμιστική αίτηση, υπό τις ανωτέρω εκτεθείσες προϋποθέσεις.

§2. Τα ταυτιζόμενα με τους διαδίκους πρόσωπα.

Επειδή στη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων εφαρμόζονται αναλόγως (και) οι διατάξεις περί υποκειμενικών ορίων του δεδικασμένου⁵³³, παρέπεται αναγκαίως ότι

⁵³¹ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 695 § 3.2.3. σελ. 180. Βερβεσός, ανωτ. (σημ. Νο 373) Δ.2 § II (I, 4) σελ. 556. Τζίφρας, ανωτ. (σημ. Νο 377γ) σελ. 101. Νικόπουλος, ανωτ. (σημ. Νο 6) σελ. 285/6. Παναγόπουλος, Σχόλιο, Δ.21,62/3. Από τη συναφή νομολογία βλ. τις: ΠΠρΑθ 14213/1973 Δ.5,288. ΜΠρΑθ 7395/1989 Δ.21,61. ΜΠρΑθ 12942/1974 Δ.6,382. ΜΠρΑθ 5554/1969 Δ.1,560. ΠΠρΑθ 13435/1978 Δ.11,64. ΠΠρΧαλκ 90/1988 Δ.19,748. ΜΠρΚαρδ 297/1986 ΕλΔ 28,515. ΜΠρΘηβ 296/1990 Δ.23,258. Βλ. όμως: ΜΠρΑθ 4129/1996 ΕλΔ 37,714. ΜΠρΑθ 24729/1994 ΕΕργΔ 54,865. ΜΠρΑθ 33612/1996 Δ.28,521.

⁵³² Πρβλ. ΜΠρΣύρου 238/1971 ΕΕΝ 39,407.

⁵³³ Ράμμος, Εγχειρίδιον ΠολΔ III σελ. 181. Απ. Γεωργιάδης, ανωτ. (σημ. Νο 377γ) Βερνάρδος, Το προσωρινό δεδικασμένο, Δ.5,269. Κονδύλης, Το δεδικασμένο, σελ. 393 επ. Τζίφρας, ανωτ. (σημ. Νο 377γ) σελ. 76. Φαλτσή, ανωτ. (σημ. Νο 373) σελ. 950 και Αρμ 1988, 123 επ. Πανταζόπουλος, Η τριτανακοπή, σελ. 493 υποσημ. Νο 2. Νικολόπουλος, ανωτ. (σημ. Νο

δικαιούται να ζητήσουν ανάκληση / μεταρρύθμιση της απόφασης και τα νομικώς ταυτιζόμενα με τους διαδίκους πρόσωπα, δηλαδή οι (ειδικοί ή καθολικοί) διάδοχοί τους (ΚΠολΔ 325 αριθ. 2) και τα μέλη του (διαδίκου) νομικού προσώπου (ΚΠολΔ 329), υπό την προϋπόθεση βεβαίως ότι οι διάδικοι δεν είχαν κληθεί στη δίκη ή είχαν κληθεί παρατύπως ή εκπροθέσμως⁵³⁴ και εφόσον προβάλλουν δόλο ή συμπαιγνία των διαδίκων στην κύρια δίκη (ΚΠολΔ 586 § 2, αναλόγως)⁵³⁵.

§3. Οι τρίτοι. Προϋποθέσεις ανακλήσεως.

Νομιμοποιούνται επίσης και οι τρίτοι -μη διάδικοι- να ζητούν ανάκληση / μεταρρύθμιση απόφασης ασφαλιστικών μέτρων, εφόσον με την απόφαση αυτήν προσεβλήθη δικαίωμά τους, υπέρτερο ή έστω ισοδύναμο με εκείνο που ασφαλίστηκε προσωρινά και βλάπτεται από το ασφαλιστικό μέτρο, που έχει διαταχθεί⁵³⁶.

(α) Ακριβώς η προσβολή δικαιώματος του τρίτου, με την απόφαση των ασφαλιστικών μέτρων, στοιχειοθετεί το έννομο συμφέρον του τελευταίου, προς ανάκληση / μεταρρύθμιση της ανακλητέας απόφασης⁵³⁷.

(β) Τα πιθανά νομικά ή επί του πραγματικού σφάλματα της ανακλητέας απόφασης, δεν αρκούν προκειμένου να ευδοκιμήσει η ανακλητική αίτηση του τρίτου⁵³⁸.

(γ) Για την ευδοκίμηση της ανακλητικής αιτήσεως του τρίτου (της αποκαλούμενης και τριτανακοπής) δεν απαιτείται να πιθανολογηθεί μεταβολή των πραγματικών περιστατικών στις σχέσεις των κυρίων (αρχικών) διαδίκων⁵³⁹.

(δ) Η παραδοχή της ανακλητικής αιτήσεως του τρίτου έχει ως αποτέλεσμα ότι η προσβαλλόμενη απόφαση κηρύσσεται ανενεργός ως προς τον αιτούντα (ΚΠολΔ 590, αναλόγως)⁵⁴⁰ δεν δικαιοδοτεί όμως το δικαστήριο να διατάξει την επαναφορά των πραγμάτων στην - προ της ανακληθείσας / τριτανακοπτομένης απόφασης - κατάσταση, ούτε μετά ταύτα να κρίνει επί της τυχόν εννόμου σχέσεως που συνδέει τον αιτούντα με τους αρχικούς διαδίκους⁵⁴⁰.

(ε) Η αίτηση του τρίτου πρέπει ν' απευθύνεται εναντίον όλων των διαδίκων, μεταξύ των οποίων εκδόθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση (ΚΠολΔ 588 § 1 εδάφ. α⁵⁴¹, αναλόγως)⁵⁴¹, εκτός αν ασκείται μετά την εκτέλεσή της, οπότε μπορεί ν' απευθύνεται μόνο κατά του διαδίκου που νίκησε (ΚΠολΔ 588 § 1, εδάφ. β⁵⁴², αναλόγως)⁵⁴². Στην πρώτη περίπτωση, πρόκειται για καθιέρωση αναγκαστικής παθητικής ομοδικίας ex lege (ΚΠολΔ 76 § 1 περίπτ. γ⁵⁴³: υποχρεωτική κοινή νομιμοποίηση). Οπότε, η απεύθυνση της ανακλητικής αιτήσεως μόνον κατά του ενός από τους αρχικούς διαδίκους, θα οδηγήσει σε απαράδεκτο της αιτήσεως και ως

373) σελ. 82. Από τη συναφή νομολογία βλ. τις: ΠΠρΑθ 30/1977 ΕΕΝ 1977,451. ΜΠρΑθ 18574/1986 Αρμ 1988, 154. ΜΠρΑθ 2864/1977 ΝοΒ 25,227. ΜΠρΑθ 12494/1975 ΝοΒ 24,334.

⁵³⁴ **Νικολόπουλος**, ανωτ. (σημ. Νο 373) σελ. 84. **Φαλτσής**, ανωτ. (σημ. Νο 373) σελ. 150. **Κονδύλης**, ανωτ. (σημ. Νο 373) σελ. 396 υποσημ. 19. **Απ. Γεωργιάδης**, ανωτ. (σημ. Νο 377γ). ΜΠρΑθ 18574/1986 Αρμ 1988,156.

⁵³⁵ **Νικολόπουλος**, ανωτ. (σημ. Νο 373) σελ. 85. ΕφΑθ 8565/86 ΕλΔ 28,867.

⁵³⁶ **Νικολόπουλος**, ανωτ. (σημ. Νο 373) σελ. 88. **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ άρθρο 696 § 2.3. σελ. 192.

⁵³⁷ Βλ. τις ΜΠρΑθ 18574/1986 Δ.18,346=Αρμ 1988,154 και ΜΠρΑθ 7404/1981 ΕλΔ 22,455.

⁵³⁸ **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 696, § 2.4. σελ. 192. ΜΠρΑθ 12081/1978 Δ.10,277.

⁵³⁹ **Μπέης**, άρθρο 696 § 2.4. σελ. 192/3. **Από τη συναφή νομολογία βλ. τις:** ΜΠρΑθ 18574/1986 Δ.18,346=Αρμ 1988,154. ΜΠρΑθ 7404/1981 ΕλΔ 22,455. ΜΠρΑθ 8861/1983 ΕλΔ 24,1294=ΕΕΝ 50,855. ΜΠρΑθ 5152/1971 ΝοΒ 19,1463. ΠΠρΝαυπλ 212/1985 Δ.17,617. ΜΠρΑθ 1042/1983 ΝοΒ 31,1221=Δ.14,154. Αντιθέτως: **Νίκας**, Η απόδειξις εις την διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, Δ. 8 (§ Γ 3) σελ. 638.

⁵⁴⁰ **Νικολόπουλος**, ανωτ. (σημ. Νο 373) σελ. 88/9. **Πανταζόπουλος**, Η τριτανακοπή, σελ. 375/6.

⁵⁴¹ ΜΠρΑθ 1042/1983 Δ.14,154 =ΝοΒ 31,1221. ΜΠρΑθ 8861/1983 ΕΕΝ 50,855 =ΕλΔ 24,1294. ΜΠρΠειρ 196/1978 ΕΕμπΔ 1978,105. ΜΠρΠειρ 999/1977 ΕΕμπΔ 1977,298.

⁵⁴² ΕιρΠειρ 90/1984 Αρμ. ΛΘ, 313 με σημ.

προς εκείνον κατά του οποίου απευθύνθηκε η αίτηση αυτή, επειδή - λόγω της παθητικής αναγκαστικής ομοδικίας - απαιτείται να εκδοθεί ενιαία απόφαση⁵⁴³.

IV. Αρμόδιο δικαστήριο.

Το αρμόδιο να εκδικάσει την ανακλητική αίτηση δικαστήριο ορίζεται στην ΚΠολΔ 696 § 1 και είναι το δικαστήριο που εξέδωσε την ανακλητέα απόφαση, ακόμη κι αν ήταν αναρμόδιο καθ' ύλην ή κατά τόπο⁵⁴⁴.

V. Νομική φύση της απόφασης ανακλήσεως/μεταρρυθμίσεως.

Η απόφαση αυτή έχει διαπλαστικό χαρακτήρα⁵⁴⁵, αφού - με την ανάκληση / μεταρρύθμιση της προηγούμενης (επίσης διαπλαστικής⁵⁴⁶) απόφασης ασφαλιστικών μέτρων - μεταβάλλεται η υπάρχουσα νομική κατάσταση και δημιουργείται νέα⁵⁴⁷.

VI. Ανάκληση ερήμην αποφάσεων ασφαλιστικών μέτρων επί διαφορών νομής / κατοχής.

Ο διάδικος που δεν συμμετέσχε (μολονότι εκλήθη ή που δεν εκλήθη παντάπασιν ή που εκλήθη μεν αλλά παρατύπως ή εκπροθέσμως) σε δίκη ασφαλιστικών μέτρων νομής / κατοχής, δεν δικαιούται να ζητεί την ανάκληση της απόφασης που εξεδόθη ερήμην του, κατά την ΚΠολΔ 691, διότι ο νόμος παρέχει στον ερήμην δικασθέντα διάδικο πολλαπλή έννομη προστασία: αφενός δικαίωμα εφέσεως κατά της ερήμην απόφασης (ΚΠολΔ 734 § 3) κι αφετέρου δυνατότητα ανάκλησης της απόφασης αυτής, κατά την ΚΠολΔ 697⁵⁴⁸.

VII. Συνέπειες από την κατάθεση της αιτήσεως προς ανάκληση / μεταρρύθμιση. Δυνατότητα εκδόσεως προσωρινής διαταγής. Εκκρεμοδικία.

1. Η αίτηση αυτή δεν έχει *ipso iure* αναστέλλουσα δύναμη. Επομένως, από μόνο το γεγονός της κατάθεσής της, δεν παύει η ανακλητέα / μεταρρυθμιστέα απόφαση να παράγει τις έννομες συνέπειές της. Ο αιτών έχει την ευχέρεια να ζητήσει την έκδοση προσωρινής διαταγής κατά την ΚΠολΔ 691 § 2, με την οποία ν' απαγορεύεται η πραγματοποίηση (εκτέλεση) του διατακτικού της προσβαλλόμενης απόφασης⁵⁴⁹.

⁵⁴³ Βλ. **Μπέη**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 588 § 1.1., σελ. 2459. Πρβλ. και **Γεσίου/Φαλτσή**, Η ομοδικία εν τη πολιτική δίκη, σελ. 283. **Την ίδια**, Αι δια του ν. δ/τος 958/1971 επελθούσαι τροποποιήσεις εις τον θεσμόν της ομοδικίας, Δ.5 § IV 1 σελ. 573. **Σταυρόπουλο**, ΠολΔικ, υπό το άρθρο 77 §§ 10-11. ΕφΑθ 2/1971 Αρμ. ΚΕ,487. ΠΠρΑθ 9770/1975 Δ.7,259. ΠΠρΑθ 17252/1973 Δ.5,137 με σύμφωνο σημείωμα **Μπέη** (στην § V σελ. 142). ΠΠρΘεσ 2556/1984 Αρχ. ΛΣΤ, 216

⁵⁴⁴ **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 696 § 5 σελ. 195.

⁵⁴⁵ **Νικολόπουλος**, ανωτ. (σημ. Νο 373) σελ. 89/90. **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 696 § 7.1. σελ. 196. ΜΠρΡόδου 665/1994 Δ.27,1194.

⁵⁴⁶ Βλ. **Μπέη**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 695 § 4 και άρθρο 691 § 3.1. σελ. 107. **Τον ίδιο**, Σχόλιο, Δ.9 σελ. 421. **Τον ίδιο**, Μη αναδρομική αποδυνάμωση της ανακληθείσας απόφασης, Γνμδ, Δ. 26 § 3.6.1. σελ. 1017/8. **Τον ίδιο**, Η προσαρμογή του ασφαλιστικού μέτρου στη φύση του ασφαλιστέου δικαιώματος, στο συλλογικό έργο «η δραστηριότητα της προσωρινής δικαστικής προστασίας», σελ. 133 επ. (και ιδίως 141 επ). **Μακρή**, Η συνταγματικότητα των ασφαλιστικών μέτρων - Η φύση και τ' αποτελέσματα της αποφάσεως γι' ασφαλιστικά μέτρα, Δ. 10 § III σελ. 716. **Κονδύλη**, Το δεδικασμένον κατά τον ΚΠολΔ, § 34 I σελ. 391. **Αλεπάκος**, Η δικαστική απόφαση στα ασφαλιστικά μέτρα, Δ.25 § Β I 1 σελ. 1067. **Παναγόπουλο**, Δέσμευση και επανάληψη στα ασφαλιστικά μέτρα (1985) § 644 σελ. 87, κατά τον οποίο η απόφαση των ασφαλιστικών μέτρων έχει ιδιόρρυθμα μικτό χαρακτήρα, διαπλαστικο-καταψηφιστικό.

⁵⁴⁷ Πρβλ. **Μπέη**, Μη αναδρομική αποδυνάμωση της ανακληθείσας απόφασης, Γνμδ, Δ. 26 § 3.6.1. σελ. 1017/8.

⁵⁴⁸ **Τζίφρας**, ανωτ. (σημ. Νο 377γ) Κεφ.Α' § 27 σελ. 88.

⁵⁴⁹ **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 696 § 4.1. σελ. 195. **Τζίφρας**, ανωτ. (σημ. Νο 377γ) σελ. 90. **Ο ίδιος**, ΕΕΝ 36,597 και 31,118. **Νικολόπουλος**, ανωτ. (σημ. Νο 373) σελ. 58 υποσημ. 129. **Κράνης**, Λειτουργικά προβλήματα της προσωρινής διαταγής, στο συλλογικό έργο «Η σύγχρονη δυναμική των ασφαλιστικών μέτρων» (1999) § III 6 σελ. 133. Από τη συναφή νομολογία βλ. τις: ΜΠρΑθ 7536/1982 ΕλΔ 1982,533. ΜΠρΑθ 18729/1986 Δ.1987,143. ΜΠρΑθ 11256/1987 ΕλΔ 1989,846. ΜΠρΘεσ 4362/1990 Αρμ 1990,871.

2. Με την κατάθεση της ανακλητικής / μεταρρυθμιστικής αιτήσεως δημιουργείται εκκρεμοδικία ως προς το διαφυλονικούμενο αντικείμενο της οικείας δίκης (ΚΠολΔ 221 § 1α⁵⁵⁰, αναλόγως)⁵⁵⁰, οπότε στοιχειοθετείται και η σχετική αρνητική δικονομική προϋπόθεση, δυνάμει της οποίας αναστέλλεται και αυτεπαγγέλτως η συζήτηση νέας, όμοιας αίτησης, μεταξύ των ιδίων διαδικών, παρισταμένων υπό την αυτήν ιδιότητα (ΚΠολΔ 222, αναλόγως).

VIII. Προσωρινό δεδικασμένο.

Η απόφαση επί της αιτήσεως ανακλήσεως / μεταρρυθμίσεως (ευνοϊκή ή απορριπτική) δεν υπόκειται σε ένδικο μέσο, διότι αποκτά προσωρινή ισχύ (ΚΠολΔ 699, αναλόγως)⁵⁵¹. Επιτρέπεται όμως στον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου ν' ασκήσει κατά της απόφασης αυτής, ανάρτηση υπέρ του νόμου (ΚΠολΔ 557)⁵⁵².

IX. Τηρητέα διαδικασία εκδικάσεως της αιτήσεως προς ανάκληση/μεταρρύθμιση.

Η ανακλητική / μεταρρυθμιστική αίτηση εκδικάζεται με τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων⁵⁵³.

B. Η αίτηση ανακλήσεως / μεταρρυθμίσεως κατ' άρθρο 696 § 3 ΚΠολΔ.

I. Αναδρομική η ενέργεια της ανακλήσεως ή όχι;

Η Ολομέλεια του Ακυρωτικού⁵⁵⁴ έχει αποφανθεί, ότι αντικείμενο της επί ανακλήσει ή μεταρρυθμίσει δίκης δεν είναι η νομιμότητα του διαταχθέντος ασφαλιστικού μέτρου, παρά η νομιμότητα της περαιτέρω ισχύος του' με άλλα λόγια, το εάν η προβαλλόμενη ως ασφαλιστέα αξίωση είναι νόμω και ουσιαστικώς βάσιμη ή όχι⁵⁵⁵ και, σε καταφατική περίπτωση εάν συντρέχει ο σχετικώς απαιτούμενος επικείμενος κίνδυνος ή η επείγουσα περίπτωση. Συνεπώς, κατά το Ακυρωτικό μας, η ανακλητική / μεταρρυθμιστική απόφαση δεν έχει αναδρομική δύναμη⁵⁵⁶.

⁵⁵⁰ **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 696 § 4.2. σελ. 195. ΜΠρΑθ 3107/1985 Δ.16,523.

⁵⁵¹ **Τζίφρας**, ανωτ. (σημ. Νο 377γ) Κεφ. Α' § 27 σελ. 86. ΕφΑθ 10090/1980 Αρμ ΛΕ,479 με σημ. ΕφΑθ 7170/1978 ΝοΒ 27,429. ΕφΑρ 495/1974 Δ.7,200. ΠΠρΝαυπλ 212/1985 Δ.17,617 με σημ.

⁵⁵² ΑΠ-Ολομ 13/1999 ΕλΔ 40,753=ΔΕΝ 55,1184=ΤοΣ 2/1999,253

⁵⁵³ **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 696 § 5 σελ. 195. **Τζίφρας**, ανωτ. (σημ. Νο 377γ) σελ. 90.

⁵⁵⁴ ΑΠ-Ολομ 497/1978 ΝοΒ 26,668=ΕΕΝ 45,692=ΕΕμπΔ ΚΘ, 563.

⁵⁵⁵ **Βερβεσός**, ανωτ. (σημ. Νο 373) § II (I) σελ. 555. **Μπέης**, Δ. 1 σελ. 486. **Ο ίδιος**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 696 § 3.5. σελ. 194. **Σταυρόπουλος**, ΕρμΚΠολΔ, 1968, σελ. 943. **Κονδύλης**, ανωτ. (σημ. Νο 392) σελ. 392. **Παναγόπουλος**, ανωτ. (σημ. Νο 349) § 7 σελ. 90. ΑΠ 1022/1977 ΑρχΝ 29,296. ΕφΑθ 4309/1992 ΑρχΝ 45,71.

⁵⁵⁶ ΑΠ-Ολομ-497/1978 ανωτ. (σημ. Νο 399). ΑΠ 1122/1977 ΕΕΝ 45,286. ΕφΑθ 4309/1992 ΕλΔ 34,388. ΕφΑθ 10373/1987 ΕλΔ 30,580. ΕφΑθ 6556/1976 ΕΕμπΔ ΚΗ, 71. ΠΠρΑθ 4239/1979 ΕΕμπΔ Α, 563. Από τη συναφή βιβλιογραφία βλ.: **Μπέη**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 696 § 6.4. σελ. 197. **Τον ίδιο**, Μη αναδρομική αποδυνάμωση της ανακληθείσας απόφασης, Γνμδ, Δ.26 § 3.6.4. σελ. 1019. **Βερβεσός**, ανωτ. (σημ. Νο 373) § II (I,3) υποσημ. Νο 95 σελ. 556. **Ψαράκη**, ΕλΔ 1972 σελ. 277. **Βερνάρδο**, Το προσωρινόν δεδικασμένον, Δ.5 § Δ (α, II) σελ. 272. **Καμπουράκη**, Μέσα προσβολής ερήμην αποφάσεων εις τας ειδικάς διαδικασίας, Δ.8 σελ. 757 υποσημ. Νο 71. **Νικολόπουλο**, ανωτ. (σημ. Νο 373) σελ. 60 επ. (και ιδίως σελ. 76-80). **Καργάδο**, Ασφαλιστικά μέτρα και ουσιαστικόν δίκαιον, σελ. 57 επ.

Αντιθέτως: Πασιάς, όπου το προσωρινόν γίνεται οριστικόν, ΝοΒ 60 σελ. 649 επ. **Μαθθίας**, Επίδραση της τελεσίδικης διαγνώσεως στην προσωρινή ρύθμιση καταστάσεως, Δ. 10 σελ. 559 επ. **Παναγόπουλος**, Δέσμευση και επανάληψη στα ασφαλιστικά μέτρα, 1985, § 7 σελ. 90/91 στο κείμενο και στην υποσημ. Νο 718. **Ο ίδιος**, Η ανάκληση από το δικαστήριο της κύριας δίκης, ως ένδικο βοήθημα και ως υποκατάστατο των ενδίκων μέσων, Δ.16 σελ. 450. **Ο ίδιος**, Η προσωρινή ισχύς της απόφασης των ασφαλιστικών μέτρων, Δ.13 σελ. 863.

II. Νομιμοποιούμενοι διάδικοι:

§1. Ο νικήσας διάδικος⁵⁵⁷ προϋποθέσεις.

Ο νικήσας διάδικος, εφόσον μεταβλήθηκαν οι συνθήκες και παρίσταται ανάγκη να προσαρμοσθεί το διαταχθέν ασφαλιστικό μέτρο στην νέα κατάσταση των πραγμάτων⁵⁵⁷, νομιμοποιείται να ζητήσει την ανάκληση / μεταρρύθμιση.

§2. Ο ηττηθείς διάδικος.

Προφανές παρίσταται το έννομο συμφέρον του ηττηθέντος διαδίκου να ζητήσει την ανάκληση απόφασης, η οποία διέταξε ασφαλιστικό μέτρο εις βάρος του ή τη μεταρρύθμισή της, επί το ευνοϊκότερον γι' αυτόν.

§3. Ο μη διάδικος (τρίτος).

Τρίτος, του οποίου τα έννομα συμφέροντα πλήττονται από το διατακτικό της απόφασης των ασφαλιστικών μέτρων, παρά τη ρήτρα της ΚΠολΔ 692 § 5, νομιμοποιείται -όπως αναφέρθηκε ανωτέρω- να επιδιώξει την ανάκληση / μεταρρύθμιση της απόφασης αυτής, κατά την ΚΠολΔ 696 § 1, ως μη συμμετασχών ούτε κληθείς στη σχετική δίκη, χωρίς ν' απαιτείται και η επίκληση των προϋποθέσεων της ΚΠολΔ 696 § 3, δηλαδή μεταβολή των πραγμάτων⁵⁵⁸.

III. Αντικείμενο της ανακλητικής / μεταρρυθμιστικής δίκης.

Αντικείμενο της δίκης αυτής είναι η δικονομική αξίωση του αιτούντος προς ανάκληση/ μεταρρύθμιση της απόφασης που διέταξε το ασφαλιστικό μέτρο, επειδή αμφισβητείται όχι η νομιμότητά της, αλλά η νομιμότητα της περαιτέρω ισχύος του διαταχθέντος ασφαλιστικού μέτρου⁵⁵⁹.

IV. Ανάκληση μόνο της απόφασης που διέταξε ασφαλιστικό μέτρο.

Ανακαλείται μόνον η απόφαση που έχει διατάξει ασφαλιστικό μέτρο κι όχι εκείνη που απέρριψε τη σχετική αίτηση⁵⁶⁰.

V. Αρμόδιο δικαστήριο.

Η ΚΠολΔ 696 § 3 προσδιορίζει το χρονικό όριο της αρμοδιότητας του δικαστηρίου, που έχει εκδόσει την - ανακλητέα / μεταρρυθμιτέα - απόφαση των ασφαλιστικών μέτρων, προκειμένου αυτό να εκδικάσει την σχετική αίτηση: το όριο αυτό φθάνει μέχρι το χρόνο της πρώτης συζήτησεως της αγωγής για την κύρια υπόθεση. Από το χρονικό αυτό σημείο και στο εξής, η ανάκληση / μεταρρύθμιση της ανωτέρω αποφάσεως ανήκει στην αποκλειστική αρμοδιότητα του δικαστηρίου, στο οποίο εκκρεμεί η κύρια δίκη (ΚΠολΔ 697, εδάφ. 1)⁵⁶¹. Στο μεσοδιάστημα, δηλαδή από την άσκηση της αγωγής για την κύρια υπόθεση, μέχρι την πρώτη συζήτησή της, ισχύει συντρέχουσα καθ' ύλην αρμοδιότητα, τόσο του δικαστηρίου, που έχει εκδόσει την ανακλητέα απόφαση, όσο και του δικαστηρίου στο οποίο εκκρεμεί η αγωγή⁵⁶². Οπότε, ο διάδικος - εις βάρος του οποίου έχει διαταχθεί το ασφαλιστικό μέτρο - έχει δικαίωμα να εισαγάγει την ανακλητική / μεταρρυθμιστική αίτηση σ' όποιο από τα παραπάνω

⁵⁵⁷ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 696 § 3.1. σελ. 193 και άρθρο 697 § 1 σελ. 197/8. Ο ίδιος, Παραδεκτό νέας αίτησης ασφαλιστικών μέτρων μετά την απόρριψη της αρχικής για έλλειψη επείγουσας περίπτωσης, Γνμδ, Δ.22 σελ. 727. Παναγόπουλος, Σχόλιο, Δ. 20 σελ. 470/1.

⁵⁵⁸ Βλ. ανωτέρω στη σημείωση Νο 389 και Νικολόπουλο, ανωτ. (σημ Νο 373) σελ. 90/91.

⁵⁵⁹ Βλ. ανωτέρω στην παράγραφο Β Ι και τις παραπομπές στη σημείωση Νο 400.

⁵⁶⁰ Βλ. ανωτέρω στην παράγραφο Α ΙΙ C και στις σημειώσεις Νο 379 έως και 381.

⁵⁶¹ Μπέης, Παραδεκτό νέας αίτησης ασφαλιστικών μέτρων, μετά την απόρριψη της αρχικής, για έλλειψη επείγουσας περίπτωσης, Γνμδ, Δ.22 § 1 σελ. 730. Ο ίδιος, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 696 § 3.9. σελ. 194. ΜΠρΘεσ 4142/1979 Αρμ ΛΔ, 418 με σημ. ΜΠρΣερ 2/1994 Αρμ 48, 201.

⁵⁶² Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 696 § 3.9. σελ. 194 και άρθρο 697 § 1 σελ. 197/8. Νικολόπουλος, ανωτ. (σημ. Νο 373) σελ. 97.

δικαστήρια επιθυμεί, ασκώντας το δικαίωμα επιλογής που του παρέχει η ΚΠολΔ 41⁵⁶³. Σημειώνετε στο σημείο τούτο, ότι ως πρώτη συζήτηση της αγωγής, κατά την έννοια των ΚΠολΔ 696 § 3 και 281, νοείται εκείνη που αρχίζει μετά την εκφώνηση των ονομάτων των διαδίκων, με αναφορά των τελευταίων στις προτάσεις τους⁵⁶⁴, στη συνέχεια δε εκδίδεται η απόφαση⁵⁶⁵. Δεν θεωρείται συνεπώς πρώτη, η συζήτηση εκείνη κατά την οποία δόθηκε αναβολή⁵⁶⁶.

VI. Μεταβολή πραγμάτων.

§1. Έννοια.

Ως «μεταβολή των πραγμάτων», κατά την έννοια της ΚΠολΔ 696 § 3, νοείται η μεταβολή των δεδομένων, στα οποία στηρίχθηκε η ανακλητέα απόφαση⁵⁶⁷.

§2. Παραδοχές της νομολογίας.

Η νομολογία έκρινε ότι υφίσταται η εν λόγω μεταβολή στις ακόλουθες περιπτώσεις:

(α) όταν προκύψουν νέα πραγματικά περιστατικά, τα οποία δεν είχαν τεθεί υπόψιν του δικάσαντος δικαστηρίου⁵⁶⁸,

(β) όταν αποκαλυφθούν πραγματικά περιστατικά, τα οποία προϋπήρχαν μεν της δίκης των ασφαλιστικών μέτρων, όμως ήταν άγνωστα στον ήδη αιτούντα⁵⁶⁹,

(γ) όταν αποκαλυφθούν νέα αποδεικτικά στοιχεία⁵⁷⁰,

(δ) όταν υπήρχαν αποδεικτικά στοιχεία, τα οποία ο ήδη αιτών γνώριζε μεν, αλλά δεν κατέστη δυνατόν να τα προσκομίσει στο δικαστήριο, από λόγους ανώτερης βίας⁵⁷¹,

(ε) όταν ανατραπούν αμετακλήτως τ' αποδεικτικά στοιχεία, στα οποία στηρίχθηκε η ανακλητέα απόφαση⁵⁷²,

⁵⁶³ Βλ. επί της ΚΠολΔ 41: **Ράμμο**, Στοιχεία ΕλληνΠολΔικ § 61 σελ. 167/8. **Κεραμέα**, Αστικό δικονομικό δίκαιο II (1986) § 39 σελ. 49.

⁵⁶⁴ ΑΠ-Ολομ-1235/1982 ΝοΒ 31,1172. ΑΠ 1478/1989 ΝοΒ 28,1062. **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 281 άρθρο 269 § III 3 σελ. 1165 και άρθρο 263 § III 3. σελ 1133.

⁵⁶⁵ ΑΠ 1697/1984 ΕλΔ 26,207.

⁵⁶⁶ ΑΠ 1492/1977 ΝοΒ 26,1199.

⁵⁶⁷ ΕφΑθ 4862/1985 ΕλΔ 26,1181.

⁵⁶⁸ ΜΠρΠειρ 1038/1993 ΑρχΝ 45,585=Δ.25,1089. ΜΠρΚαρδ 134/1992 ΑρχΝ 44,500. ΜΠρΑθ 18262/1991 Δ.24,383. ΜΠρΠειρ 1948/88 Δ.20,472. ΜΠρΛαρ 670/1983 ΕλΔ 25,1462=ΝοΒ 32,320. ΜΠρΑθ 17842/1981 ΝοΒ 30,1300. ΜΠρΑθ 10165/1978 ΕλΔ 20,477. ΠΠρΠειρ 2823/1978 ΕλΔ 21,542=ΕλΔ 20,811. ΜΠρΠειρ 1847/1978 ΕλΔ 19,66. ΜΠρΑθ 9445/1976 ΝοΒ 25,255. ΜΠρΠατρ 774/1996 Αρμ 50,748. ΜΠρΑθ 20348/1996 Δ.27,1209.

⁵⁶⁹ ΜΠρΠειρ 1038/1993 ΑρχΝ 45,585=Δ.25,1089. ΜΠρΚαρδ 134/1992 ΑρχΝ 44,500. ΜΠρΠειρ 1948/1988 Δ.20,472. ΜΠρΑθ 17482/1981 ΝοΒ 30,1300. ΜΠρΑθ 100165/1978 ΕλΔ 20,477. ΠΠρΠειρ 2823/1978 ΕλΔ 21,542=ΕλΔ 20,811. ΜΠρΠειρ 1847/1978 ΕλΔ 19,66. ΜΠρΑθ 9445/1976 ΝοΒ 25,255. ΜΠρΑθ 6964/1973 ΝοΒ 21,1501.

⁵⁷⁰ ΜΠρΠειρ 2928/1993 Δ.25,317. ΜΠρΠειρ 1948/1988 Δ.20,472. ΜΠρΛαρ 670/1983 ΝοΒ 32,320=ΕλΔ 25,1462. ΜΠρΚαλ 220/1974 ΝοΒ 23,380. ΜΠρΛαμ 378/1976 ΝοΒ 25,1392. ΜΠρΑθ 10165/1978 ΕλΔ 20,477. Αντιθέτως: **Μπέης**, Μη αναδρομική αποδυνάμωση ανακληθείσας απόφασης, Γνμδ, Δ. 26 § 3.5.1. σελ. 1017.

⁵⁷¹ **Καραγιάννης**, Ζητήματα περί την ανάκληση των ασφαλιστικών μέτρων, Δ.3 σελ. 397. **Τζιφρας**, ανωτ. (σημ. Νο 377γ) σελ. 97. **Τιμαγένης**, Παρατηρήσεις στην ΜΠρΠειρ 1634/1973 Δ.5,51 επ. Από τη συναφή νομολογία βλ.: ΜΠρΑθ 2737/1996 ΝοΒ 45,470. ΜΠρΠειρ 2928/1993 Δ.25,317. ΜΠρΠειρ 1038/1993 ΑρχΝ 45,585=Δ.25,1089. ΜΠρΠειρ 1948/1988 Δ.20,472. ΜΠρΛαμ 378/1976 ΝοΒ 25,1392. ΜΠρΚαλαμ 220/1974 ΝοΒ 23,80. ΜΠρΑθ 6964/1973 ΝοΒ 21,1501. **Αντιθέτως**: **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 696 § 3.4. σελ. 193 επ. **Ο ίδιος**, Δ.1 σελ. 486 και Δ.2, σελ. 788. **Ο ίδιος**, Μη αναδρομική αποδυνάμωση της ανακληθείσας απόφασης, Γνμδ, Δ.26 § 3.5.1. σελ. 1017. **Βερβεσός**, ανωτ. (σημ. Νο 373) σελ. 555. ΜΠρΑθ 13655/1969 Δ.1,157.

⁵⁷² ΜΠρΠειρ 1038/1993 ΑρχΝ 45,585=Δ.25,1089. ΜΠρΠειρ 1948/1988 Δ.20,472. ΜΠρΚαλ 220/1974 ΝοΒ 23,80.

(στ) όταν παύσει να υπάρχει η επείγουσα ανάγκη ή ο επικείμενος κίνδυνος (όταν λ.χ. αυξηθεί η περιουσία του οφειλέτη, ώστε αυτός να καθίσταται πλέον φερέγγυος)⁵⁷³.

(ζ) όταν υποκαταστάθηκε ο εγγυητής στα δικαιώματα του δανειστή, υπέρ του οποίου είχε εγγραφεί προσημείωση υποθήκης⁵⁷⁴ και

(η) όταν συμβούν οψιγενώς (δηλαδή μετά την έκδοση της ανακλητέας / μεταρρυθμιστέας απόφασης) περιστατικά, τα οποία δικαιολογούν την ανάκληση και ειδικότερα: η απόσβεση της ασφαλισθείσας απαίτησης⁵⁷⁵ η προσφορά από τον οφειλέτη να συναινέσει στη λήψη άλλου ασφαλιστικού μέτρου, ικανού ν' ασφαλίσει την απαίτηση του δανειστή⁵⁷⁶ η έλλειψη του κινδύνου εξαιτίας του οποίου χορηγήθηκε το ασφαλιστικό μέτρο⁵⁷⁵.

(θ) η μη άσκηση της κύριας αγωγής, όταν αυτή απαιτείται⁵⁷⁶,

(ι) η μεταβολή του νομικού καθεστώτος που διέπει την ασφαλιστέα αξίωση⁵⁷⁷ και

(ια) ο εξώδικος συμβιβασμός των διαδίκων⁵⁷⁸

§3. Εξόφληση της ασφαλισθείσας απαίτησεως⁵⁷⁹ πότε συνιστά νόμιμο λόγο ανάκλησης.

Η εξόφληση της απαίτησης - προς εξασφάλιση της οποίας έχει εγγραφεί προσημείωση υποθήκης - δεν αποτελεί πάντοτε νόμιμο λόγο ανάκλησης της απόφασης που διέταξε το ανωτέρω ασφαλιστικό μέτρο. Διότι, αν μεν ο δανειστής συναινεί για την εξάλειψη της προσημείωσης, δεν υφίσταται δικαιοδοσία του δικαστηρίου να διατάξει την εξάλειψη αυτή κατά την ΑΚ 1330, αφού ο οφειλέτης δικαιούται να τη ζητήσει κατευθείαν από τον αρμόδιο Υποθηκοφύλακα, τηρώντας τις προϋποθέσεις των ΑΚ 1330 αριθ. 1 και 1325, προσκομίζοντας δηλαδή συμβολαιογραφική δήλωση του δανειστή ότι συναινεί στην εξάλειψη. Αν, αντιθέτως, ο δανειστής - μολονότι εξοφλήθηκε, ωστόσο - αρνείται αδικαιολογήτως να συναινέσει συμβολαιογραφικώς στην εξάλειψη της προσημείωσης κατευθείαν από τον Υποθηκοφύλακα, τότε δημιουργείται δωσιδικία (: iurisdictio) του δικαστηρίου να διαγνώσει την επέλευση του γεγονότος που επέφερε την απόσβεση της ενοχής, διότι - κατόπιν της ανωτέρω αδικαιολόγητης άρνησης του δανειστή - δημιουργείται πλέον διαφορά ως προς την νομιμότητα συνέχισης του διαταχθέντος ασφαλιστικού μέτρου⁵⁷⁹, δηλαδή διαφορά ως προς την εκτέλεση, κατά την έννοια της ΚΠολΔ 702. Οπότε, το προσήκον αίτημα του καθ' ου το ασφαλιστικό μέτρο / οφειλέτη εισάγει εκτελεστική δίκη, (ως συνιστών ανακοπή⁵⁸⁰) και επιλύεται από το Μονομελές Πρωτοδικείο, κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων⁵⁸¹. Συνεπώς, η εξάλειψη της προσημείωσης στην περίπτωση αυτή, δεν

⁵⁷³ ΜΠρΤριπ 66/1976 ΕλΔ 1976,391. ΜΠρΛαρ 670/1983 ΝοΒ 32,320=ΕλΔ 25,1462. ΜΠρΘεσ 2624/1981 ΝοΒ 29,1308. ΜΠρΑθ 10165/1978 ΕλΔ 20,477. ΜΠρΠειρ 1948/1988 Δ.20,472. ΜΠρΑθ 11068/1989 ΕλΔ 31,405.

⁵⁷⁴ ΜΠρΑγρ 183/191 Δ.24,513.

⁵⁷⁵ ΜΠρΠατρ 774/1996 Αρμ 50,748. ΜΠρΑθ 10165/1978 ΕλΔ 20,477. ΜΠρΠειρ 1948/1988 Δ.20,472. ΜΠρΑθ 11068/1989 ΕλΔ 31,405. ΜΠρΑθ 14354/1972 ΕΕΝ 40,266. ΕιρΑθ 81/1997 Αρμ 51,634.

⁵⁷⁶ ΕιρΣπάρτης 238/1972 Νδικ 29,254. ΕιρΣπάρτης 52/1973 ΑρχΝ 25,343. ΜΠρΠειρ 3052/1988 Δ.21, 149. ΜΠρΘεσ 2898/1989 ΕλΔ 33,419. Βλ. όμως την ΜΠρΚορ 455/1995 Δ.28,374=Δ.27,820 (: επί μη ασκήσεως της κύριας αγωγής, η αίτηση ανάκλησης του ασφαλιστικού μέτρου της συντηρητικής κατάσχεσης ασκείται άνευ εννόμου συμφέροντος, διότι η άρση της ανακλητέας απόφασης έχει ήδη επέλθει αυτοδικαίως).

⁵⁷⁷ ΜΠρΑθ 12857/1983 Νοβ 31,1234. Βλ. όμως ΠΠρΑθ 18262/1991 Δ.24,680.

⁵⁷⁸ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 698 § 5 σελ. 207.

⁵⁷⁹ Βοσινάκης, στον ΑΚ Γεωργιάδη/Σταθόπουλου, άρθρο 1330, περιθ. αριθ. 4. Τζιφρας, ανωτ. (σημ. Νο 377γ) σελ. 142. Γεωργίου, Απόσβεση και εξάλειψη προσημείωσης, Δ.23 §§ 3.6. και 3.6.1. σελ. 267 = ΕλΔ 36 (1995) §§ 3.6 και 3.6.1. σελ. 1011=«Ασφαλιστικά μέτρα» (2η έκδοση) σελ. 471. ΜΠρΞάνθης 176/1990 Δ.23,575. ΠρΘεσ 278/1971 ΑρχΝ 23,405.

⁵⁸⁰ Τζιφρας, ανωτ. (σημ. Νο 377γ) Κεφ. Α' § 23 (3) σελ. 68/9. Βλ. τις: ΜΠρΑθ 3560/1981 ΕλΔ 22,686. ΕιρΒόλου 432/1990 ΑρχΝ 41,457=Αρμ 44,576.

⁵⁸¹ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 702 § 4.1. σελ. 245. Καμενόπουλος, Σχόλιο, Δ.8,413 (στην § 3). ΠΠρΑθ 2468/1987 ΕλΔ 31,1630. ΜΠρΞάνθης 176/1990 Δ.23,575.

αίρεται με αίτημα ανάκλησης (το οποίο είναι νόμω αβάσιμο), παρά με ανακοπή κατά της εκτελεστικής διαδικασίας.

§4. Επέλευση οψιγενούς λόγου απόσβεσης της οφειλής[^] συνιστά λόγο ανάκλησης κατά την ΚΠολΔ 696 § 3 μέχρις ότου αυτή «εκτελεσθεί» η απόφαση των ασφαλιστικών μέτρων[^] άλλως συνιστά λόγο ανακοπής (ΚΠολΔ 702).

Συναφής είναι και η ακόλουθη διάκριση: επί επελεύσεως οψιγενούς αποσβεστικού λόγου της ενοχής (π.χ. καταβολής, συμβατικού συμψηφισμού, στερητικής αναδοχής χρέους κ.ο.κ.), ζητείται νομίμως η ανάκληση του ασφαλιστικού μέτρου, κατά την ΚΠολΔ 696 § 3, μόνον εφόσον η διατάξασα το ασφαλιστικό μέτρο απόφαση δεν έχει ακόμη εκτελεστεί⁵⁸² (δεν έχει, λόγου χάρη, εγγραφεί η διαταχθείσα προσημείωση, δεν έχει επιβληθεί η συντηρητική κατάσχεση κ.ο.κ.). Μετά την εκτέλεσή της όμως, το νόμιμο ένδικο βοήθημα προς παύση της ισχύος του (διαταχθέντος και εκτελεσθέντος) ασφαλιστικού μέτρου, δεν θα είναι η ανακλητική αίτηση της ΚΠολΔ 696 § 3, διότι το πεδίο εφαρμογής της εξαντλείται μέχρι να εκτελεσθεί η ανωτέρω απόφαση. Συνεπώς, στην περίπτωση αυτή πρέπει ν' ασκηθεί ανακοπή εκτελέσεως, κατά την ΚΠολΔ 702, λόγο της δημιουργηθείσης διαφοράς ως προς τη νομιμότητα συνέχισεως της ισχύος του ασφαλιστικού μέτρου.

Εξάλλου και το αίτημα να υποχρεωθεί ο Υποθηκοφύλακας να προβεί στην εξάλειψη της προσημειώσεως είναι απορριπτέο, προεχόντος ως απαράδεκτο, για έλλειψη δικαιοδοσίας του δικαστηρίου (ΚΠολΔ 4), επειδή δεν υφίσταται διάταξη νόμου, που να παρέχει στο πολιτικό δικαστήριο την εξουσία αυτή, ενόσω ο ανωτέρω δημόσιος υπάλληλος δεν αρνείται να προβεί στην αιτούμενη από τον πολίτη εξάλειψη της προσημειώσεως (βλ. την ΚΠολΔ 791).

§5. Πότε δεν υφίσταται μεταβολή πραγμάτων.

Δεν αποτελούν, κατά την νομολογία, νόμιμους λόγους ανακλήσεως (: μεταβολή πραγμάτων): (α) νομικά ή αποδεικτικά σφάλματα της προσβαλλόμενης απόφασης⁵⁸³⁻⁵⁸⁴,

(β) η μεταβολή της ως τότε σταθερής νομολογίας⁵⁸⁵,

(γ) η πάροδος χρονικού διαστήματος δύο αιτών από την έκδοση της απόφασης ασφαλιστικών μέτρων, χωρίς εκτέλεσή της⁵⁸⁶,

(δ) η μεταγενέστερη έκδοση έκθεσης πραγματογνωμοσύνης, με περιεχόμενο ευνοϊκό για τον καθ' ου το ασφαλιστικό μέτρο⁵⁸⁷ και

(ε) η επίκληση νέων αποδεικτικών μέσων, για πραγματικά γεγονότα που προβλήθηκαν στο δικαστήριο⁵⁸⁸.

⁵⁸² Στ' ασφαλιστικά μέτρα, ο κανόνας είναι ότι ο προορισμός τους δεν εκπληρώνεται με την έκδοση της απόφασης που τα διατάζει, παρά με την εκτέλεσή της [Παναγόπουλος, ανωτ. (σημ. Νο 392) § 644.2 σελ. 86, Πρβλ. επίσης: Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 695 § 5.1. σελ. 183 και Κονδύλης, Το δεδικασμένον, σελ. 391].

⁵⁸³ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 696 § 3.4. σελ. 194. Τζίφρας, ανωτ. (σημ. Νο 379) σελ. 97. Νικολόπουλος, ανωτ. (σημ. Νο 373) σελ. 94. ΕφΑθ 8561/1985 Δ.17,378. ΜΠρΑθ 18262/1991 Δ.24,383. ΜΠρΠειρ 1038/1993 ΑρχΝ 45, 585=Δ.25,1089. ΜπρΛαρ 670/1983 Νοβ 32,320. ΜΠρΘεσ 2624/1981 Νοβ 29,1308. ΜΠρΑθ 10165/1978 ΕλΔ 20, 477. ΠΠρΑθ 96/1976 Νοβ 25,89. ΜΠρΛαμ 378/1976 Νοβ 25,1392. ΠΠρΑθ 174/1978 Δ.10,441. ΜπρΜυτιλ 136/1982 ΑρχΝ 34,299. ΜΠρΝαυπλ 104/1975 ΕλΔ 1976, 465. ΜΠρΑθ 1136/1978 Δ.9,649.

⁵⁸⁴ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 696 § 3.4. σελ. 194. Τζίφρας, ανωτ. (σημ. Νο 379) σελ. 97. Νικολόπουλος, ανωτ. (σημ. Νο 373) σελ. 94. ΕφΑθ 8561/1985 Δ.17,378. ΜΠρΑθ 18262/1991 Δ.24,383. ΜΠρΠειρ 1038/1993 ΑρχΝ 45, 585=Δ.25,1089. ΜπρΛαρ 670/1983 Νοβ 32,320. ΜΠρΘεσ 2624/1981 Νοβ 29,1308. ΜΠρΑθ 10165/1978 ΕλΔ 20, 477. ΠΠρΑθ 96/1976 Νοβ 25,89. ΜΠρΛαμ 378/1976 Νοβ 25,1392. ΠΠρΑθ 174/1978 Δ.10,441. ΜπρΜυτιλ 136/1982 ΑρχΝ 34,299. ΜΠρΝαυπλ 104/1975 ΕλΔ 1976, 465. ΜΠρΑθ 1136/1978 Δ.9,649.

⁵⁸⁵ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 696 § 3.4. σελ. 194. Τζίφρας, ανωτ. (σημ. Νο 377γ) σελ. 94. ΜΠρΑθ 18262/1981 Δ.24,383. Αντιθέτως: ΜΠρΘεσ 29460/1996 Αρμ ΝΑ, 677.

⁵⁸⁶ ΜΠρΑθ 16116/1976 ΕλΔ 1977,150=EEN 44,272.

⁵⁸⁷ ΜΠρΠειρ 1990/1971 Δ.3,231.

⁵⁸⁸ Νικολόπουλος, ανωτ. (σημ. Νο 373) σελ. 94. Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 696, § 3.4. σελ.

VII. Αποτελέσματα της ανακλητικής / μεταρρυθμιστικής απόφασης.

Όπως ήδη σημειώθηκε ανωτέρω⁵⁸⁹, αν ανακληθεί η απόφαση των ασφαλιστικών μέτρων, παύει εφεξής (: για το μέλλον) η διαπλαστική ενέργειά της. Δεν ανατρέπονται όμως, ούτε οι - μέχρι την ανάκληση - διενεργηθείσες, συνεπεία του ασφαλιστικού μέτρου, πράξεις, ούτε οι έννομες συνέπειες που απορρέουν από τις πράξεις αυτές. Τούτο, διότι με την ανάκληση ανατρέπεται μόνον η συνέχιση της ισχύος του ασφαλιστικού μέτρου⁵⁹⁰.

VIII. Ανάκληση της προσωρινής διαταγής.

Για το ζήτημα αυτό, βλ. ανωτέρω, υπό το άρθρο 691, § 2 αριθ. 7.

IX. Ανάκληση απόφασης επί προσωρινής ρυθμίσεως της νομής / κατοχής.

Ρητώς η ΚΠολΔ 734 § 5 ορίζει ότι στ' ασφαλιστικά μέτρα νομής ή κατοχής δεν εφαρμόζεται η ΚΠολΔ 696 § 3 και επομένως η σχετική αίτηση ανάκλησης / μεταρρύθμισης θα είναι απορριπτέα, ως αβάσιμη νόμω.

Άρθρο 697

ΚΕΙΜΕΝΟ ΝΟΜΟΥ.

Το αρμόδιο για την κύρια υπόθεση δικαστήριο όσο διαρκεί η εκκρεμοδικία μπορεί με αίτηση του διαδίκου που έχει έννομο συμφέρον, η οποία υποβάλλεται και αυτοτελώς, να μεταρρυθμίσει ή να ανακαλέσει ολικά ή εν μέρει, την απόφαση που διατάζει ασφαλιστικά μέτρα. Ο δικαστής, και στο πολυμελές πρωτοδικείο ο πρόεδρος, ορίζουν τη δικάσιμο και την προθεσμία κλήτευσης.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

- I. Εισαγωγή.
- II. Νομική φύση της ανακλητικής αίτησης της ΚΠολΔ 697^Α μη αναδρομική ενέργεια της ανακλητικής / μεταρρυθμιστικής απόφασης.
- III. Νομιμοποιούμενοι διάδικοι:
 - §1. Ο αιτήσας το ασφαλιστικό μέτρο^Α προϋποθέσεις.
 - §2. Ο καθ' ου το ασφαλιστικό μέτρο.
 - §3. Ο (κυρίως ή αυτοτελώς προσθέτως) παρεμβάς^Α προϋποθέσεις.
 - §4. Ο προσεπικληθείς:
 - (α) αναγκαίος ομόδικος ή ο αληθής νομέας,
 - (β) ο οικονομικός εγγυητής στην κύρια δίκη.
 - (γ) ο οικονομικός εγγυητής στη δίκη των ασφαλιστικών μέτρων.
- IV. Αντικείμενο της επί ανακλήσει / μεταρρυθμίσει δίκης.
- V. Αρμόδιο δικαστήριο.
 - §1. Η ρύθμιση της ΚΠολΔ 697.
 - §2. Από πότε καθιρρύεται η αρμοδιότητα.
 - §3. Αρμοδιότητα επί ασκήσεως της κύριας αγωγής ενώπιον αναρμοδίου δικαστηρίου.
 - §4. Αρμόδια δικαστήρια μετά την άσκηση της κύριας αγωγής και μέχρι τη συζήτησή της.

193/4. Τζίφρας, ανωτ. (σημ. Νο 377γ) σελ. 97. ΕφΑθ 4862/1985 ΕλΔ 26,1181. ΠΠρΑθ 30/1977 ΕΕΝ 44,451. ΠΠρΠειρ 1157/1970 Δ.2,561. ΜΠρΑθ 10165/1978 ΕλΔ 20,477. Αντιθέτως: Πλειοψ. ΠΠρΠειρ 1157/1970 Δ.2,561 με σημ. ΜΠρΛαμ 183/1976 ΑρχΝ 28,815. ΜΠρΑθ 13845/1972 ΕΕΝ 40,93.

⁵⁸⁹ Βλ. στην § Β Ι.

⁵⁹⁰ ΕφΑθ 4309/1992 ΑρχΝ 45,71.

§5. Έννοια όρου «δικαστήριο της κύριας δίκης».

§6. Έννοια όρου «εκκρεμής δίκη».

VI. Συζήτηση της αιτήσεως.

VII. Προσωρινή ισχύς της απόφασης επί της αιτήσεως ανακλήσεως/μεταρρυθμίσεως^Α επανηλειμμένες αιτήσεις ανα- κλήσεως/μεταρρυθμίσεως.

VIII. Αποτελέσματα της ανάκλησης / μεταρρύθμισης.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

I. Εισαγωγή.

Η άσκηση της αγωγής για την κύρια υπόθεση έχει σοβαρότατες έννομες συνέπειες για το ληφθέν ασφαλιστικό μέτρο. Το δικαστήριο της κύριας δίκης είναι πλέον, κατά την ΚΠολΔ 697, το κυρίαρχο Πολιτειακό Όργανο που είναι ex lege εξουσιοδοτημένο ν' αποφασίσει - αδέσμευτο από την κρίση του παρασχόντος το ασφαλιστικό μέτρο δικαστηρίου - περί του εάν το μέτρο αυτό θα εξακολουθήσει να ισχύει ή όχι.

II. Νομική φύση της ανακλητικής αίτησης της ΚΠολΔ 697^Α μη αναδρομική ενέργεια της ανακλητικής / μεταρρυθμιστικής απόφασης.

Η άρχουσα αντίληψη δέχεται ότι η ανακλητική αίτηση, που απευθύνεται στο δικαστήριο της κύριας δίκης, είναι υποκατάστατο των ενδίκων μέσων, τα οποία απαγορεύονται στη διαδικασία αυτή (ΚΠολΔ 699)⁵⁹¹, χωρίς όμως αυτό να σημαίνει και ότι η ανακλητική απόφαση ενεργεί αναδρομικά, όπως τα ένδικα μέσα. Η απόφαση αυτή ενεργεί μόνο για το μέλλον⁵⁹², ενόψει του ότι το δικαστήριο της κύριας δίκης, όταν εκδικάζει ανακλητική αίτηση, δεν ερευνά την ορθότητα της απόφασης που διέταξε το ασφαλιστικό μέτρο, παρά τη νομιμότητα της περαιτέρω ισχύος του⁵⁹³.

III. Νομιμοποιούμενοι διάδικοι:

§1. Ο αιτήσας το ασφαλιστικό μέτρο^Α προϋποθέσεις.

Ο διάδικος, υπέρ του οποίου διατάχθηκε το ασφαλιστικό μέτρο, δικαιούται να ζητήσει την ανάκληση της σχετικής απόφασης, εφόσον επικαλείται νέα στοιχεία, από τα οποία κρίνεται ότι συντρέχει λόγος επέκτασης του ασφαλιστικού μέτρου ή συμπλήρωσής του και με άλλο⁵⁹⁴.

§2. Ο καθ' ου το ασφαλιστικό μέτρο.

Ο διάδικος κατά του οποίου διατάχθηκε το ασφαλιστικό μέτρο έχει προδήλως έννομο συμφέρον να ζητήσει την ανάκληση της σχετικής απόφασης, επικαλούμενος σφάλματα της

⁵⁹¹ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 697 § 9.2. σελ. 202 και § 10 σελ. 203. Παναγόπουλος, Η ανάκληση από το δικαστήριο της κύριας δίκης, ως ένδικο βοήθημα και ως υποκατάστατο των ενδίκων μέσων, Δ.16 σελ. 444 επ. (και ιδίως σελ. 450). Ο ίδιος, Σχόλιο, Δ.17 σελ. 227. Ο ίδιος, Δέσμευση και επανάληψη στα ασφαλιστικά μέτρα, § 7 σελ. 91. Τζίφρας, ανωτ. (σημ. Νο 377γ) σελ. 101/2. Κεραμεύς/Κουσουλής, Ανάκληση αποφάσεως ασφαλιστικών μέτρων από το δικαστήριο της κύριας δίκης και συνάφεια, ΔΕΕ 10, 901. Νικολόπουλος, ανωτ. (σημ. Νο 373) σελ. 102 στο κείμενο και στην υποσημ. Νο 223. ΑΠ 396/1972 ΝοΒ 20,1305. ΜΠρΑθ 3378/1995 ΕΕργΔ 54,872.

⁵⁹² Νικολόπουλος, ανωτ. (σημ. Νο 373) σελ. 102/3 υποσημ. Νο 223.

⁵⁹³ Βερβεσός, Σχόλιο, Δ.3 σελ. 149 επ. Ο ίδιος, ανωτ. (σημ. Νο 1) § II (I, 2) σελ. 555. Βερνάρδος, Το προσωρινόν δεδικασμένον, Δ.5 § Δ β' (αριθ. 6-7) σελ. 278. ΕφΑθ 4309/1992 ΕΛΔ 34,388. ΕφΑθ 5480/1983 ΑρχΝ ΛΕ,50. ΕφΑθ 5564/1981 Αρμ. ΛΣΤ, 44. ΕφΑθ 7592/1982, αδημ. ΕφΑθ 1973/1985 ΕΛΔ 26,929. ΠΠρΑθ 40/1984 ΝοΒ 32,1240. ΠΠρΑθ 78/1985 ΝοΒ 33,1048. ΠΠρΒερ 116/1991 ΑρχΝ 43,371. ΠΠρΧαλκ 90/1988 Δ.19,748. ΠΠρΘεσ 2597/1987 Αρμ. 42,1028. ΠΠρΑθ 84/1976 ΕΛΔ 1976,457. ΜΠρΑθ 49/1991 Δ.23,255. ΜΠρΠειρ 2823/1978 ΕΛΔ 20,811.

⁵⁹⁴ ΜΠρΠειρ 688/1981 ΝοΒ 29,744. ΜΠρΑθ 17842/1981 ΝοΒ 30,1300. ΜΠρΑθ 14261/1982 ΕΕΝ 50,49. ΜΠρΑθ 96/1976 ΝοΒ 25,89. ΜΠρΑθ 9445/1976 ΝοΒ 25,225. ΜΠρΠειρ 251/1976 ΝοΒ 24,215.

απόφασης αυτής, είτε ως προς την ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου είτε ως προς την εκτίμηση των αποδεικτικών μέσων, που ετέθησαν στην κρίση του δικάσαντος δικαστηρίου.

§3. Ο (κυρίως ή αυτοτελώς προσθέτως) παρεμβάζ^Λ προϋποθέσεις.

Εκείνος ο οποίος άσκησε κύρια ή αυτοτελή πρόσθετη παρέμβαση (ΚΠολΔ 83) κατά την συζήτηση της αρχικής αιτήσεως των ασφαλιστικών μέτρων⁵⁹⁵, νομιμοποιείται ν' ασκήσει την ανακλητική αίτηση της ΚΠολΔ 697, εφόσον επικαλείται ειδικό έννομο προς τούτο συμφέρον (ΚΠολΔ 68), αφού τόσο ο ασκήσας κύρια παρέμβαση, όσο και ο ασκήσας αυτοτελή πρόσθετη παρέμβαση, μετέσχον στην έννομη σχέση της αρχικής δίκης, επειδή διευρύνθηκαν με τις παρεμβάσεις τους τα υποκειμενικά όρια της δίκης αυτής και επομένως έγιναν κύριοι διάδικοι⁵⁹⁶.

§4. Ο προσεπικληθείς:

(α) αναγκαίος ομόδικος ή ο αληθής νομέας,

Τα πρόσωπα αυτά νομιμοποιούνται ν' ασκήσουν την ανακλητική αίτηση της ΚΠολΔ 697, διότι - με την προσεπικλήσή τους και μόνον, δηλαδή είτε ασκήσουν είτε δεν ασκήσουν παρέμβαση - καθίστανται διάδικοι της αρχικής δίκης⁵⁹⁷.

(β) ο δικονομικός εγγυητής στην κύρια δίκη.

Ο εγγυητής αυτός δικαιούται ν' ασκεί την αίτηση εκ της ΚΠολΔ 697, διότι - με την άσκηση της προσεπικλήσής του - διευρύνονται αυτοδικαίως τα υποκειμενικά όρια της κύριας δίκης, με αποτέλεσμα να καθίσταται διάδικός της *ipso iure*, δηλαδή και χωρίς ν' ασκήσει παρέμβαση (επιχείρημα εκ της ΚΠολΔ 89 εδάφ. β^Λ)⁵⁹⁸.

(γ) ο δικονομικός εγγυητής στη δίκη των ασφαλιστικών μέτρων.

Αντιθέτως, ο προσεπικληθείς ως δικονομικός εγγυητής στη δίκη των ασφαλιστικών μέτρων, δεν συμπεριλαμβάνεται μεταξύ των ανωτέρω νομιμοποιουμένων προς άσκηση της ανακλητικής / μεταρρυθμιστικής αίτησης εκ της ΚΠολΔ 697, διότι στη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, η προσεπικλήση του δικονομικού εγγυητή είναι νόμω αβάσιμη διαμορφωτική διαδικαστική πράξη⁵⁹⁹.

⁵⁹⁵ **Τζίφρας**, ανωτ. (σημ. Νο 377γ) σελ. 104. ΠΠρΑθ 84/1976 ΕλΔ 1976,457. Αντιθέτως: **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 697 § 7 σελ. 201. ΠΠρΑθ 30/1977 ΕΕΝ 44,451. **Ο Νικολόπουλος**, ανωτ. (σημ. Νο 373) σελ. 101, υποστηρίζει ότι πρέπει να θεωρηθεί, ως νομιμοποιούμενος (ενεργητικώς ή παθητικώς) διάδικος, ο αυτοτελώς προσθέτως παρεμβάζ.

⁵⁹⁶ **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 79 § III 3 σελ. 429 επ. και άρθρο 80 III 2 σελ. 436 επ. **Κεραμεύς**, Αστικό δικονομικό δίκαιο, II (1986) § 103 σελ. 267 και § 104 σελ. 271. **Κονδύλης**, Το δεδικασμένον κατά τον ΚΠολΔ, § 26 I 6 σελ. 303 επ.

⁵⁹⁷ **Μητσόπουλος**, Το πρόβλημα του επιτρεπτού ή μη της υπό του δικαστηρίου προσεπικλήσεως τρίτου εις την κατ' έφεσιν δίκην, Δ.22 § III 5 β' (σελ. 423), 6α' (σελ. 424) και 9β' (426) . **Κεραμεύς**, ανωτ. (σημ. Νο 438) § 107 σελ. 276. **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 86 § III 1 σελ. 459 και άρθρο 87 III 2 σελ. 460. **Πανταζόπουλος**, Η προσεπικλήση, Κεφ. Α' § 4 σελ. 43 και Κεφ. Β' § 2 σελ. 53. **Γεωργίου**, Προσεπικλήση' η νομική φύση της και η λειτουργία της στη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, (Εισήγηση στην Ένωση Ελλήνων Δικονομολόγων), ΕλΔ 37/1996, § I 3 (η) σελ. 978 = Ασφαλιστικά μέτρα, 2η έκδοση, σελ. 504/5.

⁵⁹⁸ **Φαλτσή**, Η αυτοτελής πρόσθετος παρέμβασις, (Η δικονομική έννομη τάξη) § 6 (δ) σελ. 73/4. **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 89 § III 4 σελ. 463 και άρθρο 277 § II σελ. 1201. **Γεωργίου**, ανωτ. (σημ. Νο 439) = Ασφαλιστικά μέτρα, 2η έκδοση, § I 3 (θ, α) σελ. 505. ΕφΘεσ 412/1990 Αρμ. 1990,45. ΠΠρΠειρ 1196/1988 Αρμ. 1989,148. ΜΠρΑθ 3168/1993 Αρμ. 1994,327. ΜΠρΑθ 1650/1993 Αρμ. 1994,327. Αντιθέτως: ΑΠ 1961/1986 ΕλΔ 29,282. ΕφΑθ 877/1986 ΕλΔ 27,149. Βλ. και ΕφΚερκ 84/1983 ΝοΒ 32,1386.

⁵⁹⁹ Βλ. εκτενώς, ανωτέρω, υπό το άρθρο 686 § 1.10 (II, C). Αντιθέτως: **Κουτσούκο**, Η προσεπικλήση του δικονομικού εγγυητή, 1999, § 4 I β (αα) σελ. 142 επ.

IV. Αντικείμενο της επί ανακλήσει / μεταρρυθμίσει δίκης.

1. Λέχθηκε ανωτέρω⁶⁰⁰, ότι το δικαστήριο της κύριας υπόθεσης θα ερευνήσει μόνο τη νομιμότητα της συνέχισης της ισχύος του διαταχθέντος ασφαλιστικού μέτρου.

2. Προς τούτο, το ανωτέρω δικαστήριο θα κρίνει:

(α) εάν το δικαστήριο των ασφαλιστικών μέτρων υπέπεσε σε νομικά ή επί της ουσίας σφάλματα και, σε καταφατική περίπτωση, θ' ανακαλέσει / μεταρρυθμίσει την απόφαση⁶⁰¹,

(β) εάν δεν ανακαλύπτει τ' ανωτέρω σφάλματα, δικαιοδοτεί να λάβει υπόψιν του και νέα περιστατικά ή και νέα αποδεικτικά στοιχεία, προκειμένου να σχηματίσει δικανική πεποίθηση, περί του εάν το διαταχθέν ασφαλιστικό μέτρο θ' ανακληθεί / μεταρρυθμισθεί ή όχι⁶⁰², (χωρίς όμως να είναι απαραίτητη - για την ευδοκίμηση της ανακλητικής αιτήσεως - η επίκληση μεταβολής των πραγμάτων⁶⁰³).

3. Δεν απαιτείται επίκληση μεταβολής πραγμάτων, ούτε κι όταν το δικαστήριο της κύριας δίκης είναι - ενόψει των διατάξεων του ΚΠολΔ περί της καθ' ύλην (κοινής / εξαιρετικής) αρμοδιότητας - το Μονομελές κι όχι το Πολυμελές Πρωτοδικείο, δηλαδή δικαστήριο ιεραρχικώς ισότιμο μ' εκείνο που χορήγησε το ανακλητέο ασφαλιστικό μέτρο. Τούτο διότι, η προϋπόθεση αυτή - δηλαδή το δικαστήριο της κύριας δίκης να είναι ιεραρχικώς ανώτερο εκείνου που διέταξε το ασφαλιστικό μέτρο - ούτε τίθεται από το γράμμα του νόμου ούτε εξάγεται ερμηνευτικώς από το πνεύμα του⁶⁰⁴.

4. Όπως ήδη λέχθηκε και ανωτέρω, ανακαλείται (και) με την ΚΠολΔ 697 μόνον η απόφαση που έχει διατάξει ασφαλιστικό μέτρο κι όχι κι εκείνη που απέρριψε τη σχετική αίτηση⁶⁰⁵.

V. Αρμόδιο δικαστήριο.

§1. Η ρύθμιση της ΚΠολΔ 697.

Αρμόδιο να διατάξει την ανάκληση / μεταρρύθμιση εν όλω ή εν μέρει της απόφασης των ασφαλιστικών, κατά την ΚΠολΔ 697, είναι το δικαστήριο που είναι αρμόδιο να εκδικάσει την αντίστοιχη αγωγή.

§2. Από πότε καθιδρύεται η αρμοδιότητα.

Η αρμοδιότητα του ανωτέρω δικαστηρίου καθιδρύεται, κατά την ΚΠολΔ 221 § 1 περιπτ. β^Α αφότου κατατεθεί η αντίστοιχη κύρια αγωγή, εφόσον όμως επακολουθήσει επίδοσή της⁶⁰⁶, όπως ρητώς διαγορεύει η ΚΠολΔ 215 § 1 εδάφ. α^Α, η οποία ορίζει ως συνθετικό στοιχείο - negotium essentialium - της διαδικαστικής πράξης της αγωγής και την επίδοση αντιγράφου της στον εναγόμενο. Η απλή, επομένως, κατάθεση της αγωγής, χωρίς να επακολουθήσει και

⁶⁰⁰ Στην § II.

⁶⁰¹ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 697 § 9.2. σελ. 202. Νικολόπουλος, ανωτ. (σημ. Νο 373) σελ. 102. ΑΠ 496/1972 Νδικ 29,60 = ΑρχΝ 23,86 = ΝοΒ 20,1305. ΕφΑθ 5564/1981 Αρμ. ΛΣΤ,44.

⁶⁰² ΠρΘεσ 2480/1972 Αρμ. 26,145. ΠΠρΑθ 96/76 ΝοΒ 25,1989. ΜΠρΠειρ 1948/1988 Δ.20, 472.

⁶⁰³ Νικολόπουλος, ανωτ. (σημ. Νο 373) σελ. 101/2. Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 697 § 9.2. σελ. 202. Τζίφρας, ανωτ. (σημ. Νο 377γ) σελ. 102. ΑΠ 496/1972 ανωτ. (σημ. Νο 443). ΕφΑθ 9337/1992 ΝοΒ 1993,313. ΕφΑθ 2848/1988 ΑρχΝ 39,242. ΕφΑθ 4837/1975 Δ.17,101. ΕφΑθ 4892/1975 ΝοΒ 24,315. Βλ. όμως: Βερβεσό, ανωτ. (σημ. Νο 1) σελ. 564 και στη Δ.3,149.

⁶⁰⁴ Νικολόπουλος, ανωτ. (σημ. Νο 373) σελ. 95 επ. (υποσημ. Νο 211) και σελ. 107. Βλ. όμως: Μπέη, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 697 § 11 σελ. 203. ΜΠρΚορ 522/1975 Δ.7,72.

⁶⁰⁵ Βλ. ανωτέρω, υπό το άρθρο 696 § Α II 3 και στις υποσημειώσεις Νο 379-381, καθώς και στην § Β IV. Νικολόπουλος, ανωτ. (σημ. Νο 373) σελ. 46 επ.

⁶⁰⁶ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 221 § III 9 σελ. 995/6. Πρβλ. για την αντίστοιχη περίπτωση της δημιουργίας εκκρεμοδικίας: Βλάσση, Η εκκρεμοδικία κατά τον ΚΠολΔ, Δ.8 § 2 σελ. 229. Κεραμέα, ανωτ. (σημ. Νο 438) § 77 σελ. 212/3. Νίκα, Η ένσταση εκκρεμοδικίας στη πολιτική δίκη, (1991) § 3 (I A 1 α') σελ. 26 στην υποσημ. Νο 6 και § 3 (II A 1 α') σελ. 123 επ. Ψαρράκη, ΕλΔ 1976, 181. ΕφΑθ 7842/1973 ΕΕργΔ 1974,540. ΠΠρΑθ 13501/1975 Δ.1976, 592. Αντιθέτως: ΕφΠειρ 728/1987 ΕλΔ 1988, 728.

επίδοσή της στον εναγόμενο, δεν στοιχειοθετεί αρμοδιότητα του δικαστηρίου στο οποίο κατατέθηκε, αφού δεν υφίσταται νόμος η αγωγή, ως ex lege προϋπόθεση για τη στοιχειοθέτηση αρμοδιότητας. Αν όμως επακολουθήσει επίδοση, τότε η καθίδρυση της αρμοδιότητας ανατρέχει στο χρόνο της κατάθεσης της αγωγής⁶⁰⁷.

Η αγωγή, ως σύνθετη διαδικαστική πράξη, απαιτεί για το υποστατό της⁶⁰⁸, δύο επί μέρους ενέργειες: την κατάθεσή της στο δικαστήριο και την επίδοσή της στον εναγόμενο. Αν λείπει ένα από τα στοιχεία αυτά, τότε η αγωγή είναι ανίσχυρη και ειδικότερα ανυπόστατη διαδικαστική πράξη⁶⁰⁹, αφού ειδικώς η επίδοσή της στον εναγόμενο δεν τάσσεται στο νόμο ως πράξη προδικασίας της αγωγής, (ώστε η έλλειψή της να οδηγεί μόνον σε απαράδεκτο της αγωγής, κατά την ΚΠολΔ 111 § 2), παρά ως αναγκαία προϋπόθεση για το υποστατό της, αφού τίθεται στο νόμο ως στοιχείο του πραγματικού της⁶¹⁰. Στο ίδιο αποτέλεσμα (: στο ανυπόστατο της αγωγής) οδηγεί και η ελαττωματική επίδοσή της, διότι η επίδοση αυτή θεωρείται ως μη γενόμενη⁶¹¹. Θέση όμως επιδόσεως επέχει η εμφάνιση του εναγομένου στη δίκη και η συμμετοχή του σ' αυτήν με οποιονδήποτε τρόπο (λ.χ. με επίσπευση της συζητήσεώς της), χωρίς αντίλογο⁶¹².

§3. Αρμοδιότητα επί ασκήσεως της κυρίας αγωγής ενώπιον αναρμοδίου δικαστηρίου.

Σε περίπτωση κατά την οποία η κύρια αγωγή ασκηθεί ενώπιον αναρμοδίου (καθ' ύλην ή κατά τόπο) δικαστηρίου, τότε την εξουσία ανακλήσεως / μεταρρυθμίσεως του ασφαλιστικού μέτρου θα έχει το αρμόδιο δικαστήριο, στο οποίο θα παραπεμφθεί η υπόθεση, κατά την ΚΠολΔ 46 εδάφ. α'⁶¹³. Δηλαδή, η αίτηση ανακλήσεως που ασκήθηκε στο ανωτέρω αναρμόδιο δικαστήριο, θα παραπεμφθεί στο αρμόδιο, κατ' ανάλογη εφαρμογή της ΚΠολΔ

⁶⁰⁷ **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 221 § III 9 σελ. 995. Πρβλ. **Ράμμο**, Στοιχεία ΕλλΠολΔικ Ι § 177 σελ. 450/1. **Μητσόπουλο**, Τόμος προς τιμήν Γ. Ράμμου II σελ. 671. **Κεραμέα**, ανωτ. (σημ. Νο 438) σελ. 213. **Γεσίου - Φαλτσή/Καΐσης**, Η πολιτική δίκη σε κίνηση, I σελ. 45/6. **Νίκα**, ανωτ. (σημ. Νο 448) § 3 II A 1 α', σελ. 123/4.

⁶⁰⁸ Βλ. για το ανυπόστατο, ως μορφή ανισχύρου διαδικαστικής πράξης: **Μπέη**, Η ανίσχυρος διαδικαστική πράξις (1968) § 4 (1) σελ. 106. **Τον ίδιο**, ΕρμΚΠολΔ, Εισαγωγή, § 12 III 1 σελ. 93, υπό το άρθρο 159 § I 3 και στο Κεφάλαιο ΙΘ (Ακυρότητες) § III σελ. 809. **Τον ίδιο**, Οι διαδικαστικές πράξεις, Δ.12 § 6.3.1. σελ. 527. **Τον ίδιο**, Εισαγωγή στη δικονομική σκέψη, 3η έκδοση, § 11 (6.3.) σελ. 196 επ. **Τον ίδιο**, Μαθήματα πολιτικής δικονομίας, θεμελιακές έννοιες, 1984, § 3.4.6.3. σελ. 161. **Δεληκωστόπουλο/Σινανιώτη**, ΕρμΚΠολΔ (1968) άρθρο 161 § III αριθ. 1. **Σταυρόπουλο**, ΕρμΚΠολΔ, υπό το άρθρο 161 § 3 α'. **Γιδόπουλο**, Δικονομική ακυρότης, σελ. 15. **Φαλτσή**, Δίκαιο αναγκαστικής εκτελέσεως, Γενικό μέρος (1999) § 34 περιθ. αριθ. 2 και 3, σελ. 477/8. **Μπρίνια**, Διοικητική εκτέλεση, τ. Β' (1987) § 283 σελ. 729 επ. **Σοφιαλίδη**, Δικονομική ακυρότητα (1991) § 7.3. σελ. 259 επ. **Μητσόπουλο**, Η αναγνωριστική αγωγή, (1947) § 7 II 3 σελ. 144. Πρβλ. **Ζέπο**, EEN 23,170. Από τη συναφή νομολογία βλ.: ΕφΚρ 90/1995 ΕΛΔ 36,1297. ΕφΑθ 4367/1988 ΕΛΔ 31,591. ΕφΑθ 584/1984 Δ.15,756. ΠΠρΑθ 16231/1983 ΕΛΔ 25,851. ΠΠρΕβρ 20/1976 Αρμ. Λ, 881. Περιπτώσεις ανυποστάτου, βλ. στις: ΑΠ 670/1989 ΕΛΔ 32,105 και ΑΠ 955/1984 ΝοΒ 32,1520.

⁶⁰⁹ **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, Κεφ. ΣΤ § I.4. σελ. 645, υπό το άρθρο 271 § III 3 σελ. 1178, υπό το άρθρο 229 § III 3 σελ. 1045 και υπό το άρθρο 559 (14) § 2 σελ. 2224. **Ο ίδιος**, Η ανίσχυρος διαδικαστική πράξις, § 4 II 6 σελ. 138. **Ο ίδιος**, Δ.23,242. **Γεωργίου**, Έρευνα κλήσεως ερημοδικούντος εναγομένου, Δ.12 § II σελ. 23/4. ΕφΑθ 4367/1988 ΕΛΔ 31,591. Βλ. όμως: **Βαθρακοκοίλη**, Κώδικας ΠολΔ, Ερμηνευτική - Νομοθετική ανάλυση κατ' άρθρο, Τόμος Α' (1994), υπό το άρθρο 215 § 5 σελ. 1097/8. **Μπέη**, Δ.21 σελ. 989 και Δ.22 σελ. 988 επ. in f. (στην § 6). ΕφΠειρ 315/1987 ΕΛΔ 29,728.

⁶¹⁰ **Γεωργίου**, ανωτ. (σημ. Νο 451) § II υποσημ. αριθ. 7 σελ. 24/5.

⁶¹¹ ΑΠ 871/1978 ΝοΒ 27,752. ΠΠρΠειρ 87/1977 EEN 44,97.

⁶¹² **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 221 § III 9 σελ. 995/6. ΕφΑθ 4367/1988 ΕΛΔ 31,591.

⁶¹³ **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 697 § 5 σελ. 200/1. **Ο ίδιος**, Γνμδ, Δ.3 σελ. 60 επ. **Νικολόπουλος**, ανωτ. (σημ. Νο 373) σελ. 95. **Τζίφρας**, ανωτ. (σημ. Νο 377γ) σελ. 102. **Βερνάρδος**, ανωτ. (σημ. Νο 401) § Δ (β,4) σελ. 277. ΠΠρΑθ 6533/1990 ΕΕργΔ 52,474. ΜΠρΘεσ 131/1990 Αρμ. 44,48. ΜΠρΙωαν 189/1977 EEN 44,327.

46⁶¹⁴. Αν όμως η ανακλητική αίτηση υποβληθεί σε δικαστήριο το οποίο στερείται δικαιοδοσίας για την κύρια υπόθεση, τότε θ' απορριφθεί ως απαράδεκτη (ΚΠολΔ 4 εδάφ. α⁶¹⁵), εφόσον όμως ειδικές διατάξεις νόμου δεν έχουν υπαγάγει στο δικαστήριο αυτό τη δικαιοδοσία ν' ανακαλεί ασφαλιστικά μέτρα, τα οποία διατάχθηκαν προς εξασφάλιση αξιώσεων κειμένων εκτός της δικαιοδοσίας τους.

§4. Αρμόδια δικαστήρια μετά την άσκηση της κύριας αγωγής και μέχρι τη συζήτησή της.

Μετά την άσκηση της αγωγής για την κύρια υπόθεση και μέχρι τη συζήτησή της, αρμοδιότητα προς ανάκληση της απόφασης που έχει διατάξει ασφαλιστικά μέτρα, έχουν συντρέχοντος και το δικαστήριο που εξέδωσε την ανακλητέα απόφαση και το δικαστήριο της κύριας δίκης⁶¹⁶, οπότε ο διάδικος δικαιούται να επιλέξει ένα από τα δικαστήρια αυτά (ΚΠολΔ 41)⁶¹⁷. Μετά τη συζήτηση της κύριας αγωγής, η ανάκληση του ασφαλιστικού μέτρου ανήκει στην αποκλειστική αρμοδιότητα του δικαστηρίου της κύριας δίκης⁶¹⁸.

§5. Έννοια όρου «δικαστήριο της κύριας δίκης».

Ως δικαστήριο της «κύριας δίκης», κατά την έννοια της ΚΠολΔ 697, νοείται εκείνο, ενώπιον του οποίου εκκρεμεί η κύρια αγωγή προς διάγνωση του δικαιώματος (ή της μη ισχύος του⁶¹⁹, με αρνητική αναγνωριστική αγωγή), για την προσωρινή προστασία του οποίου διατάχθηκε το ανακλητέο / μεταρρυθμιστέο ασφαλιστικό μέτρο⁶²⁰, όχι όμως και συναφής

⁶¹⁴ Πρβλ. στην αντίστοιχη περίπτωση της εισαγωγής αιτήσεως ασφαλιστικών μέτρων σε αναρμόδιο δικαστήριο: ΕφΑθ 7059/1978 ΝοΒ 28,1160. ΠΠρΑθ 23/1981 ΕλΔ 23,178. ΠΠρΑθ 13407/1984 ΕλΔ 26,305. ΜΠρΑθ 2910/1987 Δ.18,623. ΜΠρΑμφ 136/1992 Δ.24,1071. ΜΠρΑμφ 120/1992 ΑρχΝ 44,65.

⁶¹⁵ **Νικολόπουλος**, ανωτ. (σημ. Νο 373) σελ. 95. ΠΠρΠειρ 841/1979 ΕπΝαυτΔ 7,427. ΠΠρΠειρ 1622/1985 ΕπΝαυτΔ 14,9.

⁶¹⁶ **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 697 § 1 σελ. 197/98. ΜΠρΧαλκίδας 361/1993 ΕλΔ 36,902.

⁶¹⁷ **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 684 § 4.1. σελ. 59. ΜΠρΧαλκίδας 361/1993 ΕλΔ 36,902. ΜΠρΒερ 502/1973 Αρμ. ΚΗ, 509.

⁶¹⁸ **Μπέης**, Παραδεκτό νέας αίτησης ασφαλιστικών μέτρων, μετά την απόρριψη της αρχικής, για έλλειψη επείγουσας περίπτωσης, Γνμδ, Δ. 22 § 1 σελ. 730. **Νικολόπουλος**, ανωτ. (σημ. Νο 373) υποσημ. Νο 210 σελ. 95. ΠΠρΑθ 138/1993 Δ.25,382. ΜΠρΣερ 2/1994 Αρμ. 48,201.

⁶¹⁹ Αποφεύγω ενσυνειδήτως να χρησιμοποιήσω τον όρο «ανυπαρξία δικαιώματος», διότι παραπέμπει σε φυσιοκρατική θεώρηση του δικαίου. Τα δικαιώματα δεν είναι φυσικά γεγονότα, ώστε να υπάρχουν στον εξωτερικό κόσμο και να γίνονται αντιληπτά με τις αισθήσεις, είναι, αντιθέτως, νομικά γεγονότα, τα οποία ισχύουν, η δε έννομη ισχύς τους αναγνωρίζεται από τα δικαστήρια, ως αρμόδια κατά το Σύνταγμα (Σ.87 § 1) Πολιτειακά Όργανα [**Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 338 § V 6 σελ. 1453. **Ο ίδιος**, Εισαγωγή στη δικονομική σκέψη, 3η έκδοση, § 1 (3.2.) σελ. 36/7 και (3.3.1.) σελ. 37. **Ο ίδιος**, Η έννοια, λειτουργία και φύσις της δικαστικής αποφάσεως, § 1 ΙΙΙ σελ. 68 επ. **Ο ίδιος**, Το αντικείμενο της πολιτικής δίκης, Δ.21 σελ. 51 υποσημ. Νο 78. ΑΠ 1052/1995 ΕλΔ 39,1540. ΕφΑθ 2936/1998, αδημ. ΜΠρΧαλκίδας 274/1991 αδημ. Βλ. επίσης (χωρίς δογματική θεμελίωση): ΠΠρΒερ 110/1983 ΝοΒ 31,858 = Αρμ ΛΖ 662. ΜΠρΑθ 6051/1974 ΝοΒ 22,838].

⁶²⁰ **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 697 § 3 σελ. 199. **Ο ίδιος**, Τα όρια της προσωρινής δικαστικής προστασίας, (1980) σελ. 9/10. **Νικολόπουλος**, ανωτ. (σημ. Νο 373) σελ. 99 επ. **Τζίφρας**, ανωτ. (σημ. Νο 377γ) σελ. 103. Από τη συναφή νομολογία βλ.: ΕφΑθ 6589/1983 ΕλΔ 25,181. ΕφΑθ 4837/1985 Δ.17,101. ΕφΑθ 10801/1990 ΕλΔ 32,1072. ΕφΑθ 5480/1983 ΑρχΝ ΛΕ,50.

αγωγή⁶²¹, ούτε κι όταν το ασφαλιστέο ουσιαστικό δικαίωμα ερευνάται στη δίκη παρεμπιπτόντως⁶²², ως προκριματικό ζήτημα⁶²³.

§6. Έννοια όρου «εκκρεμής δίκη».

Ως «εκκρεμής δίκη», κατά την έννοια της προκείμενης διάταξης, δεν νοείται εκείνη που δημιουργείται κατόπιν εκκρεμοδικίας (με την κατάθεση αγωγής, την άσκηση έφεσης⁶²⁴ ή την ευδοκίμηση λόγου αναίρεσης⁶²⁵), παρά εκείνη που δημιουργείται με την εισαγωγή της υπόθεσης στο δικαστήριο⁶²⁶, είτε αυτό είναι πρωτοβάθμιο (με την άσκηση της αγωγής)⁶²⁷, είτε είναι δευτεροβάθμιο (με την άσκηση της έφεσης)⁶²⁸ είτε είναι ακυρωτικό (με την άσκηση της αναίρεσης)⁶²⁹.

VI. Συζήτηση της αιτήσεως.

Η συζήτηση της ανακλητικής / μεταρρυθμιστικής αιτήσεως ενώπιον του δικαστηρίου της κύριας δίκης, παραδεκτώς διεξάγεται κι αυτοτελώς, δηλαδή ανεξάρτητα από ύπαρξη στάσης της δίκης⁶³⁰. Η αίτηση αυτή υποβάλλεται και με τις προτάσεις, όταν συζητείται μαζί με την αγωγή, την έφεση ή την αναίρεση⁶³¹. Το δικαστήριο αποφαινεται επί τη βάσει μόνον των στοιχείων του φακέλλου της δικογραφίας⁶³².

⁶²¹ **Νικολόπουλος**, ανωτ. (σημ. Νο 373) σελ. 99. **Τζίφρας**, ανωτ. (σημ. Νο 377γ) σελ. 103. Από τη συναφή νομολογία βλ.: Εφαθ 6589/1993 ΕλΔ 25,181. Εφαθ 10801/1990 ΕλΔ 32,1072. Εφαθ 4362/1979 ΝοΒ 28,799. Εφαθ 10478/1979 ΝοΒ 28,833. Εφαθ 6589/1983 ΕλΔ 25,181. Εφαθ 5480/1983 ΑρχΝ ΛΕ,50. ΠΠρΑθ 82/1987 Δ.18,829. ΠΠρΑθ 8/1987 ΕλΔ 28,1122. ΠΠρΑθ 10397/1982 Δ. 14,67 με σημ. Παναγόπουλου.

⁶²² **Νικολόπουλος**, ανωτ. (σημ. Νο 373) σελ. 99 υποσημ. Νο 215. Εφαθ 6589/1983 ΕλΔ 25,181 με σημ. Μπλάτσιου.

⁶²³ Για την έννοια του προκρίματος (: προδικαστικού ζητήματος), βλ.: **Κρίσπη**, Ιδιωτικών διεθνές δίκαιον, Γενικών Μέρους, (1970) § 25 σελ. 153 επ. **Μπέη**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 218 § III 2 (δ) σελ. 972, άρθρο 282 § 1 σελ. 1211 και άρθρο 331 §§ II και III 1. **Τον ίδιο**, Σχόλια, Δ. 2 σελ. 164 και Δ.13 σελ. 838. Μειοψηφ. της Εφαθ 9845/1997, αδημ.: Νοείται πρόκριμα, όταν - πέραν των προϋποθέσεων του πραγματικού κανόνα δικαίου, οι οποίες επάγονται τη διαγνωστέα έννομη συνέπεια - ισχύει και άλλη, η συνδρομή της οποίας προβλέπεται από άλλον κανόνα δικαίου (βλ. και **Κονδύλη**, Το δεδικασμένον, § 18 III σελ. 219/20. **Ποδηματά**, Δεδικασμένο, τ. I Κεφ. Α' § 3 I (2), σελ. 100 επ. ΑΠ 1245/1975 ΝοΒ 24,533. ΑΠ 682/1974 ΝοΒ 23,287. ΑΠ 832/1974 ΝοΒ 23,647). Οι προϋποθέσεις, επομένως, του πραγματικού του εκάστοτε εφαρμοστέου κανόνα δικαίου, δεν αποτελούν ab initio (: εξ ορισμού) προκρίματα (**Μπέης**, Δ. 23,1071. Μειοψηφία της Εφαθ 9845/1997, αδημ.).

⁶²⁴ ΑΠ 2056/1984 Δ.17,65. Εφαθ 7844/1973 ΕΕργΔ 33,540.

⁶²⁵ ΑΠ 1846,1983 Δ.17,809. ΑΠ 1154/1976 ΝοΒ 25,701. ΑΠ 44/1976 ΝοΒ 24,593. ΕφΘεσ 807/1978 ΕλΔ 19,465.

⁶²⁶ ΑΠ 1593/1992 Δ.24,1123. Πρβλ. και 784/1974 ΝοΒ 23/329, ΑΠ 177/1987 ΕλΔ 29/491 και ΠΠρΑθ 6348/1983 ΝοΒ 32,1238.

⁶²⁷ ΠΠρΑθ 65/1995 ΝοΒ 44,232.

⁶²⁸ Εφαθ 10769/1991 ΕλΔ 36,658. Εφαθ 929/1995 ΕλΔ 38,875. Εφαθ 9248/1990 ΕλΔ 32,1636. Εφαθ 9337/1992 Δ.24,199 = ΝοΒ 41,313. Εφαθ 5962/1997 ΕλΔ 39,1627 (όπου και η διχογνωμία περί του εάν υφίσταται αρμοδιότητα του Εφετείου και επί εκπροθέσμου εφέσεως. Βλ. και το υπ' αυτήν σημείωμα Σ. Πατεράκη).

⁶²⁹ ΑΠ 1593/1992 Δ.24,1123. ΑΠ 496/1972 Δ.5,195. Αντιθέτως: ΑΠ 1846/1983 Δ.17,809.

⁶³⁰ **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 686 § 5.2. σελ. 78. **Ο ίδιος**, Γνμδ, Δ.22 σελ. 730. **Κωστόπουλος**, Σχόλιο, ΕλΔ 24,1009. **Παναγόπουλος**, Σχόλιο, Δ.18,360/1. **Νικολόπουλος**, ανωτ. (σημ. Νο 373) σελ. 101. **Τζίφρας**, ανωτ. (σημ. Νο 377γ) σελ. 104/5. Από τη συναφή νομολογία βλ.: Εφαθ 9337/1992 ΝοΒ 1993,313. Εφαθ 8487/1985 Δ.17,382. Εφαθ 7592/1982 Δ.13,1076. ΕφΙωαν 235/1985 Δ.17,386. Εφαθ 1973/1985 ΕλΔ 26,929. **Βλ. όμως**: ΕφΛαρ 601/1983 ΝοΒ 32,693. ΜπρΠειρ 325/1970 ΕΕΝ 37,177.

⁶³¹ ΠΠρΑθ 7642/1995 Αρμ. 51,39.

⁶³² Εφαθ 9337/1992 Δ.24,199 = ΝοΒ 41,313.

VII. Προσωρινή ισχύς της απόφασης επί της αιτήσεως ανακλήσεως / μεταρρυθμίσεως^ επανηλειμμένες αιτήσεις ανακλήσεως / μεταρρυθμίσεως.

Η απορριπτική απόφαση επί αιτήματος ανακλήσεως / μεταρρυθμίσεως, ως διαπλαστικής φύσης⁶³³, δεσμεύει με την προσωρινή διάπλασή της τους διαδίκους της οικείας δίκης, με αποτέλεσμα νέα αίτηση μεταξύ των ιδίων διαδίκων και με το ίδιο ιστορικό, να είναι απαράδεκτη⁶³⁴ ακριβώς λόγω της ανωτέρω δεσμευτικής διαπλάσεως και της εξ αυτής προσωρινής δεσμευτικής ισχύος⁶³⁵. Δικαιούται όμως ο ηττηθείς διάδικος να επανέλθει με νέα αιτία ανάκλησης, αφού τότε δεν θα υφίσταται ταυτότητα ιστορικής και νομικής αιτίας μεταξύ της πρώτης και της νέας δίκης και επομένως δεν θα υφίσταται δέσμευση από τη διάπλαση της πρώτης (βλ. την ΚΠολΔ 324)⁶³⁶.

VIII. Αποτελέσματα της ανάκλησης / μεταρρυθμίσεως.

Επί του θέματος αυτού ισχύουν όσα ήδη έχουν εκτεθεί ανωτέρω, εν σχέσει προς την ανακλητική αίτηση εκ του άρθρου 696⁶³⁷.

Άρθρο 698

ΚΕΙΜΕΝΟ ΝΟΜΟΥ.

§1. Η απόφαση που διέταξε ασφαλιστικό μέτρο ανακαλείται ολικά ή εν μέρει

(α) αν εκδοθεί οριστική απόφαση στη δίκη για την κύρια υπόθεση κατά εκείνου ο οποίος είχε ζητήσει το ασφαλιστικό μέτρο και γίνει τελεσίδικη,

(β) αν εκδοθεί οριστική απόφαση που τον οφείλει και εκτελεστεί,

(γ) αν συμφωνηθεί συμβιβασμός για την κύρια υπόθεση,

(δ) αν περάσουν τριάντα ημέρες από την κατάργηση ή περάτωση της δίκης με άλλο τρόπο.

§2. Η ανάκληση που αναφέρεται στην παράγραφο 1 γίνεται με αίτηση εκείνου που έχει έννομο συμφέρον, αν η κύρια υπόθεση είναι εκκρεμής, από το δικαστήριο στο οποίο εκκρεμεί, και σε κάθε άλλη περίπτωση από το δικαστήριο που διέταξε το ασφαλιστικό μέτρο.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

I. Εισαγωγή.

II. Νομιμοποιούμενοι διάδικοι/έννομο συμφέρον.

⁶³³ **Νικολόπουλος**, ανωτ. (σημ. Νο 373) σελ. 89/90. Πρβλ. και ΜΠρΡόδου 665/1994 Δ.27,1194.

⁶³⁴ ΕφΑθ 4862/1985 ΕλΔ 26,1181. ΠΠρΧαλκ 90/1988 Δ.19,748. Αντιθέτως: **Τζίφρας**, ανωτ. (σημ. Νο 377γ) σελ. 102. **Μπέης**, Δ.1,σελ. 560. ΕφΑθ 7119/1977 ΕλΔ 1978,103. ΠΠρΑθ 14213/1973 Δ.5,288. ΠΠρΑθ 154/1978 Δ.10,441. ΜΠρΜυτιλ 136/1982 ΑρχΝ 34,299.

⁶³⁵ Βλ. **Καλαβρό**, Ζητήματα δεδικασμένου, διαπλαστικής ενέργειας και τριτανακοπής, ΕλΔ 28 σελ. 1187. **Κονδύλη**, Το δεδικασμένον, § 14 II 3 σελ. 153 επ. **Σταθόπουλο**, Διαπλαστική απόφασις και πρόκλησις αυτής δι' ενστάσεως, ΝοΒ 26 § 5 σελ. 4/5 και υποσημ. Νο 79 στη σελ. 11. ΕφΑθ 3503/1990 ΕλΔ 33,581.

⁶³⁶ ΕφΑθ 4862/1985 ΕλΔ 26,1181.

⁶³⁷ Βλ. ανωτέρω, υπό το άρθρο 696, § VII.

1. Οι διάδικοι της αρχικής δίκης.
 2. Οι τρίτοι (μη διάδικοι).
- III. Προϋποθέσεις ανακλήσεως.
1. Έκδοση τελεσιδικής απόφασης επί της κυρίας υποθέσεως, κατά του αιτήσαντος το ασφαλιστικό μέτρο (ΚΠολΔ 698 § 1α').
 - (α) Η απόρριψη της αγωγής.
 - (β) Επανάσκηψη της αγωγής.
 - (γ) Εκκρεμοδικία ενδίκου μέσου κατά της απορριπτικής αποφάσεως.
 2. Έκδοση και εκτέλεση οριστικής απόφασης επί της αγωγής, επωφελούς για τον αιτήσαντα το ασφαλιστικό μέτρο (ΚΠολΔ 698 § 1β').
 - (α) Μη τελεσιδικία της απόφασης⁶³⁸ προσωρινή εκτελεστότητα.
 - (β) Εκουσία εκτέλεση της απόφασης από τον ηττημένο διάδικο.
 - (γ) Έκδοση διαπλαστικής απόφασης επί της κύριας αγωγής.
 - (δ) Έκδοση αναγνωριστικής απόφασης επί της κύριας αγωγής.
 - (ε) Εκκρεμοδικία ενδίκου μέσου.
 - (στ) Μη εκτέλεση της ευνοϊκής απόφασης⁶³⁸ δικαίωμα ανάκλησης του ασφαλιστικού μέτρου κατά την ΚΠολΔ 696 § 3.
 3. Συμβιβασμός επί της κυρίας υποθέσεως (ΚΠολΔ 698 § 1γ').
 - (α) Δεν απαιτείται και εκτέλεση του συμβιβασμού.
 - (β) Νοείται μόνον ο δικαστικός συμβιβασμός.
 - (β.1.) Έννοια δικαστικού συμβιβασμού.
 - (γ) Δε νοείται ο εξώδικος συμβιβασμός⁶³⁸ δυνατότητα ανακλήσεως κατά την ΚΠολΔ 696 § 3.
 4. Πάροδος τριάντα ημερών από την κατάργηση/περάτωση της δίκης (ΚΠολΔ 698 § 1δ').
 - (4.1.) Παραίτηση από το δικόγραφο/δικαίωμα της αγωγής.
 - (4.2.) Θάνατος διαδίκου (επί γαμικής διαφοράς ή διαφοράς μεταξύ γονέως και τέκνου).
 - (4.3.) Σύγχυση (confusio) στα πρόσωπα ενάγοντος/εναγομένου.
 - (4.4.) Αποδοχή αγωγής. (4.5.) Τρόποι σύννομης παραίτησης από το δικαίωμα/δικόγραφο της αγωγής.
 - (4.6.) Επανάσκηψη της αγωγής.
- IV. Ανάκληση εν μέρει/έν όλω.
1. Μερική απόρριψη της αγωγής.
 2. Περάτωση της δίκης με δικαστικό συμβιβασμό ή μερική παραίτηση από το δικαίωμα/δικόγραφο της αγωγής.
 3. Εν όλω απόρριψη της αγωγής.
 4. Εν όλω αποδοχή της αγωγής.
 5. Επί ομοδικίας.
 6. Επί πλειόνων ασφαλιστικών μέτρων.
- V. Αρμόδιο δικαστήριο.
1. Επί εκκρεμοδικίας της κύριας υπόθεσης.
 2. Έννοια όρου «εκκρεμής υπόθεσης».
 3. Επί εκδόσεως τελεσιδικού αποφάσεως επί της αγωγής.
- VI. Διαδικασία εκδικάσεως της ανακλητικής αιτήσεως.
- VII. Ένδικα μέσα.
- VIII. Numerus clausus.
- IX. Κύρια υπόθεση στη διαιτησία.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

I. Εισαγωγή.

1. Το Άρθρο 698 ΚΠολΔ, ενταγμένο συστηματικά στην έννοια και λειτουργία των ασφαλιστικών μέτρων, ιδρύει λόγους ανάκλησης του ληφθέντος ασφαλιστικού μέτρου, ευθύς μόλις παύσουν να ισχύουν οι παραγωγικοί λόγοι τους. Διαφορετικός είναι ο θεσμός της αυτοδίκαιης άρσης του ασφαλιστικού μέτρου (βλ. τις ΚΠολΔ 693 § 2 και 694 § 2)⁶³⁸.

⁶³⁸ Τζίφρας, ανωτ. (σημ. Νο 379) σελ. 107.

2. Τα ασφαλιστικά μέτρα δεν παύουν να ισχύουν αυτοδικαίως, όταν περατωθεί ή καταργηθεί η αντίστοιχη διαγνωστική δίκη. Χρειάζεται να εκδοθεί σχετική (διαπλαστική) δικαστική απόφαση⁶³⁹. Εξαιρετικά, δεν ισχύει ο κανόνας αυτός, όταν έχει διαταχθεί το ασφαλιστικό μέτρο της προσωρινής επιδικάσεως της απαιτήσεως, διότι υπερισχύει ο (αντίθετος) κανόνας της ΚΠολΔ 730 § 1⁶⁴⁰ αλλά και όταν - από τη φύση και το σκοπό του διαταχθέντος ασφαλιστικού μέτρου - η περί αυτού εκδοθείσα απόφαση έχει αναλωθεί⁶⁴¹. Στις περιπτώσεις αυτές, οι συνέπειες της απόφασης των ασφαλιστικών μέτρων ανατρέπονται αυτοδικαίως με την έκδοση της απόφασης επί της κύριας αγωγής⁶⁴².

3. Εφόσον συντρέχει μία από τις προϋποθέσεις της ΚΠολΔ 698 § 1, τότε η ανάκληση του ασφαλιστικού μέτρου είναι υποχρεωτική για το δικαστήριο, υπό την έννοια ότι, εφόσον διαπιστώσει ότι ισχύει το πραγματικό της διάταξης αυτής, δεν έχει την ευχέρεια ν' αρνηθεί την ανάκληση του ασφαλιστικού μέτρου⁶⁴³.

4. Η ανάκληση δεν διατάσσεται αυτεπαγγέλτως. Απαιτείται προς τούτο, να υποβληθεί αίτηση από τον ενδιαφερόμενο διάδικο (ΚΠολΔ 106, 698 § 2).

II. Νομιμοποιούμενοι διάδικοι/έννομο συμφέρον⁶⁴⁴.

1. Οι διάδικοι της αρχικής δίκης.

Όπως προκύπτει από το κείμενο του νόμου (ΚΠολΔ 698 § 1), οι λόγοι ανακλήσεως προσήκουν μόνο στους διαδίκους της αρχικής δίκης, διότι προϋποθέτουν περάτωση της δίκης επί της κύριας αγωγής, είτε με έκδοση τελεσίδικης απόφασης επ' αυτής (υπέρ του ενός ή του άλλου διαδίκου), είτε με κατάργηση της δίκης με δικαστικό συμβιβασμό (ΚΠολΔ 293), ο οποίος μόνο μεταξύ των διαδίκων ή των καθολικών διαδόχων τους είναι νόμω εφικτό να καταρτισθεί, είτε με την πάροδο τριάντα ημερών από την κατάργηση της δίκης με παραίτηση από το δικόγραφο ή το δικαίωμα της αγωγής (ΚΠολΔ 294, 296), την οποία μόνον ο ενάγων νομιμοποιείται να διενεργήσει⁶⁴⁵.

2. Οι τρίτοι (μη διάδικοι).

Οι τρίτοι νομιμοποιούνται να ζητήσουν ανάκληση/μεταρρύθμιση της απόφασης των ασφαλιστικών μέτρων - ανεξάρτητα από το αν συντρέχουν οι προς τούτο όροι της ΚΠολΔ 698 § 1 - μόνον εφόσον δικαιολογήσουν ειδικό έννομο συμφέρον, δηλαδή συμφέρον που θεμελιώνεται σε δικαίωμα επικρατέστερο εκείνου, προς εξασφάλιση του οποίου διατάχθηκε το ασφαλιστικό μέτρο. Θα πρόκειται, επομένως, γι' ανακλητική τριτανακοπή εκ του Άρθρου 696 § 1 ΚΠολΔ⁶⁴⁶ (περί της οποίας βλ. ειδικότερα ανωτέρω⁶⁴⁷).

⁶³⁹ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, Άρθρο 698 § 1 σελ. 205. Τζίφρας, ανωτ. (σημ. Νο 379) σελ. 106. ΜΠρΑθ 372/1986 ΕλΔ 27, 202 με σύμφωνο ενημερωτικό σημείωμα Κ. Γεωργίου.

⁶⁴⁰ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, Άρθρο 698 § 1 σελ. 205. ΜΠρΑθ 2134/1980 Δ.11, 295.

⁶⁴¹ ΑΠ-Ολομ.-497/1978 ΝοΒ 26, 678=ΕΕΝ 45, 692=ΕΕμπΔ ΚΘ, 653. ΑΠ 1022/1977 ΑρχΝ ΚΘ, 296. Ματθίας, ανωτ. (σημ. Νο 401).

⁶⁴² ΑΠ 1022/1977 ΑρχΝ ΚΘ, 296.

⁶⁴³ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, Άρθρο 698 § 1 σελ. 205. Νικολόπουλος, ανωτ. (σημ. Νο 373) σελ. 109. ΑΠ 1247/1980 ΕΕΝ 48, 294. ΕφΑθ 1297/1987 ΕπΔικΠολ 1987, 290. ΕφΑθ 2840/1990 ΕλΔ 33, 350. ΜΠρΑθ 2134/1980 Δ.11, 295. ΜΠρΒερ 116/1991 ΑρχΝ 43, 371. ΜΠρΠερ 738/92 ΕΕργΔ 51, 753. ΜΠρΑθ 372/1986 ΕλΔ 27, 202 ΜΠρΑθ 10041/1978 ΕΕΝ 45, 504.

⁶⁴⁴ ΑΠ 1213/2008 ΕφΑΔ 2009/336 με παρατ. Β.Βασιλόπουλου.

⁶⁴⁵ Νικολόπουλος, ανωτ. (σημ. Νο 373) σελ. 113.

⁶⁴⁶ Νικολόπουλος, ανωτ. (σημ. Νο 373) σελ. 113/4.

⁶⁴⁷ Βλ. υπό το Άρθρο 696 § III 3.

III. Προϋποθέσεις ανακλήσεως.

1. Έκδοση τελεσίδικης απόφασης επί της κυρίας υποθέσεως, κατά του αιτήσαντος το ασφαλιστικό μέτρο (ΚΠολΔ 698 § 1α').

Η απόφαση ασφαλιστικών μέτρων ανακαλείται, σε περίπτωση κατά την οποία εκδοθεί τελεσίδικη οριστική απόφαση για την κύρια υπόθεση, κατά του αιτήσαντος το ασφαλιστικό μέτρο, δηλαδή η απόφαση αυτή θ' απορρίπτει την αγωγή (ΚΠολΔ 698 § 1 περιπτ. α').

(α) Η απόρριψη της αγωγής.

Η απόρριψη της αγωγής μπορεί να στηρίζεται σε ουσιαστικούς λόγους (λ.χ. η αγωγή κρίθηκε ως αβάσιμη νόμω ή κατ' ουσίαν ή επί τη βάσει δικαιοκωλυτικής ή δικαιοφθόρου ενστάσεως⁶⁴⁸, αλλά και σε τυπικούς λόγους (λ.χ. αοριστία της αγωγής)⁶⁴⁹.

(β) Επανάσκηψη της αγωγής.

Παρ' όλη όμως την απόρριψη της αγωγής για τυπικούς λόγους, το ασφαλιστικό μέτρο δεν ανακαλείται, αν - μέσα σ' εύλογο χρονικό διάστημα από την τελεσιδικία της απορριπτικής απόφασης (όχι πάντως ανώτερο των τριάντα ημερών -βλ. τις ΚΠολΔ 698 § 1 εδάφ. δ' και 693 § 1) ή προ της τελεσιδικίας της - έχει ασκηθεί εκ νέου η κύρια αγωγή και έχει επισπευσθεί η συζήτησή της⁶⁵⁰.

(γ) Εκκρεμοδικία ενδίκου μέσου κατά της απορριπτικής αποφάσεως.

Νομίμως ζητείται η ανάκληση του διαταχθέντος ασφαλιστικού μέτρου, αφότου απορριφθεί τελεσιδικώς η κύρια αγωγή, έστω κι αν εκκρεμεί κατά της σχετικής απόφασης, έκτακτο ένδικο μέσο. Το δικαστήριο όμως που εκδικάζει την ανακλητική αίτηση έχει την ευχέρεια, κατά την ΚΠολΔ 249, ν' αναστείλει τη συζήτηση της αίτησης αυτής, μέχρι να καταστεί αμετάκλητη η απόφαση επί της αντίστοιχης αγωγής, εφόσον πιθανολογείται ότι θα ευδοκιμήσουν οι λόγοι του ανωτέρω ενδίκου μέσου⁶⁵¹.

⁶⁴⁸ Το ασκούμενο με την αγωγή δικαίωμα θεμελιώνεται σε κανόνα του ουσιαστικού δικαίου (: βασικός κανόνας). Είναι όμως δυνατό, άλλος κανόνας δικαίου, (: αντίθετος του βασικού), ν' αναιρεί (δικαιοκωλυτικός κανόνας), να καταργεί (δικαιοφθόρος κανόνας) ή ν' αποδυναμώνει (δικαιοανασταλτικός κανόνας) το επίδικο δικαίωμα και, συνεπώς, να καθιστά την αγωγή αβάσιμη. Στους κανόνες αυτούς, τους αντίθετους, θεμελιώνονται οι ενστάσεις (βλ. **Αστ. Γεωργιάδη**, Η συμβολή του ουσιαστικού δικαίου στη διαμόρφωση των ενστάσεων, στα πρακτικά του 15ου Πανελληνίου Συνεδρίου της Ένωσης Ελλήνων Δικονομολόγων, 1992, § II 2 σελ. 42 = Μελέτες αστικού δικαίου και πολιτικής δικονομίας, II, 1991 σελ. 21 = Αρμενόπουλος έτους 1990 σελ. 1 επ. **Τον ίδιο**, Εισαγωγή και θεμελιώδεις έννοιες αστικού δικονομικού δικαίου, 1997, § 4 III 2 σελ. 75. **Μπέη**, ΕρμΚΠολΔ, Άρθρο 338 § V σελ. 1446 επ. **Τον ίδιο**, Εισαγωγή στη δικονομική σκέψη, 3η έκδοση, § 16 (3.3.2.), σελ. 238 επ. **Φραγκίστα/Φαλτσή**, Δίκαιο αποδείξεως, 1985, § 82 σελ. 107 επ. **Μιχελάκη**, Ένστασις και απάντησις εις την αγωγήν, ΕΕΝ ΙΖ (1950) σελ. 403/4. **Μητσόπουλο/Φραγκίστα**, Γνμδ, ΝοΒ 20 (1972), σημ. 21 σελ. 449-440. **Φαλτσή (/Κα^ση)**, Η πολιτική δίκη σε κίνηση I (1984) αριθ. 57 επ. **Φαλτσή**, Σχόλιο, Αρμ. ΚΖ σελ. 212 επ. **Ράμμο**, Στοιχεία ΕλληνΠολΔικ I (1961) § 128 IV σελ. 339. **Σταμούλη**, Η λειτουργία των ενστάσεων στη σύγχρονη πολιτική δίκη, στα πρακτικά του 15ου Πανελληνίου Συνεδρίου της Ενώσεως Ελλήνων Δικονομολόγων, § II 2 σελ. 18 επ. = ΝοΒ 39, 42 επ. **Από τη συναφή νομολογία βλ.:** ΑΠ 184/1972 ΝοΒ 20, 881. ΑΠ 231/1988 ΝοΒ 37, 591. ΕφΑθ 421/1998 ΕλΔ 39, 1664. ΕφΑθ 1231/1998 ΕλΔ 39, 1660. ΕφΑθ 9738/1998 ΕλΔ 40, 200. ΠΠρΚαρδ 16/1987 ΕλΔ 29, 585.

⁶⁴⁹ **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, Άρθρο 698 § 3 σελ. 206. **Νικολόπουλος**, ανωτ. (σημ. Νο 373) σελ. 110. **Τζιφρας**, ανωτ. (σημ. Νο 379) σελ. 106. **Βερνάρδος**, Το προσωρινόν δεδικασμένον Δ. 5, 280. **Βερβεσός**, ανωτ. (σημ. Νο 1) υποσημ. αριθ. 111α' σελ. 560. **Καμενόπουλος**, Σχόλιο, Δ. 17, 661. **Ο ίδιος**, Δ.3, 400. **Από τη συναφή νομολογία βλ.:** ΕφΑθ 2840/1990 ΕλΔ 30, 350. ΜΠρΑθ 7395/1989 Δ.21, 60 με σημ. ΜΠρΑθ 13761/1988 Δ. 20, 474. ΜΠρΑθ 10041/1978 ΕΕΝ 45, 504. **Βλ. όμως:** ΜΠρΑθ 58/1986 Δ.17, 659.

⁶⁵⁰ **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, Άρθρο 698 § 3 σελ. 206. ΜΠρΑθ 13761/1988 Δ.20, 475. ΜΠρΧίου 83/1986 ΝοΒ 34, 1618 = Δ.17, 811 = ΕλΔ 27, 1503. ΜΠρΑθ 7395/1989 Δ. 21, 61.

⁶⁵¹ **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, Άρθρο 698 § 4 σελ. 206. **Ράμμος**, Εγχειρίδιον ΠολΔικ τ. III § 580

2. Έκδοση και εκτέλεση οριστικής απόφασης επί της αγωγής, επωφελούς για τον αιτήσαντα το ασφαλιστικό μέτρο (ΚΠολΔ § 698 Ιβ').

Η απόφαση ασφαλιστικών μέτρων ανακαλείται, εάν εκδοθεί οριστική απόφαση επωφελής για τον αιτήσαντα το ασφαλιστικό μέτρο και η απόφαση αυτή εκτελεσθεί (ΚΠολΔ 698 § 1 περίπτ. β').

(α) Μη τελεσιδικία της απόφασης⁶⁵² προσωρινή εκτελεστότητα.

Η απόφαση αυτή, επομένως, δεν απαιτείται να είναι και τελεσιδική, ώστε ν' αποτελεί τίτλο εκτελεστό κατά την ΚΠολΔ 904 § 2⁶⁵² Αρκεί να έχει κηρυχθεί προσωρινώς εκτελεστή⁶⁵³.

(β) Εκουσία εκτέλεση της απόφασης από τον ηττημένο διάδικο.

Βεβαίως, η οριστική και μη τελεσιδική καταψηφιστική δικαστική απόφαση, που δεν κηρύχθηκε προσωρινώς εκτελεστή, εκτελείται εκουσίως, εφ' όσον ο οφειλέτης στερήσει εκουσίως να εκτελέσει το διατακτικό της. Στην περίπτωση αυτή νομίμως ο καθ' ου το ασφαλιστικό μέτρο ζητεί την ανάκληση της οικείας απόφασης⁶⁵⁴.

(γ) Έκδοση διαπλαστικής απόφασης επί της κύριας αγωγής.

Η εκτέλεση της δικαστικής απόφασης διακρίνεται στην αναγκαστική εκτέλεση υπό στενή έννοια (*strictu sensu*), η οποία εντοπίζεται στην διαδικασία των άρθρων 904 επ. ΚΠολΔ και στην αναγκαστική εκτέλεση υπό ευρεία έννοια (*latu sensu*), η οποία περιλαμβάνει τις εν γένει συνέπειες της απόφασης. Στην τελευταία αυτήν κατηγορία υπάγεται και η διαπλαστική ενέργεια της (διαπλαστικής) απόφασης⁶⁵⁵. Συνεπώς, η ενέργεια αυτή της διαπλαστικής απόφασης είναι στην ουσία εκτελεστική ενέργεια, με τη διαφορά ότι αυτή επέρχεται *ipso iure* (: αυτοδικαίως)⁶⁵⁶, ενώ η αναγκαστική εκτέλεση των ΚΠολΔ 904 επ. επέρχεται με τη συνδρομή οργάνων της Πολιτείας.

Εξάλλου, όπως ήδη σημειώθηκε ανωτέρω⁶⁵⁷, ασφαλιστικό μέτρο μπορεί να διαταχθεί και προς προστασία διαπλαστικού δικαιώματος. Γι' αυτό, με διασταλτική ερμηνεία του γράμματος της ΚΠολΔ 698 § 1 α' και β' ή με αναλογία νόμου (εάν κριθεί ότι εν προκειμένω υφίσταται κενό στο νόμο - *vacuum legis*), θα πρέπει να υπαγάγουμε στη ρύθμιση του Άρθρου αυτού και την έκδοση οριστικής διαπλαστικής απόφασης, ώστε - αφότου αυτή διαπλάσει τη νέα έννομη κατάσταση (: δηλαδή να εκτελεσθεί υπό ευρεία έννοια) επ' ωφελεία του αιτούντος το ασφαλιστικό μέτρο, ν' ανακαλείται το μέτρο αυτό - κατόπιν σχετικής αιτήσεως του καθ' ου⁶⁵⁸.

σελ. 1827.

⁶⁵² Τζίφρας, ανωτ. (σημ. Νο 379), σελ. 106.

⁶⁵³ Τζίφρας, ανωτ. (σημ. Νο 379) σελ. 106. Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, Άρθρο 698 § 4 σελ. 206.

⁶⁵⁴ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, Άρθρο 698 § 4 σελ. 206.

⁶⁵⁵ Μαριδάκης, Εκτέλεση αλλοδαπών αποφάσεων (1970) § 6 Ι σελ. 89 σημ. 2. Μπρίνιας, Αναγκαστική εκτέλεσις, 2η έκδοση, τ. Ι Εισαγωγή § ΙΙ σελ. 10. Βλ. και Μητσόπουλο, Η αναγνωριστική αγωγή (1947) σελ. 182. Μπέη, Η έννοια, λειτουργία και φύσις της δικαστικής αποφάσεως (1972) § 2 ΙΙ 1 σελ. 120. Τον ίδιο, Δ.3, 240. Μπρίνια, Δ.2, 584. Αστ. Γεωργιάδη, Εκτέλεσις και αναγνώρισις αλλοδαπών αποφάσεων, Αρμ. ΚΗ, 612. Πρακτικά αναθεωρητικής επιτροπής ΚΠολΔ, σελ. 190. ΕφΑθ 2971/1971 Δ.2, 582. ΜΠρΤρικ 460/1971 Αρμ. ΚΕ, 1128.

⁶⁵⁶ Μπέης, ανωτ. (σημ. Νο 495) § 2 ΙV σελ. 120/1. Βλ. και Καργάδο, Το πρόβλημα των «διαπλαστικών» αγωγών και αποφάσεων (1975) §§ 271 έως 336 σ.σ. 243 έως 300. Βλαστό, Δ. 6, 650 επ. ΜΠρΑθ 1453/1986 Δ.18, 260 με σημ. Παναγόπουλου. Βλ. επίσης: Μπρίνια, ανωτ. (σημ. Νο 495) § 47 VII σελ. 133. Κρητικό, Άκυροι αποφάσεις γενικών συνελεύσεων σωματείων, (1977) σελ. 198 επ. Τον ίδιο, στον ΑΚ Γεωργιάδη/Σταθόπουλου, Άρθρο 101 περιθ. αριθ. 11. ΕιρΑθ 232/1975 ΝοΒ 23, 789. ΕιρΑθ 1871/1976 ΕΕργΔ 35, 474.

⁶⁵⁷ Βλ. υπό το Άρθρο 692 § ΙΙΙ (3.4.) επ.

⁶⁵⁸ Βλ. όμως Μπέη, ΕρμΚΠολΔ, Άρθρο 698 § 4 σελ. 206 (: μόνον οι καταψηφιστικές αποφάσεις)

(δ) Έκδοση αναγνωριστικής απόφασης επί της κύριας αγωγής.

Για τους ίδιους κατά βάση λόγους, που ισχύουν επί διαπλαστικών αποφάσεων (και ειδικότερα επειδή η ενέργεια και των αναγνωριστικών αποφάσεων αποτελεί εκτέλεση υπό ευρεία έννοια), θα πρέπει να υπαχθούν ερμηνευτικώς στη ρύθμιση της ΚΠολΔ 698 και οι αναγνωριστικές αποφάσεις⁶⁵⁹.

(ε) Εκκρεμοδικία ενδίκου μέσου.

Νομίμως ζητείται η ανάκληση του ασφαλιστικού μέτρου, αφότου γίνει οριστικώς δεκτή και εκτελεσθεί η απόφαση επί της κύριας αγωγής, έστω κι αν εκκρεμεί κατά της απόφασης αυτής ένδικο μέσο. Κατά τη γνώμη μας όμως, το δικαστήριο που θα εκδικάσει την ανακλητική αίτηση, θα πρέπει ν' αναστείλει τη συζήτηση της αίτησης αυτής, μέχρι να εκδοθεί οριστική απόφαση επί του ενδίκου αυτού μέσου, εφ' όσον πιθανολογείται ότι θα γίνει δεκτός ένας τουλάχιστον από τους λόγους, οι οποίοι προβάλλονται με αυτό⁶⁶⁰.

(στ) Μη εκτέλεση της ευνοϊκής απόφασης^ δικαίωμα ανάκλησης του ασφαλιστικού μέτρου κατά την ΚΠολΔ 696 § 3.

Αν δεν εκτελέσθηκε η ευνοϊκή για τον ενάγοντα απόφαση επί της κύριας αγωγής, δεν δικαιούται μεν ο καθ' ου το ασφαλιστικό μέτρο να ζητήσει ανάκληση του μέτρου αυτού, κατά την ΚΠολΔ 698 § 1β⁶⁶¹, δικαιούται όμως πιθανώς να ζητήσει την ανάκλησή του κατά την ΚΠολΔ 696 § 3, διότι επήλθε μεταβολή των συνθηκών και ειδικότερα όταν προβάλλει και αποδεικνύει ότι έπαυσε υφιστάμενος ο επικείμενος κίνδυνος ή η επείγουσα περίπτωση, πράγμα που υποδηλώνει εμφανώς η αδράνεια του δανειστή να επιδιώξει αναγκαστική εκτέλεση της ανωτέρω απόφασης⁶⁶².

3. Συμβιβασμός επί της κυρίας υποθέσεως (ΚΠολΔ 698 § 1γ').

(α) Δεν απαιτείται και εκτέλεση του συμβιβασμού.

Τα πρακτικά δημόσιας συνεδρίασης δικαστηρίου, τα οποία περιέχουν (δικαστικό) συμβιβασμό, είναι μεν τίτλος εκτελεστός (ΚΠολΔ 904 § 2 περιπτ. γ'), όμως δεν απαιτείται και εκτέλεση των πρακτικών, προκειμένου ν' ασκηθεί η ανακλητική αίτηση. Αρκεί η περί αυτού συμφωνία των διαδίκων⁶⁶³.

(β) Νοείται μόνον ο δικαστικός συμβιβασμός.

Για την ευδοκίμηση της ανακλητικής αίτησης, απαιτείται δικαστικός μόνον συμβιβασμός, κατά την έννοια της ΚΠολΔ 293 § 1⁶⁶⁴.

(β.1.) Έννοια δικαστικού συμβιβασμού.

Δικαστικός συμβιβασμός είναι η, κατ' Άρθρο 871 ΑΚ, σύμβαση συμβιβασμού, η οποία συνάπτεται κατά τη διάρκεια της εκκρεμοδικίας ως προς το επίδικο δικαίωμα και περιβάλλεται τον τύπο του συμβολαιογραφικού εγγράφου ή καταχωρείται στα πρακτικά του δικάζοντος δικαστηρίου ή στην έκθεση του εντεταλμένου δικαστή⁶⁶⁵.

(γ) Δε νοείται ο εξώδικος συμβιβασμός^ δυνατότητα ανακλήσεως κατά την ΚΠολΔ 696 § 3.

Ο εξώδικος συμβιβασμός επί της κυρίας υποθέσεως (ΚΠολΔ 293 § 2) δεν επιφέρει ανάκληση της απόφασης των ασφαλιστικών μέτρων, κατά την ΚΠολΔ 298 § 1 περιπτ. γ',

⁶⁵⁹ Βλ. Μπρίνια, ανωτ. (σημ. Νο 495) § 47 VII σελ. 133. Καργάδο, ανωτ. (σημ. Νο 496) § 334 σελ. 294 επ. Πρβλ. και Κρητικό, ανωτ. (σημ. Νο 496) § 32 σελ. 200.

⁶⁶⁰ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, Άρθρο 698 § 4 σελ. 206/7. Ράμμος, ανωτ. (σημ. Νο 491)

⁶⁶¹ ΜΠρΑθ 16116/1976 ΕΕΝ 44, 272 = ΕΛΔ 1977, 150.

⁶⁶² Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, Άρθρο 698 § 4 σελ. 206.

⁶⁶³ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, Άρθρο 698 § 5 σελ. 207.

⁶⁶⁴ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, Άρθρο 698 § 5 σελ. 207. Ράμμος, ανωτ. (σημ. Νο 491) σελ. 1827.

⁶⁶⁵ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, Άρθρο 293 § III 1 σελ. 1232. Ράμμος, ΕρμΑΚ, Εισαγωγή άρθρων 871-872 περιθ. αριθ. 2. Κεραμεύς, Αστικό δικονομικό δίκαιο II (1986) § 141 σελ. 360.

μπορεί όμως να θεμελιώσει, ως μεταβολή των πραγμάτων, ανακλητική αίτηση του Άρθρου 696 § 3 ΚΠολΔ⁶⁶⁶.

4. Πάροδος τριάντα ημερών από την κατάργηση/περάτωση της δίκης (ΚΠολΔ 698 § 1δ').

Η απόφαση των ασφαλιστικών μέτρων ανακαλείται, σε περίπτωση κατά την οποία παρέλθουν τριάντα (30) ημέρες από την (επομένη - ΚΠολΔ 144 § 1) ημέρα της κατάργησης ή της περάτωσης της κύριας δίκης, κατ' άλλον - εκτός από τον δικαστικό συμβιβασμό - τρόπο.

(4.1) Παραίτηση από το δικόγραφο/δικαίωμα της αγωγής.

Τρόποι περάτωσης ή κατάργησης της δίκης είναι - πλην του δικαστικού συμβιβασμού - η παραίτηση από το δικαίωμα ή το δικόγραφο της αγωγής (ΚΠολΔ 294, 296). Αν χορηγήθηκε ασφαλιστικό μέτρο στον κυρίως παρεμβάντα σε μεταξύ τρίτων εκκρεμή δίκη (ΚΠολΔ 79 § 1) ή στον προσθέτως παρεμβάντα, που έλαβε τη θέση κυρίου διαδίκου (ΚΠολΔ 85 εδάφ. α'), τότε, στην μεν πρώτη περίπτωση η δίκη επί της κυρίας παρεμβάσεως καταργείται - χωρίς έκδοση σχετικής απόφασης, με παραίτηση από το δικαίωμα ή το δικόγραφο της παρεμβάσεως (ΚΠολΔ 299)⁶⁶⁷ στη δεύτερη περίπτωση, η δίκη καταργείται με παραίτηση από το δικόγραφο ή το δικαίωμα της αγωγής, από τον προσθέτως παρεμβάντα.

(4.2.) Θάνατος διαδίκου (επί γαμικής διαφοράς ή διαφοράς μεταξύ γονέως και τέκνου).

Η δίκη περατώνεται επίσης και με το θάνατο ενός διαδίκου πριν εκδοθεί αμετάκλητη απόφαση, επί γαμικής διαφοράς (ΚΠολΔ 604 εδάφ. α'), καθώς και επί διαφοράς μεταξύ γονέως και τέκνου (ΚΠολΔ 617 εδάφ. α')⁶⁶⁷, εκτός αν συντρέχει περίπτωση διακοπής της δίκης, κατά τα εδάφ. β' των ανωτέρω διατάξεων του ΚΠολΔ.

(4.3.) Σύγχυση (confusio) στα πρόσωπα ενάγοντος/εναγομένου.

Τέλος η δίκη περατώνεται, όταν επέλθει σύγχυση στα πρόσωπα ενάγοντος και εναγομένου⁶⁶⁸.

(4.4.) Αποδοχή της αγωγής.

Η αποδοχή της αγωγής από τον εναγόμενο δεν στηρίζει νομίμως ανακλητική αίτηση κατά την περίπτωση (δ') της ΚΠολΔ 698 § 1, διότι - με την αποδοχή της αγωγής - δεν καταργείται η δίκη χωρίς την έκδοση απόφασης (όπως στις υπόλοιπες περιπτώσεις του Ογδού Κεφαλαίου του Δεύτερου Βιβλίου του ΚΠολΔ), αφού το μόνο έννομο αποτέλεσμα που παράγει το νομικό αυτό γεγονός είναι ότι εκδίδεται απόφαση σύμφωνα με την αποδοχή (ΚΠολΔ 298 εδάφ. γ'). Συνεπώς, η δίκη και μετά την αποδοχή δεν καταργείται⁶⁶⁹. Είναι όμως επιτρεπτή η ανάκληση κατά την ΚΠολΔ 698 § 1 περιπτ. β', εάν εκτελεσθεί η σχετική - επί της αποδοχής της αγωγής - δικαστική απόφαση⁶⁷⁰.

(4.5.) Τρόποι σύννομης παραίτησης από το δικαίωμα/δικόγραφο της αγωγής.

Για τη σύννομη παραίτηση από το δικόγραφο ή το δικαίωμα επί της αγωγής, απαιτείται να τηρηθούν οι διαγραφόμενες στην ΚΠολΔ 297 διατυπώσεις, δηλαδή είτε επίδοση της σχετικής εξώδικης δήλωσης στον αντίδικο του παραιτουμένου είτε δήλωση ενώπιον δικαστηρίου, που καταχωρίζεται στα πρακτικά δημόσιας συνεδρίασης. Η παραίτηση με άλλον τρόπο ή σιωπηρά ή με τις προτάσεις είναι ανίσχυρη⁶⁷¹.

⁶⁶⁶ **Βαθρακοκοίλης**, ανωτ. (σημ. Νο 451) τ. Δ' (1995), υπό το Άρθρο 698 § 9 σελ. 144. **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, Άρθρο 698 § 5 σελ. 207.

⁶⁶⁷ **Ράμμος**, ανωτ. (σημ. Νο 491) σελ. 1828.

⁶⁶⁸ **Ράμμος**, ανωτ. (σημ. Νο 491) σελ. 1828. **Ο ίδιος**, Στοιχεία ΕλλΠολΔικ, τ. Ι (1961), § 138 Ι IV σελ. 125.

⁶⁶⁹ **Κεραμεύς**, ανωτ. (σημ. Νο 505) § 143 ΙΙ σελ. 364. **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, Άρθρο 698 § 8 σελ. 207. **Μαργαρίτης**, Η αποδοχή της αγωγής, ΕΛΔ 24 (1983) § V Α σελ. 355 επ. (εμμέσως).

⁶⁷⁰ **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, Άρθρο 698 § 8 σελ. 207

⁶⁷¹ ΑΠ-Ολομ-1187/1981 ΒασΝομ Β/333. ΑΠ 1177/1990 ΕΕΝ 1991, 462. ΑΠ 734/1984 ΕΛΔ 26, 26. ΑΠ 1353/1983 ΕΛΔ 25, 810. ΑΠ 323/1981 ΕΕΝ 1982, 35. ΑΠ 776/1976 ΝοΒ 25, 166. ΕφΘεσ 1752/1991 ΕΛΔ 33, 1234. ΕφΑθ 320/1987 ΕΛΔ 29, 172. ΕφΑθ 5404/1985 ΕΛΔ 26, 977. ΕφΑθ 4142/1985 ΝοΒ 33, 1205. ΕφΑθ 5216/1982 ΕΛΔ 24, 230. ΕφΑθ 8999/1984 ΝοΒ 33, 299.

(4.6.) Επανάσκηψη της αγωγής.

Η παραίτηση από το δικαίωμα/δικόγραφο της αγωγής δεν οδηγεί σε ανάκληση του ασφαλιστικού μέτρου, αν ασκηθεί νέα αγωγή, εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την επομένη της παραίτησης⁶⁷².

IV. Ανάκληση εν μέρει/έν όλω.

Το δικαστήριο των ασφαλιστικών μέτρων δεν έχει ex lege διακριτική ευχέρεια να διατάζει την εν μέρει ανάκληση, παρά μόνο αν είναι μερική και η συνδρομή μίας από τις προϋποθέσεις ανακλήσεως. Επομένως:

1. Μερική απόρριψη της αγωγής.

Αν είναι μερική η απόρριψη της αγωγής, τότε μερική θα είναι αντίστοιχα και η ανάκληση των ασφαλιστικών μέτρων⁶⁷³, εκτός αν εκτελέστηκε ήδη η απόφαση, ως προς το μέρος κατά το οποίο έγινε δεκτή, οπότε η ανάκληση του ασφαλιστικού μέτρου θα στηριχθεί κατά ένα μέρος στο εδάφιο (α') της ΚΠολΔ 698 § 1 και για το υπόλοιπο μέρος στο εδάφιο (β') της ίδιας διάταξης⁶⁷⁴.

2. Περάτωση της δίκης με δικαστικό συμβιβασμό ή μερική παραίτηση από το δικαίωμα/δικόγραφο της αγωγής.

Όμοια θα είναι η λύση επί περατώσεως της δίκης με δικαστικό συμβιβασμό⁶⁷⁵ ή με μερική παραίτηση από το δικόγραφο/δικαίωμα της αγωγής, οπότε θα είναι - αντιστοίχως - μερική και η ανάκληση του ασφαλιστικού μέτρου.

3. Εν όλω απόρριψη της αγωγής.

Αν η αγωγή απορρίφθηκε εν όλω, τότε ολική θα είναι και η ανάκληση του ασφαλιστικού μέτρου⁶⁷⁶.

4. Εν όλω αποδοχή της αγωγής.

Αν η αγωγή γίνει εξ ολοκλήρου δεκτή και εκτελεσθεί η οικεία δικαστική απόφαση, τότε ολική θα είναι και η ανάκληση του ασφαλιστικού μέτρου.

5. Επί ομοδικίας.

Επί ομοδικίας, εάν η δίκη περατώθηκε ή καταργήθηκε ως προς ένα μόνον από τους ομοδίκους, τότε το ασφαλιστικό μέτρο θ' ανακληθεί (εν όλω ή εν μέρει, κατά τις ανωτέρω διακρίσεις) μόνον ως προς αυτόν⁶⁷⁷.

6. Επί πλειόνων ασφαλιστικών μέτρων.

Αν η απόφαση έχει διατάξει πολλά ασφαλιστικά μέτρα, η ανάκληση θα πρέπει ν' αναφέρεται σε όλα^ αν όμως το δικαστήριο αποφασίσει τη μερική ανάκληση, τότε πρέπει ν' ανακαλούνται μερικώς όλα τ' ασφαλιστικά μέτρα, εκτός αν η ανάκληση περιορίζεται μόνον σε ορισμένα⁶⁷⁸.

Βλ. όμως: Εφαθ 2936/1986 Αρμ. 41, 683. Εφαθ 6520/1983 ΕλΔ 25, 480. Εφαθ 3524/1983 ΑρχΝ 35, 46. Εφαθ 6520/1982 ΝοΒ 32, 308. Εφαθ 7058/1982 ΕλΔ 24, 62. Εφαθ 1666/1981 ΕλΔ 22, 243. Εφαθ 5561/1981 Αρμ.35, 565.

⁶⁷² Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, Άρθρο 698 § 7 σελ. 207. Βαθρακοκοΐλης, ανωτ. (σημ. Νο 451), Άρθρο 698 § 11 σελ. 144/5. ΠΠρΑθ 2818/1970 ΝοΒ 18, 1215. ΜΠρΑθ 13753/1991 Δ.23, 949.

⁶⁷³ Ράμμος, Εγχειρίδιον, ΙΙΙ § 508 IV σελ. 1826. ΜΠρΑθ 372/1986 ΕλΔ 27, 202 με ενημ. σημ.

Κ. Γεωργίου.

⁶⁷⁴ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, Άρθρο 698 § 2 σελ. 205. ΜΠρΑθ 372/1986 ΕλΔ 27, 202.

⁶⁷⁵ Βαθρακοκοΐλης, ανωτ. (σημ. Νο 451), υπό το Άρθρο 698 § 4 σελ. 143 in. f.

⁶⁷⁶ Βαθρακοκοΐλης, ανωτ. (σημ. Νο 512).

⁶⁷⁷ Ράμμος, ανωτ. (σημ. Νο 510). Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, Άρθρο 698 § 2 σελ. 205. Βαθρακοκοΐλης, ανωτ. (σημ. Νο 512).

⁶⁷⁸ Βαθρακοκοΐλης, ανωτ. (σημ. Νο 512).

V. Αρμόδιο δικαστήριο.

1. Επί εκκρεμοδικίας της κύριας υπόθεσης.

Εφόσον η κύρια υπόθεση εκκρεμεί, τότε αρμόδιο δικαστήριο να διατάξει την ανάκληση είναι το δικαστήριο της κύριας δίκης⁶⁷⁹ σε κάθε άλλη περίπτωση, αρμόδιο είναι το δικαστήριο που διέταξε το ασφαλιστικό μέτρο (ΚΠολΔ 698 § 2)⁶⁷⁹.

2. Έννοια όρου «εκκρεμής υπόθεση».

Ο όρος «εκκρεμής υπόθεση» στην παράγραφο 2 της ΚΠολΔ 698, δεν χρησιμοποιείται με την έννοια της εκκρεμοδικίας, (η οποία - κατά την ΚΠολΔ 221 § 1α' - προκαλείται με την κατάθεση της αγωγής, αναβιώνει με την άσκηση της έφεσης και επαναβιώνει - όχι με την άσκηση της αναίρεσης, παρά - με την ευδοκίμηση λόγου της), παρά με την ευρύτερη έννοια της εκκρεμότητας της υπόθεσης στο δικαστήριο της κύριας δίκης. Οπότε, αρμόδιο είναι το Πρωτοδικείο (Μονομελές ή Πολυμελές) ή το Ειρηνοδικείο, εάν η αγωγή εκκρεμεί στα δικαστήρια αυτά, το Εφετείο αν εκκρεμεί η έφεση⁶⁸⁰ και ο Άρειος Πάγος, αν εκκρεμεί η αναίρεση, αφού, στην τελευταία περίπτωση, το Ακυρωτικό Δικαστήριο, προκειμένου να εκφέρει κρίση περί ανακλήσεως ή μη του ασφαλιστικού μέτρου, δεν είναι υποχρεωμένο να εξετάσει την ουσία της διαφοράς, (γεγονός θεμελιωδώς ασυμβίβαστο προς την λειτουργική αρμοδιότητά του - ΚΠολΔ 559, 560, 561, 562 § 2), παρά μόνο τη συνδρομή των προϋποθέσεων για την ανάκληση ή μη της απόφασης που διέταξε το ασφαλιστικό μέτρο⁶⁸¹. Πάντως, στην τελευταία περίπτωση, αρμόδιο είναι το αναιρετικό Τμήμα του Αρείου Πάγου κι όχι το Τμήμα σε Συμβούλιο⁶⁸².

3. Επί εκδόσεως τελεσιδίκου αποφάσεως επί της αγωγής.

Αν εκδοθεί τελεσιδική απόφαση επί της κύριας αγωγής, η ανάκληση γίνεται από το δικαστήριο στο οποίο εκκρεμεί η κύρια υπόθεση⁶⁸³, δηλαδή το δικαστήριο αυτό, εκδίδοντας απόφαση κατά του διαδίκου που ζήτησε το ασφαλιστικό μέτρο, συγχρόνως το ανακαλεί⁶⁸⁴.

VI. Διαδικασία εκδικάσεως της ανακλητικής αιτήσεως.

Ακολουθείται η διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων⁶⁸⁵.

VII. Ένδικα μέσα.

Κατά της αποφάσεως επί αιτήσεως ανακλήσεως ασφαλιστικών μέτρων, δεν επιτρέπεται ν' ασκηθούν ένδικα μέσα (ΚΠολΔ 699)⁶⁸⁶, εκτός από αναίρεση υπέρ του νόμου, από τον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου (ΚΠολΔ 557)⁶⁸⁷.

⁶⁷⁹ Τζίφρας, ανωτ. (σημ. Νο 379) σελ. 108. ΕφΑθ 4837/1985 Δ.17, 101.

⁶⁸⁰ ΕφΑθ 4920/1980 ΝοΒ 28, 1581.

⁶⁸¹ ΑΠ 1431/1997 ΕλΔ 40, 82. ΑΠ 1846/1993 ΕΕΝ 1984, 783. ΑΠ 177/1987 ΕλΔ 29, 491. ΑΠ 617/1985 ΕλΔ 27, 80. ΑΠ 459/1983 ΕΕΝ 51 (1984), 41. ΑΠ 1247/1980 ΝοΒ 29, 553. ΑΠ 807/1979 ΕΕΝ 46, 644. ΑΠ 15/1979 ΝοΒ 27, 952. ΑΠ 852/1977 ΕΕΝ 45, 189=ΝοΒ 26, 682. ΑΠ 455/1977 ΝοΒ 26, 43=ΑρχΝ 28, 643=ΕΕΝ 44, 827. ΑΠ 784/1974 ΑρχΝ ΚΣΤ, 201=ΕΕΝ 42, 402=ΕλΔ 1975, 423=ΝοΒ 23, 329. ΑΠ 690/1973 ΝοΒ 22, 178. ΑΠ 496/1972 Δ.5, 195 με σημ. Ν. Βερβεσού =ΝοΒ 20, 1305. Πρβλ και ανωτέρω, υπό το Άρθρο 697 § V 6. Βλ όμως τις επιφυλάξεις των Νικολόπουλου [ανωτ., (σημ. Νο 373), σελ. 112-113] και Μπέη (ΕρμΚΠολΔ, Άρθρο 698 § 12 σελ. 208-209).

⁶⁸² ΑΠ 690/1973 ΝοΒ 22, 178. ΑΠ 167/1971 ΝοΒ 19, 642.

⁶⁸³ ΑΠ 617/1985 ΕλΔ 27, 80. ΑΠ 690/1973 ΝοΒ 22, 178.

⁶⁸⁴ ΕφΑθ 4920/1980 ΝοΒ 28, 1571.

⁶⁸⁵ Ράμμος, Εγχειρίδιον ΙΙ § 582 σελ. 1832/3. Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, Άρθρο 696 § 5 σελ. 195. Γεωργίου, Απόσβεση και εξάλειψη προσημείωσης, Δ.23 (1992) σελ. 265 επ. (στην § 3.4.3.) =ΕλΔ 36 (1995) σελ. 1009 επ. (στην ίδια παράγραφο) =Ασφαλιστικά μέτρα, Β' έκδοση, § 3.4.3. σελ. 470.

⁶⁸⁶ Βαθρακοκοίλης, ανωτ. (σημ. Νο 451), Άρθρο 698 § 24 σελ. 147.

⁶⁸⁷ ΑΠ - Ολομ- 13/1999 ΕλΔ 40, 753=ΔΕΝ 55, 1184=ΤοΣ 2/1999, 253.

VIII. Numerus clausus.

Οι λόγοι ανακλήσεως της ΚΠολΔ 698 § 1, τίθενται στο νόμο περιοριστικώς⁶⁸⁸, υπό την έννοια ότι ερμηνευτική διεύρυνσή τους, με τις μεθόδους της διασταλτικής ερμηνείας ή της αναλογίας νόμου/δικαίου, είναι ανεπίτρεπτη.

IX. Κύρια υπόθεση στη διαιτησία.

Το Πολιτειακό Δικαστήριο δικαιοδοτεί ν' ανακαλέσει απόφασή του ασφαλιστικών μέτρων, μολονότι η κύρια υπόθεση εκκρεμεί στην διαιτησία. Τούτο διότι, αφού οι διαιτητές δεν έχουν εξουσία να διατάξουν ασφαλιστικά μέτρα επί υποθέσεως που εκκρεμεί ενώπιόν τους (ΚΠολΔ 685), παρέπεται αναγκαίως και ότι αυτοί δεν δικαιοδοτούν ούτε και ν' ανακαλέσουν/μεταρρυθμίσουν απόφαση ασφαλιστικών μέτρων που είχε εκδόσει τακτικό δικαστήριο⁶⁸⁹.

Άρθρο 699

@HEADER LEYKO = EPMHNEIA KAT' APΘPO: Άρθρο 699

ΚΕΙΜΕΝΟ ΝΟΜΟΥ.

Αποφάσεις που δέχονται ή απορρίπτουν αιτήσεις ασφαλιστικών μέτρων ή αιτήσεις για ανάκληση ή για μεταρρύθμιση των μέτρων αυτών δεν προσβάλλονται με κανένα ένδικο μέσο, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

I. Εισαγωγικές παρατηρήσεις.

1. Η προγενέστερη ρύθμιση του νόμου.
2. Πεδίο εφαρμογής της ΚΠολΔ 699.
3. Έφεση κατά παραπεμπτικής, λόγω αναρμοδιότητας, απόφασης.
4. Επιτρέπεται η άσκηση τριτανακοπής;
5. Ένδικα μέσα και ανακλητική αίτηση.

II. Απαγόρευση ασκήσεως ενδίκων μέσων.

1. Η ρύθμιση της ΚΠολΔ 699.
2. Επιτρεπτό αναιρέσεως υπέρ του νόμου.
3. Επιτρεπτό εφέσεως κατ' αποφάσεως επί υποθέσεως ασφαλιστικών μέτρων νομής/κατοχής.
4. Ανεπίτρεπτο ένδικο μέσο κατ' αποφάσεων ασφαλιστικών μέτρων Ειρηνοδικείων, όταν δικάζουν ως δικαστήρια της κύριας δίκης.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

I. Εισαγωγικές παρατηρήσεις.

1. Η προγενέστερη ρύθμιση του νόμου.

Η διάταξη της ΚΠολΔ 699, στην αρχική μορφή της, (ως Άρθρο 743 του αν. ν. 44/1967) επέτρεπε ν' ασκηθεί αναίρεση -κατά το Άρθρο 578 αν. ν. 44/1967 και ήδη 560 ν. δ/τος 958/1971- κατ' αποφάσεως η οποία δέχονταν ή απέρριπτε αίτηση ασφαλιστικών μέτρων ή αίτηση ανάκλησης/μεταρρύθμισης αποφάσεως ασφαλιστικών μέτρων. Η δυνατότητα αυτή καταργήθηκε με τον ήδη ισχύοντα ΚΠολΔ (ν. δ/γμα 958/1971), διότι -όπως αναφέρεται στην έκθεση της επιτροπής μελέτης των τροποποιήσεων του ΚΠολΔ-, συνεπάγονταν σημαντική επιβάρυνση του Αρείου Πάγου, πράγμα που δεν δικαιολογούνταν από το χαρακτήρα των ανωτέρω αποφάσεων.

Η ΚΠολΔ 743 (αν. ν. 44/1967) είχε ως αιτιολογικό της το ότι πρέπει, κατ' εξαίρεση, να επιτρέπεται το ένδικο μέσο της αναιρέσεως κατά των αποφάσεων ασφαλιστικών μέτρων για

⁶⁸⁸ ΜΠρΑθ 2134/1980 Δ.11, 295. Βλ. όμως ανωτέρω, § III β (3 και 4).

⁶⁸⁹ ΜΠρΠειρ 2353/1978 ΝοΒ 27, 829.

εσφαλμένη ερμηνεία ή κακή εφαρμογή κανόνα ουσιαστικού δικαίου. Διότι, ο Άρειος Πάγος, ελέγχοντας εκ προορισμού τη νομιμότητα των αποφάσεων όλων πολιτικών δικαστηρίων της Χώρας, θα πρέπει να έχει και την δικαιοδοσία ελέγχου και των αποφάσεων ασφαλιστικών μέτρων.

2. Πεδίο εφαρμογής της ΚΠολΔ 699.

Η ερμηνευόμενη διάταξη εφαρμόζεται μόνον επί υποθέσεων, κατά τις οποίες διατάχθηκε ασφαλιστικό μέτρο ή ανακλήθηκε/μεταρρυθμίστηκε απόφαση που είχε διατάξει την λήψη ασφαλιστικού μέτρου. Είναι όμως ανεφάρμοστη η διάταξη αυτή, επί υποθέσεων οι οποίες εκδικάζονται μεν - κατά νομοθετική παραπομπή - με τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων⁶⁹⁰ όμως δεν συνιστούν υποθέσεις χορήγησης ασφαλιστικών μέτρων⁶⁹¹.

3. Έφεση κατά παραπεμπτικής, λόγω αναρμοδιότητας, απόφασης.

Επιτρέπεται ν' ασκηθεί έφεση κατ' αποφάσεως εκδοθείσας επί αιτήσεως ασφαλιστικού μέτρου ή ανακλήσεως/μεταρρυθμίσεως σχετικής απόφασεως, όταν το δικαστήριο αποφαίνεται ότι είναι αναρμόδιο και παραπέμπει την υπόθεση στο αρμόδιο δικαστήριο⁶⁹².

4. Επιτρέπεται η άσκηση τριτανακοπής;

Η ακυρωτική (: γνήσια) τριτανακοπή (της ΚΠολΔ 586 § 1) είναι το ένδικο βοήθημα με το οποίο τρίτοι, που δεν είχαν την ιδιότητα του διαδίκου στην αρχική δίκη, ζητούν την ακύρωση των δεσμευτικών εννόμων συνεπειών της προσβαλλόμενης απόφασης⁶⁹³. Η τριτανακοπή διαφοροποιείται εννοιολογικά από τα αποκαλούμενα ένδικα μέσα, ιδίως διότι με την άσκησή

⁶⁹⁰ Βλ. τις διατάξεις των άρθρων: **α)** 33 § 2 και 29 § 1 Ν. 3190/1955 «Περί εταιριών περιορισμένης ευθύνης», 63 ΠολΔ και 3 § 2 ΕισΝΚΠολΔ, **β)** 30 § 4 του Π.Δ/τος της 19/19.11.1932 «Περί στεγάσεως Δημοσίων Υπηρεσιών», σε συνδ. με το Άρθρο 3 § 2 ΕισΝΚΠολΔ, **γ)** 4 αν.ν. 263/1968, **δ)** 90, 92 Κωδ/δΝαυτΔ (: ΚΙΝΔ), **ε)** 47 ν. 947/1979 «Περί οικιστικών περιοχών», **στ)** 88 § 2 ΑΚ σε συνδ. με το Άρθρο 3 § 2 ΕισΝΚΠολΔ, **ζ)** 12 ν. 510/1947 (ο οποίος διατήρησε σε ισχύ, με το Άρθρο 8 § 2 αυτού, τον Κτηματολογικό Κανονισμό Δωδεκανήσου-Κυβερνητικό Διάταγμα 132 της 1-9-1929), **η)** 168, 1050 § 1 ΚΠολΔ, **θ)** 115 του Δ/τος της 11/12-1-1929 «Περί διοικήσεως δημοσίων κτημάτων», **ι)** 61 ΕισΝΑΚ, **ια)** 8 § 4 νδ 797/1971 «Περί αναγκαστικών απαλλοτριώσεων» και **ιβ)** Διεθνή Σύμβαση της Χάγης από 25/410/1980, κυρωθείσα με το ν. 2102/1992.

⁶⁹¹ ΑΠ-Ολομ-754/1986 Δ. 17, 664=ΝοΒ 35, 380=ΕΕμΠΔ 1987, 74=ΕλΔ 27 (1986), 1124 με σημ. Γ. Κατρά. ΑΠ-Ολομ-5/1985 ΑρχΝ ΛΣΤ', 202=ΕΕΝ 52, 419=ΝοΒ 33, 1174. ΑΠ 1267/1990 ΕλΔ 32 (1991), 805. ΑΠ 544/1993 ΕλΔ 35 (1994), 1090. ΑΠ 697/1994 ΕλΔ 37 (1996), 68. ΑΠ 1382/1995 ΕλΔ 39 (1998), 540. ΑΠ 1675/1995 ΕλΔ 39 (1998), 363. ΑΠ 1148/1998 ΕλΔ 39, 1546. ΑΠ 154/1996 ΕλΔ 37, 1322. ΕφΔυτΜακ 119/1994 Αρμ 1995, 355. ΕφΘεσ 3662/1996 ΕλΔ 38 (1997), 854. ΕφΠειρ 246/1996 ΕΕμΠΔ ΜΖ (1996), 557. ΕφΠειρ 986/1994 ΕλΔ 36 (1995), 1630. ΕφΑθ 1921/1997 ΕλΔ 39 (1998), 402. ΕφΑθ 2539/1998 ΕλΔ 40 (1990), 438. **Από τη συναφή βιβλιογραφία, βλ.:** Κρητικό, Όρια νόμιμης λειτουργίας συλλογικών οργάνων σωματείων, συνδικαλιστικών οργανώσεων και συνεταιρισμών (1994) περιθ. αριθ. 105. **Μπέη**, ΕρμΚΠολΔ, Άρθρο 699 § 4.2. σελ. 215/6. **Σαμουήλ**, Η έφεση, (1993) § 193 (Ε) σελ. 61/2.

⁶⁹² **Κεραμεύς/Κουσουλής**, Άσκηση ενδίκων μέσων, κατά παραπεμπτικής, λόγω αναρμοδιότητος αποφάσεων στα ασφαλιστικά μέτρα (Γνμδ) ΝοΒ 45, 416. **Σαμαρτζής**, Η δυνατότητα ασκήσεως ενδίκων μέσων κατά παραπεμπτικής απόφασεως, που εκδόθηκε με τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, Δ. 18, 361 επ. **Βαθρακοκούλης**, ανωτ., (σημ. Νο 451), Άρθρο 699 § 1 σελ. 148.

⁶⁹³ **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, Άρθρο 586 § 1.2.1. σελ. 2452. **Ο ίδιος**, Εισαγωγή στη δικονομική σκέψη, 3η έκδοση, § 4.2. σελ. 331. **Ο ίδιος**, Μαθήματα πολιτικής δικονομίας, Θεμελιακές έννοιες, § 10.2., σελ. 320. **Ο ίδιος**, Μαθήματα πολιτικής δικονομίας, Ένδικα μέσα και ανακοπές (1983) § 8.2. σελ. 184. **Πανταζόπουλος**, Η τριτανακοπή κατά τον ΚΠολΔ (1989) § 5 (β') σελ. 141 επ. (160/1). **Κεραμεύς**, Αστικό δικονομικό δίκαιο, ΙΙ (1986) § 224 σελ. 517. **Μητσόπουλος**, Νδικ 10, 677 επ. **Οικονομόπουλος**, Εγχειρίδιον ΠολΔ, ΙΙ τ. Α' σελ. 140. **Ράμμος**, Εγχειρίδιον ΠολΔ ΙΙ σελ. 1094. **Ο ίδιος**, Στοιχεία ελληνικής ΠολΔ ΙΙ § 9 σελ. 113. **Ο ίδιος**, Εισηγήσεις Α' § 104 (Ι) σημ. 4.

της δεν αναβιώνει η εκκρεμοδικία⁶⁹⁴. Με βάση την παραδοχή αυτή, υποστηρίχθηκε ότι, λόγω του υπάρχοντος κενού στο νόμο, περί του επιτρεπτού ή όχι της ασκήσεως τριτανακοπής κατ' αποφάσεων ασφαλιστικών μέτρων, αφού η ΚΠολΔ 699 ουδέν προβλέπει σχετικώς, θα πρέπει να γίνει ερμηνευτικώς δεκτό, ότι επιτρέπεται η άσκησή της (με το επιχείρημα εκ της αντιδιαστολής - argumentum a contrario)⁶⁹⁵⁶⁹⁶. Η άποψη αυτή δεν πρέπει - κατά τη γνώμη μας - να γίνει δεκτή, διότι ο τρίτος, ο οποίος δεν έλαβε μέρος σε δίκη ασφαλιστικών μέτρων κι ούτε κλήθηκε να παραστεί στη δίκη αυτή, δικαιούται - εφόσον προβάλλει σχετικό έννομο συμφέρον - να ζητήσει, κατά την ΚΠολΔ 696 § 1, την ανάκληση/μεταρρύθμιση της απόφασης ασφαλιστικών μέτρων, η οποία πλήττει τα έννομα συμφέροντά του. Οπότε, ο τρίτος έχει επαρκή έννομη προστασία, με αποτέλεσμα να μην υφίσταται ανάγκη να του δοθεί - ερμηνευτικώς, εκ της ΚΠολΔ 699 - και άλλο ένδικο βοήθημα, δηλαδή η τριτανακοπή⁶⁹⁷.

5. Ένδικα μέσα και ανακλητική αίτηση.

Τα ένδικα μέσα - που αποκλείονται επί αποφάσεων ασφαλιστικών μέτρων, κατά την ΚΠολΔ 699 - διαφέρουν ουσιωδώς από την δυνατότητα ανάκλησης των αποφάσεων αυτών, κατά τις ΚΠολΔ 696-698. Διότι, με την άσκηση των ενδίκων μέσων, αναβιώνει η εκκρεμοδικία που είχε προκαλέσει η άσκηση της αγωγής (ΚΠολΔ 221 § 1 α')^ αντιθέτως, αφότου ανακληθεί η απόφαση των ασφαλιστικών μέτρων, δεν αναβιώνει η εκκρεμοδικία που προκάλεσε η οικεία αίτηση, παρά καταργείται η δίκη των ασφαλιστικών μέτρων⁶⁹⁸. Γι' αυτό και οι συντάκτες του Σχεδίου ΚΠολΔ δεν έκριναν σκόπιμη την καθιέρωση του επιτρεπτού των ενδίκων μέσων στις υποθέσεις ασφαλιστικών μέτρων, παράλληλα με το θεσμό της ανακλήσεως⁶⁹⁹.

II. Απαγόρευση ασκήσεως ενδίκων μέσων.

1. Η ρύθμιση της ΚΠολΔ 699.

Η απόφαση που εκδίδεται επί της αιτήσεως ασφαλιστικών μέτρων, καθώς και επί αιτήσεως ανακλήσεως/μεταρρυθμίσεως αποφάσεως ασφαλιστικών μέτρων, είτε δέχεται είτε απορρίπτει τις αιτήσεις αυτές δεν υπόκειται σε κανένα ένδικο μέσο, τακτικό ή έκτακτο (ανακοπή ερημοδικίας, έφεση, αναίρεση, αναψηλάφηση).

2. Επιτρεπτό αναίρεσεως υπέρ του νόμου.

Μετά προηγηθείσα διαφορετική απόφαση της Ολομέλειας του Ακυρωτικού⁷⁰⁰, κρίθηκε - με νεότερη απόφαση της Ολομέλειας του ίδιου δικαστηρίου - ότι από την αδιάστικτη διατύπωση της ΚΠολΔ 557 § 1, (η οποία παρέχει στον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου το δικαίωμα ν' ασκεί αναίρεση υπέρ του νόμου κατά πάσης αποφάσεως πολιτικών δικαστηρίων), αλλά και το σκοπό που επιδιώκεται με την εν λόγω διάταξη, (ο οποίος συνίσταται στην εξασφάλιση, για λόγους δημοσίου συμφέροντος, πάγιας και ομοιόμορφης ερμηνείας του νόμου), προκύπτει ότι σε αναίρεση υπέρ του νόμου υπόκεινται και οι αποφάσεις επί αιτήσεως ασφαλιστικών μέτρων ή μεταρρυθμίσεως/ανακλήσεως αποφάσεων ασφαλιστικών μέτρων, οι οποίες δεν υπόκεινται στα τακτικά ένδικα μέσα (ανακοπής, ερημοδικίας και εφέσεως), διότι συντρέχει και ως προς τις αποφάσεις αυτές ο ανωτέρω δικαιολογητικός λόγος, για τον οποίο θεσπίζεται το ειδικό ένδικο μέσο της αναίρεσης υπέρ του νόμου⁷⁰¹.

⁶⁹⁴ Πανταζόπουλος, ανωτ. (σημ. Νο 530), σελ. 160.

⁶⁹⁵ Ράμμος, Εγχειρίδιον ΠολΔ, III § 580 IV σελ. 1813.

⁶⁹⁶ Για το ότι το επιχείρημα argumentum a contrario χρησιμοποιείται, ως ερμηνευτική μέθοδος, σε περίπτωση κατά την οποία διαπιστώνεται κενό στο νόμο (vacuum legis) βλ.: Σημαντήρα, ΓενΑ, (1980) περιθ. αριθ. 175, 180. Σπυριδάκη, ΓενΑ, (1985) § 27 (αδ) σελ. 68. Μπέη, Εισαγωγή στη δικονομική σκέψη, 3η έκδοση, § 5 σελ. 369 επ.

⁶⁹⁷ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, Άρθρο 699 § 4.3. σελ. 216.

⁶⁹⁸ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, Άρθρο 699 § 1 σελ. 212.

⁶⁹⁹ Τζίφρας, ανωτ. (σημ. Νο 379), σελ. 87.

⁷⁰⁰ ΑΠ-Ολομ-47/1990 ΝοΒ 39, 245=ΕΕΝ 57, 609=Δ.22, 1055.

⁷⁰¹ ΑΠ-Ολομ-13/1999 Δ.30, 651 με εκτενείς παρατηρήσεις Κ. Μπέη= ΕλΔ 40, 753=ΔΕΝ 55,

3. Επιτρεπτό εφέσεως κατ' αποφάσεως επί υποθέσεως ασφαλιστικών μέτρων νομής/κατοχής.

Η ΚΠολΔ 699, απαγορεύοντας την άσκηση ενδίκων μέσων κατ' αποφάσεων ασφαλιστικών μέτρων ορίζει ότι αυτό ισχύει, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά στο νόμο. Η επιφύλαξη αυτή τέθηκε, διότι η ΚΠολΔ 734 § 3 ορίζει ότι επί υποθέσεων ασφαλιστικών μέτρων νομής ή κατοχής, επιτρέπεται ν' ασκηθεί έφεση ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου, κατά της σχετικής απόφασης του Ειρηνοδικείου. Πάντως και επί των οικείων αποφάσεων του Πολυμελούς Πρωτοδικείου, που δικάζει ως δευτεροβάθμιο δικαστήριο, τις εφέσεις επί των ειρηνοδικειακών αποφάσεων (ΚΠολΔ 18 αριθ. 1), δεν επιτρέπεται ν' ασκηθεί ανακοπή ερημοδικίας, αναίρεση⁷⁰² και αναψηλάφηση.

4. Ανεπίτρεπτο ένδικο μέσο κατ' αποφάσεων ασφαλιστικών μέτρων Ειρηνοδικείων, όταν δικάζουν ως δικαστήρια της κύριας δίκης.

Οι αποφάσεις ασφαλιστικών μέτρων των Ειρηνοδικείων - εκτός εκείνων περί νομής ή κατοχής - επί διαφορών για τις οποίες έχουν καθ' ύλην αρμοδιότητα (βλέπε την ΚΠολΔ 683 § 2 σε συνδυασμό με τις ΚΠολΔ 14 § 1 α', β' και 15), δεν υπόκεινται σε ένδικα μέσα⁷⁰³.

Άρθρο 700

ΚΕΙΜΕΝΟ ΝΟΜΟΥ.

§1. Η απόφαση που διατάζει ασφαλιστικό μέτρο εκτελείται κατά τις διατάξεις της αναγκαστικής εκτέλεσης.

§2. Η εκτέλεση του μέτρου που έχει διαταχθεί γίνεται χωρίς να εκδοθεί απόγραφο, με βάση αντίγραφο ή απόσπασμα της απόφασης που το διατάζει, χωρίς να απαιτείται προηγούμενη κοινοποίηση αντιγράφου της. Στις περιπτώσεις όμως των άρθρων 728 και 731 έως 735 απαιτείται η επίδοση επιταγής, και άλλη πράξη εκτελέσεως δεν μπορεί να γίνει πριν περάσουν είκοσι τέσσερις ώρες από την επίδοσή της.

§3. Η προσωρινές διαταγές που αναφέρονται στο Άρθρο 691 § 2, εκτελούνται μόλις καταχωριστούν, κάτω από την αίτηση ή στα πρακτικά, με βάση σημείωση του δικαστή που τις εξέδωσε και, αν πρόκειται για πολυμελές δικαστήριο, του προέδρου του.

§4. Η εκτέλεση των διατάξεων των αποφάσεων για ασφαλιστικά μέτρα, που αφορούν τα δικαστικά έξοδα, γίνεται με βάση αντίγραφο τους και ύστερα από κοινοποίηση αντιγράφου της απόφασης σε εκείνον κατά του οποίου στρέφεται η αίτηση, είκοσι τέσσερις ώρες πριν από την εκτέλεση.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

I. Η έννοια της «αναγκαστικής εκτέλεσης» στη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων.

1. Η έννοια της αναγκαστικής εκτελέσεως στην κοινή αναγκαστική εκτέλεση.
2. Η απόφαση των ασφαλιστικών μέτρων, ως «πρόδρομο» της απόφασης επί της

1184=ΤοΣ 2/1999, 253. **Από τη σχετική βιβλιογραφία βλ.: Γεσίου-Φαλτσή.** Το παραδεκτό της αναιρέσεως υπέρ του νόμου κατά αποφάσεως ασφαλιστικών μέτρων, ΝοΒ 39, 1017=Αρμ 1990, 1036. **Μπέη,** Αναίρεση υπέρ του νόμου σε περίπτωση απόφασης ασφαλιστικών μέτρων, Δ. 22, 1055. **Ταμπάκη,** Ένδικα μέσα κατ' αποφάσεων ασφαλιστικών μέτρων. Εκδίκασις κατά διαδικασίαν διάφορον της τηρητέας. Αναίρεσις υπέρ του νόμου. Μεταστροφαι της νομολογίας, ΔΕΝ 55 (1999), σελ. 1169 επ.

⁷⁰² ΑΠ 555/1991 ΕΛΔ 32, 1236. ΑΠ 605/1984 ΕΕΝ 52, 287=ΝοΒ 33, 438=ΕΛΔ 26, 16=Δ. 16, 656. ΑΠ 1515/1980 ΝοΒ 29, 886. ΑΠ 1517/1980 ΕΕΝ 48, 538. ΑΠ 1208/176 ΕΕΝ 44, 377. ΑΠ 591/1975 ΕΕΝ 43, 138=ΑρχΝ ΚΖ, 118. ΑΠ 800/1973 ΕΕΝ 41, 180=ΑρχΝ ΚΕ, 281=ΕΕργΔ 32, 1493=ΝοΒ 22, 219.

⁷⁰³ ΠΠρΕδς 93/1981 Δ.13, 364. ΠΠρΒερ 342/1980 ΕΕΝ 49, 342. ΠΠρΛεβ 23/1974 ΑρχΝ 25, 661.

διαγνωστικής δίκης.

3. Ανάγκη βίαιου καταναγκασμού του καθ' ου και προς «εκτέλεση» απόφασης ασφαλιστικών μέτρων.

4. Η έννοια της ΚΠολΔ 700 § 1.

4.1. Η διαπλαστικότητα της αποφάσεως των ασφαλιστικών μέτρων.

4.2. Οι απόψεις περί του τρόπου κατά τον οποίο θα λάβει νόμιμη υπόσταση το διαταχθέν ασφαλιστικό μέτρο:

4.2.1. Οι αποφάσεις των ασφαλιστικών μέτρων δεν συνιστούν, κατ' αρχήν, εκτελεστούς τίτλους.

4.2.2. Οι αποφάσεις ασφαλιστικών μέτρων - και οι προσωρινές διαταγές - αποτελούν εκτελεστούς τίτλους.

4.3. Η δική μας γνώμη:

4.3.1. Αφετηρία η διαπλαστική φύση της απόφασης ασφαλιστικών μέτρων.

4.3.2. Η εννοιολογική διαφορά της απόφασης αυτής από τις υπόλοιπες διαπλαστικές αποφάσεις.

4.3.2.1. Περιπτώσιολογία εκτελέσεως:

α. Εγγυοδοσία.

β. Προσημείωση υποθήκης.

γ. Συντηρητική κατάσχεση.

δ. Δικαστική μεσεγγύηση.

ε. Προσωρινή επιδίκαση απαιτήσεων.

στ. Προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης.

ζ. Σφράγιση, αποσφράγιση, απογραφή και δημόσια κατάθεση.

II. Νομική φύση της απόφασης των ασφαλιστικών μέτρων.

1. Έννοια της δικαστικής αποφάσεως.

2. Θεμελιώδες στοιχείο της απόφασης των ασφαλιστικών μέτρων.

3. Αντικείμενο της ασκήσεως της δικαιοδοτικής λειτουργίας του Κράτους.

4. Η απόφαση των ασφαλιστικών μέτρων είναι δικαστική απόφαση.

III. Διαδικασία αναγκαστικής εκτέλεσης της απόφασης των ασφαλιστικών μέτρων.

1. Επιταγή προς εκτέλεση: ο κανόνας (ΚΠολΔ 700 § 2 εδάφ. α').

2. Επιταγή προς εκτέλεση: οι εξαιρέσεις (ΚΠολΔ 700 §§ 2 εδάφ. β' και 4).

α. Εκτέλεση αποφάσεων που διατάζουν την προσωρινή επιδίκαση απαίτησης ή την προσωρινή ρύθμιση κατάστασης.

β. Εκτέλεση της διατάξεως των δικαστικών εξόδων.

β.1. Απαιτείται η επίδοση επιταγής;

γ. Εκτέλεση αποφάσεων που διατάζουν τα υπόλοιπα ασφαλιστικά μέτρα.

γ.1. Εγγυοδοσία.

γ.2. Προσημείωση υποθήκης.

γ.3. Συντηρητική κατάσχεση:

γ.3.1. Κινητών πραγμάτων στα χέρια του οφειλέτη (ΚΠολΔ 711).

γ.3.2. Απαιτήσεων ή κινητών στα χέρια τρίτου (ΚΠολΔ 712).

γ.3.3. Ειδικών περιουσιακών στοιχείων (ΚΠολΔ 1022 επ., αναλόγως).

γ.3.4. Πλοίου ή αεροσκάφους (ΚΠολΔ 713).

γ.3.5. Ακινήτου (ΚΠολΔ 714).

γ.4. Δικαστική μεσεγγύηση (ΚΠολΔ 726 § 4).

δ. Εκτέλεση της προσωρινής διαταγής.

IV. Επέκταση της εκτελεστότητας.

V. Εφαρμογή των ΚΠολΔ 914 και 932.

VI. Κήρυξη εκτελεστών στην Ελλάδα αλλοδαπών αποφάσεων, κατά την ελληνική πολιτική δικονομία και τη Διεθνή Σύμβαση των Βρυξελλών.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

I. Η έννοια της «αναγκαστικής εκτέλεσης» στη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων.

1. Η έννοια της αναγκαστικής εκτελέσεως στην κοινή αναγκαστική εκτέλεση.

Αναγκαστική εκτέλεση είναι σύνολο κανόνων του δημοσίου (: δικονομικού) δικαίου, οι οποίοι ρυθμίζουν τα όργανα, τις προϋποθέσεις και την διαδικασία της βίαιης ικανοποίησης

των αστικών απαιτήσεων⁷⁰⁴. Η Πολιτεία παρέχει στο νικητή διάδικο την έννομη δυνατότητα να ζητήσει τη συνδρομή οργάνων της (δικαστικό επιμελητή και υπάλληλο του πλειστηριασμού), προκειμένου να επιτύχει ικανοποίηση της, τελεσιδίκως επιδικασθείσας, απαιτήσεώς του. Τα όργανα αυτά του Κράτους έχουν υπηρεσιακό καθήκον να κινηθούν, στα πλαίσια δεδομένων ex lege προϋποθέσεων και διαδικασιών, προκειμένου να επιτευχθεί σύννομη πραγματοποίηση του διατακτικού της εκτελεστέας απόφασης, με κρατική επιβολή (: manu militari). Μεταξύ δανειστή αφενός, οφειλέτη αφετέρου και οργάνων της αναγκαστικής εκτέλεσης εκ τρίτου, δημιουργείται δημοσίου δικαίου έννομη σχέση, η οποία απορρέει από τον εκτελεστό τίτλο. Επί τη βάση της έννομης αυτής σχέσης: ο δανειστής έχει δημόσια αξίωση, αντλούμενη από το Άρθρο 20 του Συντάγματος, απέναντι στην Πολιτεία, ώστε αυτή - με τ' αρμόδια όργανά της - να λάβει τα προσήκοντα μέτρα, προς ικανοποίηση της αξιώσεώς του. Από το άλλο μέρος, ο οφειλέτης έχει δημοσίου δικαίου υποχρέωση ν' ανεχθεί την επέμβαση των αρμοδίων κρατικών οργάνων στην περιουσία του, με τελικό σκοπό να ικανοποιηθεί η απαίτηση του δανειστή. Πρόκειται για την, δημοσίου δικαίου, έννομη συνέπεια των δικαστικών αποφάσεων και των εκτελεστών τίτλων⁷⁰⁵.

2. Η απόφαση των ασφαλιστικών μέτρων, ως «πρόδρομο» της απόφασης επί της διαγνωστικής δίκης.

Η απόφαση των ασφαλιστικών μέτρων, (ενόψει του θεσμικού προορισμού της να εξασφαλίσει την ασφαλιστέα αξίωση, μέχρι ν' αποκτήσει ο δανειστής εκτελεστό τίτλο), παρεμβάλλεται μεταξύ αφενός της διαγνωστικής δίκης και αφετέρου της αναγκαστικής εκτελέσεως του εκτελεστού τίτλου, που - τυχόν - θα προκύψει από αυτήν. Λειτουργεί δηλαδή είτε ως «πρόδρομο» μέσο της απόφασης που θα εκδοθεί στα πλαίσια της διαγνωστικής δίκης⁷⁰⁶ (λ.χ. με την αυτόματη μετατροπή της εγγραφείσης συντηρητικής κατασχέσεως σε αναγκαστική, ευθύς μόλις εκδοθεί τελεσιδική απόφαση στην αντίστοιχη διαγνωστική δίκη - ΚΠολΔ 722 § 1) είτε ως μέσο, με το οποίο διευκολύνεται η ικανοποίηση της αξιώσεως του δανειστή (λ.χ. με την εγγραφή προσημειώσεως υποθήκης)⁷⁰⁷. Υπό αυτήν την έννοια, η

⁷⁰⁴ **Μπέης**, Μαθήματα πολιτικής δικονομίας, Αναγκαστική εκτέλεση (1984) § 1.1. σελ. 9, **Ο ίδιος**, ΕρμΚΠολΔ, Εισαγωγή, § 16 Π 1 σελ. 108. **Φραγκίστας/Φαλτσή**, Αναγκαστική εκτέλεση, Ι (1978/1986) § 1 Π σελ. 22. **Φαλτσή**, Δίκαιο αναγκαστικής εκτελέσεως, Γενικό μέρος, § 1 2 σελ. 7. **Σταματόπουλος**, Διαφορές του ΚΕΔΕ και δικαιοδοσία διοικητικών δικαστηρίων μετά το ν. 1406/1983, Έρευνα 3 (Έκδοση ΙΔΜΕ), § 2.2.3. σελ. 408/9. **Ο ίδιος**, Η δικαστική προστασία του τρίτου στην αναγκαστική εκτέλεση κατά την ΚΠολΔ 936. (1994) § 3 (2.2.) σελ. 37. **Γεωργίου**, Αναγκαστική εκτέλεση και ασφαλιστικά μέτρα, ΕλΔ 38, σελ. 1465 επ. και ιδίως § Π 1 σελ. 1465. ΜΠρΑθ 14626/1989 Δ. 22, 520.

⁷⁰⁵ **Σταματόπουλος**, Η δικαστική προστασία του τρίτου στην αναγκαστική εκτέλεση, § 3 (2.1.) σελ. 34-36. **Μπρίνιας**, ανωτ. (σημ. Νο 541) § 1 IV σελ. 11. **Αστ. Γεωργιάδης**, Εκτέλεσις και αναγνώρισις δικαστικών αποφάσεων, Αρμ ΚΗ, § III σελ. 601. **Μπέης**, **Μαθήματα** ΠολΔ, Αναγκαστική εκτέλεση, (1977) § 1 σελ. 7. **Ο ίδιος**, ΕρμΚΠολΔ, Εισαγωγή, § 16 Ι 1 σελ. 1056 και Π 1 σελ. 108. **Ο ίδιος**, Μαθήματα ΠολΔ, Θεμελιακές έννοιες, § 13 (1.2.) σελ. 334. **Ο ίδιος**, Εισαγωγή στη δικονομική σκέψη, 3η έκδοση, § 18 (3.3.1.) σελ. 283. **Κονδύλης**, Το δεδικασμένον κατά τον ΚΠολΔ, § 14 ΙΙ 1 σελ. 156 σημ. Νο 41. **Φαλτσή**, Δίκαιο αναγκαστικής εκτελέσεως, § 7 Π 1 σελ. 88 επ. **Η ίδια**, Η αρχή της αναλογικότητας στην αναγκαστική εκτέλεση, ΕλΔ 32, § ΙΙΙ 1 σελ. 284/5. **Δημητρίου**, Η δικαστική αναστολή της αναγκαστικής εκτελέσεως (1993) § 2 ΙΙΙ σελ. 40 υποσημ. Νο 20. Επισημαίνεται πάντως η εμμονή της νομολογίας στη γνώμη ότι η ικανοποίηση της απαιτήσεως του δανειστή με την αναγκαστική εκτέλεση του οικείου τίτλου, αποτελεί άσκηση του - εμπεριεχόμενου στον τίτλο αυτόν - ουσιαστικού δικαιώματός του (βλ. ΑΠ-Ολομ-448/1984 ΝοΒ 33, 60. ΑΠ 110/1982 ΝοΒ 30, 1258=ΕΕΝ 50, 38. ΑΠ 1314/1982 ΕλΔ 24, 413. ΑΠ 152/1989 ΕλΔ 31, 1424. ΑΠ 1096/1988 ΕλΔ 31, 70 με σημ. Μπλάτσιου. ΕφΑθ 9891/1981 ΝοΒ 30, 1479. ΕφΠειρ 1252/1987 ΕλΔ 29, 1679. ΕφΑθ 5235/1985 ΕλΔ 26, 1349).

⁷⁰⁶ **Κεραμεύς/Πολυζωγόπουλος**, Τα ασφαλιστικά μέτρα στο ελληνικό αστικό δικονομικό δίκαιο, στο συλλογικό έργο «Η δραστηριότητα της δικαιοσύνης», (έκδοση ΙΔΜΕ) Ι σελ. 249. **Φαλτσή**, Δίκαιο αναγκαστικής εκτελέσεως, Γενικό μέρος, § 7 VI 2, 3 σελ. 102/3.

⁷⁰⁷ **Φαλτσή**, ανωτ. (σημ. Νο 543) § 7 IV 3 σελ. 103. **Κεραμεύς/Πολυζωγόπουλος**, ανωτ. (σημ. Νο 543) § 2 (Β) σελ. 249.

διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων αποτελεί ενδιάμεση φάση της δικαιοδοτικής λειτουργίας της Πολιτείας, αφού προπαρασκευάζει ή διευκολύνει την περαιτέρω λειτουργία της Πολιτείας, την δικαιοτελεστική, δηλαδή την αναγκαστική εκτέλεση⁷⁰⁸.

3. *Ανάγκη βίαιου καταναγκασμού του καθ' ου και προς «εκτέλεση» απόφασης ασφαλιστικών μέτρων.*

Ολόκληρο το νομοθετικό οικοδόμημα των ασφαλιστικών μέτρων θα ήταν έωλο, αν δεν εξασφαλιζόνταν, ex lege, ο βίαιος καταναγκασμός του καθ' ου προς συμμόρφωση στο διατακτικό της οικείας απόφασης⁷⁰⁹, ακριβώς όπως και στη διαγνωστική δίκη, όπου προβλέπεται ο τρόπος με τον οποίο θα ικανοποιηθεί manu militari, η τελεσιδίκως διαγνωσθείσα αξίωση του ενάγοντος⁷¹⁰.

4. *Η έννοια της ΚΠολΔ 700 § 1.*

Η ΚΠολΔ 700 § 1 ορίζει ότι η απόφαση που διατάζει ασφαλιστικό μέτρο, εκτελείται κατά τις διατάξεις της αναγκαστικής εκτέλεσης.

4.1. *Η διαπλαστικότητα της αποφάσεως των ασφαλιστικών μέτρων.*

Λέχθηκε ανωτέρω⁷¹¹, ότι - ενόψει της διαπλαστικής φύσεως του δικαιώματος για λήψη ασφαλιστικών μέτρων - η επί της σχετικής αιτήσεως δικαστική απόφαση είναι διαπλαστική, η δε συναφής ενέργειά της συνίσταται στο ότι με αυτήν παρέχεται στον αιτούντα η άδεια να λάβει το διατασσόμενο ασφαλιστικό μέτρο, υπό την έννοια να επιδιώξει ώστε το διατακτικό της απόφασης αυτής να λάβει νόμιμη υπόσταση στον εξωτερικό κόσμο⁷¹².

4.2. *Οι απόψεις περί του τρόπου κατά τον οποίο θα λάβει νόμιμη υπόσταση το διαταχθέν ασφαλιστικό μέτρο:*

Ο τρόπος, κατά τον οποίο θα λάβει νόμιμη υπόσταση το διαταχθέν ασφαλιστικό μέτρο, προκάλεσε διχογνωμία:

⁷⁰⁸ **Μητσόπουλος**, Η φύσις του «σημειώματος» περί αναστολής της αναγκαστικής εκτελέσεως κατ' άρθρον 938 § 1 ΚΠολΔ, Αρμ. 1989, § II 6 σελ. 432. **Φαλτσή**, ανωτ. (σημ. Νο 543), § 7 περιθ. αριθ. 17 σελ. 102.

⁷⁰⁹ Βλ. **Φαλτσή**, ανωτ. (σημ. Νο 543) § 7 περιθ. αριθ. 18 σελ. 103. **Κεραμέα/Πολυζωγόπουλο**, ανωτ. (σημ. Νο 543) § 2 (Β) σελ. 249.

⁷¹⁰ Βλ. **Μπρίνια**, Αναγκαστική εκτέλεσις, (2η έκδοση) § 1 επ. σελ. 9 επ. **Φραγκίστα/Φαλτσή**, Αναγκαστική εκτέλεση, I § 1 (II), σελ. 22 και II § 49 (1, 2) σελ. 40. **Μπέη**, Εισαγωγή στη δικονομική σκέψη, 3η έκδοση, § 24 (1.2.) σελ. 349. **Τον ίδιο**, Μαθήματα πολιτικής δικονομίας, Θεμελιακές έννοιες, § 13 (13.1.2.) σελ. 334.

⁷¹¹ Βλ. ανωτέρω υπό το Άρθρο 695 § I (3).

⁷¹² Βλ. και **Παναγόπουλο**, (Δέσμευση και επανάληψη στα ασφαλιστικά μέτρα, 1985, § 644.2. σελ. 86/87), ο οποίος θεωρεί ότι η έκδοση της απόφασης που διατάζει το ασφαλιστικό μέτρο, είναι το αναγκαίο προστάδιο, το οποίο επιφέρει άμεση μεταβολή, αφού δημιουργεί αφενός δικαίωμα προσωρινής διαπλάσεως, που πριν ο αιτών δεν είχε και αφετέρου μία αντίστοιχη υποχρέωση του καθ' ου. Όμως - κατά τον συγγραφέα - ο σκοπός της δικαστικής προσωρινής προστασίας πραγματοποιείται με την εφαρμογή (εκτέλεση) του ασφαλιστικού μέτρου. Γι' αυτό και, κατ' αυτόν, η απόφαση που διατάζει ασφαλιστικό μέτρο έχει ιδιόρρυθμο μικτό (διαπλαστικο-κατανηφιστικό) χαρακτήρα. **Ο Κονδύλης**, [ανωτ. (σημ. Νο 542), § 34 σελ. 391/2], έχει τη γνώμη ότι η απόφαση των ασφαλιστικών μέτρων, διαπλαστικής φύσης, διαφέρει από τις άλλες διαπλαστικές αποφάσεις. Διότι - κατά τον συγγραφέα - αυτή δεν επιφέρει μόνον την σκοπούμενη νομική μεταβολή, αλλά ταυτοχρόνως παρέχει στον ενδιαφερόμενο την εξουσία να προβεί, με μία περαιτέρω νομική πράξη (λ.χ. την εγγραφή της διαταχθείσας προσημείωσης στα οικεία βιβλία), στη διασφάλιση της ουσιαστικής αξιώσεώς του, χωρίς - εξαιτίας της εξουσίας αυτής του ενδιαφερομένου - να μεταλλάσσει ο διαπλαστικός χαρακτήρας της απόφασης των ασφαλιστικών μέτρων.

4.2.1. Οι αποφάσεις των ασφαλιστικών μέτρων δεν συνιστούν, κατ' αρχήν, εκτελεστούς τίτλους.

Υποστηρίζεται⁷¹³, ότι οι αποφάσεις των ασφαλιστικών μέτρων δεν συνιστούν εκτελεστούς τίτλους, υπό την έννοια της ΚΠολΔ 904 § 2, επειδή δεν περιέχουν negotium essentialium των τελευταίων και ειδικότερα δεσμευτική διάγνωση της εκτελεστής αξίωσης του υπέρ ου το ασφαλιστικό μέτρο. Εξαίρεση, κατά τη γνώμη αυτή, αποτελούν,

1) οι αποφάσεις που διατάσσουν προσωρινή επιδίκαση απαίτησης (ΚΠολΔ 728 επ.) και προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης (ΚΠολΔ 731, 732): στις περιπτώσεις αυτές, ναι μεν η απόφαση δεν εξοπλίζεται με εκτελεστότητα, όμως διαπλάσσεται με αυτές μία εκτελεστή υποχρέωση του καθ' ου (: να καταβάλει την προσωρινώς επιδικασθείσα απαίτηση ή να ενεργήσει/παραλείψει/ανεχθεί πράξη, αντιστοίχως)^Λ

2) οι αποφάσεις ασφαλιστικών μέτρων, που καταδικάζουν σε δικαστική δαπάνη και

3) οι προσωρινές διαταγές (ΚΠολΔ 691 § 2), όταν με αυτές διαπλάσσεται εκτελεστή υποχρέωση του καθ' ου.

Αντιθέτως, κατά την ίδια γνώμη, η ΚΠολΔ 700 § 1 δεν αναφέρεται εξ ορισμού στα υπόλοιπα ασφαλιστικά μέτρα (εγγυοδοσία, προσημείωση υποθήκης κ.λ.π.), διότι δεν υφίσταται εννοιολογικώς περιθώριο να εκτελεσθούν οι οικείες δικαστικές αποφάσεις, με άμεση ή έμμεση εκτέλεση. Στις περιπτώσεις αυτές, δεν μπορεί να γίνει λόγος γι' αναγκαστική εκτέλεση, παρά για εφαρμογή (: πραγματοποίηση) του διατακτικού των αποφάσεων αυτών. Επομένως, εφαρμόζονται αναλόγως εκείνες μόνο οι διατάξεις από το χώρο της αναγκαστικής εκτέλεσης, που ανταποκρίνονται στις ανάγκες πραγματοποίησης του ληφθέντος ασφαλιστικού μέτρου.

4.2.2. Οι αποφάσεις ασφαλιστικών μέτρων - και οι προσωρινές διαταγές - αποτελούν εκτελεστούς τίτλους.

Άλλη γνώμη⁷¹⁴, υποστηρίζει ότι εάν, με την απόφαση των ασφαλιστικών μέτρων, διατάχθηκε μέτρο το οποίο απαιτεί συμμόρφωση του οφειλέτη προς ορισμένη απαίτηση του καθ' ου, που προκύπτει από την ανωτέρω απόφαση, τότε η συμμόρφωση αυτή του οφειλέτη επιβάλλει αναγκαστική εκτέλεση και πραγματοποιείται κατά τις διατάξεις των άρθρων 904 επ. ΚΠολΔ, με τις αποκλίσεις που θεσπίζει η ΚΠολΔ 700. Κατά συνέπεια, οι αποφάσεις των ασφαλιστικών μέτρων αποτελούν τίτλους εκτελεστούς, υπαγόμενες - όπως και οι προσωρινές διαταγές της ΚΠολΔ 692 § 2 - στους εκτελεστούς τίτλους της ΚΠολΔ 904 § 1 περίπτ. (ζ').

4.3. Η δική μας γνώμη:

4.3.1. Αφετηρία: η διαπλαστική φύση της απόφασης ασφαλιστικών μέτρων.

Η φύση της απόφασης που διατάζει ασφαλιστικά μέτρα, ως διαπλαστικής, την θέτει εκ προοιμίου εκποδών από τους εκτελεστούς τίτλους της ΚΠολΔ 904 § 2⁷¹⁵. Οι διαπλαστικές

⁷¹³ **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, Άρθρο 700 § 1 σελ. 218-220. **Ο ίδιος**, Αι διαδικασίαι ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου, II σελ. 285 επ. ΜΠρΘεσ 1133/1970 Αρμ. ΚΔ, 467. ΕιρΒολ 33/1976 ΕλΔ 17, 468.

⁷¹⁴ **Οικονομόπουλος/Μαριδάκης**, Γνμδ., ΝοΒ 17, 933 επ. **Μπρίνιας**, ανωτ. (σημ. Νο 541) § 28 (I) σελ. 81. **Φαλτσή**, ανωτ. (σημ. Νο 543) § 7 περιθ. αριθ. 17 σελ. 102. **Ράμμος**, Εγχειρίδιον ΠολΔ III σελ. 1816 επ. **Πίψου**, Αναγκαστική εκτέλεση για παράλειψη ή ανοχή πράξης, κατά το Άρθρο 947 ΚΠολΔ (1992) § 7 II 5 σελ. 245. **Νίκας**, Γενικές διατάξεις ασφαλιστικών μέτρων, Διάγραμμα παραδόσεων (1986) σελ. 55. **Παναγόπουλος**, ανωτ. (σημ. Νο 549) § 644.2 σελ. 86. **Από τη συναφή νομολογία, βλ.:** ΕφΑθ 1287/1976 ΕλΔ 1976, 533. ΕφΑθ 5554/1987 ΕλΔ 30, 796. ΜΠρΘεσ 2585/1969 ΝοΒ 18, 355. ΜΠρΑθ 12494/1975 ΝοΒ 24, 334=ΕΕμπΔ ΚΖ, 434. ΜπρΑθ 2864/1977 ΝοΒ 25, 227. ΠΠρΑθ 30/1977 ΕΕΝ 44, 451. ΜΠρΑθ 16116/1976 ΕΕΝ 44, 272.

⁷¹⁵ **Μπρίνιας**, ανωτ. (σημ. Νο 541) § 1 III σελ. 10/11 και § 14 (1) σελ. 57 υποσημ. αριθ. 19. **Φαλτσή**, ανωτ. (σημ. Νο 543) § 15 περιθ. αριθ. 1 σελ. 227. **Ράμμος**, Στοιχεία ΕλλΠολΔικ II τόμος α' § 20 II Α σελ. 144. ΕφΑθ 443/1981 ΕλΔ 24, 117. ΠΠρΗρ 209/1971 Αρμ ΚΕ^, 738. ΠΠρΗρ 531/1969 Δ.1, 41. ΜΠρΑθ 1453/1986 Δ.18, 260. ΜΠρΑθ 5552/1986 ΕλΔ 28, 1358.

αποφάσεις παράγουν τις έννομες συνέπειές τους (: την διαπλαστική ενέργειά τους) όχι με συνδρομή πολιτειακών οργάνων, (όπως οι κοινοί εκτελεστοί τίτλοι), παρά *ipso iure* (: αυτοδικαίως)⁷¹⁶. Συνεπώς δεν αποτελούν εξ ορισμού εκτελεστούς τίτλους, ακριβώς διότι η ισχύς και η πραγμάτωσή τους αποτελεί *de iure* έννομη συνέπειά τους⁷¹⁷. Εκτελεστούς τίτλους αποτελούν μόνον οι αποφάσεις, των οποίων το διατακτικό πραγματοποιείται αποκλειστικά με τη διαδικασία που θεσμοθετεί ο ΚΠολΔ, στο Όγδοο Βιβλίο του (άρθρα 904 έως 1054)⁷¹⁸.

4.3.2. Η εννοιολογική διαφορά της απόφασης των ασφαλιστικών μέτρων από τις υπόλοιπες διαπλαστικές αποφάσεις.

Η απόφαση των ασφαλιστικών μέτρων, διαπλαστικής φύσης, διαφέρει από τις άλλες διαπλαστικές αποφάσεις. Διότι αυτή δεν επιφέρει μόνο νομική μεταβολή στον εξωτερικό κόσμο, όπως η κοινή διαπλαστική απόφαση, αλλά επιπροσθέτως παρέχει στο νικητή διάδικο και την εξουσία να προβεί, με περαιτέρω νομική πράξη, στη διασφάλιση της αξιώσεώς του, χωρίς - εξαιτίας της προδιαληφθείσας εξουσίας του ενδιαφερομένου - να μεταλλάσσει ο διαπλαστικός χαρακτήρας της⁷¹⁹. Εξάλλου η εν λόγω απόφαση είναι δυνατόν - ενόψει του διατακτικού της - ν' απαιτεί επέμβαση Πολιτειακών Οργάνων, προκειμένου να επέλθει η μεταβολή στον εξωτερικό κόσμο, χωρίς όμως και πάλι ν' αποβάλει τον διαπλαστικό χαρακτήρα της⁷²⁰. Κατά ταύτα, γνώμη μας είναι ότι η απόφαση των ασφαλιστικών μέτρων δεν είναι εκτελεστός τίτλος και επομένως, μόνον αναλογικά θα εφαρμοσθούν οι οικείες διατάξεις

⁷¹⁶ **Μαριδάκης**, Εκτέλεσις αλλοδαπών αποφάσεων, γ' έκδοση, § 6 Ι σελ. 89. **Ευρυγένης**, Ζητήματα εκ της εκτελέσεως και αναγνωρίσεως αλλοδαπών αποφάσεων, Επιστημονική επετηρίδα ΝΟΕ, τ. Ζ' (Μνημόσυνο Γ. Σιμωνέτου) σελ. 330. **Κρίσπη-Νικολετοπούλου**, Αναγνώρισις δεδικασμένου εξ αποφάσεως αλλοδαπού δικαστηρίου αφορώσης εις την προσωπικήν κατάστασιν, ΝοΒ 20 σελ. 4. **Φραγκίστας**, Πνευματική ακύρωσις και λύσις του γάμου, Δ. 5 σελ. 446. ΕφΠατρ 218/1973 ΝοΒ 22, 239.

⁷¹⁷ Βλ. **Καλαβρό**, Ζητήματα δεδικασμένου, διαπλαστικής ενέργειας και τριτανακοπής, ΕλΔ 28 § ΙΙ 2 σελ. 1186-1188. **Τον ίδιο**, Τα υποκειμενικά όρια των ενεργειών των διαπλαστικών αποφάσεων και των παρεπομένων ενεργειών των δικαστικών αποφάσεων, Δ 14 σελ. 351 επ. **Τον ίδιο**, Περί του δεδικασμένου των, κατά την διαδικασίαν των γαμικών διαφορών εκδιδόμενων αποφάσεων, Δ.6, 615 επ. **Κονδύλης**, ανωτ. (σημ. Νο 549) § 14 ΙΙ 3 σελ. 153 επ. **Μπέη**, Εισαγωγή στη δικονομική σκέψη, (3η έκδοση) § 3.4. σελ. 284/5. **Τον ίδιο**, Η έννοια, η λειτουργία και η φύσις της δικαστικής αποφάσεως, (1972), § 1 ΙΙΙ 5 σελ. 50 επ. ΑΠ 36/1987 αδημ.

⁷¹⁸ **Μπρίνιας**, ανωτ. (σημ. Νο 541) § 1 ΙΙ και ΙΙΙ σελ. 10/11. **Αστ. Γεωργιάδης**, Εκτέλεσις και αναγνώρισις αλλοδαπών αποφάσεων, Αρμ. ΚΗ' § ΙΙΙ σελ. 601. **Ράμμος**, ανωτ. (σημ. Νο 552) ΙΙ τόμος α' § 20 ΙΙ Α σελ. 144. **Ο ίδιος**, Εγχειρίδιον ΠολΔ ΙΙΙ § 350 σελ. 1345. **Κεραμεύς**, Αστικό δικονομικό δίκαιο ΙΙ (1986) § 58 σελ. 125-6. **Μαριδάκης**, ανωτ. (σημ. Νο 553) σελ. 89. **Φαλτσή**, ανωτ. (σημ. Νο 543) § 15 περιθ. αριθ. 1 σελ. 226.

⁷¹⁹ **Κονδύλης**, ανωτ. (σημ. Νο 549) § 34 σελ. 391/2.

⁷²⁰ **Κονδύλης**, ανωτ. (σημ. Νο 556). **Πρβλ.** επί της *actio pauliana* (ΑΚ 939, 943 § 1), η οποία - υπό το νομικό καθεστώς προ του νόμου 2298/1995 - οδηγούσε σε έκδοση διαπλαστικής απόφασης, μολονότι έπρεπε να επακολουθήσει επαναφορά των πραγμάτων στην προηγούμενη κατάσταση, με καταδίκη του τρίτου (κατά την ΚΠολΔ 949 § 1) να επαναμεταβιβάσει το απαλλοτριωθέν πράγμα στον οφειλέτη, ώστε ο δανειστής να δυνηθεί να προβεί σε κατάσχεσή του (βλ. σχετικώς: **Χ. Παπαδάκη**, Η φύσις της αγωγής περί καταδολιεύσεως δανειστών και αι συνέπειαι αυτής, Δ.7 § 4 σελ. 253-5. **Δεληγιάννη/Κορνηλάκη**, Ενοχικό δίκαιο, ειδικό μέρος ΙΙΙ, 1992, §§ 410 και 411 σελ. 390/391). Τούτο, διότι η αναγκαιότητα αναγκαστικής εκτέλεσης (προς επαναφορά των πραγμάτων στην προηγούμενη κατάσταση) της διαπλαστικής αυτής απόφασης δεν συνεπάγεται αναγκαίως και αλλοίωση του διαπλαστικού χαρακτήρα της, αφού προδήλως αναφέρεται σε παρεπόμενο ζήτημα και συγκεκριμένα στην εκτέλεση της απόφασης. Το ζήτημα όμως αυτό, ως παρεπόμενο, δεν είναι ικανό *ab initio* να μεταβάλει τη φυσιογνωμία της απόφασης αυτής, από διαπλαστική σε καταψηφιστική (Χ. Παπαδάκης, ανωτ. σελ. 255). **Ο Παναγόπουλος**, ανωτ. (σημ. Νο 549, § 644.2 σελ. 86/7) χαρακτηρίζει την απόφαση των ασφαλιστικών μέτρων ως ιδιόρρυθμη διαπλαστικο-καταψηφιστική, ακριβώς επειδή απαιτείται κατά το νόμο, για την πραγμάτωσή της, αναγκαστική εκτέλεσή της.

του Ογδού Βιβλίου του ΚΠολΔ, όπου - για την πραγμάτωση της διάπλασης στον εξωτερικό κόσμο - απαιτείται η συνδρομή των κανόνων της κοινής αναγκαστικής εκτέλεσης⁷²¹.

4.3.2.1. Περιπτώσιολογία εκτελέσεως:

α. Εγγυοδοσία (ΚΠολΔ 704 σε συνδ. με 162 επ.).

Όταν ο καθ' ου υποχρεώνεται να παράσχει, ως ασφαλιστικό μέτρο, εγγυοδοσία, τότε πρόκειται εκδήλως περί καταδίκης σε πράξη, η οποία δεν μπορεί να γίνει από τρίτον, αφού το εάν θα παράσχει ή όχι την διαταχθείσα εγγυοδοσία, εξαρτάται αποκλειστικά από τη βούλησή του (ΚΠολΔ 946 § 1). Το τελευταίο αυτό Άρθρο ρυθμίζει τα μέσα εκτέλεσης προς επιχείρηση πράξης παράδοσης πράγματος από τον οφειλέτη⁷²². Εξάλλου, το πότε μία πράξη εξαρτάται αποκλειστικά από τη βούληση του υποχρέου, είναι ζήτημα το οποίο καθορίζεται είτε από το ουσιαστικό δίκαιο είτε από τη φύση της πράξης είτε από τις ιδιαίτερες συμφωνίες των μερών⁷²³. Κρίσιμη παράμετρος πάντως, προς επίλυση του ζητήματος αυτού είναι το συμφέρον του δανειστή, όταν αυτός απαιτεί να επιχειρηθεί η πράξη μόνον από συγκεκριμένο οφειλέτη⁷²⁴. Κατά τη γνώμη μας, επί καταδίκης του καθ' ου η αίτηση ασφαλιστικών μέτρων προς παροχή εγγυοδοσίας, ο τελευταίος και μόνον είναι - δυνάμει της οικείας δικαστικής απόφασης - υποχρεωμένος να εκτελέσει το διαταχθέν ασφαλιστικό μέτρο. Οπότε είναι, αναλογικώς, εφαρμοστέα η ΚΠολΔ 946 § 1 και εντεύθεν θα χωρήσει έμμεση εκτέλεση, προκειμένου να υποχρεωθεί ο καθ' ου να προχωρήσει ο ίδιος στην εκτέλεση της πράξης⁷²⁵. Τούτο, διότι η αναγκαστική εκτέλεση προς επιχείρηση πράξης, η οποία δεν μπορεί να γίνει από τρίτον, δεν επιτυγχάνεται με βίαιη επέμβαση των αρμοδίων Πολιτειακών Οργάνων (: των δικαστικών επιμελητών - βλ. την ΚΠολΔ 927), παρά μόνον με μέσα ψυχολογικού εκβιασμού του οφειλέτη, προκειμένου να καμφθεί η αντιτιθέμενη βούλησή του και να εξαναγκασθεί αυτός να συμμορφωθεί στο διατακτικό της σχετικής απόφασης⁷²⁶. Οπότε, το δικαστήριο των ασφαλιστικών μέτρων έχει υπηρεσιακό καθήκον και αυτεπαγγέλτως⁷²⁷, υποχρεώνοντας τον καθ' ου σε παροχή εγγυοδοσίας, να τον καταδικάσει, με την ίδια απόφασή του σε χρηματική ποινή υπέρ του δανειστή και προσωπική κράτηση, σε περίπτωση κατά την οποία δεν εκτελέσει την υποχρέωσή του αυτή. Ο νικήσας διάδικος θα κοινοποιήσει στον καθ' ου αντίγραφο ή απόσπασμα της απόφασης με επιταγή προς εκτέλεση (ΚΠολΔ 700 § 2 εδάφ. β', αναλόγως), ο δε τελευταίος είναι υποχρεωμένος εντός είκοσι τεσσάρων ωρών από την επομένη (βλ. την ΚΠολΔ 144 § 1) της επίδοσης της επιταγής ή από τη λήξη της παρασχεθείσας σχετικώς προθεσμίας από το δικαστήριο (βλ. την ΚΠολΔ 915) να παράσχει

⁷²¹ Βλ. **Τζίφρα**, Ασφαλιστικά μέτρα (1985) Κεφ. Γ' § 7 σελ. 143. **Μπέη**, ΕρμΚΠολΔ, Άρθρο 700 § 1.1. σελ. 219.

⁷²² **Μπρίνιας**, ανωτ. (σημ. Νο 541), υπό το Άρθρο 945 § 217 II σελ. 610/1.

⁷²³ **Μπρίνιας**, ανωτ. (σημ. Νο 541) υπό το Άρθρο 946 § II σελ. 616. **Φραγκίστας/Φαλτσή**, Αναγκαστική εκτέλεση II (1985) § 50 II 3 σελ. 55. **Πίψου**, ανωτ. (σημ. Νο 551) § 5 II υποσημ. αριθ. 22 σελ. 160.

⁷²⁴ **Φραγκίστας/Φαλτσή**, ανωτ. (σημ. Νο 560) § 50 III σελ. 54.

⁷²⁵ **Φραγκίστας/Φαλτσή**, ανωτ. (σημ. Νο 560) § 50 III σελ. 54. **Μπρίνιας**, ανωτ. (σημ. Νο 541), υπό το Άρθρο 941 § 202 I σελ. 581.

⁷²⁶ **Φραγκίστας/Φαλτσή**, ανωτ. (σημ. Νο 560) § 50 II 3 σελ. 54/5 και § 52 II 2 σελ. 77/8. **Ράμμος**, Στοιχεία ΕλλΠολΔικ II § 35 IV A σελ. 178. **Ο ίδιος**, Εισηγήσεις (1969) § 179 σελ. 438. **Ο ίδιος**, Εγχειρίδιον ΠολΔικ III § 374 II Γ (ββ') σελ. 1413, § 384 II A σελ. 1434 και § 375 Γ (ββ') σελ. 1419. **Μπρίνιας**, ανωτ. (σημ. Νο 541) § 202 (I) σελ. 582, § 222 I σελ. 618 υποσημ. αριθ. 9 και § 227 IV σελ. 629. **Κεραμεύς**, Τρόπος υπολογισμού της χρηματικής ποινής επί αναγκαστικής εκτελέσεως προς παράλειψιν πράξεως, στο «Χάρισμα εις Δημ. Δεληβάνη», Επιστημονική επετηρίς ΝΟΕ, τ. I (2) σελ. 77/8. **Πίψου**, ανωτ. (σημ. Νο 551) § 5 II σελ. 158-160. ΕφΑθ 2222/1998, αδημ. **Αντιθέτως: Μπέης**, (Μαθήματα ΠολΔικ, Αναγκαστική εκτέλεση, 1977, § 14 σελ. 71), ο οποίος ονομάζει αναπληρωματική την εκτέλεση της ΚΠολΔ 946.

⁷²⁷ (ΚΠολΔ 946 § 1). **Φραγκίστας/Φαλτσή**, ανωτ. (σημ. Νο 560) σελ. 54, όπου και παραπομπές σε συναφή βιβλιογραφία και νομολογία, στην υποσημ. αριθ. 63. **Μπρίνιας**, ανωτ. (σημ. Νο 541), υπό το Άρθρο 946 § V σελ. 617.

την εγγυοδοσία, με τους τρόπους που καθορίζει η απόφαση ή οι ΚΠολΔ 163 και 164. Εφόσον δεν συμμορφωθεί προς το περιεχόμενο της απόφασης στην ανωτέρω προθεσμία, τότε τίθενται σ' εφαρμογή τα διαταχθέντα μέτρα έμμεσης εκτέλεσης και ο νικήσας διάδικος δικαιούται να προβεί σε αναγκαστική εκτέλεση της διάταξης της απόφασης περί καταβολής χρηματικής ποινής, κατά τις ΚΠολΔ 951 επ. και της διάταξης περί προσωπικής κρατήσεως του καθ' ου, κατά τις ΚΠολΔ 1047 επ.⁷²⁸⁷²⁹. Ο νικήσας διάδικος δικαιούται, εφόσον το επιθυμεί, να προσφύγει εκ νέου στο δικαστήριο των ασφαλιστικών μέτρων και, επικαλούμενος - ως νέο γεγονός - την μη παροχή της διαταχθείσας εγγυοδοσίας από τον καθ' ου, να ζητήσει κατά την ΚΠολΔ 696 § 3, τη μεταρρύθμιση της πρώτης απόφασης, ώστε να διαταχθεί εις βάρος του αντιδίκου του νέο, πλέον επαχθές, ασφαλιστικό μέτρο (προσημείωση υποθήκης ή συντηρητική κατάσχεση)⁷³⁰.

β. Προσημείωση υποθήκης (ΚΠολΔ 706).

Επί αποφάσεως η οποία διατάσσει την προσημείωση υποθήκης, η διάπλαση που επέρχεται στον εξωτερικό χώρο, βάσει της αποφάσεως αυτής, πραγματοποιείται με την εγγραφή της προσημείωσης στα οικεία βιβλία (ΑΚ 1276, 1268), κατόπιν σχετικής αιτήσεως του υπέρ ου το ασφαλιστικό αυτό μέτρο (ΑΚ 1305). Συνεπώς, στην περίπτωση αυτή, δεν πρόκειται προδήλως για αναγκαστική εκτέλεση των ΚΠολΔ 904 επ.⁷³¹.

γ. Συντηρητική κατάσχεση (ΚΠολΔ 707 επ.).

Η απόφαση που διατάζει, ως ασφαλιστικό μέτρο, τη συντηρητική κατάσχεση περιουσιακών στοιχείων του καθ' ου, εκτελείται κατά τις - περί αναγκαστικής εκτελέσεως - διατάξεις του ΚΠολΔ, οι οποίες εφαρμόζονται αναλόγως⁷³².

δ. Δικαστική μεσεγγύηση (ΚΠολΔ 725 επ.).

Δικαστική μεσεγγύηση είναι η υλική και νομική δέσμευση αντικειμένων, το οποίο είναι περιεχόμενο εριζόμενης χρηματικής ή μη παροχής. Η δέσμευση αυτή διατάσσεται από το δικαστήριο, ως ασφαλιστικό μέτρο και εκτελείται από δικαστικό επιμελητή, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις του ΚΠολΔ⁷³³.

ε. Προσωρινή επιδίκαση απαιτήσεων (ΚΠολΔ 728 επ.).

Προσωρινή επιδίκαση της απαίτησης είναι η πιθανολόγηση ότι ισχύει η εριζόμενη έννομη σχέση - που, περιοριστικά⁷³⁴, διαγράφει η ΚΠολΔ 728 § 1 - και η προσωρινή παροχή μέρους από την απαίτηση που απορρέει από την εν λόγω έννομη σχέση⁷³⁵. Η απόφαση η οποία

⁷²⁸ Πρβλ. **Μπρίνια**, ανωτ. (σημ. Νο 541), υπό το Άρθρο 946 § 222 I και II σελ. 618/9.

⁷²⁹ 566 Βλ. όμως **Μπέη**, [ΕρμΚΠολΔ, Άρθρο 700 § 1.1. σελ. 219 και § 3.2. σελ. 221/2, **Τζίφρας**, ανωτ. (σημ. Νο 558) Κεφ. Β § 3 σελ. 116], κατά τους οποίους, αν ο καθ' ου δεν παράσχει την διαταχθείσα εγγυοδοσία, τότε θα επιδιωχθεί από τον αντίδικό του μεταρρύθμιση της απόφασης των ασφαλιστικών μέτρων, ώστε να διαταχθεί εις βάρος εκείνου, άλλο - επαχθέστερο - ασφαλιστικό μέτρο (: προσημείωση υποθήκης ή αναγκαστική κατάσχεση περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη).

⁷³⁰ Βλ. τις παραπομπές της σημείωσης Νο 566.

⁷³¹ **Μπρίνιας**, ανωτ. (σημ. Νο 541) υπό το Άρθρο 904 § 28 (1) σελ. 82. **Μαριδάκης/Οικονομόπουλος**, Γνμδ, ΝοΒ 17 σελ. 933 επ. **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, Άρθρο 700 § 1.1. σελ. 219. **Τζίφρας**, ανωτ. (σημ. Νο 558) Κεφ. Γ' § 7 σελ. 143/4.

⁷³² **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, Άρθρο 700 § 1.1. σελ. 219. **Τζίφρας**, ανωτ. (σημ. Νο 558) Κεφ. Δ' § 22 σελ. 171.

⁷³³ **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, Ε^Α Κεφάλαιο (Δικαστική μεσεγγύηση) § 1 σελ. 587. **Τζίφρας**, ανωτ. (σημ. Νο 558) Κεφ. Ε^Α § 1 σελ. 223.

⁷³⁴ **Τζίφρας**, ανωτ. (σημ. Νο 558) Κεφ. ΣΤ' § 2 σελ. 40. **Βερνάρδος**, Πολιτική δικονομία, 2η έκδοση, (1972) Βιβλίο ΣΤ', Τμήμα 3ο, Κεφ. Α' σελ. 430. ΜΠρΘεσ 3811/1981 ΝοΒ 30, 87. **Αντιθέτως: Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, Άρθρο 728 § 4.2. σελ. 669 επ. Βλ. και ΜΠρΑθ 14447/1997 ΕΛΔ 39, 212.

⁷³⁵ **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, Κεφ. ΣΤ' (Προσωρινή επιδίκαση απαιτήσεων), § 1.1. σελ. 623.

επιδικάζει προσωρινώς απαίτηση, εκτελείται κατά τις σχετικές διατάξεις του ΚΠολΔ⁷³⁶, αναλόγως εφαρμοζόμενες⁷³⁷.

στ. Προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης (ΚΠολΔ 731 επ.).

Η προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης - όπως διαγράφεται στις ΚΠολΔ 731 και 732, δηλαδή είτε ως ενέργεια/παράλειψη/ανοχή ορισμένης (υλικής ή νομικής) πράξης από τον καθ' ου, είτε ως λήψη προσωρινώς μέτρων διαπλαστικού χαρακτήρα, αντιστοίχως - είναι η διάπλαση η οποία συντελείται προσωρινώς στην εριζόμενη έννομη σχέση των διαδίκων, ώστε να παρασχεθεί στον αιτούντα δικαστική προστασία, μέχρι να επιλυθεί (οριστικά και) τελεσίδικα το διαφιλονικούμενο δικαίωμα στην αντίστοιχη διαγνωστική δίκη⁷³⁸. Η απόφαση, η οποία διατάζει προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης, εκτελείται κατά τις οικείες διατάξεις του ΚΠολΔ, που εφαρμόζονται αναλόγως⁷³⁹.

στ.1. Ειδικότερα:

a. Αν το διατακτικό της απόφασης καταδικάζει τον καθ' ου σε πράξη που μπορεί να γίνει από τρίτον, τότε εφαρμόζεται η ΚΠολΔ 945, διαφορετικά εφαρμόζεται η ΚΠολΔ 946,

b. Αν το διατακτικό της απόφασης καταδικάζει τον καθ' ου σε παράλειψη ή ανοχή πράξης, τότε εφαρμόζεται η ΚΠολΔ 947,

c. Αν το διατακτικό της απόφασης καταδικάζει τον καθ' ου σε παράδοση κινητού ή ακινήτου πράγματος, εφαρμόζονται οι ΚΠολΔ 941 - 944 και

d. Αν το διατακτικό της απόφασης καταδικάζει τον καθ' ου σε παράδοση ή απόδοση τέκνου, τότε εφαρμόζεται η ΚΠολΔ 950.

ζ. Σφράγιση, αποσφράγιση, απογραφή και δημόσια κατάθεση (ΚΠολΔ 737, 738).

Οι αποφάσεις που διατάσσουν τ' ανωτέρω ασφαλιστικά μέτρα, εκτελούνται κατά τις διατάξεις του Ογδού Κεφαλαίου του ΚΠολΔ, οι οποίες εφαρμόζονται αναλόγως⁷⁴⁰.

II. Νομική φύση της απόφασης των ασφαλιστικών μέτρων.

1. Έννοια της δικαστικής απόφασεως.

Δικαστική απόφαση είναι η πράξη του δικαστηρίου, η οποία περιέχει κρίση για τη ζητούμενη δικαστική προστασία και επιφέρει τις συνέπειες από την κρίση αυτή⁷⁴¹.

2. Θεμελιώδες στοιχείο της απόφασης των ασφαλιστικών μέτρων.

Σημειώθηκε ανωτέρω το θεμελιώδες στοιχείο της απόφασης των ασφαλιστικών μέτρων: αυτή αφορά το διαπλαστικό αίτημα του πληττομένου διαδίκου, προς παροχή προσωρινής δικαστικής προστασίας και συνεπώς με αυτή το δικαστήριο αποφαινεται δεσμευτικά - ως εκ του νόμου αρμόδιο προς τούτο Πολιτειακό Όργανο - περί του εάν θα επέλθει ή όχι η αιτούμενη προσωρινή διάπλαση, στα πλαίσια διαδικασίας, η οποία εξασφαλίζει ακρόαση και υπεράσπιση όλων των ενδιαφερομένων⁷⁴².

Αποστολόπουλος, Ο Πρόεδρος Πρωτοδικών, 1960, § 402 σελ. 515.

⁷³⁶ Τζίφρας, ανωτ. (σημ. Νο 558) Κεφ. ΣΤ' § 11 σελ. 268/9. Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, Κεφ. ΣΤ' (Προσωρινή επιδίκαση απαιτήσεων) § 3.8. σελ. 632/3.

⁷³⁷ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, Άρθρο 700 § 1.1. σελ. 219-220.

⁷³⁸ Βλ. Μπέη, ΕρμΚΠολΔ, Κεφ. Ζ' (Προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης) § 1 σελ. 706. Τζίφρας, ανωτ. (σημ. Νο 558) Κεφ. Ζ' § 1 σελ. 270. Βερνάρδο, ανωτ. (σημ. Νο 571) Κεφ. Β' (α) σελ. 435.

⁷³⁹ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, Άρθρο 700 § 1.1. σελ. 219-220.

⁷⁴⁰ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, Άρθρο 700 § 1.1. σελ. 219-220.

⁷⁴¹ Κεραμεύς, Αστικό δικονομικό δίκαιο, Γενικό μέρος, (II, 1986) § 109 σελ. 281. Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, Κεφ. Θ' (Απόφασις) § II 1 σελ. 1258. Ο ίδιος, Η έννοια, λειτουργία και φύσις της δικαστικής αποφάσεως (1972) § 1 III 10 σελ. 71. Ο ίδιος, Εισαγωγή στη δικονομική σκέψη, 3η έκδοση, § 1 (3.3.1.) σελ. 37. Κονδύλης, ανωτ. (σημ. Νο 556) § 5 II 1 σελ. 52/3. Αστ. Γεωργιάδης, Εισαγωγή και θεμελιώδεις έννοιες αστικού δικονομικού δικαίου, 1997, § 6 II 1 σελ. 99. Ράμμος, Εγχειρίδιον I § 196 (I) σελ. 525. Ο ίδιος, Στοιχεία ΕλλΠολΔικ, § 139 σελ. 398.

⁷⁴² Βλ. ανωτέρω, υπό το Άρθρο 699 § II.

3. Αντικείμενο της ασκήσεως της δικαιοδοτικής λειτουργίας του Κράτους.

Η άσκηση της δικαιοδοτικής λειτουργίας του Κράτους συνίσταται στη δεσμευτική διάγνωση των εννόμων σχέσεων από ουδέτερο και ανεξάρτητο δικαστήριο, στα πλαίσια διαδικασίας, η οποία εξασφαλίζει την ακρόαση και υπεράσπιση όλων των ενδιαφερομένων⁷⁴³.

4. Η απόφαση των ασφαλιστικών μέτρων είναι δικαστική απόφαση.

Υπό τα δεδομένα αυτά, καθίσταται - κατά τη γνώμη μας - φανερό ότι η απόφαση των ασφαλιστικών μέτρων είναι δικαστική απόφαση, με την οποία το Κράτος ασκεί δικαιοδοτική λειτουργία⁷⁴⁴.

III. Διαδικασία αναγκαστικής εκτέλεσης της απόφασης των ασφαλιστικών μέτρων.

1. Επιταγή προς εκτέλεση: ο κανόνας (ΚΠολΔ 700 § 2 εδάφ. α').

Η επιταγή προς εκτέλεση (της ΚΠολΔ 924 εδάφ. α') είναι η εξώδικη διαδικαστική πράξη, που περιέχει έγγραφη πρόσκληση του επισπεύδοντος προς τον καθ' ου η εκτέλεση, με την οποία καλείται ο τελευταίος να εκπληρώσει εκουσίως την (δικαστικώς - και άρα δεσμευτικώς - διαγνωσθείσα) υποχρέωσή του, είτε προς ικανοποίηση χρηματικής αξίωσης του επισπεύδοντος (: επιταγή προς πληρωμή) είτε προς ικανοποίηση κάθε άλλης απαίτησης του επισπεύδοντος (: επιταγή προς εκτέλεση)⁷⁴⁵. Η επιταγή αποτελεί την πρώτη πράξη της αναγκαστικής εκτέλεσης και, ταυτοχρόνως, την προδικασία της⁷⁴⁶. Η ΚΠολΔ 924 ορίζει ότι η διαδικασία της αναγκαστικής εκτέλεσης αρχίζει αφότου επιδοθεί στον καθ' ου αντίγραφο του απογράφου, με επιταγή προς εκτέλεση. Κατ' εξαίρεση, κατά ρητή επιταγή της ΚΠολΔ 700 § 2 εδάφ. α', η εκτέλεση της απόφασης που διατάζει ασφαλιστικό μέτρο, δεν προϋποθέτει - κατ' αρχήν - επίδοση απογράφου με επιταγή προς εκτέλεση, παρά μόνον επίδοση στον καθ' ου αντιγράφου ή αποσπάσματος της οικείας απόφασης, χωρίς ν' απαιτείται και προηγούμενη επίδοση της απόφασης αυτής στον τελευταίο⁷⁴⁷.

⁷⁴³ **Μπέης**, Εισαγωγή στη δικονομική σκέψη, 3η έκδοση, § 2 (2.1.) σελ. 27. **Ο ίδιος**, Μαθήματα πολιτικής δικονομίας, Θεμελιακές έννοιες, 1984, § 1 (1.2.2.), σελ. 45. **Ο ίδιος**, στο συλλογικό έργο «Δικονομία των ιδιωτικών διαφορών», 1999, § 9.5.2.11. σελ. 170 επ. **Βερβεσός**, ανωτ. (σημ. Νο 1) § II (Ζ') σελ. 550/1. **Κονδύλης**, ανωτ. (σημ. Νο 556) § 5 (I, 2) σελ. 51. **Νίκας**, Γενικές διατάξεις ασφαλιστικών μέτρων, (Πολυγραφημένο διάγραμμα παραδόσεων), (1986), σελ. 34.

⁷⁴⁴ **Κονδύλης**, ανωτ. (σημ. Νο 556) § 34 σελ. 391/2. **Νίκας**, ανωτ. (σημ. Νο 580) σελ. 33/4. **Πίψου**, ανωτ. (σημ. Νο 551) § 7 II 5 σελ. 246 επ. **Αλεπάκος**, Η δικαστική απόφαση στα ασφαλιστικά μέτρα, Δ. 25 § Β' I 1 σελ. 1062 επ. **Μακρής**, Η συνταγματικότητα των ασφαλιστικών μέτρων - Η φύση και τ' αποτελέσματα της αποφάσεως για ασφαλιστικά μέτρα, Δ. 10 § III σελ. 715/6. **Βερβεσός**, ανωτ. (σημ. Νο 1) § II (Ζ') σελ. 550/1. Βλ. και **Μητσόπουλο**, Νδικ 1971, 336. **Αντιθέτως: Μπέης**, Έννοια και χαρακτήρ των ασφαλιστικών μέτρων, Δ.1 σελ. 395, **Ο ίδιος**, Αι διαδικασίαι ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου, II § 4 αριθ. 14 σελ. 285. **Ο ίδιος**, ΕρμΚΠολΔ, Άρθρο 691 § 3.3. σελ. 107. **Ο ίδιος**, Η ανίσχυρος διαδικαστική πράξις, 1968, § 4 II 6 σελ. 142. **Ο ίδιος**, Η έννοια, λειτουργία και φύσις της δικαστικής αποφάσεως, σελ. 64. **Ο ίδιος**, Η διάκρισις της δικαστικής αποφάσεως από της διοικητικής πράξεως, Επιθ. Δημ.Δικ και Διοικ.Δ., τ. 15 (1971) σελ. 117 επ. **Ο ίδιος**, Εισαγωγή στη δικονομική σκέψη, 3η έκδοση, §§ 2.1.5. και 2.2. σελ. 28-29. Ο σ. δέχεται ότι η απόφαση των ασφαλιστικών μέτρων συνιστά απλή διαταγή του δικαστηρίου με διοικητικό χαρακτήρα. **Ράμμος**, Στοιχεία ΕλλΠολΔ, 4η έκδοση, III § 12 VII σελ. 60.

⁷⁴⁵ **Μπρίνιας**, ανωτ. (σημ. Νο 541) Άρθρο 924 § 114 σελ. 301. **Φαλτσή**, ανωτ. (σημ. Νο 543) § 29 περιθ. αριθ. 1. **Ράμμος**, Στοιχεία ΕλλΠολΔ II § 24 II σελ. 161. **Φραγκίστας/Φαλτσή**, Αναγκαστική εκτέλεση I § 29 I 1 σελ. 155. **Αστ. Γεωργιάδης**, Εισαγωγή και θεμελιώδεις έννοιες αστικού δικονομικού δικαίου, 1997, § 8 I 4 (γ') σελ. 139. ΕφΛαρ 1057/1989 ΝοΒ 39, 98. ΕφΑθ 4387/1981 ΕλΔ 1982, 487.

⁷⁴⁶ **Μπρίνιας**, ανωτ. (σημ. Νο 541) § 113 III σελ. 299. **Φαλτσή**, ανωτ. (σημ. Νο 543) § 29 περιθ. αριθ. 1 σελ. 425/6. **Φραγκίστας/Φαλτσή**, ανωτ. (σημ. Νο 582).

⁷⁴⁷ **Μπρίνιας**, ανωτ. (σημ. Νο 541) § 81 σελ. 223 και § 113 IV σελ. 300/1. **Πίψου**, ανωτ. (σημ. Νο 551) § 7 V σελ. 274. **Φαλτσή**, ανωτ. (σημ. Νο 544) § 29 περιθ. αριθ. 1. **Τζίφρας**, ανωτ. (σημ.

2. Επιταγή προς εκτέλεση: οι εξαιρέσεις (ΚΠολΔ 700 §§ 2 εδάφ. β' και 4).

Η ΚΠολΔ 926 § 1 εδάφ. α' ορίζει ότι, πριν παρέλθουν τρεις ημέρες από την επομένη της επιδόσεως της επιταγής προς εκούσια συμμόρφωση στο περιεχόμενο του εκτελεστού τίτλου, δεν επιτρέπεται να γίνει περαιτέρω πράξη αναγκαστικής εκτελέσεως (κατάσχεση κ.λ.π) επί ποινή ακυρότητας της σχετικής πράξης της εκτελεστικής διαδικασίας. Η διάταξη αυτή θεσμοθετεί προπαρασκευαστική δικονομική προθεσμία, από λόγους εύνοιας προς τον οφειλέτη⁷⁴⁸. Ελέγχθη ανωτέρω, ότι η εκτέλεση της απόφασης των ασφαλιστικών μέτρων συντελείται κατά κανόνα χωρίς την κοινοποίηση (απογράφου και) επιταγής της ΚΠολΔ 924. Επομένως, στις αποφάσεις αυτές δεν τίθεται ζήτημα παρελεύσεως της τριήμερης προθεσμίας της ΚΠολΔ 926, αφού αυτή είναι ανεφάρμοστη, κατά κανόνα⁷⁴⁹. Όπου όμως, όπως ήδη τονίστηκε⁷⁵⁰, το ασφαλιστικό μέτρο που διατάχθηκε συνίσταται σε πράξη/παράλειψη/ανοχή του καθ' ου, τότε του παρέχεται εκ του νόμου η ευχέρεια εκούσιας συμμόρφωσης, με την καθιέρωση προθεσμίας από την επίδοση της επιταγής ή την κοινοποίηση της απόφασης.

Ειδικότερα:

α. Εκτέλεση αποφάσεων που διατάζουν την προσωρινή επιδίκαση απαίτησης ή την προσωρινή ρύθμιση κατάστασης.

Οι αποφάσεις με τις οποίες διατάσσεται, ως ασφαλιστικό μέτρο, η προσωρινή επιδίκαση απαίτησης (ΚΠολΔ 728) ή η προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης (ΚΠολΔ 731, 732), εκτελούνται μετά πάροδο είκοσι τεσσάρων (24) ωρών από την επομένη (ΚΠολΔ 144 § 1) της επιδόσεως προς τον καθ' ου επιταγής προς εκτέλεση⁷⁵¹. Μετά την πάροδο της προθεσμίας αυτής, εγκύρως χωρεί η αναγκαστική εκτέλεση, με τα μέσα που ορίζονται στην ΚΠολΔ 951 § 1. Η εν λόγω επιταγή δεν επιτρέπεται - με ποινή ακυρότητας, που συνάγεται ερμηνευτικώς - να επιδοθεί κατά το χρονικό διάστημα από 1ης μέχρι και 31ης Αυγούστου (ΚΠολΔ 940 Α). Σε περίπτωση κατά την οποία επιχειρηθεί πράξη αναγκαστικής εκτελέσεως εντός της ανωτέρω εικοσιτετράωρης προθεσμίας, τότε προκαλείται αυτοδίκαιη ακυρότητα της πράξης αυτής (κατά την ΚΠολΔ 159 αριθμός 1), επειδή η ΚΠολΔ 700 § 2 με τη φράση «δεν μπορεί να γίνει» χρησιμοποιεί έκφραση αυτοδύναμη με την ακυρότητα⁷⁵².

No 558), Κεφ. Α' § 21 σελ. 65. **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, Άρθρο 700 § 3 σελ. 221 επ. **Ράμμος**, Εγχειρίδιον, ΙΙΙ σελ. 1370. **Αστ. Γεωργιάδης**, ανωτ. (σημ. No 582) σελ. 140. ΕφΑθ 7728/1977 ΑρχΝ ΚΘ, 626. ΕφΑθ 1679/1991 ΕλΔ 33, 888. ΕφΑθ 2821/1988 ΕλΔ 31, 149.

⁷⁴⁸ **Μπρίνιας**, ανωτ. (σημ. No 514) § 126 σελ. 320. **Φαλτσή**, ανωτ. (σημ. No 544) § 30 περιθ. αριθ. 1. **Φραγκίστας/Φαλτσή**, ανωτ. (σημ. No 582) § 29 ΙΙ 1 σελ. 159.

⁷⁴⁹ **Μπρίνιας**, ανωτ. (σημ. No 541) § 128 σελ. 324.

⁷⁵⁰ ΠρΑνΕπ σελ. 421.

⁷⁵¹ **Μπρίνιας**, ανωτ. (σημ. No 541) § 114 ΙV σελ. 300/1. **Πίψου**, ανωτ. (σημ. No 551) § 7 V σελ. 274/5. **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, Άρθρο 700 § 3.10 σελ. 224. **Τζίφρας**, ανωτ. (σημ. No 558) σελ. 65. ΕφΑθ 2821/1988 ΕλΔ 31, 149. ΕφΑθ 3574/1992 ΕλΔ 35, 145. ΕφΑθ 1679/1991 ΕλΔ 33, 888. ΜΠρΒολ 48/1993 Δ.25, 739. ΜΠρΛιβ 31/1996 ΑρχΝ 48, 227. ΜΠρΑθ 342/1996 ΕΕμπΔ 47, 126. ΜΠρΑθ 7813/1972 ΑρχΝ ΚΓ, 887. ΜΠρΑθ 957/1979 ΝοΒ 28, 556.

⁷⁵² **Μπρίνιας**, ανωτ. (σημ. No 541) § 128 σελ. 325. **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, Άρθρο 700 § 3.10 σελ. 224. ΜΠρΑθ 957/1979 ΝοΒ 28, 556. **Π ρ β λ κ α ι**: ΑΠ-Ολομ-1331/1985 ΕλΔ 26/1133=ΝοΒ 34/1569=ΑρχΝ 1985/767=EEN 1985/884, ΑΠ-Ολομ-963/1985 ΝοΒ 33/1406=ΕλΔ 26/1128=ΑρχΝ 1985/765=EEN 1985/874=Δ. 1986/369, ΑΠ 521/1987 EEN 1988/169= ΝοΒ 1988/1213, **Διαμαντόπουλο**, Venire contra factum proprium (Μορφές, έννομες συνέπειες και δικονομική μεταχείριση της αντιφατικής δικονομικής συμπεριφοράς του διαδίκου), ΕλΔ 39 § ΙΙΙ 1 (Α) σελ. 1764/5, **Τον ίδιο**, Σχόλιο της ΑΠ 5/1988 ΕλΔ 40/58, **Μακρίδου**, Η αόριστη αγωγή και οι δυνατότητες θεραπείας της (1996) σημ. 82 σελ. 77, **Την ίδια**, Η διάκριση απαράδεκτης και νόμω αβάσιμης αγωγής στα πλαίσια της αοριστίας, Αρμ. 1995, 288 επ. (και ιδίως σελ. 293 Ι). **Μπέη**, Η κατάθεση των προτάσεων των διαδίκων και των αποδεικτικών εγγράφων μετά το ν. 1649/1986, Δ.1986 σελ. 747 επ. (και ιδίως σελ. 750).

Εν προκειμένω εφαρμόζεται και η ΚΠολΔ 926 § 2 (περί ετησίας προθεσμίας από την επίδοση της επιταγής προς επίσπευση της αναγκαστικής εκτέλεσης), βάσει επιχειρήματος αντλούμενου από την ΚΠολΔ 700 § 1⁷⁵³.

β. Εκτέλεση της διατάξεως των δικαστικών εξόδων (ΚΠολΔ 700 § 4).

Η αναγκαστική εκτέλεση της διατάξεως της αποφάσεως ασφαλιστικών μέτρων περί δικαστικών εξόδων, χωρεί αφότου παρέλθουν είκοσι τέσσερις ώρες από την επίδοση στον οφειλέτη αντιγράφου της αποφάσεως αυτής (ΚΠολΔ 700 § 4). Η διάταξη αυτή, κατά μία άποψη δεν απειλεί ακυρότητα σε περίπτωση παραβιάσεώς της και επομένως, η εκτέλεση της διατάξεως περί δικαστικών εξόδων, χωρίς να προηγηθεί επίδοση της οικείας απόφασης στον οφειλέτη ή άροδος της ανωτέρω προθεσμίας, επιφέρει ακυρότητα μόνον εφόσον συντρέξει (περιουσιακή ή δικονομική) βλάβη του τελευταίου (ΚΠολΔ 159 αριθ. 3)⁷⁵⁴. Όμως, η παροχή στον οφειλέτη της εικοσιτετράωρης προθεσμίας προς εκούσια συμμόρφωση στο διατακτικό της απόφασης, τάσσεται στο νόμο επί ποινή ακυρότητας της εκτέλεσης, η οποία θα επιχειρηθεί εντός της προθεσμίας αυτής (ΚΠολΔ 700 § 2 εδάφ. β'. Πρβλ. και την αντίστοιχη ΚΠολΔ 926 § 1). Εξάλλου, η προθεσμία αυτή πρέπει οπωσδήποτε να παρέλθει και επί εκτελέσεως της διατάξεως περί δικαστικών εξόδων (ΚΠολΔ 700 § 4). Αλλά, για να τρέξει η προθεσμία αυτή, απαιτείται - ως αφετήριο γεγονός της, κατ' επιταγή του νόμου (ΚΠολΔ 700 § 4) - η επίδοση της σχετικής απόφασης (με επιταγή προς εκτέλεση) στον καθ' ου. Οπότε, παρέπεται ότι απαιτείται αναγκαίως, προκειμένου να χωρήσει έγκυρη αναγκαστική εκτέλεση της διατάξεως περί δικαστικών εξόδων, επίδοση της οικείας απόφασης στον οφειλέτη και άροδος της ανωτέρω προθεσμίας. Πριν, επομένως, επισυμβούν τ' ανωτέρω δύο νομικά γεγονότα, η επιχειρούμενη αναγκαστική εκτέλεση θα είναι αυτοδικαίως άκυρη, κατά διορθωτική ερμηνεία της ΚΠολΔ 700 § 4⁷⁵⁵.

β.1. Απαιτείται η επίδοση επιταγής;

Αμφισβητείται εάν, επί αναγκαστικής εκτελέσεως της διατάξεως περί δικαστικών εξόδων, απαιτείται και επίδοση επιταγής στον οφειλέτη, προς εκούσια συμμόρφωσή του στο περιεχόμενο του οικείου εκτελεστού τίτλου.

Κατά μία άποψη⁷⁵⁶ - η οποία καθ' ημάς είναι η ορθή - εφόσον ο νόμος αξιώνει την επίδοση στον οφειλέτη αντιγράφου της απόφασης, δεν δικαιολογείται τελολογικώς ο αποκλεισμός της επιταγής παραπόδας του επιδοτέου αντιγράφου της απόφασης αυτής. Συνεπώς, ο αποκλεισμός αυτός θα οφείλεται προδήλως σε παραδρομή (κι όχι βούληση) του νομοθέτη, εν όψει και του ότι η έναρξη της προθεσμίας των εικοσιτεσσάρων ωρών απαιτείται - όπως άλλωστε και οι ΚΠολΔ 700 § 2 εδάφ. β' και 926 § 1 ορίζουν - την επίδοση επιταγής.

Κατ' αντίθετη άποψη⁷⁵⁷, εφόσον ο νόμος δεν διακρίνει, παρέπεται και ότι δεν απαιτείται επίδοση επιταγής.

γ. Εκτέλεση αποφάσεων που διατάζουν τα υπόλοιπα ασφαλιστικά μέτρα.

γ.1. Εγγυοδοσία.

Περί αυτής έγινε ήδη εκτενώς λόγος ανωτέρω⁷⁵⁸.

⁷⁵³ Μπρίνιας, ανωτ. (σημ. Νο 541) § 128 σελ. 325.

⁷⁵⁴ Μπρίνιας, ανωτ. (σημ. Νο 541) § 128 σελ. 325

⁷⁵⁵ Περί διορθωτικής ερμηνείας κανόνα δικαίου γίνεται λόγος, όταν από το κείμενο του κανόνα αυτού, σε σύγκριση με το - ερμηνευτικώς εξαγόμενο - νόημά του, συνάγεται ότι απαιτείται να γίνει διόρθωση του γράμματος του νόμου [βλ. Παπαστερίου ΓενΑ τ. Ι/α (1994) περιθ. αριθ. 234. Σημαντήρα, ΓενΑ (1980) περιθ. αριθ. 170. Σταθόπουλο, στο συλλογικό έργο «Εισαγωγή στο αστικό δίκαιο» (1992) § 1 IV 3 (β, ζζ') σελ. 91/2. Σπυριδάκη, ΓενΑ (1985) § 26 (α) σελ. 65. Απ. Γεωργιάδη, ΓενΑ (1996) περιθ. αριθ. 89].

⁷⁵⁶ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, Άρθρο 700 § 4.2. σελ. 226.

⁷⁵⁷ Μπέης, Αι διαδικασίαι ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου, Ι σελ. 287 επ. Οικονομόπουλος, Εγχειρίδιον ΠολΔικ, σελ. 313. Μπρίνιας, ανωτ. (σημ. Νο 541) § 113 IV 2 σελ. 300. ΜΠρΘεσ 193/1973 Αρμ ΚΗ, 831.

⁷⁵⁸ Βλ. ανωτέρω, υπό το Άρθρο 700 § Ι (4.3.2.1.).

γ.2. Προσημείωση υποθήκης.

Η προσημείωση υποθήκης εγγράφεται στα οικεία βιβλία υποθηκών, που τηρούνται στα αρμόδια κατά τόπο Γραφεία Υποθηκών (ΑΚ 1333, 1334), όπως και η υποθήκη, με την μνεία όμως ότι το συγκεκριμένο ακίνητο προσημειώνεται.

Την εγγραφή της προσημείωσης δικαιούται να ζητήσει οποιοσδήποτε, για τον εαυτό του ή άλλον, εφόσον δικαιολογεί έννομο συμφέρον προς τούτο (ΑΚ 1302, 1303). Ο αιτών την εγγραφή προσκομίζει στον αρμόδιο Υποθηκοφύλακα τ' απαιτούμενα δικαιολογητικά (βλ. τις ΑΚ 1305-1307), οπότε αρχίζει η διαδικασία εγγραφής της προσημείωσης στα οικεία βιβλία, κατά τον τρόπο που διαγράφει το Β. Δ/γμα 533/1963⁷⁵⁹. Ο αιτήσας την εγγραφή της προσημείωσης έχει την υποχρέωση, μέσα σε οκτώ (8) ημέρες από την εγγραφή της, να κοινοποιήσει στον οφειλέτη - εφόσον ο τελευταίος δεν συνέπραξε στην εγγραφή - αντίγραφο της περίληψης που είχε υποβάλει στο Υποθηκοφυλακείο (ΑΚ 1308, αναλόγως)⁷⁶⁰. Η παράλειψη της κοινοποίησης αυτής θεμελιώνει, κατά μία γνώμη⁷⁶¹, δικαίωμα αποζημίωσης του κυρίου του προσημειωθέντος ακινήτου, προς αποκατάσταση της τυχόν ζημίας που υπέστη από την παράλειψη αυτή, χωρίς όμως να επιφέρει και ακυρότητα της εγγραφής της προσημείωσης. Κατά διαφορετική όμως γνώμη⁷⁶², η μη (εμπρόθεσμη) κοινοποίηση της περίληψης αυτής στον οφειλέτη ή η παράλειψη της κοινοποίησης, παρέχει στον τελευταίο το διαπλαστικό δικαίωμα να ζητήσει την ακύρωση της εγγραφής της προσημείωσης, με ακυρωτική ανακοπή, κατά το Άρθρο 702 ΚΠολΔ.

γ.3. Συντηρητική κατάσχεση.

γ.3.1. Κινητών πραγμάτων στα χέρια του οφειλέτη (ΚΠολΔ 711).

Η κατάσχεση αυτή συντελείται κατά τις διατάξεις της αναγκαστικής κατάσχεσης (ΚΠολΔ 954 επ.), χωρίς ν' απαιτείται προηγούμενη επίδοση της απόφασης που τη διατάζει. Αντίγραφο ή περίληψη της κατασχετήριας έκθεσης επιδίδεται στον καθ' ου η κατάσχεση, αν δεν ήταν παρών κατά την επιβολή της, το αργότερο την επόμενη ημέρα, εφόσον κατοικεί στον τόπο της κατάσχεσης, διαφορετικά εντός οκτώ (8) ημερών από αυτήν. Αντίγραφο της έκθεσης κατάσχεσης επιδίδεται από τον δικαστικό επιμελητή στον Ειρηνοδίκη του τόπου της κατάσχεσης, ο οποίος έχει υπηρεσιακό καθήκον να καταχωρίσει περίληψή της σε ειδικό βιβλίο, με αλφαβητικό ευρετήριο εκείνων κατά των οποίων έχει επιβληθεί κατάσχεση. Ο δικαστικός επιμελητής παραδίδει τα κατασχεμένα πράγματα για φύλαξη σε μεσεγγυούχο και ενεργεί κατά τα διαλαμβανόμενα στην ΚΠολΔ 956, η οποία εφαρμόζεται αναλόγως. Αν τα κατασχεμένα είναι μόνο χρήματα, εφαρμόζονται αναλόγως οι ΚΠολΔ 971 επ. Το ίδιο ισχύει αν τα κατασχεμένα είναι αλλοδαπά χρήματα, τα οποία ο υπάλληλος του πλειστηριασμού μετατρέπει σε ελληνικό χρήμα. Αν εκτός από τα χρήματα κατασχέθηκαν και άλλα (κινητά) πράγματα, η διανομή των χρημάτων γίνεται μαζί με το πλειστηρίασμα (ΚΠολΔ 957, αναλόγως).

γ.3.2. Συντηρητική κατάσχεση απαιτήσεων ή κινητών στα χέρια τρίτου (ΚΠολΔ 712).

Η συντηρητική κατάσχεση απαιτήσεων ή κινητών στα χέρια τρίτου γίνεται με επίδοση στον τρίτο αντιγράφου της απόφασης που τη διατάζει με επιταγή να μην εξοφλήσει την

⁷⁵⁹ Βλ. αναλυτικά: **Απ. Γεωργιάδη**, ΕμπρΔ ΙΙ (1993) § 97 περιθ. αριθ. 11 επ. **Σπυριδάκη**, Το δίκαιον της εμπραγμάτου ασφαλείας, (Ανατύπωση της 1ης έκδοσης), §§ 20-23 σελ. 59 έως και 71. **Γαζή**, Η μεταρρύθμιση του συστήματος των τηρουμένων εις τα υποθηκοφυλακεία βιβλίων, εν Δ.Σ.Α., (Διαλέξεις περιόδου 1963-1966), Αθήναι 1967, σελ. 175 επ.=NoB 14, 193. **Βαβούσκο**, Εγχειρίδιον, ΕμπρΔ (1972) σελ. 325 επ. **Βάλληνδα**, ΕρμΑκ, υπό τα άρθρα 1302 έως 1307. **Μπαλή**, ΕμπρΔ §§ 245-248. **Λάλωση**, Το δίκαιον των υποθηκών (1911). **Καράκωστα**, στον ΑΚ Γεωργιάδη/Σταθόπουλου, άρθρα 1302-1307.

⁷⁶⁰ **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, Άρθρο 700 § 3.3. σελ. 222.

⁷⁶¹ **Μπαλής**, ΕμπρΔ, § 247 αριθ. 8. **Καράκωστας**, ανωτ. (σημ. No 596) Άρθρο 1308 περιθ. αριθ. 1. **Απ. Γεωργιάδης**, ανωτ. (σημ. No 596) § 97 περιθ. αριθ. 17. ΠρΘεσ 3103/1964 Αρμ. ΙΗ, 655.

⁷⁶² **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, Άρθρο 700 § 3.3. σελ. 222.

απαίτηση ή να μην παραδώσει τα κινητά, καθώς και με επίδοση μέσα σε οκτώ ημέρες σε εκείνον κατά του οποίου στρέφεται η κατάσχεση εγγράφου στο οποίο αναφέρεται η κατάσχεση που έχει επιβληθεί στα χέρια του τρίτου, διαφορετικά η κατάσχεση είναι άκυρη. Στην κατάσχεση αυτή εφαρμόζονται οι διατάξεις της αναγκαστικής κατάσχεσης απαιτήσεων ή κινητών σε χέρια τρίτου (ΚΠολΔ 982 επ.). Ο τρίτος, εκείνος που επέβαλε την κατάσχεση και ο οφειλέτης έχουν όλες τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα που προβλέπουν οι διατάξεις της αναγκαστικής κατάσχεσης απαιτήσεων ή κινητών στα χέρια τρίτου, και εφαρμόζεται η διαδικασία για την άσκηση ή τη διαφύλαξή τους που ορίζεται στις διατάξεις αυτές.

γ.3.3. Συντηρητική κατάσχεση ειδικών περιουσιακών στοιχείων (ΚΠολΔ 1022 επ., αναλόγως)

Η συντηρητική κατάσχεση ειδικών περιουσιακών στοιχείων γίνεται, όπως και η αναγκαστική, με επίδοση της απόφασης που τη διατάσσει στον καθ' ου οφειλέτη. Αν, για το κατασχόμενο ειδικό περιουσιακό στοιχείο τηρούνται δημόσια βιβλία, τότε προκαλείται αντίστοιχη εγγραφή στο περιθώριο των σχετικών πράξεων που περιέχονται στα ανωτέρω βιβλία. Αν πρόκειται για συντηρητική κατάσχεση απαιτήσεων οι οποίες εξαρτώνται από αντιπαροχή, τότε απαιτείται να συντελεσθεί επίδοση της οικείας αποφάσεως και στον τρίτο/οφειλέτη της κατασχόμενης απαίτησης (ΚΠολΔ 1025, αναλόγως)⁷⁶³.

γ.3.4. Συντηρητική κατάσχεση πλοίου ή αεροσκάφους (ΚΠολΔ 713).

Η συντηρητική κατάσχεση πλοίου, αεροσκάφους ή εμπράγματος δικαιώματος επάνω σ' αυτά στα χέρια του οφειλέτη ή τρίτου γίνεται με επίδοση στον οφειλέτη αντιγράφου της απόφασης που διατάζει την κατάσχεση. Αν πρόκειται για κατάσχεση πλοίων νηολογημένων στην Ελλάδα ή αεροσκαφών που είναι γραμμένα σε μητρώο το οποίο τηρείται στην Ελλάδα, αντίγραφο της απόφασης επιδίδεται και στην αρχή που τηρεί το νηολόγιο ή το μητρώο. Αν η συντηρητική κατάσχεση γίνεται στα χέρια τρίτου, αντίγραφο της απόφασης που τη διατάζει επιδίδεται και στον τρίτο. Η παραγγελία για την επίδοση αντιγράφου της απόφασης που διατάζει τη συντηρητική κατάσχεση πρέπει να προσδιορίζει το πλοίο, το αεροσκάφος ή το εμπράγματο δικαίωμα το οποίο κατάσχεταται και το ποσό για το οποίο γίνεται η συντηρητική κατάσχεση. Η αρχή που τηρεί το νηολόγιο ή το μητρώο αεροσκαφών εγγράφει τη συντηρητική κατάσχεση στο νηολόγιο ή στο μητρώο των αεροσκαφών^Λ για την εγγραφή, την εξάλειψη και τη σειρά των εγγραφών εφαρμόζονται οι διατάξεις της αναγκαστικής κατάσχεσης.

γ.3.5. Συντηρητική κατάσχεση ακινήτου (ΚΠολΔ 714).

Η συντηρητική κατάσχεση ακινήτου ή εμπράγματος δικαιώματος επάνω σ' αυτό στα χέρια του οφειλέτη γίνεται με κοινοποίηση αντιγράφου της απόφασης που διατάζει την κατάσχεση στον οφειλέτη και στην αρχή που είναι αρμόδια να τηρεί το βιβλίο κατασχεσεων της περιφέρειας του τόπου όπου βρίσκεται το ακίνητο. Η παραγγελία για την επίδοση αντιγράφου της απόφασης που διατάζει τη συντηρητική κατάσχεση πρέπει να προσδιορίζει το ακίνητο ή το εμπράγματο δικαίωμα που κατάσχεταται και το ποσό για το οποίο γίνεται η συντηρητική κατάσχεση. Η αρχή που τηρεί το βιβλίο κατασχεσεων εγγράφει χωρίς υπαίτια καθυστέρηση τη συντηρητική κατάσχεση στο βιβλίο κατασχεσεων. Για την εγγραφή, την εξάλειψη και τη σειρά των εγγραφών εφαρμόζονται οι διατάξεις της αναγκαστικής κατάσχεσης.

γ.4. Δικαστική μεσεγγύηση (ΚΠολΔ 726 § 4).

Η απόφαση που διατάζει δικαστική μεσεγγύηση εκτελείται αμέσως, χωρίς ν' απαιτείται προηγούμενη επίδοσή της (ΚΠολΔ 726 § 4). Κατά ρητή νομοθετική παραπομπή, εκ της ΚΠολΔ 727, οι διατάξεις των άρθρων 709 (: συντηρητική κατάσχεση πλοίου ή αεροσκάφους), 711 (: τρόπος συντηρητικής κατάσχεσης στα χέρια του οφειλέτη), 715 (: συνέπειες συντηρητικής κατασχεσεως), 720 (: συνέπειες συντηρητικής κατασχεσεως πλοίου ή αεροσκάφους), 721 (: δεύτερη συντηρητική κατάσχεση) και 722 § 1 (: μετατροπή της

⁷⁶³ Μπένης, ΕρμΚΠολΔ, Άρθρο 700 § 3.6. σελ. 223.

συντηρητικής σε αναγκαστική κατάσχεση) εφαρμόζονται αναλόγως και επί δικαστικής μεσεγγυήσεως.

Παρατηρούμε ότι και επί μεσεγγυήσεως ακινήτου εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις της συντηρητικής κατασχέσεως κινητού, αφού η ΚΠολΔ 727 δεν παραπέμπει και στην ΚΠολΔ 714, η οποία ρυθμίζει τον τρόπο της συντηρητικής κατάσχεσης ακινήτου⁷⁶⁴. Πάντως, αν πρόκειται για μεσεγγυήση ακινήτων, πλοίων ή αεροσκαφών, η σχετική απόφαση πρέπει να επιδίδεται, αντιστοίχως, στον υποθηκοφύλακα ή στη δημόσια αρχή, η οποία τηρεί το νηολόγιο ή το μητρώο αεροσκαφών, για να ενημερώσουν τα δημόσια βιβλία κατασχέσεων (ΚΠολΔ 715 § 3 σε συνδ. με 727)⁷⁶⁵. Αν πρόκειται για μεσεγγυήση πλοίου ή αεροσκάφους, η σχετική απόφαση κοινοποιείται, αντιστοίχως, στον λιμενάρχη ή στον αερολιμενάρχη προκειμένου να λάβουν γνώση αυτής και ν' αρχίσει (αν δεν έλαβαν γνώση κατ' άλλον τρόπο) η ευθύνη τους για τον απόπλου ή την απογείωση του μεσεγγυηθέντος (ΚΠολΔ 720 σε συνδ. 727)⁷⁶⁶. Σε περίπτωση κατά την οποία διορίσθηκε, ως μεσεγγυούχος, τρίτο πρόσωπο, τότε η μεσεγγυήση επιβάλλεται με την κοινοποίηση της σχετικής αποφάσεως προς τον διορισθέντα τρίτον μεσεγγυούχο και τον καθ' ου οφειλέτη. Είναι βεβαίως αληθές ότι η ΚΠολΔ 727 δεν παραπέμπει ευθέως και σαφώς στην ΚΠολΔ 712 (η οποία ρυθμίζει τον τρόπο συντηρητικής κατασχέσεως στα χέρια τρίτου), όμως επιβάλλεται η ανάλογη εφαρμογή της διάταξης αυτής και επί μεσεγγυήσεως, ενόψει του ότι η ΚΠολΔ 727 παραπέμπει στην ΚΠολΔ 715, η οποία στην παράγραφο 2 εδάφ. β', προϋποθέτει την επίδοση της απόφασης στον τρίτο⁷⁶⁷.

δ. Εκτέλεση της προσωρινής διαταγής.

Ιδιαίτερως ρυθμίζεται η εκτέλεση των κατ' Άρθρο 691 § 2 ΚΠολΔ προσωρινών διαταγών. Επειδή οι διαταγές αυτές χαρακτηρίζονται από το κατεπείγον της εκτέλεσής τους, η ΚΠολΔ 700 § 3 ρητώς ορίζει ότι εκτελούνται μόλις καταχωρισθούν κάτω από την αίτηση ή στα πρακτικά, με βάση σημείωση του δικαστή που τις εξέδωσε και, αν πρόκειται για πολυμελές δικαστήριο, του Προέδρου του. Δεν απαιτείται, επομένως, επίδοση επιταγής ή αντιγράφου των πρακτικών ή του σημειώματος ή η τήρηση προθεσμίας⁷⁶⁸. Εφ' όσον η προσωρινή διαταγή προβλέπει εγγυοδοσία από μέρους του αιτούντος (ΚΠολΔ 701), απαιτείται η προηγούμενη καταβολή της εγγυοδοσίας, κατά τις ΚΠολΔ 163 επ.⁷⁶⁹.

IV. Επέκταση της εκτελεστότητας.

Η ΚΠολΔ 919 αριθ. 1 ορίζει ότι, η αναγκαστική εκτέλεση γίνεται, όταν πρόκειται για δικαστικές αποφάσεις, υπέρ και κατά των προσώπων, για τα οποία ισχύει το δεδικασμένο (ΚΠολΔ 325 έως και 329) και κατά των προσώπων που απέκτησαν τη νομή ή κατοχή του επιδίκου πράγματος κατά τη διάρκεια της δίκης (πρβλ. και την ΚΠολΔ 225) ή μετά το τέλος της.

Αντιστοίχως, κατ' ανάλογη εφαρμογή της ΚΠολΔ 919 αριθ. 1 και επί αποφάσεως ασφαλιστικών μέτρων, η απόφαση αυτή εκτελείται και κατ' εκείνων 1) που έγιναν ειδικοί διάδοχοι των διαδίκων όσο διαρκούσε η δίκη ή μετά το τέλος της, εκείνων που νέμονται ή κατέχουν το πράγμα στο όνομα κάποιου διαδίκου ή διαδόχου του (βλ. την ΑΚ 997), αδιάφορο αν πρόκειται για σχέσεις εμπράγματα ή ενοχικές⁷⁷⁰, εκτός αν ο τρίτος απέκτησε

⁷⁶⁴ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, Άρθρο 700, § 3.9. σελ. 224.

⁷⁶⁵ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, Άρθρο 700 § 3.9. σελ. 224. Τζίφρας, Ασφαλιστικά μέτρα, (1985), Κεφ. Ε' § 14 σελ. 236.

⁷⁶⁶ Τζίφρας, ανωτ. [σημ. Νο 599 (γ)] σελ. 236.

⁷⁶⁷ Τζίφρας, ανωτ. [σημ. Νο 599 (γ)] σελ. 236/7.

⁷⁶⁸ Μπρίνιας, ανωτ. (σημ. Νο 541) § 113 IV 3 σελ. 301 και § 128 αριθ. 3 σελ. 325. Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, Άρθρο 700 § 3.12 σελ. 225.

⁷⁶⁹ Μπρίνιας, ανωτ. (σημ. Νο 541) § 113 IV 3 σελ. 301. Τζίφρας, ανωτ. (σημ. Νο 558) σελ. 66.

⁷⁷⁰ Βλ. Μπρίνιας, ανωτ. (σημ. Νο 541) § 89 I 3 σελ. 241 επ. Φραγκίστα/Φαλτσή, ανωτ. (σημ. Νο 582) I § 28 III 1 (δ-στ) σελ. 139/140. Φαλτσή, ανωτ. (σημ. Νο 544) § 28 περιθ. αριθ. 16-17 σελ. 393-5.

δικαιώματα, σύμφωνα με τις διατάξεις του ουσιαστικού δικαίου, με μεταβίβαση από μη δικαιούχο (ΚΠολΔ 325) και 2) των μελών του -διαδίκου- νομικού προσώπου (ΚΠολΔ 329)⁷⁷¹.

V. Εφαρμογή των ΚΠολΔ 914 και 932.

Οι διατάξεις αυτές εφαρμόζονται αναλόγως και επί αποφάσεων που διέταξαν ασφαλιστικά μέτρα⁷⁷².

VI. Κήρυξη εκτελεστών στην Ελλάδα αλλοδαπών αποφάσεων, κατά την ελληνική πολιτική δικονομία και τη Διεθνή Σύμβαση των Βρυξελλών.

1. Κατά την ερμηνεία και εφαρμογή της ΚΠολΔ 905, γίνεται δεκτό - από τη θεωρία και τη νομολογία - ότι κηρύσσονται στην Ελλάδα εκτελεστές και αποφάσεις αλλοδαπών δικαστηρίων, οι οποίες διατάσσουν ασφαλιστικά μέτρα, υπό την προϋπόθεση ότι υφίστανται οι προϋποθέσεις των ΚΠολΔ 905 και 323⁷⁷³.

2. Νομολογήθηκε⁷⁷⁴, ότι η αίτηση προς κήρυξη εκτελεστής στην Ελλάδα, αλλοδαπής απόφασης ασφαλιστικών μέτρων είναι απορριπτέα ως απαράδεκτη, για έλλειψη δικαιοδοσίας, στην περίπτωση κατά την οποία επιδιώκεται - με τα διαταχθέντα ασφαλιστικά μέτρα - η δέσμευση αντικειμένων που βρίσκονται εκτός της επικρατείας του δικαστηρίου που τα διατάσσει.

Εξάλλου, υποστηρίζεται η άποψη, ότι ασφαλιστικά μέτρα διατάσσονται από τα ελληνικά δικαστήρια και όταν το αντικείμενό τους βρίσκεται εκτός της επικρατείας τους ή - σε περίπτωση πλοίου - όταν αυτό βρίσκεται είτε σε διεθνή ύδατα είτε σε χωρικά ύδατα άλλης Πολιτείας⁷⁷⁵. Αλλά και στο πεδίο εφαρμογής της Διεθνούς Συμβάσεως των Βρυξελλών, έχει γίνει δεκτή η γνώμη ότι μπορούν να διαταχθούν ασφαλιστικά μέτρα, τα οποία δεν θα εκτελεστούν στο έδαφος της Χώρας, όπου εδρεύει το δικαστήριο που τα διέταξε⁷⁷⁶ ΕφΠαρισίων 19-3-1987 Ε.Κ.Κ 1988291, 295 αριθ. 5 [Αναφέρουν **οι Κεραμεύς/Κρεμλής/Ταγαράς**, Η σύμβαση των Βρυξελλών για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων όπως ισχύει στην Ελλάδα, Ερμηνεία κατ' Άρθρο, (1989), σελ. 202 σημ. 19]. Δεδομένου όμως ότι από μόνη της η υποβολή αιτήσεως για την κήρυξη εκτελεστή στην Ελλάδα αλλοδαπής απόφασης ασφαλιστικών μέτρων, φανερώνει προδήλως αδυναμία να εκτελεστούν τα μέτρα αυτά στη Χώρα που διατάχθηκαν, παρέπεται αναγκαίως ότι, μόνον αν γίνει δυνατή η αντίθετη άποψη, θα είναι πρακτικώς εφαρμόσιμη η παραδοχή περί δυνατότητας κηρύξεως εκτελεστών στην Ελλάδα και των αλλοδαπών αποφάσεων ασφαλιστικών μέτρων⁷⁷⁷.

3. Κατά το Άρθρο 28 § 1 του Συντάγματος, ισχύει το Άρθρο 25 (ενταγμένο στον τίτλο ΙΙΙ: «Αναγνώριση και εκτέλεση») της Σύμβασης των Βρυξελλών «Για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις», (που κυρώθηκε με το ν. 1814/1988 και άρχισε να ισχύει στην Ελλάδα από 1/4/1989), σύμφωνα με το οποίο: ως απόφαση κατά την έννοια της παρούσας Συμβάσεως, νοείται κάθε απόφαση εκδιδόμενη από δικαστήριο συμβαλλομένου κράτους, οποιαδήποτε κι αν είναι η ονομασία της, όπως απόφαση, διαταγή ή διαταγή εκτελέσεως.

Το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, ερμηνεύοντας τη διάταξη αυτή, δέχθηκε ότι: Οι δικαστικές αποφάσεις, που επιτρέπουν προσωρινά ή ασφαλιστικά μέτρα, εκδιδόμενες χωρίς προηγουμένως να έχει κληθεί ή παραστεί ο διάδικος, κατά του οποίου στρέφονται τα

⁷⁷¹ **Τζίφρας**, ανωτ. (σημ. Νο 558) σελ. 65.

⁷⁷² **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, Άρθρο 700 § 3.10. σελ. 224/5 και § 4.3. σελ. 226/7. ΜΠρΚορ 442/1982 Αρμ ΛΖ, 512. ΜΠρΚυκλ 41/1977 ΝοΒ 26, 541. **Αντιθέτως**: ΕιρΒολ 33/1976 ΕλΔ 17, 468.

⁷⁷³ **Μπρίνιανς**, ανωτ. (σημ. Νο 541) § 35 (α) ΙΙ σελ. 98. ΕφΛαρ 126/1975 Δ.7, 205. ΜΠρΠειρ 854/1989 Δ. 22, 260 (εμμέσως). ΜΠρΚαβ 135/1991 ΕπΤρΑξΧρΔ 1995, 92 επ.

⁷⁷⁴ ΜΠρΠειρ 854/1989 Δ.22, 260 με σημ.

⁷⁷⁵ **Πλειώνης**, Διεθνής δικαιοδοσία των ελληνικών δικαστηρίων (1971) σελ. 202/3. **Τζίφρας**, Ασφαλιστικά μέτρα, 4η έκδοση, σελ. 24 όπου και παραπομπές.

⁷⁷⁶

⁷⁷⁷ **Παναγόπουλος**, Σχόλιο, Δ.22, 262/3.

μέτρα αυτά και προοριζόμενες να εκτελεσθούν, χωρίς προηγουμένως να γίνει επίδοση αυτών, δεν εμπίπτουν στο σύστημα αναγνώρισεως και εκτελέσεως, που προβλέπει ο τίτλος ΙΙΙ της Συμβάσεως⁷⁷⁸.

Άρθρο 701

@HEADER LEYKO = EPMHNEIA KAT' APΘPO: Άρθρο 701

ΚΕΙΜΕΝΟ ΝΟΜΟΥ.

Αν έχουν διαταχθεί ασφαλιστικά μέτρα με τον όρο της εγγυοδοσίας, δεν είναι δυνατό να εκτελεστεί η απόφαση που τα διατάζει πριν από την εγγυοδοσία.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

- I. Σχέση της ΚΠολΔ 694 με τη διάταξη της 701 ΚΠολΔ.
- II. Προκατάθεση της εγγυοδοσίας: υποχρέωση ή βάρος;
- III. Εκτέλεση της απόφασης, πριν από την κατάθεση της εγγυοδοσίας.
- IV. Έννοια του όρου «αδυναμία εκτέλεσης».

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

I. Σχέση της ΚΠολΔ 694 με τη διάταξη της 701 ΚΠολΔ.

Η ΚΠολΔ 694 § 1, (απαραίτητο συμπλήρωμα της οποίας είναι η ΚΠολΔ 701), δίδει στον δικαστή των ασφαλιστικών μέτρων τη διακριτική ευχέρεια, ώστε (αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν αιτήσεως του καθ' ου) να διατάζει ασφαλιστικά μέτρα, υπό την προϋπόθεση ότι ο νικητής διάδικος θα προβεί, εντός ορισμένης προθεσμίας, σε εγγυοδοσία υπέρ του καθ' ου τα μέτρα αυτά, προς εξασφάλισή του, ώστε – σε περίπτωση ανάκλησής τους – ν' ανορθώνεται η ζημία που υπέστη από την εκτέλεση της οικείας απόφασης. Περαιτέρω, εάν ο νικητής διάδικος δεν καταθέτει την διαταχθείσα εγγυοδοσία, τότε δεν είναι εκτελέσιμη η απόφαση των ασφαλιστικών μέτρων (ΚΠολΔ 701). Δηλαδή, στο διάστημα κατά το οποίο τρέχει η προθεσμία προς παροχή της εγγυοδοσίας, η απόφαση των ασφαλιστικών μέτρων τελεί υπό αδράνεια. Συνεπώς, η λειτουργία της διάταξης αυτής περιορίζεται στο μεταβατικό διάστημα, κατά το οποίο τρέχει η προθεσμία προς κατάθεση της εγγυοδοσίας⁷⁷⁹. Τέλος, σύμφωνα με την ΚΠολΔ 694 § 2, το διαταχθέν ασφαλιστικό μέτρο αίρεται αυτοδικαίως, εάν δεν κατατεθεί εμπροθέσμως η εγγυοδοσία που όρισε το δικαστήριο. Κατ' ακολουθία, η λειτουργία της διάταξης αυτής, περιορίζεται στο – μετά την άπρακτη παρέλευση της ανωτέρω προθεσμίας – χρονικό διάστημα⁷⁸⁰.

II. Προκατάθεση της εγγυοδοσίας: υποχρέωση ή βάρος;

Η ΚΠολΔ 701 δεν δίδει στο καθ' ου το ασφαλιστικό μέτρο αγωγήμη αξίωση, ώστε ν' απαιτήσει δικαστικώς να υποχρεωθεί ο νικήσας αντίδικός του σε κατάθεση της διαταχθείσας εγγυοδοσίας. Η διάταξη αυτή παρέχει στο δικαστήριο των ασφαλιστικών μέτρων την εξουσία να δημιουργήσει, εξαρτώντας την εκτέλεση της απόφασής του από την προκατάθεση

⁷⁷⁸ ΔΕΚ της 21.5.1980 (Υπόθεση Denilauler/Couchet) 125/79, Συλλ. Νομολ. 1980, 1553 επ. Βλ. και **Κεραμέα/Κρεμλή/Ταγαρά**, ανωτ. (σημ. Νο 608), υπό το Άρθρο 25 § 7 σελ. 208.

⁷⁷⁹ **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 701 § 3.2., σελ. 230.

⁷⁸⁰ **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 701 § 3.1., σελ. 230. Βλ. όμως: **Σταυρόπουλο**, ΕρμΚΠολΔ (2^η έκδ.) II άρθρ. 701 σελ. 847, ο οποίος έχει τη γνώμη ότι η αυτοδίκαιη άρση του ασφαλιστικού μέτρου δυνάμει της ΚΠολΔ 694 § 2 είναι περαιτέρω συνέπεια της λειτουργίας της ΚΠολΔ 701.

εγγυοδοσίας, βάρος στο νικητή διάδικο, υπό την έννοια ότι, ενόσω αυτός – εντός της ορισθείσας σχετικής προθεσμίας – δεν καταθέτει την εγγυοδοσία, η υπέρ αυτού απόφαση είναι ανενεργός⁷⁸¹.

III. Εκτέλεση της απόφασης, πριν από την κατάθεση της εγγυοδοσίας.

Υποστηρίζεται η γνώμη, ότι το δικαστήριο των ασφαλιστικών μέτρων έχει τη διακριτική ευχέρεια – εξαρτώντας τα διατασσόμενα ασφαλιστικά μέτρα από προκατάθεση εγγυοδοσίας – να επιτρέψει την εκτέλεση της απόφασής του και πριν από την (εμπρόθεσμη) παροχή της εγγυοδοσίας. Σε περίπτωση όμως, κατά την οποία, ο νικήσας διάδικος αφήσει να παρέλθει άπρακτη η ταχθείσα προθεσμία για την κατάθεση της εγγυοδοσίας, τότε ο καθ' ου το ασφαλιστικό μέτρο δικαιούται να ζητήσει ν' ακυρωθεί η εκτέλεση, κατά την ΚΠολΔ 702⁷⁸².

IV. Έννοια του όρου «αδυναμία εκτέλεσης».

Ως «αδυναμία εκτέλεσης» της απόφασης των ασφαλιστικών μέτρων, κατά την έννοια της ΚΠολΔ 701, νοείται η αυτοδίκαιη αναστολή των εννόμων συνεπειών που μπορεί ν' αναπτύξει η απόφαση αυτή δηλαδή το αυτοδικαίως ανενεργό της⁷⁸³.

Άρθρο 702

ΚΕΙΜΕΝΟ ΝΟΜΟΥ.

§1. Διαφορές που αφορούν την εκτέλεση απόφασης που διατάζει ασφαλιστικά μέτρα ή ανακαλεί ολικά ή εν μέρει απόφαση γι' αυτά δικάζονται από το δικαστήριο που εξέδωσε την απόφαση και εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 686 επ.

§2. Σε πολύ επείγουσες περιπτώσεις τις διαφορές που αναφέρονται στην παρ. 1 τις δικάζει το μονομελές πρωτοδικείο του τόπου όπου γίνεται η εκτέλεση της απόφασης και, όπου δεν υπάρχει μονομελές πρωτοδικείο, το ειρηνοδικείο, εφαρμόζοντας τις διατάξεις των άρθρων 686 έως 688, 690 έως 692, 695 και 699. Ανάκληση της απόφασης του μονομελούς πρωτοδικείου ή του ειρηνοδικείου μπορεί να ζητηθεί για οποιονδήποτε λόγο από το αρμόδιο κατά την παρ. 1 δικαστήριο.

§3. Η εκτέλεση των αποφάσεων που διατάζουν ασφαλιστικά μέτρα μπορεί, με αίτηση εκείνου που έχει έννομο συμφέρον, να περιοριστεί σε ορισμένα περιουσιακά στοιχεία, αν το δικαστήριο πείθεται ότι τα στοιχεία αυτά είναι αρκετά για την εξασφάλιση ή την διατήρηση του δικαιώματος.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

I. Εισαγωγή.

1. Νομοθετικός στόχος της ΚΠολΔ 702.
2. Η ακυρωτική ανακοπή, ως μέσο αντιρρήσεων κατά ανισχύρων διαδικαστικών πράξεων της εκτελεστικής διαδικασίας.
3. Πεδίο εφαρμογής της ΚΠολΔ 702 § 1.
4. Ανεφάρμοστο της ΚΠολΔ 702 § 1 επί σφραγίσεως, απογραφής κλπ.
5. Επί αυτοδίκαιης ανακλήσεως του ασφαλιστικού μέτρου κατά τις ΚΠολΔ 693 § 2, 715 § 5 και 729 § 5.

II. Η ανακοπή εκ της ΚΠολΔ 702 § 1.

1. Νομική φύση.
2. Αντικείμενο της δίκης επί της ανακοπής.

⁷⁸¹ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 701 § 3.2., σελ. 230.

⁷⁸² Ράμμος, Εγχειρίδιον αστικού δικονομικού δικαίου III (1982) § 573 σελ. 1810. Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 701 § 4.1., σελ. 231.

⁷⁸³ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 701 § 1, σελ. 229. Βαθρακοκούλης, Κώδικας ΠολΔικ, (Ερμηνευτική – νομολογιακή ανάλυση, κατ' άρθρο) τ. Δ' (1996), υπό το άρθρο 701 § 6 σελ. 160.

3. Οι λόγοι της ανακοπής ειδικότερα.
 - (α) Αμφισβητήσεις που οδηγούν στον έλεγχο της απόφασης των ασφαλιστικών μέτρων.
 - (β) Ενδεικτική περιπτώσιολογία ανακοπών.
4. Η αρχή της «συγκεντρώσεως» των λόγων της ανακοπής.
5. Η προθεσμία της ΚΠολΔ 934.
6. Αρμόδιο δικαστήριο.
7. Άσκηση της ανακοπής.
8. Αναστολή εκτελέσεως.
 - 8.1. Σημείωμα μη εκτελέσεως.
9. Προσωρινή διαταγή.
10. Διαδικασία εκδίκασεως της ανακοπής.
11. Απόφαση επί της ανακοπής. Ένδικα μέσα.
12. Ανάκληση/μεταρρύθμιση (ΚΠολΔ 702 § 2 εδαφ. β').
13. Αποτελέσματα της αποφάσεως επί της ανακοπής.
 - (α). Η διαπλαστική ενέργεια.
 - (β). Η προσωρινή ισχύς (: το προσωρινό δεδικασμένο).

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

I. Εισαγωγή.

1. Νομοθετικός στόχος της ΚΠολΔ 702.

Η αναγκαστική εκτέλεση, κατά το σύστημα του ΚΠολΔ, είναι μία διαδικαστική πορεία, η οποία κατευθύνεται στην ικανοποίηση των δανειστών του οφειλέτη και λειτουργεί με δικονομικό τρόπο⁷⁸⁴. Συνιστά, ειδικότερα, ένα σύνολο εμπλεκομένων δικονομικών βημάτων, δηλαδή αποτελείται από επιμέρους – διαμορφωτικές – διαδικαστικές πράξεις⁷⁸⁵ οι οποίες πρέπει ν' ασκηθούν κατά τον τρόπο που ορίζει ο νόμος, διαφορετικά θα είναι, ως διαμορφωτικές⁷⁸⁶, άκυρες⁷⁸⁷. Η ακυρότητα αυτή, εν αντιθέσει προς τις άκυρες δικαιοπραξίες

⁷⁸⁴ **Σταματόπουλος**, ανωτ. (σημ. Νο 542) § 3 II (2.2., γ') σελ. 58.

⁷⁸⁵ **Σταματόπουλος**, ανωτ. (σημ. Νο 542) § 3 II (2.2., γ') σελ. 59-60. **Μητσόπουλος**, Παρακράτησις εκπλειστηριάσματος παρ' ενυποθήκου υπερθεματιστού, Μελέτες, σελ. 529/530. **Φαλτσή**, ανωτ. (σημ. Νο 602) § 34 περιθ. αριθ. 23 σελ. 495. ΕφΚρ 90/1995 ΕλΔ 36, 1297.

⁷⁸⁶ Ως διαμορφωτικές, χαρακτηρίζονται οι διαδικαστικές πράξεις που παράγουν, μόλις ασκηθούν, αυτοδικαίως, έννομες συνέπειες (**Μπέης**, Η ανίσχυρος διαδικαστική πράξις, § 2 III 1 και 2 σελ. 58-64. **Ο ίδιος**, ΕρμΚΠολΔ, Εισαγωγή, § 12 III σελ. 91. **Ο ίδιος**, Εισαγωγή στη δικονομική σκέψη, (3^η έκδοση), § 12 (5) σελ. 192 επ. **Ο ίδιος**, Οι διαδικαστικές πράξεις, Δ. 12 § 5.1., σελ. 513 και § 5.2., σελ. 514. **Ο ίδιος**, Μαθήματα πολιτικής δικονομίας, θεμελιακές έννοιες, (1984), § 3.4.5.1., σελ. 157 και § 3.4.5.2., σελ. 158. **Φαλτσή**, Η πολιτική δίκη σε κίνηση, I § 85 επ., σελ. 129 επ. **Δελγκωστόπουλος - Σινανιώτης**, ΕρμΚΠολΔ, υπό το άρθρο 161. Βλ. και **Ράμμο**, Εγχειρίδιον Αστ. Δικον. Δ., I (1978) § 147 σελ. 356 επ. **Βλ. όμως: Μητσόπουλο**, Αι διαδικαστικά πράξεις, Μελέτες γενικής θεωρίας δικαίου και αστικού δικονομικού δικαίου (1983), 5 II Β σελ. 328 επ., στην υποσημ. Νο 16 και **Σοφιαλίδη**, Δικονομική ακυρότητα, § 6.3.2., σελ. 222 επ.

⁷⁸⁷ Οι διαμορφωτικές διαδικαστικές πράξεις – εν αντιθέσει προς τις επιτευκτικές – είναι, όπως λέχθηκε ανωτέρω (στην σημ. Νο 618), συνδεδεμένες με έννομες συνέπειες. Εάν ασκηθούν χωρίς τις νόμιμες προϋποθέσεις, οι έννομες συνέπειές τους δεν θα επέλθουν. Το φαινόμενο αυτό, στο χώρο του αστικού δικαίου, καλείται ακυρότητα [**Μπαλής**, ΓενΑ (1961) § 67 σελ. 192. **Σημαντήρας**, ΓενΑ, (1980) περιθ. αριθ. 832. **Σπυριδάκης**, ΓενΑ (1985) § 271 σελ. 747. **Απ. Γεωργιάδης**, ΓενΑ (1996) περιθ. αριθ. 525. **Παπαντωνίου**, ΓενΑ (1983) § 73 I σελ. 416. **Ζέπος**, Περί το πρόβλημα του ανισχύρου των δικαιοπραξιών, ΕΕΝ 1956, σελ. 705 επ (και ιδίως σελ. 709)]. Ανάλογη κύρωση θα δεχθούμε και στο χώρο του δικονομικού δικαίου, ώστε η ελαττωματική διαμορφωτική διαδικαστική πράξις να κηρύσσεται (βλ. την ΚΠολΔ 161) άκυρη, με άλλα λόγια να μην επέρχονται οι εξ αυτής έννομες συνέπειες [**Μπέης**, Εισαγωγή στη δικονομική σκέψη, 3^η έκδοση, § 11 (6.4.3.) σελ. 201 και § 11 (6.6.2.) σελ. 207. **Ο ίδιος**, ΕρμΚΠολΔ, Εισαγωγή, § 12 III 2 σελ. 93 και στο Κεφάλαιο ΙΘ' (Ακυρότητες), § IV σελ. 816 επ. **Ο ίδιος**,

του ουσιαστικού δικαίου, δεν είναι αυτοδίκαιη, παρά απαιτείται ν' απαγγελθεί δικαστικώς με σχετική διαπλαστική απόφαση (ΚΠολΔ 161)⁷⁸⁸. Κι ακριβώς η ΚΠολΔ 702 δίδει στον καθ' ου η εκτέλεση του ασφαλιστικού μέτρου, αρμόδιο δικαστήριο, ένδικο βοήθημα και διαδικασία, προκειμένου να επιτύχει ακύρωση της ελαττωματικής εκτελεστικής πράξης.

2. Η ακυρωτική ανακοπή, ως μέσο αντιρρήσεων κατά ανισχύρων διαδικαστικών πράξεων της εκτελεστικής διαδικασίας.

Στο πεδίο της κοινής αναγκαστικής εκτέλεσης, ως ένδικο βοήθημα προς προβολή των ελαττωμάτων της αναγκαστικής εκτέλεσης, προβλέπεται η ανακοπή (της ΚΠολΔ 933 § 1)⁷⁸⁹. Αντίστοιχη ρύθμιση απαντάται και στην διοικητική εκτέλεση: και στο πεδίο αυτής, προβλέπεται το ένδικο βοήθημα της ανακοπής, για την ακύρωση ελαττωματικών διαδικαστικών πράξεων της διοικητικής εκτελεστικής διαδικασίας (ΚΕΔΕ 73 επ.)⁷⁹⁰. Στο πεδίο της διαδικασίας των ασφαλιστικών μέτρων, προβλέπεται – δια της ΚΠολΔ 702 § 1 – σύστημα άμυνας κατά ελαττωματικής εκτελέσεως της οικείας αποφάσεως⁷⁹¹. Ως μέσο για την άμυνα αυτήν προβλέπεται (ερμηνευτικώς), η ακυρωτική ανακοπή⁷⁹².

3. Πεδίο εφαρμογής της ΚΠολΔ 702 § 1.

Λέχθηκε ανωτέρω⁷⁹³, ότι η απόφαση των ασφαλιστικών μέτρων, διαπλαστικής φύσης, είτε παρέχει στον ενδιαφερόμενο διάδικο την εξουσία να προβεί – με περαιτέρω νομική ενέργειά του (λ.χ. την εγγραφή της προσημειώσεως) – στη διασφάλιση της αξιώσεώς του, πραγματώνοντας το διατακτικό της απόφασης αυτής, είτε απαιτεί την επέμβαση Πολιτειακών Οργάνων, προκειμένου να επέλθει η μεταβολή του εξωτερικού κόσμου που διέταξε η εν λόγω απόφαση, λαμβάνοντας ασφαλιστικά μέτρα. Συνεπώς, το πεδίο εφαρμογής της ΚΠολΔ 702 § 1 εκτείνεται και στις ακραιφνώς εκτελεστικές διαδικαστικές πράξεις (λ.χ. την προσωπική κράτηση του καθ' ου, ως μέσου έμμεσης εκτέλεσης των ΚΠολΔ 945 - 947) και στις πράξεις

Μαθήματα πολιτικής δικονομίας, θεμελιακές έννοιες, § 3.4.6. 4, σελ. 165. **Ο ίδιος**, Οι διαδικαστικές πράξεις, Δ. 12 § 6.4., σελ. 520. **Φαλτσή**, ανωτ. (σημ. Νο 618), § 113 επ. σελ. 140 επ. **Σταματόπουλος**, Σχόλιο, Δ. 7, 156/7. **Γεωργίου**, Προσεπίκληση' η νομική φύση της και η λειτουργία της στη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, ΕλΔ 37 (1996), § I (3, ζ.α και c.1), σελ. 977/8 = Ασφαλιστικά μέτρα², σελ. 503/4. ΜΠρΑθ 1183/1990 Δ. 22, 525. ΜΠρΧαλκίδας 225/1991, αδημ. ΜΠρΧαλκίδας 341/1991 αδημ.].

⁷⁸⁸ **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, Κεφ ΙΘ' (Ακυρότητες) § IV σελ. 218. **Ο ίδιος**, Η ανίσχυρος διαδικαστική πράξις, § 5 ΙΙΙ 5 σελ. 215, § 6 ΙΙΙ 2 σελ. 260 και § 8 ΙΙ 2 σελ. 285. **Δεληκωστόπουλος/Σινανιώτης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 163 § I σελ. 317. **Μπρίνιας**, ανωτ., (σημ. Νο 541) § 149 I σελ. 394-396. **Σοφιαλίδης**, Η δικονομική ακυρότητα (1991) § 7.4.1., σελ. 265. **Ο ίδιος**, στο συλλογικό έργο: «Η πολιτική δικονομία από τη θεωρία στην πράξη», σελ. 549. **Κεραμεύς**, ανωτ. (σημ. 578) § 131 σελ. 338. **Φαλτσή**, ανωτ. (σημ. Νο 602) § 34 περιθ. αριθ. 21 σελ. 492/493. ΕφΑθ 11005/81 ΕλΔ 23, 395.

⁷⁸⁹ **Ποδηματά**, Ζητήματα εφαρμογής των άρθρων 933 και 936 ΚΠολΔ (1991) § I 1 σελ. 15. **Μπρίνιας**, ανωτ., (σημ. Νο 541) § 148 σελ. 391 επ. **Μπέης**, Μαθήματα ΠολΔ, Αναγκαστική εκτέλεση, § 10 σελ. 82 επ. **Φαλτσή**, ανωτ. (σημ. Νο 602), § 34 σελ. 473 επ.

⁷⁹⁰ Βλ. **Φαλτσή**, ανωτ. (σημ. Νο 602), § 36 περιθ. αριθ. 4 σελ. 537/8. **Μπρίνιας**, Διοικητική εκτέλεση, τ.Β. (1987), § 289 σελ. 743 επ. **Παπαχρήστο**, Η διοικητική εκτέλεση μετά το ν. 1406/1983 (1987), § VII σελ. 598 επ. **Τζίφρας**, Διοικητική εκτέλεσις, (1976), σελ. 112 επ.

⁷⁹¹ **Μπρίνιας**, ανωτ. (σημ. Νο 541), § 148 ΙΙΙ σελ. 392. **Φαλτσή**, ανωτ., (σημ. Νο 602) § 41 περιθ. αριθ. 5 σελ. 623. **Τζίφρας**, Διαφοραί περί την εκτέλεσιν αποφάσεως διατασσούσης ασφαλιστικά μέτρα, ΕΕΝ 1970 § 4 (α') σελ. 115.

⁷⁹² **Φαλτσή**, ανωτ., (σημ. Νο 602) § 41 περιθ. αριθ. 5 σελ. 623. **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 702 § 3.5., σελ. 243. **Τζίφρας**, ανωτ. (σημ. Νο 558) § 22 (4) σελ. 70. **Ο ίδιος**, ανωτ. (σημ. Νο 622). ΕφΑθ 10015/85 ΕλΔ 24, 113. 1904/90 ΕλΔ 32, 1078. ΜΠρΑθ 8427/78 ΕλΔ 20, 383. ΜΠρΠειρ 1052/80 ΕλΔ 22, 53. ΜΠρΑθ 1624/83 Νοβ 31, 1394. ΜΠρΑθ 1624/83 Αρμ. 1992, 630. ΜΠρΑθ 16852/84 ΑρχΝ ΛΣΤ, 517. ΜΠρΘεσ 2511/91 Αρμ. ΜΣΤ, 630.

⁷⁹³ Βλ. υπό το άρθρο 700, § I, 4.3.1.

με τις οποίες πραγματώνεται το διαταχθέν ασφαλιστικό μέτρο (λ.χ. με την εγγραφή της προσημειώσεως)⁷⁹⁴.

4. Ανεφάρμοστο της ΚΠολΔ 702 § 1 επί σφραγίσεως, απογραφής κλπ.

Η ΚΠολΔ 738 § 1 ρητώς ορίζει ότι κάθε διαφορά σχετική με τη σφράγιση, αποσφράγιση, απογραφή και δημόσια κατάθεση, που διατάχθηκαν ως ασφαλιστικά μέτρα, δικάζεται από το δικαστήριο που τα διέταξε και σε περίπτωση κατά την οποία το δικαστήριο αυτό είναι πολυμελές, από το μονομελές πρωτοδικείο του τόπου όπου αυτές γίνονται. Επομένως, επί των διαφορών που προκύπτουν από την εκτέλεση αποφάσεων, οι οποίες διέταξαν τ' ανωτέρω ασφαλιστικά μέτρα, η ΚΠολΔ 702 § 1 είναι ανεφάρμοστη⁷⁹⁵.

5. Επί αυτοδίκαιης ανακλήσεως του ασφαλιστικού μέτρου κατά τις ΚΠολΔ 693 § 2, 715 § 5 και 729 § 5.

(α). Λέχθηκε ανωτέρω⁷⁹⁶, ότι – κατά την ΚΠολΔ 693 § 2 – το διαταχθέν ασφαλιστικό μέτρο αίρεται αυτοδικαίως, (δηλαδή χωρίς την έκδοση σχετικής δικαστικής απόφασης), εάν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία ασκήσεως της αντίστοιχης κύριας αγωγής που όρισε το δικαστήριο, κατά την ΚΠολΔ 693 § 1 ή ο νόμος (ΚΠολΔ 715 § 5, 729 § 5). Οπότε, οι εκτελεστικές πράξεις που είχαν λάβει χώρα προκειμένου να πραγματοποιηθεί το ασφαλιστικό μέτρο που είχε διαταχθεί, παύουν να ισχύουν αυτοδικαίως⁷⁹⁷ και μάλιστα αναδρομικά⁷⁹⁸. Ο καθ' ου, επομένως, δεν έχει έννομο συμφέρον ν' ασκήσει την ανακοπή εκ του άρθρου 702 § 1, κατά των ανωτέρω πράξεων, αφού αυτές πλέον δεν ισχύουν. Δικαιούται όμως να επιχειρήσει άλλες νομικές ενέργειες, προκειμένου λ.χ. να εξαλειφθεί η προσημείωση ή η συντηρητική κατάσχεση από τα οικεία βιβλία, να κηρυχθεί η άρση της εγγυοδοσίας, να του αποδοθεί το πράγμα που είχε τεθεί υπό μεσεγγύηση, ν' αρνηθεί την περαιτέρω καταβολή της προσωρινώς επιδικασθείσας απαίτησης κ.ο.κ.⁷⁹⁹.

(β). Αν όμως, επί προσωρινής επιδικάσεως της απαιτήσεως, ο υπέρ ου το ασφαλιστικό μέτρο προχωρήσει σε κατάσχεση περιουσιακού στοιχείου του καθ' ου, μετά την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας της ΚΠολΔ 729 § 5 (και, εντεύθεν, μετά την αυτοδίκαιη – και αναδρομική – ανάκληση του εν λόγω ασφαλιστικού μέτρου), τότε δικαιούται ο καθ' ου να ζητήσει την ακύρωση της κατάσχεσης αυτής, για έλλειψη εκτελεστού τίτλου, ασκώντας την ανακοπή εκ της ΚΠολΔ 702 § 1⁸⁰⁰.

II. Η ανακοπή εκ της ΚΠολΔ 702 § 1.

1. Νομική φύση.

(α). Η, αντίστοιχη προς την προκείμενη, ανακοπή εκ της ΚΠολΔ 933 § 1 συνιστά διαδικαστική πράξη, με την οποία ανοίγεται δίκη περί την εκτέλεση⁸⁰¹. Είναι μέσο άμυνας του καθ' ου η εκτέλεση, διότι με αυτήν επιδιώκεται η άρση των εννόμων συνεπειών πράξεων της εκτελεστικής διαδικασίας (: η ακυρωσία των πράξεων αυτών)⁸⁰².

⁷⁹⁴ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 702 § 1.2., σελ. 234.

⁷⁹⁵ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 702 § 3.1.1. (β) σελ. 237.

⁷⁹⁶ Βλ. ανωτέρω, υπό το άρθρο 693 § 2 (στην § Ι).

⁷⁹⁷ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 702 § 3.1.1., σελ. 236. Πρακτικά Αναθ.Επ., σελ. 347 επ.

⁷⁹⁸ Βλ. ανωτέρω υπό το άρθρο 693 § 2 (στην § ΙΙ). Βλ. όμως Τζίφρα, ανωτ. (σημ. Νο 558), § 22 (3) σελ. 68.

⁷⁹⁹ Βλ. ειδικότερα ανωτέρω, υπό το άρθρο 693 § ΙΙ 2 (α-η). Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 702 § 3.1.1., σελ. 236. Βλ. όμως: Τον ίδιο, στην § 3.1.3., σελ. 240.

⁸⁰⁰ Πρβλ. Τζίφρα, ανωτ. (σημ. Νο 558), σελ. 73. ΜΠρΑθ 7527/87 Δ. 18, 755.

⁸⁰¹ Φαλτσή, ανωτ., (σημ. Νο 602), § 34 περιθ. αριθ. 8 (σελ. 480/1) και περιθ. αριθ. 20 (σελ. 491). Ράμμος, Εγχειρίδιον ΙΙΙ § 366 σελ. 1396. Μπρίνιας, ανωτ. (σημ. Νο 541), § 149 σελ. 395. Ποδηματά, ανωτ. (σημ. Νο 620α), § Ι 1 σελ. 15. Μπέης, Μαθήματα ΠολΔ, Αναγκαστική εκτέλεση, 1984, § 10.5.1., σελ. 85.

⁸⁰² Φαλτσή, ανωτ. (σημ. Νο 602) § 34 περιθ. αριθ. 17 σελ. 488. Ποδηματά, ανωτ. (σημ. Νο 620α) § Ι (2) στο κείμενο και στην υποσημ. Νο 3. Μητσόπουλος, Ανακοπή του εκ προσυμφώνου

Επομένως, σύννομο αίτημα της ανακοπής αυτής είναι η κήρυξη της ακυρότητας, η διάπλωση δηλαδή μιας νέας κατάστασης⁸⁰³. Η ανακοπή αυτή λοιπόν, έχει διαπλαστική νομική φύση, επειδή – μέσω αυτής – επιτυγχάνεται το ανενεργό των ελαττωματικών εκτελεστικών διαδικαστικών πράξεων⁸⁰⁴. Ακολουθώντας και η επ' αυτής απόφαση – εφόσον είναι ευνοϊκή για τον ανακόπτοντα⁸⁰⁵ – θα είναι διαπλαστική⁸⁰⁶.

(β). Αντίστοιχη είναι και η νομική φύση της ανακοπής εκ της ΚΠολΔ 702 § 1.

2. Αντικείμενο της δίκης επί της ανακοπής.

(α). Αντικείμενο της δίκης που δημιουργείται με την εν λόγω ανακοπή, είναι το κύρος της προσβαλλόμενης πράξης της εκτελεστικής διαδικασίας και γενικότερα της πραγματώσεως του ασφαλιστικού μέτρου που έχει διαταχθεί⁸⁰⁷. Ρητώς η ΚΠολΔ 702 § 1 ομιλεί περί «διαφορών που αφορούν την (αναγκαστική) εκτέλεση», δηλαδή αναφέρεται σε διαφορές (: έριδες ή διενέξεις), οι οποίες προκύπτουν από την εκτέλεση των αποφάσεων, που διατάζουν ασφαλιστικά μέτρα. Επομένως, προδήλως νοείται ότι με την ανακοπή της ΚΠολΔ 702 § 1 προβάλλονται ακυρότητες των οικείων εκτελεστικών (*strictu* και *latu sensu*) πράξεων⁸⁰⁸.

αγοραστού και κατόχου ακινήτου του πτωχού επί καταχρηστικής ασκήσεως υπό του συνδίκου της δια πλειστηριασμού επισπευδομένης εκποίησης, ΕλΔ 1984, 873 επ (και ιδίως σελ. 879). **Μπρίνιας**, ανωτ. (σημ. Νο 541) § 151 σελ. 398 επ. **Νικολόπουλος**, Η επί αντιρρήσεων κατά της εκτελουμένης αξιώσεως δυνατότητα θεμελίωσης λόγου εφέσεως εναντίον αποφάσεως απορριπτικής της κατ' άρθρον 933 ΚΠολΔ ανακοπής, ΕλΔ 1987, 40 επ. (και ιδίως σελ. 41, 43).

⁸⁰³ **Μπέης**, ανωτ. (σημ. Νο 632), § 10.2., σελ. 82. **Ο ίδιος**, Εισαγωγή στη δικονομική σκέψη, 3^η έκδοση, § 20 (1) σελ. 329. **Ο ίδιος**, Μαθήματα πολιτικής δικονομίας, θεμελιακές έννοιες, 1984, § 10.1.1., σελ. 318. **Ο ίδιος**, ΕρμΚΠολΔ, Κεφ. ΣΤ' (Ανακοπή και τριτανακοπή), § 1.5.1., σελ. 2409. **Φαλτσιή**, ανωτ. (σημ. Νο 602) § 34 περιθ. αριθ. 17 (σελ. 489). **Μητσόπουλος**, ανωτ. (σημ. Νο 633), σελ. 875 επ. **Ποδηματά**, ανωτ. (σημ. Νο 620α) σελ. 17. **Μπρίνιας**, ανωτ. (σημ. Νο 541) § 152 I σελ. 403/4. Πρβλ. επί της αντίστοιχης ανακοπής εκ της ΚΠολΔ 632: ΕφΘεσ 2206/90 ΕλΔ 33, 1223. ΕφΠατρ 1291/90 ΕλΔ 32, 1333.

⁸⁰⁴ **Μπρίνιας**, ανωτ., (σημ. Νο 541) § 151 II σελ. 400. **Φαλτσιή**, ανωτ. (σημ. 602) § 34 περιθ. αριθ. 21 σελ. 491/2. **Ράμμος**, Εγχειρίδιον ΙΙΙ § 509 σελ. 1708. **Μητσόπουλος/Κεραμεύς/Φαλτσιή**, Αναψηλάφηση λόγω αντιφατικών αποφάσεων, Γνμδ., ΕλΔ 30, 897 επ (900/901). **Σοφιαλίδης**, Δικονομική ακυρότητα, § 7.2.1., σελ. 254. **Μητσόπουλος**, Η αναγνωριστική αγωγή (1947) § 7 II (3, Α) σελ. 144/5. **Καργάδος**, Το πρόβλημα των διαπλαστικών αγωγών και αποφάσεων, § 242 σελ. 217. **Κονδύλης**, Το δεδικασμένον, § 22 I, 2 σελ. 265. **Νικολόπουλος**, ανωτ., (σημ. Νο 633) σελ. 42. **Μπέης**, ΕρμΚ ΠολΔ, Κεφ. ΣΤ', § 1.5.3., σελ. 2410. **Ο ίδιος**, Μαθήματα πολιτικής δικονομίας, θεμελιακές έννοιες, (1984), § 10.1.1., σελ. 319. **Ο ίδιος**, Εισαγωγή στη δικονομική σκέψη, 3^η έκδοση, § 20 (1) σελ. 329. **Ο ίδιος**, Μαθήματα πολιτικής δικονομίας, Αναγκαστική εκτέλεση, (1984) § 10.2., σελ. 82.

⁸⁰⁵ Χαρακτηριστικό γνώρισμα των διαπλαστικών αποφάσεων είναι ότι η νομική μεταβολή (: η διάπλωση) συνιστά τη σκοπούμενη ενέργειά τους [**Κονδύλης**, ανωτ. (σημ. Νο 635), § 14 II 1, σελ. 148]. Κύριο, λοιπόν, αντικείμενο των αποφάσεων αυτών, είναι η πραγματοποίηση της μεταβολής στην έννομη κατάσταση [**Κεραμεύς**, ανωτ. (σημ. Νο 578), § 60 σελ. 140]. Διαπλαστική, επομένως είναι η απόφαση που εκδίδεται επί (διαπλαστικού) ενδίκου *latu sensu* μέσου, μόνον εφ' όσον το μέσο αυτό γίνει δεκτό, δηλαδή μόνον όταν συσταθεί νέα έννομη σχέση ή αλλοιωθεί/καταργηθεί η ήδη ισχύουσα [**Μπέης**, Εισαγωγή στη δικονομική σκέψη, 3^η έκδ. § 5 (2.2.1.3.) σελ. 110 και § 5 (2.2.2.1.) σελ. 111. **Ράμμος**, Στοιχεία ΕλλΠολΔ § 143 V Γ, σελ. 411]. Κατά ταύτα: η απορριπτική του διαπλαστικού αιτήματος απόφαση δεν είναι διαπλαστική, αφού ουδεμία διάπλωση – στην ήδη υφιστάμενη έννομη κατάσταση – επιφέρει. Η απόφαση αυτή είναι απλώς διαπιστωτική του ότι συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις για την έγκυρη γέννηση και λειτουργία συγκεκριμένης έννομης σχέσης, αλλά και του ότι δεν συντρέχουν καταλυτικοί της όροι (**Φαλτσιή**, ανωτ. σημ. Νο 602, § 41 περιθ. αριθ. 70 σελ. 677).

⁸⁰⁶ **Φαλτσιή**, ανωτ., (σημ. Νο 602), § 34 περιθ. αριθ. 21 in f (σελ. 493).

⁸⁰⁷ **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 702 § 3.3., σελ. 242.

⁸⁰⁸ **Τζίφρας**, Διαφοραί περί την εκτέλεσιν αποφάσεως διατασσούσης ασφαλιστικά μέτρα, ΕΕΝ 1970 § 1 σελ. 113. **Ο ίδιος**, ανωτ. (σημ. Νο 558), 22 § 1 σελ. 66. **Ο ίδιος**, Γενικά διατάξεις περί ασφαλιστικών μέτρων, ΕΕΝ 36, σελ. 596. **Σταυρόπουλος**, ΕρμΚΠολΔ, υπό το άρθρο 746.

(β). Το αντικείμενο της δίκης επί της ανακοπής αυτής εξατομικεύεται από τον προβαλλόμενο λόγο της⁸⁰⁹. Μεταβολή του αιτήματος της ανακοπής είναι απαράδεκτη (ΚΠολΔ 223, αναλόγως). Συνεπώς, αίτημα ακυρώσεως εκτελεστικής πράξης η οποία δεν προσβλήθηκε με το δικόγραφο της ανακοπής, είναι απαράδεκτο, έστω κι αν ασκείται με τις προτάσεις ή με το δικόγραφο προσθέτων λόγων. Τούτο, διότι, με τους προσθέτους λόγους επιτρέπεται να προταθεί ακυρωτικός λόγος μόνον της ήδη προσβληθείσας – όχι δε και άλλης, διαφορετικής – πράξης της εκτελεστικής διαδικασίας⁸¹⁰.

3. Οι λόγοι της ανακοπής ειδικότερα.

(α). Αμφισβητήσεις που οδηγούν στον έλεγχο της απόφασης των ασφαλιστικών μέτρων.

Οι αμφισβητήσεις αυτές δεν αποτελούν νομίμους λόγους της ανακοπής εκ του άρθρου 702 § 1 ΚΠολΔ, αφού ρητώς η διάταξη αυτή οριοθετεί ως μόνες επιτρεπόμενες με αυτήν αντιρρήσεις, λόγους οι οποίοι αφορούν την εκτέλεση αποφάσεων που διατάσσουν ασφαλιστικά μέτρα ή ανακαλούν αποφάσεις επ' αυτών⁸¹¹, εκτός εάν οι λόγοι αυτοί αφορούν οψιγενή περιστατικά (λ.χ. εξόφληση της ασφαλισθείσας απαίτησης)⁸¹².

(β). Ενδεικτική περιπτωσιολογία ανακοπών.

(β.1.) Ανακοπή προς ακύρωση της εγγραφείσης συντηρητικής κατασχέσεως, λόγω του ότι δεν τηρήθηκαν οι σχετικές διατάξεις των ΚΠολΔ 711 σε συνδ. με 954 επ. ή λόγω του ότι κατασχέθηκαν κινητά μη κατασχετὰ κατά την ΚΠολΔ 953 κ.ο.κ⁸¹³,

(β.2.) Ανακοπή τρίτου, ο οποίος διεκδικεί ως δικά του τα συντηρητικώς κατασχεθέντα⁸¹⁴, οπότε και απαιτείται 1) να επιδοθεί αντίγραφο του οικείου δικογράφου στον δανειστή και

Μπέης, Αι διαδικασίαι ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου II σελ. 287 και 334. **Οικονομόπουλος**, Εγχειρίδιον ΠολΔικ, τ. II α' σελ. 314 και 375. **Αποστολόπουλος**, Ο Πρόεδρος Πρωτοδικών, Ε' έκδοση, § 331. ΜΠρΑθ 16852/84 ΑρχΝ 36, 517. ΜΠρΑθ 1624/82 Νοβ 31, 1395.

⁸⁰⁹ **Ποδηματά**, ανωτ. (σημ. Νο 620α) § I, 2 σελ. 16/7. **Φαλτσή**, ανωτ., (σημ. Νο 602) § 34 περιθ. αριθ. 22 σελ. 493. **Η ίδια**, στους Φαλτσή/Καΐση, Η πολιτική δίκη σε κίνηση, I, 2^η έκδοση, σελ. 55. **Μητσόπουλος**, Η θεωρία του αστικού δικονομικού δικαίου, Δ. 1, σελ. 7 επ. (16/7). **Κονδύλης**, ανωτ., (σημ. Νο 635), § 16 II 5 σελ. 195. **Κεραμεύς**, Δικονομικά ζητήματα του νέου οικογενειακού δικαίου, ΕλΔ 28 σελ. 1925 επ. (1926/7). **Μητσόπουλος/Κεραμεύς**, Δεδικασμένο' η νομική αιτία το οριοθετεί αντικειμενικά κλπ, ΕλΔ 24 σελ. 4 επ. Πρβλ. επί της αντίστοιχης ανακοπής εκ της ΚΠολΔ 632: και ΑΠ-Ολομ-10/1997 ΕλΔ 38, 768. ΑΠ 845/92 ΕλΔ 35, 354. **Νικολόπουλο**, Σκοπός, φύση και ρύθμιση της διαταγής πληρωμής και της διαδικασίας των διαφορών από πιστωτικούς τίτλους, Πρακτικά του 18^{ου} Πανελλήνιου Συνεδρίου της Ένωσης Ελλήνων Δικονομολόγων, 1994, § IX 2 Γ (α) σελ. 169. **Μητσόπουλο**, ΠολΔ σελ. 35. **Σινανιώτη**, Ειδικά διαδικασίαι, σελ. 207. ΕφΠειρ 1198/87 ΕλΔ 29, 733.

⁸¹⁰ **Φαλτσή**, ανωτ., (σημ. Νο 602) § 41 περιθ. αριθ. 14 σελ. 628. **Ποδηματά**, ανωτ., (σημ. Νο 620α) σελ. 25. **Νίκας**, Οι νέοι πραγματικοί ισχυρισμοί στην κατ' έφεση δίκη, στα «Βασικά θέματα από την έφεση» (πρακτικά του 14^{ου} Πανελλήνιου Συνεδρίου της Ένωσης Ελλήνων Δικονομολόγων), § 3 II 2 (γ) σελ. 72/3 στην υποσημ. αριθ. 82. **Κεραμεύς**, Ανακοπή κατά εκτελέσεως και δικόγραφο προσθέτων λόγων, Γνμδ., Αρμ. ΛΘ, 450 (451). **Νικολόπουλος**, Πρόσθετοι λόγοι ανακοπής του άρθρου 933 ΚΠολΔ - Φύση, λειτουργία και προθεσμία ασκήσεως τους, Δ. 24 (1993), σελ. 1004/5. **Μπρίνιανς**, ανωτ. (σημ. Νο 541) § 157 II σελ. 431. ΕφΘεσ 80/96 Αρμ. Ν, 367. ΕφΑθ 8890/78 Νοβ 27, 597.

⁸¹¹ **Τζίφρας**, ΕΕΝ 1970 § 1 σελ. 113. **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 702 § 3.1.3., σελ. 240. ΑΠ 1734/84 ΕΕΝ 52, 723. ΜΠρΘεσ 2335/70 Αρμ. ΚΕ, 68.

⁸¹² **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 702 § 3.1.3., σελ. 240.

⁸¹³ **Τζίφρας**, ανωτ. (σημ. Νο 558), σελ. 68.

⁸¹⁴ **Τζίφρας**, ανωτ. (σημ. Νο 558), σελ. 69 όπου και παράθεση της σχετικής νομολογίας. **Ο ίδιος**, ΕΕΝ 1970 § 1 σελ. 115. ΜΠρΑθ 7257/1972 ΕΕΝ 39, 649 = ΕλΔ 1972, 491. ΜΠρΑθ 4676/72 ΑρχΝ ΚΓ, 885. ΜΠρΑθ 4559/72 ΑρχΝ ΚΓ, 575. ΕιρΑθ 2139/71 Νοβ 20, 250 = Δ. 3,236 με σημ.

στον οφειλέτη (ΚΠολΔ 936 § 2)⁸¹⁵, διότι αυτοί ομοδικούν αναγκαστικά, κατά την ΚΠολΔ 76 § 1 περίπτ. γ' (: υποχρεωτική κοινή εναγωγή)⁸¹⁶ και 2) να εγγραφεί η ανακοπή στο οικείο βιβλίο διεκδικήσεων (ΚΠολΔ 936 § 2)⁸¹⁷,

(β.3.) Ανακοπή τρίτου, στα χέρια του οποίου επιβλήθηκε συντηρητική κατάσχεση⁸¹⁸,

(β.4.) Ανακοπή κατά του κύρους εγγραφής της προσημείωσης, της μεσεγγύησης, κατά της εκτέλεσης της προσωρινής διαταγής⁸¹⁹,

(β.5.) Ανακοπή κατά της εκτέλεσης απόφασης που αφορά προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης (ΚΠολΔ 731, 732), ενόψει του ότι – ναι μεν η εκτέλεση της απόφασης αυτής είναι έμμεση και ρυθμίζεται από τις ΚΠολΔ 946, 947⁸²⁰, όμως – είναι δυνατό να χωρήσουν ακυρότητες κατά την περαιτέρω εξέλιξη της εκτελεστικής διαδικασίας και συγκεκριμένα, λόγω ακυρότητας της επιχειρούμενης (κατά την ΚΠολΔ 946 § 1) ή της απειλούμενης (κατά την ΚΠολΔ 947 § 1) προσωπικής κράτησης του καθ' ου το ασφαλιστικό μέτρο⁸²¹,

(β.6.) Ανακοπή προς περιορισμό των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη τα οποία δεσμεύονται (με τ' ασφαλιστικά μέτρα της προσημείωσης και της συντηρητικής κατάσχεσης) (ΚΠολΔ 702 § 3).

Πρόκειται για γενικότερη εκδήλωση της γενικής αρχής που θέτουν 1) η ΚΠολΔ 692 § 3, η οποία ορίζει ότι δεν πρέπει να διατάσσονται ασφαλιστικά μέτρα, περισσότερα απ' όσα είναι αναγκαία, προκειμένου να εξασφαλισθεί αρκούντως η αξίωση του δανειστή, 2) η ΚΠολΔ 951 § 2, η οποία ορίζει ότι η κατάσχεση περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη προς ικανοποίηση χρηματικής απαίτησης του δανειστή, δεν μπορεί να επεκταθεί σε περιουσιακά στοιχεία του πρώτου, περισσότερα των όσων απαιτούνται, προκειμένου να ικανοποιηθεί η απαίτηση από την εκπλειστηρίασμα και να καλυφθούν τα έξοδα της εκτέλεσης^ οπότε η κατάσχεση

⁸¹⁵ **Τζίφρας**, ανωτ. (σημ. Νο 558) σελ. 69. **Σταματόπουλος**, (ανωτ. σημ. ο 542) § 6 Π 5 σελ. 178. ΜΠρΑθ 7257/72 ΕΕΝ 39, 649 = ΕλΔ 1972, 491. ΜΠρΑθ 4676/1972 ΑρχΝ ΚΓ, 885. ΕιρΑθ 2139/71 Δ. 3, 236 με σημ. Μπέη = Νοβ 20, 250.

⁸¹⁶ **Μητσόπουλος**, Η ομοδικία εις το παρ' ημίν δίκαιον, Δ. 1979, σελ. 157 επ. (187 υποσημ. Νο 54α). **Μπρίνιας**, ανωτ. (σημ. Νο 541) § 177 σελ. 495 επ. **Φαλτσή**, Η ομοδικία εις την πολιτικήν δίκην (1970), § 39 IV β' σελ. 241. **Η ίδια**, Η παθητική νομιμοποίησης την διεκδικητικήν ανακοπήν τρίτου, στον Τιμητικό Τόμο Χ. Φραγκίστα (1967) σελ. 129. **Η ίδια**, Η δικονομική έννομη τάξη Ι (1981), σελ. 455 επ. **Η ίδια**, ανωτ. (σημ. Νο 602) § 42 περιθ. αριθ. 38. **Σταθάς**, Εκτέλεσις Ι (1977) αριθ. 206 σελ. 261. **Οικονομόπουλος**, ΠολΔ τ. II β' σελ. 47. **Κουσούλης**, Η κύρια παρέμβαση στην πολιτική δίκη, σελ. 288 υποσημ. αριθ. 128. **Φραγκίστας/Φαλτσή**, Αναγκαστική εκτέλεση (1978) § 42 V σελ. 336 επ. **Σταματόπουλος**, ανωτ. (σημ. Νο 542), § 6 (2) σελ. 153 επ. **Κεραμεύς**, Αστικό δικονομικό δίκαιο Ι (1986) § 101 σελ. 495/6. **Μπέης**, Αι διαδικασίαι ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου, II (1969) § 5 III 3 σελ. 447. Από τη συναφή πλούσια νομολογία, βλ. ενδεικτικά: ΑΠ- Ολομ.-63/81 Νοβ 29, 1257. ΑΠ 1270/79 Νοβ 28, 722. ΑΠ 1030/74 Νοβ 23, 613. ΑΠ 323/74 Νοβ 22, 1293. ΕφΑθ 6790/96 ΕλΔ 38, 667 = Δ. 28, 394. ΕφΠειρ 495/95 Δ. 26, 973. ΕφΚρ 609/94. Δ. 27, 295. ΕφΑθ 3746/93 ΕλΔ 36, 1258. ΕφΘεσ 75/93 ΕλΔ 35, 650. ΕφΑθ 4087/92 ΕλΔ 36, 1145.

⁸¹⁷ **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 702 § 3.5, σελ. 243. ΜΠρΑθ 7257/72 ΕΕΝ 39, 649 = ΕλΔ 1972, 491.

⁸¹⁸ **Τζίφρας**, ανωτ. (σημ. Νο 558) σελ. 69. ΜΠρΑθ 8427/78 ΕλΔ 20, 383. ΜΠρΑθ 957/79 Νοβ 28, 556.

⁸¹⁹ **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 702 § 3.1.6., σελ. 241. **Τζίφρας**, ανωτ. (σημ. Νο 558) σελ. 66/67. **Οικονομόπουλος**, ανωτ. (σημ. Νο 647) σελ. 314.

⁸²⁰ ΑΠ 709/78 ΕΕΝ 45, 750 = Νοβ 27, 534. ΑΠ 895/76 Νοβ 25, 345. ΑΠ 593/75 ΑρχΝ 27, 119. ΕφΑθ 2821/1988 ΕλΔ 31, 149. ΕφΘεσ 615/83 ΕλΔ 24, 1425 με σημ = Αρμ. ΛΗ, 391 = ΕλΔ 24, 415 με σημ. ΕφΑθ 5554/1987 ΕλΔ 30, 796. ΕφΑθ 10373/87 ΕλΔ 30, 580. ΕφΘεσ 217/88 Αρμ. 1988, 471. ΕφΘεσ 2706/86 ΑρχΝ ΛΗ, 220. ΕφΑθ 4028/80 Αρμ. ΛΔ, 982. ΕφΑθ 1229/83 Νοβ 31, 838. ΕφΑθ 658/83 ΕλΔ 26, 225. ΕφΛαρ 439/80 ΕλΔ 23, 71.

⁸²¹ Βλ. τη νομολογία που αναφέρεται στη σημ. Νο 650.

περιορίζεται σε ανάλογα προς το ύψος της απαίτησης περιουσιακά στοιχεία του οφειλέτη⁸²² και 3) το άρθρο 3 § 5 ν. 1867/1989 «Προσωπική κράτηση κατ' εφαρμογή των διατάξεων του Κώδικος Εισπράξεως Δημοσίων Εσόδων» (ΦΕΚ α', 227), κατά το οποίο, η προσωπική κράτηση οφειλέτη δημοσίου εσόδου – ως αναγκαστικό μέτρο είσπραξης των εσόδων αυτών – απαγγέλλεται, εφόσον το αρμόδιο δικαστήριο κρίνει ότι το μέτρο αυτό είναι, ιδίως ενόψει του ύψους του χρέους, αναγκαίο και πρόσφορο για την εξόφληση του χρέους, καθώς και ότι η λήψη του μέτρου αυτού είναι το μόνο μέσο, κατ' αποκλεισμό κάθε άλλου προβλεπόμενου από τις κείμενες διατάξεις, αναγκαστικού μέτρου είσπραξης δημοσίων εσόδων, προκειμένου να ικανοποιηθεί η σχετική απαίτηση⁸²³. Σχετικές ήταν και οι διατάξεις των άρθρων 9 § 1 περιπτ. 3 και 63 § 1 του ΚΕΔΕ (ν. δ. 356/1974) «Περί Κώδικος Εισπράξεως Δημοσίων Εσόδων» (ΦΕΚ 90 Α' 5.4.1974), με τις οποίες – προ της ισχύος του ν. 1867/1989 – παρέχονταν στον Διευθυντή του αρμόδιου Δημοσίου Ταμείου η δυνατότητα να εκδίδουν εντάλματα προσωπικής κρατήσεως οφειλετών του Δημοσίου, ως αναγκαστικών μέτρων προς είσπραξη των οικείων οφειλών. Κατά την παράγραφο 2 του άρθρου 9 του ΚΕΔΕ, ο Διευθυντής του Δημοσίου Ταμείου δικαιούνταν να χρησιμοποιήσει τα αναγκαστικά μέτρα προς είσπραξη των δημοσίων εσόδων (κατάσχεση περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη εις χείρας αυτού ή τρίτου, προσωπική κράτησή του) είτε αθροιστικά είτε μόνον ένα από αυτά, κατά την ελεύθερη κρίση του. Η κρίση του όμως αυτή δεν ήταν ανέλεγκτη. Διότι, ενόψει του άρθρου 89 ΚΕΔΕ, εφαρμόζονταν και στην διοικητική εκτέλεση το άρθρο 951 § 2 ΚΠολΔ. Το άρθρο δε αυτό εφαρμόζονταν στην εν λόγω εκτέλεση επιπροσθέτως και επειδή διασφαλίζει την τήρηση της γενικότερης αρχής που απαγορεύει την κατάχρηση της διακριτικής ευχέρειας, την οποία διάφοροι νόμοι παρέχουν στα διοικητικά όργανα⁸²⁴.

Λέχθηκε ανωτέρω⁸²⁵, ότι ο νόμος δεν προβλέπει κύρωση, σε περίπτωση κατά την οποία, ο δικαστής – παραβαίνοντας το υπηρεσιακό καθήκον του, που καθιρρύεται με την ΚΠολΔ 692 § 3 – διατάξει ασφαλιστικά μέτρα, πλείονα των όσων είναι απαραίτητα για την εξασφάλιση της αξιώσεως του δανειστή. Ο Κώδικας, όμως, με την ΚΠολΔ 702 § 3, θέτει συμπληρωματικό κανόνα δικαίου, δυνάμει του οποίου, στην ανωτέρω περίπτωση, ο καθ' ου το ασφαλιστικό μέτρο δικαιούται να ζητήσει, με ανακοπή, τον περιορισμό της δέσμευσης των περιουσιακών στοιχείων του σε όσα είναι απολύτως αναγκαία προς εξασφάλιση της αξιώσεως του δανειστή⁸²⁶.

(β.7.) Ανακοπή κατά της αναγκαστικής εκτέλεσης προσωρινής διαταγής⁸²⁷.

⁸²² **Μπρίνιας**, ανωτ. (σημ. Νο 541) § 257 σελ. 695. Βλ. και **Φαλτσή**, [ανωτ., (σημ. Νο 602) § 9 περιθ. αριθ. 24 σελ. 153/4] κατά την οποία η ΚΠολΔ 951 § 2 απηχεί την αρχή της αναλογιστικότητας στο ελληνικό δίκαιο της αναγκαστικής εκτέλεσης. **Βλ. την ίδια**, Η αρχή της αναλογιστικότητας, ΕΛΔ 32, 280 επ (ιδίως § 23α σελ 297) και Θεμελιώδεις δικονομικές αρχές, Δ. 18, 641 επ (ιδίως § IV 3α, σελ. 676). **Μπέης**, Ελευθερία και δέσμευση του δικαστή στα ασφαλιστικά μέτρα, στο συλλογικό έργο «Η σύγχρονη δυναμική των ασφαλιστικών μέτρων», § 3.2., σελ. 36 επ.

⁸²³ Βλ. την Εισηγητική Εκθεση επί του άρθρου 3 του ν. 1867/1989. **Παπαχρήστος**, Ο νέος θεσμός της προσωπικής κράτησης για χρέη προς το Δημόσιο (1990), σελ. 54. **Γεωργίου**, σε Γεωργίου/Κατρά, Η προσωπική κράτηση κατ' εφαρμογή των διατάξεων του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων, Δ. 22, § XI, σελ. 321/2.

⁸²⁴ **Μπέης/Μπρίνιας/Παπαχρήστου**, Διοικητική εκτέλεσις (αναλυτική κατ' άρθρον ερμηνεία του κώδικος εισπράξεως δημοσίων εσόδων), τεύχος Α' – Εισαγωγή και άρθρα 1 έως 16– έκδ. 1975, υπό το άρθρο 9 § 2 σελ. 136. **Μπέης**, Σχόλιο, Δ. 12 σελ. 8-9. **Μιχαλόπουλος**, Παρατηρήσεις υπό την ΠΠρΠειρ 2195/1979, ΕΛΔ 21 σελ. 453 επ. **Παπαχρήστος**, Η διοικητική εκτέλεση, 1984, υπό το άρθρο 9 § 1 «ε» σελ. 145/6. **Ο ίδιος**, Παγίδες του Δημοσίου εις βάρος των αντιδίκων ως προς την επίδοση δικογράφων, (Εισήγηση στην ένωση Ελλήνων Δικονομολόγων στις 12 και 19 Ιανουαρίου 1982) σελ. 54/5.

⁸²⁵ Βλ. υπό το άρθρο 692 § 3 (2).

⁸²⁶ **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 702 § 2.3., σελ. 236. **Τζίφρας**, ανωτ., (σημ. Νο 558), σελ. 70. **Ο ίδιος**, ΕΕΝ 1970, σελ. 115.

⁸²⁷ ΜΠρΑθ 4771/95 Δ 27, 178.

4. Η αρχή της «συγκεντρώσεως» των λόγων της ανακοπής.

Η αυτονόητη ανάγκη σύντομης εκκαθάρισης των αμφισβητήσεων που αφορούν το κύρος της αναγκαστικής εκτελέσεως, καθιέρωσε το αυστηρό σύστημα της συγκεντρώσεως που διέπει τη δίκη επί της ανακοπής εκτελέσεως. Το σύστημα αυτό επιβάλλει να σωρεύονται στην πρώτη ανακοπή εναντίον συγκεκριμένης πράξεως αναγκαστικής εκτελέσεως όλοι η ήδη υφιστάμενοι (έστω κι αν ήταν άγνωστοι στον ανακόπτοντα⁸²⁸) κατ' αυτής λόγοι ακυρότητας⁸²⁹. Το απώτατο χρονικό σημείο, κατά το οποίο μπορούν εγκύρως να προταθούν οι λόγοι της ανακοπής, είναι οκτώ (8) ημέρες πριν από τη συζήτηση της ανακοπής, με το δικόγραφο των προσθέτων λόγων (ΚΠολΔ 585 § 2 εδαφ. β'). Συνεπώς, λόγοι ανακοπής οι οποίοι – μολονότι μπορούσαν να προταθούν, ωστόσο – δεν προτάθηκαν, αποκλείονται (: κηρύσσονται απαράδεκτοι) σε κάθε μεταγενέστερη δίκη, όπου ανακύπτει ζήτημα κύρους της ίδιας πράξης εκτελέσεως (ΚΠολΔ 935, αναλόγως)⁸³⁰. Το απαράδεκτο αυτό καταλαμβάνει και λόγους που δεν προτάθηκαν, έστω κι αν δεν έχει παρέλθει η προθεσμία προβολής τους κατά την ΚΠολΔ 934⁸³¹.

5. Η προθεσμία της ΚΠολΔ 934.

(α). Εφόσον πρόκειται περί ανακοπής του καθ' ου η εκτέλεση του ασφαλιστικού μέτρου, έχει εφαρμογή η ΚΠολΔ 934, οπότε η ανακοπή πρέπει – ανάλογα με το λόγο της – ν' ασκηθεί εντός των προθεσμιών που προβλέπει η διάταξη αυτή⁸³², διαφορετικά απορρίπτεται (και αυτεπαγγέλτως) ως απαράδεκτη⁸³³. Διότι, η άπρακτη πάροδος της προθεσμίας αυτής θεραπεύει την ακυρότητα και καθιστά την ελλειμματική διαδικαστική πράξη απρόσβλητη, αφού – κατά την ΚΠολΔ 151 – επέρχεται έκπτωση από το δικαίωμα ασκήσεως της διαδικαστικής πράξης της ανακοπής⁸³⁴, με αποτέλεσμα το απαράδεκτό της⁸³⁵.

(β). Εφόσον πρόκειται περί ανακοπής εκ της ΚΠολΔ 936 (: διεκδικητικής ανακοπής τρίτου), τότε η ΚΠολΔ 934 είναι ανεφάρμοστη⁸³⁶.

(γ). Διχογνωμία κρατεί ως προς το μέσο που πρέπει να χρησιμοποιήσει ο τρίτος, για την προστασία των δικαιωμάτων του:

⁸²⁸ Μπρίνιας, ανωτ. (σημ. Νο 541) § 174 σελ. 481. Φαλτσή, ανωτ., (σημ. Νο 602).

⁸²⁹ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 702 § 3.5, σελ. 244, Τζίφρας, ανωτ. (σημ. Νο 558), § 22 (4, β in f.) σελ. 71. Πρβλ επί της αντίστοιχης ανακοπής της ΚΠολΔ 933: Ποδηματά, ανωτ. (σημ. Νο 620 α), σελ. 38/9. Μπρίνιας, ανωτ., (σημ. Νο 541), § 172 σελ. 479. Ράμμος, Εγχειρίδιον αστικού δικονομικού δικαίου, ΙΙΙ (1982) § 369 I Α σελ. 1400/1. Κεραμέας, ανωτ. (σημ. Νο 641), σελ. 451. Φραγκίστα/Φαλτσή, Αναγκαστική εκτέλεση, § 41, IV σελ. 213-216. Φαλτσή, ανωτ., (σημ. Νο 602) § 41 περιθ. αριθ. 31 επ. σελ. 645 επ.

⁸³⁰ Πρβλ. Ποδηματά, ανωτ. (σημ. Νο 620α), σελ. 39/40. Φαλτσή, ανωτ., (σημ. Νο 602), § 41 περιθ. αριθ. 33 επ. σελ. 646 επ. Φραγκίστα/Φαλτσή, ανωτ., (σημ. Νο 656), § 41 IV 2 σελ. 214. Μπρίνιας, ανωτ. (σημ. Νο 541) § 173 V σελ. 480 και § 174 σελ. 481. Κεραμέας, ανωτ. (σημ. Νο 641) σελ. 451. ΑΠ 1130/1994 ΕΛΔ 37, 644.

⁸³¹ Ποδηματά, ανωτ., (σημ. Νο 620α) σελ. 40. Μπρίνιας, ανωτ. (σημ. Νο 541) § 173 II σελ. 479 και III σελ. 480. ΕφΑθ 2642/1974 Νοβ 1975, 54 με σημ. Μπρίνιας. Τζίφρας, ανωτ., (σημ. Νο 558), σελ. 71.

⁸³² Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 702 § 3.5., σελ. 243/4. Τζίφρας, ανωτ. (σημ. Νο 558) § 24 4(β) σελ. 71 και (ε) in f σελ. 72.

⁸³³ ΣχεδΚΠολΔ VIII σελ.123. Μπρίνιας, ανωτ. (σημ. Νο 541) § 165 V σελ. 461. ΕφΑθ 1876/1970 Αρμ. ΛΔ, 1099.

⁸³⁴ Μπρίνιας, ανωτ. (σημ. Νο 541) § 165 V σελ. 461. Φραγκίστας/Φαλτσή, Γνμδ., Δ. 4, 147 επ. Βλ. και Μπέη, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 151 σελ. 775/7. ΜΠρΑθ 2524/1990 Δ. 22, 936.

⁸³⁵ Μπρίνιας, ανωτ. (σημ. Νο 661). ΜΠρΑθ 2524/90 Δ. 22, 936.

⁸³⁶ Ράμμος, Εγχειρίδιον αστικού δικονομικού δικαίου, ΙΙΙ § 513 III Α σελ. 1723. Φραγκίστας/Φαλτσή, ανωτ. (σημ. Νο 656) § 42 I σελ. 220. Σταυρόπουλος, ΕρμΚΠολΔ, τ. Β' (2^η έκδοση), άρθρο 936 § 18 (ε) σελ. 1102. Φαλτσή, ανωτ., (σημ. Νο 602), § 42 περιθ. αριθ. 104 επ., σελ. 766 επ. Σταματόπουλος, ανωτ. (σημ. Νο 542) § 7, σελ. 179 επ και ιδίως II, σελ. 188 επ. Μπέης, Μαθήματα ΠολΔ, Αναγκαστική εκτέλεση, σελ. 99. ΠΠρΘεσ 2128/80 ΕΛΔ 22, 179. ΠΠρΑθ 7750/82 ΕΛΔ 24, 1249.

(γ.1.) Επί αμέσου εκτελέσεως (ΚΠολΔ 941 - 944):

Κατά μία γνώμη⁸³⁷, η προστασία των προσώπων, των οποίων τα έννομα δικαιώματα προσεβλήθησαν με την πρώτη και τελευταία πράξη της άμεσης εκτελέσεως (: αφαίρεση κινητού, αποβολή από ακίνητο), επιτυγχάνεται μόνον με την ανακοπή της ΚΠολΔ 933 ή με τα ένδικα βοηθήματα του ουσιαστικού δικαίου. Και τούτο, διότι η ΚΠολΔ 936 προϋποθέτει προσβολή του δικαιώματος του τρίτου «επάνω στο αντικείμενο της εκτέλεσης», ενώ εξάλλου η κύρια διαδικασία της άμεσης εκτέλεσης αρχίζει και τελειώνει με μία μόνο πράξη (: αυτήν ακριβώς που συνιστά την ανωτέρω προσβολή)⁸³⁸ οπότε, θα πρέπει να γίνει δεκτό, ότι – από τη φύση των πραγμάτων – χρονικό περιθώριο για την άσκηση της ανακοπής του τρίτου στην άμεση εκτέλεση, δεν δίδεται.

Κατά διαφορετική γνώμη⁸³⁸, επί αμέσου εκτελέσεως και επί καταδίκης σε δήλωση βουλήσεως (ΚΠολΔ 949), μετά τη διενέργεια της πρώτης – ταυτοχρόνως δε και της τελευταίας – εκτελεστικής πράξης, η άσκηση της διεκδικητικής ανακοπής θα είναι απαράδεκτη, διότι, κατά ρητή επιταγή της ΚΠολΔ 936, αυτή πρέπει ν' ασκηθεί ενόσω διαρκεί η εκτελεστική διαδικασία. Πρέπει, επομένως, κατά την προκειμένη γνώμη, η ανακοπή αυτή ν' ασκηθεί κατά της επιταγής προς εκτέλεση, προκειμένου ν' αποτραπεί η εξέλιξη της αναγκαστικής εκτέλεσης, δηλ. να μην ενεργηθεί η επόμενη, πρώτη και τελευταία, εκτελεστική πράξη.

(γ.2.) Επί εκτελέσεως προς ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων:

Κατά μία γνώμη⁸³⁹, 1) στον πλειστηριασμό κινητών, ο χρόνος παράδοσης της νομής τους στον υπερθεματιστή αποτελεί το χρονικό σημείο κατά το οποίο ο τρίτος στερείται πλέον από το δικαίωμά του ν' ασκήσει την διεκδικητική ανακοπή, αφού τότε μεταβιβάζεται στον υπερθεματιστή η κυριότητα των κινητών αυτών, 2) στον πλειστηριασμό ακινήτων, η εγκατάσταση του υπερθεματιστή στην κυριότητά τους, με την μεταγραφή της περιλήψεως της κατακυρωτικής εκθέσεως (ΑΚ 1192 αριθ. 2, ΚΠολΔ 1005 § 1 εδάφ. β'), αποτελεί το χρονικό όριο του τερματισμού του δικαιώματος ασκήσεως του δικαιώματος ανακοπής από τον τρίτο.

Κατά διαφορετική γνώμη⁸⁴⁰, από το συνδυασμό ΚΠολΔ 1005 § 1 εδάφ. β', 1020 και 936 προκύπτει ότι η απόσβεση του δικαιώματος του τρίτου, προς άσκηση της διεκδικητικής ανακοπής επί κατασχέσεως ακινήτου, προϋποθέτει – όχι μόνον μεταγραφή της περιλήψεως της οικείας κατακυρωτικής εκθέσεως, αλλά και – εγκατάσταση του υπερθεματιστή στο εκπλειστηριασθέν. Επομένως, κατά τη γνώμη αυτή:

1) Εάν η εγκατάσταση αυτή πραγματοποιήθηκε πριν από την μεταγραφή της περιλήψεως της κατακυρωτικής εκθέσεως, τότε το αψώτατο χρονικό όριο παραδεκτής ασκήσεως της διεκδικητικής ανακοπής, εντοπίζεται στην μεταγενέστερη μεταγραφή,

2) Αν, αντιθέτως, προηγήθηκε η μεταγραφή, τότε το χρονικό αυτό όριο εντοπίζεται στην μεταγενέστερη εγκατάσταση.

Κατά τρίτη γνώμη⁸⁴¹, το χρονικό σημείο στο οποίο τερματίζεται το δικαίωμα του τρίτου ν' ασκήσει την διεκδικητική ανακοπή, εντοπίζεται στο χρόνο σύνταξης της έκθεσης πλειστηριασμού και κατακύρωσης (ΚΠολΔ 924 και 934 § 2).

⁸³⁷ **Φαλτσή**, ανωτ. (σημ. Νο 602), § 42 περιθ. αριθ. 106 σελ. 767.

⁸³⁸ **Σταματόπουλος**, ανωτ. (σημ. Νο 542) § 7 σελ. 179-189.

⁸³⁹ **Φαλτσή**, ανωτ. (σημ. Νο 602) § 42 περιθ. αριθ. 109, 110 σελ. 770/1. **Η ίδια**, Η παθητική νομιμοποίησις εις την διεκδικητικήν ανακοπήν τρίτου, στο «Αφιέρωμα εις Χαρ. Φραγκίσταν», Επιστημονική Επετηρίς της ΝΟΕ του Α.Π.Θ., § 2 (Α, 2) σελ. 103. **Μπρίνιανς**, ανωτ. (σημ. Νο 541) § 175 (β) σελ. 489/90. **Φραγκίστας/Φαλτσή**, ανωτ. (σημ. Νο 656) § 42 I σελ. 219. **Σταθέας**, Εκθέσεις, αριθ. 212 σελ. 271. ΕφΑθ 1893/81 ΑρχΝ ΑΒ, 285. ΕφΑθ 2497/75 Νοβ 23, 673. ΠΠρΑθ 1166/1990, αδημ.

⁸⁴⁰ **Σταματόπουλος**, ανωτ., (σημ. Νο 542), § 7 II 2, σελ. 189 επ. ΕιρΑθ 3254/78 Αρμ. ΑΔ, 56.

⁸⁴¹ ΠΠρΑθ 7750/1982 ΕλΔ 24, 1249. ΠΠρΘεσ 2128/80 ΕλΔ 22, 179. ΠΠρΔρ 189/73 ΑρχΝ ΚΕ, 832. ΜΠρΑθ 2910/85 ΕλΔ 27, 194.

6. Αρμόδιο δικαστήριο.

(α) Ο κανόνας που θέτει η ΚΠολΔ 702 § 1 είναι ότι οι διαφορές που ανακύπτουν από την εκτέλεση απόφασης ασφαλιστικών μέτρων (: οι ανακοπές κατά της εκτελέσεως) ασκούνται ενώπιον του δικαστηρίου που εξέδωσε την απόφαση αυτή (Ειρηνοδικείο, Μονομελές/Πολυμελές Πρωτοδικείο, Εφετείο, Αρειος Πάγος). Τούτο, διότι από την Συντακτική Επιτροπή του ΚΠολΔ κρίθηκε σκόπιμο, το δικαστήριο που εξέδωσε την απόφαση των ασφαλιστικών μέτρων, να εκδικάζει και τις διαφορές που προκύπτουν από την εκτέλεσή της⁸⁴².

(β) Κατ' εξαίρεση σε πολύ επείγουσες περιπτώσεις, τις ανωτέρω διαφορές εκδικάζει το Μονομελές Πρωτοδικείο του τόπου στον οποίο γίνεται η εκτέλεση της απόφασης. Σε περίπτωση δε κατά την οποία στον εν λόγω τόπο δεν εδρεύει Μονομελές Πρωτοδικείο, τότε αρμόδιο προς εκδίκαση των διαφορών αυτών είναι το Ειρηνοδικείο του τόπου αυτού (ΚΠολΔ 702 § 2 εδάφ. α').

(β.1). Ο όρος «πολύ επείγουσα περίπτωση» είναι απολύτως ταυτόσημος εννοιολογικά με τους όρους «επείγουσα περίπτωση» της ΚΠολΔ 682 § 1 και «εξαιρετικά κατεπείγουσα περίπτωση» της ΚΠολΔ 687 § 1. Όλοι οι όροι αυτοί σημαίνουν ότι πιθανολογείται κίνδυνος να ματαιωθεί η δραστηριότητα της ζητούμενης προσωρινής δικαστικής προστασίας. Στην περίπτωση ειδικά της ΚΠολΔ 702 § 2 εδάφ. α', έχει την έννοια ότι ο κίνδυνος αυτός δικαιολογεί να παρακαμφθεί – με δημιουργία παράλληλης αρμοδιότητας/δωσιδικίας άλλου δικαστηρίου – η αρμοδιότητα του δικαστηρίου που εξέδωσε την εκτελούμενη απόφαση⁸⁴³.

(β.2.) Η – εξαιρετική – αρμοδιότητα/δωσιδικία των ανωτέρω δικαστηρίων του τόπου της εκτελέσεως δεν είναι αποκλειστική⁸⁴⁴, παρά συρρέουσα (συντρέχουσα)⁸⁴⁵, μαζί με την αρμοδιότητα του δικαστηρίου που εξέδωσε την εκτελούμενη απόφαση. Οπότε, ο ανακόπτων έχει την ευχέρεια να επιλέξει μεταξύ των ανωτέρω δικαστηρίων (ΚΠολΔ 41). Εάν όμως επιλέξει το δικαστήριο του τόπου της εκτελέσεως, τότε θα πρέπει, για το ορισμένο της σχετικής ανακοπής του και προκειμένου να στοιχειοθετηθεί η εξαιρετική αρμοδιότητα/δωσιδικία του εν λόγω δικαστηρίου, να επικαλείται και εξειδικεύει την εξαιρετικά επείγουσα περίπτωση, η οποία τον αναγκάζει να εισαγάγει την ανακοπή του στο δικαστήριο αυτό, κατά παράκαμψη του κυρίως αρμοδίου. Το δικαστήριο, σε περίπτωση ερημοδικίας του καθ' ου⁸⁴⁶, θα ερευνήσει αυτεπαγγέλτως τις προϋποθέσεις δημιουργίας της δωσιδικίας του και, εάν κρίνει, ότι δεν συντρέχει η επικαλούμενη επείγουσα περίπτωση, τότε έχει υπηρεσιακό καθήκον να κηρυχθεί αναρμόδιο και να προσδιορίσει το αρμόδιο δικαστήριο καθ' ύλην και κατά τόπο, στο οποίο και οφείλει να παραπέμψει την υπόθεση (ΚΠολΔ 46 εδάφ. α', αναλόγως). Εάν όμως συμμετέχει στη δίκη ο καθ' ου και δεν αντιλέξει, τότε δημιουργείται αρμοδιότητα του δικαστηρίου αυτού με σιωπηρή παρέκταση (ΚΠολΔ 42 § 2)⁸⁴⁷, η οποία ισχύει και στη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων⁸⁴⁸.

⁸⁴² Πρακτικά Σχεδ. Ε', σελ. 253.

⁸⁴³ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 702 § 1.3, σελ. 234/5.

⁸⁴⁴ Ως «αποκλειστική» χαρακτηρίζεται η (νόμιμη ειδική) δωσιδικία, όταν δικαίωμα επιλογής δεν υφίσταται, διότι η αγωγή/ανακοπή πρέπει να εισαχθεί υποχρεωτικά στο δικαστήριο της ειδικής δωσιδικίας (Ράμμος, Στοιχεία ΕλλΠολΔ, Ι § 61 σελ. 128).

⁸⁴⁵ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 702 § 1.3., σελ. 234.

⁸⁴⁶ Κεραμεύς, Αστικό δικον. δ., II (1986) § 44 III σελ. 79/80 και § 45 II σελ. 83. Βαθρακοκούλης, ΚωδΠολΔ, τ. Α', υπό το άρθρο 46 § 2 σελ. 303. Δελγκωστόπουλος/Σινανιώτης, ΕρμΚΠολΔ, υπό το άρθρο 47 I σελ. 130. Μητσόπουλος, ΠολΔ σελ. 257.

⁸⁴⁷ Βλ. τις παραπομπές της προηγούμενης σημειώσεως.

⁸⁴⁸ Τζιφρας, ανωτ. (σημ. Νο 558) § 3 III (δ') σελ. 21. Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, υπό το άρθρο 42 σελ. 263 και υπό το άρθρο 683 § 4.1., σελ. 49. Ράμμος, Εγχειρίδιον ΠολΔ III § 549 IV σελ. 1784. Σταυρόπουλος, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 42 § 2γ. Νίκας, Γενικές διατάξεις ασφαλιστικών μέτρων, (1991), σελ. 12. Λεμπέσης, Αρμοδιότης ασφαλιστικών μέτρων επί νομής και κατοχής, Νοβ 1968, 1102. ΠΠρΧαλκίδας 53/91 ΕλΔ 32, 1385 με σημ. Διαμαντόπουλου = Αρμ. 1991, 701 = ΑρχΝ 42, 241. ΜΠρΘεσ 2925/70 Νοβ 19, 21. ΕιρΠατρ 158/72 ΕΕΝ 40, 733. ΕιρΑθ 2625/93 ΑρχΝ 45, 58.

7. Άσκηση της ανακοπής.

(α) Η ανακοπή της ΚΠολΔ 702 ασκείται με κατάθεση δικογράφου (κυρίων ή προσθέτων λόγων) στη γραμματεία του δικαστηρίου, στο οποίο απευθύνεται. Περί της καταθέσεως συντάσσεται έκθεση (ΚΠολΔ 686 § 1, 702 §§ 1 και 2). Κοινοποίηση αντιγράφου της ανακοπής στον αντίδικο δεν απαιτείται, (είτε πρόκειται για κύριους είτε για πρόσθετους λόγους⁸⁴⁹), παρά μόνον αν διατάξει τούτο ο αρμόδιος δικαστής (ΚΠολΔ 686 § 4 εδάφ. β'). Πάντως, κλητεύεται ο αντίδικος κατόπιν οικείας διαταγής του αρμόδιου δικαστή, ο οποίος ορίζει τον τρόπο κλητεύσεως (με επίδοση σχετικού εγγράφου, τηλεγραφικώς ή τηλεφωνικώς - ΚΠολΔ 686 § 4 εδάφ. α'), καθώς και το χρονικό διάστημα που πρέπει να μεσολαβήσει, κατά την κρίση του, μεταξύ της επίδοσης της κλήσης και της συζήτησης της ανακοπής (ΚΠολΔ 686 § 2)⁸⁵⁰, στο χρονικό δε αυτό διάστημα δεν υπολογίζονται οι ημέρες της επιδόσεως και της συζήτησεως. Το δικόγραφο της ανακοπής δικαιούται να υπογράψει και ο ανίκανος προς το παρίστασθαι επί δικαστηρίου (ΚΠολΔ 63 § 2)⁸⁵¹.

(β) Η ανακοπή μπορεί ν' ασκηθεί και προφορικά, κατά τη συζήτηση της κύριας υπόθεσης (ΚΠολΔ 686 § 5) ή με εμφάνιση των διαδίκων ενώπιον του αρμοδίου δικαστηρίου (ΚΠολΔ 687 § 2)⁸⁵².

(γ) Ενώπιον του Ειρηνοδικείου – στις περιπτώσεις που είναι αρμόδιο (ΚΠολΔ 702 § 2 εδάφ. α') – η ανακοπή μπορεί ν' ασκηθεί και προφορικά (ΚΠολΔ 686 § 5 εδάφ. β')⁸⁵³.

8. Αναστολή εκτελέσεως.

8.1. Κατ' ανάλογη εφαρμογή της ΚΠολΔ 938 § 1 – και ενόψει του ότι η άσκηση της ανακοπής της ΚΠολΔ 702 § 1 δεν αναστέλλει την εκτέλεση/πραγμάτωση της απόφασης των ασφαλιστικών μέτρων – δικαιούται ο ανακόπτων, επικαλούμενος ανεπανόρθωτη βλάβη του, να ζητήσει ν' ανασταλλεί η εκτέλεση της εν λόγω απόφασης, ώσπου να εκδοθεί οριστική απόφαση επί της ανακοπής του⁸⁵⁴. Η αίτηση αναστολής θα ευδοκιμήσει, εάν κριθεί νόμιμος και κατ' ουσίαν βάσιμος ο προβαλλόμενος λόγος της ακυρότητας της εκτελεστικής διαδικαστικής πράξης και εντεύθεν πιθανολογείται ότι η ανακοπή θα γίνει δεκτή (ΚΠολΔ 938 § 1 εδάφ. α', αναλόγως), καθώς και εάν κριθεί ότι με την εκτέλεση θα επέλθει ανεπανόρθωτη βλάβη του ανακόπτοντος, η οποία είναι αυτοδύναμη και ανεξάρτητη προϋπόθεση

Αντιθέτως: Βερνάρδος, Πολιτική Δικονομία, 2^η έκδοση (1972) σελ. 40. **Βλ. και Διαμαντόπουλο**, (Σχόλιο, ΕΛΔ 32 σελ. 1385), ο οποίος έχει τη γνώμη ότι τ' ασφαλιστικά μέτρα είναι δυνατόν να υπαχθούν στην ανάλογη εφαρμογή των ΚΠολΔ 42-43, με την επιφύλαξη όμως ότι η παρέκταση αρμοδιότητας θα συντρέχει οπωσδήποτε με την, κατά το άρθρο 683 § 3 ΚΠολΔ, δωσιδικία του δικαστηρίου, που βρίσκεται πλησιέστερα στον τόπο της εκτέλεσής τους.

⁸⁴⁹ **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 702 § 4.2, σελ. 247. **Βαθρακίλης**, ανωτ., (σημ. Νο 673), τ. Δ', υπό το άρθρο 702 § 7 σελ. 164/5. **Αντιθέτως:** ΕιρΑθ 2139/71 Δ. 3, 236.

⁸⁵⁰ **Τζίφρας**, ανωτ. (σημ. Νο 558), § 22 (4, α), σελ. 70/1. **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 702 § 3.5, σελ. 244.

⁸⁵¹ **Τζίφρας**, Διαφοραί περί την εκτέλεσιν αποφάσεως διατασσούσης ασφαλιστικά μέτρα, ΕΕΝ 1970, § 4 (α) σελ. 115.

⁸⁵² **Τζίφρας**, ανωτ. (σημ. Νο 678) § 4 (α) σελ. 115. **Ο ίδιος**, ανωτ., (σημ. Νο 558) σελ. 71.

⁸⁵³ **Τζίφρας**, ανωτ. (σημ. Νο 558) § 4 (α) σελ. 71. **Ο ίδιος**, ανωτ. (σημ. Νο 678), § (α) σελ. 71.

⁸⁵⁴ **Τζίφρας**, ανωτ. (σημ. Νο 558) § 23 σελ. 75/76. ΜΠρΑθ 11256/87 ΕΛΔ 30, 846. ΜΠρΑθ 18729/86 Δ. 18, 143. ΜΠρΑθ 9265/71 ΕΕΝ 38, 768. **Βλ. όμως:** **Μπέη**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 702 § 4.5, σελ. 250. ΜΠρΚοζ 210/96 ΑρχΝ 47, 50.

χορηγήσεως της αναστολής⁸⁵⁵ και δημιουργείται όταν – σε περίπτωση ακυρώσεως της ανακοπτόμενης εκτελεστικής πράξης – δεν θα μπορεί να επανορθωθεί με επαναφορά των πραγμάτων στην προηγούμενη κατάσταση⁸⁵⁶. Η κρίση του δικαστηρίου, περί κινδύνου επελεύσεως ή μη ανεπανόρθωτης βλάβης, σχηματίζεται με ελεύθερη απόδειξη (ΚΠολΔ 8), στο πλαίσιο της πιθανολόγησής⁸⁵⁷. Σε περίπτωση κατά την οποία δεν πιθανολογηθεί η πρόκληση της βλάβης αυτής, το δικαστήριο δικαιοδοτεί να διατάξει την αναστολή εκτελέσεως, υποχρεώνοντας τον διάδικο που ζητεί την αναστολή σε καταβολή εγγυοδοσίας⁸⁵⁸. Θεμελιώδης, εξάλλου, προϋπόθεση για την χορήγηση της αναστολής, είναι η προηγούμενη νομότυπη άσκηση της ανακοπής⁸⁵⁹. Η απόφαση επί της αναστολής δεν ανακαλείται⁸⁶⁰, επειδή η χορηγούμενη αναστολή δεν είναι ασφαλιστικό μέτρο. Περαιτέρω, κατά της απόφασης επί της ανακοπής της ΚΠολΔ 702 § 1, δεν χωρούν ένδικα μέσα (ΚΠολΔ 699)⁸⁶¹ και συνεπώς δεν μεταφέρεται εν προκειμένω το πρόβλημα (που ισχύει επί της αναστολής της ΚΠολΔ 938 § 1), περί του εάν παραδεκτώς ασκείται η αίτηση αναστολής και ενώπιον του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου, στο οποίο εκκρεμεί η ανακοπή μετά την άσκηση εφέσεως⁸⁶². Η αίτηση αναστολής εκδικάζεται από το δικαστήριο ενώπιον του οποίου εκκρεμεί η ανακοπή (ΚΠολΔ 938 § 3, αναλόγως), κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων. Στη δίκη της αναστολής είναι ανεφάρμοστη η ΚΠολΔ 687 § 1, δυνάμει της οποίας, σε κατεπείγουσες περιπτώσεις, η αίτηση ασφαλιστικών μέτρων εκδικάζεται νομίμως και χωρίς κλήτευση του καθ' ου⁸⁶³.

⁸⁵⁵ **Φαλτσή**, ανωτ. (σημ. Νο 602), § 43 περιθ. αριθ. 27 σελ. 804. **Δημητρίου**, Η δικαστική αναστολή της αναγκαστικής εκτελέσεως (1993) § 9 (I, 8) σελ. 189. **Βλ. όμως: Μπέη** (Μαθήματα πολ. δικ., Αναγκαστική εκτέλεση (1984 § 11 σελ. 95), **Τον ίδιο** (Σχόλιο, Δ. 8, 815), **Σταματόπουλο** (Σχόλιο, Δ. 15, 356), **Μπρίνια** (ανωτ., σημ. Νο 541) § 191. 2 σελ. 543-5) και ΜΠρΑθ 11183/1990 (Δ. 22, 525) που υποστήριζαν – πριν από την ισχύ του άρθρου 10 § 7 Ν. 2145/93, δια του οποίου θεσπίσθηκε η πιθανολόγηση ευδοκιμήσεως της αντίστοιχης ανακοπής, ως λόγος παραδοχής της αναστολής εκτελέσεως – ότι ως ανεπανόρθωτη βλάβη νοείται η βίαιη απόσπαση περιουσιακού στοιχείου από την περιουσία του οφειλέτη με άκυρη (και άρα ανύπαρκτη νομικώς) εκτελεστική πράξη.

⁸⁵⁶ **Φαλτσή**, ανωτ., (σημ. Νο 602) § 43 περιθ. αριθ. 28 σελ. 805. **Δημητρίου**, ανωτ. (σημ. Νο 682), § 10 II 3 σελ. 215 υποσημ. αριθ. 50.

⁸⁵⁷ **Φαλτσή**, ανωτ., (σημ. Νο 602) § 43 περιθ. αριθ. 29 σελ. 805. **Φραγκίστας/Φαλτσή**, ανωτ. (σημ. Νο 656) § 43 III 3 σελ. 230. **Μπρίνιας**, ανωτ. (σημ. Νο 541), § 191 σελ. 545. ΜΠρΑθ 15076/71 ΕλΔ 1972, 104, ΜΠρΚορ 222/72 ΑρχΝ 1972, 687.

⁸⁵⁸ **Φαλτσή**, ανωτ. (σημ. Νο 602) § 43 περιθ. αριθ. 27 σελ. 804/5 και περιθ. αριθ. 30 σελ. 806. **Φραγκίστας/Φαλτσή**, ανωτ. (σημ. Νο 656), § 43 III σελ. 230.

⁸⁵⁹ **Μπρίνιας**, ανωτ. (σημ. Νο 541), § 191 σελ. 542. **Δημητρίου**, ανωτ. (σημ. Νο 682), § 8 II σελ. 168 επ. **Φραγκίστας/Φαλτσή**, ανωτ. (σημ. Νο 656), § 43 III 1 σελ. 229. **Φαλτσή**, ανωτ. (σημ. Νο 602), § 43 περιθ. αριθ. 16 σελ. 797 επ. **Μπέης**, Αι διαδικασίαι II, σελ. 377. ΕφΘεσ 14/94 (Ολομ.) Αρμ. ΜΘ, 516. ΕφΘεσ 2475/90 ΕλΔ 33, 613. ΕφΑθ 74/94 ΕλΔ 37, 388.

⁸⁶⁰ ΑΠ 1734/84 ΕλΔ 26, 47. ΕφΑθ 4058/94 ΕλΔ 36, 1276. **Αντιθέτως: Φαλτσή**, ανωτ. (σημ. Νο 602) § 43 περιθ. αριθ. 46 σελ. 817 επ. **Μητσόπουλος**, Αρμ. ΜΓ, 434. **Ράμμος**, Εγχειρίδιον III σελ. 1490. ΕφΘεσ 64/91 ΕλΔ 34, 1362.

⁸⁶¹ ΕφΑθ 5348/83 ΕλΔ 25, 175 με σημ. Κατρά.

⁸⁶² Βλ. σχετικώς: **Φαλτσή**, ανωτ. (σημ. Νο 602) § 43 περιθ. αριθ. 38 σελ. 811 επ. **Νίκα**, Το απαράδεκτο της συζητήσεως αναστολής εκτελέσεως (ΚΠολΔ 938), ενώπιον του δευτεροβάθμιου Δικαστηρίου, Αρμ. 49, 552 επ. **Δημητρίου**, ανωτ., (σημ. Νο 682) § 7 II 7 (α) σελ. 135 επ. **Κατηφόρη**, Δικαστική αναστολή της εκτέλεσης (1994), σελ. 97-9. **Κατρά**, ΕλΔ 22, 181 και ΕλΔ 23, 179. Από τη σχετική νομολογία, βλ. Ολομ. ΕφΘεσ 14/94 ΕλΔ 37, 182 = Αρμ. ΜΘ, 516. ΕφΑθ 429/93 ΕλΔ 35, 152. ΕφΑθ 571/93 ΕλΔ 34, 654. ΕφΑθ 3461/94 ΕλΔ 36, 1275 με σημ. Βαλμαντώνη. ΕφΑθ 4058/94 ΕλΔ 36, 1276. ΕφΑθ 915/94 ΕλΔ 37, 1420. ΕφΑθ 915/93 ΕλΔ 37, 1420. ΕφΑθ 2475/90 ΕλΔ 33, 613. ΕφΑθ 2473/90 ΕλΔ 33, 612. **Βλ. αντιθέτως:** ΕφΝαυπλ 589/95 ΕλΔ 37, 184.

⁸⁶³ **Δημητρίου**, ανωτ. (σημ. Νο 682) § 8 (I, 1), σελ. 166-8. **Φαλτσή**, ανωτ. (σημ. νο 602) § 43 περιθ. αριθ. 45 σελ. 817. **Αντιθέτως: Μπρίνιας**, ανωτ. (σημ. Νο 541) § 194 σελ. 551 και υποσημ. αριθ. 73. **Κατηφόρης**, ανωτ. (σημ. Νο 689), σελ. 93. **Βαθρακοκούλης**, ανωτ. (σημ. Νο 673) τ. Ε΄,

Η απόφαση επί της αναστολής απαιτείται να γνωστοποιηθεί το ταχύτερο με επιμέλεια των διαδίκων και της Γραμματείας του Δικαστηρίου – και προφορικά, στα όργανα της εκτέλεσης (ΚΠολΔ 939 § 1). Η αναστολή μπορεί να διαταχθεί μόνο μέχρι τη δημοσίευση της οριστικής αποφάσεως επί της ανακοπής (ΚΠολΔ 938 § 4 εδάφ. α') και όχι μέχρι την έκδοση τελεσίδικης αποφάσεως επ' αυτής⁸⁶⁴. Σε περίπτωση, κατά την οποία, απορριφθεί η αίτηση αναστολής ή αυτή έχει αρθεί αυτοδικαίως, επειδή δεν συζητήθηκε η ανακοπή μέσα στην προθεσμία που όρισε το δικαστήριο, τότε η αναστολή ή η εγγυοδοσία μπορούν να διαταχθούν μόνο κατά τη συζήτηση της ανακοπής (ΚΠολΔ 938 § 4 εδάφ. β'). Δηλαδή ο νόμος δεν επιτρέπει πλέον ν' ασκηθεί αυτοτελώς αίτηση αναστολής, παρά μόνον κατά τη συζήτηση της ανακοπής, είτε με αυτοτελές δικόγραφο είτε με τις προτάσεις επί της ανακοπής⁸⁶⁵. Η «συζήτηση της ανακοπής», ως το τελευταίο χρονικό όριο κατά το οποίο επιτρέπεται αυτοτελής άσκηση της αιτήσεως αναστολής, είναι εκείνη, κατά την οποία η υπόθεση εκφωνήθηκε, έστω κι αν αναβάλλεται η εξέταση των λόγων της ανακοπής, εξαιτίας εκκρεμούς προδικαστικού ζητήματος σε άλλο δικαστήριο (ΚΠολΔ 249) ή εξαιτίας εκκρεμοδικίας, κατά το άρθρο ΚΠολΔ 222⁸⁶⁶ ή εξαιτίας παραπομπής της υπόθεσης στο αρμόδιο (καθ' ύλην ή κατά τόπο) δικαστήριο⁸⁶⁷. Μετά την έκδοση της οριστικής απόφασης επί της ανακοπής, αίτηση αναστολής της εκτέλεσης δεν επιτρέπεται (: είναι απαράδεκτη)⁸⁶⁸.

Οι συνέπειες της αναστολής εκτελέσεως είναι:

1) η απαγόρευση ενέργειας πράξεων εκτελέσεως^Α επιτρέπεται να διενεργηθούν μόνον οι πράξεις που ειδικώς επέτρεψε η απόφαση επί της αναστολής (ΚΠολΔ 939 § 2 εδάφ. α'). Αν επιχειρηθεί πράξη της εκτελεστικής διαδικασίας, τότε αυτή θα είναι άκυρη. Αμφισβητείται το ζήτημα, εάν η ακυρότητα αυτή είναι αυτοδίκαιη⁸⁶⁹ ή με επίκληση βλάβης του ανακόπτοντος (ΚΠολΔ 159 αριθ.3)⁸⁷⁰. Πάντως η ακυρότητα πρέπει ν' απαγγελθεί με δικαστική απόφαση, κατόπιν ανακοπής εκ της ΚΠολΔ 702 § 1⁸⁷¹. Αμφισβητείται επίσης το ζήτημα, εάν οι

υπό το άρθρο 938 § 47 σελ. 494.

⁸⁶⁴ **Φαλτσή**, ανωτ. (σημ. Νο 602) § 43 περιθ. αριθ. 49 σελ. 820/1. **Αντιθέτως: Δημητρίου**, ανωτ. (σημ. νο 682), § 12 (I, 2) σελ. 231 και υποσημ. αριθ. 12. **Μπρίνιας**, ανωτ. (σημ. Νο 541) § 193α, σελ. 550. ΕφΘεσ 64/91 ΕλΔ 34, 1362. ΕφΘεσ 2333/1989 Αρμ. ΜΓ, 900.

⁸⁶⁵ **Μπρίνιας**, ανωτ., (σημ. Νο 541) § 193(α) σελ. 550. **Φραγκίστας/Φαλτσή**, ανωτ., (σημ. Νο 656) § 43 XI σελ. 236. **Φαλτσή**, ανωτ. (σημ. Νο 602) § 43 περιθ. αριθ. 53 σελ. 823.

⁸⁶⁶ **Δημητρίου**, ανωτ. (σημ. Νο 602) § 12 I, 1 σελ. 235 υποσημ. Νο 24. **Μπρίνιας**, ανωτ. (σημ. Νο 541) 5 193 σελ. 548/9. **Φραγκίστας/Φαλτσή**, ανωτ. (σημ. Νο 656), § 43 IX σελ. 234/5. **Φαλτσή**, ανωτ., (σημ. Νο 602) § 43 περιθ. αριθ. 52 σελ. 822/3. **Κατηφόρης**, ανωτ. (σημ. Νο 689) σελ. 101/2. **Αντιθέτως: Μπέης**, Αι διαδικασίαι II σελ. 376. **Μπρίνιας**, ανωτ. (σημ. Νο 541) 193 σελ. 548.

⁸⁶⁷ **Φραγκίστας/Φαλτσή**, ανωτ. (σημ. Νο 656) § 43 IX σελ. 235. **Φαλτσή**, ανωτ. (σημ. Νο 602) § 43 περιθ. αριθ. 52 in f. Σελ. 823.

⁸⁶⁸ **Φαλτσή**, ανωτ., (σημ. Νο 602) § 43 περιθ. αριθ. 48 σελ. 819/20 και 53 σελ. 823. **Φραγκίστας/Φαλτσή**, ανωτ., (σημ. Νο 6560 § 43 XI σελ. 236. ΕφΑθ 4058/94 ΕλΔ 36, 1276. ΕφΑθ 1891/83 ΑρχΝ 34, 573.

⁸⁶⁹ **Μητσόπουλος**, κατωτ. (σημ. Νο 694) § III (έ) σελ. 434. **Δημητρίου**, ανωτ. (σημ. Νο 682) § 12 II σελ. 246/7. **Κατηφόρης**, ανωτ. (σημ. Νο 689), σελ. 114/5. **Ράμμος**, Εγχειρίδιον III σελ. 1410/11. Την άποψη αυτή θεωρεί σωστή, από δικαιοπολιτική άποψη, η **Φαλτσή**, (ανωτ. σημ. Νο 602, § 43 περιθ. αριθ. 60, σελ. 828).

⁸⁷⁰ **Μπρίνιας**, ανωτ. (σημ. Νο 541) § 196 σελ. 557/8. ΑΠ 1510/91 ΕλΔ 1992, 1462=Δ. 1992, 708. ΑΠ 4380/71 λΔ 13, 610. ΕφΑθ 2614/78 Αρμ. 1978, 846. ΕφΑθ 11103/79 Νοβ 1980, 839. ΕφΑθ 2339/82 Αρμ. 1983, 788.

⁸⁷¹ **Ράμμος**, Εγχειρίδιον III σελ. 1410/11. **Δημητρίου**, ανωτ. (σημ. Νο 682), § 12 II σελ. 245 επ. **Μπρίνιας**, ανωτ. (σημ. Νο 541) § 196 σελ. 557. **Φαλτσή**, ανωτ., (σημ. Νο 6020 § 43 περιθ. αριθ. 59 σελ. 827).

συνέπειες της αναστολής αρχίζουν μόνο με την επίσημη γνωστοποίησή της⁸⁷² ή από την έκδοση της απόφασης επί της αναστολής⁸⁷³.

2) Δεν τρέχουν οι προθεσμίες, οι ορισμένες για την διενέργεια των απαγορευμένων πράξεων, ενώ εκείνες που άρχισαν (λ.χ. η προθεσμία της ΚΠολΔ 926 § 2) διακόπτονται (ΚΠολΔ 939 § 2 εδάφ. β').

Οι συνέπειες αυτές εκλείπουν και η αναγκαστική εκτέλεση συνεχίζεται, ευθύς μόλις παύσει η αναστολή, από τη γνωστοποίηση της παύσης, κατά τους τρόπους που ορίζει η ΚΠολΔ 939 § 1 (ΚΠολΔ 939 § 3). Πράξεις εκτελέσεως, που διενεργήθηκαν πριν από την έναρξη ισχύος της αναστολής, είναι έγκυρες, οι δε έννομες συνέπειες που προκλήθηκαν από τις ανωτέρω πράξεις, δεν θίγονται⁸⁷⁴.

8.1. Σημείωμα μη εκτελέσεως.

(α) Η ΚΠολΔ 938 § 2 εδάφ. β', που προβλέπει την έκδοση σημειώματος περί εμποδίσεως της εκτελέσεως, ώσπου να εκδοθεί απόφαση επί της αιτήσεως αναστολής, εφαρμόζεται και επί της αναστολής κατόπιν ανακοπής εκ της ΚΠολΔ 702 § 1⁸⁷⁵.

(β) Αρμόδιος να εκδώσει – και αυτεπαγγέλτως⁸⁷⁶ – το σημείωμα μη εκτελέσεως είναι ο δικαστής, ενώπιον του οποίου υποβάλλεται η ανακοπή και, επί πολυμελούς δικαστηρίου, ολόκληρο το δικαστήριο κι όχι ο Πρόεδρος του⁸⁷⁷.

(γ) Προϋπόθεση εκδόσεως του σημειώματος είναι η κατάθεση της αιτήσεως αναστολής. Δεν απαιτείται προηγούμενη κλήτευση του καθ' ου, η οποία πάντως μπορεί να διαταχθεί. Είναι δυνατόν να εξαρτηθεί η ισχύς του σημειώματος από τη συζήτηση της αιτήσεως αναστολής⁸⁷⁸. Μπορεί να ορισθεί και διάρκεια μικρότερη εκείνης που ορίζει η ΚΠολΔ 938 § 2 και συγκεκριμένα μέχρι τη συζήτηση της αιτήσεως αναστολής, οπότε ο δικάζων δικαστής δικαιοδοτεί να παρατείνει ή όχι τη διάρκειά της⁸⁷⁹.

(δ) Το σημείωμα ανακαλείται από το δικαστήριο που το εξέδωσε⁸⁸⁰, είτε για νομικά ή αποδεικτικά σφάλματά του είτε επί τη βάσει μεταβολής των περιστάσεων, υπό τις οποίες εκδόθηκε.

⁸⁷² **Ράμμος**, Εγχειρίδιον ΙΙΙ σελ. 1410. **Μπέης**, Σχόλιο, Δ. 7 σελ. 816. **Φαλτσή**, ανωτ. (σημ. Νο 602) § 43 περιθ. αριθ. 56 σελ. 824/5. ΑΠ-Ολομ.-33/95 ΕλΔ 27, 558. ΕφΑθ 4778/83 ΕλΔ 24, 1080.

⁸⁷³ **Μπρίνιας**, ανωτ., (σημ. Νο 541) § 197 σελ. 559 επ. **Δημητρίου**, ανωτέρω, (σημ. Νο 682), § 12 ΙΙ σελ. 247/8. **Ορφανίδης**, Δ. 27, σελ. 1082 επ. Πλειοψ. της ΑΠ 1510/91 Δ. 23, 708 = ΕλΔ 33, 1462. ΑΠ 271/94 ΕλΔ 37, 48.

⁸⁷⁴ **Μπρίνιας**, ανωτ. (σημ. Νο 541) § 190 σελ. 540/1. **Δημητρίου**, ανωτ. (σημ. Νο 682) § 12 ΙΙ σελ. 245. **Φαλτσή**, ανωτ., (σημ. Νο 602) § 43 περιθ. αριθ. 55 σελ. 824.

⁸⁷⁵ **Τζίφρας**, ανωτ. (σημ. Νο 558) § 24 (β) σελ. 77 επ. **Φαλτσή**, ανωτ. (σημ. Νο 602) § 43 περιθ. αριθ. 65 σελ. 831. **Μπρίνιας**, ανωτ. (σημ. Νο 541), § 195 σελ. 554 και υποσημ. Νο 84.

⁸⁷⁶ **Φραγκίστας/Φαλτσή**, ανωτ. (σημ. Νο 656), § 43 VII σελ. 233.

⁸⁷⁷ ΟλομΕφΘεσ 14/94 ΕλΔ 37, 182 = Αρμ. ΜΘ, 516. **Αντιθέτως**: ΕφΘεσ 322/81 ΕλΔ 30, 994.

⁸⁷⁸ **Φαλτσή**, ανωτ., (σημ. Νο 602) § 43 περιθ. αριθ. 64 σελ. 830. **Μπρίνιας**, ανωτ. (σημ. Νο 541), § 195 σελ. 554 υποσημ. Νο 80.

⁸⁷⁹ **Φαλτσή**, ανωτ. (σημ. Νο 602), § 43 περιθ. αριθ. 64 σελ. 830.

⁸⁸⁰ **Μητσόπουλος**, Η φύσις του «σημειώματος» περί αναστολής εκτελέσεως της αναγκαστικής εκτελέσεως κατ' άρθρον 938 § 1 ΚΠολΔ, Αρμ. 1989 § ΙΙΙ (1, δ') σελ. 434. **Μπρίνιας**, ανωτ. (σημ. Νο 541) § 195 σελ. 554/5. **Φαλτσή**, ανωτ. (σημ. Νο 602), § 43 περιθ. αριθ. 64 σελ. 830. **Τζίφρας**, ανωτ. (σημ. 558) § 24 (11) σελ. 82. ΜΠρΑθ 5987/81 Δ. 12, 423 με σημ.

(ε) Το σημείωμα είναι περιληπτική δικαστική απόφαση⁸⁸¹, η οποία στηρίζεται στη συνοπτική εξέταση των ίδιων προϋποθέσεων, που πρέπει να υπάρχουν και για την αποδοχή της αιτήσεως αναστολής⁸⁸².

(στ) Ενόψει της ανωτέρω φύσης του σημειώματος, η παραβίαση της δικαστικής απαγορεύσεως που περικλείεται σ' αυτό, προκαλεί ex lege ακυρότητα, κατά τις συνδυασμένες διατάξεις των ΚΠολΔ 939 § 2 και 159 αριθ. 1⁸⁸³.

(η) Οι συνέπειες της αναστολής εκλείπουν αφότου γνωστοποιηθεί, με τους τρόπους της ΚΠολΔ 939 § 1, ο λόγος της παύσης της αναστολής (ΚΠολΔ 939 § 3, αναλόγως)⁸⁸⁴. Η ισχύς του σημειώματος παύει, αφότου εκδοθεί απόφαση επί της ασκήσεως αναστολής. Σε περίπτωση κατά την οποία στο σημείωμα αναγράφεται προθεσμία ισχύος του, τότε παύει η ισχύς του μόλις παρέλθει η προθεσμία αυτή. Η εν λόγω προθεσμία δύναται να παραταθεί και με περαιτέρω σημείωμα. Η ισχύς του σημειώματος παύει και όταν δεν παρεσχέθη η ορισθείσα με αυτό εγγυοδοσία⁸⁸⁵.

9. Προσωρινή διαταγή.

Κατά μία γνώμη, η προκαταρκτική προσωρινή προστασία επί αναγκαστικής εκτελέσεως αποφάσεως ασφαλιστικών μέτρων, παρέχεται με την έκδοση προσωρινής διαταγής⁸⁸⁶. Κατά διαφορετική γνώμη, απαιτείται ν' ασκηθεί αναστολή εκτελέσεως, οπότε η προσωρινή προστασία παρέχεται με το οικείο σημείωμα της ΚΠολΔ 938 § 2⁸⁸⁷.

10. Διαδικασία εκδικάσεως της ανακοπής.

(α) Η ανακοπή της ΚΠολΔ 702 § 1, ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου, εκδικάζεται κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων (ΚΠολΔ 702 §§ 1 και 2), συμπληρωματικώς

⁸⁸¹ **Μητσόπουλος**, ανωτ., (σημ. Νο 694), § III 1 σελ. 434 επ. **Ο ίδιος**, Προσωρινή διαταγή του δικαστηρίου, επί αιτήσεως εγγραφής προσημειώσεως υποθήκης, ΕλΔ 24, 1135 επ. **Τζίφρας**, ανωτ. (σημ. Νο 558) § 24 (4) σελ. 78 επ. **Φαλτσή**, ανωτ. (σημ. Νο 602), § 43 περιθ. αριθ. 64 σελ. 830. Πρβλ και ΑΠ-Ολομ. 1154/1990 ΕλΔ 32, 239. ΕφΑθ 11681/90 Δ. 22, 517. **Βλ. όμως: Μπέη**, [(Η έννοια, φύσις και λειτουργία της δικαστικής αποφάσεως, (1972) σελ. 65 και 144] και **Μπρίνια**, (ανωτ. σημ. Νο 541, § 195 σελ. 554/5), οι οποίοι θεωρούν ότι το σημείωμα περικλείει μόνο προσταγή προς τα όργανα της εκτελέσεως, χωρίς ν' αποτελεί και δικαστική απόφαση. Από τη νομολογία, βλ. υπέρ της δεύτερης γνώμης: ΕφΑθ 7906/74 Νοβ 23, 194. ΕφΑθ 3266/82 Δ. 13, 787. ΕφΑθ 4778/83 ΕλΔ 24, 1080. ΕφΑθ 3221/88 ΕλΔ 30, 994. Πρβλ. και ΑΠ 1599/92 Δ. 24, 116 = ΑρχΝ ΜΔ, 118 και **Κονδύλη**, Το δεδικασμένον, § 5 σελ. 59.

⁸⁸² **Μητσόπουλος**, ανωτ., (σημ. Νο 694) § III 1 β' σελ. 434.

⁸⁸³ **Μητσόπουλος**, ανωτ. (σημ. Νο 694) § III 1 δ' σελ. 434. **Φαλτσή**, ανωτ., (σημ. Νο 602) § 43 περιθ. αριθ. 66 σελ. 831. **Τζίφρας**, ανωτ. (σημ. Νο 558) § 24 (5) σελ. 82. Πρβλ. και ΑΠ-Ολομ. 1154/90 ΕλΔ 32, 239.

⁸⁸⁴ **Φαλτσή**, ανωτ. (σημ. Νο 602) § 43 περιθ. αριθ. 54 σελ. 824. **Τζίφρας**, ανωτ. (σημ. Νο 558) § 24 (12) σελ. 83.

⁸⁸⁵ **Τζίφρας**, ανωτ. (σημ. Νο 558) § 24 (12) σελ. 83.

⁸⁸⁶ **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 702 § 3.5., σελ. 244 και § 4.5. σελ. 250.

⁸⁸⁷ **Τζίφρας**, ανωτ. (σημ. Νο 558) § 23 (7) σελ. 74 και § 24 (β) σελ. 77/8 **Μπρίνια**, ανωτ. (σημ. Νο 541) § 148 III σελ. 392/3 και § 189 (α) σελ. 535/6. **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 696 § 4 σελ. 195. **Κατηφόρης**, ανωτ. (σημ. Νο 689) σελ. 77 υποσημ. Νο 46. ΜΠρΑθ 11256/87 ΕλΔ 30, 846. ΜΠρΑθ 18729/86 Δ. 18, 143 με σημ. Παναγόπουλου. ΜΠρΑθ 7356/82 ΕλΔ 23, 533. ΜΠρΑθ 9265/71 ΕΕΝ 38, 768. **Βλ. όμως Δημητρίου**, ανωτ., (σημ. Νο 682) σελ. 142/3. ΕιρΑθ 957/73 Νοβ 21, 951.

δε κατά την ΚΠολΔ 933 επ.⁸⁸⁸ Όταν η ανακοπή αυτή εκδικάζεται από το Ειρηνοδικείο, τότε εφαρμόζονται οι ΚΠολΔ 686-688, 690-692, 695 και 699 (ΚΠολΔ 702 § 2 εδάφ. α').

(β) Η εφαρμογή της εν λόγω διαδικασίας σημαίνει ότι:

(1) Σε περίπτωση ερημοδικίας του ανακόπτοντος ή του καθ' ου, είναι ανεφάρμοστες οι ΚΠολΔ 271 και 272 και, συνεπώς, δεν παράγονται εις βάρος του ερημοδικούντος διαδικίαι, δυσμενείς έννομες συνέπειες. Η υπόθεση ερευνάται επί της ουσίας, σαν να ήταν παρών ο απολιπόμενος διάδικος. Εάν ερημοδικούν και οι δύο διάδικοι, τότε η συζήτηση της ανακοπής ματαιώνεται (ΚΠολΔ 260 § 1)⁸⁸⁹.

(2) Το δικαστήριο αρκείται σε πιθανολόγηση του βασίμου των λόγων της ανακοπής (ΚΠολΔ 690 § 1). Είναι υποχρεωτική η προαπόδειξη (ΚΠολΔ 690 § 1). Το δικαστήριο έχει εξουσία να συλλέξει αυτεπαγγέλτως αποδεικτικά στοιχεία, που κρίνει αναγκαία για το σχηματισμό της κρίσης του (ΚΠολΔ 691 § 1)⁸⁹⁰.

(3) Οι λόγοι της ανακοπής πρέπει ν' αποδεικνύονται αμέσως, (: παραχρήμα), δηλαδή εγγράφως ή με δικαστική ομολογία του καθ' ου⁸⁹¹, διαφορετικά απορρίπτονται και αυτεπαγγέλτως, ως απαράδεκτοι. Στην περίπτωση αυτή, δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 270 §§ 2 και 3 (ΚΠολΔ 933 § 4. Το δεύτερο εδάφιο της εν λόγω διάταξης προστέθηκε με το άρθρο 69 ν. 2145/1993). Αυτό σημαίνει ότι δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν αποδεικτικά μέσα: οι μάρτυρες, τα (δικαστικά) τεκμήρια (εκ των ΚΠολΔ 336 § 3 και 339), αφού επιτρέπονται μόνον εκεί όπου είναι επιτρεπτό το εμπόρσιμο αποδεικτικό μέσο (ΚΠολΔ 395)⁸⁹², οι ένορκες βεβαιώσεις, η εξέταση των διαδικίων, ο όρκος, η αυτοψία και η πραγματογνωμοσύνη⁸⁹³.

II. Απόφαση επί της ανακοπής. Ένδικα μέσα.

(α) Με την απόφαση αυτή επιλύεται η διαφορά που προέκυψε, από την επίκληση ακυρότητας πράξης της εκτελεστικής διαδικασίας. Το δικαστήριο δικαιοδοτεί, ανάλογα με το λόγο της ανακοπής, ν' ακυρώσει την προσβαλλόμενη διαδικαστική πράξη ή να περιορίσει τη δέσμευση των περιουσιακών στοιχείων του καθ' ου – που διέταξε η εκτελούμενη απόφαση των ασφαλιστικών μέτρων – σ' εκείνα μόνον, τα οποία ασφαλίζουν επαρκώς την αξίωση του δανειστή (ΚΠολΔ 702 § 3).

⁸⁸⁸ **Τζίφρας**, ανωτ. (σημ. Νο 558) § 24 4 (ε) σελ. 72. **Ο ίδιος**, ανωτ. (σημ. 678) § 4 (ε) σελ. 116. **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 702 § 3.1.3. σελ. 239. ΕφΑθ 5348/83 ΕλΔ 25, 175. ΕφΑθ 11094/90 ΕλΔ 32, 1078. ΜΠρΙωαν 463/2007 ΕφΑΔ 2008/588 με σημ. Ν. Κατηφόρη. ΜΠρΑθ 4646/2007 ΕφΑΔ 2009/2007 με παρατ. Ν. Κατηφόρη. ΜΠρΑθ 7257/72 ΕΕΝ 39, 649 = ΕλΔ 1972, 491. ΜΠρΑθ 4676/72 ΑρχΝ ΚΓ, 885. ΜΠρΠειρ 1052/80 ΕλΔ 22, 53. ΜΠρΑθ 3560/81 ΕλΔ 22, 686. ΜΠρΑθ 8427/78 ΕλΔ 20, 383. ΜΠρΑθ 16852/84 ΑρχΝ 36, 517. ΜΠρΑθ 1624/82 Νοβ 31, 1395. ΜΠρΑθ 5552/86 ΕλΔ 28, 1358. ΜΠρΠειρ 2114/70 (: διεκδικητική ανακοπή). ΜΠρΘεσ 2511/1991 Αρμ. 46, 630.

⁸⁸⁹ **Τζίφρας**, ανωτ. (σημ. Νο 558) § 24 (4, ζ) σελ. 73.

⁸⁹⁰ **Τζίφρας**, ανωτ. (σημ. Νο 558) § 24 (5) σελ. 73. **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 702 § 3.5., σελ. 244. Βλ. γενικότερα: **Βερβεσό**, Η εκ των ενόντων κρίσις και ο ΚΠολΔ (1969).

⁸⁹¹ **Φαλτσή**, ανωτ. (σημ. Νο 702) περιθ. αριθ. 27-29 σελ. 640-644. **Φραγκίστας/Φαλτσή**, ανωτ. (σημ. Νο 656) § 41 ΙΙΙ 3, 4 σελ. 212/3. **Μπρίνιας**, ανωτ. (σημ. Νο 541) σελ. 441. ΑΠ-Ολομ.-10/93 ΕλΔ 35, 1242 = Δ. 25, 652 επ. = Νοβ 42, 378. ΑΠ 583/93 ΕλΔ 35, 342. ΕφΑθ 6610/94 Δ. 27, 290. ΕφΑθ 236/95 ΕλΔ 37, 695 με σημ. **Αντιθέτως**: (πριν από την ανωτέρω τροποποίηση): **Νίκας**, Ζητήματα από την εφαρμογή του ν. 1478/84, Εταιρία Νομικών Βορ. Ελλάδος, τ. 4^{ος}, σελ. 17 επ. **Ο ίδιος**, Παρέμβαση στο 14^ο πανελλήνιο συνέδριο της Ένωσης Ελλήνων Δικονομολόγων, στον τόμο «Ειδικές διαδικασίες διαταγής πληρωμής και πιστωτικών τίτλων» (1994), σελ. 325 επ. **Μπέης**, Αι διαδικασίαι ΙΙ § 5 Ι σελ. 409. **Κονδύλης**, Διαδικαστικά προβλήματα κατά την τακτική διαδικασία, Δ. 22 § Δ, 5 σελ. 19. **Πατεράκης**, Διαδικαστικά προβλήματα ειδικών διαδικασιών της πρωτοβάθμιας δίκης, Δ. 22 § Χ σελ. 52/53. **Σταματόπουλος**, Σχόλιο, Δ. 17 σελ. 632 (στην § 2). ΕφΑθ 1321/71 Νοβ 19, 434. ΕφΠειρ 1335/88 ΕλΔ 31, 1481. ΜΠρΜυτιλ 198/88. Δ. 20 σελ. 331 με σημ. Παναγόπουλου.

⁸⁹² **Φαλτσή**, ανωτ. (σημ. Νο 602) § 41 περιθ. αριθ. 27 σελ. 642.

⁸⁹³ **Φαλτσή**, ανωτ. (σημ. Νο 602) § 41 περιθ. αριθ. 29 σελ. 644.

(β) Κατά της απόφασης επί της ανακοπής δεν επιτρέπεται η άσκηση ενδίκων μέσων (ΚΠολΔ 699)⁸⁹⁴, παρά μόνον αναίρεση υπέρ του νόμου⁸⁹⁵. Ειδικώς όμως η ανακοπή κατά της εκτελέσεως της διατάξεως περί δικαστικής δαπάνης, εκδικάζεται κατά την τακτική διαδικασία και, επομένως, η σχετική απόφαση υπόκειται σε ένδικα μέσα⁸⁹⁶.

12. Ανάκληση/μεταρρύθμιση (ΚΠολΔ 702 § 2 εδαφ. β').

(α) Η επί της ανακοπής απόφαση ανακαλείται με απόφαση του αρμοδίου, κατά την ΚΠολΔ 702 § 1, δικαστηρίου⁸⁹⁷:

1. Κατόπιν ανακλητικής αιτήσεως τρίτου, διεκδικητή, ο οποίος δεν συμμετέσχε ή δεν κλήθηκε να συμμετάσχει στην – επί της ανακοπής – δίκη,

2. Κατόπιν ανακλητικής αιτήσεως των αρχικών διαδίκων, υπό τους όρους των ΚΠολΔ 696 §§ 1 και 3,

3. Κατόπιν ανακλητικής αιτήσεως, ενώπιον του δικαστηρίου της κύριας δίκης (ΚΠολΔ 697) και

4. Κατόπιν ανακλητικής αιτήσεως, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις της ΚΠολΔ 698⁸⁹⁸.

(β) Είναι δυνατή – μετά την κατάθεση της ανακλητικής/μεταρρυθμιστικής αιτήσεως – η έκδοση προσωρινής διαταγής, με την οποία θ' απαγορεύεται η εκτέλεση της απόφασης, μέχρι να εκδοθεί απόφαση επί της ανωτέρω αιτήσεως⁸⁹⁹.

13. Αποτελέσματα της αποφάσεως επί της ανακοπής.

(α). *Η διαπλαστική ενέργεια.*

Η απόφαση που ακυρώνει την εκτελεστική διαδικαστική πράξη, έχει – ως εκδιδόμενη, επί της διαπλαστικής φύσης, ακυρωτικής ανακοπής – διαπλαστικό χαρακτήρα⁹⁰⁰. Ο χαρακτήρας αυτός της εν λόγω απόφασης (1) τίκει δέσμευση των διαδίκων, αλλά και των τρίτων, ως προς την ακυρότητα της εκτελεστικής πράξης⁹⁰¹ και (2) ανατρέπει στο χρόνο, κατά τον οποίο επιχειρήθηκε η προσβληθείσα ως ανίσχυρη διαδικαστική πράξη, με περαιτέρω έννομο αποτέλεσμα, να υπονομεύεται το κύρος και των, μετά την ακυρωθείσα, πράξεων εκτελέσεως⁹⁰².

⁸⁹⁴ **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 702 § 3.5, σελ. 244. **Τζίφρας**, ανωτ. (σημ. Νο 558) § 23 (8) σελ. 74. ΕφΑθ 5348/83 ΕλΔ 25, 175 (: ανακοπή κατά απειλής προσωπικής κράτησης, προς εκτέλεση απόφασης ασφαλιστικών μέτρων).

⁸⁹⁵ ΑΠ-Ολομ.-13/99 ΕλΔ 40, 753 = ΔΕΝ 55, 184 = ΤοΣ 2/1999, 253.

⁸⁹⁶ ΕφΑθ 10015/82 ΕλΔ 24, 113. **Μπρίνις**, ανωτ. (σημ. Νο 541) § 148 ΙΙΙ σελ. 393, **Μπέης**, Δ. 1 σελ. 250.

⁸⁹⁷ **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 702 § 3.5., σελ. 244/5.

⁸⁹⁸ **Τζίφρας**, ανωτ. (σημ. Νο 558) § 22 (9) σελ. 75. **Βλ. όμως: Μπέη**, (ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 702, § 3.5. σελ. 244/5) ο οποίος υποστηρίζει πως για την ανάκληση δεν απαιτούνται να συντρέχουν οι όροι της ΚΠολΔ 696 § 3.

⁸⁹⁹ Βλ. ΜΠρΑθ 11256/87 ΕλΔ 30, 846. ΜΠρΑθ 18729/86 Δ. 12, 143. ΜΠρΑθ 7356/82 ΕλΔ 23, 533. ΜΠρΑθ 9265/71 ΕΕΝ 38, 768.

⁹⁰⁰ **Φαλτσή**, ανωτ. (σημ. Νο 602) § 34 περιθ. αριθ. 21 in f. σελ. 493 και § 41 περιθ. αριθ. 70 σελ. 676/7. **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, Κεφ. ΙΘ', (Ακυρότητες) § IV σελ. 218. **Ο ίδιος**, Η ανίσχυρος διαδικαστική πράξις, § 5 ΙΙΙ 5 σελ. 215, § 6 ΙΙΙ 2 σελ. 260 και § 8 ΙΙ 2 σελ. 285. **Δεληκωστόπουλος/Σινανιώτης**, ΕρμΚΠολΔ άρθρο 163 § I σελ. 317. **Σοφιαλίδης**, Η δικονομική ακυρότητα (1991) § 7.4.1, σελ. 265. **Κεραμεύς**, Αστικό δικον. δ., ΙΙ (1986) § 131 σελ. 338. **Μπρίνις**, ανωτ., (σημ. Νο 541) § 152 ΙΙΙ 3 σελ. 402.

⁹⁰¹ **Κονδύλης**, Το δεδικασμένον, § 4 ΙΙ 2 σελ. 48/9 και 14 ΙΙ 2 (β) σελ. 151. **Καλαβρός**, Περί του δεδικασμένου των, κατά την διαδικασίαν των γαμικών διαφορών, εκδιδομένων αποφάσεων, Δ. 6, 616. **Ράμμος**, ΝΔικ 5, 23. **Μιχελάκης**, ΕΕΝ 19, 754. **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, Εισαγωγή, § 8 ΙΙΙ 4, σελ. 70. **Φαλτσή**, ανωτ. (σημ. Νο 602), § 41 περιθ. αριθ. 71 σελ. 678. **Μπρίνις**, ανωτ. (σημ. Νο 541), § 152 σελ. 402.

⁹⁰² **Μπρίνις**, ανωτ. (σημ. Νο 541) § 152 σελ. 402. **Φαλτσή**, ανωτ. (σημ. Νο 602) § 41 περιθ. αριθ. 71 σελ. 677.

(β). Η προσωρινή ισχύς (: το προσωρινό δεδικασμένο).

Η απόφαση, η οποία δέχεται ή απορρίπτει το (διαπλαστικής φύσης) ακυρωτικό αίτημα της ανακοπής, δημιουργεί δεδικασμένο, του οποίου τα υποκειμενικά (ΚΠολΔ 325 αριθ. 1 και 2, 329) και αντικειμενικά (ΚΠολΔ 322, 324) όρια καθορίζονται από τις διαληφθείσες διατάξεις του ΚΠολΔ⁹⁰³, υπό την έννοια ότι δεν επιτρέπεται (: είναι απαράδεκτη) νέα δίκη, επί του αυτού λόγου ακυρότητας, μεταξύ των ίδιων διαδίκων, υπό την αυτή δικονομική θέση παρισταμένων (αρνητική εκδήλωση του δεδικασμένου)⁹⁰⁴. Η προσωρινή αυτή ισχύς παύει, αφότου η απόφαση ανακληθεί/μεταρρυθμισθεί ή αφότου εκδοθεί απόφαση επί της κύριας δίκης⁹⁰⁵.

Άρθρο 703

ΚΕΙΜΕΝΟ ΝΟΜΟΥ.

Αν απορριφθεί τελεσίδικα ως αβάσιμη η αγωγή για την κύρια υπόθεση, όποιος ζήτησε να διαταχθούν ασφαλιστικά μέτρα είναι υποχρεωμένος να καταβάλει αποζημίωση για τη ζημία που προξένησε από την εκτέλεση της απόφασης που τα διέταξε ή από την εγγύηση που δόθηκε, μόνο αν γνώριζε ή από βαριά αμέλεια αγνοούσε ότι δεν υπήρχε το δικαίωμα.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

- I. Εισαγωγικά.
 1. Η ρύθμιση του νόμου.
 2. Ο νόμιμος λόγος ευθύνης.
- II. Προϋποθέσεις της αποζημίωσης.
 1. Άσκηση αιτήσεως ασφαλιστικών μέτρων, εν γνώσει ή εν αγνοία από βαριά αμέλεια, ότι δεν υφίστατο η προβληθείσα, ως ασφαλι στέα, αξίωση.
 - (α). Η γνώση (: ο δόλος).
 - (β). Η βαριά αμέλεια.
 2. Έκδοση (απορριπτικής και τελεσίδικης) απόφασης επί της κύριας αγωγής.
 3. Εκτέλεση/πραγμάτωση της απόφασης των ασφαλιστικών μέτρων ή καταβολή εγγυοδοσίας.
 4. Ζημία από την εκτέλεση/πραγμάτωση της απόφασης ή από την καταβολή εγγυοδοσίας, η οποία (ζημία) είναι το αποτέλεσμα τους.
- III. Χρηματική ικανοποίηση.
- IV. Προσωπική κράτηση εναγομένου.

⁹⁰³ **Μπρίνιας**, ανωτ. (σημ. Νο 541) § 152 ΙΙΙ 3 σελ. 402. **Κονδύλης**, ανωτ. (σημ. 712) § 14 ΙΙ 3 σελ. 153 επ. (154). **Ράμμος**, ΝΔικ 5, 23. **Φαλτσή**, ανωτ. (σημ. Νο 602) § 41 περιθ. αριθ. 70 σελ. 677 και περιθ. αριθ. 72-73 σελ. 678/9. **Ποδηματά**, Δεδικασμένο, (Αντικειμενικά όρια ιδίως επί ενστάσεων) Ι, 1995, § 3 Ι (1, Β), σελ. 48/9. **Μπέης**, Εισαγωγή στη δικονομική σκέψη, 3^η έκδοση, § 3.4.1., σελ. 284. **Ο ίδιος**, Μαθήματα ΠολΔικ., Θεμελιακές έννοιες (1984), § 8.3.4., σελ. 282. **Ο ίδιος**, Η έννοια, λειτουργία και φύσις της δικαστικής αποφάσεως (1972), § 1 ΙΙΙ 5 σελ. 50 επ. **Καλαβρός**, Ζητήματα δεδικασμένου, διαπλαστικής ενέργειας και τριτανακοπής, ΕΛΔ 28, § ΙΙ σελ. 1186-8. **Ο ίδιος**, Τα υποκειμενικά όρια των ενεργειών των διαπλαστικών αποφάσεων και των παρεπομένων ενεργειών των δικαστικών αποφάσεων, Δ. 14, 351 επ. **Ο ίδιος**, Περί του δεδικασμένου των κατά την διαδικασίαν των γαμικών διαφορών εκδιδόμενων αποφάσεων, Δ. 6, 615 επ. Βλ. και την ΜΠρΑθ 7374/84 ΕΛΔ 26, 1228 (1229 Ι).

⁹⁰⁴ **Τζίφρας**, ανωτ. (σημ. Νο 558) § 24 (α) σελ. 76.

⁹⁰⁵ **Τζίφρας**, ανωτ. (σημ. Νο 558) § 24 (α) σελ. 77.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

I. Εισαγωγικά.

1. Η ρύθμιση του νόμου.

Με την – ουσιαστικού δικαίου⁹⁰⁶ – διάταξη της ΚΠολΔ 703 παρέχεται στον καθ' ου η εκτέλεση της απόφασης των ασφαλιστικών μέτρων, η έννομη δυνατότητα (: αγωγή αξίωση) ν' απαιτήσει αποκατάσταση της περιουσιακής ζημίας που υπέστη από την εκτέλεση της απόφασης αυτής ή από την εγγυοδοσία που τυχόν κατέβαλε, από τον υπέρ ου το ασφαλιστικό μέτρο, εφόσον αυτός γνώριζε η από βαριά αμέλεια αγνοούσε ότι δεν υπήρχε το δικαίωμα που ασφαλιστήκε.

2. Ο νόμιμος λόγος ευθύνης.

Ο νόμιμος λόγος ευθύνης του εναγομένου στην οικεία αγωγή στηρίζεται στην αδικοπραξία του⁹⁰⁷ και συγκεκριμένα στο ότι αυτός παραβίασε το – εκ της ΑΚ 914 απορρέον – γενικό καθήκον του «μη ζημιούν υπαιτίως έτερον»⁹⁰⁸, αλλά και άγραφους κανόνες (γενικές επιταγές) της έννομης τάξης, δηλαδή τους κανόνες της καλής πίστης και των (χρηστών) συναλλακτικών ηθών⁹⁰⁹. (Βλ. συναφώς και την ΑΚ 919, η οποία ανάγει σε αδικοπρακτική συμπεριφορά την ενέργεια του δράστη εναντίον των χρηστών ηθών⁹¹⁰. Ειδικότερα η εν γνώσει προβολή ψευδών περιστατικών στον δικαστή των ασφαλιστικών μέτρων (περί υπάρξεως ασφαλιστέου δικαιώματος του αιτούντος) και η έκδοση ευνοϊκής για τον τελευταίο απόφασεως, επί τη βάσει των περιστατικών αυτών, συνιστά το αξιόποιο αδίκημα της απάτης επί δικαστηρίου (ΠοινΚωδ 386 § 1), ενόψει του ότι το εν λόγω έγκλημα στοιχειοθετείται κατά τ' αντικειμενικά στοιχεία του και όταν ο εξαπατόμενος, αφενός και ο βλαπτόμενος από την απατηλή συμπεριφορά του δράστη, αφετέρου, δεν ταυτίζονται⁹¹¹. Επομένως,

⁹⁰⁶ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 703 § 2 σελ. 255.

⁹⁰⁷ Μπέης, ανωτ. (σημ. Νο 717).

⁹⁰⁸ ΑΠ-Ολομ.-967/73 Νοβ 22, 505. ΕφΑθ 2510/75 Νοβ 23, 674. Ζέπος, ΕνοχΔ II Κεφ. § 30 II σελ. 731. Μιχαηλίδης - Νουάρος, Ευθύνη εξ αδικήματος, ΑρχΙδΔικ Γ' (1943) 153 επ. (160-4). Λιτζερόπουλος, ΑρχΙδΔικ Ζ', 189 επ. Βαβούσκος, Η παράλειψις ως ζημιογόνο γεγονός εις τα αδικήματα του αστικού δικαίου (1954), αριθ. 8 επ. σελ. 61 επ., αριθ. 134 επ. σελ. 83 επ., αριθ. 150 επ. σελ. 90 επ. Ο ίδιος, Το αστικόν αδίκημα εις την ελληνικήν νομολογίαν υπό το κράτος του ΑΚ, ΕΕΝ 1954 σελ. 124 επ. Ο ίδιος, Το αστικόν αδίκημα εις τας περιπτώσεις ηθικής ζημίας, υπό το κράτος του ΑΚ, ΕΕΝ 1955, σελ. 82 επ. Μπόσδας, Αστικά αδικήματα κατά τον Κώδικα, ΕΕΝ 1947, 432.

⁹⁰⁹ Βλ. για την διευρυμένη παραλλαγή της αποκαλούμενης αντικειμενικής θεωρίας (: η ΑΚ 914 δεν αποτελεί κανόνα συμπεριφοράς, αλλά παραπέμπει – για τη στοιχειοθέτηση αδικοπρακτικής συμπεριφοράς – σε άλλες διατάξεις του θετικού δικαίου, που ορίζουν τι επιβάλλεται και τι απαγορεύεται): Απ. Γεωργιάδη, στον ΑΚ. Γεωργιάδη/Σταθόπουλου, άρθρο 914 περιθ. αριθ. 21. Αστ. Γεωργιάδη, ΕνοχΔ. Γεν. Μέρος τ. α (1984) § 4 V 1 σελ. 81 επ. Δεληγιάννη, Το παράνομον ως στοιχείον της εννοίας του αστικού αδικήματος, ΑρχΙδΔικ. 1955, 153 επ. Τον ίδιο, στο ΕιδΕνοχΔ των Δεληγιάννη/Κορνηλάκη, τ. III (1992) § 346 σελ. 131-133 και § 348 (β) σελ. 142 επ. Λιτζερόπουλο, στον τιμητικό τόμο Αλ. Τσιριντάνη, σελ. 435 επ. Φίλιο, ΕνοχΔ, Ειδ. Μέρος, I^η έκδ., σελ. 566. ΕφΘεσ 74/83 Αρμ. ΛΖ, 656. ΕφΑθ 3114/77 Νοβ 26, 235.

⁹¹⁰ Βλ. συναφώς: Καλαβρό, Δεδικασμένο δόλω κτηθέν, ως λόγος αποζημιώσεως, Δ. 4, 198. Μιχελάκη, Περί της αδικου διαδικαστικής πράξεως (1944) § 5 σελ. 103. Ράμμο, Στοιχεία ΕλΠολΔικ I § 151 σελ. 437. Τον ίδιο, ΝΔικ 4, 353. Τον ίδιο, Συμβολαί § 15 σελ. 96. Φραγκίστα, Αμυνα κατά δεδικασμένου αθεμίτως κτηθέντος, Θεμ. 54 σελ. 73 επ., 138 επ., 185 επ. Καυκά, ΕνοχΔ, (1975), άρθρο 919 § 4 σελ. 778 στο κείμενο και στη σημ. 3α. Βλ. και απόφαση του Γερμανικού Ακυρωτικού της 17.12.1955 στο Νοβ 5 σελ. 986 και τα επ' αυτής σχόλια Λίποβατς. Βλ. όμως: Μπέη, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 116 § VIII 1 (δ) σελ. 613 επ. Τον ίδιο, Εμμεσος διάσπασις του δεδικασμένου εκ λόγων ιδιωτικού δικαίου, Νοβ 9, 976. Τον ίδιο, Οι λόγοι αναψηλαφήσεως και η ερμηνευτική διεύρυνσις αυτών, 7 III σελ. 154.)

⁹¹¹ Σταΐκος, Επίτομος ΕρμΕλλΠοινΚωδ., τ. 3^{ος} (1961), § 387 σελ. 1019 (αριθ. 7). Μπουρόπουλος, Γ' σελ. 78. Γιδόπουλος, ΕΕΝ Γ, 121. Γάφος, Απάτη, σελ. 142. Καρανίκας,

συγκροτείται – κατά την αμιγή αντικειμενική θεωρία – αδικοπρακτική συμπεριφορά, διότι προκλήθηκε (από την ανωτέρω απατηλή συμπεριφορά του αιτήσαντος το ασφαλιστικό μέτρο) παράνομη ζημία στον καθ' ου το μέτρο αυτό⁹¹², από την προσβολή εννόμου συμφέροντος του τελευταίου, το οποίο καθιερώθηκε με την αναγωγή της απάτης που διεπράχθη εις βάρος του σε ποινικό αδίκημα, δεδομένου του ότι η ΠοινΚωδ 386 § 1 έχει τεθεί και προς διαφύλαξη του ατομικού συμφέροντος εκείνου, ο οποίος υπέστη ζημία από το έγκλημα αυτό⁹¹³. Ειδικώς ενώπιον πολιτικού δικαστηρίου, ο διάδικος έχει, κατά ρητή επιταγή των ΚΠολΔ 116 και 205, καθήκον αληθείας⁹¹⁴. Συνεπώς, η παραβίαση των κανόνων αυτών από εκείνον, ο οποίος άσκησε αίτηση ασφαλιστικών μέτρων, επικαλούμενος εν γνώσει του ψευδή περιστατικά, ως παραγωγικούς λόγους του προβληθέντος – ως ασφαλιστέου – δικαιώματος, στοιχειοθετεί υποκειμενικώς και αντικειμενικώς το έγκλημα της απάτης επί δικαστηρίου και κατ' ακολουθία χωρεί κατά του εν λόγω διαδίκου αγωγή αποζημίωσης εξ αδικοπραξίας⁹¹⁵.

II. Προϋποθέσεις της αποζημιώσεως.

Προκειμένου να επέλθει η ανωτέρω έννομη συνέπεια του κανόνα της ΚΠολΔ 703, απαιτείται να συντρέχουν οι κατωτέρω προϋποθέσεις:

1. Άσκηση αιτήσεως ασφαλιστικών μέτρων, εν γνώσει ή εν αγνοία από βαριά αμέλεια, ότι δεν υφίστατο η προβληθείσα, ως ασφαλιστέα, αξίωση.

(α). Η γνώση (: ο δόλος).

Ο Αστικός Κώδικας, στο πεδίο του ενοχικού δικαίου, κάνει λόγο περί δόλου και αμέλειας στο άρθρο του 330 εδάφ. α'. Στην ΚΠολΔ 703, ο νόμος ομιλεί περί «γνώσεως» του διαδίκου, όταν ασκεί αίτηση ασφαλιστικών μέτρων με ψευδές ιστορικό. Πρόκειται εκδήλως περί δόλου του διαδίκου, με άλλη ισοδύναμη έκφραση.

Τα εννοιολογικά στοιχεία του δόλου στο χώρο του αστικού δικαίου, είναι όμοια μ' εκείνα του δόλου στο χώρο του ποινικού δικαίου (Ποιν Κωδ 27 § 1)⁹¹⁶. Ως δόλος, νοείται η εκ μέρους του δράστη πρόβλεψη και αποδοχή του παρανόμου αποτελέσματος ορισμένης συμπεριφοράς, την οποία ο δράστης επιχειρεί, αν και γνωρίζει τα περιστατικά που την καθιστούν παράνομη⁹¹⁷. Ο δράστης ακόμη πρέπει να έχει συνείδηση του άδικου χαρακτήρα

ΠοινΔ Γ', 560. **Διαμαντόπουλος**, Venire contra factum proprium, ΕλΔ 39 § III 2 σελ. 1769. **Ο ίδιος**, Η αντιφατική συμπεριφορά των διαδίκων στην πολιτική δίκη, (1996) § 7 V σελ. 525-536. ΑΠ 2/84. ΑΠ 1113/82. ΑΠ 367/82. ΑΠ 684/78. ΑΠ 720/79. ΑΠ 780/78. ΑΠ 881/75. ΑΠ 801/76. ΑΠ 26/76. ΑΠ 271/76.

⁹¹² **Απ. Γεωργιάδης**, ανωτ. (σημ. Νο 721), άρθρο 914 περιθ. αριθ. 23. **Δεληγιάννης**, Το παράνομον ως στοιχείον της εννοίας του αστικού αδικήματος, ΑρχΙδΔικ 1955, 183. **Φίλιος**, ΕνοχΔ (Γεν. Μέρος), 1^η έκδοση, 40 II σελ. 259. **Αστ. Γεωργιάδης**, ανωτ. (σημ. Νο 721) § 4 V 2 (α) σελ. 82. ΑΠ 425/84 Νοβ 33, 404. ΑΠ 231/79 Νοβ 27, 1267. ΕφΑθ 4696/78 Νοβ 27, 230. ΕφΠατρ 871/79 Νοβ 28, 555. ΕφΑθ 2936/98, αδημ.

⁹¹³ **Απ. Γεωργιάδης**, ανωτ. (σημ. Νο 721), άρθρο 914 περιθ. αριθ. 31-56. **Ο ίδιος**, ΕνοχΔ, Γεν. Μέρος (1999) § 60 περιθ. αριθ. 18-20. **Σταθόπουλος**, ΓενΕνοχΔικ II (1983) § 15 V σελ. 112 επ. **Αστ. Γεωργιάδης**, ανωτ., (σημ. Νο 721) § 4 V 2 σελ. 82/3. ΑΠ 47/96 ΕλΔ 37, 1316. ΑΠ 1587/90 ΕλΔ 33, 125. ΕφΑθ 10552/96 ΕΕμπΔ 1997, 542. ΕφΑθ 3770/91 ΕλΔ 31, 1519. ΕφΘεσ 147/91 ΕλΔ 33, 1281.

⁹¹⁴ **Μπέης**, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 116 § VII 2 σελ. 607 και άρθρο 205 §§ 2 και 3 σελ. 913/4. **Κεραμεύς**, ανωτ. (σημ. Νο 711) § 70 σελ. 195/6.

⁹¹⁵ **Διαμαντόπουλος**, Venire contra factum proprium, ΕλΔ 39 § III 2 σελ. 1769. **Ο ίδιος**, Η αντιφατική συμπεριφορά των διαδίκων στην πολιτική δίκη (1996) § 7 II σελ. 488-498. **Βλ. όμως**: Πλειοψ. της ΕφΑθ 7009/76 Νοβ 25, 544 και ΠΠρΑθ 40/84 Νοβ 32, 1240.

⁹¹⁶ **Αστ. Γεωργιάδης**, ανωτ., (σημ. Νο 721) § 4 VII 1 σελ. 89. **Σταθόπουλος**, στον ΑΚ Γεωργιάδη/Σταθόπουλου, άρθρο 330 περιθ. αριθ. 13. **Ο ίδιος**, ΓενΕνοχΔ. I (1979) § 6 II σελ. 148 επ. (149). **Λιτζερόπουλος**, Στοιχεία ΕνοχΔ, § 137 (Α) σελ. 167.

⁹¹⁷ **Απ. Γεωργιάδης**, ΕνοχΔ, Γεν. Μέρος (1999) § 23 περιθ. αριθ. 12. **Σταθόπουλος**, ΓενΕνοχΔ I (1979) § 6 II 1 σελ. 148 επ. **Ο ίδιος**, στον ΑΚ Γεωργιάδη/Σταθόπουλου, άρθρο 330, περιθ. αριθ. 13 επ. **Αστ. Γεωργιάδης**, ανωτ. (σημ. Νο 726) VII 2 σελ. 92. **Μπαλής**, ΓενΑ (1961)

της συμπεριφοράς του, αλλά και να μην πιστεύει ότι συντρέχει λόγος άρσης του αδικού⁹¹⁸. Στην έννοια «γνώση/δόλος» της ΚΠολΔ 703, περιλαμβάνεται τόσο ο άμεσος δόλος, (δηλαδή η πρόβλεψη και αποδοχή του αποτελέσματος, ως βεβαίου, από μέρους του δράστη), όσο και ο ενδεχόμενος δόλος, (δηλαδή η πρόβλεψη και αποδοχή του αποτελέσματος, ως ενδεχομένου, από μέρους του δράστη)⁹¹⁹, διότι ο νόμος δεν κάνει διάκριση⁹²⁰.

(β). *Η βαριά αμέλεια.*

(β.1) Ο Αστικός Κώδικας δίδει τον ορισμό της αμέλειας στο άρθρο του 330 εδάφ. β': υπάρχει αμέλεια όταν δεν καταβάλλεται η επιμέλεια που επιβάλλεται στις συναλλαγές.

(β.2) Πληρέστερος θεωρείται ο ορισμός της αμέλειας που δίδει η επιστήμη, (διότι στον ανωτέρω ορισμό της του ΑΚ δεν διευκρινίζεται ο αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ της ψυχικής στάσης του δράστη αφενός και του αποτελέσματος, αφετέρου): αμέλεια υπάρχει όταν – λόγω της μη καταβολής από τον οφειλέτη της απαιτούμενης στις συναλλαγές επιμέλειας – επήλθε παράνομο αποτέλεσμα, το οποίο αυτός δεν θέλησε μεν, όμως θα μπορούσε να το αποφύγει, αν κατέβαλλε την επιμέλεια αυτή⁹²¹. Όταν, περαιτέρω, ο δράστης δεν προέβλεψε το αποτέλεσμα, ενώ μπορούσε να το προβλέψει, τότε η αμέλειά του χαρακτηρίζεται ως άνευ συνειδήσεως^ αν όμως ο δράστης προείδε μεν την επέλευση του αποτελέσματος, όμως δεν έλαβε μέτρα προς αποτροπή του ή έλαβε ανεπαρκή μέτρα, διότι έλπιζε ότι δεν θα επέλθει το εν λόγω αποτέλεσμα, τότε η αμέλειά του ονομάζεται ενσυνείδητη⁹²².

(β.3) Η αμέλεια διακρίνεται εξάλλου σε ελαφρή και βαριά. Η τελευταία, (που ενδιαφέρει στην προκειμένη περίπτωση), συνίσταται στο πταίσμα εκείνο, το οποίο είναι τόσο ασυγχώρητο, ώστε λίγοι μόνο να υποπίπτουν σ' αυτό και από το άλλο μέρος, όλοι να διερωτώνται μήπως οφείλεται και σε πρόθεση του δράστη⁹²³⁹²⁴.

§ 176 σελ. 458 επ. **Φύλιος**, ΕνοχΔ, Γεν. Μέρος § 37 Β. 1 σελ. 232 επ. **Μιχαηλίδης - Νουάρος**, ΕρμΑΚ, άρθρο 330 περιθ. αριθ. 7 επ., 13 επ., 21 επ., **Ζέπος**, ΕνοχΔ, Γεν. Μέρος, Κεφ. στ' - § 29 Π 1 (α) σελ. 506 επ. **Χωραφάς**, ΠοινΔικ (Γεν. Αρχαί), 8^η έκδοση, § 65 σελ. 257 επ. **Γεωργιάκης**, Ποινικόν δ., Γεν. Μέρος, σελ. 107 επ. **Στάϊκος**, ανωτ., (σημ. Νο 721), τ. 1^{ος} § 28, σελ. 306. **Γάφος**, Ποιν. Δίκαιον Ι, § 77 σελ. 186.

⁹¹⁸ **Απ. Γεωργιάδης**, ανωτ., (σημ. Νο 727) § 23 περιθ. αριθ. 13. **Μιχαηλίδης/Νουάρος**, ανωτ. (σημ. Νο 727), άρθρο 330 περιθ. αριθ. 16. **Μπαλής**, ΓενΑ § 176 αριθ. 3.

⁹¹⁹ Για την εννοιολογική οριοθέτηση των όρων «άμεσος» και «ενδεχόμενος» δόλος, βλ. **Απ. Γεωργιάδη**, ανωτ. (σημ. Νο 727), § 23 περιθ. αριθ. 14. **Φύλιο Δ**, ανωτ., (σημ. αριθ. 727) § 37 (Β, 2) σελ. 233. **Ζέπο**, ανωτ., (σημ. Νο 727), σελ. 507. **Μιχαηλίδη - Νουάρο**, ανωτ., (σημ. Νο 727), άρθρο 330 περιθ. αρ. 15. **Αστ. Γεωργιάδη**, ανωτ. (σημ. Νο 727), § 4 VII 2 σελ. 92, **Λιτζερόπουλο**, ανωτ. (σημ. Νο 726) § 137 (Α) σελ. 167/8. **Στάϊκο**, ανωτ. (σημ. Νο 721), § 28 σελ. 312/3. **Χωραφά**, ανωτ., § 65 Ι Β και ΙΙ Α σελ. 258/260. **Γεωργιάκη**, ανωτ. (σημ. Νο 727) σελ. 110/111.

⁹²⁰ **Σταθόπουλος**, στον ΑΚ Γεωργιάδη/Σταθόπουλου, άρθρο 330 περιθ. αριθ. 25.

⁹²¹ **Μιχαηλίδης - Νουάρος**, (σημ. Νο 727), άρθρο 330 περιθ. αριθ. 26.

⁹²² **Σταθόπουλος**, ανωτ. (σημ. Νο 730), άρθρο 330 περιθ. αριθ. 27. **Ο ίδιος**, ΓενΕνοχΔ Ι (1979) § 6 ΠΙ 1 σελ. 157. **Απ. Γεωργιάδης**, ανωτ. (σημ. Νο 727) § 23 περιθ. αριθ. 16. **Φύλιος**, ανωτ. (σημ. Νο 727) § 37 Γ, 1 σελ. 233/4. **Μιχαηλίδης - Νουάρος**, ανωτ. (σημ. Νο 727) άρθρο 330 περιθ. αριθ. 28 σελ. 216. **Ζέπος**, ανωτ. (σημ. Νο 727) σελ. 507. **Αστ. Γεωργιάδης**, ανωτ. (σημ. Νο 727) § 4 VIII 1 σελ. 93/4. **Λιτζερόπουλος**, ανωτ. (σημ. Νο 726) § 138 σελ. 168/9.

⁹²³ [N. 214 P (50,16): culpa id est quod intellegere quod omnis intellegunt = βαρεία αμέλεια είναι το να μη κατανοεί κάποιος αυτό που όλοι κατανοούν]. **Λιτζερόπουλος**, ανωτ. (σημ. Νο 726) § 159 σελ. 169. **Βλ. επίσης, (με παρεμφερείς ορισμούς): Φύλιο**, ανωτ. (σημ. Νο 727) § 37 ΙΙ 4 σελ. 235. **Αποστολίδη**, ΕνοχΔ, υπό το άρθρο 330 § 8 (β') σελ. 439. **Μιχαηλίδη - Νουάρο**, ανωτ. (σημ. Νο 727) περιθ. αριθ. 39. **Αστ. Γεωργιάδη**, ανωτ. (σημ. Νο 727) § 4 VIII 2 (α') σελ. 96/7. **Απ. Γεωργιάδη**, ανωτ. (σημ. Νο 727) περιθ. αριθ. 24. **Σταθόπουλο**, στον ΑΚ Γεωργιάδη/Σταθόπουλου, άρθρο 330 περιθ. αριθ. 42. **Τον ίδιο**, ΓενΕνοχΔ Ι (1979) § 6 ΠΙ 4 (β') σελ. 168/9.

⁹²⁴ Culpa lata dolo proxima prope dolum est. Culpa lata dolo aequiparatur, magna culpa dolus est.

2. Έκδοση (απορριπτικής και τελεσιδίκης) απόφασης επί της κύριας αγωγής.

(α). Η απόρριψη μπορεί ν' αφορά τη νομική ή την ουσιαστική αβασιμότητα της αγωγής. Δεν εφαρμόζεται όμως η ΚΠολΔ 703, αν η αγωγή απορρίφθηκε για τυπικό λόγο (λ.χ. ως απαράδεκτη)⁹²⁵.

(β). Για την ταυτότητα του νομικού λόγου, θα πρέπει να δεχθούμε ότι η ΚΠολΔ 703 εφαρμόζεται και όταν την αγωγή έχει ασκήσει ο καθ' ου το ασφαλιστικό μέτρο (προδήλως ως αρνητική αναγνωριστική), και αυτή έγινε τελεσιδικώς δεκτή⁹²⁶.

3. Εκτέλεση/πραγμάτωση της απόφασης των ασφαλιστικών μέτρων ή καταβολή εγγυοδοσίας.

(α) Ως εκτέλεση της απόφασης αυτής, εν προκειμένω, θα εννοήσουμε – όπως ήδη ανωτέρω λέχθηκε⁹²⁷ – τόσο την πράγματι εκτέλεση (δηλ. με επέμβαση των αρμοδίων πολιτειακών οργάνων, των δικαστικών επιμελητών), όσο και την πραγμάτωση του διατακτικού της, κατόπιν ενεργειών του νικητή διαδικού (λ.χ. εγγραφή προσημειώσεως υποθήκης).

(β) Η ΚΠολΔ 703 είναι εφαρμοστέα και σε περίπτωση, κατά την οποία ως ασφαλιστικό μέτρο είχε διαταχθεί η εγγυοδοσία (ΚΠολΔ 704, 705) κι αυτή καταβλήθηκε⁹²⁸ είτε εκουσίως, είτε με έμμεση εκτέλεση⁹²⁹.

4. Ζημία από την εκτέλεση/πραγμάτωση της απόφασης ή από την καταβολή εγγυοδοσίας, η οποία (ζημία) είναι το αποτέλεσμα τους.

(α) Το διαφέρον (: η αποζημίωση), που προκύπτει από αδικοπρακτική συμπεριφορά, χαρακτηρίζεται ως αρνητικό, επειδή νόμιμος λόγος ευθύνης είναι συμπεριφορά του δράστη (εκτός από αθέτηση ενοχικής υποχρεώσεως), οπότε η αποζημίωση υπολογίζεται με βάση το τι θα είχε ο ζημιωθείς, αν έλειπε αυτή η συμπεριφορά⁹³⁰.

(β) Η καταβλητέα αποζημίωση θα περιλαμβάνει τόσο τη θετική ζημία, όσο και το διαφυγόν κέρδος (ΑΚ 297 εδάφ. α', 298)⁹³¹.

(γ) Η αποζημίωση είναι κατ' αρχήν χρηματική⁹³², όμως δεν αποκλείεται να συνίσταται και στην αποκατάσταση της προηγούμενης κατάστασης (: αποζημίωση in naturam), εφόσον αυτή είναι δυνατή και δεν προσκρούει στο συμφέρον του ζημιωθέντος/ενάγοντος (ΑΚ 297 εδάφ. β'). Ο νόμος, χρησιμοποιώντας τον όρο «αποκατάσταση της προηγούμενης κατάστασης», εννοεί τη δημιουργία όμοιας ή παραπλήσιας κατάστασης σε σχέση μ' εκείνη που είχε διαμορφωθεί πριν από την παρεμβολή του ζημιογόνου γεγονότος⁹³³. Σύμφωνα με το κρατούν

⁹²⁵ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 703 § 1.3., σελ. 255.

⁹²⁶ Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 703 § 3 σελ. 256.

⁹²⁷ Βλ. υπό το άρθρο 700 § I (4.3.1) και § III 2 (γ. 2)

⁹²⁸ Βλ. όμως: Μπέη, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 703 § 4.1., σελ. 259.

⁹²⁹ Βλ. ανωτέρω, υπό το άρθρο 700 § 1 (4.3.2.1.).

⁹³⁰ Σταθόπουλος, στον ΑΚ Γεωργιάδη/Σταθόπουλου, άρθρα 297-298 περιθ. αριθ. 34, 35. Ο ίδιος, ΓενΕνοχΔ I (1979) § 8 II 2 σελ. 238. Αστ. Γεωργιάδης, ανωτ. (σημ. Νο 727) § 5 III 1 υπό (έ) και στη σημ. Νο 58, σελ. 45. Απ. Γεωργιάδης, ανωτ. (σημ. Νο 727) § 11 περιθ. αριθ. 39. ΕφΑθ 6361/97, αδημ.

⁹³¹ Βαθρακοκούλης, ανωτ., (σημ. Νο 689α) τ. Δ', άρθρο 703 § 6 σελ. 170.

⁹³² Μπαλής, ΕνοχΔ (1961) § 31 σελ. 121. Ζέπος, ανωτ. (σημ. Νο 727) Κεφ. γ' § 14 VI 1, σελ. 291 επ. Λιτζερόπουλος, ανωτ. (σημ. Νο 726) § 106 σελ. 123 επ. Απ. Γεωργιάδης, ανωτ. (σημ. Νο 727) § 11 περιθ. αριθ. 35. Αστ. Γεωργιάδης, ανωτ. (σημ. Νο 727) § 5 V σελ. 152. Ο ίδιος, στον τιμ. Τόμο Ανδρ. Γαζή, (1995), σελ. 111. Σταθόπουλος, ΓενΕνοχΔ I (1979) § 8 III 2 (β) σελ. 253/4. Ο ίδιος, στον ΑΚ Γεωργιάδη/Σταθόπουλου, άρθρα 297-298 περιθ. αριθ. 14. Φουρκιώτης, ΕλληνΕνοχΔ, τ. 1^ο (1964) § 27 VI σελ. 347 επ. Αποστολίδης, ανωτ. (σημ. Νο 733), υπό το άρθρο 297 § 3 σελ. 228.

⁹³³ Μπαλής, ανωτ. (σημ. Νο 742) § 32 σελ. 124 επ. Αστ. Γεωργιάδης, ανωτ. (σημ. Νο 727) § 5 V σελ. 153. Λιτζερόπουλος, ΕρμΑΚ, άρθρο 297 περιθ. αριθ. 8. Ζέπος, ανωτ., (σημ. Νο 727) σελ. 293. Φουρκιώτης, ανωτ. (σημ. Νο 742) σελ. 350. Αποστολίδης, ανωτ. (σημ. Νο 733), § 6 σελ. 229 επ. Σταθόπουλος, στον ΑΚ Γεωργιάδη/Σταθόπουλου, άρθρα 297-298 περιθ. αριθ. 16. Ο

συζητητικό σύστημα απονομής της δικαιοσύνης στο χώρο του αστικού δικαίου (ΚΠολΔ 106), το δικαστήριο δεν δικαιοδοτεί να επιδικάσει αυτεπαγγέλτως την *in naturam* αποκατάσταση της ζημίας⁹³⁴. απαιτείται προς τούτο να υπάρξει σχετικό αίτημα του ενάγοντος ή του εναγομένου⁹³⁴.

(δ) Απαιτείται να υπάρχει αιτιώδης σύνδεσμος, μεταξύ του ζημιογόνου γεγονότος (: της εκτελέσεως/πραγματώσεως της απόφασης των ασφαλιστικών μέτρων) και της ζημίας του ενάγοντος, κατά την – επικρατούσα – θεωρία της πρόσφορης αιτίας (*causa adaequata*), σύμφωνα με την οποία, από τους πλείονες όρους (*condiciones*) επαγωγής της ζημίας, επιλέγεται μία – η κρίσιμη, η πρόσφορη – που είχε την ικανότητα να οδηγήσει σ' αυτήν, κατά την συνήθη πορεία των πραγμάτων⁹³⁵.

III. Χρηματική ικανοποίηση.

Ο ενάγων δικαιούται να ζητήσει και χρηματική ικανοποίηση, κατά την ΑΚ 932⁹³⁶.

IV. Προσωπική κράτηση εναγομένου.

Ο ενάγων δικαιούται να ζητήσει ως μέσο αναγκαστικής εκτέλεσης και την προσωπική κράτηση του εναγομένου (ΚΠολΔ 951 § 1 εδάφ. α', 1047 § 1)⁹³⁷.

ίδιος, ΓενΕνοχΔ Ι (1979) § 8 ΙΙΙ 2 (β) σελ. 255.

⁹³⁴ Σταθόπουλος, στον ΑΚ Γεωργιάδη/Σταθόπουλου, άρθρα 297-298 περιθ. αριθ. 15. Ο ίδιος, ΓενΕνοχΔ, § 8 ΙΙΙ 2 σελ. 254. Λιτζερόπουλος, ΕρμΑΚ, άρθρο 297 περιθ. αριθ. 12. Ζέπος, ανωτ. (σημ. Νο 727), § 14 VI 2 σελ. 294. Αστ. Γεωργιάδης, ανωτ. (σημ. Νο 727) § 5 V σελ. 153. ΕφΑθ 251/72 Αρμ. ΚΣΤ, 406. ΕφΘρ 76/72 ΕΕΝ 39, 643 (= μόνον κατόπιν αιτήσεως του ενάγοντος). Αντιθέτως: (ότι το δικαστήριο δικαιοδοτεί να εφαρμόσει την ΑΚ 298 εδάφ. β' και αυτεπαγγέλτως): Φουρκιώτης, ανωτ. (σημ. Νο 742), § 27 VI σελ. 353. ΑΠ 334/54 Νοβ 1954, 799.

⁹³⁵ Βλ. παράθεση της οικείας βιβλιογραφίας και νομολογίας, στον Σταθόπουλο, στον ΑΚ Γεωργιάδη/Σταθόπουλου, άρθρα 297-298 περιθ. αριθ. 50.

⁹³⁶ Αντιθέτως: Βαθρακοκόιλης, ανωτ. (σημ. Νο 689α), άρθρο 703 § 6 σελ. 170.

⁹³⁷ Βαθρακοκόιλης, ανωτ., (σημ. Νο 689 α), άρθρο 703 § 12 σελ. 171.